ՀԱՐԱՒԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾԸ

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏԿԵՐ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԵՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԱՄՔԻՆ ՈՒ ՋԱՆՔԻՆ

ԽՄԲ.— Լիբանանահայութեան վերականգնումի կեդրոնական Մարմինը հրատարակած է գրքոյկ մը, վերոյիշեալ խոհրագրին տակ, որ լրիւ պատկերը կուտայ կացութեան եւ Հայութեան կրած վնասներուն: Գրքոյկը լոյս տեսած է Դեկտեմբերին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի տպարանէն: Ամբողջութեամբ կուտանք, յաջորդական մեր թիւերով:

ՄՈՒՏՔ

1975 *Թուականի Ապրիլէն ասդին, մօտաւորապէս չորս տարիներ չարունակ, փիւնիկեան աշխարհը ալեխառով ծով մըն է Միջերկրականի խաղաղ ջուրերու արեւելեան ափերուն: Լիբանանը միջազգային մամուլի առաջին էջերուն, ճակատագիրի ալիքներուն վրայ, հեռատեսիլի պատկերներուն մէջ գրեթէ չարունակ տխուր եւ մտահոգիչ տեսարան մը պարզեց: Ներքին կռիւներու, ահաւոր քանդումներու, անհաչիւ մահացումներու, անչափելի կորուստներու թատր դարձաւ ան:*

Աշխարհի չորս տարածքին վրայ սըփռուած մեր հայ եղբայրներն ու քոյրերը անձկութեամբ հետեւեցան լուրերուն: Բոլորն ալ կ'անդրադառնային թէ այս աշխարհագրականօրէն ու բնակչութեան տեսակէտով փոքր երկրին մէջ հայկական մեծ գաղութ մը կայ որ բաժնեկիցն է Լիբանանեան հայրենիքի տագնապին ու տառապանքին, աղէտին եւ արհաւիրքին: Արդարեւ, հայ ժողովուրդի վերջին վաթսուն տարիներու ընթացքին, 1915ի եղեռնի տխրագոյն թուականէն ասդին, ո՛չ մէկ հայ գաղութ այնքան ծանր օրեր ապրեցաւ որքան Լիբանահայութիւնը վերջին չորս տարիներու ընթացքին:

Հակառակ այս դառն իրողութեան, այս հայահոծ, հայախօս եւ հայակերտ գաղութը իր տոկունութիւնն ու կենսունակութիւնը չկորսնցուց: Շարունակեց իր եկեղեցիները պահել կանգուն եւ հոգեվից. իր դպրոցները՝ աշխոյժ եւ եռուն. իր մշակոյթը՝ ծաղկուն եւ բարգաւաճ: Իր տպարանները չարունակ մեզմէ հոսեցուցին եւ հայ գիրքը կենդանի պահեցին: Իր մամուլի գլանները չարունակ չարժուն մնացին օրաթերթերուն, շաբաթաթերթերուն եւ պարբերաթերթերուն լոյս տալով: Իր թատրոնները նոյնիսկ նոր թափ առացան: Իր ակումբները գործեցին արի եւ խանդավից գնացքով: Իր կազմակերպութիւնները երբեք տկարութիւն ու նահանջ չճանչցան: Իր երիտասարդները նոր խանդով լեցուեցան: Իր զաւակներէն մեկնողներ եղան անհուշտ: Վերադարձողներ եղան անհուշտ: Վերադարձողներ ալ անպակաս չեղան: Իր կեանքի կչռոյթը երբեք դանդաղեցում չտեսաւ: Կեանքը քալեց Հայու վայել պատուով եւ հպարտութեամբ, չինարար ու ստեղծագործական ընթացքով:

ՆՈՐ ԲՌՆԿՈՒՄ

Անցնող Հոկտեմբերին, (1978) յատկապէս 1 – 7 շաբաթը Լիբանահայութիւնը իր կեանքի ամէնէն ծանր պահը ապրեցաւ մասնաւորաբար Պէյրութի այն չրջաններուն մէջ, ուր ան կ'ապրէր խիտ բնակչութեամբ, այսինքն Պուրճ Համուտի, Տորայի, Հալիլ Պատաուիի, Նոր Հաճընի, Եշրէֆիէհի, Հայաշէնի, Մար – Միխայէլի, Մար – Եուսէֆի, Նահր – էլ – Մոթի, Ձէղ – էլ - Տիպի, Զալֆայի եւ այլ յարակից չրջաններու մէջ: Լիբանանի վերջին երեք – չորս տարիներու խառնակ կացութեան ամէնէն ծանր ու քանդիչ ռմբակոծումները տեղի ունեցան այդ օրերուն: Կռիւներու կեդրոնական թիրախը հանդիսացան Պէյրութի արեւելեան չրջանները քաղաքին կապող գլխաւոր զոյգ կամուրջները, որոնք այլեւս ծանօթ են նոյնիսկ միջազգային մամուլին մէջ « Քարանթինայի կամուրջները » անունին տակ: « Կամուրջներու կռիւը » անունով չատ յաճախ նկարագրուեցան տեղի ունեցած վերջին ծանր բախումները: Արդարեւ, անոնց երկու ափերուն վրայ տարածուած են Պուրճ Համուտի եւ Խալիլ - Պատաուիի ու Նոր Հաճընի հայահոծ չրջանները:

Վեց – եօթը օրեր չարունակ ահաւնաձայն եւ սահմռկեցուցիչ դրեթէ անընդմէջ տեղատարափ էր ռումբերու: Ժողովուրդի մեծ մասը գետնայարկ ապատարաններու մէջ դիչերները լուսցուցին: Ցաճախ մասնաւոր ապատարաններ նախապէս չինուած չըլլալով՝ չէնքերու առաջին յարկերը, միջանցքները որպէս ապատարան ծառայեցին: Շատեր երբեմն առանց հացի եւ ջուրի մնացին: Ամէն մէկ անհատ եւ ընտանիք ունեցաւ իր տառապանքի պատմութիւնը: Բնականօրէն չէ կարելի այստեղ ընել նկարագրութիւնը բոլոր պատահած դէպքերուն: Երկար էջեր են պէտք նման փորձի մը համար: Պարզապէս կը զոհանանք ըսելով.— Ե-ղածը աննախընթաց դէպք էր վերջին վաթսուն տարիներու հայ կեանքին մէջ:

Հազարաւոր հայ մարդիկ, որոնք կըրցան վախուստի ելք մը գտնել՝ դուրս եկան ռմբակոծումներու չրջաններէն եւ ապատան գտան աւելի ապահով նկատուած չրջաններ, ինչպէս Անթիլիասի կաթողիկոսարանը, Ձիպէյլի « Թուչնոց Բոյն »ը, Զմմառի վանքը, Թրիփոլի Քաղաքը կամ Զահլէ եւ Այնճար: Ոմանք մինչեւ հալէպ վախուստ տուին: Շատ քիչեր երկրէն հեռացան. փոքր էր թիւը անոնց որոնք կիպրոս կրցան երթալ: Կռիւներու դադարումէն ետք, (Հոկտեմբեր 7ին), յաջորդող երկու – երեք չաբաթներու ընթացքին այս ժամանակաւոր պաղթականները կամ աւելի ճիշդ՝ առժամեայ ապաստանեալները վերադարձան իրենց տուներն եւ այժմ լծուած են իրենց բնակարաններու եւ գործատեղիներու վերանորոգութեան անմիջական աշխատանքին:

Վիճակագրական տույալ տեղեկութիւններու հիման վրայ այժմ հաստատ կերպով կարելի է տալ կորուստներու ամփոփ ուրուագծային պատկեր մը.—

1) *Տուինք 65էն մինչեւ 80 զոհեր.*

2) *Ունեցանք չուրջ 300 վիրաւորեալներ:*

3) *Ցարդ կատարուած վիճակագրական արձանագրութիւնները ցոյց կուտան աւելի քան 1200 քանդուած բնակարաններ, ոմանք մասնակի աւերումներ կրեցին, ոմանք ծանր քանդումներու ենթարկուեցան, ոմանք հիմնայատակ կործանեցան, ոմանք ալ հրոյ ճարակ դարձան:*

4) *Բազմահարիւր տուներ, խանութներ, գործատեղիներ եւ չեմարաններ կողոպտուեցան կամ թալանուեցան:*

5) *Փոքր եւ մեծ վաճառատուներու, գրասենեակներու եւ ճարտարարուեստա-կան գործարաններու քանդումը արժեց չուրջ 600 միլիոն լիր. ոսկի, մօտաւորապէս 200 միլիոն տոլար:*

6) *Աւելի քան տասը հազար Հայեր մը-նացին, եւ անոնցմէ չատերը դեռ կը մնան, անգործ իրենց աշխատած կամ իրենց սեփականութիւնը եղող գործատեղիներու քանդումին հետեւանքով:*

7) *Աւելի քան 12·000 հայ աշակերտներ Հոկտեմբերէն ասդին զրկուած մնացին պարզոպական կեանքէն:*

8) *Մանր կամ թեթեւ կերպով աւերուած եկեղեցիներու եւ պարոցներու պատկերը հետեւեալն է.*

ա) *28 վարժարաններ, որոնք կը պատկանին Հայաստանեայց Առաքելական (12), Հայ Կաթողիկէ (6), Հայ Աւետարանական (7) եկեղեցիներուն եւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան (3):*

բ) *16 եկեղեցիներ եւ մատուռներ, ինչ՝ Հայ Առաքելական, երեք՝ Հայ Աւետարանական, երկու եկեղեցի եւ երկու մատուռ՝ Հայ Կաթողիկէ:*

9) *Կռիւներու ծանր օրերուն եւ անոնց յաջորդող չաբաթներու ընթացքին աւելի քան 31·000 Հայեր իրենց տուներէն դուրս փախուստ տալով ապաստան գտան վերեւ յիշուած չրջաններու եւ կամ Պէյրութի արեւմտեան թէ արեւելեան մասերու մէջ ապրող ազգականներու եւ բարեկամներու տուներուն մէջ:*

10· *Ջմոռնանք աւելցնել որ այս բոլոր զոհերն ու քանդումները եկան բարդուելու աւելի քան 230 զոհերու եւ հարիւրաւոր բնակարաններու եւ գործատեղիներու աւերակումներուն վրայ, որոնք պատահած էին անցնող երեք տարիներու կռիւներու ընթացքին: Հաշիւ նոր չունէ կրած Հայութիւնը Լիբանանի մէջ 1977ին տիրող համեմատաբար հանդարտ չրջանին, երբ այս նոր աղէտը եկաւ ուժգնորէն ցնցելու Լիբանանի եւ Լիբանահայութեան կեանքը 1978ի երկրորդ կէսին, յատկապէս Յուլիսէն եւռ բայց մասնաւորապէս Հոկտեմբերի ընթացքին:*

ԴՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՑԹՆԵՐ

Այս տխուր եւ ցաւալի պատկերին դէմաց, սակայն, չէ կարելի չարձանագրել քանի մը չատ կարեւոր յատկանչական եւ յուսալից իրողութիւններ որոնք հոգեկան զօրութեան եւ տոկունութեան մասին կռուանները եղան լիբանահայ կեանքի այդ ծանր օրերուն դէմ կացութեան մէջ.

1· *Հայ ժողովուրդը իր ցաւը, տագնապը, տառապանքը ապրեցաւ միասնաբար, ամբողջական միութեան, սերտ եղբայրութեան եւ անվերապահ համերաշխութեան եւ գործակցութեան մթնոլորտի մը մէջ: Ո՛չ մէկ հայ մարդ ուրիչ Հայու հանդէպ ունեցաւ անտարբերութեան կամ դոյզն իսկ խտրականութեան ոգին: Բոլորը, արիւնակից եւ ճակատագրակից իրարու, եղբայրօրէն, որպէս մէկ հոգի կրող եւ մէկ ազգի զաւակներ, միասնաբար, սիրտ սրտի, ձեռք ձեռքի եւ կողք կողքի տոկացին եւ իրարու հանդէպ ցոյց տուած երերօգնութեան երեւոյթը եղաւ բոլորին հոգեկան արիութեան եւ ազգային զիմացկունութեան աղբիւրը: Ո՛չ պատահական, ո՛չ զաղափարական, ո՛չ դասակարգային տարբերութիւնները կրցան տուները նետել այդ միութեան եւ եղբայրութեան գեղեցիկ հոգիին եւ անով ներչնչուած կեանքին վրայ: Ո՛չ մէկ հայ մարդ պատառ մը հաց կամ ումպ մը ջուր պացառ միւս Հայուն: Ո՛չ մէկ հայ մարդ իր ձեռքը ծալած պահեց երբ ուրիչ Հայ մը ինկաւ վիրաւոր կամ պէտք ունեցաւ այդ ձեռքին: Ինչ որ անունդ կրցան զըտնել՝ միասնաբար բաժնեցին իրարու հետ: Աւելի ապահով վայրերու մէջ զըտնուղ Հայեր, Պէյրութի Արեւմտեան մասէն, Անթիլիասէն կամ Այնճարէն, Թրիփոլիէն եւ նոյնիսկ Հալէպէն անոնք կարելի էր հասնիլ: Բարեսիրական կազմակերպութիւններ իմաստուն եւ համադործակցական սքանչելի աշխատանքով կատարեցին իրենց պարտականութիւնները:*

2· *Վեհափառ Հայրապետները եւ հոգեւոր միւս պետերն ու պատասխանատու հոգեւորականները, եւ ազգային – եկեղեցական իշխանութիւնները ազդեցիկ կերպով ներկայանան հոս:*

Ու գործաւ զէպի պարպայի մը կողմը, ցած ձայնով բաներ մը ըսաւ անոր ու այս վերջինը թուղթ մը հանեց ծոցէն ու երկարեց մեր վարիչին: Անտարակոյս մեր անուանացանկն էր այդ թուղթի կտորը: Բացաւ թուղթի կտորը, վրան նայեցաւ կարծես թէ թեթեւ ժպիտ մը ուրուագծուեցաւ իր դէմքին վրայ: Սկսաւ գլուխը աչ ու ձախ չարժել, կարծես չէր գիտեր իր ընելիքը:

Ցանկարծ գարձաւ Ցոյներուն. « Այս անուններով տղաք չկան իմ որբանոցիս մէջ: «Ի՞նչպէս թէ, գայրացան պարպայները, ի՞նչպէս թէ: Հարցուցինք իրենց, ըսին թէ քաղաքի կեդրոնական որբանոցէն են »:

— Ձեզ խաբած ըլլալու են, պարոններ, այս չրջանին մէջ մխայն կեդր.որբանոցը չկայ: Կայ Աքիլոնը, կայ Բերբէր, կան Լորա Մերս Ֆնամի ապուանաներու որբանոցները առանց հաշուելու ձեր Ցոյներուն որբանոցը: Կը տեսնէ՞ք մխակ մեր որբանոցը չէ այս չրջանին մէջ այնպէս որ... առարկեց մեր վարիչ – անօրէնը գարձեալ զսպուած ծիծաղով մը:

ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՉԷ

(Շար. – 3)

«Ց Ա Ռ Ա Զ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՄԵՆՔ՝ ՆԱՐԻՆՋԻ ԳՈՂԵՐՍ...

(Որբանոցի կաղանդներէն)

Կը քալէինք զվահակ, մտածկոտ ու դրեթէ տրտում: Նոր տարիէն մէկ օր առաջ ինչո՞ւ այս թախծոտ պատահարը: Ի՞նչպէս, ինչո՞վ կրնար վերջանալ այս անսպասելի պատահարը: Դողութի՞ւն: Առաջին անգամ չէր որ մանր – մունր դողութիւններ կ'ընէինք ի հեճուկս մեր սառմոքին: Աբծաթ չէր, ոսկի չէր, զարդ - զարդեղէն չէին մեր զողցածները, այլ ուտելիք, ծամելիք, ինչ գոյնի ալ որ պատկանէին անոնք: Անօթի՛... ա-նօթի... ո՞վ կրնայ չափել տարողութիւնը այս բառին:

Հասանք որբանոց, բարձրացանք մեր սենեակները, ուրախ որ խուսափած էինք գոնապանին ամէնօրեայ քննութենէն ու հիմա կը սպասէինք երեկոյեան ընդհանուր հաւաքումի սուլիչին՝ ուր յայտնի պիտի ըլլար օրուան պատահարներուն լրիւ տողանցքը: Որբանոցի մուտքին, արդէն իմացած էինք երեք պարպայներու ներկայութիւնը վերը՝ անօրէնին գրասենեակը: Եկած էին դանգատի ու նաեւ հատուցում պահանջելու իրենց կրած «մեծ» վրասին համար...:

Ընդհանուր հաւաքումի երեկոյեան զանգը հնչեց, բոլորս վաղը բակը իջանք ու չարուեցանք մեր սովորական տեղերը: Մենք, չորս յանցապարծներս խուսափելու համար պարպայներու տեսադրութենէն « տեղիս » ըրինք այլ ընկերներու հետ:

Առաջին յարկը որ մեր ճաշասրահն էր, անոր ճիշդ կեդրոնէն լայն դուռ մը կը բացուէր դէպի բակը, ու, հոնկէ վար երկարած փայտաչէն լայն առիճաններ: Հոն՝ դրան մուտքին, առիճաններու վրի ծայրը կը կանգնէր մեր վարիչ անօրէնը իր բամբ ձայնովը վինուորական հանգիստ - պատրաստէ մը եաք՝ կը խօսէր մեր առօրեայ մեղքերուն, չարադործութեանց մասին, կը սահմաներ պատիժներուս տեսակները, ապա, կուտար իր հրահանգները:

Վերը, աստիճաններու ծայրամասին վրայ երեւայ մեր վարիչ – անօրէնը, ու անոր կողքին ալ մեզի ծանօթ երեք յոյն պարպայները: Այսօր, մեր վարիչը, սովորականին պէս չսկսաւ իր « տասնա - բանական » սուր, կծու նայուածք մը պարտադուց մեր վրայ ու սկսաւ քաղաքավարի զայրոյթով մը ըսել թէ ի՞նչ պատահած էր այդ օր եւ թէ ինչո՞ւ այս երեք Ցոյները կանգնած էին իր կողքին:

Ինչերոյ առարկան անչուշտ մենք էինք, ու անձկութեամբ կը սպասէինք անոր ելքին...

— Լսեցէք, սկսաւ անիկա սովորականէն աւելի բարձր ձայնով, — լսեցէ՛ք: Ք ո վ ս կանգնած այս մարդիկը պանգատի եկած են եւ « վնասուց հատուցում » կը պահանջեն: Իրենց ըսածին նայելով ճշմարտոր ըրած էք բազմաթիւ նարնջենիները, ձեղմէ պրաւուած ապրանքը տասնեակ քիլօներու կը հասնի եղեր: Ցայտնի է գործը այսօր սկսած չէ, չատոնց պէտք է ըլլայ, այսօր ինչ որ ցաւալի է, բռնուած էք, ու ամէն մեղքիս վրայ ձեր անուններն ալ տուած էք: Հիմա պիտի կարդամ այդ անձերուն անունները եւ փափաքելի է որ անմիջապէս դան ներկայանան հոս:

Ու գարձաւ դէպի պարպայի մը կողմը, ցած ձայնով բաներ մը ըսաւ անոր ու այս վերջինը թուղթ մը հանեց ծոցէն ու երկարեց մեր վարիչին: Անտարակոյս մեր անուանացանկն էր այդ թուղթի կտորը: Բացաւ թուղթի կտորը, վրան նայեցաւ կարծես թէ թեթեւ ժպիտ մը ուրուագծուեցաւ իր դէմքին վրայ: Սկսաւ գլուխը աչ ու ձախ չարժել, կարծես չէր գիտեր իր ընելիքը:

Ցանկարծ գարձաւ Ցոյներուն. « Այս անուններով տղաք չկան իմ որբանոցիս մէջ: «Ի՞նչպէս թէ, գայրացան պարպայները, ի՞նչպէս թէ: Հարցուցինք իրենց, ըսին թէ քաղաքի կեդրոնական որբանոցէն են »:

— Ձեզ խաբած ըլլալու են, պարոններ, այս չրջանին մէջ մխայն կեդր.որբանոցը չկայ: Կայ Աքիլոնը, կայ Բերբէր, կան Լորա Մերս Ֆնամի ապուանաներու որբանոցները առանց հաշուելու ձեր Ցոյներուն որբանոցը: Կը տեսնէ՞ք մխակ մեր որբանոցը չէ այս չրջանին մէջ այնպէս որ... առարկեց մեր վարիչ – անօրէնը գարձեալ զսպուած ծիծաղով մը:

ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՉԷ

(Շար. – 3)

վայրերուն եւ առժամապէս ապաստան գտած հայ պատսպարեալներու կեդրոններուն իրենց տուած անձնական այցե – լութիւններով, իրենց ուղարկած ներկայացուցիչներով, իրենց հրատարակած կոչերով եւ տուած պատգամներով, կատարած հասարակական աղօթքներով եւ քարոզներով սիրտ տուին ժողովուրդին որպէսզի ան չյուսալքուի:

Հայ Պետական Երեսփոխաններ, հայ ազգային քաղաքական կուսակցութեանց ղեկավար մարմիններ աչալուրջ հսկեցին կացութեան վրայ եւ իրենց ներդրումը ի գործ դրին առաջքն առնելու համար ապագայ ծանր բարդութիւններու եւ տագնապներու ու տառապանքներու:

Մէկ խօսքով, Լիբանանահայութիւնը ըզգաց եւ տեսաւ որ ինք իր ճակատագրին թողուած հասարականութիւն մը չէ, թէ՝ իր ծոցէն ծնած ղեկավարութիւնը արթուն կը հսկէ իր կեանքին եւ ապահովութեան վրայ, թէ՝ անհէր անտիրական չէ գոհ երթալու համար բախտի կամ պատահարի խաղերուն կամ անիշխանական կացութեանց մէջ գործող մութ ձեռքերու:

3· Հայ երիտասարդութիւնը իր սերունդին եւ իր պատմութեան արժանի կեցուածք ցուցաբերեց: Կռիւներու եւ խառնակութեանց ամենածանր օրերուն, դիւերը ցերեկ, վէնք ի վեռին հայ արի տղաք պահակ կեցան հայ ժողովուրդին: Հայկական թաղերու մուտքին, փողոց – ներու անկիւններուն, հայ տուներու եւ ազգային հաստատութիւններու առջեւ արթնաբար կանգնեցան անոնք եւ թոյլ չտուին որ խառնակիչ, պատեհապաշտ ձեռքեր տէր դառնան իրենց ժողովուրդի պատկիներուն ձեռքերով շինուած տուներն ու գործին, ինչքին ու ստացուածքին եւ իրենց ազգի հոգեւոր, կրթական, մշակութային եւ ազգային հաստատութիւններուն: Անուրանալի իրողութիւն է որ եթէ չըլլար անոնց կարգապահ, կազմակերպել, նուիրեալ, քաջ ու անվախ կեցուածքը շատ աւելի մեծ համեմատութիւններու կրնար հասնիլ Լիբանահայութեան կրած աղէտը:

(Շար· – 1)

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՊՐԱԶԻԼԻՈՑ Մաթօ կրոսօ նահանգին մէջ տեղի ունեցած ընտրութիւններուն, նահանգին նախկին կառավարիչը՝ Տօքթ· Փեթրօ Պետրոսեան, վերընտրուած է ծերակուտական:

×

ՍԱՆ ՓԱԻԼՈՑԻ Հայ Կաթողիկէ հայրապետ մայնքի նոր առաջնորդն է Նչան Վրդ· Քէշիշեան, որ Հռոմէն մեկնած է իր նոր պաշտօնատեղին:

ՀԱՑՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԲԱԶՈՒՄԻ ԼԵՌՆԱՇՂԹԱՑ

— o —

Փոքր Կովկասի ներքին լեռնաշղթանե – րէն է: Կը գաւսուի ծալք ունեցող լեռնե– րու շարքին: Անոր զուգահեռ հիւսիսէն կ'երկարին Վիրահայոց, հարաւէն՝ Փամբակի, հարաւ – արեւմուտքէն՝ Շիրակի լեռները: Առաջինէն կը բաժնուի Լոռիի գաշտով, երկրորդէն՝ Փամբակի դաշտ – հովիտով, երրորդէն՝ Ջիլչկան գետի հովիտով: Ջրբաժան կը հանդիսանայ Զորագետ եւ Փամբակ գետերու միջեւ: Երկայնքը 166 քիլոմեթր է: Արեւմուտքէն Քարախաչի լեռնանցքով կը միանայ Շիրակի լեռնաշղթային: Արեւելքէն Գայլաձորի կիրճը, ուրկէ կը հոսի Փամբակ գետը, Բազումի լեռնաշղթան կը բաժնէ Գուգարաց լեռներու բազուկներէն մէկէն՝ Հալաբի լեռնաշղթայէն, որ կառուցուածքի տեսակէտէն Բազումին չարունակութիւնը կը կազմէ: Լայնքը 15-20 քիլոմեթր է: միջին բարձրութիւնը 2800 մեթր է· ամէնէն բարձր կէտը՝ 2992 մեթր: Բազումը ունի երկու լեռնաբազուկներ՝ Գոգարան եւ Զքնաղ, որոնք իրարմէ կը բաժնուին Զքնաղ գետի կիրճով: Բացի Զքնաղէ Բազումի լեռնաշղթան կը կտրեն Ջամանլու եւ Գարգառ գետերը:

Բազումի լեռնաշղթան թէեւ չատ մեծ բարձրութիւն չունի, սակայն լանջերը պահավէժ են եւ զժուարամատոյց: Անոր լեռնանցքներէն ամէնէն ծանօթը Պուշ – կինեանն է (2038 մ·), որ Լոռին կը կապէ Փամբակին: Հոն, Պուշկինի՝ 1829ին, էրզրում երթալու ճամբուն վրայ, հանդիպած է իր դրչակից բարեկամի՝ Գրիբոյեդովին դիակը տանող սայլին: Ի յաւերժացումն այդ հանդիպումին, կառուցուած է յուշարձան մը, որուն վրայ փորագրուած են Պուշկինի «Ճամբորդութիւն դէպի Էրզրում» դիրքի համապատասխան տողերը:

Բազումի լեռնաշղթան ունի բարեխառն կլիմայ մը: Օգին միջին ջերմաստիճանը Յուլիսին 12 – 16 է, Յունուարին՝ – 4էն – 10: Հիւսիսային լանջերուն տարեկան 800 միլիմեթր, իսկ հարաւային լանջերուն՝ 500 միլիմեթր անձրեւ կը տեղայ:

Արեւելեան լանջերուն կան հաճարենի, կաղնիի, սոճիի, լորենիի, վայրի տանձենիի եւ խնձորենիի անտառներ: Հարաւային լանջերը ծածկուած են չոր տափաստանային բուսականութեամբ:

Բազումի ընդերքը հարուստ է օգտակար հանքերով՝ պղինձ, ծծմբային հրաքար, գրանիտ, քրոմիտ, տուֆ եւ հանքային աղբիւրներով:

– ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ –

ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏԻ « Գերմանիկ » սրահին մէջ, Դեկտ· 17ի առաւօտեան, տօնուած է «Հ· Ց· Դ· Օր»ը: Բացման խօսքը արտասանած է ընկ· Անդրանիկ Ազնաուրեան: Բանախօսած է ընկ· Նազարէթ Պէրպէրեան, որ Հ· Ց· Դաշնակցութեան պատմական գերին արժեւորումը կատարելէ ետք, անդրադարձած է սփիւռքի մեր ժողովուրդին ապառնացող անհատապաշտութեան ու քաղքենիացման վտանգին: Օրուան երկրորդ բանախօսը՝ ընկ· Բարդէն Փափազեան, իր կարգին ընդհանուր գնահատումի ենթարկելէ ետք Հ· Ց· Դաշնակցութեան անցեալի գործունէութիւնը, ծանրացած է հայկական սփիւռքի իրականութեան ու յատկապէս՝ Լիբանահայ գաղութի պարզած այժմու վիճակին վրայ, անոնց մէջ չեչտելով Հ· Ց· Դ·ի ստանձնած ու չարունակուղ առաքելութիւնները:

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՑ « Ցուսաբեր » ակումբին մէջ, Նոյ· 19ին, նշուած է Հ· Ց· Դ·ի Օրը: Բանախօսած է ընկ· Հայկազ Գալուստեան: Պատանեկան երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Շաքէ Յովակիմեանի, մեկնաբանած է յեղափոխական եւ մարտական երգեր:

ՏԷՐԻՖԻԻԻ « Ս· Ցակոբ » եկեղեցւոյ անուան օծման տարելիցը տեղի ունեցած է Դեկտ· 17ին: Պատարագած է Լիբանանի թեմի առաջնորդական տեղապահ Արամ Վրդ· Քէշիշեան: Ներկայ եղած են ազգային իշխանութեանց եւ ընդհանրի մարմիններու ներկայացուցիչները, Հ· Մ· Ը· Մ·ի սկաուտներն ու արենոյշները: Քարոզած է Գարեգին Բ· Աթոռակից Կաթողիկոս ներկայացնելով Ս· Ցակոբ հայրապետի նկարագրի ցայտուն գիծերը եւ չեշտելով Լիբանահայութեան վերականգնումի աշխատանքներուն անհրաժեշտութիւնը: Ցաւարտ պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուած է եկեղեցւոյ բարերար Ցակոբ Ապաճեանի եւ Լիբանանի դէպքերու ընթացքին չորս – չնաքի բնակիչներէն զոհ գացած Հայերու յիշատակին: Հուսկ, եկեղեցասէր Տիկ – նանց Միութեան վարչականներուն կողմէ պատրաստուած մատաղը՝ օրհնուելէ ետք, բաժնուած է հաւատացեալներուն:

ՊՈՍԹԸՆԻ « Բարդէն Սիւնի » կոմիտէութեան եւ «Հայաստան քեմփի յանձնախումբ »ի կազմակերպութեամբ, Դեկտեմբեր 3ին, տեղի ունեցած է հաւաքոյթ մը Ս· Ստեփանոս եկեղեցւոյ սրահին մէջ, ուր ներկայ եղած են չորսնի կուսակցական մարմիններու եւ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները: Զեկուցաբերները ներկայացուցած են «Հայաստան քեմփ»ի բարեկարգումին գծով երկու տարիներէ ի վեր տարուած աշխատանքները եւ ընդգծած յաւելեալ նորոգումներու անհրաժեշտութիւնը: Այս առթիւ յանձնախումբը նախաձեռնած է հանգանակութեան: Արդէն իսկ հաւաքուած է 13 հազար տոլար:

ԳՈՐՏՈՊԱՑԻ (Արժանթին) Լա Թապերնա սրահին մէջ, Դեկտ· 9ին, տեղի ունեցած է ճաշ մը ի նպաստ Անդրանիկ Ակումբի չինութեան: Խօսք առած են Սուրէն Թորգոմեան (հայերէն), Գ· Կէօզլեանեան (սպաներէն) եւ Տիկ· Զուլ – ֆայեան, որ անդրադարձած է ՀՕՄի գործունէութեան եւ նպատակներուն: Ապա, երգիչ Ցարութ Փամպուքճեան ժողովրդական եւ ազգային – յեղափոխական երգերով խանդավառութիւն ստեղծած է սրահին ներս: Ձեռնարկը յաջողութեամբ պսակուած է եւ կարեւոր գումար մը ապահոված կազմակերպիչներուն՝ ի նպաստ Ակումբի չինութեան ֆոնտին:

ՊԱԳԷՐԳԻԻՂԻ (Պոլիս) Ծնունդ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ առանձական մատաղօրհնութիւնը տեղի ունեցած է Դեկտ· 17ին, կրօնական եւ աշխարհիկ հանդիսութիւններով, նախագահութեամբ Շահան Եպիսկ· Սվաճեանի, որ նաեւ պատարագած եւ քարոզած է: Ցաւարտ պատարագի կատարուած է մատաղի եւ դինիի օրհնութիւն, ինչպէս նաեւ հոգեհանգստեան պաշտօն ազգայեալ բարերարներու եւ եկեղեցւոյ ու վարժարանին ծառայած կամ նկութապէս նպաստած անձերու յիշատակին: Եկեղեցական արարողութիւններէ ետք, յարակից սրահին մէջ սարքուած է Սիրոյ Սեղան, զոր վարած է Գրիգոր Փափազեան: Թաղական Խորհուրդի տեղեկագիրը կարդացած է Խորէն Մանուելեան: Շահան Եպիսկ· զնահատական խօսքեր արտասանած է բոլոր անոնց՝ որոնք կապուած են մեր պապենական աւանդութիւններուն եւ կը նպաստեն եկեղեցւոյ պայծառութեան եւ վարժարանի բարգաւաճման: Երջանի Տատեան վարժարանը, որ ունի նաեւ մինչնախակրդ բաժին, ներկայիս կը հաշուէ մօտ 650 աշակերտ եւ աշակերտուհի:

ՊՈԼՍՈՑ անգլիական դեսպանատան սրահին մէջ, Դեկտ· 22ին, տեղի ունեցած է Հենտըլի « Մեսիա » օրաթորիոյի երեւոյթը՝ հոլանտական մատրան երգչախումբին եւ նուագախումբին կողմէ: Ցայտագրին իրենց մասնակցութիւնը բերած են Գէորգ Պօյաճեան (թէնոր) եւ Հրանդ Կիւզէլեան (պաս): Երգչախումբին եւ նուագախումբին եւս մաս կազմած են բազմաթիւ հայ արուեստագէտներ:

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԵՐԱԽՈՒՄ

1·

Մի դառը զգացում էլ էր հետապնդում նրան: Նա սկսել էր սարսափել ամէն բանից, որ իր սրտի մէջ, ուր Հաստատուն տեղ ունէր Աղաւնին, այժմ սկսել է բոյն դնել Հեղինէն: Նման զժբախտութեան բնաւ չէր սպասում: Մանաւանդ, Հեղինէի կողմից իր սիրտը նուաճելու ոչ մի միտում չէր նկատում:

Հեղինէի մաերմութիւնը վինուորի անձնուիրութիւնն էր զէպի իր զօրապետը, Փիղայական սէր: Ներսեհ Զաւուշը ըզգում էր, որ մօտենում է մեծ տառապանքի սկիզբը: Դրանից խուսափելու եղբը նա գտնում էր անդադար չարժման մէջ: Պէտք է չտապ անցնել կրակների միջով, պէտք է չտապ հասնել երգնկա, գուցէ այնտեղ ազատուի իրեն հետապնդող չարիքից: Երբեմն նա ընկնում էր յուսահատութեան մէջ: « Անխի՛ղճ Աստուած, քանի՞ կրակով պիտի այրես քո ստեղծածի տակը հոգին: Բաւակա՛ն է »:

Մի մեծ պատյտ կատարելով Հալիս գետի վերին աւազանում, Ներսեհ Զաւուշը սկսեց մօտենալ Աղօթարանի ցած– րադիր փէշերին:

Որտե՞ղ ես, փրկութեան ճանապարհ, երեւա՛:

2·

Խորէն աղան զարձել էր մելամաղձոտ ու տրտնջացող: Մի բան, որ երբեք նրա մօտ չէր եղել: Նա յոգնատանջ նայում էր կնոջը, հառաչում:

— Քունս տանում է, Մարգարիտ:

Առաջին օրերը Մարգարիտը չէր նկատում ամուսնու մէջ կատարուած փոփոխութիւնը, նոյնիսկ կշտամբում էր նրան:

— Արջ հօ չե՞ս, Խորէն աղա, որ անվերջ քնի ես ձգտում:

Սակայն չուտով նկատեց, որ ամուսնու հետ ծանր բան է կատարուած: Վախեցաւ սաստիկ: Ի՞նչ է պատահել այս մարդուն: Մի՞թէ յուսահատութեան ցեց է մտել նրա միշտ արի, երբեք իրեն չկորցնող հոգին: Այդ ահը զարձաւ տագնապ, երբ մի անգամ Խորէն աղան ասաց·

— Ես ուրիշ քնի եմ ձգտում, կնիկ: Մի քնի, երբ այլեւս չեն արթնանում:

Մարգարիտը թաքուն լաց եղաւ: Ամուսինը կորցնում է խելքը: Պէտք է չտապ գտնել Ներսեհ Զաւուշին: Գուցէ կան – խուի աղէտը: Իրենք արդէն գտնում են Հալիս գետի ակունքների աւազանում, այնտեղ, ուր վերջանում է Սեբաստիայի նահանգը: Իրենց խմբին էին միացել լեռներում ապաստանած հայ փախստական – կանների մանր խմբեր, միայնակ փիդայիներ:

Աշխատանքի ժամանակ, սակայն, Խորէն աղան վճռական էր ու աներեր: Իսկ այժմ նա կարծես մոռացել է ոչ միայն իր պարտքը, այլեւ ինքն իրեն: Այժմ յուխտենական քնի էր ձգտում նա: Այլեւս կարծես որեւէ բան անելու ուժ եւ մղում չունէր: Հանդրուանի պահերին չոքում էր ազատուած որեւէ փոքրիկի առջեւ, համբուրում նրա թաթիկները:

— Է՛, գա՛ռա, անունդ ի՞նչ է:

Երեխաների մէջ որոնում էր իր սփոփանքը: Իսկ երեկոները, երբ արեւը կուլ էր գնում լեռների կարմրած եզերքին, նստում էր քարի վրայ՝ երկարում իր միակ երգը՝ պահանջելով, որ երեխաները եւս երգեն իր հետ:

Անխղճօրէն մեզ դատում են,
Խօսէք, Հայաստանի լեռներ···

Մարգարիտը սարսափում էր: Ամուսինը կորցնում էր խելքը: Իր կասկածը նա յայտնեց որդուն: Բենիամինը չզարմացաւ:

— Բոլորս նրա նման ենք, մայր: Եթէ մեր կեանքի դառնութիւնը չտեսած մէկը յանկարծ ընկնի մեր մէջ, կը սարսափի: Հօրս մէջ ես որեւէ անբնական բան չեմ տեսնում:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(222 — Շար·)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկ. Սոնա Կիմիւչկերտանեան և զաւակները՝ Հերմինէ եւ Նաթիա կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Կիրակի, Յունուար 7, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՎԱՀԷ ԿԻՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

×

Այրի Տիկին Սուրէն – Մաքս Ճերմակեան, զաւակները ու թոռները (Սպանիա եւ Պարսկաստան) կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Կիրակի, Յունուար 7, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ՍՈՒՐԻՆ – ՄԱՔՍ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Ի ՆՊԱՍՏ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻՆ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

«Ծառայ»ի միջոցաւ, Տէր եւ Տիկին Գորեան 2000 Ֆր. կը նուիրեն Լիբանա – հայութեան վերականգնումին։ Նոյն նպատակին Մարսէյլէն Մ. Կիւրեղեան 200։ («Ծառայ»ի Անմիջական Օգնութեան Հանգանակութիւնը վերջնապէս փակուած ըլ – լալով, «Ծառայ» այս գումարները կը փոխանցէ Փարիզի Կեդրոնական Յանձնախումբին)։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Արշալոյս Սարգիսեան 100 Ֆր. կը նուիրէ Դպրոցասէրին, փոխան ծաղկեպսակի Աղաւնի Խանտանեանի մահուան առթիւ (ստանալ «Ծառայ»էն)։

Կապոյտ Խաչի
Փարիզի մասնաճիւղը կը տօնէ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Կիրակի, Յունուար 7ին, Մշակոյթի Տան մէջ, ժամը 13ին հաչ։

Տօնական ուրախ մթնոլորտ
Գեղարուեստական բաժին
Աչուղ ՅՈՎՆԱՆԻ աչուղական ասացուածները իր քէմանչայով։
Սիրով կը հրաւիրուին անդամները եւ համակիրները։
17, Ռիւ Պլէօ, Մեթրօ Քատէ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Վալանսի Կապոյտ Խաչի կողմէ, Յունուար 6, ժամը 9ին սկսեալ, Օթել Նովօթէլի չքեղ սրահին մէջ։

Խանդավառ նուագախումբ եւ ջերմ մթնոլորտ, շնորհիւ Փարիզէն եկող ԿԱՅԾԱԿ նուագախումբին։

Տոմսերը կանուխէն ապահովելու համար դիմել Վալանսի Կապ. Խաչուհիներուն, Դաշնակցութեան եւ Նոր Սերնդականներուն։

Ամանորի առթիւ "ԾԱՌԱՉ" կը նուիրեմ

Ուսթըրթաունէն Պ. Կարապետ Գուն – տաքճեան մէկ տարեկան «Ծառայ» կը նուիրէ Տոքթ. Զարեհ Տէմիրճեանի (Պել – մոնթ)։

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Վալանսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը կազմակերպած է տօնածառի հանդէս մը Կիրակի, Յունուար 7 կէսօրէ վերջ ժամը 3ին պետական թատրոնին մէջ։

Կը հրաւիրուի Վալանսի եւ շրջանի Հայութիւնը քաջալերելու Դաւիթեան դպրոցի աշակերտները։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ. Խաչի Կոնսթանդնուպոլսոյ մասնաճիւղին, Հայկական Ծննդեան տօնին առթիւ, Մանուկներու Օրը կը տօնուի Յունուար 7, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15։30ին Սէն–Մառթէն տ'Էռ, Սալ ատ Ֆէթի մէջ։

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, դպրոցի երկսեռ աշակերտութեան կողմէ։

Մինչեւ ուշ պիւֆէ՝ խաչուհիներու կողմէ պատրաստուած։

Հայկ. կաղանդ պապան հետը բերած նուէրներով պիտի ուրախացնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր երախաները։

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր հայրե – նակիցները։

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

Կապ. Խաչի Միւրեայ վարժարանի տօնածառը Յունուար 7, Կիրակի ժամը 15ին եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ։ Կը ներկայացուին աշակերտներու կողմէ՝ երգ, խմբերգ, արտասանութիւններ, ղեկավարութեամբ երէց կին Սոնա Նաճարեանի։

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուին ծնողքները եւ համակիրները։

Կաղանդ պապան կը ներկայանայ իր նուէրներով։

ՀԱՅԿ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Ս. Մեսրոպ կրթարանի Մանկապարտէզի բաժինը կը բացուի Հինգշաբթի, Յունուար 4ին։ Մանկապարտէզը ամէնօրեայ է, կ'ուսուցուի հայերէն եւ ֆրանսերէն։ Իւրաքանչիւր աշակերտ իրրեւ կրթաթոշակ կը գանձուի ամսական 250 (երկու հարիւր յիսուն) Ֆ.։

Այն ծնողքները որոնք կը փափաքին արձանագրել իրենց զաւակները, կրնան դիմել Կրթարան.

ECOLE SAINT MESROB
4, Rue Komitas, 94140 ALFORTVILLE
Հեռաձայն՝ 378·92·91
ԿՐԹԱԿԱՆ ՃԱՆՉՆԱՒՈՒՄԲ
ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ ԿՐԹԱՐԱՆԻ

UNION GENERALE
ARMENIENNE DE BIENFAISANCE
SECTION DES JEUNS
SOIREE DE NOEL ARMENIEN
animée par ARMAND et son ensemble ARAXE
Musique — Danse — Cotillons — Attractions
Buffet : spécialités arménienne et françaises
le Samedi 6 Janvier de 20 h. 30 à l'aube
118, rue de Courcelles, Paris 17e
au Centre Culturel Alex Manoogian
Participation
(Buffet non compris) : 50 F.
Etudiants et membres du l'UGAB : 40 F.
Réservations à l'UGAB :
Tél. : 870-03-18 et 227.12.26

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՓԱՐԻԶ
Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ–ՄԿՐՏԻՉ

Ուրբաթ, Յունուար 5, ճրագալոյց Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Սկիզբ երեկոյեան ժամերգութեան՝ ժամը 4,30ին, ճրագալոյցի պատարագ ժամը 5,30ին։

Կը պատարագէ Գիւտ ԵՊՍ. ՆԱԴՈՒՇԵԱՆ

Շաբաթ, Յունուար 6, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 8·30ին, քաղմաճաշ պատարագ ժամը 10ին։

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝
ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Կաթող. Պատուիրակ Հայոց Եւրոպայի

Պատարագի աւարտին Ջրօրհնէք կը կատարուի։

ՍԷՆ–ՌԱՖԱԷԼ – Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Այս Ուրբաթ իրիկուն, Յունուար 5, ժամը 17·30ին Սէն Ռաֆայէլի Հանդստեան տան Ս. Յովհաննէս մատրան մէջ պատարագ կը մատուցուի։ Կը պատարագէ ՅԱԿՈԲ ԵՊԻՍԿ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, կը սպասարկէ ՏԱՐՕՆ Տ. Վ.։

ՍԷՆ ԺԵՌՄԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ Ս. ՍԱՀԱԿ – ՄԵՍՐՈՊ ԵԿԵՂԵՑԻ

Յունուար 5, Ուրբաթ, ճրագալոյց Ծննդեան։ Սկիզբ երեկոյեան ժամերգութեանց ժամը 5, ընթերցուածներ՝ 5,30, ճրագալոյցի պատարագ՝ 6։

Յունուար 6, Շաբաթ, տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8·30, հանդիսաւոր պատարագ 10։

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ
ՅԱԿՈԲ ԵՊԻՍԿ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ *եւ կը կարդայ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կոնդակը, թաղի հոգեւոր հովիւ Եղիշէ Քհնյ. Փանոսեանի Աւագութեան աստիճանի տուչութեան առթիւ։*

Յունուար 7, Կիրակի, Ցիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին, պատարագի աւարտին Ջրօրհնէք, ապա հոգեհանգիստ վասն համօրէն ննջեցելոց։

Ս. ՅԱԿՈԲ — ԼԻՈՆ

Ուրբաթ, Յունուար 5, ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, պատարագ երեկոյեան ժամը 5ին։

Շաբաթ, Յունուար 6, տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, պատարագ ժամը 10ին։

Կիրակի, Յունուար 7, Բ. օր Ծննդեան եւ Ցիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը10ին, Ջրօրհնէք ժամը 11·45ին։

ՇԱՎԻԼ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Ծնունդ, պատարագ եւ Ջրօրհնէք։

Diner traditionnel

A l'occasion du Noël Arménien
organisé
par la Section des Dames de l'UGAB
sous la présidence effective de
NOURHAN FRINGHIAN
Président d'Honneur de l'UGAB France
Le Vendredi 5 Janvier à 20 h. 30
au Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles, Paris 17e
Frais de participation : 120 F.
Renseignements et réservations :
Bureau de l'UGAB :
11, Sq. Alboni (16e) Tél. 870-03-18

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ – ՄԱՐՍԷՅԼ

Շաբաթ, Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 17ին, պատարագ 18ին։

Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Հանդիսաւոր պատարագ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ 10ին։

Եպիսկոպոսական հանդիսաւոր պատարագ էջս ան Փրովանսի Ս. Գաթըրին ու Սիէն կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, 20 ռիւ Մինյէ, Գուր Գաթըրին ու Սիէն։

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ
ՅԱԿՈԲ ԵՊՍԿ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 17, պատարագ ժամը 17·30։

Երկուշաբթի, տօն Ծննդեան յիշատակ մեռելոց։ Պատարագ կը մատուցուի Կարտանի Կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9, պատարագ10։

ՎԱՀԱՆ — Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 6, երեկոյեան ժամը 17·30ին ճրագալոյց։

Կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին ժամերգութիւն, 10ին պատարագ եւ քարոզ եւ ժամը 11·45ին Ջրօրհնէք։

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՕ — Ս. ՅԱԿՈԲ

Շաբաթ, ճրագալոյց, ժամերգութիւն ժամը 17ին, պատարագ 18ին։

Կիրակի, Ծննդեան պատարագ, ժամերգութիւն ժամը 8·30ին, պատարագ 10ին, քարոզ 11·30ին, Ջրօրհնէք 12ին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ս. ՍԱՀԱԿ–ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՆՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ, ճրագալոյց Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ պատարագը կը մատուցանէ Հմայեակ Խաչակիր Քհնյ. Համբարձումեան Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 16·30ին։

Կիրակի, Յունուար 7, տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Պատարագը կը մատուցանէ ՅԱԿՈԲ ԵՊՍԿ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին պատարագ 9·45ին, ընթերցում Հայրապետի չնորհաւորագրին եւ քարոզ 11ին, Ջրօրհնէք 11·45ին։

ԱՌՆՈՒՎԻԼ
ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ԽԱՉ

Ուրբաթ Յունուար 5, ճրագալոյց Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 17·30, պատարագ ժամը18·30։

Շաբաթ, Յունուար 6, տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9·30, պատարագ 10·45, Ջրօրհնէք 12·15։

Կիրակի, Յունուար 7, յիշատակ է մեռելոց։ Պատարագ ժամը 10·30, երգեցողութիւն քառաձայն, եկեղեցւոյ երգչախումբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Գր. Վ. Տէվէճեանի։

ՏԷՍԻՆ — Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

Շաբաթ, Յունուար 6, ճրագալոյցի աղօթգութիւն կէսօրէ ետք ժամը 5ին։

Կիրակի, առաւօտեան Ծննդեան հանդիսաւոր պատարագ եւ Ջրօրհնէք։

ՊՕՄՈՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, ճրագալոյց Ծննդեան։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 16·30, պատարագ ժամը 17·30ին։

Կիրակի, Ծնունդ Յիսուսի Քրիստոսի։ Սկիզբ ժամերգութեան 8·30, հանդիսաւոր պատարագ 10, քարոզ 11, Ջրօրհնէք 11·30։

Երկուշաբթի, Յունուար 8, յիշատակ մեռելոց, սկիզբ ժամերգութեանց 9, պատարագ 10։

ԿԱՂԱՆԴԻ ՀԱՆԴԷՍ – ՄԱՐՍԷՅԼ
Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ, ժամը 14·30ին եկեղեցւոյ Վազգէն Ա. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց սրահին մէջ, կրթական մարմինը եւ Տիկնանց Օժանդակ վարչութիւնը տօնածառի հանդէս կը կազմակերպեն Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Կրօնական Ընկերակցութեան հովանաւորած Քամփ-Ֆրէզի եւ էջս ան Փրովանսի հայերէն դասընթացքներուն մասնակցող աշակերտներուն համար։ Հանդիսութեան կը նախագահէ ՅԱԿՈԲ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Այս առթիւ կաղանդ պապան նուէրներ պիտի բաշխէ բոլոր աշակերտներուն։

A VENDRE

A vendre pavillon — Quartier résidentiel de VERSAILLES.
Tél. : 954-38-33

ԱՄԱՆՈՐԻ ՃԱՇ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, Յունուար 6, Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 4էն 10, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 Ռիւ Պլէօ։

Յատկապէս նախկին Հ. Մ. Ը. Մ.ականները սիրով կը հրաւիրուին։

Գեղարուեստական բաժին եւ անակնկալներ։

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission Paritaire : N° 55935

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
4
JEUDI
4 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·285

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.285

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԾԱՆՐ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

ՇԱՀԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑԱԿԱՅԻ Կ'ԸՍԷ ՊԱԽԹԻԱՐ

— o —

ՕՏԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆԻ

« Մա՛հ Շահին » նշանախօսքերէն ետք, « Մա՛հ Պախթիարին, իր ծառան » կը լսուի հիմա Թեհրանի մէջ, նոյնիսկ՝ « Պախթիար Սատ Էխթիար » (Պախթիար առանց կամքի չուն մըն է) : Գալով Պախթիարի, յայտնի չէ թէ ի՞նչ պիտի ընէ կամ կրնայ ընել : Մէկ կողմէ կը վստահեցնէ թէ « Շահը պիտի բացակայի որոշ ժամանակ, հանգստանալու համար արտասահման » բայց նոյն առեն ձայնափիւռը պաշտօնական զեկոյց մը կը սիրէ· « Շահը այս միջոցին, արտասահման մեկնելու մտադրութիւն չունի » : Բանակն ալ դէմ է :

Կը թուի թէ Խոմէյնին ալ չի դիտեր ի՞նչ ընելը թէեւ Ուաշինկթըն Փոսթի տուած իր տեսակցութեան մէջ, կը ճշդէ թէ ապագայ իսլամական Հանրապետութեան կառավարութիւնը կը կազմէ եւ թէ իր իշխանութեան ներքեւ Պարսկաստան « ուրիշ ոչ մէկ երկրի օրինակին պիտի հետեւի » :

Պաղեստինցիք բացէ ի բաց զօրավիղ են պարսիկ ընդդիմութեան թէեւ Ապու Ա-յատ Ֆաթհի թիւ երկուքը, կ'ընդունի որ « պաղեստինեան ընդդիմութիւնը Այա-թոլա Խոմէյնիի զեկավարած ընդդիմութիւնը չի նկատեր իբրեւ իսկական յեղափոխական թեքմոր մը, բայց եւ այնպէս պէտք է՛ պայքարիլ Շահին վարչակարգին դէմ, բոլոր միջոցներով » :

Ամէն պարագայի մէջ, հակասական լուրերը կը շարունակուէին հասնիլ Զոհբէշտթի օր, մինչ օտարները կը մեկնին երկրէն : Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութիւնը դիմած է Իռ-Ֆրանսի որ զօրացնէ իր երթեւեկը Թեհրանի հետ, որպէսզի Ֆրանսացիք կարենան իրենց երկիրը վերադառնալ : Զինուորական պետական հարուածի ալ լուրեր տարածուեցան բայց այդ ալ չէ հաստատուած : Անկարելի չի նկատուիր նոյնիսկ հարցին միջազգայնացումը : Պարսկաստան, իր աշխարհագրական դիրքով արդէն մեծ նշանակութիւն ունի : Որքան ալ տարօրինակ կը թուի որոշ « մեղսակցութիւն » մըն ալ կայ Բրեժնեւի մը եւ Խոմէյնիի մը միջեւ հակառակ անոր որ Խորհ· Միութիւն ոչ մէկ ձեւով Իսլամական Հանրապետութիւն մը կ'ուզէ « քիթին տակը » : Ասիկա այլ հանգրուան է սակայն եւ տակաւին երէկ ի վեր արդէն քարոզչութիւն մը կը տարուի (համայնավար Թուտեհի կողմէ ճանաւանդ) որպէսզի աւելի սերտ դաշնակցութիւն մը ստեղծուի մարքսիզմի եւ իսլամի միջեւ, համախմբելով բոլոր չարժումները որոնք դէմ են Շահին : Թուտեհի մը մէջ, գրուած 78 Յուլիսին, Թուտեհը կ'ըսէ նոյնիսկ « Ոչինչ կայ խոտոր Համայնավարութեան եւ Իսլամի միջեւ » :

Մնաց որ Խորհ· Միութիւն (Սթալին եւ Շահին հայրը ատորագրած են) դաչինք մը ունի, ուր կ'ըսուի թէ Խորհ· Միութիւն իրաւունք ունի միջամտելու Պարսկաստան « ան պարագային երբ իր շահերը վտանգուած են » : Եւ վերջերս Պրաւդա ու Թաս չատ կը խօսին « ամերիկեան միջամտութեան » մը դէմ :

×

Հոս ու հոն, ամէն պարագայի մէջ, ցոյց եւ բախում կը շարունակուին եւ բանակը կը կրակէ : Ղազուինի մէջ ալ (Թեհրանի արեւմուտքը) բուռն միջադէպեր պատահած են, մեռելով եւ վիրաւոր կայ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՑ Ներքին նախարարը՝ Էօզալայընճի իր հրաժարականը տուած է եւ էֆէվիտն ալ ընդունած է : Վերջերս չատ քննադատուած էր որ չի յաջողիր վերջ տալ բռնութեան : Փոխանցման շրջանը կ'ապահովէ Օրհան Էյուպօղլու, փոխ-վարչապետ :

ՊԱՊԻՆ դէմ որոշ ընդդիմութիւն մը ծայր տուած է Իտալիոյ մէջ, որովհետեւ չատ խիստ է վիժումներու եւ ամուսնալու-ծումի դէմ : Նոյնիսկ « փափա-տուէյ » բանաձեւումը սկսած են գործածել ձախ շրջանակները : Սկիզբը ազատական Պապ մը նկատուած, « յուսախաբ » ըլլած է իր յայտարարութիւններով եւ երբ Ծուն-ուար մէկին ամանորեան իր մաղթանքները ներկայացուցած է անոնց « որպէս-զի 1979ին կեանքի չնորհը պիտի ստանան » աշխարհական թերթեր ուղղակի ակնարկութիւն մը տեսած են վիժումին դէմ : Մաղրանկար մը կը ներկայացնէ Պապը որ կը նստի աթոռի մը վրայ, առանց նկատելու որ հոն բազմած է արդէն Հանրապետութեան նախագահը : Այլ խօսքով Ջովհ· – Պօղոս Բ· կը մեղադրուի, որ պետական հարցերով կը զբաղի եւ միջամուխ կ'ըլլայ քաղաքացիներու իրաւունքներուն :

ԵՐԵՒԱՆ ⇔ ՓԱՐԻԶ
ՀՆԹԱՑՔ

ԵՐԵՒԱՆ (Արմէնփրէս, Դեկտ· 22–28)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԵՐԱԺԻՇՏ – ՆԵՐՈՒ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄԸ

Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցած է երիտասարդ երաժիշտներու համամիութենական մրցման աւարտական հանդրուանը, մասնակցութեամբ Խորհ· Միութեան երաժշտական բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններու մրցումներուն յաղթանակի հասած լաւագոյն ուսանող – երաժիշտներու : Մրցման առընթեր տեղի ունեցած է նաեւ ժողով մը, ուր Փրոֆ· Եդուարդ Միրզոյեան խօսած է բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններու մէջ մասնագիտական առարկաներու դասաւանդման հարցերու շուրջ : Խորհ· Միութեան երաժշտական բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններու դասախօսներու մասնակցութեամբ դումարուած այդ ժողովին մէջ քննութեան ենթարկուած են վերջին տարիներու ուսանող երիտասարդութեան ստեղծագործական նուաճումները : Մրցման ներկայացուցած երաժշտական բոլոր սեռերու գծով պարգեւատրուած են 71 գործեր, որոնց տակը՝ Երեւանի երաժշտանոցի աշակերտներուն :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԵՆԱՑ

Կաղանդի, Սուրբ Ծնունդի եւ Նոր Տարուան առթիւ չատ մը յուզիչ խօսքեր կ'ըսուին : Կեղծ, ապպզրուած ուրախութիւն մը կը ծախուի չուկային մէջ : Փոքր երախաները միայն կը զգան անխառն ու մաքուր երջանկութիւն մը, գոնէ՝ ազատ, ապահով եւ բարեկեցիկ աշխարհին մէջ : Մեծերէն չատերը, ստիպուած՝ պէտք եղած դերասանութիւնը կ'ընեն, պզտիկ – ներուն սիրոյն : Թէեւ այդ հասկնալի է, ո՛չ հասկնալի, ո՛չ ալ լիօրէն ներելի է այն ինքնախաբէութիւնը՝ որ մարդիկ կը պարտադրեն իրենք իրենց : Նոր Տարուան խրախճանքներու ընթացքին գինիի կամ ուիսքիի միջոցաւ ապահովուած մոռացումէն անդին կայ ուրիշ մը, – մինակ եղողներու, լքուածներու, զըր – կուածներու մոռացումը :

Բարոյախօսութեամբ զբաղելու սիրոյն չէ որ գրի կ'առնեմ այս տողերը : Նոյնիսկ չեմ գրեր՝ ըսելու համար որ Դեկտեմբեր 25ին, 31ին կամ Յունուար 6ին ամէն Հայ պարտք մը ունի Գէյրութի, Պուրճ Համուտի, Անթիլիասի Հայ իր արեւմակիցները յիշելու : Հայու հին (եւ արդար) ողբը կը կրկնուի նորէն, որովհետեւ անգամ մը եւս անոր ողբերգութիւնն ալ կը կրկնուի : Իբր Հայ, ողբ լսելու եւ երգելու վարժ ենք, եւ անկասկած Սփիւռքի բոլոր անկիւններուն մէջ, հոս – հոն տեղի ունեցող էէյֆերու ընթացքին, խինդին եւ ուրախութեան մէջ ալ պիտի տեսնուին արցունքներ, երբ այս կամ այն քամատան ըսէ ներկաներուն, – « Աղբերք, խմե՛նք մեր սգացող ու տառապող Պէյրութցի արեւակիցներուն կենացը, եւ լայն բանանք մեր քսակները » :

Ո՛չ, Պէյրութի հայ մանուկներուն սիրոյն չէ որ գրի կ'առնեմ այս տողերը, ոչ ալ պարզապէս Հայութեան սիրոյն : Հոծ է մարդկութիւնը եւ մեծ է աշխարհը, ու անոր հսկայ տարածքին մէջ երբեմն զիրար հակասող դէպքեր կը պատահին : Դեկտեմբեր 31ին, մինչ Փարիզ և Նիւ Եորք Նոր Տարուան էէյֆերով և երգերով կը հրճուէին, մինչ Անթիլիասի և Պուրճ Համմուտի մէջ հարուստն ու աղքատը միասին դէպ խաղաղութիւն կը խնդրէին Աստուծմէ, Հիւսիսային Ռուսիոյ բանտերէն մէկուն մէջ, 1978ին 13 տարուան բանտարկութեան դատապարտուած անձ մը, Անաթոլի Շչարանսքի, պիտի նչէր 1979ի մուտքը, եւ պիտի մտածէր որ դեռ 12,5 տարի ունի իր խուցին մէջ անցընելիք : Պիտի ուզէի որ ո՛չ անոր արեւակից Հրեաները, ո՛չ ալ մենք արցունքով յիշէինք այս բանտարկեալը : Կամ, եթէ արցունքով պիտի յիշենք այս խրոխտ երեսնամեայ երիտասարդը եւ պիտի խմենք անոր կենացը, այդ բաները ընէինք այն հպարտութեամբ՝ որ ան մեզի իրաւունք տուաւ զգալու, երբ իր վերջին խօսքը խօսեցաւ, խորհրդային « արդարութեան տեսանին » առջեւ, դառնալով ներկաներուն.

« Հինգ տարի առաջ, Իսրայէլ արտագաղթելու դիմումս ըրի : Հիմա այդ երազէն աւելի հեռու եմ՝ հաւ երբեմ : Գուցէ ձեզի քաւի, որ ասիկա զոհումի առիթ մըն է ինծի համար : Բայց այդպէս չէ՛ : Ես ուրախ եմ : Ուրախ՝ որ ապրեցայ իբր անկեղծ մարդ, մաքուր եւ հանդարտ խիղճով, առանց խղճի խայթի : Երբեմ չարտօնեցի որ իմ ոգիս արգելափակուի, նոյնիսկ երբ մահ սպառնացին ինծի :

« Երկու հազար տարիէ աւելի, հրեայ ժողովուրդը, ի՛մ ժողովուրդս, ցան ու ցրիւապրեցաւ աշխարհի մէջ : Բայց ուր որ էին եւ ուր որ են, ուր որ Հրեաներ կային ու կան, կրկնեցաւ ու՛յն խօսքը՝ Նոր Տարուան տօնակատարութեան ատեն, « Գալ տարի Երուսաղէմի մէջ » : Հիմա, երբ աւելի հեռու պիտի ըլլամ քան էի անցեալին՝ իմ ժողովուրդս, իմ կնոջ – մէս՝ Աւիթալէն, եւ երբ իմ առջեւ կը տեսնեմ միայն բանտերու ճամրան, կը դառնամ իմ ժողովուրդիս, իմ Աւիթալիս, եւ կ'ըսեմ· « գալ տարի՝ Երուսաղէմի մէջ » :

« Հիմա կը դառնամ ձեզի, դատաւորներուս, որոնց կատարելիք միակ գործը եղաւ հաստատել ուրիշ տեղ արդէն որոշուած վճիռ մը : Ձեզի ըսելիք չունիմ » :

Քանի մը ամիս առաջ, երբ այս խօսքերը կը կարդայի մամլոյ մէջ, յիշեցի հայկական յեղափոխութեան հերոսներէն երկուքը, Ֆէտայիներ՝ Պետրոս Սէրէմճեան եւ Գէորգ Զավուշ· յիշեցի անոնց « մնաք բարով »ները, եւ իրենց երգերը՝ որոնք կը կամրջեն 75 տարուան այն խրամատը, որ մեզ կը բաժնէ անոնցմէ, ու վայրկեան մը մեզ կ'ապրեցնեն անոնց հետ, անոնց չունչով : Շչարանսքիի խօսքերը ո՛չ կախաղանէն խօսուեցան, ոչ ալ Մշոյ դաշտէն : Բայց իր ձայնը մե՛րն ալ է, իր տխուր Նոր Տարին, վայրկեան մը գոնէ՝ իմս : Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ ըսաւ Զարենց, կամ թէ ի՞նչ կ'ըսեն Ռոպեր Նազարեան եւ մեր միւս արդի այլախոհները : Չեմ գիտեր որ անոնք պիտի նեբե՞ն մեզի, եթէ այս Ծնունդին զիրենք յիշենք Շչարանսքիին հետ, եւ անոր բառերով :

Ե·

Ա· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ
ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Ալֆորվիլի եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւն	18·000
Հ· Բ· Ը· Միութեան Փարիզի մասնաճիւղ	15·000
Տէր եւ Տիկ· Յար· Միւթէվէլեան	10·000
Տէր եւ Տիկ· Գէորգ Պագըրճեան	10·000
Տէր եւ Տիկ· Կարպիս Ռ· Զրբաշեան	5000
Տէր եւ Տիկ· Համազասպ Մոմճեան	5000
Տէր եւ Տիկ· Վահէ Զիլինկիրեան	2000
Տէր եւ Տիկ· Փօղ Կամիթեան	1000
Տէր եւ Տիկին Գէորգ Գէորգեան	1000
Տէր եւ Տիկ Պաարիկ Կէնճեան	1000
Պր· Աչոտ Հանըի Գամեր	1000
Մի ոմն (Նիսէն)	1000
Պր· Մանուկ Հապեան	1000
Պր· Ժագ Շելելէկեան (Մարսէյլ)	1000
Ստեփան Պենլեան	1000
Տիկին Կիւլլիւ Ուզունեան	700
Օր· Գոհարիկ Գէորգեան	500
Տիկ· Աղաւնի Թորոսեան	500
Տիկ· Հայկանոյշ Գալուստեան	500
Պր· Աւետիս Տօնէլեան	500
Օր· Պերնատէթ Պալեան (Շանտիէօ)	500
Տէր եւ Տիկ· Վարդան Վարդանեան (Պորտօ)	500
Տէր եւ Տիկ· Արան Ղորղորեան	500
Պ·Պ· Արամ եւ Ժիրայր Տէտէեան	400
Պր· Կարապետ Ունճեան	500
Տէր եւ Տիկ· Կարապետ Վարդանեան (Պորտօ)	300
Մի ոմն (Պորտօ)	300
Տէր եւ Տիկ· Պարետ Բամպուքճեան	300
Գումար	79·000

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ « ՓԱՌԼԱՄԷՆԹԻ » ՀԱՅԱԶԳԻ ԱՆԴԱՄԸ

Այսօր հաւանաբար շատ քիչեր գիտեն թէ Բրիտանական Համայնքներու Տունը (Երեսփոխանական ժողովը — *Հաուզ օֆ Քոմընս*) հայազգի անդամ ունեցած է ասկէ 131 տարի առաջ։— Ալեքսանդր Ռափայէլ Ղարամեան, Վենետիկի Մու — րատ Ռափայէլեան վարժարանի բարերարին որդին, որ 1829ին եղած է նաեւ Լոնտոնի « Շէրիֆ »։

Ալեքսանդր Ղարամեան Սէնթ Օլպըճի շրջանէն կաթոլիկէ պահպանողական անդամ ընտրուած է 1847 Յուլիս 29ին։ Անկէ երկու ամիս վերջ, Սեպտեմբեր 21ին Ուէսթմինսթըրի մէջ ժողովի հրաւիր — ուած Խորհրդարանի անդամներու ցանկին վրայ անունը արձանագրուած է այսպէս։

« Alexander Raphael esq. of Surbiton Place, County Surrey, 29 th July, 1847 ».

Ըստ երեւոյթին, Խորհրդարանի իր անդամակցութեան ժամանակաշրջանը (1847-1852) աւարտելէ առաջ մահացած է, ռոյվհետեւ յաջորդ արձանագրութիւնը 1850 Դեկտեմբեր 24 թուակիր, կ'ըսէ թէ մահացած Ալեքսանդր Ռափայէլի տեղ անցած է ձէյէքպ Պէլ (*)։ Եթէ 1850 Դեկտեմբեր 24ը մասնակի ընտրութեան մը թուականն է, կը նշանակէ թէ Ղարամեան մահացած էր 1850էն առաջ կամ նոյն տարուան սկիզբները։

Ղարամեանի բազմաբեղուն եւ ընկերային ըմբռնումները — խղճմտանքի ազատութիւն, կրօնից քոյլտութիւն, ազատ առեւտուր, բացարձակ ժողովրդեան դաստիարակութիւն, « գարիի հարկի եւ չայի մաքսի » վերացում եւայլն։ Ղարամեան « ամենայն ուժով » կը բողոքէ մանաւանդ ? ... այն ատելի, այն անարդար տուրքին դէմ, երկնից լուսոյն տուրքին դէմ, կ'ուզեմ ըսել պատուհաններու հարկը »։ Այս անարդար տուրքերուն տեղ Կ'առաջարկէ « հարստութեան կամ եկամուտի օգտակարագոյն հարկը որ անոնց վրայ կ'իյնայ որ կրնան ատ բեռը վերցնել »։

Նախընտրելի է սակայն որ այս բոլորին եւ Ղարամեանի ընտրութեան պարագաներուն եւ յաւելեան տեղեկութեանց մասին կպղտաք այդ առթիւ « Բազմավէպ »ի (Զ. տարի, թիւ 1, Յունուար 1848) մէջ երեւցած յօդուածը։ Զանց կ'ընենք յօդուածին առաջին մասը՝ որ խօսելով Մեծին Բրիտանիոյ եւ Իռլանտայի թագաւորութեան շուրջ՝ կը քացատրէ թէ ինչ է « Սահմանադրական Թագաւորութիւն »ը, ինչ են « Լորտերու եւ Հասարակաց կամ ժողովրդեան Ատեաններ » ը », ինչպէս կը կազմուին անոնք, ինչ են անոնց իրաւասութեան սահմանները եւայլն։

ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՎԵԱՆ

(*) *Այս տողագրմամբ կը պարտինք Բրիտանական Թանգարանէն Դոկտ. Վրէժ Ներսէսեանին։*

Ա՛ս առեաններուս վրայ համառօտ տեղեկութիւնը տալէն ետեւ՝ անցնինք մեր ազգային Ղարամեան Պարոն Ալեքսանդր Ռափայէլին վրայ, որ ասկէ տասուերկու տարի առաջ Լոնտոնի երկու չէրիֆներէն մէկն ալ եղեր էր։

Անգղիացւոց Թագուհին Վիկտորիա անցած տարի ա՛ս առեաններուն ժամանակը լեցուելու մօտ ըլլալուն՝ ցրուեց զանոնք, եւ հրաման ելաւ՝ որ սովորական կարգով նորէն ընտրուին Հասարակաց տեղին ժողովականքը։ Սուրբ Ալպան տասը, որ 21 անգղիական մղոն Լոնտոնէն հեռու է, ա՛ս առեանը երկու գործակալ կը խաւրէ։ Մեր Պարոնին բնակութիւնը թէպէտ Լոնտոն քաղքին մէջ է քա՛ս մեծ մասին, բայց սուրբ Ալպանի մէջ եւս բաբեկամները հրաւիրեր են զինքը՝ որ ինքն ալ ընթացակից ըլլայ ուրիշներուն հետ ա՛ս աւանիս երկու գործակալաց մէկն ըլլալու։ Ա՛ս հրաւէրքն ալ յայտնի կը ցուցընէ թէ ընտրողները համարմունք ունեցած պիտի ըլլան այս մեր ազգային Պարոնին վրայ, ու իրեն բարեբարու — թիւններն ալ վայելած եւ երախտագէտ։ Եւ յիրաւի պզտիկ տարուընէ Անգղիացւոց հետ միշտ ըլլալով, եւ երեւելի անդամ մը հասակովը ասանկ հնարամտութիւն — ներ ալ դիտէք հնարել հա՛... Հիմա պիտի կարդամ այս հնարամիտներուն անունները եւ կ'ուզեմ որ անմիջապէս զանոնք հոս ներկայանան »։

Ու սկսաւ կարդալ մեր « անունները »ը։ Ռոբերթ Շարաթեան։ Նարինջ Գողցող — եան։ Կաղանդ Մինուճեան։ Կոտրտղ Թա — փոդեան... Անուններու ընթերցման պահուն հակառակ մեր վարիչին խոստու — թեան, անդուստ ծիծաղ մը, ծիծաղուն քրքիջ մը տարածուեցաւ մեր հաւաքա — վայրին մէկ ծայրէն միւսը, կարծես ինքն ալ ակամայ կը ծիծաղէր մեզի հետ։

Բայց... դրութիւնը մէկէն փոխուեցաւ մեր սպասածին հակառակ ուղղութեամբ։

Առեւանները վրայ իր կանգնած տեղէն քանի մը անգամ կրկնեց իր սպառնալիքները, թէ անյապաղ պէտք էր իրեն ներկայանային խնդրոյ առարկայ անձերը, այլապէս, այդ չորս անձերուն համար որքանոյն ամբողջ տղաքը պիտի դրկուէին իրենց երեկոյեան ճաշէն, ու առով ալ պիտի չվերջանար եթէ յամառէինք չյայտնելու չարագործները։ « Լա՛ւ ես դրասենեակս կ'երթամ ու մինչեւ երեկոյեան ժամը ութ ձեր դրական պատասխանին կը սպասեմ, անկէ ետք, ամէն ինչ փակուած կ'ըլլայ, հասկնալի՞ է »։

Ու ներս մտաւ արագ քայլերով։

Մենք մնացինք սահմռկած։ Քիչ առաջ կը կարծէինք որ ամէն բան անուշով վերջացաւ, այժմ, մեր առջեւ կը ցցուէր վախի, երկընտրանքի ժայռը... Ինչ ընելու էր այս անելէն դուրս գալու համար։ Գիտէինք որ մեր վարիչ — տնօրէնը յամառ, անսակարկ էր իր որոշումներուն մէջ, ու չէր խուսափեր մինչեւ անոր ծայրը երթալէ։

Բակին մէջ, պատերուն տակ, աստիճաններուն վրայ, նոյնիսկ վերը սենեակներուն մէջ իրարանցում, վէճ, պոռչտուք կար։ Ոմանք կը պնդէին թէ, պէտք չէր տեղի տայինք, թուլնայինք, հարկաւ ձեւով մը վերջ ի վերջոյ կարգադրութեան մը պիտի յանգէր։ Ժում մը հայ — ապուր չուտելով չէինք մեռներ, մեր անցուցած օրերուն մէջ անիկա յաճախ ընկերացած էր մեզի, մենք « առանց ժումի » « բուիք »ները չա՞տ տեսած էինք, ի՛նչ կ'ըլլար, թող հեղ մըն ալ այսօր ըլլար...

Ուրիշներ (մեծ մասը) արդար չէին դտներ որ չորս հոգիի համար ամբողջ որքանոյն տզաքը պատժուէին. տուածնին ի՛նչ էր արդէն որ առիկ ալ պիտի դրկուէինք։ Ճիչդ եւ սրամտարանական՝ խորքին մէջ։

Այս բոլոր լաւ կամ վատ ըսուածնե — րուն կամ խօսուածներուն թիրախը մենք էինք, մեր ճախող արշաւանքը դուռ բացաւ այս անել դրութեան։ Ի՞նչ ընելու էր։ Եթէ մեր առաքելութեան մէջ յաջողած ըլլայինք, տարբեր ձեւով կը դայլայլէին լեզուները, տարբեր կ'ըլլար որանոցին համայն պատկերը։ Բայց ճախողած էինք ու այդ ճախողանքը չէր տակի հարուած մը տուած էր իրենց առօրեային, այլ մանաւանդ իրենց առօրեայ բաժին հացին, հասկնալի էր չէ՞...։

Ո՛չ։ Արդար չէր մեր ընկերումը, պէտք էր անյապաղ ներկայանայինք տնօրէնին, խոստովանէինք մեր մեղքը եւ այսպէսով կարգի կը մտնէր ամէն բան ու մենք ալ կ'ազատէինք մեծ տաղտուկէ մը։

Ու մենք, չորս « մեղաւոր » ներս բաժնուեցանք մեզ չընդապատող ընկերներէն, ու տարտամ քայլերով բռնեցինք դէպի տնօրէնին դրասենեակը առաջնորդող ճամբան։ Դուռը բախելու պէտք չեղաւ, անիկա հոն, դրան մէջտեղը կանգնած կարծես մեզի կը սպասէր։ « Հա՛, եկա՛ք, պարոններ... Գիտէի որ ձեր դործը ըլլալու էր ասիկա։ Նայիմ ձեղմէ ո՞րն է Ռոբերթ — Շարաթեանը։ Ու առանց պատասխանի սպասելու ցուցամատը ուղղեց դէպի Տէրտուրը։ Հապա սա Նարինջ Ուտողեանը ո՞ր մէկերնիդ է։ Ես վախով ու ամօթով նայեցայ իր աչքերուն։

ՄԻՍԱԿ ՄԻՐՋԻ

(Շար. — 4)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՄԵՆՔ՝ ՆԱՐԻՆՋԻ ԳՈՂԵՐՍ...

(Որբանոցի կաղանդներէն)

Մենք՝ խնդրոյ առարկաներս, եաեւ չարքերուն մէջ դրեթէ պզպած էինք խուսափելու համար պարպայներու հետեւողական տեսողութենէն։ Մեր վարիչը քանի մը անոյշ խօսքերով ու խոստումներով ճամբու դրաւ զանոնք։ Օ՛ֆ, ազատեցանք, որամարանեցինք մենք։ Բայց ճիշդ չեղաւ մեր լաւատես ենթադրութիւնը։ Հազիւ Յոյները մեկնած՝ մեր վարիչին դէմքը թթուեցաւ, դէմքին մկանները ուռեցան, ձայնին թոնը փոխուեցաւ... « Վա՛յ անպիտաններ, ձեր թիկ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՂԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ ԴԱՐՁԵԼ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒՍՏ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ա.

ՀՈՒՆԻՍՆԵՐ ՍՏԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 26-ի գիշերը, երբ դեռ ցայտում էր մի որոշ հյուր, նոր ցնծում էր կերակրատան երբ այն գեղեցիկ երիտասարդների խումբը, որոնք ընթրում էին մեր սեղանի շուրջ, ոտքի կանգնեցին, ես նկատեցի, որ նրանցից մեկը՝ մի գեղեցիկ աղջիկ, ինչ-որ բան է շշնջում ընկերներին։ Նրանք ժպտում էին, ծիծաղում, ապա նորից նստեցին։ Ես հարցրի ուղեկցողներիս, թե ինչ է պատահել։ Նրանք պատասխանեցին, որ այդ աղջիկը ծնվել է հոկտեմբերի 26-ին, և ընկերները նրան շնորհավորում են։

Ես ուզում էի ավելի մոտիկից տեսնել այդ աղջկան, որի ծննդյան օրը համընկնում էր մեր հեղափոխության տարեդարձի հետ։ Ես մոտեցա նրան և ասացի, որ ուզում եմ նրա հետ ծանոթանալ։ Նա ինձ ներկայացրեց իր ընկերներին։ Ես ձեռք տվեցի նրանց, և մենք նստեցինք։ Ես հարցրի աղջկան, թե ինչ է նշանակում իր անունը։ Նա պատասխանեց, որ իր անունը Ռուզան է, որ նշանակում է «վարդ»։ Ես ասացի, որ ինձ դուր է գալիս այդ անունը, և որ ես ուզում եմ նրան կոչել Ռուզան։ Նա ժպտաց և ասաց, որ ինքն էլ է ուզում այդպես կոչել ինձ։

Ռուզանը ծնվել է Ալեքսանդրապոլում։ Նրա հայրը հանքագործ է եղել, իսկ մայրը՝ տնային տնտեսուհի։ Ռուզանը ավարտել է միջնակարգ դպրոցը և ուզում է ընդունվել բանվորական ֆակուլտետ։ Նա ուզում է սովորել, որպեսզի հետագայում կարողանա օգնել իր ծնողներին։

Ռուզանը ինձ պատմեց, որ իր ծնողները շատ աղքատ են ապրում, որ նրանք ունեն ընդամենը մի սենյակ, որտեղ ապրում են հինգ հոգի։ Ես հարցրի նրան, թե ինչ է ուզում նվեր ստանալ ծննդյան օրվա առթիվ։ Նա պատասխանեց, որ ուզում է ստանալ գիրք։ Ես խոստացա նրան ուղարկել գիրք։

Ռուզանը ինձ հրավիրեց իրենց տուն։ Ես ընդունեցի հրավերը և խոստացա գալ։

Ռուզանի ընկերները ինձ հրավիրեցին իրենց տները։ Ես խոստացա գալ նրանց մոտ։

Ես ուրախ էի, որ ծանոթացա այդ աղջիկների հետ, որոնք ապրում են աշխատավոր ընտանիքներում, և որոնք ուզում են սովորել, որպեսզի հետագայում օգնեն իրենց ծնողներին

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷԼ — *Այբի Տիկին Ազատի Ցա-*
կոբեան, Տէր և Տիկ. Արթաքին Ցակոբ-
եան, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պէրպէրեան,
Տէր եւ Տիկին Ամայէն Ռոպէր, Օր. Զար-
դար Ցակոբեան, Տէր եւ Տիկին Ցովհան
Մէնէշեան եւ բոլոր պարագաները կը ծա-
նուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն
կը կատարուի այս կիրակի, Յունուար 7,
Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ
մէջ, իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր,
եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

ՄՈՒՇԵՂ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ

մահուան Բ. տարեդարձին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն։

×

Այբի Տիկ. Սոնա Կիւմիւշկերտանեան և
զաւակները՝ Հերմինէ եւ Նաթիա կը ծա-
նուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն
կը կատարուի կիրակի, Յունուար 7,
Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին,
իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՎԱՀԷ ԿԻՒՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն։

Այս առթիւ, ողբացեալին յիշատակին՝
այբի Տիկին Սոնա Կիւմիւշկերտանեան
եւ զաւակները կը նուիրեն.— 100 Ֆր.
Դպրոցասէրին, 100 Կեդրոնական Սա-
նուց Միութեան, 100 Սամուէլ Մուրատ
վարժարանին։ Այբի Տիկին Սիրանոյշ
Կեվրեկեան 100 Ֆր. Դպրոցասէրին, այբի
Տիկին Ալիս Կիւմիւշեան 100 Ֆր. Կար-
միր Խաչին, Տէր եւ Տիկին Մեսիա Ժամ-
կոչեան 100 Կարմիր Խաչին (ստանալ
«Յառաջ»էն)։

×

Այբի Տիկին Սուրէն — Մաքս Ձերմակե-
եան, զաւակները ու թոռները (Սպանիա
եւ Պարսկաստան) կը ծանուցանեն թէ
հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի
Կիրակի, Յունուար 7, Փարիզի Ս. Յովհ.
Մկրտիչ եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն, հօր
եւ մեծ հօր՝

ՍՈՒՐԷՆ — ՄԱՔՍ ՁԵՐՄԱԿԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն։

Կապոյտ Խաչի
Փարիզի մասնաճիւղը կը տօնէ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ
Կիրակի, Յունուար 7ին, Մշակոյ-
թի Տան մէջ, ժամը 13ին ճաշ։
Տօնական ուրախ մթնոլորտ
Գեղարուեստական բաժին
Աչուղ ՅՈՎՆԱՆԻ աչուղական ասաց-
ուածներ իր քէմանչայով։
Սիրով կը հրաւիրուին անդամները
եւ համակիրները։
17, Ռիւ Պլէօ, Մեթրօ Ռատէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՑՏԱԳԻՐ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ

Կիրակի, Յունուար 7, ժամը 9·30ին,
հեռատեսիլի Ա. կայանէն՝ էլմաս, երա-
ժշտութեան բանաստեղծ մը։ Կը մաս-
նակցին.— Ա. Սիրանոսեան, Լիւք-Անորէ
Մարսէլ, ժ. Փ. Մահէ։

A VENDRE

A vendre pavillon — Quartier résidentiel de VERSAILLES.
Tél. : 954-38-33

ԱՄԱՆՈՐԻ ՁԱՁ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փա-
րիզի մասնաճիւղին կողմէ, Յունուար 6,
Շաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 4էն 10, Մշա-
կոյթի Տան մէջ, 17 Ռիւ Պլէօ։

Յատկապէս նախկին Հ. Մ. Ը. Մ.ա-
կանները սիրով կը հրաւիրուին։

Գեղարուեստական բաժին եւ անակըն-
կալներ։

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission Paritaire : N° 55935

«ՅԱՌԱՋ»Ի
ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ամանորի առթիւ, Գ. Գ. 1000 Ֆր. կը
նուիրէ «Յառաջ»ին։

×

Էքս — ան Փրովանսէն Տէր եւ Տիկին
Պ. Տօնապետեան, նոյն առթիւ 100 Ֆր.։

×

Ամանորի առթիւ, Տէր եւ Տիկին Յովհ.
Գուլումճեան 100 Ֆր. կը նուիրեն։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ. Խաչի Կոր-
նոպլի մասնաճիւղին, Հայկական Մանու-
կեան տօնին առթիւ, Մանուկներու Օրը
կը տօնուի Յունուար 7, Կիրակի կէսօրէ
վերջ ժամը 15·30ին Սէն—Մարթէն տ'Էռ,
Սալ ատ Ֆէթի մէջ։

Գեղարուեստական խնամուած բաժին,
ղպրոցի երկսեռ աշակերտութեան կողմէ։

Մինչնարարին ճոխ պիւֆէ՝ խաչուհինե-
րու կողմէ պատրաստուած։

Հայկ. կաղանդ պապան հետը բերած
նուէրներով պիտի ուրախացնէ սրահին
մէջ գտնուող բոլոր երախաները։

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր հայրե-
նակիցները։

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

Կապ. Խաչի Մխոբեայ վարժարանի տո-
նածառը Յունուար 7, Կիրակի ժամը 15ին
եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ։ Կը ներկա-
յացուին աշակերտներու կողմէ՝ երգ,
խմբերգ, արտասանութիւններ, ղեկավա-
րութեամբ երէցկին Սոնա Նաճարեանի։

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուին ծը-
նողքները եւ համակիրները։

Կաղանդ պապան կը ներկայանայ իր
նուէրներով։

ՀԱՅԿ. ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Ս. Մեսրոպ կրթարանի
Մանկապարտէզի բաժինը կը բացուի
Հինգշաբթի, Յունուար 4ին։ Մանկա-
պարտէզը ամէնօրեայ է, կ'ուսուցուի հա-
յերէն եւ ֆրանսերէն։ Իւրաքանչիւր ա-
շակերտէ իբրեւ կրթաթոշակ կը գանձուի
ամսական 250 (երկու հարիւր յիսուն) Ֆ.։

Այն ծնողքները որոնք կը փափաքին
արձանագրել իրենց զաւակները, կրնան
դիմել Կրթարան.

ECOLE SAINT MESROB
4, Rue Komitas, 94140 ALFORTVILLE
Հեռաձայն՝ 378·92·91
ԿՐԹԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ
ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ ԿՐԹԱՐԱՆԻ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՓԱՐԻԶ
Ս. ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 6, Տօն Ծննդեան
եւ Աստուածայայտնութեան տեառն մե-
րոյ Քրիստոսի։ Սկիզբ ժամեր — դու-
թեանց ժամը 8·30ին, բազմաճայն
պատարագ ժամը 10ին։

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝
ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
կաթող. Պատուիրակ Հայոց Եւրոպայի

Պատարագի աւարտին Ջրօրհնէք կը
կատարուի։

ՇԱՒԻԼ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Մնունդ, պատարագ եւ Ջր-
օրհնէք։

ԻՍԻ
Ս. ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

Ուրբաթ, Ճրագալոյց Ծննդեան։ Սկիզբ
երեկոյեան ժամերգութեան ժամը 16·30ին
պատարագ ժամը 17·30ին։

Շաբաթ, տօն Ծննդեան եւ Աստուածա-
յայտնութեան, պատարագ ժամը 10ին։
Պատարագի աւարտին կը կատարուի Ջր-
օրհնէք։

Կիրակի, Բ. օր Ծննդեան եւ յիշատակ
մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին։ Պատա-
րագի աւարտին կը կատարուի Հոգեհան-
գիստ։

Երգեցողութիւնները կը կատարուին ե-
կեղեցւոյ Անի երգչախումբին կողմէ, ղե-
կավարութեամբ Պր. Հրանդ Ազգմեանի։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. ՊՕՂՈՍ — ՊԵՏՐՈՍ
ԵԿԵՂԵՑԻ

Ուրբաթ, Յունուար 5, Ճրագալոյց։
ժամը 4ին՝ սկիզբ երեկոյեան ժամեր —
գութեան եւ ընթերցուածներու։ Ժամը
5ին Ճրագալոյցի պատարագ։

Շաբաթ, Յունուար 6, ԾՆՈՒՆԴ։
Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8·30ին,
պատարագ 10ին, Ջրօրհնէք 11·30ին։

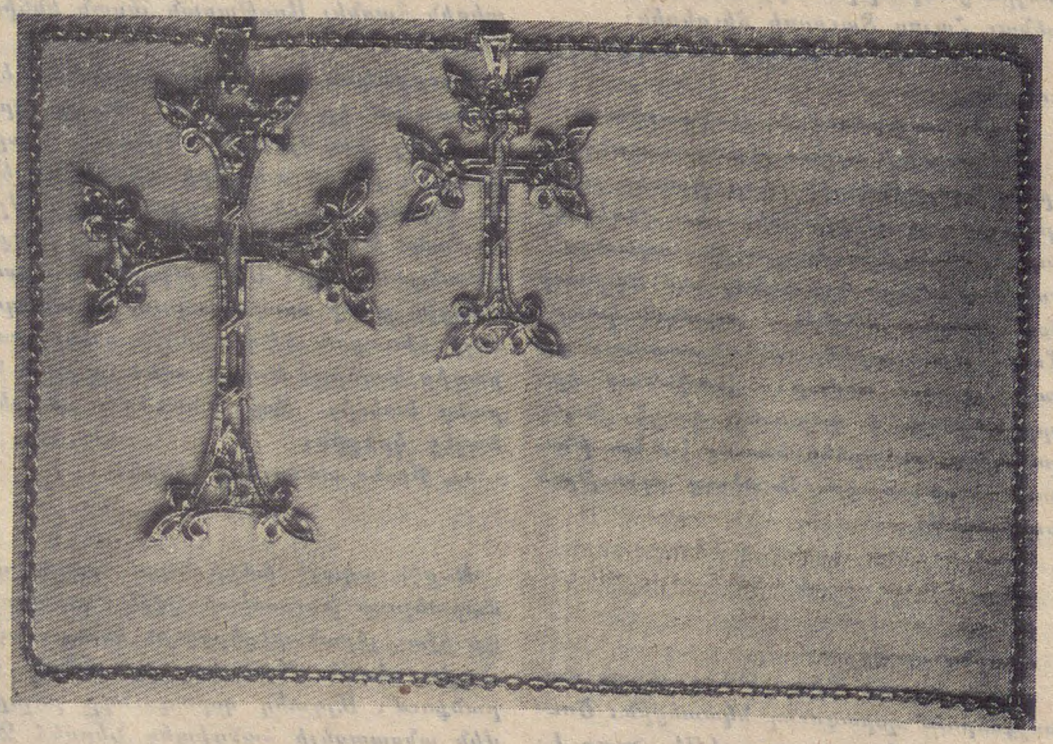
OFFRE D'EMPLOI

Recherchons mécaniciens (iennes) confection tous genres, sachant piquer machine plate, pièces entières, robes, ensembles. Arméniennes (iens) toutes nationalités bienvenues (us), savoir parler soit arménien, français, anglais ou italien.

Bonnes rénumération pour travail en atelier dans village campagne 90 km. de Paris — bien desservi — nombreux avantages — logement assuré.

Téléphoner 431-96-36

VOUS TROUVEREZ CES MODELES EN OR CHEZ MOI
42, Rue Beaubourg — 75003 PARIS
Tél. 272-00-92
Bagues — Alliances — Chaînes — Pendentifs

André Garabédian

ՏԷՍԻՆ — Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

Շաբաթ, Յունուար 6, Ճրագալոյցի ա-
րարողութիւն կէսօրէ ետք ժամը 5ին։

Կիրակի, առաւօտեան Ծննդեան հան-
դիսաւոր պատարագ եւ Ջրօրհնէք։

ՎԱԼԱՆՍ — Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 6, երեկոյեան ժա-
մը 17·30ին Ճրագալոյց։

Կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին ժամեր-
գութիւն, 10ին պատարագ եւ քարոզ եւ
ժամը 11·45ին Ջրօրհնէք։

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՕ — Ս. ՑԱԿՈԲ

Շաբաթ, Ճրագալոյց, ժամերգութիւն
ժամը 17ին, պատարագ 18ին։

Կիրակի, Ծննդեան պատարագ, ժամեր-
գութիւն ժամը 8·30ին, պատարագ 10ին,
քարոզ 11·30ին, Ջրօրհնէք 12ին։

ՄԱՐՍԷԼԻ Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ
ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ, Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան եւ
Աստուածայայտնութեան։ պատարագը կը
մատուցանէ Հմայեակ Եպս. Քհնյ.
Համբարձումեան Սկիզբ ժամերգու-
թեանց ժամը 16·30ին։

Կիրակի, Յունուար 7, տօն Ս. Ծննդեան
եւ Աստուածայայտնութեան։ Պատարագը
կը մատուցանէ ՑԱԿՈԲ ԵՊՍԿ. ՎԱՐԴԱՆ-
ԵԱՆ։ Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին
պատարագ 9·45ին, ընթերցում Հայրա-
պետի Հնորհաւորագրին եւ քարոզ 11ին,
Ջրօրհնէք 11·45ին։

ԱՌՆՈՒՎԻԼ
ՎԱՐԱԳԱՑ Ս. ԽԱՉ

Ուրբաթ Յունուար 5, Ճրագալոյց Ծնն-
դեան եւ Աստուածայայտնութեան։ Սկիզբ
ժամերգութեան ժամը 17·30, պատարագ
ժամը 18·30։

Շաբաթ, Յունուար 6, տօն Ծննդեան եւ
Աստուածայայտնութեան։ Սկիզբ ժամեր-
գութեան ժամը 9·30, պատարագ 10·45,
Ջրօրհնէք 12·15։

Կիրակի, Յունուար 7, յիշատակ է մե-
ռելոց։ Պատարագ ժամը 10·30, երգե-
ցողութիւն քառաձայն, եկեղեցւոյ երգ-
չախումբին կողմէ, առաջնորդութեամբ
Պր. Վ. Տէվէճեանի։

ՊՕՄՈՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Ճրագալոյց Ծննդեան։ Սկիզբ
ժամերգութեան ժամը 16·30, պատարագ
ժամը 17·30ին։

Կիրակի, Մնունդ Քհսուսի Քրիստոսի։
Սկիզբ ժամերգութեան 8·30, հանդիսա-
ւոր պատարագ 10, քարոզ 11, Ջրօրհնէք
11·30։

Երկուշաբթի, Յունուար 8, յիշատակ
մեռելոց, սկիզբ ժամերգութեանց 9, պա-
տարագ 10։

ԿԱՂԱՆԴԻ ՀԱՆԴԷՍ — ՄԱՐՍԷԼ
Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ, ժամը 14·30ին եկեղեցւոյ
Վազգէն Ա. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
սրահին մէջ, կրթական մարմինը եւ Տիկ-
նանց Օժանդակ վարչութիւնը տօնածառի
հանդէս կը կազմակերպեն Հ. Բ. Ը. Մ-
ութեան եւ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կրօ-
նական Ընկերակցութեան հովանաւորած
Քամփ-Ֆրէզի եւ էքս ան Փրովանսի հա-
յերէն դասընթացքներուն մասնակցող ա-
շակերտներուն համար։ Հանդիսութեան
կը նախագահէ ՑԱԿՈԲ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Այս առթիւ կաղանդ պապան նուէրներ
պիտի բաշխէ բոլոր աշակերտներուն։

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ — ՄԱՐՍԷԼ

Շաբաթ, Ճրագալոյց Ս. Մնունդի։
Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 17ին, պա-
տարագ 18ին։

Կիրակի, Տօն Ծննդեան եւ Աստուածա-
յայտնութեան։ Հանդիսաւոր պատարագ Ս.
Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ։ Սկիզբ ժամեր-
գութեան ժամը 8ին, պատարագ 10ին։

Եպիսկոպոսական հանդիսաւոր պատա-
րագ էքս ան Փրովանսի Ս. Գաթըրին տը
Սիէն կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ, 20 ռիւ
Մինյէ, Գուր Գաթըրին տը Սիէն։

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ
ՑԱԿՈԲ ԵՊՍԿ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 17, պա-
տարագ ժամը 17·30։

Երկուշաբթի, տօն Ծննդեան յիշատակ
մեռելոց։ Պատարագ կը մատուցուի կա-
տանի կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ։ Սկիզբ
ժամերգութեան ժամը 9, պատարագ 10։

ՈՒՐԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
5
VENDREDI
5 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·286

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.286

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Կ'ԵՐԹԱ՞Յ — ՉԵՐԹԱ՞Ր

ՇԱՀԻՆ ԱՆՈՐՈՇ ԴԻՐՔԸ

— o —

ՊԱԽԹԻԱՐ ԻՆՉ ԿՐՆԱՅ ԸՆԵԼ

ԱՌԱՋԻՄ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐ···

— o —

Ամէն ինչ կը չարունակէ հակասական ընթալ Պարսկաստանի մէջ, մինչ Շահին վախ – հեզիք-ապիոնն ալ չի կրնար յառաջացնել կացութիւն մը՝ անորոշ, պղտոր եւ որ չի կրնար որեւէ ապագայ ուրուագծել։

Պախթիար ի՞նչ հեղինակութիւն ունի։ Ցայսոնի չէ եւ իր ալ հակասական յայտարարութիւնները նոր ճամբայ մը ցոյց չեն տար։ Նոր վարչապետ՝ Պախթիար մամուլի ասուլիս մը տուած և յուսախաբ ըրած է բոլորը։ Նախ ըսած է թէ « ժողովուրդը ուզած է որ Շահը վինքը նշանակէ » մինչ ժողովուրդը երկու բան կ'ուզէ առայժմ՝ Շահին երթալը, Խոմէյնիի գալը։ Եւ մինչեւ որ Շահը չմեկնի « արձակուրդի », Պախթիար որեւէ բան չի կրնար ընել եւ որեւէ հեղինակութիւն ալ չի կրնար վայելել։ Ինք կրկին յայտարարեց թէ Շահը պիտի երթայ, բայց նախապէս ալ ըսած էր եւ յետագային արքայական պալատէն հերքում տրուած էր։ Ֆիկառօի աշխատակիցը՝ Թիէրի Տէժառէն չի վարանիր ըսելու թէ Պախթիար բոլորովին անգիտակից մէկն է քանի կ'ըսէ « մեծագոյն հիացումն ունիմ Խոմէյնիի հանդէպ բայց ժողովրդապետութեան մը մէջ, անհրաժեշտ չէ բոլորին համաձայնութիւնն ունենալ բան մը ընելու համար »։ Արդարեւ եթէ ակնարկուած ժողովրդապետութեան անունը Պարսկաստան է, քիչ մը տարօրինակ է։ Գալով Սավաքին (քաղաքական ոստիկանութիւն) Պախթիար կը խոստանայ լուծել քաղաքական ճիւղը։ Այդ մասին ըսած է։ « Ոչ մէկ երկիր կրնայ ապրիլ առանց ոստիկանութեան, ուրեմն Սավաքը երկուքի պիտի բաժնուի, տեղեկատուութեան բաժինները կը պահուին, միւսները, կը յուսամ, կը ջնջուին »։ Ինչ որ կը նշանակէ թէ վստահ ալ չէ եւ նոյնիսկ եթէ այս « ընդդիմադիր »ը բարի կամեցողութեամբ լեցուած է, այնուամենայնիւ « յապաղած » է։ Ժողովուրդը արդէն կը չարունակէ պինքը նախատել և «Շահին մանկլաւիկը» պոռալ։

Պախթիար եւրոպական, առաւելաբար Ֆրանսական կրթութիւն ստացած մէկն է, ամարտած է Լուի ԺԸ կոտն լիսէն, քալ Ֆրանսազէտ է, գոց կրնայ Քամիւ մէջբերումները ընել բայց իրաց ներկայ կացութեան մէջ, բաւարար չէ իր զարգացումը փրկելու համար երկիր մը որ արդէն քաոսին մէջ է։ Կը թուի թէ ինք ալ շատ չի հաւատար թէ պիտի յաջողի եւ կ'ուզէ որ ժամանակ տրուի իրեն, որ բան մը փորձէ։ « Ամէն ինչ կը խաղամ, եթէ չհաղթեմ՝ երկիրս է որ պիտի չհաղթի, եթէ կորանցնեմ չեմ ուզեր երեւակայել իսկ թէ ի՞նչ պիտի պատահի »։

Գալով Շահին, Լոս Անճելըս Թայմզի համաձայն քաշուելու պարագային, տուն տեղ պատրաստ է անշուշտ։ Տարիներ առաջ (1976) Լոնտոնի մօտ, Սըրէյի մէջ, հսկայ ապարանք մը գնած է (500 հազար անգլ· ոսկի) գաղտնի կերպով։

× *Պեվըրլի Հիլզի մէկ թաղը, ուր կը բնակին Շահին ընտանեկան պարագաները (90ամեայ մայրը, քոյրը եւն·), պատերազմական դաշտի վերածուած է պարսիկ ոստանոզներու կողմէ, որոնք յարձակած են բնակարանին վրայ։ Ոստիկանութեան հետ բախումներու ընթացքին 35 ցուցարար վիրաւորուած են։*

× « Շահին անկումէն ետք, կառավարութիւնը, որ պիտի կազմուի իբրեւ Սահմանադրութիւն պիտի ունենայ՝ Գոլանը եւ միաժամանակ աշխարհական խորհուրդ մը, հանրաքուէով ընտրուած եւ որու պաշտօնն է երկրին դործերը մատակարարել » ըսած է Այաթոլա Մոն – թազերի։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿՈՒԱՏԼՈՒՓի մէջ, Հինդչաբթիէն սկսեալ չորս մեծեր՝ Փիլքար (հրաւիրողը), Գարթըը, Քալակըն, Շմիտ պիտի խօսին համաշխարհային ընդհանուր կացութեան եւ կացութենէն (ինչպէս չեշտեց Ֆրանսայի Նախագահը) մասին։ Համաքի մէջ, օդը հրաշալի է եւ ճաշ ու հաւաքոյթ բացօթեայ տեղի կ'ունենան։ Նախատեսուած յայտագիրը անչուշտ միայն աշխարհի հոգերը չեն։ Փիլքար թենիսի մրցում մը պիտի ընէ Գարթըրի հետ, ծովի լողանքներ ալ կան եւ աղուոր ճաշեր։ Կիրակի ամէն մարդ տուն կը վերադառնայ։

ՄԱՏՐԻՏԻ մէջ պառք անկատողական չարժումը (Էթա) սպաննեց տեղւոյն պինուորական կառավարիչը։

ԱՆԴԱՐԱՅԻ մէջ Յունուար 16ին պիտի սկսին նախատեսուած թուրքեւամերիկեան բանակցութիւնները նորոգելու համար պաշտպանութեան համաձայնագիրը։ Ամերիկեան պատուիրակութիւնը կը դլխաւորէ Անդարայի դեսպանը։ Աւելի քան հաւանական է որ Թուրքիա նիւթական յաւելեալ օժանդակութիւն պահանջէ « Ամերիկայի փափաքած պաշտօնը կատարելու համար »։

Բ· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵՌ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Նախորդ դումար	79·000
Տէր եւ Տիկ· Յակոբ Չէրէչէթեան	250
Տիկին Հայրապետեան	220
Պր· Օննիկ Խաչիկեան	200
Տիկին Լուիզ Ղուկասեան	200
Պր· Յակոբ Մոմճեան	200
Տիկին Սիրանոյշ Պաղտասարեան	200
Տիկին Եղիսաբէթ Շահինեան	200
Տէր եւ Տիկ· Կ· Կարապետեան	100
Այրի Տիկ· Վալանթին Իրիլեան	200
Պր· Հրանդ Աալանեան	150
Պր· Թագուոր Թագուորեան (Կար)	150
Տէր եւ Տիկ· Կրէկուար Թուղլուեան	150
Տիկին Հէքիմեան	100
Տիկ· Հռիփսիմէ Կիրակոսեան	100
Տէր եւ Տիկ· Ն· Պալասլեան	100
Տիկին Մանուչակ Կէնճեան	100
Տիկին Քնար Զաքարեան	100
Մի ոմն (Իսլ)	100
Տիկին Մելինէ Պարակեան	100
Տէր եւ Տիկ· Նուպար Տէտէեան	100
Պր· Սիմոն Պէրպէրեան	100
Մովսէսեան եղբայրներ	100
Տիկ· Վարդենի Գումրուեան	100
Տիկին Մարի Պզտիկեան	100
Տիկին Վեհանոյշ Պաամաճեան	100
Տէր եւ Տիկ· Օհան· Տէր-Սահակեան	100
Տէր եւ Տիկ· Օ· Գէորգեօֆ (Սէն Ռաֆայէլ)	100
Պր· Կարապետ Կարապետեան	100
Մի ոմն	100
Այրի Տիկ· Վիքթոր Պոչնաքեան	100
Տիկ· Գայեանէ Տէմիրճեան	100
Տէր եւ Տիկ· Ստեփան Իշխանեան	50
Տիկ· Փերուզ Աթմաճեան	50
Գումար	83·320

— o —

1970

Յունիս 16: Արիւնալի բախումներ բանուորներու եւ ոստիկաններուն միջեւ։ Տէմիրէլի կառավարութիւնը ամսուան մը պաշարման վիճակ կը հաստատէ կարգ մը նահանգներու մէջ։

1971

Յունուարէն սկսեալ եղեռնափորձեր կը կատարուին դրեթէ ամէն օր Անդարայի եւ Պոլսոյ մէջ։

Մարտ 4: Թուրքիոյ ժողովրդային Ազատագրական Բանակին մաս կազմող քաղաքային կոմանտօ մը չորս ամերիկացի զինուորականներ կ'առեւանդէ եւ իբրեւ փրկագին 400·000 տոլար կը պահանջէ։ Ոստիկանութիւնը կը խուժէ Անդարայի Թեքնիք համալսարանը։ Կանոնաւոր ընդհարումներ տեղի կ'ունենան ոստիկան – ներուն եւ ծայրայեղ ձախ ուսանողներուն միջեւ։

Մարտ 12: Զինուորական ընդհ· հրամանատարութիւնը ձեռք կ'առնէ քաղաքական իշխանութիւնը։

Ապրիլ 26: Պաշարման վիճակ կը հռչակուի 11 նահանգներու մէջ· կ'ընդդրկէ Անդարան ու Պոլիսը։ կ'երկարաձգուի մինչեւ 1973ի աշնան։ Սանձարձակ ճընշում մը ծայր կուտայ ձախ կուսակցութիւններուն չարքայիններուն եւ մտաւորականութեան դէմ։

Մայիս 17: կ'առեւանգուի Պոլսոյ Իսրայէլի ընդհ· հիւպատոսը։ Մարմինը կը գտնուի պարապ յարկաբաժնի մը մէջ։

Յուլիս 22: Լուծարքի կ'ենթարկուի Թուրք Բանուորական կուսակցութիւնը։

1972

Մարտ 26: Զախակաչ կոմանտօ մը Սեւ ծովի ափին կ'առեւանգէ երեք անգլիացի մասնագէտներ։ Չորս օր ետք բոլորն ալ կը սպաննուին առեւանգիչներուն կողմէ։ Ասոնք եւս կը սպաննուին ապահովութեան ուժերուն յարձակումին ընթացքին։

Մայիս 4: Բանակը կազմ ու պատրաստ վիճակի կը դրուի։ Կը սպաննուի ժանտարմըրիին ընդհ· հրամանատարը։

Մայիս 6: Կախաղան կը հանուին Թուրքիոյ Ժողովրդային Ազատագրման Բանակի երեք ղեկավարներ։ Կը ձերբակալուին Ճախակողմեան հարիւրաւոր անձեր։

1973

Հոկտեմբեր 14: Ընդհ· ընտրութիւններ։ Բանակը չի միջամտեր։ Վերջ կը տրուի պաշարման վիճակին։

1974

Յունուար 25: Իշխանութիւնը կը ստանձնէ Էճէվիտի կառավարութիւնը։

Յուլիս 20: Թրքական ուժերը կը յարձակին Կիպրոսի վրայ։

Նոյեմբեր 11: Ծայրայեղ ձախ արիւնալի միջադէպեր կը հրահրէ Անդարայի համալսարանին մէջ։ Բախումները կը տարածուին բոլոր համալսարաններուն մէջ։

1975

Յունուար: Ցարձակումներն ու ճընշումները կը վերսկսին։ Նախաձեռնողները ընդհանրապէս ծայրայեղ աջերը կ'ըլլան։ Տեղի կ'ունենան Պոլսոյ եւ Անդարայի համալսարաններուն, ինչպէս նաեւ Անատոլուի արեւելքը։

Նոյեմբեր: Համալսարանական չրջանին բացումը կը յատկանշուի մահացու բախումներով։

1976

Ապրիլ 1: Տէմիրէլի դահլիճին հաստատումէն ի վեր, 1975 Մարտ 31, 65 սպանութիւններ կը հաչուեն։

Հոկտեմբեր 13: կը ջնջուին պետական ապահովութեան տեղեկագիրները, որոնք հաստատուած էին 1973ին։ Դատուած էին 3244 անձեր։

Նոյեմբեր: Նախ կը վաւերուի Անդարայի համալսարանը, ապա՝ Պոլսոյ։

1977

Մայիս 1: 34 հոգի կը մեռնի եւ 200 հոգի կը վիրաւորուի Պոլսոյ մէջ՝ ընտրական համախմբումի մը ընթացքին։

Մայիս 31: Ռումբ մը կը պայթի Պոլսոյ օդակայանին մէջ։ Հինգ մեռեալ եւ 41 վիրաւոր։

Յունիս 5: Ընդհ· ընտրութիւններ։ Աջը մեծամասնութիւն ձեռք կը ձգէ։

Սեպտեմբեր 2: Վեց մեռեալ եւ 50 վիրաւոր բախումի մը ընթացքին՝ Պոլսոյ արուարձաններէն մէկուն մէջ։

Դեկտեմբեր 11: 13 մեռեալ եւ 48 վիրաւոր քաղաքապետական ընտրութեանց ընթացքին։

Դեկտեմբեր 27: Մահափորձ մը տեղի կ'ունենայ Անդարայի համալսարանին փրոֆեսէօրներէն մէկուն դէմ։ Ամսուան ընթացքին 50 սպաննուած։

1978

Յունուար–Փետրուար: 89 մեռեալ, 735 վիրաւոր՝ 319 եղեռնափորձերու ընթացքին։

Մարտ 18: 10 մեռեալ 67 վիրաւոր Պոլսոյ մէջ։

Մարտ 25: Անդարայի մէջ կը սպաննուի Հանրապետութեան փոխ–դատախազը։

Ապրիլ 9: Մալաթիոյ քաղաքապետը կը սպաննուի։ Խռովութիւններ ծայր կուտան։

Յուլիս: Ցունիս ամսուան 52 մեռեալ – ներուն փոխարէն 56 մեռածներ կ'արձանագրուին։

Սեպտեմբեր: 138 մեռեալ։

Հոկտեմբեր 20: Պոլսոյ Թեքնիք համալսարանին նախկին վարիչը կը սպաննուի։ Տարեսկիզբէն ի վեր ձերբակալուածներուն թիւը կ'ըլլայ՝ 2000 ծայրայեղներ։ 1300ը ծայրայեղ աջ։

Դեկտեմբեր 23–24: Հահրամանմարաշի արիւնալի դէպքերը։ Մանրամասնութիւնը դեռ վերջերս արձանագրուեցաւ Ցառաջի մէջ։ Տարեսկիզբէն ի վեր մօտ հազար մեռեալ։

Թ· Ա· Թ·

1978Ը «ՅԱՌԱԶ»Ի ԸՆԴՄԷՋԷՆ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Տարեվերջի ուրախ փակագիծը հազիւ դոցուած, մարդկութիւնը դարձեալ դէմ յանդիման է իր առօրեային: Ցոյսեր եւ լոյսեր որոնք երազի մը տեւողութիւնը ունին:

Երազ մը անկասկած Սարգիս Պարա – ճանեանի համար որ վերջապէս ապատ է: Թուրքիան, ուր Էճեվիտ կը յաջորդէ Տէմիրէլին, ամիսներէ ի վեր կ'ապրի բըռնութեան, ահաբեկչութեան եւ տնտեսական ծանր վիճակի մէջ եւ կը փնտռէ իր լոյսը միշտ դուրսէն: Այս անգամ Մոսկուայէն՝ Թուրք – խորհրդային տնտեսական համաձայնութեամբ մը: Համայ – նավար եղբայրակցութեան ճրագը կը մարի Քամպոճի եւ Վիէթնամի միջեւ տահմանային հարցերու հետեւանքով: Եգիպտոսի եւ Իսրայէլի պատմական մերձեցումը երազի բնոյթ կ'առնէ: Անել, անորոշութիւն, խզումի սպառնալիքներ երկու կողմերէն: Հոս ալ նոր տարին լուսաւոր վաղորդայներու վրայ չի բացուիր: Բայց դուցէ Միացեալ Նահանգներու նախագահը Գարթըր իր վերջին խօսքը չէ ըսած: Վարշաւայէն Թեհրան, Տելհի, Ռիատ, Աւուան, Փարիզ, Պրիւսել իր քաղաքական ճերմակագոյնը նոր լոյս մը, նոր յոյս մը կը բերէ:

1978ի առաջին օրերը բռնութեան ապարքներու վրայ կը բացուին: Լոնտոն եւ Պրիւսէլ, երկու եղեռնափորձ թրքական հաստատութեանց դէմ: Լոնտոն ուր կը սպաննուի ՊԱԿի ներկայացուցիչը՝ Սայիտ Համմանի: Հոմ, Թրիէսթէ, Միլանօ, Պոլոնիը արիւնալի դէպքեր որոնք կը դժուարացնեն Իտալիոյ 33րդ կառավարական տագնապի լուծումը: Թեհրանի մէջ ծանր դէպքեր, ոստիկանութիւնը կրակ կը բանայ Ղոմի մէջ հերձուած ու մոլեռանդ մահմետականներու դէմ: Թուրնուզի մէջ ծանր բախումներ եւս, հետեւանք Հազիպ Աչուրի զեկավարած Ընկերակցութեան կեդրոնին եւ իշխանութեան միջեւ: Լիբանանի հարաւը միշտ բախումներ Պաղեստինցիներու եւ լիբանանեան քրիստոնեայ ուժերու միջեւ:

Այս ամբողջ խաւարին մէջ, ուրկէ՞ կրնայ ալլալալ յոյսի լոյսը: Պելկրատէ՞ն, ուր կը վերսկսի ժողովը, չարունակութիւնը Հելսինքիի: Սիհանուկէ՞ն, ուր տեղի կ'ունենայ գրողներու համագումարը որ իր տեսերական յայտարարութեան մէջ կը պահանջէ « գրողներու արտայայտութեան ազատութեան ապահովութիւնը »: Թերեւս ոչ մէկէն, ոչ ալ միւսէն, որովհետեւ աշխարհը աւելի կը զբաղի Բրեժնեւի առողջական վիճակով քան մարդկային իրաւանց կենսական հարցերով:

Ցունուարը կը վերջանայ Միացեալ Նահանգներու նախկին փոխ–նախագահ՝ Հըմֆըրի մահով:

ՖՐԱՆՍԱ

« Եթէ Ֆրանսայի բոլոր տղաքը իրարու ձեռք տան » եղաւ Նախագահին ամանորեան մաղթանքը որպէսզի Ֆրանսան դառնայ գործունեայ, ինքնավստահ եւ արդիւնաւէտ: Բայց իրականութիւնը բոլորովին տարբեր է: Կը բաւէ հետեւիլ եւ բեսփոխանական ընտրապայքարին, որ արդէն սուր բնոյթ ստացած է, համոզուելու համար: Մեծամասնութեան եւ ընդդիմութեան միջեւ հոսանքները աւելի չհաղթահարուած են իրենց վինակիցին դէմ պայքարելու քան հակառակորդին: Մինչ Պլուայի մէջ Պառ նոր խոստումներու շաբան մը կը պարզէ, մինչ Մառշէ կը մերժէ ամէն համաձայնութիւն առաջին շրջանէն առաջ, մինչ Միթերան կը յայտարարէ որ՝ Մառշէ իր կուսակցութեան չահուն կը զոհէ ձախը, մինչ Շերաք միշտ դժգոհ է մեծամասնութեան իր ընկերներէն որոնց կարգադրութիւնները ընտրութենց հակա – Շերաք ճակատ կը նկատէ, Վերտէօն սիւբ լը Տուի մէջ Նախագահ Ժիսքար կը բացատրէ « լաւ ընտրութիւնը »:

Պառի կառավարութիւնը կ'իգականանայ: Մ. Փելըթիէի եւ Ն. Փասքիէի մուտքով կիներու թիւը կը հասնի վեցի:

Եթէ Ժիսքար բացառիկ խանդավառութեամբ կ'ընդունուի Ափրճան, Պառ Զիննաստանի մէջ կը կնքէ առեւտրական եւ պիտական կարեւոր փոխանակութիւններ: Միշտ այցելութիւններու պլուսին մէջ, միջադէպ մը Փարթըրի Փարիզ կեցութեան առթիւ: Միացեալ Նահանգներու նախագահը կը մերժէ այցելել Փարիզի Թաղապետարանը, գրգռելով Շիրաքի բարկութիւնը:

Ցունուարի առաջին օրերուն լոյս կը տեսնէ Ժիսքարի « Ֆրանսական ժողովրդավարութիւնը »:

Առեւանգում, Փարիզի մէջ, Եւրոպայի ճարտարարուեստի ամէնէն մեծ դէմքերէն՝ պառոն Աբրիէնի: Եղեռնափորձեր Քորսիքա, Պրըթաններ եւ Փարիզ: Բռնութեան այս արարքները առիթ կուտան Արզարութեան նախարարին կոչ մը ուղղելու որպէսզի վերջ արուի ոճրային եւ ահաբեկչական արարքներու:

Անբի Թրուայա է պատուի: Իր « Մեծն կառարինէ » վէպին համար կ'արժանանայ « Ամպասատէօրներու մրցանակ »ին:

Ձմրան առաջին ամիսը ինքզինքը կը զգացնէ: Սաստիկ փոթորիկ Ֆրանսայի հիւսիսը եւ Պրըթաններ զործելով աւերներ: Ցանկարծակի ձիւնը վալ տ'Իզեռի վրայ պատճառելով արկածներ: Սաստիկ անձրեւներ յատկապէս Մարսէյլ եւ Վառ նահանգի մէջ պարզելով ջրհեղեղի պատկեր մը: Աղէտեալներու մէջ նաեւ Հայեր:

Անտրէ – Ֆրանսուա Փոնտ, նախկին դեսպան եւ Ֆրանսական դիւանագիտական աչքառու դէմքերէն կը կնքէ իր մահկանացուն:

1978ի այս առաջին ամիսը վերջացնենք Ֆրանսայի համար, Սոֆրէսի մէկ հարցախոյզով: Ֆրանսան կր հաշուէ 375 հազար սրճարան: Ոգելից ըմպելիի 69 առհասարիւրը գինի է: Ալքոլը 50 հազար հոգիի մահուան պատճառ կ'ըլլայ ամէն տարի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Սուրբ Էջմիածնի Մայր տաճարէն, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը կ'ուղղէ հայկական Հայութեան իր օրհնութիւնը: Վազգէն Ա. Ծննդեան իր քարոզին մէջ 1978ը տարին ազգ. եկեղեցական բացառիկ նշանակութիւն ունեցող տարի մը կը կոչէ: 1978ը յոբելենական թուական է երկու մեծ հայրապետներու՝ Ներսէս կաթողիկոս Աշտարակեցի եւ Ցովհ. պատրիարք Կոլոտ:

Վազգէն Ա. Կաթողիկոս, այս նոր տարուան սեմին, պաշտօնական այցելութիւն մը կը կատարէ Իրաք:

Մինչ հայ ճարտարապետները վաղուան մեծ Երեւանը կը պատրաստեն 2 միլիոն 500 հազար բնակիչի համար, Հայաստանի մէջ ծնունդներու որոչ նուազում կ'արձանագրուի, հետեւանք կիներու առաւել մասնակցութեան հանրային տնտեսութեան, մշակութային մակարդակի բարձրացումին եւ կեանքի պայմաններու բարելաւման: Այսպէս, Հայաստանի բնակչութիւնը հետզհետէ կը « ծերանայ », այսինքն կեանքի միջին տեւողութիւնը կ'աւելնայ: Մահերու թիւր ամէնէն ցածն է աշխարհի մէջ՝ հազարէն հինգ հոգի:

Հայրենի ճարտարապետներ կը մասնակցին Թեհրանի ազգ. զրադարանի նախագիծի մրցումին: Ազարատեան զաչոի եւ Բչնի ամրոցին պեղումները կը չարունակուին, ինչպէս նաեւ Արփի–Սեւան Ջրատարի աշխատանքները: Կը բացուի կենդանաբանական առաջին թանգարանը:

Երեւանի Սեբեկային երաժշտութեան տան մէջ նուագահանդէսներ տուած են՝ դաշնակահարուհի Կարինէ Օհանեան, Մարինէ Աբրահամեան եւ Մարիա Ղամբարեան, Մոսկուայէն:

Երեւանի մէջ տեղի կ'ունենայ գինիի – քոնեակի սեմինար, մասնակցութեամբ խորհրդային այլ երկիրներու մասնագէտներուն:

Թեթեւ երկրաշարժ Երեւանի մէջ: Ոչ մէկ վնաս:

1978ի առաջին օրերուն իր մահկանացուն կը կնքէ ճարտարապետ Մարկ Գրիգորեան որ մեծ դեր ունեցած է Երեւանի յատակագիծի ճշդրտութեան եւ քաղաքի բարեկարգման ուղղութեամբ:

Նկարիչ Սարգիս Խաչատուրեանի աճիւնը փոխադրուած է Երեւան: Նկարիչը մեռած էր Փարիզ 1947ին:

ՍՓԻԹՒՌ

Ցունուար 6: Նոր Աստուածայայնութիւն, նոր Ծնունդ:

*Բայց Թրքահայութեան համար հինին չարունակութիւնը: Ճիշդ Ծնունդի օրով երկու ռումբեր Պոլսոյ Պատրիարքարանին եւ Մայր եկեղեցւոյ վրայ: Բարեբախտաբար միայն նիւթական վնասներ: Տասը օր վերջ ռումբ մըն ալ Շիշլիի Գարակէօղեան որբանոցին վրայ, Ոչ, 1978ը լաւ հեռանկարներու վրայ չի բացուիր: Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին 1977ի տարեկան մանրամասն տեղեկագիրը կ'ընդգծէ հայ համայնքին դժուարութիւնները, որոնք յառաջ եկած են յատկապէս պետական հիմնարկութիւններու անունով գործող տեղական պաշտօնատուներու քմահաճ տնօրինութիւններէն: Ցարձագոմ նաեւ մամուլով: Որպէս հակակշռութիւն Լոնտոնի եւ Պրիւսէլի եղեռնափորձերուն Թրքական հաստատութեանց դէմ որոնց տէր կը կանգնի « Հայկ. Նոր Դիմադրութիւնը », Թրքական մամուլը ու այս պարագային « Միլլիէթ » կ'ըսէ « Թալաաթ իր՛նչ հոգածութիւն ցոյց տուեր է Հայերուն 1915ին... եւ ապերախտ Հայերն ալ սպաներ են»:

Իր կարգին « Թերճիման » կը գրէ « Թալաաթի գուրգուրանքը Հայերուն հանդէպ եւ անոնց ապերախտութիւնը »: Իսկապէս

«ՅԱՌԱԶ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՄԵՆՔ՝ ՆԱՐԻՆՋԻ ԳՈՂԵՐՍ...

(Որբանոցի կաղանդներէն)

«Օ՛, լաւ անուն յարմարցուցած ես հասակիդ հետ բաղդատմամբ, պրաւօ՛: Հապա քուկի՞նդ, հապա քուկի՞նդ, այս – պէսով սուտած եղաւ մեր բոլորիս « անուններ »ը:

Մէկ ձեռքը ծնօտին, միւսով գաւազանը բռնած սկսաւ երթեւեկել դրասենեակին մէկ ծայրէն միւսը անհանգնալի բաներ մը մոլտալէն: Մենք սրտատրոփ կը սպասէինք եւ անձկութեամբ կը հետեւէինք իր չարժումներուն:

Վարը, ճաշասրահէն մեր ականջներուն կը հասնէր պնակներու, զդալներու եւ տաղտ խառնիճաղանճ աղմուկը: Ուրեմն, հացը բաժնուած, կերակուրը սպասարկած էին... Հիմա, այլեւս հաստատ էր այդ երեկոյ մենք անկողին պիտի մըտնէինք առանց սեղան նստելու, առանց ճաշի... Իսկ համբաւաւոր գաւազա՞նը... ե՞րբ պիտի չարժման անցնէր քիչ մը «ջերմացնելու համար մեր մարմինները»: Ինչ ձեւով որ պիտի վերջանար այս ա–բասը, թող վերջանար ու մենք ազատէինք այս երկարապատում մղձաւանջէն:

Գրասենեակէն դուրս, միջանցքին մէջ յաճախ կը լսուին ոտնաձայներ եւ զգուշաւոր փսփսուքներ, անտարակոյս մեր ընկերներէն էին, որոնք կ'ուզէին բաներ մը իմանալ մեր կացութեան մասին:

Ցանկարծ դուռը բախեցին: «Մտէ՛ք» ըսաւ ու դէպի դուռը դարձաւ: Ներս մտաւ սպիտակ մազերով, բարի դէմքով մամիկ մը, « Օ՛, մայր » ըսաւ, բռնեց անոր թեւէն ու նստեցուց աթոռի մը վրայ: «Եկայ մանչս» ըսաւ մայրը, «որովհետեւ այս տեղէն չիտակ Պասմաճոնց պիտի երթանք, հոն հրաւիրուած ենք»: Թէ ո՞վքեր էին Պասմաճոնք, թէ ինչո՞ւ, ի՞նչ առիթով հրաւիրուած էին, կարեւոր չէր մեզի համար: Մեզի համար կարեւորը եւ բարեբաստիկը այս բարի դէմքով մամիկին անակնկալ ներկայութիւնն էր որ զգալի կերպով բարելաւեց մեր ընկճուած տրամադրութիւնը:

Մեզի այնպէս կը թուէր թէ, եթէ նոյնիսկ երեկոյեան ճաշէն պիտի ղրկուէինք, առնուազն գաւազանի հարուածները խը – նայուած կ'ըլլային մեզի:

Մենք այդ մամիկը յաճախ տեսած էինք ժողովարանը, երբեմն ալ եկեղեցին, աւեն – աւեն ալ որբանոցին աստիճաններուն վրայ, բայց չէինք գիտեր իր մայրն էր: Ամէն պարագայի, այս ղրուխեան մէջ, իր ներկայութիւնը աստուածատուր պարգեւ մը կը թուէր մեզի համար ու անձկանօք կը սպասէինք թէ ի՛նչ կ'ելլու, ի՛նչ տարողութիւն պիտի ունենար այդ պարգեւը:

– Այս տղաները հաւաքեր ես ե՞րդ, արտասանութի՞ւն սորվեցնելու համար: Հարկաւ, վաղը միւս օր նոր տարի է, պէտք է քիչ մը աւելի զուարճալի անցընեն այդ օրը: Ի՛, ինչ ընենք, ազգովին որբ զարձանք:

– Ո՛չ մայրիկ, այս տղաքը հոս կանչեր եմ պատժելու համար, այս անպիտանները պիտե՞ս ինչ անախորժութիւններ կ'ընեն, այսօր երեկոյեան ճաշէն ղրկեցի զանոնք ու վաղն ալ...

– Ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ, յարեց մայրը զայրացած, ի՞նչ, այսօր ճաշէ զրկել ու զեռ վա՞ղն ալ... տուածնին ի՞նչ է որ ասկէ ալ պիտի ղրկուին: Հաճելի՞ զործ է ըրածդ, տղաս, վերը Աստուած կայ... Ո՛չ, ասիկա ըլլալիք բան չէ, օրինաւոր բան չէ, չհանենցայ այս ըրածիդ...

– Ըլալի՞ք բան է, մայր, որ այս չարագործները ամէն առիթով խանգարեն որբանոցին հանդիստը. ամէն օր երթան Թալանի տան պիւզացիներուն պարտէզները, այսօր երեք Ցոյներ գանգատած եկած էին իրենց կրած աւերներուն համար. անոնցմէ մէկը երդում կ'ընէր, որ իր պարտէզին քառասուն ծառերուն վրայ քառասուն հատ նարինջ չեն ձգած, ու տակաւին կոտրատած են անոնց ճիւղերը անխնայ կերպով:

– Դուն անոնց սոսախօսութիւններուն կը հաւատա՞ս: Հայհոյանքը եւ սոսկսութիւնը անոնց բանուկ արհեստն է: Ծաչապա՛չտ են, բայց իրենց լեզուին ծայրը միշտ խաչին հայհոյելն է: Ի՞նչ կայ, երախայ են, ամէն բանէ զրկուած երկու – երեք նարինջ գողցեր են, յանցա՞նք է, մե՞ղք է: Այս անմեղ տղոց համար մեղք չկայ, մեղքը զանոնք այս վիճակին հասցնողներուն վիզը:

ՄԻՍԱԿ ՄԻՐԶԷ

(Շար. – 5)

նոր Տարուան մը համար, ղէշ դիւտեր չեն:

Յունուար 6ին, Ծնունդը օրը, տպեղ դէպք մը Պէյրութի մէջ: Լիբանահայ երկու ակումբներու մրցումին առեն, Հ. Մ. Ը. Մ. եւ Հ. Մ. Մ., « անծանօթներ » հարկ տեսած են խանգարել այդ ֆութպոլի հանդիպումը: Միշտ Լիբանան, ընդառաջելով նախագահ Իլիաս Սարգիսի հրաւէրին Յորդն Ա. կաթողիկոս, Գարեգին Բ. Ամոռակից կաթողիկոս եւ Մեթր Յաչիկ Պապիկեան եղած են նախագահին ճաշի հիւրերը արժանանալով պատշաճ հիւրասիրութեան:

Ինչպէս ամէն տարի, կարդացինք Գրաստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան զեկոյցը: 1977ին հայկ. ձեռնարկներու ի նպաստ տրուած է 1·250·000 տոլար:

Ձրագ մը եւս կը մարի: Հայ գիւղական գրականութեան նահապետը՝ Յակոբ Մնձուրի Պոլսոյ մէջ կը փակէ իր աչքերը:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

Հաւաքական կեանքը իր ընթացիկ կըռոյթով կը սկսի 1978 տարին: Մանուկ – ներու Օր, Տօնածառ տեղ – տեղ կենդանութիւն կը ստեղծեն, մանաւանդ փոքրիկներու հոգիներուն մէջ:

Շաւիլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին կը տօնէ իր հիմնարկութեան 20ամեակը: Խաչեան Սանուց Միութիւնը կը տօնախմբէ « Խաչվանի Օր »ը: Լիոնի մէջ քրիստոնէութեան միութեան շաբաթը կը նշուի հանդիսաւոր արարողութիւններով:

Այս եւ այլ ձեռնարկներ չեն ըսեր ի՞նչպէս « Հայ ըլլալ 1978ին »: Նոյնիսկ Ֆնաք հանդիպումը, այս նիւթին չուրջ սար – քուած, պատասխան մը չի բերեր հարցին լուծման համար:

Ֆրանսացիներ կը հեռաքրքրուին մեզմով: Լաւ է: Փա՞սա: « Լիպերասիոն » թերթը կը գրավի Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան գործունէութեամբ...:

Տիրուհիներու ցանկը դժբախտաբար հարուստ է: Ընկեր Գրիգոր Սհճմեան եւ ընկեր Լեւոն Ասատուրեան՝ անդամ Լիոնի Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէի: Սուրէն Ձերմակեան՝ հիմնադիրներէն Հայ Նախկին Ռազմիկներու Միութեան եւ ծանօթ ու սիրուած դէմք: Արմենակ Փափազեան՝ « Ցառաջ »ի վաղեմի երաժշտական աշխատակիցը: Վարդան Սարգսեան՝ կոմիտասի հինգ սաներէն վերջինը որ կը փակէ իր աչքերը Մարսէյլի մէջ:

Տարուան առաջին ամիսը վերջացնենք պատշաճ արարքով մը: Եւրոպայի Հայոց Կաթողիկոսական Պատուիրակ՝ Սերովբէ Արք. Մանուկեանի չնորհաւորութեան եւ բարեմաղթութեանց հեռագիրը ուղղուած Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին՝ «Նորին Վսեմութիւն ժիսքար տ'Էսթէնին, յանուն Ֆրանսայի Հայաստան – եայց Եկեղեցւոյ եւ Հայ Համայնքին »:

Կ. Յ.

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏԿԵՐ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԵՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԱՄՔԻՆ ՈՒ ՋԱՆՔԻՆ

Գ.

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառները Հոկտեմբեր 16ին, հեռագրով եւ ապա Հոկտեմբեր 18ին նամակով տեղեակ պահեցին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ՝ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսը Լիբանահայութեան կրած ազէտին մասին:

Հոկտեմբեր 25ին, միաժամանակ Անթիլիաս հասան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Հոկտեմբեր 9, 11 եւ 21 երեք հեռագիրները, ուղղուած Կիլիկեան Աթոռի դահակալներուն, որոնցմով Ն. Ս. Օծութիւնը իր խոր ցաւն ու հայրական հոգածութիւնը կը յայտնէր Լիբանահայութեան, անոր կրած ազէտին այս տխուր առիթով:

Հոկտեմբեր 21ին երրորդ հեռագրով Նորին Ս. Օծութիւնը կը հրաւիրէր Կիլիկեան Ս. Աթոռէն ներկայացուցիչներ խորհրդակցելու եւ միասնաբար ծրագրելու համար օժանդակութեան գործը հանգանգութային եւ համազգային տարողութեամբ:

Կիլիկիոյ Աթոռի Վեհափառ Հայրապետները յատուկ պատուիրակութիւն ուղարկեցին ի Ս. Էջմիածին: Պատուիրակութիւնը մեկնեցաւ Նոյեմբեր 9ին եւ վերադարձաւ 15ին, ամբողջական համաձայնութեան մը յանգած ըլլալով Ս. Էջմիածնի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց ընթացքին: Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Աթոռի ներկայացուցիչներու կողմէ, օժանդակութեան գործի կազմակերպման մասին մշակած սկզբունքներուն եւ ձեւակերպումներուն իրենց բարձր հաւանութիւնն ու համաձայնութիւնը տուին երկու կաթողիկոսական Աթոռներու գահակալները:

Վազգէն Ա. Վեհափառի յայտնաբերած բարձր հոգածութիւնն ու կայացած համաձայնութիւնը նոր թափ տուին կեդրոնական Մարմնիս աշխատանքներուն:

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐ

Այժմ գործի՛ ժամն է:

Լիբանանի Հայութիւնը ամուր կառչած կը մնայ այս երկրին եւ անոր մէջ իր ապրած կեանքի տեւականութեան եւ առողջ ու յուսալից տուեալներուն: Լիբանանի հայութիւնը կը հաւատայ Լիբանանի վերականգնումին եւ որոշած է իր դրօն, անվերապահ մասնակցութիւնը բերել անոր որպէս այս երկրի օրինապահ եւ հնարաւոր քաղաքացիները: Կը հաւատայ որ ազատութեան բոլոր պայմանները կենդանի եւ ամուր պիտի պահուին Լիբանանեան հայրենիքին մէջ, ուր ինք պիտի շարունակէ իր կրօնական եւ ազգային առանդութեանց պահպանումը եւ ինքնուրոյն լեզուի, մշակոյթի զարգացումը իր եկեղեցական, կրթական, մշակութային, քաղաքական, բարեսիրական, երիտասարդական հաստատութիւններու եւ կազմակերպութիւններու միջոցաւ, հայակերտումի համահայկական հրամայականին տակ եւ առաքելութեան մէջ:

Լիբանահայութեան կարեւորութիւնը հայապահպանման արքազան գործին մէջ այնքան ակներեւ է եւ ծանօթ բոլորին, որ որեւէ յաւելեալ բացատրութիւն աւելորդ է: Եթէ փորձենք պահ մը աչքէ անցընել սփիւռքի հայ եկեղեցիներու հոգեւորականներու շարքերը, հայկական վարժարաններու ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները, հայ մամուլի սպասարկուները, ազգային գործիչները, հայկական կազմակերպութեանց վարիչ պատասխանատուները, հայկական տպագրութեանց ցուցակները եւ այլ բազմաթիւ երեսներ հայ մշակոյթի եւ առհասարակ հայ ժողովուրդի գոյատեւման կապ ունեցող երեւոյթներ, դիւրին պիտի ըլլայ տեսնել թէ անոնցմէ չատեր Լիբանանի հայկական գաղութէն գացած են մինչեւ Հնդկաստան, Աւստրալիա, Մինչեւ Արեւելքի բոլոր երկիրներն անխտիր, մինչեւ Եթովպիա, Եւրոպա, Հիւսիսային Ամերիկա ու Գանատա, մինչեւ Հարաւային Ամերիկա, ուր կը գործեն յանուն Ս. Լուսաւորչին, Ս. Մեսրոպին եւ Ս. Վարդանին...:

Այս բոլոր ճշմարտութեանց խտացումն էր այն ջերմօրէն յուզիչ արտայայտութիւնը որ Վազգէն Ա. Վեհափառը ունեցաւ իր տուած քարոզ – պատգամին մէջ ի Ս. Էջմիածին, Լիբանանի մէջ զոհ գացած Հայերու հոգիներուն խաղաղութեան համար մատուցուած պատարագի ընթացքին, Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարին, Նոյեմբեր 12ին, ուր ան ըսաւ.

«Մերձաւոր Արեւելքի ամենաբազմամարդ հայկական գաղութը դարձաւ, ինչպէս գիտէք, Լիբանանի հայկական համայնքը, աւելի քան երկու հարիւր հազար Հայաստեամբ, որ կարելի է ասել թէ հանդիսանում է ամբողջ հայ Սփիւռքի ողնաշարը:

« ... Այնտեղ ծաղկում է մանաւանդ հայ եկեղեցական կեանքը, որովհետեւ առաջին պատերազմից յետոյ, Պէյրութում հաստատուեց մեր եկեղեցու կենտրոնական թեմը որ կոչուեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսարան: Այդ կենտրոնից էլ ծաւալուեցին թեմերը դէպի Եգիպտոս, Յունաստան, Սիրիա, Իրաք, Պարսկաստան, Հնդկաստան, Աւստրալիա, Եթովպիա, Եւրոպա, Հիւսիսային Ամերիկա, Գանատա, Հարաւային Ամերիկա, Կիպրոս, Եգիպտոս, Յունաստան, Սիրիա, Իրաք, Պարսկաստան, Հնդկաստան, Աւստրալիա, Մինչեւ Արեւելքի բոլոր երկիրներն անխտիր, մինչեւ Եթովպիա, Եւրոպա, Հիւսիսային Ամերիկա ու Գանատա, մինչեւ Հարաւային Ամերիկա, ուր կը գործեն յանուն Ս. Լուսաւորչին, Ս. Մեսրոպին եւ Ս. Վարդանին...:

Այս բոլոր ճշմարտութեանց խտացումն էր այն ջերմօրէն յուզիչ արտայայտութիւնը որ Վազգէն Ա. Վեհափառը ունեցաւ իր տուած քարոզ – պատգամին մէջ ի Ս. Էջմիածին, Լիբանանի մէջ զոհ գացած Հայերու հոգիներուն խաղաղութեան համար մատուցուած պատարագի ընթացքին, Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարին, Նոյեմբեր 12ին, ուր ան ըսաւ.

«Մերձաւոր Արեւելքի ամենաբազմամարդ հայկական գաղութը դարձաւ, ինչպէս գիտէք, Լիբանանի հայկական համայնքը, աւելի քան երկու հարիւր հազար Հայաստեամբ, որ կարելի է ասել թէ հանդիսանում է ամբողջ հայ Սփիւռքի ողնաշարը:

« ... Այնտեղ ծաղկում է մանաւանդ հայ եկեղեցական կեանքը, որովհետեւ առաջին պատերազմից յետոյ, Պէյրութում հաստատուեց մեր եկեղեցու կենտրոնական թեմը որ կոչուեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսարան: Այդ կենտրոնից էլ ծաւալուեցին թեմերը դէպի

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կին կամ այր մեքանիսիէնեներ ամէն տեսակ ֆոնֆեֆսիոնի համար, որ պիտ – նան փլաք մեքենայ գործածել, ամբողջ կտոր, հագուստ, անսամպլը, հայ (որեւէ հպատակութիւն) պիտնան կամ հայերէն կամ ֆրանսերէն, անգլերէն, իտալերէն: Լաւ վարձատրութիւն աշխատանոցի մը մէջ աշխատելու համար պիւզը, փարիզէն 90 քիլոմեթր, երթեւեկի դիւրութիւն, բազմաթիւ առաւելութիւններ: Բնակուս – թիւ նալ ապահովուած է ի հարկին:

Հեռաձայնել 431-96-36

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Կապ· Խաչի Պուլվ· Օտ– տոյի մասնաճիւղը խոր ցաւակցութիւն – ներ կը յայտնէ Լեւոն Ազգումանեանի, Զապէլ Ազգումանեանի, Ցովսէփ, Միշէլ, Փօլէթ, Ռընէ Ազգումանեանի եւ ընտա– նեկան պարագաներուն իրենց քրոջ եւ հօրաքրոջ՝ ընկ· Անահիտ Ազգումանեանի մահուան առիթով:

ՁԱՇ

ԼԻՈՆԻ ՏԱՐԵՑ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

Կիրակի, Յունուար 7, Մննդեան պա– տարագէն յետոյ Լիոնի Հայ Տիկնանց Միութիւնը կազմակերպած է կէսօրուան ճաշ մը, Ազգ· Տան մեծ սրահին մէջ, յարգանքի տուրքը մատուցանելու իր տարեց սերունդին և հայկ· ջնջմ մըթ– նոլորտի մէջ ոտնելու հայկ· Մննդը:

Մուտքը ազատ է:

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉ

Հանգանակութիւն Լիբանանի աղէտ – եալներու համար՝ կապ· Խաչի Կրընոպլի մասնաճիւղին կողմէ·—

Կրընոպլի Նոր Սերունդ, Տէր եւ Տիկ· Նահապետեան 500ական, Տէր եւ Տիկ· Ապապեան, Տէր եւ Տիկ· Կարմիրեան 250– ական, Պր· Քիւրտճեան, Տէր եւ Տիկ· Կիմիւշեան, Տէր եւ Տիկ· Զատիկեան, Տէր եւ Տիկ· Սապունճեան 200ական,, Տէր եւ Տիկ· Ասոռնեան, Տէր եւ Տիկ· Փափազեան, Տէր եւ Տիկ· Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկ· Սիմոնեան, Տէր եւ Տիկ· Գարակօզեան, Տէր և Տիկ· Պապիկեան, Տէր և Տիկ·Բունարճեան, Տիկ· Աւետեան, Պ·Զիֆթճեան, Տէր և Տիկ· Զիֆթ – ճեան, Տէր եւ Տիկին Եկաւեան, Տէր եւ Տիկ· Ազգարեան, Տէր եւ Տիկ· Ոմէ– իճեան Տէր եւ Տիկ· Բէրանդի, Տէր եւ Տիկ· Տէյիրմէնճեան, Տէր եւ Տիկ· Ժէ– րէժեան, Տէր եւ Տիկ· Ալիքեան, Տէր եւ Տիկ· Մուրատեան Բ·, Տէր եւ Տիկ· Ե– կաւեան, Տիկ· Օնպաշեան 100ական, Տէր եւ Տիկ· Ժէրէժեան, Տէր եւ Տիկ· Նի – կողոսեան, Տէր եւ Տիկ· Հալէպճեան, Պոնի, Տէր եւ Տիկ· Պօթոյեան, Տիկին Տէյիրմէնճեան 50ական, Տէր եւ Տիկին Բունարճեան, Տէր եւ Տիկ· Սարգիսեան 30ական, Տէր եւ Տիկ· Գամբասարօ 20, Տէր եւ Տիկ· Քէյտիրեան 10:

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉ

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ Պանեէօ - Քաչանի մաս– նաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն– կերուհիները Զորեքշաբթի (Յունուար 10) ժամը 20·45ին ընկերուհի Փափազեանի մօտ, Ռիւ Շառլ Միշէլ, Պանեէօ: կարե– ւոր օրակարգ:

կապոյտ Խաչի
Փարիզի մասնաճիւղը կը տօնէ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ
կիրակի, Յունուար 7ին, Մշակոյ– թի Տան մէջ, ժամը 13ին ճաշ:
Տօնական ուրախ մթնոլորտ
Գեղարուեստական բաժին
Աչուղ ՅՈՎՆԱՆԻ աչուղական ասաց– ուածներ իր քէմանչայով:
Սիրով կը հրաւիրուին անդամներ եւ համակիրներ:
17, Ռիւ Պլէօ, Մթրօ Քատէ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻԻ

ՊՈՐՏՕ·— Սարգիս Գանեալեան 70 Ֆր· կը նուիրէ:

ԺԱՆԹԻՑԻ·— Շաւարշ Հաղարապետ – եան՝ 50 Ֆր·:

ՍԱԼԻՆ ՏԸ ԺԻԵՕ·— Ցովհ· Պուլանեան 40 Ֆր·:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՓԱՐԻԶ
Ս· ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 6, *Տօն Մննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տեառն մե– րոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Սկիզբ ժամերը – դուքեանց ժամը 8·30ին, բազմաձայն պատարագ ժամը 10ին:*

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝
ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ· ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
կաթող· Պատուիրակ Հայոց Եւրոպայի

Պատարագի աւարտին Ջրօրհնէք կը կատարուի:

Կիրակի, Յունուար 7, Բ· օր Մննդեան յիշատակ է մեռելոց: Ժամը 10ին պատա– րագ կը մատուցուի: Պատարագի աւար– տին Հոգեհանգիստ կը կատարուի վանն համօրէն ննջեցելոց:

ՇԱՎԻԼ
Ս· ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Շաբաթ, Մննդ, պատարագ եւ Ջըր– օրհնէք:

ԻՍԻ
Ս· ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

Կիրակի, Բ· օր Մննդեան եւ յիշատակ մեռելոց, պատարագ ժամը 10ին: Պատա– րագի աւարտին կը կատարուի Հոգեհան– գիստ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս· ՊՕՂՈՍ – ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ուրբաթ, Յունուար 5, *Ճրագալոյց: ժամը 4ին՝ սկիզբ երեկոյեան ժամեր – դուքեան եւ ընթերցուածներու: ժամը 5ին Ճրագալոյցի պատարագ:*

Շաբաթ, Յունուար 6, ՄՆՈՒՆԴ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8·30ին, պատարագ 10ին, Ջրօրհնէք 11·30ին:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ
ՎԱՐԱԳԱՑ Ս· ԽԱՉ

Կիրակի, Յունուար 7, *յիշատակ է մե– ռելոց: Պատարագ ժամը 10·30, երգե – ցողութիւն քառաձայն, եկեղեցւոյ երգ – չախումբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Գր· Վ· Տէվէճեանի:*

ՍԷՆ ԼՈՒԻ — Ս· ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ, *Ճրագալոյց՝ գիրքերու ըն – թերցում եւ պատարագ· սկիզբ ժամեր – դուքեան ժամը 17ին:*

Կիրակի, Դնունդ *սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9ին, պատարագ 10ին եւ Ջրօրհնէք 11·30ին:*

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ
ՇԱՀԱՆ ԽԱԶԱԿԻՐ ՔՀՆԳ· ՏԷՏԷՄԱՆ

Ծանօթ·— Ըստ սովորութեան, Յուն – ուար 6էն 7ի գիշերը, եկեղեցւոյ զպրաց դասը պիտի ըլլայ Հայամիսի թա – ղերը, տուն – տուն աւետելով Քրիստոսի ծնունդը:

Le YAN'S CLUB
LOISIRS
Organise un Week-end neige pour tous à Pra-Loup (Hautes Alpes).
Départ par Wagon-Lits de la Gare de l'Est le Vendredi, 12 Janvier.
Retour même gare le Lundi.
Participation 850 F. tout compris
Renseignements et Inscriptions :
Téléphoner au Club : 589-20-48
et au 508-51-56
(heures de bureau)
Date limite 10 *Janvier.*

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission Paritaire : N° 55935

ՁԱՏԻԿԸ ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ԱՊՐԻԼ 24-Ը ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

12էն 27 ԱՊՐԻԼ
(*Երթին եւ դարձին մէկական օր դիւրել Մոսկուա*)
Առաջնորդութեամբ՝ ՊԵՐՃ ՁԷԶՎԷՃԵԱՆԻ
Մանրամասնութեան եւ արձանագրութեան համար դիմել՝

ԼԵՒՈՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

SABERATOURS

3, Rue de l'Arrivée — 75015 PARIS
(Imm. CIT, 7e étage — Métro : Montparnasse)
Tél. : 538-67-47

Ուշադրութիւն՝
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով կը խնդրուի արձանագրութիւնները փութացնել

— ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ —

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապ· Խաչի Շրջ· վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւ– ղերով, Յունուար 14, կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարա – նին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեւր:

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երա– խաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ· Մ· Ը· Մ·ի:

Միջնարարին՝ ճոխ պիւֆէ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, կիրակի կէսօրէ վերջ ժա– մը 3ին, Լիոնի Ազգ· Տան սրահին մէջ՝ 40 Ռիւ տ'Ամէնի, կազմակերպութեամբ կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Փոք– րիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, ար– տասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ: Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի կապ· Խաչի մասնաճիւղը Մա– նուկներու Օրը կը տօնէ կիրակի, Յուն– ուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը:

Մանրամասնութիւնները յայտնի:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապ· Խաչի կր– նոպլի մասնաճիւղին, հայկական Մնդ– եան տօնին առթիւ, Մանուկներու Օր կը տօնուի Յունուար 7, կիրակի կէսօր– վերջ ժամը 15·30ին Սէն–Մարթէն տ'Հ· Սալ տէ Ֆէթի մէջ:

Գեղարուեստական խնամուած բաժին, դպրոցի երկսեռ աշակերտութեան կողմէ:

Միջնարարին ճոխ պիւֆէ՝ խաչուհին– րու կողմէ պատրաստուած:

Հայկ· կաղանդ պապան հետը բերած նուէրներով պիտի ուրախացնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր երախաները:

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր հայրե– նակիցները:

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

Կապ· Խաչի միօրեայ վարժարանի տո– նածառը Յունուար 7, կիրակի ժամը 15ին եկեղեցւոյ վերջ սրահին մէջ: Կը ներկա– յացուին աշակերտներու կողմէ՝ երգ, խմբերգ, արտասանութիւններ, զեկավա– րութեամբ երէցկին Սոնա Նամարեանի:

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուին ծը– նողքները եւ համակիրները:

Կաղանդ պապան կը ներկայանայ իր նուէրներով:

LES ÉDITIONS ASTRID

ENFIN UNE MAISON D'EDITION ARMENIENNE !
DES OUVRAGES DONT ON PARLE DANS LA PRESSE !

SAYAT NOVA (illustrations, bilingue)

Le plus célèbre troubadour du Caucase, une initiation à son œuvre.
« Pour saisir l'identité arménienne dans toute sa sensibilité créatrice, que voilà un livre indispensable ». GERARD GUILLOT *Magazine Lire*

« C'est une voix d'or et d'encens qu'il nous donne à entendre. C'est un autre embarquement pour l'Ararat qu'il nous offre avec ce modeste recueil où se libère un chant profond ».
ANDRE LAUDE, *Les Nouvelles Littéraires*

YEGHICHE TCHARENTZ (bilingue)

« *Cultures arméniennes* est un nouveau cahier littéraire et artistique dont le premier numéro donne un aperçu de la vie et de l'œuvre du poète Eghiche Tcharentz... »
A. B., *Le Monde*

VIENT DE PARAITRE :

VAHAN TERIAN (illustration, bilingue)

Le Verlaine arménien, une découverte pour la littérature occidentale.

REINE BARTEVE (théâtre)

« *Le Pavillon Balthazar* », suivi de « *L'Arménoche* »
Balthazar, le dernier rôle de Claude Dauphin à l'Odéon.

En préparation :

L'ANNUAIRE DES COMMUNAUTES ARMENIENNES DE FRANCE

Une réalisation extraordinaire et sans précédent !
Un dictionnaire de la vie des communautés arméniennes.

LES EDITIONS ASTRID, 47, rue de Cléry — 75002 PARIS

ՇԱԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
6
SAMEDI
6 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ԽՄՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·287

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.287

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

Յաւուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ ամէն: « Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն »

Սիրելի հաւատացեալ ժողովուրդ,

Շատ վաղեր առաջ, անմոռաց մի օր, աշխարհի վրայ մի լուռ գիշեր էր, խոր հուրդներով լի, երբ ինչպէս երբեք՝ երկինք ու երկիր ողջագուրուեցին, երբ ինչպէս երբեք՝ երազ ու սպասում գրկախառնուեցին, երբ ինչպէս երբեք՝ լոյս բարձունքներից հնչեցին ձայներ քաղցրանոյշ՝ հրեշտակների թեւերով երկնքից իջնող, որ բերում էին մեծ աւետիսը՝ մարդկային խոնարհ, յուսացեալ բազմութիւններին՝ թէ ահա ծնւում է սպասուած Մեսիան, Փրկիչը օծեալ, ծնւում է իշխանը խաղաղութեան, Արեգակն արդարութեան...:

Այսպէս ահա ծնուեց Որդին Աստուծոյ Քրիստոս, այսպէս ահա երկիր իջաւ պատգամը երկնքի, աւետիսը վերկարար ու ազատարար՝ « յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Ու այնուհետեւ հրաշք աւետիսը այդ, գարեր ու գարեր, իրրեւ սուրբ հրաւէր՝ սիրոյ, հաշտութեան ու եղբայրութեան՝ բաշխուեց աշխարհին, մարդկանց, ազգերին, միշտ նոյն քաղցրութեամբ, միշտ նոյն զիւթանքով, արդարութեան ծարաւի սերունդներին բոլոր, որոնք իրենց հայեացքը դէպի երկինք յառած, աքնեցին, մաքառեցին ու երազեցին միշտ՝ երկնքից իջնող պատգամները կենսագործուած տեսնել: Ողջ պատմութիւնը եւ բոլոր վէհ ու ազնիւ իրագործումները մարդկային, չաղախուած են խաղաղ ու արդար մի աշխարհի լուսաշող տեսիլքով:

Ու այսօր էլ, մենք բոլորս, հակառակ անցեալի ու մեր օրերի բոլոր յուսախաբութիւնների, խարխափումներին, նոյն սպասումներով արդար, նոյն յոյզերով անմար՝ մեր հայեացքը սեւեռած ենք պահում երկինք, մեր սրտերն ենք բացում հրեշտակների երգին, համոզումով անշարժ, որ մարդիկ եւ ժողովուրդներ չունեն փրկութեան ուրիշ ճանապարհ, քան միատեղ ապրել այս երկրագնդի վրայ, իրրեւ խաղաղարար գործակից եղբայրներ, փոխադարձ հաճութեամբ: Ատոմական ուժերի սանձազերծման այս դարում, աւելի քան երբեք, այլեւս այլ ճանապարհ չունեն մարդիկ, Պետութիւնները բոլոր:

Հայաստանեայց Եկեղեցին ու ժողովուրդը, զուցէ առաւել քան այլ ազգութիւնները, այս երազանքով են ապրել ու պահուել, տխուր անցեալում: Այսօր էլ հայ ազգի գերագոյն իղձն է, որ աշխարհի վրայ համայն, լինի « խաղաղութիւն » եւ « ի մարդիկ հաճութիւն », որպէսզի ազգութիւնները բոլոր՝ ապրեն ու գործեն հաշտ ու համերաշխ, ազատ, անկաշկանդ, ձերբակալատուած հին նախապաշարումներից, հեռու մէկը միւսին չարհաղորդելու եւ տիրակալելու սին յաւակնութիւններից, սպառազինուելու այլեւս անիմաստ դարձած մրցավազքերից:

Մեր ներկայի ու ապագայի նկատմամբ այս լաւատեսութեամբ է որ Մայր Աթոռս, համայն ժողովուրդը մեր, Հայաստանում եւ սփիւռքում, տօնախմբեց անցնող տարուայ ընթացքում՝ վերածնունդը Արեւելեան Հայաստանի, ազատարար միաւորումովը Ռուսաստանի հետ 1828ին, յաղթանակովը Սարդարապատի հերոսամարտի 1918ին, եւ հռչակումովը նոր Հայաստանի Հանրապետութեան, որ ահա վաթսուն տարիներ չարունակ, եղբայր ազգութիւնների մեծ միութեան մէջ, աճում է ու զարգանում իբրեւ ազգային Պետութիւն, խաղաղութեան եւ ապահովութեան պայմաններում, նիւթական վերաշինութեան ու ազգային մշակոյթի փայլուն իրագործումներով:

Յիմոնանք երբեք որ 1828ին արդի Հայաստանի հողամասի վրայ հայ բնակչութեան թիւն էր՝ տասնեօթ հազար հոգի միայն, 1920ին՝ հազիւ եօթհարիւր հազար, իսկ այժմ արդէն երեք միլիոն ամբողջ: Եւ ամէն տարի ծնւում են այստեղ՝ վաթսուն հազար երեխաներ: Ահա թէ ինչու հայրենական վերածնունդի պայծառ իրողութիւնն այս, անցեալ տարի ցնծութեամբ ողջունեցին բոլոր Հայերը անխտիր, ամէն տեղ ուր մի Հայի սիրտ բաբախում էր ազատ:

Աւա՛ղ, սակայն, այս ուրախութիւնը վերջերս մշուշուեց մի պահ, իրրեւ հետեւանք տխուր դէպքերի եղբայրական Լիբանանում, երբ զոհ գնացին մեր հաւատակից հայ եղբայրներն ու քոյրերը զանգուածաբար: Եղան մեռեալներ, եղան վիրաւորներ բազում, եւ հազարաւոր ընտանիքներ մնացին անտուն ու անապաստան: Սուրբ Մինդեան ու Աստուածայայտնութեան հրաշք խորհուրդներով լի այս սրբազան պահին, մենք անդամ մը եւս աղօթում ենք, որ Փրկիչը մեր Քրիստոս Իր խաղաղութիւնը իջեցնի Լիբանանեան օրհնեալ երկրի վրայ, որպէսզի այնտեղ բնակուող համայնքները բոլոր, քրիստոնեայ թէ մահմետական, սիրով համերաշխած, ձեռք ձեռքի տը – ւած, նոր ոգեշնչումով վերաշինեն իրենց երկիրը վիրաւոր ու գարբնեն գեղատեսիլ Լիբանանի նոր ապագան, առաւել պերճ ու պայծառ:

Մինչ այդ, բոլոր Հայերը, քրիստո – նէական խղճի պարտք ունեն օժանդակելու Լիբանանի վերականգնման գործին եւ իրենց հայ եղբայրներին: Ազդէն Հայ Եկեղեցու բոլոր կենտրոններում կազմակերպուած է համազգային հանգանակութիւն մեր հովանաւորութեան ներքոյ: Մենք մի անգամ եւս սրտագին կոչ ենք ուղղում մեր Եկեղեցու բոլոր զաւակներին, լիաբուռն կերպով մասնակցելու սոյն հանգանակութեան, ի խնդիր իրենց աղէտեալ եղբայրների եւ քոյրերի վերքերի բուժման, ի խնդիր Հայոց աղօթքի տների ու կրթական եւ մշակութային հաստատութիւնների վերականգնման:

Թող Աստուած իր կենարար հովանին միշտ տարածեալ պահի մեր առաքելա – կան Մայր Եկեղեցու վրայ, մշտապէս մնայ օգնական համայն մեր հաւատաւոր ժողովուրդին որ ի Հայաստան եւ որ ի սփիւռս աշխարհի, ու յաւէտ խաղաղ ու անվտանգ պահպանի մեր վերածնուած Մայր երկիրը Հայաստան, յարատեւ վերելքի եւ ծաղկումի ճանապարհի վրայ:

Փրկչին մեր Յիսուսի Սուրբ Մինդեան չնորհներով լուսաւորուած մեր օրերի մարդիկ, ժողովուրդները բոլոր, թող փարատեն մշուշները միջազգային կեանքի եւ տեսնեն ուղիղ ճանապարհը դէպի խաղաղութիւն, դէպի հաճութիւն, միակ ճանապարհը անխտիր բոլորի երջանիկ համակեցութեան:

« Քանզի ամենեքին որդիք Աստուծոյ էք, հաւատովք ի Յիսուս Քրիստոս » (Գաղ· Գ 27), « որ եկն աւետարանեաց խաղաղութիւն ձեզ հեռաւորաց եւ խաղաղութիւն մերձաւորաց » (Եփես· Բ 18) ամէն:

(Արտասանուած, Յունուար 6, 1979 Էջմիածին)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՄՈՎ

ԹԵՀՐԱՆի մէջ կացութիւնը չատ խառնակ է եւ լուրերը կը չարունակեն միայն չիոթ պատկեր մը տալ: Նախ Թեհրանի պինուրական կառավարիչը՝ Սվէյսի հրաժարած է եւ երկրէն ալ հեռացած: Պատասխանատուն էր Սեպտեմբերի ջարդերուն: Ամերիկա հասած է: Շահը 24 ժամուան համար դահուկ ընելու գացած է, Թեհրանէն ոչ չատ հեռու: Թեհրանի պինուրական կառավարիչ նշանակուած է Զօր· Խոսրոտատ, որ յաւուկ ուժերու եւ թռանններու հրամանատարն էր: Իրեւ յայտնի է յստակ բացատրութիւն մը գըտնել տակաւին: Միւս կողմէ պարսիկ վիրաւոր մը կը յայտարարէ թէ պինուրականները՝ վիրաւոր զուգարարները, անշարժացած անշուշտ, առած ու կըրակի եւ բոցերուն մէջ նետած են: Հըրդեհներ, զոռս իրենք իսկ հրահրած էին հրատայլերէն կրակ բանալով: Բժիշկը կ'աւելցնէ որ բազմաթիւ մեռեալներ եղած են Ղազուին եւ թէ բանակը կրակի տուած է տեղւոյն չորս հիւանդանոցներէն մէկը:

ՋԻՒՆ – ԶՄԵՌԻ կը չարունակէ աւեր գործել Եւրոպա եւ Ֆրանսա: Հինգշաբթիէն Ուրբաթ լուսնալիք գիշերը, Պուրկունեքի չրջանը, Իոնի նահանգը եւ Նորմանիի երթեւեկութիւնը չանկարծ անկարելի դարձած է: Փերթիվիէի բոլոր կառքերը անշարժացած են եւ դիմում եղած է բնակիչներուն որ հիւրասիրեն « աղէտեալ »ները: Այս անսպասելի եղանակին (միայն Պիարից է ուր առաւել 10 աստիճան է) հետեւանքն այն է որ ելեկտրականութիւնը կրկին չի բաւեր եւ նոր սպառնալիքներ կան, որ դալուրի: Ինայողութեան կոչ կ'ըլլայ ժողովուրդին, ջերմութեան համար իսկ, երբ աստիճանը 0էն վար է փարիզ մինչ փողոցներն ու ցուցափեղկերը դեռ կը չարունակեն սպառել լոյսը այն նոյն ճոխութեամբ, որ սկսած էր Ծնունդի առթիւ: Ուրիշ հետեւանք մըն է նաեւ բանջարեղէններու դիներու ահաւոր յաւելումը: Տնտեսութեան նախարարն ալ կը թեւադրէ··· ոսպ ուտել:

ԼԻԲԱՆԱՆԸ բաւական տեղ կը գրաւէր Ուրբաթ օր, Օռոռի մէջ, ուր յօդուածաշարք մը սկսած էր Միշել տը Սէն–Փիէր եւ որու մէջ կ'ալին Պեշիր Ճեմայէլի կարգ մը յայտարարութիւնները: Փաթայէի զաւկի տեսակէտն այն է որ Ամերիկա մեծ պատասխանատուութիւն ունի եղածին մէջ եւ այս առընչութեամբ կը չեշտէ· « Գալով Ամերիկացիներուն, իրենց պատասխանատուութիւնները չատ մեծ են· — ոչ ոք կ'անգիտանայ որ Լիբանանի քրիստոնեաներու եւ Պաղեստինացիներու միջեւ պատերազմը կը ձգտէր դիւրացնելու Պաղեստինցիներու ձուլումը մեր մէջ, նախապէս հաստատելով մահմետական իշխանութիւն մը Լիբանան եւ որո՞նք էին այս հրաշալի ծրագրին վարպետները՝ Ամերիկացիք »: Պեշիր Ճեմայէլի համար պաղեստինեան հարցն ալ «չինծու հարց մըն է» եւ չի վարանիր նոյնիսկ ըսելու· « Պաղեստին անունին տակ ճանչցուած հողամասին արաբ բնակիչներուն մեծ մասը իրենց հողերը կամ ձգած էին կամ Իսրայէլացիներուն ծախած »: Օռոռ նոյն թիւին մէջ կ'անդրադառնայ նաեւ զգլխած Լիբանանցիներուն, որոնց թիւը մէկ միլիոնի հասած է (երեք միլիոն է բնակչութեան թիւը) պատերազմին սկսելէն ի վեր:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶՆԻՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

— o —

Գաղտնիք չէ, որ Ֆրանսայի մամուլը, ընդհանրապէս, նիւթական ծանր տագնապ կ'ապրի, որու հետեւանքով թերթեր կը գադրին, ուրիշներ կը ստիպուին բաժանորդագրութեան եւ հաւաքագումարի յաչորդական յաւելումներ կատարել կարենալ չարունակելու համար իրենց հրատարակութիւնը: Այս պայմաններու մէջ, պարզ է որ չատ աւելի ծանր է տագնապը հայ մամուլին համար, որ չունի, իր տեղական պաշտօնակիցներուն ո՛չ սպառումը, ո՛չ ալ առեւտրական ծանուցումները: Դեռ աւելի դժուար է անշուշտ « Յառաջ »ի նման օրաթերթի մը պարագան, որու ելքը առնտրական է, մինչ մուտքը կը մնայ ազգային:

Անցեալ տարի, նախընտրած էինք դադարեցնել փոքր յաւելում մը կատարելով միայն, բայց վերջին չրջանին վարչութեանս կրած յաւելումները՝ աշխատակազմի, ընկերային եւ պետական տուրքերու, թուղթի եւ առաքումի (մեսաժդրի) եկան փաստելու թէ այդ յաւելումը բաւարար չէր ստեղծելու համար: Դեռ նոր եւ ծանր յաւելումներու ստիպուած ենք դէմ դնել Ցունուարէն սկսեալ:

Վստահ ենք, որ մեր բաժանորդները լրիւ կը հասկնան թէ մեր կամքէն անկախ պարտադրանքին տակ ենք բարձրացնելու բաժանորդագրութեան մեր գիները կարենալ չարունակելու համար թերթիս կանոնաւոր հրատարակութիւնը:

Վերջին պատեհութիւն մը տալու համար մեր բաժանորդներուն, այդ յաւելումը պիտի կատարենք միայն ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՄԻԿԻՆ: Մինչ այդ մեր բոլոր բաժանորդները, նոյնիսկ անոնք որոնց չրջանը կը լրանայ աւելի ուշ (մեծ մասը՝ Ապրիլ 8ին, քանի յետ – պատերազմեան մեր հրատարակութիւնը սկսաւ Ապրիլ 8ի մը) կրնան օգտուիլ ներկայ սակէն:

Փետրուար մէկէն ետք, բոլոր բաժանորդագրութիւնները կը գանձուին նոր սակով:

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր հաւատարիմ բաժանորդներէն անյապաղ փակել իրենց առկախ հաշիւները եւ կանխիկ վճարել իրենց բաժանորդագրութիւնը, ինչպէս օրէնք է:

Մեր նոր սակերը կը յայտարարենք իր ատենին:

Կանխատես չնորհակալութեամբ՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՅԱՌԱՋ»ի

ՎԱՂԸ՝

«ՅԱՌԱՋ ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ»

1979ի, « Յառաջ Միտք եւ Արուեստ »ի առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ վաղը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Հին լուրեր, բանի մը տողով՝ Զուլալ Գազանճեան

Ժողովուրդ, մշակոյթ եւ դասակարգ, Հին բեմ, նոր արար (ԲԻ)՝ Աշիկ Թէօլէօլեան

Թատրոն մէկ արարով, Ռատիօ, Հեռաձայն եւայլն՝ Յակոբ Փափազեան

Ծաղկաբաղ հայկ· բանաստեղծութեան՝ Գրիգոր Քէօսէեան:

Ես ինչ տեսայ, տեսածիս ինչ անուն տամ, դժվարանում եմ ինքնիս բացատրել։ Ամեն ինչ ինձ համար խորհրդավոր է ու անհասկանալի։ Ես ինքս իմ մեջ եմ կորել։ Ինչ-որ մի ուժ ինձ ստիպում է, որ ես ամեն ինչ մանրամասնորեն պատմեմ։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ եմ տես

կէսիկեան Պատրիարքին, Գերապայծառ Տ. Անդրէաս Եպիսկ. Պետոշլեան կը գրէ.

« Հոկտեմբերի վերջին փոթորիկէն ետք, Լիբանահայը՝ թէեւ վիրաւոր սակայն վճռակամ, փիւնիկի նման յարութիւն պիտի առնէ փլատակներու տակէն, եւ պիտի շարունակէ իր գործը շինարար, միասնաբար ու արի: Անսասան հաւատով հանդէպ նախախնամութեան, որ կը հսկէ յատուկ կերպով Հայոց վրայ, եւ հանդէպ Լիբանանեան հայրենիքին, որուն բարգաւաճումին այնքան սատարած է ան, պիտի կառուցանէ մրջիւնի յամառութեամբ՝ հանդուրժած իր վարժարան – ները, աւերուած իր եկեղեցիները, փլած իր տունը եւ թալանուած իր աշխատա – տեղին...: Պիտի վերագտնէ շուտափոյթ՝ իր ծաղկեալ նախկին վիճակը շնորհիւ իր երկաթեայ բազուկին, իր լուսաւոր մըտքին, իր հզօր կամքին եւ իր ստեղծա – գործ տաղանդին:

« Եւ Հայութիւնը համայն, Մայր Հայրենիքի եւ Սփիւռքի՝ առանց դաւանական կամ կուսակցական խտրութեան, պիտի բերէ իր ազդու օժանդակութիւնը՝ վերաշինութեան նուիրական ու ազգային այս գործին:

« Ա՛յս է մեր յաւերժականութեան գաղտնիքը:

« Ա՛յս է մեր կարգախօսը՝ ներկայ պայմաններուն »:

Լիբանանի Հայ Աւետարանական համայնքի անունով, Վեր. Ե. Սարմազեան կոչ կ'ուղղէ վերաշինութեան, ըսելով.

« Այս աղէտը դարձեալ առիթ մը եղաւ ցոյց տալու արաբ աշխարհին թէ չինելը մեր ազգային նկարագիրը է ոյմէ կարելի չէ հրաժարիլ:

« Նկարագիրը է որ կը կերտէ ճակատագիրը, եւ ոչ թէ հակառակը, զօրաւոր ու առաքինի անհատներու եւ հաւաքականութենց մօտ: Այս այսպէս եղած է ու է, գէթ հայ անհատին ու ազգին համար: Այո, շինարարութիւնը — շինելն ու վերաշինելը մեր ազգային նկարագիրն է: Վերաշինելու, եւ վերաշինուածը կանգուն պահելու համար, ինչպէս Քրիստոսէ առաջ Ջ. դարուն Աստուած պատուիրեց իր ժողովուրդին ըլլալ վճռական, հաւատք ունենալ Իր վրայ, աղօթքով խնդրել Իր օգնութիւնը եւ միեւնոյն ատեն դիմել ինքնապաշտպանութեան, խուսափիլ այլասերումէ, վերարծարծել իր յեղափոխաշունչ խօսքը եւ իրենց բոլոր նիւթական կարելիութիւնները գոհել ընդհանուրին շահին համար, Ան նոյնը կը պատուիրէ այսօր մեզի, մեր ազգային պատմութեան այս ճակատագրական հանգրուանին առջեւ:

« Այո, պիտի շինենք մեր տուները եւ պիտի պահենք մեր հաղաթը, սակայն Աստուծոյ հետ, Անոր վստահելով եւ Անոր հնազանդելով, ի շահ մեր ազգին եւ Աստուծոյ փառքին համար »:

(Մնացեալը յաջորդով)

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԴԷՄՔԵՐԸ

— o —

Ի՞նչ հիմունքներով, եթէ անշուշտ հնարաւոր է, դասաւորումը կատարել պատմութեան մեծագոյն դէմքերուն: Վիճելի չե՞ն մնար անուններուն յաջորդական կարգը սահմանող բոլոր փորձերն ալ: Երբ մանաւանդ, նպատակը կը դառնայ հարիւր դէմքերու դասակարգումը: Մովսէ՞ս, Յիսո՞ւս թէ Մոհամմէտ, Պուտտա՞ թէ Կոմբուկիոս: Անդին դեռ կան Հիթլէրի եւ Ստալինի նման անուններ, որոնք իրենց իւրայատուկ տեղն ունին պատմութեան մէջ: Դիանականներուն մէջ յաջորդականութեան կարգով նախապատուութիւնը պէտք է տալ Նեւտոնի՞ թէ օրինակ Այնշթայնի, եւ ինչո՞ւ ոչ Դալիլէի: Հարցումներուն չարքը դեռ կրնայ երկարիլ եւ ընդգրկել այլապէս մարզեր՝ գրական, ընկերային, քաղաքական եւայլն:

Ցամենայն դէպս « ձեռնոցը » կը նետէ, ինչպէս կ'ըսուի նման առիթներով, ամերիկացի ստաղագէտ, ուսուցչապետ, պատմաբան Մ. Հարթ, հրապարակ հանելով գիրք մը, հետեւեալ խորագիրով. « Հարիւրը: Պատմութեան ամէնէն ազդեցիկ մարդոց դասակարգումը »: Հեղինակը կը պարզէ իր ընդունած չափանիշները, երբ կը գրէ, թէ « ասիկա ցանկն է պատմութեան ամէնէն ազդեցիկ, բայց ոչ ամէնէն ակնառու մարդոց »: Ապա կը պարզէ իր միտքը աւելցնելով. « Օրինակ, հաւորիս մէջ տեղ ունի արտակարգ ազդեցութիւն գործած անսիրտ, վայրագ Ստալին մը, բայց տեղ չունի սրբացած Մայր Քաղքինին... միայն իրական անձերն են, որ նկատի կ'առնուին. անձանօթնեը, ինչպէս օրինակ, կառքին անիւը հնարողները, դուրս կը մնան յիշատակութիւններէն: Միւս կողմէ, ոչ համբաւը, ոչ տաղանդը, ոչ նկարագիրին ազնուութիւնը կրնան ազդեցութեան տեղը գրաւել... ազդեցութիւնը միշտ չէ, որ բարեսրտութեամբ կը կատարուի, ահա թէ ինչու յոռի տաղանդ մը, ինչպէս Հիթլէրը, յանկին մաս կազմելու չափանիշը կը ներկայացնէ »:

Հիմնական դիծերուն մէջ ծանօթանալէ ետք հեղինակին ընդունած չափանիշներուն, — ամէնէն առաջ դէմքին ունեցած ազդեցութիւնը պատմութեան եւ մարդկութեան վրայ, — այժմ ներկայացնենք դասակարգումը, հիմնականները անշուշտ, նկատի ունենալով « Ցառաջ »ի սիւնակները:

Մ. Հարթի համար առաջին տեղը կը գրաւէ Մոհամմէտ (570 – 632 Ք. Ե.): Ինչո՞ւ: Որովհետեւ, ոչ միայն հիմնած է նոր կրօնք մը յօրինելով Քուրանը, այլ եւ մէկ միութեան մը մէջ զօդելով արաբ ցեղախումբերը, կեանքի կոչած է հուժկու ուժ մը, որ իր կարգին յաջողած է կայսրութիւն մը հաստատել Ատլանտեանէն ափերէն մինչեւ Հնդկաստանի սահմանները:

Երկրորդ տեղը կը գրաւէ Ի. Նեւտոն (1642 – 1727): Հարթի համար ամէնէն ազդեցիկ գիտնականն է, քանի հիմնադարերը դրած է աշխարհը յեղաշրջած գիտական տեսութիւններուն:

Շարքին երրորդ տեղը կը գրաւէ Յիսուս (– 6 - Ք. Ե. 30): Հեղինակը կ'ընդունի, թէ քրիստոնէութիւնը ժամանակի ընթացքին որեւէ այլ կրօնք աւելի հետեւորդներ ունեցած է: Սակայն քրիստոնէութիւնը, ի տարբերութիւն մահմետականութեան, մէկ անձի մը միջոցաւ չէ հիմնուած, այլ՝ երկու. – Յիսուս եւ Ս. Պօղոս: Որով հիմնական արժանիքը նոր կրօնքին զարգացումին, տարածումին եւ ճեղք ձգած ազդեցութեան՝ պէտք է վերագրել այս երկուքին հաւասարապէս:

Վերոյիշեալներէն ետք կարգով կը ներկայանան հետեւեալ անունները.- Պուտտա (563 – 483 Ք. Ա.) հիմնադիրը համաշունչ կրօնքին, Կոնբուկիոս (551 – 479 Ք. Ա.) չինացի փիլիսոփայ, Ս. Պօղոս (4 - 64 Ք. Ե.) քրիստոնէութեան մեծ տեսաբանը, մեկնաբանը, Թոմաս Լուն (– 64 Ք. Ե.) Թուղթը հնարող չինացին, Եո. Գուդենբերգ (1400 – 1468) տպագրութեան հնարիչը, Ք. Քոլոմպոս 1451 - 1506 թէեւ առաջին եւրոպացին չէ, որ ոտք դրած է ամերիկեան ցամաքամասին վրայ, բայց ան է, որ հետազօտութեան դուռը բացած է, Ա. Այնշթայն 1879 – 1955, Ի. դարու մեծագոյն գիտնականը:

Աստղմէ հետ կուգան Մարքս, Փասթէօր, Դալիլէ, Արիստոտէլ, Լենին, Մովսէս, Տարուին եւ ուրիշներ: Հիթլէրը իր 35րդ դիրքով կը գտնուի Նափոլէոնէն հետ եւ Շէյքսփիրէն առաջ: Ստալին 63րդ տեղը կը բռնէ՝ Տէքարթէն առաջ: Ցանկին վերջին՝ 100րդ դէմքն է Նիլզ Պոհր 1885 – 1962, մշակած է հիւլէական տեսութիւնը:

ՔԱՂՀԱՆ

LIVRES REÇUS

LES ARMENIENS DANS LA REGION RHONE-ALPES, essai géographique sur les rapports d'une minorité éthnique avec son milieu d'accueil.

Par Aïda Boudjikanian-Keuroghlian.

Ed. Association des Amis de la Revue de Géographie de Lyon, 74 Rue Pasteur, 69007 Lyon — (Audin - Lyon, 1978) 75 F.

ԿՈՉ

Հայ Ո ւս. Օգն. Միութիւնը հաճելի պարտականութիւն մը կը նկատէ 1979 Նոր Տարւոյ եւ Ս. Ծննդեան նուիրական տօներու առթիւ իր սրտագին շնորհաւորութիւնները հրապարակաւ յայտնել իր մեծահարգ անդամներուն եւ բարերարներուն՝ մաղթելով բարօր կեանք զերծ դժբախտութիւններէ եւ զարտուղի դէպքերէ:

Զերմապէս կը խնդրենք մեր վեհանձն անդամներէն եւ բարերարներէն իրենց նուիրատուութիւններէն բաժին հանել Միութեանս՝ նկատի ունենալով անոր յոյժ բարենպաստակ ձեռներէցութիւնը:

Միութիւնս իրեն դիմող լիբանահայ բախտաղուրկ ուսանողներու օգնելու հոգն ալ ստանձնած է, ինչ որ իր համեստ պիւտճէի սահմաններէն դուրս է:

Միշտ ի մտի ունենանք որ ուսանողութիւնը յոյսն ու ապագան է մեր ժողովուրդին:

Անվերապահ քաջալերանքի կարօտ է Միութիւնս, կարենալ շարունակելու համար իր գործունէութիւնը:

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ (Կնիք)

Union d'Aide aux Etudiants Arméniens
c/o Madame KERMEZIAN
15 Rue de Cléry — 75002 PARIS
Tél. 236-94-91

ԹԱՂՔԻՆՔ Է ԹԱՂՔԻՆ

Ֆլորիտիլդի Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյ մէջ, Դեկտեմբեր 25ին, տեղի ունեցած է Ս. Ստեփանոս նախասարկաւագին տօնակատարութիւնը, նախագահութեամբ Շնորհք. Պատրիարք Գալուստեանի: Պատարագած է Արամ Արդ. Աթէեան: Պատրիարքը քարոզով անդրադարձած է Ստեփանոսի կեանքին, գործին ու մարդասիրութեան: Բարերարներու եւ նուիրատուներու յիշատակին կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք, յարակից « Ալճաճեան » սրահին մէջ սեղան մը սարքուած է, որուն մասնակցած են Թաղականները, սարկաւագները, Դպրեվանքի խնամալներն ու տիկնանց Ցանձնախումբը: Պատրիարքը փակման իր խօսքին մէջ անդրադարձած է Ցարութիւն Ա. Քհնյ. Հալաճեանի վախճանման:

Ֆլորիտիլդի (Պոլիս) Սանուց Միութեան ճաշը, եղանակի բացման առթիւ, տեղի ունեցած է Դեկտ. 15ին, մարզական խմբակիրներու Մաչքալի հաւաքատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ վարժարանի երեքեմնի աշակերտներու եւ համակիրներու: Բացման խօսքը արտասանած է վարչութեան առենապետը՝ Գէորգ Վասիլեան: Ապա Միութեան նուագախումբի եւ դեղարուեստական յայտագրի մը գործադրութեան չնորհիւ ստեղծուած է ընկերային ջերմ մթնոլորտ մը:

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԵՐԱԽՈՒՄ

2.

Նա խօսքի կէսը կուլ տուեց: Աո՞չ, որ ինքը խելագարութեան նշաններ է նկատում Աղաւնու մօտ, որ դա ձեւացութում է առաքճանաբար, երբեմն հանգչելով, երբեմն բռնկուելով: Հեղինէն խղճաց Ներսեհ Զավուշին:

— Սակայն այդ խոնգարումը ժամանակաւոր է, ասաց նա: Աղաւնին պարզապէս չատ է տառապած: Նրան հանգիստ չեն տալիս կատորածի ահաւոր պատկերները: Հոգեկան անդորը է պէտք նրան:

Ներսեհ Զավուշը յոյսը դրեց Երզնկա հասնելու վրայ: Աղաւնին այնտեղ կը վերադանի ինքն իրեն: Սակայն քանի՛ կրակի միջով կարելի է անցնել, առանց մարմինն ու հոգին այրելու: Ե՞րբ կը հասնեն Երզնկա: Խորէն աղայից ու Զիլ Զաքարից լուր չունի, նրանք չեն արձագանգում իր կանչերին: Միթէ չեն լսում իր սրտի աղաղակը: Երեւի խլացել են, ինչպէս խուլ է իր ճակատագրի ձայնը՝ խուլ եւ համր...

×

Ծանր ապրումների այդ երեկոյից մի-այն երեք օր յետոյ, Ներսեհ Զավուշի մարդիկ նկատեցին դէպի լեռը բարձրացող Խորէն աղայի խումբը: Հրացան արձակեցին, ձայն տուին միմեանց ու միացան աղմուկով:

Խորէն աղան ձեռքերը պարզեց դէպի զօրապետը՝ նրան դրկելու, նաեւ մի կուշտ լաց լինելու փափկութեամբ: Սակայն զգալով, որ անհարկի բան է անում ֆիդայիների ու ժողովրդի ներկայութեամբ միայն սեղմեց նրա ձեռքը:

— Ատծուն փառք տանք, զօրապետ, երգնկան փրկուած է: Կաթակնի աչքը մեր ճանապարհին է:

Զօրապետը չարձագանգեց նրա ցնծութեանը:

— Ոչ, Խորէն աղա: Կաթակնում դեռ տէր է Թուրքը, Օսման իւզբաշին: Ռազմաճակատի գիծը Երզնկայի արեւմտեան փէչի վրայ է:

Նատեցին, մնացին Զիլ Զաքարի երեւալուն:

Խորէն աղան ինչ-որ չափով ապաքինուած զգաց յուսալքութեան թմբլորից, որ յամառօրէն կպել էր իրեն: Նա զօրապետին պատմեց, թէ ինչ է արել ինքը նրանից բաժանուելուց յետոյ: Մարզպետիրը օրհնութեան խօսքեր էր որոնում տիրոջն ուղարկելու: Ամուսինը ահա սթափուել է ցաւագարութիւնից, վերադարձել խախտուած հաւասարակշռութիւնը: Նա այլեւս չէր ճգտում յաւիտենական քնի: Ներսեհ Զավուշը չէր ղրուցում առաջուայ պէս զործնական: Անցողի՞կ է այդ ապաքինութիւնը, նորի՞ց պիտի կրկնուի ճգնաժամը, թէ արդէն վտանգն անցել է: Մարզպետիրը դրա պատասխանը գտնում էր տիրոջն աղօթելու մէջ: Ուրիշ միջոց չունէր:

Աղաւնին անտարբեր էր իրար յետոյ ֆիդայիների ուրախութեանը: Նա անփոյթ թիկնել էր մի ծառաբնի, ոտքերը հանել, փակ աչքերով խորասուզուել միայն իրեն յայտնի մշուշների մէջ: Մօտը նստած Հեղինէն քնքշանքով չոյում էր նրա մէջքը՝ քնացնելու յոյսով: Քունը ապաքինիչ է:

×

Աստւտեան հետացան հանգրուանած կիրճից: Աղաւնին հանդարտ էր, նաեւ կարծես առոյգ: Հասան մի սարահարթի, որի ծայրին կապոյտ լճակ էր փայլատակում: Լճի մէջ խրուած էին Աղօթարան լերան քարէ հիմունքները:

Ֆիդայիները հազիւ էին ոտք դրել սարահարթին, հազիւ թարմացել կանաչի վէտ - վէտ բոյրով, երբ նկատեցին, որ սարահարթի հեռաւոր ցածրադիր կողմից ղօրք է բարձրանում:

— Մուղակ է, Խորէն աղա, ասաց Ներսեհ Զավուշը: Զենք նկատել: Մուղակ է:

ՄԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(225 – Շար.)

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տիկին Ա. Ցարուքիւնեան 100 ֆր. կը նուիրէ «Ծառաջ»ին երուանդ Ցարուքիւնեանի յիշատակին:

×

Իր մօր՝ Նուարդ Փուշուճեանի մահուան 20րդ տարելիցին, ինչպէս նաեւ եղբօր՝ Հայկազ Փուշուճեանի մահուան 5րդ տարելիցին եւ մօրեղբօր՝ Ժան Հայրապետեանի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, Արաշէս Փուշուճեան 100 ֆր. կը նուիրէ «Ծառաջ»ի բարգաւաճման:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պլ. Օտտոյի Ս. Ցակոբ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը շնորհակալութեամբ առացած է հետեւեալ նուէրները.

Սէրաբինեանի, Ղարիպանեանի և Բարսեղեանի հոգեհանգիստ՝ Սէրաբինեան ընտ. 100 ֆր., Տիկ. Ազնիւ Ղարիպեան 60 ֆր., Պօղոս, Աւետիս եւ Պարսամ Ղարիպեան, Տ. Տ. Աւետիս Ղարիպեան 50-ական: Ի յիշատակ Անոյշ Տէրտէրեանի՝ Պլ. Օտտոյի Կապ. Խաչ 30 ֆր., Աղաւնի Խոզիկեան 20, Աստուածեան ընտ., Պօղոս Թորոսեան 10ական: Ի յիշատակ Փայլակ Կիրակոսեանի՝ Փօլ Կիրակոսեան, Մուրատ Վարդանեան, այլք Տիկ. Կիրակոսեան, Սարգիսեան ընտ. 100ական, Տիկ. Աւետիսեան 50, Ցարուքիւն Կիրակոսեան, Միհաք Զորտիկեան 30ական, Ստեփան Մինասեան, Աբրահամ Մէրմէճեան 20ական: Ի յիշատակ Վարդանեան զերզաստանին՝ Վարդանեան եղբայրներ 100 ֆր.: Ի յիշատակ Էլմաս Մինասեանի՝ Ստեփան Մինասեան 25 ֆր., Տ. եւ Տ. Պօղոսեան 30, Մինասեան ընտ., Տիկ. Ռոսի 50ական: Ի յիշատակ Կիրակոսեանի՝ Երուանդ Տօթոմեան 50 ֆր.:

×

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Ընկերակցութեան վարչութիւնը շնորհակալութեամբ առացած է հետեւեալ նուէրները.

Պ. Վ. Թիրեաքեան, Անթիլիի մտաւորականներու տունէն 10·000 ֆր., ոմն 2800, բարեպաշտ տիկին մը՝ Լիբանանցի կարօտեալներուն 1000, Տիկ. Մարի Տէտէեան 1000, Տէր եւ Տիկ. Գուշմանեան, Միհաք (Սէն Սաթիւրնէն լէ Ավինեան) 500, Պ. Ժորժ Խաչիկեան ի նպաստ Անտիլիի հանգստեան տան 500, Պ. Աբշալոյր Թարսեղեան 500, Տիկ. Ազնիւ Մաթոսեան՝ իր ամուսնոյն Մաթէոս Մաթէոսեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ 400, Պ.Պ. Սուրէն եւ Գուրգէն Կործունեան ընտանիքներ ողբ. փոքրիկն Գաթիա Գուլումճեանի մահուան առթիւ 300, Տէր եւ Տիկ. Գուրգէն Կործունեան՝ Այտա Կոշկիւրեանի ծննդեան առթիւ 300, Տէր եւ Տիկ. Կործունեան՝ Տոքթ. Ատոլ Քոլարի մահուան առթիւ 300, Տէր եւ Տիկ. Մինաս Ցարուքիւնեան՝ Անայիս Խայսէրլեանի մահուան առթիւ (Պոլիս) 300, Տիկ. Վ. Կիւմիւշկերտանեան իր քեռայրին՝ Նուպար Կիւմիւշկերտանեանի մահուան առթիւ 300, Տէր եւ Տիկ. Շահինեան 200, Տէր եւ Տիկ. Բամպուքճեան եւ Սերոբեան ընտանիքներ՝ Նուպար Կիւմիւշկերտանեանի մահուան առթիւ 200, Տիկ. Ազնիւ Տէրոյեան՝ իր ամուսնոյն յիշատակին 200, Տէր եւ Տիկ. Ցարուքիւնեան իր քեռայրին՝ Գավանոսի մահուան առթիւ 200, ոմն 170, ոմն՝ Լիբանանցի կարօտեալներուն 151,20

×

Կապ. Խաչի Սէն Ժեռոմի վարչութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ նուէրներուն համար.— Վերժին Դաւիթեանի հոգեհանգիստին առթիւ իր թոռները՝ Սերժ եւ Ֆիլիփ Դաւիթեան 100 ֆ., Պրիժիտ եւ Ցակոբ Դաւիթեան 100: Անթիքաճեան եղբայրներ իրենց հօր հոգեհանգիստին առթիւ 50, Հրաչեայ Աճէմեանի հոգեհանգիստին առթիւ Հայկազ Աճէմեան 50, Ալպէր Ցակոբեանի մահուան առթիւ Կապրիէլ Մաուիկեան 50, Ցակոբ Գրիգորեանի մահուան առթիւ Մարք Կիւլեան 50 ֆր.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ճամբորդական ընկերութեան մը մէջ աշխատելու համար, կը փնտռուի հայ երիտասարդ (ուհի) մը, իբրեւ քարտուղար հաշուապահ, որ գբաղի նաեւ՝ Հայաստան ճամբորդութեան գիւղով:

Դիմել՝

MONDOTOURS
J. P. Medioni
2, Rue de Sèze — 75009 PARIS

ON DEMANDE

On demande d'urgence une infirmière et aide-soignante pour la Maison de Retraite Arménienne d'Andilly. Possibilité de logement sur place.

Téléphoner au 878-02-99 et 281-17-80

UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE
SECTION DES JEUNES

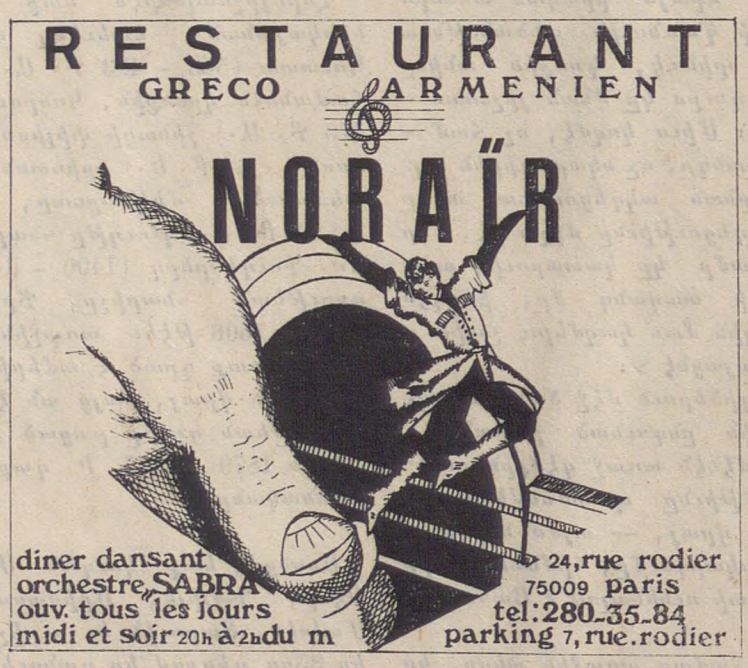
Cours de piano à l'U.G.A.B.

(118, rue de Courcelles — Paris 17)
Tous âges — tous niveaux
à partir du Samedi 6 Janv. à 15 h.30
Inscription sur place ou au
11, Square Alboni, Paris 16e
Tél. : 870-03-18

Le YAN'S CLUB
LOISIRS

Organise un Week-end neige pour tous à Pra-Loup (Hautes Alpes).
Départ par Wagon-Lits de la Gare de l'Est le Vendredi, 12 Janvier.
Retour même gare le Lundi.
Participation 850 F. tout compris
Renseignements et Inscriptions :
Téléphoner au Club : 589-20-48
et au 508-51-56
(heures de bureau)
Date limite 10 *Janvier.*

Marten YORGANTZ

l'album 79 est paru

chante tous les soirs à

LA CAPPADOCE

3, rue Marivaux (derrière l'Opéra Comique, M° Richelieu-Drouot) tél 742-83-65
ouvert tous les jours midi et soir sauf lundi

ՄԱՇՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւղերով, Յունուար 14, Կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարանին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեւր:

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երախաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ. Մ. Ը. Մ.ի:

Միջնարարին՝ ճոխ պիւֆէ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Լիոնի Ազգ. Տան սրահին մէջ՝ 40 Ռիւ տ'Ամէրնի, կազմակերպութեամբ Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Փոքրիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, արտասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ: Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը Մանուկներու Օրը կը տօնէ Կիրակի, Յունուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը:

Մանրամասնութիւնները յայտնի:

ՃԱՇ

ԼԻՈՆԻ ՏԱՐԵՑ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՀԱՄԱՐ

Կիրակի, Յունուար 7, Մննդեան պատարագէն յետոյ Լիոնի Հայ Տիկնանց Միութիւնը կազմակերպած է կէսօրուան ճաշ մը, Ազգ. Տան մեծ սրահին մէջ, յարգանքի տուրքը մատուցանելու իր տարեց սերունդին և հայկ. ջերմ մթնոլորտի մէջ տօնելու Հայկ. Ծնունդը:

Մուտքը ազատ է:

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉ

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ Պանեէօ - Քաչանի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները Զորեքշաբթի (Յունուար 10) ժամը 20·45ին ընկերուհի Փափազեանի մօտ, Ռիւ Շառլ Միշել, Պանեէօ: կարեւոր օրակարգ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Պանեէօ - Քաչանի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ առացած է 200 ֆր. Տէր եւ Տիկ. Ժաք Թորոսեանէ փ. ծ.ի Տիկին Մարիամ Տէտէեանի մահուան առթիւ, նոյն առթիւ 100ական ֆր. Տիկին Ն. Մազազաճեանէ, Պ. Լեւոն Մազազաճեանէ, Պ. Գր. Մազազաճեանէ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի յիսնամեակը կը տօնուի մեծ չուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

×

Հայ Արիներու Միութեան տարեկան ցերեկոյթը Կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

×

Մուրատ - Ռափայէլեան Նախկին Անկերտաց Միութեան տարեկան պարահանդէսը՝ Փետր. 17ին, Օթէլ Մերիտիէն:

×

Կապ. Խաչի Սէն Ժեռոմի մասնաճիւղին տարեկան ճաշը Փետր. 4ին:

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission Paritaire : N° 55935

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԳՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒ

ԱՄԱՆՈՐ ՏՕՆ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Յունուար 14, ժամը 16ին Հ. Բ. Ը. Մ. «Ալեք Մանուկեան» սրահը
au Centre Culturel Alex Manoogian
118, Rue de Courcelles, 75017 PARIS
Հիւրասիրութիւն եւ զուարթ մթնոլորտ անակնկալներով:

«Անառուշն մէկ ծայրէն միւսը՝ կասարեան ալ մէջը» ֆիլմի ցուցադրութիւն երիտասարդ Մ. Բազումեանի կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
7
DIMANCHE
7 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՅԱՌԱՋ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Համր	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·288

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.288

ՀԻՆ ԼՈՒՐԵՐ՝ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԶՈՒԼԱԼ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

*

Չոն... եւ վայրն ահա պատրաստ է արդէն,
Վայրն է կատարեալ·
Ֆամիները միշտ ազատ կը խաղան,
Ջուրերն աղմուկով միշտ կը փրփրին
Ու մէկն ու մէկը Ի էէֆեաթի տղան –
Կը վերադառնայ՝ կտրելու համար
Արժէքը ցաւին: Ժամանակին մէջ
Աչքերն ու սիրտը ոչինչ են ջնջած,
Չի պակսիր ոչինչ՝
Ցաւերժութեան ու երազին համար:
Ներկայ է մահն իսկ՝ արովհետեւ կա՛ր:

*

Ես հին երգ մը գիտեմ տերեւի մը մասին·
Որովհետեւ ուզեց բացուիլ՝ ծառը բռնա՛ւ:
Ես գիտեմ արցունք մը՝ որ ստեղծեց անհրաժեշտ
իր տխրութիւնն ու աչքը:
Եւ ես ծառն եմ, տխրութիւնն ու աչքը:

*

Սուլելով երգ մը հին, գիշերին մէջ ձմրան,
Փողոցներէն, միանակ, անձրեւն է որ կ'անցնի·
Զորցած տերեւներու փունջ մը ձեռքին, կ'երթայ
Իր սիրածին գուցէ, կամ կը դառնայ՝ միանակ,
Սուլելով երգ մը հին՝ մեր ամէնուն մասին:

*

Բարձրանալով Սէնի ճարափն ի վեր
Ես կ'երթամ
Քայլամոլոր
Մայր Արաբսի ափերով:

Արա՛բս,
Դուն գեղեցիկ ես այս գիշեր:
Փարիզի բոլոր լոյսերը պիտի թափեմ,
Փարիզի բոլոր գինիները պիտի խմեմ
Հայուհիի տխուր ու սեւ աչքերուդ մէջ:
Այս գիշեր պիտի տանիմ ճեզ տունս, Արաբս,
Ու սիրեմ:

Վաղը առտու
Երբոր երկիր վերադառնաս
Ձիս չթողուս կրկին
Քայլամոլոր ու առանձին
Սէնի ափին:

Ես ալ հայ եմ, Արաբս,
Ատուածավախ մօրս
Աճառակ որդին:

*

Լոյսը հեղուկ՝ կը փախչի: Թաց են հետքերը լոյսին
Աչքերուդ մէջ: Հնձուած ու տարուած է ամէն ինչ
Սրտէն, դաշտէն, երկինքէն: Հրացան մը կ'որոտայ
Ու լռութիւն: Մութին մէջ արտորդիները հեռացան:
Կաճառի պէս, զարնուած, մեռաւ աշունը՝ անձա՛յն:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ, ՄՇԱԿՈՅԹ ԵՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳ

ՀԻՆ ԲԵՄ, ՆՈՐ ԱՐԱՐ

Բ·

Եւրոպացի եւ Ամերիկացի մարդաբանները (անթրոփոլոժիսթ) երբ «մշակոյթ»ի մասին կը խօսին, կը գործածեն բառին ա՛յն սահմանումը՝ որ կ'ընդգրկէ մարդկութեան կիրարկած արհեստները ու արուեստները: Այսպէս հասկցուած՝ մշակոյթը իր մէջ կը պարունակէ արտադրական, արտայայտչական եւ մեկնաբանական գործելակերպեր: Երբ Սովետական Հայաստանի մարդաբանները Հայ հեթանոսական մշակոյթի մասին կը խօսին, կը մատնանշեն (օրինակ) մետաղագործութիւնը (արտադրական արհեստ, որ կրնայ նաեւ արուեստ ըլլալ) գրականութիւնը արտայայտչական – մեկնաբանական արուեստ, որ միաժամանակ գուսաններու «արհեստն» է, այսինքն՝ անոնց ապրուստ հայելու միջոցը) եւ նոյնիսկ Մօսեայ անտառի մէջ մարգարէութիւն ընող քուրմերը (գուտ մեկնաբանական):

Հակառակ անոր որ գոյութիւն ունի «մշակոյթ» բառի այս բարդ հասկացողութիւնը, երբ Սփիւռքահայ իրականութեան մէջ հայ թերթն ու հայ քաղքենի մտաւորականը «հայ մշակոյթ» բառը կը գործածեն սովորաբար կ'ուզեն հասկցնել գրականութիւնը, երաժշտութիւնը, նկարչութիւնը, թատրոնը եւ դուցէ մի քանի ուրիշ «կրտսեր» արուեստներ:

Միաժամանակ, կարելի չէ «Հայ մշակոյթ» բառերը կարդալ մեր թերթերուն մէջ եւ կամ զանոնք լսել մեր բեմերու դասախօսներէն, առանց անմիջապէս ենթարկուելու ողբերգական յանկերգի մը, որուն կորիզն է «Հայ մշակոյթը սիրող չկայ»ն: Համաձայն ենք, անշուշտ, որ Վարուժան ու Մեծարենց պէտք եղածին չափ չեն՝ կարդացուիր (վերջապէս քիչ մը հայերէն գիտնալ ու լեզու սիրել կը պահանջեն անոնց գործերը՝ իրենց ընթերցողներէն), եւ նոյնիսկ Կոմիտասի երգերը ունկնդրելու համար քիչ մարդիկ հանդէսի կ'երթան: Այսինքն, ան կասկած ճիշդ է որ մեր ժողովուրդը (բառին մէկ որոշ իմաստով հասկցուած) իր մշակոյթը (ա՛յդ բառին մէկ որոշ եւ սահմանափակ իմաստով բնորոշուած) «չի սիրեր» եւ «չի քալալերեր»: Ի՞նչ է պատճառը: Բարքերու խաթարումն է, կ'ըսուի: Է՛ր երբեմն, կ'ըսուի: Եւ մասամբ նորին: Բոլորին ծանօթ է նախապատրաստուած, կաղապարի մը մէջ կամուած ողբը, իր զանազան տարբերակներով:

Կ'արժէ փորձել հասկնալ թէ ի՞նչու նման դոյավիճակի մը մէջ կ'ապրինք: Վերջապէս, ժողովուրդ – մշակոյթ կապը սերտ է, կամ գոնէ իրաւունք ունինք ակնկալելու, որ սերտ ըլլայ: Ինչո՞ւ համար հայ թերթին ու հայ մտաւորական – նին «ժողովուրդ» կոչածը կը մերժէ իր «մշակոյթը», մինչ այդ նո՛յն խմբաւորումն անձինք նուիրեալք ամէն ճիգ կը թափեն մշակոյթը պահպանելու համար, նոյնիսկ (լրջութեան բարձրագոյն փաստ)՝ ժամանակ ու դրամ կը ծախսեն ի խնդիր այդ նպատակին:

Այն ստորոգութիւն – քթթեկորիները, որոնք կը գործածուին անգլիական եւ ամերիկեան մտաւորականներու կողմէ օրինակ՝ «Միջին մշակոյթ» կամ «Զանգուածի մշակոյթ», (Տե՛ս Ա· մաս «Ցաոայ» Նոյեմբեր 5) ո՛չ մէկ օգուտ ունին Սփիւռքահայութեան մշակութային թընճուկները վերլուծել ուզողի մը համար: Այն վերլուծական – քննական միջոցը, որ որոշ չափով օգտակար կրնայ ըլլալ՝ Մարքսի մտածումը իբր ելակէտ ընդունող մտեցում մըն է: Այս մտեցումը չենթադրեր ստրկամիտ ըլլալ, բայց մեզմէ կը պահանջէ ընդունիլ իբր սկզբնակէտ հետեւեալ գաղափարի մէկ կամ միւս բանաձեւումը, – «անկարելի է մշակութային կառոյցներ վերլուծել, առանց նկատի ունենալու Սփիւռքահայութեան տնտեսական եւ քաղաքական կառոյցները, անցեալին ու ներկայիս: Մշակոյթը անոնց հետ եւ անոնցմէ կերտուող ստորոգութիւն մըն է»:

Այս «բանաձեւը», իր կարգին, հիմնուած է Մարքսի գործերուն մէջ ընթացիկ տեսութեան մը վրայ, որ զգալապարար չատ չի յիշուիր հայ մամուլի եւ հայ մտաւորական կեանքի մէջ: Ոչ կը մերժուի, ոչ ալ կը ժխտուի· պարզապէս... չի յիշուիր: Սկսինք՝ երկու մէջբերումներով, երկուքն ալ Մարքսի «Գերմանական Գաղափարախօսութիւն» գործէն, գրի առնուած 1845ին·

Կը գրէ, - «Գաղափարների բոլոր ըմբռնումներուն, մշակոյթի մը մէջ տիրապետող գաղափարները՝ տիրող դասակարգի գաղափարներն են»:

Նաեւ կը գրէ, - «Ամէն դասակարգ որ կը փորձէ ընկերութեան տիրապետել... նախ ստիպուած է քաղաքական ուժի տիրանալ, որպէսզի կարենայ իր դասակարգային շահերը ներկայացնել՝ իբր հասարակութեան ընդհանուր շահը»:

Վերլուծենք այս երկու հաստատումները, ու փորձենք գործածել զանոնք եւ անոնցմէ ծագած եզրակացութիւնները, հասկնալու համար Սփիւռքահայ «Մշակոյթի» ներկայ վիճակը:

Մարքսի բացին գործնական իմաստը ըմբռնելու համար կ'ուզեմ քննել ոչ-տեսական իրականութիւն մը, – մեր պատմութեան դրուագներէն մէկը: Գիտենք որ 1873էն մինչեւ 1933՝ Սասնայ Ծռեր–ը «զանուեցան» խումբ մը հայ մտաւորականներու կողմէ, որոնցմէ առաջինն էր Գարեգին Եպիսկ· Սրուանձտեանց, եւ որուն յաջորդեցին տասնեակ մը Սովետահայ գիտաշխատողներ: «Գոռան», այսինքն՝ զանազան գիւղացիներու մտիկ ընելով գրի առին մեր այս ժողովրդականն Էպոսը, որ «կորսուած» էր: Հիմա ան մաս կը կազմէ մեր մշակոյթին ու անոր մասին գոյութիւն ունեցող համաշխարհային հասկացողութեան: Հայաստանցի համայնավարը, Սփիւռքահայ քաղքենին ու գերման բանասէրը միահամուռ կը գովեն «Հայ Մշակոյթի» այս կոթողը:

Բայց ո՞ւր էր այս կոթողը, 1873էն առաջ: «Կորսուած» կամ «մոռցուած» էր, կ'ըսուի: Բայց ինչպէ՞ս, բառին ո՞ր հասկացողութեամբ «կորսուած» կարելի է որակել գործ մը, որ երբեք չէր «գըտ-

Գրեց՝
ԱՆԱՁԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

●►

Տատեհշոյսը նաեւ ի դէմս Ռուբինեան ընտանիքի ազգային գործիչներուն՝ Ալեքսանտր Ռուբինեանի եւ Եկեղեցական Ժողովի անդամներ Ռուբէն Ռուբինեանի եւ Գէորգ Ռուբինեանի, որոնք ներկայ գտնուելով հանդերձ, ոչ մէկ խօսք ըսին ի պատիւ հանգուցեալին։

Ի վերջոյ, ելոյթ ունեցաւ Տ. Գարեգին Արք. Վանեան, որ տեղեկացուց, թէ ինք ներկայ գտնուելով հանդերձ, ոչ մէկ խօսք ունի ըսելիք, քանի որ ամէն ինչ ըսուած է։ Ան ըսաւ, որ Ռուբինեան ընտանիքը ազգային գործիչներ ունեցած է, որոնք ազգին համար մեծ ծառայութիւններ մատուցած են

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ

ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ՊԱՐՍԻԿ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐՈՒՄ

Հայոց պետական հարցը պարսիկ արքայական աղբյուրներում հիշատակվում է Աքեմենյան տիրապետության ժամանակներից սկսած։ Հայերի մասին առաջին տեղեկությունները հանդիպում են Դարեհ Ա-ի (522–486 թթ. մ.թ.ա.) Բեհիստունյան արձանագրության մեջ։ Դարեհը հիշատակում է հայերին իր կողմից նվաճված ժողովուրդների շարքում։ Ըստ Հերոդոտոսի՝ հայերը Դարեհի արշավանքի ժամանակ կազմել են Աքեմենյան տիրապետության 13-րդ նահանգը։ Հայերը Դարեհին տվել են տարեկան 400 տաղանդ արծաթ հարկ։ Հայերը մասնակցել են նաև Քսերքսես Ա-ի (486–465 թթ. մ.թ.ա.) արշավանքին Հունաստանի դեմ։ Հայերի զորամասը Քսերքսեսի բանակում կազմել է 1/15 մասը։ Հայերը մասնակցել են նաև Քսերքսես Ա-ի հաջորդների՝ Արտաքսերքսես Ա-ի (465–424 թթ. մ.թ.ա.) և Դարեհ Բ-ի (424–404 թթ. մ.թ.ա.) արշավանքներին։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև Աքեմենյան տիրապետության անկման շրջանի աղբյուրներում։ Այսպես, Քսենոփոնի «Անաբասիս» երկում հիշատակվում է Արտաքսերքսես Բ-ի (404–358 թթ. մ.թ.ա.) դեմ ուղղված Կյուրոսի (Քյորոսի) արշավանքը։ Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև Կտեսիասի «Պարսկական պատմություն» երկում։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև Ալեքսանդր Մակեդոնացու (356–323 թթ. մ.թ.ա.) արշավանքների պատմությունները շարադրող հեղինակների մոտ։ Ալեքսանդրի մահից հետո հայերը մասնակցել են Սելևկյան տիրապետության դեմ ուղղված ապստամբություններին։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև հռոմեական հեղինակների մոտ։ Հայերը մասնակցել են Հռոմի դեմ ուղղված պատերազմներին։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև բյուզանդական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև արաբական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև սելջուկյան հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև խաչակրաց հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև մոնղոլական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև թուրքական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև եվրոպական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև ռուսական հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև խորհրդային հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև ժամանակակից հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև ապագա հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև անցյալ հեղինակների մոտ։

Հայերի մասին հիշատակություններ կան նաև ներկա

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԷ

«ՊՈՂՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ» ԻՄԱՍՏԱՍԷՐ ՄԸ

ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ ՄԸ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Հատորս առնուազն երկու տարի ետք լոյս կը տեսնէ։ Ան կը պարունակէ Պողոս Սասունեանի ամբողջական գործունէութիւնը, ինչպէս նաեւ անոր մասին գրուած յօդուածներ։ Հատորին մէջ պիտի տեղ գտնեն նաեւ Պողոս Սասունեանի անտիպ նամակներ, որոնք կը ներկայացնեն անոր կեանքի ամենէն անյայտ էջերը։

Հատորին համար նիւթեր կրնան ղրկել անոնք, որոնք Պողոս Սասունեանի հետ անձնական յարաբերութիւն ունեցած են։ Ասոնք կրնան դիմել հետեւեալ հասցէին։

Mr. Hovhannes Der Yakobian
Sasoun Paul Sasounian Cultural Center
1 Rue Jean Goujon
75008 Paris

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ – ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ

Ա. ՀԱՏՈՐ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
9
MARDI
9 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·289

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.289

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՐՊԷՍԶԻ ԻՄԱՍՏ ՈՒՆԵՆԱՆ ՄԵՐ ԲՈԼՈՐ ՃԻԳԵՐԸ

— o —

Ի՞նչ բերաւ, ի՞նչ տարաւ մեր հայկական տարին:

Այս ճակատի վրայ, անկասկած, ամէնէն ծանր հարուածը կրեց Լիբանահայութիւնը, աչնան առաջին օրերուն իսկ: Այդ տագնապի առաջին օրերէն « Ցառաջ » օրը օրին տեղեակ պահեց իր ընթերցողները Ֆրանսահայութիւնը, միւս զաղութներու հետ եւ նոյնիսկ առաջինը՝ անմիջական օգնութեան ձեռք երկարեց — եւ կը շարունակէ երկարել — իր տարաբախտ հայրենակիցներուն: Ցաճախ է, որ, հոս ու հոն և մեզի անծանօթ տուեալներու վրայ հիմնուած, կը քարկոծուի մեր զաղութը իր անտարբերութեան եւ ժլատութեան համար, որպէսզի անհրաժեշտ նըկատենք գնահատանքի խօսք մը ըսել իր հասցէին: Ֆրանսահայը, մանաւանդ ժողովուրդը եթէ ոչ միշտ՝ հարուստը (բացառութիւնները յարգելով) վիտցած է տալ իր եկեղեցիին, իր դպրոցին, մշակութային կամ բարեսիրական իր ձեռնարկներուն: Ըսել չէ, անշուշտ թէ ըրածը միշտ բաւարար է կամ թէ չունի՝ իր թերիներն ու տկարութիւնները: Բայց իր բացասական գործունէութիւնը յատուկ չէ իրեն, այլ հետեւանք է սփիւռքեան մեր կազմալոյծ պայմաններուն եւ հոս արդէն, մասը վէրքին վրայ դրած կ'ըլլանք:

Արդարեւ, մեր հայկական կեանքն ալ ունի երկու երես, քանի ունինք երկու հայրենիք, մէկը՝ չակերտաւոր, որու անունն է Սփիւռք:

Անոնցմէ չենք, ընդհակառակն, որ ըսենք թէ Սփիւռքը « անելիք չունի » կամ թէ իր միակ ընելիքը կրկնելն է՝ Հայաստանը: Մեզի համար անընդունելի է նըման տեսակէտ մը, որ ուրիշ բան չէ քան վատ անձնատուութիւն մը, որ ո՛չ միայն ամլութեան կը մղէ զաղութները, այլեւ կը զարգացնէ նահանջողական ոգի մը, զոր պէտք չէ քաջալերել, եթէ կը հաւատանք մեր տոկալու կամքին:

Ճիշդ է որ տարիներու ընթացքին, Սփիւռքի ինքնապաշտպանութեան ուժը տկարացաւ: Եւ հակառակ երեւութական հակասութեան մը, ասոր մէջ իր դերը խաղաց նաեւ Հայաստան: Հոս կը հասնինք արդէն շատ փափուկ կէտի մը եւ կարեւոր է որ սկսել չհասկցուինք:

Քան տարիէն քիչ մը աւելի է, որ ստեղծուեցաւ Հայրենիք — Սփիւռք կապը: Ան չեղաւ ինչ որ պէտք է ըլլար քանի պահեց հատուածական բնոյթ մը: Բայց եւ այնպէս, կարելի չէ ուրանալ որ արտասհման այցելող հանրային գործիչները, մտաւորականները, արուեստագէտները ոգեւորութիւն բերին արմատախիլ բաժանութիւններու եւ հայկական նոր շունչով մը պատուաստեցին զանոնք: Տարիներու ընթացքին սակայն, Հայաստան եւ իր առաքելները տկարացուցին նաեւ մեր դիմադրական ուժը: Աւելի յըստակ ըլլանք, անտեղի թիւրիմացութեանց դուռ չբանալու համար: Ստեղծուած այս կացութեան պատասխանատուն հայրենիքը չէ այլ Սփիւռքը եւ աւելի ճիշդ, Սփիւռքի կարգ մը խաւերու մտայնութիւնը: Ոմանք, Հայաստանով, արդարացում մը գտան հայկականութենէ իրենց հրաժարումին մէջ: Մտածեցին՝ մենք ուշ կամ կանուխ զատապարտուած ենք ձուլումի, պիտի մնայ միայն Հայաստանը, ուրեմն, հիմակուընէ իսկ աւելորդ են մեր բոլոր ճիգերը: Եւ դժբախտաբար այս ոգին քաջալերողներն ալ չեն պակսիր, խօսքով թէ գրչով:

Այս ճակատին վրայ է, գլխաւորաբար, որ պէտք է պայքար մղենք, վանելու համար նահանջողական տրամադրութիւնները: Մեր հիմնական սկզբունքն է — մեր հիմնադրին իսկ բանաձեւումով՝ մէկը միւսով պիտի չնչէ, այլ խօսքով՝ Հայաստանի ալ անհրաժեշտ է զօրաւոր Սփիւռք մը:

Ասոր համար նախ ինքնապիտակցութեան պէտք է գայ Սփիւռքը: Ապա, տարբեր վարուի նաեւ Հայաստան Սփիւռքի հետ եւ զայն չնկատէ միայն արխիւ հայթայթող կամ « Փարի — պայ — նայթ »ներ ապահովող զանգուած մը: Ճիշդ է, որ երբ Հայրենիք — Սփիւռք յարաբերութիւնները հաստատուեցան, սկսած էր արդէն տերեւաթափը Սփիւռքի հեղինակաւոր դէմքերուն, որոնց հետ հարկ էր որ Երեւան տիպակ ստեղծէր: Ճիշդ է, որ տարիներու ընթացքին, Սփիւռքը նոր ուժեր հասցուց բայց հեղինակութիւն չհասցուց, որպէսզի, արտասահմանի, այսինքն Արեւմտահայութեան, ցաւերն ու հոգերը բացատրուէին Հայաստանի պատասխանատուներուն եւ անոնք գիտակցէին թէ չի բաւեր Հայրենիքի Ձայներով ողողել զաղութները, չի բաւեր բանաստեղծներով եւ պարախումբերով ժամանակաւոր խանդավառութիւնները ստեղծել, լարծուն պողոտաներու վրայ իրենց Հայութիւնը մաչեցնող ամբոխներուն: Ու բուն ցաւը հոս է, Երեւան այսօր հեղինակաւոր խօսակից չունի արտասահմանի մէջ եւ այդ դերը չեն կրնար խաղալ իր տեղական դեսպանները, որոնք ի յառաջագունէ, բարեւի կեցած են, « ամէն» ըսելու համար այն ամէն բանին, որ կուգայ Հայաստանէն: Պարզ օրինակ մը տալու համար, յիշենք պարագայ մը, ուրիշներու կարգին, որ անմոռանալի կը մնայ մեզի: « Սովետական Հայաստան » ամսագիրը, որ արտաքին սպառումի ապրանք է, տասնէ մը ի վեր 16 էջնոց զբօսիներ կը ներփակէ իր թիւին մէջ, օտար լեզուով, օրինակ՝ անգլերէն (եւ ի՛նչ ողորմելի անգլերէն, այդ ալ ուրիշ հարց) Սփիւռքի երախաներուն համար: Այսինքն տեղի կուտայ հայերէն չգիտցող ազգ իր չգիտցած անգլերէնով: Բայց արտասահմանի սահմանուած իր հրատարակութիւնները չի հրատարակեր արեւմտահայերէն: Տեղի կուտայ անգլերէնին, տեղի չի տար արեւմտահայերէնին, որու պահպանումը քիչ մը աւելի կարեւոր պէտք է ըլլայ Հայաստանի առողջ դեկավարութեան մը համար, քան քաջալերանքը անգլիախօս հայ ազգ: Այս եւ նման ցաւերու մեծ յանցաւորը կը մնայ սակայն, Սփիւռքը: Ինք է առաջինը, որ չտեսութեամբ, իր հասկցած (եւ յաճախ՝ չհասկցած) հայրենի բանաստեղծը կը մեծարէ — ինչ որ շատ լաւ բան է — բայց կը պանայ նոյնն ընել Սփիւռքի իր արժէքներուն, որ շատ աւելի ծանր պայմաններու մէջ, տասնամեակներէ ի վեր, պահպանած են հայ մշակոյթը:

Եւ որովհետեւ Սփիւռքը պիտի տեւէ — ուզենք կամ չուզենք, եւ որովհետեւ այս ընթացքով, միայն անոր հետ, կը պահպանուի մեր արեւմտահայերէնը, վասնզի Հայ Դատը միայն հող չէ այլեւ արեւմտահայ մշակոյթ մեր ուժերը պէտք է լարենք, վերջ տալու համար Սփիւռքի Հայուն այս անձնատուութեան: Ի՞նչպէս կարելի է մտածել որ Սփիւռքը անզօր է մշակութային վերելք ունենալու, փոխանակ աշխատանք թափելու, ի խնդիր այդ վերելքին: Երբ այսօր, ամբողջ զաղութներ զօրակոչի կ'ենթարկուին ի պաշտպանութիւն Լիբանահայութեան մը, որ սիրտը կը նկատուի Սփիւռքի Հայութեան եւ երկրորդ Հայաստան մը, վազ-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԲ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԸ ԿԸ ՅԱՂԹԷ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԻՆ

ԿԱՄ ՓՆՈՄ–ՓԷՆԻ ՆՈՐ ԱՆԿՈՒՄԸ

— o —

Երկուշաբթի օր, Ֆրանս — Սուարի մէջ, ծաղրանկար մը կ'ամփոփէր Քամպոճի ժողովուրդին ամբողջ պատմութիւնը: Փնոմ - Փէնհէն փախող բնակիչները կ'ըսեն « Վերջ չի դաներ մեր ազատագրութիւնը »: Այս անգամ, « ազատագրումը » տարօրինակ բնոյթ մը ունէր, քանի հակամարտ ուժերը, երկու կողմերն ալ համայնավար էին: Քամպոճի կարմիր Քմերներու վարչակարգը ի վերջոյ կը պարտուէր ներքին ապստամբներէն, որոնց զօրավիգ էին վիէթնամեան ուժերը: Խորքին մէջ Չինաստան — Խորհ. Միութիւն բախում մը ուրիշներու միջոցաւ, թէեւ փեքին ոչինչ ըրաւ օգնութեան հասնելու համար Փօլ Փոթի: Այս վերջինը, կառավարութեան այլ անդամներով մեկնած է, բայց յայտնի չէր Երկուշաբթի առտու թէ Չինաստա՞ն է կամ երկրին մէկ անկիւնը: Կասկած չկայ որ քաղաքական պետնի վրայ բաւական չփոթ կացութիւն մը կը տիրէ եւ քիչ մը աւելի չեչտելու համար այդ չփոթութիւնը, մէջտեղ կ'ելլէ հին դէմք մը՝ Իէխան Սիհանուք: Այս վերջինը, որ երեք տարիէ կարմիր Քմերներու բանտարկեալն էր, փեքին կը հանէր: Դէտերու կարծիքով շատ բան ներկայիս կախում ունի իրմէ: Եթէ Նորոդոմ Սիհանուք կարենայ անկախ դործել, կրնայ հաւանաբար փրկել իր երկիրը:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՋՈՐՍԵՐՈՒ հանդիպումը կուատըլուպի վերջ գտաւ, առանց յայտարարութեան կամ զեկոյցի մը հրապարակման: Մտքերն կաթողիկոսի իսկ վկայութեամբ, առնուազն անտրամաբանական է նախատել Սփիւռքը:

Սփիւռքը իր հոգեվարքը կ'ապրի այն տեն միայն երբ նման մտայնութեան տէր հերոսները բազմանան: Բայց այս թերթին հիմնադրին զաղափարական ընտանիքն իսկ, տարբեր բան սորվեցուցած է մեզի եւ մենք հաւատարիմ կը մնանք մե՛ր սորվածին եւ կը հաւատանք, որ Սփիւռքը, ըլլալով հանդերձ աղէտի մը արդիւնքը, միայն աղէտ չէ, եթէ դիտնանք չնահանջել, ո՛չ երդով, ո՛չ գրչով որպէսզի վառ պահենք մեր աննման արեւմտահայերէնը, որպէսզի պարապ տեղը նահատակուած չըլլան Վարուժանն ու Զարդարեանը, որպէսզի իրենց աչքին լոյսը պարապ տեղը քամած չըլլան Մխիթարեան երեք Աբրէհները, որպէսզի պարապ տեղը տքնած չըլլան Շաւարշը, Նարդունին, Սարաֆեանն ու Շահնուրը:

Որպէսզի իմաստ ունենան մեր բոլոր ճիգերը:

«ՑԱՌԱՋ»

Trésors de l'Arménie chrétienne

— o —

Առֆէդոժիա *ամսաթերթը Յունուարի իր թիւին (126) մեծ մասը նուիրած է Հայոց պատմութեան եւ արուեստին: Ծօչափուած նիւթերն են.*— Հայաստանը ծագումէն մինչեւ մեր օրերը՝ *Ժան–Փիէր Մահէ:*

Արձանագործութիւնը Զ· եւ Է· դարերուն՝ *Նիքոլ Թիէրի:*

Մանրանկարչութիւնը ԺԳ· դարուն՝ *Փրոֆ· Սիրարփի Տէր–Ներսէսեան:*

Վասպուրականի Մանրանկարիչներու դպրոցը՝ *Հրաւարդ Ցակոբեան:*

Շիրակի կոթողային ճարտարապետութիւնը՝ *Փաօլօ Քունեօ:*

Մուտքի (եկեղեցիներուն) արձանագործութիւնը՝ *Ժան–Միշէլ Թիէրի:*

300 ՀԱԶԱՐ ՀԱՑԵՐ ԾՆՈՒՆԴԸ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԵՆ

— o —

Այս խորագրին տակ, Ժերար Սթեֆանեանց յօդուած մը ստորագրած է Մոնտի մէջ (Ցունուար 7-8, էջ 28), ուր հակիրճ պատմականն ալ կ'ընէ քրիստոնեայ Հայաստանի, եւ կ'անդրադառնայ Ֆրանսահայութեան:

Ռոմէնի իր կառավարութիւնը ներկայացուցած է Շահին բայց Երկուշաբթի օր, կրկին այն տպաւորութիւնը կար թէ վարչապետը պիտի չկարենայ կացութիւնը փրկել: Ռոմէնի նոր կոչ մը ըրած է սակայն, հրաւիրելով պաշտօնեաները որ չհնազանդին նոր նախարարներուն եւ դուրս նետեն զանոնք չէնքերէն: Մզկիթներու մէջ կարդացուած իր կոչին մէջ, Ռոմէնի կ'ըսէ· « Հնազանդիլ այդ կառավարութեան կը նշանակէ հնազանդիլ Սաթանի »: Երկուշաբթի առտու, տասնեակ հազարաւոր ցուցարարներ կրկին փողոց կ'իջնէին մինչ կրկին ընդհ· դործադուլի հրահանգ տրուած էր: Սէ· Ի· Ա·ի (ամերիկեան զաղտնի սպառարկութիւն) մէկ նախկին պատասխանատուն Նիւ Եորք Թայմզի տուած մէկ տեսակցութեան ընթացքին ըսած է որ բազմաթիւ տեղեկագիրներ տեղեկացուցած էին Ուաշինկթընի դեկավարներուն, որ Շահը « իշխանութեան ծարաւի է եւ մեծամոլ մըն է » բայց չէր ընդունուած: Ամերիկացի պաշտօնատարը կ'ըսէ նաեւ թէ 1960ի սկիզբը Սէ· Ի· Ա·ի պատասխանատու մը չարչարանքի իրրեւ մարզիչ զասընթացքներ տուած է Սաւաքի զործակալներուն: « Այս դասընթացքները, կ'ըսէ Լիֆ, հիմնուած էին նացիական թեքնիքին վրայ »:

ԱՆԳԱՐԱ — ՊՈԼԻՍ ճեպընթացը եւ Պոլիս - Անգարա ճեպընթացը շատ բուռն բախում մը ունեցած են Անգարայէն 60 քիլոմեթր հեռու դիւղ մը: 28 մեռեալ կայ եւ շուրջ 200 վիրաւոր:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ քարիւղատար նաւ մը պայթած է իրլանտական նաւահանգիստ մը եւ 42 նաւասաններ մեռած են:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ 1979-Ի ԾՐԱԳԻՐԸ

— o —

« Հայկական ՍՍՀ ինքնօրէն գումար — ման Գերագոյն սովետի ինքնօրէն նստա- շրջան »ին բացումը կատարուած է Դեկ- տեմբեր 14ին, եւ երկօրեայ նիստերէ ետք փակուած է յաջորդ օրը:

Օրակարգը բաղկացած է հինգ կէտերէ: Նախ Հայաստանի տնտեսութեան 1979ի ծրագիրն ու պիւտճէն: Ապա՝ նոր օրէնսգիրքերու ներկայացում: Անցեալ Ծու- լիս 5ին եւ 6ին, Մարտ. Միութեան Գե- րագոյն Մարհուրդը երկու նոր օրինա - գիծեր կեանքի կոչեց, մէկը՝ Մարտ. Միութեան Նախարարներու Մարհուրդին վերաբերեալ, միւսը՝ Գերագոյն Մար - հուրդին ընտրութիւններուն մասին: Ա- ռանց հիման վրայ ալ պատրաստուած եւ Դեկտ. 15ի նիստին ներկայացուած են Հայաստանի համապատասխան զոյգ օ - րէնքներուն նախագիծերը, որոնք վաւե- րացուած են:

Տնտեսութեան ծրագիրներուն քննու - թեան առթիւ անհրաժեշտ է նկատի ու- նենալ երկու կարեւոր կէտեր: Առաջին. Մարտ. Միութեան եւ, հետեւաբար նաեւ Հայաստանի ներկայ 10րդ հնգամ- եակին ծրագիրները, նախորդին քաղ - ցամամբ, իրատես բնոյթ կը կրեն, քա- նի աչքի առջեւ կ'ունենան երկրին կա- րելիութիւնները՝ հիմնուած նախորդ՝ 9րդ հնգամեակին իրագործումներուն վը- րայ: Երկրորդ. Հայաստանի արդիւնա- բերութեան եւ գիւղատնտեսութեան ներ- կայ հնգամեակին ծրագիրները, քաղ - ցամամբ խորհրդային միւս Հանրապե- տութիւններուն, առաջին երեք կարգե - րուն վրայ կը մնան: Ախպէս, առ ի յիշեցում, արձանագրենք, որ արդիւնա- բերութեան մարզէն ներս Հայաստանի վիճակուած աճին տոկոսը, որ 46 է, մի- այն Մոլդաւիայէն ետք կը մնայ մէկ տո- կոսի համեմատութեամբ: Գիւղատնտե - սութեան մարզէն ներս Հայաստան իր 24 տոկոսի աճով ետք կը մնայ միայն Մոլ- դաւիայէն եւ Վրաստանէն, ասոնցը ըլ- լալով համապատասխան կարգով 37 եւ 29:

Հայաստանի 1979ի ծրագիրը ներկա - յացուցած է Պետպլանի նախագահը՝ Հրանդ Սաղոյեան: Ընդհանուր ձեւով, տահմանուած աճի տոկոսները նուազ են անցեալ տարուան համեմատութեամբ: Մինչ ազգային եկամուտը անցեալ տարի 7 տոկոսի աճ կը տահմանէր, 1979ին կ'ա- ռաջադրէ 6,3 տոկոս: Արդիւնաբերու - թեան արտադրութիւնը 7ի տեղ 6,5, բը- նակչութեան անձ գլուխ հաշուով ռէալ եկամուտներուն յաւելումը 3,5ի տեղ 3, աշխատանքի արտադրողականութիւնը արդիւնաբերութեան գիծով 4,1, իսկ շի- նարարութեան գիծով 4,2: Առանք համա- պատասխան կարգով անցեալ տարի կը ներկայացնէին 4,4 եւ 5,5:

Աշակերտութեան թիւը ըլլայ նախա- դպրոցական հիմնարկութիւններուն, ըլ - լայ ցերեկօթիկ դպրոցներուն ու մասնա- գիտական կրթարաններուն մէջ, 1978ի բաղդատմամբ նուազ յաւելումներ կ'ար- ձանագրէն: Այս կէտը կապ ունի ծնունդ- ներու թիւին նուազումին եւ վերջին տա- րիներուն կայունացումին հետ: Միւս կողմէ, աւելի բարձր աճ տահմանուած է բնակչութեան կենցաղի սպասարկու - թեանց ճիւղին մէջ, անցեալ տարուան 9ին տեղ ներկայացնելով 9,7: Բնակա- րաններուն շինութիւնն ալ առաւել բարձր տահման կը ներկայացնէ: Անցեալ տար- ուան 1·295·000 քառակուսի մեթր ընդ - հանուր մակերեսով բնակելի տուներուն փոխարէն 1·313·000 քառ. մեթր:

Պետական պիւտճէն հետեւեալ պատ - կերը կը ներկայացնէ: Մուտք՝ մէկ մի- լիառ 326·806·000 ռուբլի: Ելք՝ մէկ մի - լիառ 336·044·000 ռուբլի: Դրական հաշ- ուեկշիռը կ'ըլլայ՝ 762·000 ռուբլի:

Օրակարգին մաս կազմած են նոյնպէս այսպէս կոչուած կազմակերպական հար- ցեր:

Նկատի առնելով, որ Ռ. Մինասեան կառավարութեան կազմին մէջ մտած է (Նոյեմբեր 4ին կոմունալ տնտեսութեան նախագահ նշանակուած էր. նախկինը՝ Նունիկ Թուխիկեան մեռած էր Օգոստոս 17ին) ժողովը Գերագոյն Մարհուրդի նա- խագահութեան անդամի պարտականու - թենէն « ազատ » արձակած է: Տեղը ըն- տրած է Ս. Յովհաննիսեան: Այս վեր- ջինը բնութեան պահպանութեան անդամ էր. տեղը կը գրաւէ ներկայիս Գ. Բաղ- դասեան: Վ. Մովսիսեան, Օգոստ. 31ին նշանակուած էր վարչապետին տեղակալ, որով Գերագոյն Մարհուրդը պինդը « ա- զատ » արձակած է գիւղատնտեսութեան յանձնաժողովի անդամի պարտականու - թենէն, անոր տեղը անդամ ընտրելով Ռ. Սուխուդեանը:

Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏԿԵՐ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԵՒ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԱՄՔԻՆ ՈՒ ՋԱՆՔԻՆ

(Ե. եւ վերջին մաս)

Ո՛Չ ԱՌԱՆՁԻՆ, ՄԻ՛ՇՏ ՄԻԱՍԻՆ

Լիբանահայութիւնը իր անտեսականօ - րէն քայքայուած կացութեան ներկայի պայմաններուն ներքեւ, ի գործ պիտի դնէ իր գերագոյն կարելին իր կեանքի վերականգնումին ի խնդիր: Բայց Լիբա- նահայութիւնը առանձինն իր սեփական միջոցներով չի կրնար արագ թափով, եւ անմիջական ապագային, ի գլուխ հանել այս ծանր առաքելութիւնը: Որպէս ան- բաժան մէկ մասնիկ հայ ազգի ամբող - ջութեան՝ ան պէտքն ունի իր եղբայր - ներու եւ քոյրերու աջակցութեան: Մեր ազգի ամբողջութիւնը կը տուժէ եթէ Լիբանանի Հայութիւնը տկարանայ իր կեանքին եւ առաքելութեան մէջ: Ի՞նչ կ'արժեն բոլոր մեր հարստութիւնները երբ զանոնք արժեւորող ժողովուրդը ծանր հարուած է կրած: Որովհետեւ, ինչպէս այնքան յստակ եւ վճռական բա- ռերով կը պատգամեն մեր Վեհափառ Հայրապետները, ինչ որ կը պատահի Հայութեան որեւէ մէկ մասին՝ պատա - հած կ ըլլայ ամբողջ Հայութեան: Այս ազգային հասութեան եւ իմաստութեան լոյսին տակ պէտք է չարժիլ:

Համազգային միասնական կամքի գե - ղեցիկ արտայայտութեան այս սրտապըն- դիչ օրերուն բաջալերական ամէնէն գե- ղեցիկ երեւոյթը նոյն ինքն այս կեդրո- նական Մարմնին կազմութիւնն է, որ օրկանական – կազմակերպական եւ դրա- կան – գործունէական շօշափելի արտա - յայտութիւնն է այդ համազգային միաս- նական կամքին:

Որպէս այդպիսին՝ կեդրոնական Մար - մինս լծուած է այժմ իր չատ ծանր պար- տականութեան — ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ: Ազգը մեզի յանձ- նեց այս ամենադժուարին գործը: Մենք զայն պիտի կատարենք մղուած մեր ժո- ղովուրդի սէրէն, որուն ծառաները ըլ- լալու պատիւը ունինք: Բնականօրէն մենք կրնանք գործել այն միջոցներով եւ չա- փերով որոնք մեր ժողովուրդի կողմէ կը հաւթայթուին եւ կը տրամադրուին մեզ- պի: Հետեւաբար գործի ենք անցած, ապաւինած ըլլալով մեր ժողովուրդի ազ- գային գիտակցութեան եւ տալու առա - քինութեան:

Ուստի, մեր պաշտելի հայ ժողովուրդի բոլոր համայնքներուն, կազմակերպու - թիւններուն եւ միութիւններուն, բոլոր խաւերուն կը յայտարարենք հետեւեալ միջոցառումները որպէսզի յաջողութեամբ պսակուի այս կենսական եւ անյետա - ձգելի գործը, որ գործն է համայն Հա- յութեան.

1· Հայկական գաղութներուն մէջ տըր- ուած են հարկ եղած հրահանգներն ու ցուցմունքները Մ. Էջմիածնի Մայր Ա- թոռի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրապետներուն կողմէ, շուտափոյթ կերպով սկսելու հանգանակութեան գոր- ծը հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակներու անվերապահ ու ամբողջանուէր ջանքե - րով: Համահայկական տարողութեամբ եւ միասնական ոգիով կազմուած են եւ պիտի կազմուին հանգանակիչ մասնաւոր մարմիններ եւ պիտի լծուին գործնական աշխատանքի:

2· Կեդրոնական Մարմինս իր կողմէ յատուկ շրջաբերական նամակներ ուղար- կած է բոլոր հայ թեմերուն եւ գաղութ- ներուն յայտնելով բոլոր հոգեւոր եւ աշխարհիկ պատասխանատու անձնաւո - րութեանց եւ մարմիններուն որ ինք պատ- րաստ է իր աջակցութիւնը բերելու ամէն շրջանի մէջ կազմակերպուելիք հանգա - նակութեան գործին հայթայթելով հարկ եղած տեղեկութիւնները Լիբանահայու - թեան կացութեան եւ կարիքներուն մա- սին, տրամադրելով լուսանկարներ եւ սլայտներ եւ նոյնիսկ իր անդամներէն կամ այլ լիբանահայ դէմքեր ուղարկելու շրջանները հանգանակութեան գործին թափ տալու համար:

3· Կեդրոնական Մարմինս մասնաւոր հաղորդագրութեամբ մը հայ ժողովուրդը տեղեակ պահեց իր գործի սկզբնական քայլերուն մասին:

4· Այժմ տենդագին աշխատանք կը տարուի հասնելու համար անմիջական կարիքներուն, ամօքելու վէրքերը, դար- մանելու ցաւերը, վերաշինելու Հայրե- նիները, ազգային – եկեղեցական, կրթական – մշակութային հաստատութիւն- ները եւ միասնական ճիգերով Լիբանա - հայութեան համար ստեղծելու կեանքի եւ գործի լաւագոյն պայմաններ եւ բա- նալու լուսաւոր նոր հորիզոններ:

ՏԱՀ՝ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ...

Բոլոր հայ գաղութները, կազմակեր - պութիւններն ու անհատները որոնք սի - րայօժար կերպով կ'ընդառաջեն վեհա - փառ Հայրապետներու կոչերուն եւ իրենց ազգային պարտականութեան գերագոյն ստիճանի գիտակցութեամբ եւ նախան - ձախնդրութեամբ կ'ուզեն ստանալ այս մեծ գործին, պէտք է ՓՈՒԹՈՎ ՇԱՐ - ԺԻՆ: Անմիջապէս պէտք է ձեռնարկել հանգանակութեան գործին եւ օգտուիլ մանաւանդ Նոր Տարուան եւ Ս. Ծննդեան տօներու բացառիկ պատեհութենէն երբ մարդիկ հոգեպէս տրամադրուած կ'ըլ- լան իրենց նուիրատուութիւնները կա- տարելու:

Բոլոր անհատական նուէրները, ցայգ կատարուած բոլոր մասնակի հանգանա - կութեանց արդիւնքները, եւ կատարուե- լիք ընդհանուր հանգանակութիւններէն գոյանալիք դրամարները հարկ է ուղար- կել հետեւեալ հասցէով.

Comité Supérieur Arménien
pour le Redressement Economique et
Social du Liban (COMARES)
Catholicossat Arménien de Cilicie
ANTELIAS — LIBAN

Ձեր բոլորի աջակցութեանը ապաւի - նած՝ սկսած ենք գործի:

Օժանդակեցէք մեզի որպէսզի օգնենք ձեր եւ մեր պաշտելի հայ ժողովուրդին: Ինչ չափով որ կուտաք՝ նոյն չափով մենք կը գործենք:

Համազգային միասնական եղբայրու - թեան ոգիով իրերօգնութեան գործի ենք կանչուած:

Արժեցնենք մեր ազգին անունն ու պա- տիւը:

ՏԱՆՔ՝ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ...

Մենք տանք անհատապէս որպէսզի ազ- գը ունենայ հաւաքապէս... Եւ մենք մեր ազգին հետ, մեր ազգով ապրինք մշտնջենապէս մեր հայրերու ուղիով եւ լու- սաւոր ապագայի տեսիլքով...:

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԵԴՐ. ՄԱՐՄԻՆ

Դեկտ. 1978

«ԾԱՌԱՉ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՄԵՆՔ՝ ՆԱՐՈՆՔԻ ԳՈՂԵՐՍ...

(Որբանոցի կաղանդներէն)

Գրասենեակէն դուրս ելլելէ առաջ բարի մայրիկը սկսաւ ձեռքին հնամաշ պա - յուսակը խառնել ու իր դողդոջ մատնե- րով բաներ մը համրել, յետոյ մեզ կան- չեց իր մօտը: « Եկէք ձագուկներս, չատ բան մը չունիմ ձեզի տալիք, բայց այս քիչը չատ համարեցէք, նա՛, մէկական տրախմի, Թող այս ալ իմ կաղանդչէքս ըլլայ ձեզի »...:

Մենք խուսափեցանք ընդունելէ, բայց անիկա պնդեց: Զորս ալ երկիւղածու - թեամբ համբուրեցինք իր ձեռքը եւ ըն- դունեցանք մեր կաղանդչէքը: Անիկա ալ մայրական գուրգուրաքով չոյեց մեր վը- լուխները, մեր մազերը: Մեր խստապա- հանջ վարիչ – տնօրէնն ալ փոխուած էր կարծես, անոր դէմքին վրայ այժմ խինդ, ժպիտ, կարեկցութիւն կար:

Բարի մայրիկը դուրս ելլելէ առաջ դարձաւ մեզի. « Մանչուկներս, խելօք կեցէք, բարի, հնազանդ եղէք, չատ մի նեղացնէք ձեր վարիչը, պիտցէք որ ան ալ այլ տեսակի չատ չարչարանքներ տե- սած, անցուցած է, ո՞ր Հայը չէ չարչար- ուած... Ա՛խ, Աստուած մեզի օգնական»:

Ժպիտով եւ գլխու չարժումով հաւա- նութիւն տուինք իրեն: Մեր աթաբքին համար ինչի՞ կը սպասէինք այսօր, եւ ինչ գտանք՝ անհասկնալի, անբացատրե- լի էր մեզի համար: Առաջին անգամն էր որ վարիչ – տնօրէնին գաւազանը վեր չէր բարձրանար ու մեր չարութեան հա- մար պատիժի փոխարէն փոքրիկ վար - ձատրութիւն մը կը ստանայինք իր իսկ ներկայութենէն:

Կաղանդ պապայիճն հրաշքը, թէ մայ- րական հրաշք, ո՞վ կրնայ ըսել:

Ճիշդ կէս գիշերին վերադարձանք մեր ննջարանը: Մեզի հետ « արշաւանքին » մասնակցող այն միւս ընկերները արթուն նստած էին իրենց անկողիններուն վրայ մտահոգ սպասելով մեր վերադարձին: Անոնք լսած էին վարիչ – տնօրէնին պոռ- չտուքները եւ իր գաւազանին բարձրա- ձայն չաչիւնները: Ու իրենց բաժին հա- յցին ալ մէկ-մէկ պատառ պահած էին մե- զի համար:

Անկողին մտանք, սպասեցինք լուսնա- լուն որպէսզի անոնք ստուգէին մեր մա- միններուն վրայ դոյացած կապոյտ երիզ- ները, մենք ալ տեսնէինք թէ ի՞նչ պա- դիւնք ստուած էր մեր կէս յաջող, կէս ձախող արշաւանքը:

Առաւօտ կանուխ հաւասարէ հաւասար բաժնեցինք մեր պաշարը դասարանի բո- լոր տղոց: Նոր տարուան նախօրեակն էր, պէտք էր օգտուէին բոլորը: Երեք միջավայրեր կան ուր ընկերութիւնը կամ ընկերասիրութիւնը լիու է, անկեղծ է- որբանոցը, զօրանոցը գերութեան մարզը, մարդու ԵՍը կը չքանայ այստեղերը:

Բաժին մըն ալ հանեցինք մեր վարիչ – տնօրէնին: Պնակի մը մէջ տասնեակ մը նարինջներու մօտ դրինք հետեւեալ թղթի թիկը սա մակագրութեամբ. « Մեր չատ յարգելի տնօրէնին, այլ մանաւանդ իր բարեգութ մայրիկին՝ երկիւղածութեամբ եւ սրտիական խանդով »:

Այդ տարին, մենք նոր տարին դիմա- ւորեցինք քիչ մը աւելի տանելի պայ - մաններու մէջ:

ՄԻՍԱԿ ՄԻՐՃԻ

(7 եւ վերջ)

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

— o —

Հայ Արիներու Միութեան յինսամեակի տարին վերջացաւ շատ փայլուն եւ իմաստառատ հաւաքոյթներով։

Ալֆորվիլի ընկերական հաւաքավայրին պաշտօնական բացումէն առաջ, որուն կը նախագահէր քաղաքապետ Ֆրանչեսքի, Հոկտեմբերի վերջը տեղի ունեցաւ Ալֆորվիլի երեկոյթ - պարահանդէսը։ Առաջին անգամ ըլլալով ներկայ եղանք զուտ հայկական եւ սկաուտական ոգիով հանդէսի մը, զոր կազմակերպած էին ընկերի պետերն ու խմբապետուհիները։

×

Դեկտ. 17ին, Կիրակի, Ալֆորվիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ, Հայ Արիներու Միութիւնը փարիզեան ընկերի համար կազմակերպած էր տարեկան կազանդի տօնածառը։ Ներկայ էին ընդհ. պետն ու գործադիր Մարհուրդը, խմբապետներն ու խմբապետուհիները, սկաուտներ, արենոյշներ, գայլիկներ, թեւիկներ, ինչպէս նաեւ ծնողքներ։ Ասոք առաւ ընդհ. պետը եւ անդրադառնալէ ետք ապագայ ծրագիրներուն՝ մաղթեց յաջող տարի մը։

Գեղարուեստական յայտագրէն ետք կատարուեցաւ հիւրասիրութիւն, որմէ ետք գայլիկները, սկաուտները, թեւիկները եւ արենոյշները ստացան նոր տարուան նուէրներ՝ Գործադիր Մարհուրդին կողմէ։

×

Տարեվերջի առթիւ հաւաքոյթ մըն ալ տեղի ունեցաւ Դեկտ. 19ի երեկոյեան, «Կովկաս» ճաշարանին մէջ, կազմակերպութեամբ Հայ Արիներու Միութեան Գործադիր Մարհուրդի, ընդհ. պետին «Պրոնզէ Գայլ» շքանշանով պարգեւատրումին առթիւ։ Ներկայ էին յիսուն հոգի։ Գործադիր Մարհուրդի փոխ - նախագահը՝ Տիկին Աւագեանց կարդաց ըստացուած շատ մը շնորհաւորական նամակներ։ Ասոք առին Սերոբ Ֆարշեան, Արսէն Ամիրխանեան եւ Տոքթ. Ս. Սիմոնեան, չեչտելով սկաուտական շարժումին կենսունակութիւնը։ Ընդհ. պետը իր երախտագիտական խօսքերը արտասանեց, աւելցնելով. «Այսօր ամբողջ սկաուտական աշխարհը, իր 15 միլիոն սկաուտներով կը ճանչնայ Հայութիւնը եւ կ'ընդունի անոր բացառիկ դիրքը»։ Ապա, ընդհ. պետը՝ Գուրգէն Մեծատուրեան, դիտել տուաւ, որ այս պատիւը որ եղաւ իրեն նկատմամբ, կը պատկանի բոլոր սկաուտներուն եւ արենոյշներուն, գայլիկներուն եւ թեւիկներուն, ու եզրակացուց. «Ձեր առջեւ դարձեալ բաց է այն արեւոտ ճամբան որ կը տանի դէպի նոր յաջողութիւններ եւ նոր նուաճումներ։ Մենք բոլորս կը ծառայենք հայ պատանեկութեան, որպէսզի անոնք մեծնան գիտակից եւ ծառայեն օր մը ամբողջ Հայութեան։ Երկրորդ յինսամեակի սկիզբին կը մաղթեմ բոլորիդ նոր եռանդ»։

Այսպէս վերջացաւ յինսամեակի տարին եւ կը սկսի նոր շրջան մը նոյնքան խոստումնալից։ Բոլորս ալ գիտակից ենք եւ «միշտ պատրաստ»։

Հ. Ա.

ԿՈՉ

Սիրելի հայրենակիցներ,

Մեծանուն բանաստեղծ Թէքէեանի ծննդեան 100ամեակը արժանաւորապէս տօնելէ ետք, մեր Միութիւնը կը պատրաստուի խմբովին Հայաստան երթալ եւ ուխտագնացութիւն մը ընել Նոր Կեսարիոյ 10ամեակը տօնելու համար, 1979 Յունուարի աչնան Սեպտեմբեր ամսոյն վերջին շաբաթները, մեկնումն առեն նոր ղպրոցը անուանակոչել Վահան Թէքէեան։

Հայրենի կառավարութիւնը Նոր Կեսարիոյ եւ նոր ղպրոցի կառուցման 21 միլիոն ռուպլի քուէարկած է...։ Մեզի կը մնայ հարիւր հազար տոլարով մասնակցիլ չինարարական այս մեծ ձեռնարկին. Նոր Կեսարիան չհնցնելու համար։

Այս գումարին՝ 25·000 տոլարը հաւաքած ենք, 25·000 տոլար ալ Նիւ Եորքի կեդր. վարչութիւնը կը խոստանայ, մնացած 50·000 տոլարի հանգանակութեան՝ առատաձեռն մասնակցելու սրտապին կոչ կ'ընենք մեր բոլոր գիտակից եւ հայրենասէր հայրենակիցներուն։

Նուիրատուներուն անուանացանկը պիտի տանինք Նոր Կեսարիոյ թանգարանը, ինչպէս նաեւ հին Կեսարիայէն մնացած յիշատակ իրեր նուիրողներու անունները։

Կը խնդրուի նուիրատուութիւնները ղրկել գանձապահ Գէորգ Սաատէթեանի հասցէով՝

18, rue de Picardie — 75003 Paris
Tél. : 887-99-06
C.C.P. La Source 34 136.02

իսկ՝ ուխտագնացութեան համար արձանագրուիլ Ֆրեսերիք Նշանեանի հասցէին դիմելով՝

15, rue Mathurin-Moreau — 75019 Paris
Tél. : 205-47-40

կամ Յակոբ Վէզիրեանի հեռախօսելով՝
780·82·58

Կանխաւ շնորհակալութիւններով։

Ի դիմաց Կեսարիոյ եւ շրջանի Հայրենակցական Միութեան
Նախագահ ՄԻՀՐԱՆ ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Քարտուղար ՅԱԿՈԲ ՎԷԶԻՐԵԱՆ

«ՆԱԶԱՐԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ» ԿՈՉԸ

«Նազարեան կոմիտէ» մը կազմուած է Ֆրանսայի մէջ, իբրեւ հետեւանք այն դատավարութեան, որու ենթարկուեցաւ Երեւանի մէջ, Ռոպէր Նազարեան, հիմնադիրներէն Հելսինքիի համաձայնագրին հսկողութեան Հայկ. Կոմիտէին։

Ծանօթ է որ քանի մը շաբաթ առաջ, Նազարեան դատապարտուեցաւ հինգ տարի «խիստ վարչակարգով» արգելափակման եւ երկու տարի «ներքին աքսորի»։

Վերոյիշեալ մարմնին նպատակն է զօրակոչի ենթարկել հանրային կարծիքը եւ աշխատանք թափել Նազարեանի ազատագրման համար։

Այս առընչութեամբ բողոքագիր մը պատրաստուած է հետեւեալ բովանդակութեամբ, որ ստացած է արդէն շարք մը ստորագրութիւններ.—

APPEL DU COMITE NAZARIAN

Robert Nazarian, physicien, membre fondateur du Comité d'Arménie Soviétique pour la surveillance de l'application des Accords d'Helsinki, a été condamné, le 4 Décembre 1978, par les Autorités soviétiques, à 5 ans de camp et 2 ans d'exil, pour activités et propagande anti-soviétiques.

Cette condamnation est pratiquement le maximum que prévoit la loi soviétique pour ce « crime », et elle survient après celles des autres membres du Comité Helsinki Arménien, déjà en camp ou en asile psychiatrique.

Leur crime à tous est d'avoir voulu faire respecter en Arménie soviétique, comme les autres Comités Helsinki en U.R.S.S., la liberté d'opinion politique et religieuse, les libertés nationales et culturelles. En particulier, Nazarian et son groupe ont dénoncé les procès politiques (18 condamnations, à Erévan, pour la seule année 1974), et les conditions de détention extrêmement dures subies par les détenus.

Nazarian a donc été condamné uniquement pour ses convictions politiques et religieuses.

Les signataires protestent contre cette atteinte intolérable aux libertés, apportent leur soutien à R. Nazarian, et exigent sa libération immédiate.

Parmi les premiers signataires :

Michel BEAUD, professeur, Henri CARTAN, membre de l'Institut, Gérard CHALIAND, François CHATELET, André GLUCKSMANN, Marck HALTER, Christian JAMBET, Guy LARDREAU, J. P. MATHIEU, Anahid TER-MINASSIAN, Bernard NOEL, Léonid PLIOUCHTCH, YANNAKAKIS.

Henri NOGUERES pour la ligue des Droits de l'Homme et du Citoyen.

Pasteur Roby BOIS, secrétaire général de la CIMADE.

Comité Nazarian :

Bernard HOST, Département de Mathématiques, C. S. P. Université Paris-Nord, Av. J. B. Clément

93430 VILLETANEUSE

ԳԱՂԹԻՐ Է ԳԱՂԹԻՐ

ՊՈՍԹՈՆԻ Թէքէեան Մշակութային Միութեան կազմակերպութեամբ, Դեկտեմբեր 17ին, տեղի ունեցած է պինեճօն մը ի պատիւ «Հայ Բանաստեղծութեանց Ծաղկաքաղ»ի թարգմանիչներ՝ անգլիագիր բանաստեղծուհի Տայանա Տէր-Յովհաննէսեանի եւ Տոքթ. Մարզպետ Մարկոսեանի։ Հաւաքոյթը վարած է Տոքթ. Նուպար Պէրպէրեան։ Գործը ներկայացուցած է Գոլոմպիա համալսարանի հայագիտական ամպիոնի դասախօս՝ Տոքթ. Գրիգոր Մազմանեան, նշելով որ Տ. Տէր-Յովհաննէսեանի եւ Տոքթ. Մ. Մարկոսեանի հինգ տարուան աշխատանքին արդիւնքը հանդիսացող հատորը ամբողջական պատկերացումն է հայ քերթողութեան երկհազարամեայ ճառագայթումին։ 357 էջերու մէջ, «Ծաղկաքաղ»ը կը ներկայացնէ 70 հայ բանաստեղծներ, մօտ 270 քերթուածներ, 15 փշրանքներ՝ հայ ժողովրդական բանահիւսութենէն, «Սասունցի Դաւիթ» պոէմէն հատուածներ։ Ասոք առած են նաեւ Սեսիլ Քէշիշեան, Յակոբ Ադամեան, Շահան Պէրպէրեան, Գրիգոր Քէոսէեան, Ագա Գալայճեան եւ Օննիկ Սարգիսեան։

ՊՈԼՍՈՑ Ս. Փրկիչ հիւանդանոցը այցելած է Շահան Եպիսկ. Սվաճեան եւ մօտէն հետաքրքրուած զանազան բաժիններով, շրջած է ծերանոցները, դիտած է գիտական արդիական կազմածները եւ իր գոհունակութիւնը յայտնած տիրող կարգապահութեան, մաքրութեան եւ տարուած խնամքին եւ ուշադրութեան համար։ Ապա Շահան Եպիսկ. այցելած է Գալֆայեան տան բազմամեայ քոյր Զարմուհի Մեհրապեանի, մտաւորական եւ ուսուցիչ Արեգ Տիրազանի, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Մարհուրդի նախկին առենապետ Տոքթ. Օննիկ Գաբրիէլեանի եւ ապագիման մաղթանքներ յայտնած է անոնց։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԻՐԱԽՈՒՄ

2.

Գլուխները հետուից հետու դիտում էին Թշնամու հապշտապ դասաւորումը։ Ներսէհ Զաւուշը կատակեց.

— Ի՞նչ կ'ասես, Մարչն աղա, այս Թուրքերը քո գլխի համար են եկե՞լ թէ՝ իմ։

Մարչն աղան ծիծաղեց։

— Եկել են իրենց գլուխները թողնելու։ Ծիծաղեց նաեւ Աղաւնին։

— Թանկ էք գնահատում ձեր գլուխները, խմբապետներ։ Իսկ դրանք մի ծակ դրամ չարժեն Քեմալ բէյի համար։

Մարչն աղան ահով նայեց նրան։ Աղաւնու աչքերում ծաղրի կայծեր էին խաղում, որ հիմա կը բռնկուեն։

— Աստուած կայ, Աղաւնի, ասաց Մարչն աղան։ Հապա ի՞նչ են ուզում այս Թուրքերը, որ ամէն տեղ զօրք ու զէնքով հետապնդում են մեզ ու այս մանր երեխաներին։

— Հոգինե՛րս, պատասխանեց Աղաւնին։ Գլուխներս չէ, հոգիներս են ուզում՝ խրախճանքի համար։

Հեղինէն ատամկացող տաղնապով նայեց նրան։ Սակայն աւելի մեծ տաղնապ կար՝ Թշնամու զօրքը։ Հեղինէն մոռացաւ Աղաւնուն։

Գնում էին համախումբ, աչք չկտրելով սարահարթի հեռուում կուտակուող զօրքից։ Ձոյսները մութն ընկնելն էր։ Թշնամին դեռեւս հեռու էր, հնարաւոր է մինչեւ մութն ընկնելը հասնել Աղօթարանի վիհերին։ Ամէն կերպ պէտք է խուսափել հարթավայրում Թշնամու հետ բախուելուց։ Փոքրիկները նախանձում էին օգում իրենց համար պատրաստ նոր Թուխուներին՝ ինչո՞ւ իրենք եւս Թեւեր չունեն։

Քայլեցին ամբողջ օրը։ Ներսէհ Զաւուշը զարմանում էր, Թէ Թուրքերն ինչու չեն չտապում, այլ իրենց հետապընդում են հեռուից հեռու։ Աղջամուղջի մէջ նա իրենց դիմացը՝ Թեք լանջին եւս զօրք նկատեց։ Նշանակում է օղակում են չորս կողմից։ Կանգ առան։ Մութը ծածկեց աշխարհը։

Խաւարի մէջ չօշափեցին Թշնամու օղակը՝ դուրս պրծնելու հնարաւոր անցք որոնելով։

Հեղինէն անվերջ մտաբերում էր իրենց տունը, դողդոմ, փոքրերին արթուն պահում։

— Զվախենաք, բալիկներս, Աստուած մեզ հետ է։

Աղաւնին չէր հաւատում, Թէ այս անգամ եւս կը փրկուեն կործանումից ճնդել են փիղայիները, նոյնիսկ ամուսինը։ Ինչի՞ վրայ են յոյս դրել։ Միեւնոյն է՝ պիտի կոտորուեն։ Ուրեմն, ինչո՞ւ չարաչարանքի վերջը։

Ներսէհ Զաւուշի հրամանով, մի ոչ բարձր բլրի վրայ կրակ վառեցին։ Մօտիկ ձորակում եղած ծիրանիները կտրտեցին ու քարշ տալով դարսեցին կրակի վրայ։ Խարոյկի հրեղէն սիւնը գնաց դէպի վեր։

Ներսէհ Զաւուշը ժողովրդին կրակից բաւականին հեռու տարաւ։ Թուրքերը Թնդանօթներից սկսեցին ռմբակոծել կրակը։

Գիշերը դղրդաց։

Մարզարիտը կանգնել էր խոնուած եւ ընթանների մէջ, աչքը յառել հեռուում մոլեգնող կրակին։ Զաւա՞ղ դէպի նա, իրեն նետի այդ հրեղէն հրաշքի գիրկը։ Կը ձուլուի նրան, ծուխ կը դառնայ ու երկինք համբառնալով՝ կը գնայ դէպի աստղերը, ուր Թուրք չկայ, սպառնալիք չի կախուած որդու, ամուսնու եւ իր գլխին։ Մարզարիտը հազիւ էր նկատում քիչ հեռուում հաւաքուած խմբապետներին։ Կրակի ցոլքերը երբեմն ընկնում էին նրանց վրայ՝ այրելու, կարծես տապալանքից ազատելու բարի ձգտումով։

Շրջակայքը հետազօտելու գնացած Բենիամինն ու Գեղամը ետ եկան։

— Մեր ետեւի ձորակում նոյնպէս զօրք կայ։ Պատմեցին նրանք։ Այնտեղ նոյն - իսկ որս արինք։

«Որսը» չէթէ պահակ է եղել։ Տղաները անակնկալ բախուել են նրան, սակայն հասցրել են փակել նրա բերանը, որ չգոռայ։

ՍԵՐՕ ԱՆԶԱՏԵԱՆ

(226 — Շար.)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Յարութիւն Թովմասեան, զաւակներն ու թոռները կը յանուցանեն թէ հոգե – հանգստեան պաշտօն կը կատարուի, կիրակի, Յունուար 14, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց կնոջ, մօր եւ մեծ–մօր՝

ՍԻՐԱՆՈՑՇ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆԻ

(ծնեալ Ճիճիվիզեան)

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի դիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Գէորգ Գարաճֆիլեանի *մահուան առ – թիւ, փոխան ծաղկեպսակի Տիկին Տի – րուհի Սէրէնկիւլեան 100 Ֆր. կը նուիրէ կապ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին (առա – նալ «Յառաջ»էն)։*

ՓԱՐԻԶ
Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ–ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 13, Ը. օր Ծնընդեան։ Տօն Անուանակոչութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Ժամը 10ին պատարագ կը մատուցուի։ Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին մէջ տնօրէնէք կը կատարուի։

Կիրակի, Յունուար 14, Ա. Կիրակի զկնի Ծննդեան։ Այսօր յատուկ պատա – րագի հոգեհանգիստ կը կատարուի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ եկեղե – ցաշէն բարերար՝ Աղեքսանդր Մանթաշեանի համար, եկեղեցւոյ անուանակոչու – թեան վաղուան տօնին առիթով։

Համաճայն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ աւանդութեան, տարին երկու առիթներ – ով՝ Ծնունդին եւ Զատիկին, Հայոց տուները կ'օրհնուին՝ տնօրհնէք կը կա – տարուի։ Այն ընտանիքները, որոնց եկե – ղեցական հայցելիը՝ տաներէց չունին, թող հաճին տեղեկացնել եկեղեցւոյ Դի – ւանին՝ տալով իրենց տան հասցէն, որ – պէսզի եկեղեցական մը ուղարկուի։

OFFRE D'EMPLOI

Recherchons mécaniciens (iennes) confection tous genres, sachant piquer machine plate, pièces entières, robes, ensembles. Arméniennes (iens) toutes nationalités bienvenues (us), savoir parler soit arménien, français, anglais ou italien.

Bonnes rénumération pour travail en atelier dans village campagne 90 km. de Paris — bien desservi — nombreux avantages — logement assuré.

Téléphoner 431-96-36

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Վիէնի մասնաճիւղը շնոր – հակալութեամբ ստացած է ընկերուհի Վարդուհի Լօքսիւզեանէ իր ամուսնոյն՝ Սահակ Լօքսիւզեանի յիշատակին 100 Ֆ. դպրոցին եւ 100 Ֆ. Լիբանանի աղէտեալ – ներուն։

×

Փարիզահայ Տիկնանց Մխիթեան Որ – բերու Օգն. Մարմինը շնորհակալութեամբ ստացած է փոխան ծաղկեպսակի հետեւ – եալ նուէրները փոքրիկն Արնօ Կարապետ – եանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ.–

Տիկ. Գէորգեան 200 Ֆր., Տիկիններ Խոպէսէրեան, Մատոթ, Ալեքսանեան, Սապակ, Զագըճեան, Կիւլպէնկեան, Պարթեւեան 100ական Ֆր., Տիկիններ Ակլականեան եւ Սայեան 50ական։

×

Կապ. Խաչի Իսիի մասնաճիւղը շնոր – հակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, հանգստեան տուները այցելութեան առթիւ.— Տիկ. Քէհէեան 100 Ֆր., Տիկ. Գալուստեան 200, Տիկ. Գալայճեան 100, Տիկ. Ճանիկեան 50, Տիկ. Գարակէօզեան 30, Տիկ. Տատալ – եան 10, Տիկ. Գարակէօզ 30, Տիկ. Ա – լանեան 100, Տիկ. Ճապուրեան 150 Ֆր.։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

Ամսեւորի աղթիւ "ՅԱՌԱՋ" կը նուիրեւի

Տէր եւ Տիկին Սերժ Թահանեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրեն իրենց ծնողքին՝ Տէր եւ Տիկին Թահանեանի (Օրմէտոն)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ճամբորդական ընկերութեան մը մէջ աշխատելու համար, կը փնտռուի հայ երիտասարդ (ուհի) մը, իրրեւ քարտուղար հաշուապահ, որ գլաղի նաեւ՝ Հայաստան ճամբորդութեան ճիւղով։

Դիմել՝

MONDOTOURS
J. P. Medioni
2, Rue de Sèze — 75009 PARIS

ON DEMANDE

On demande d'urgence une infirmière et aide-soignante pour la Maison de Retraite Arménienne d'Andilly. Possibilité de logement sur place.

Téléphoner au 878-02-99 et 281-17-80

Le YAN'S CLUB

LOISIRS

Organise un Week-end neige pour tous à Pra-Loup (Hautes Alpes).

Départ par Wagon-Lits de la Gare de l'Est le Vendredi, 12 Janvier.

Retour même gare le Lundi.

Participation 850 F. tout compris

Renseignements et Inscriptions :

Téléphoner au Club : 589-20-48
et au 508-51-36
(heures de bureau)

Date limite 10 *Janvier.*

ՄԱՐՍԷՅԻ ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Կիրակի, Յունուար 14ին, ժամը 15ին վասպուրական սրահին մէջ։

Ցայտագիրը պատրաստուած՝ Զորեք – չաբթի օրուան աշակերտներու կողմէ — խմբերգ, արտասանութիւն, խմբական արտասանութիւն, հայկական պարեր եւ աշակերտներու ձեռային աշխատանքնե – րու ցուցադրութիւն։

Տօնածառին կը մասնակցին նաեւ Հ. Մ. Ը. Մ. – Արծիւի կրտսեր խումբի խաղա – ցողները։

Կը հրաւիրուին ծնողքներն ու բարե – կամները։

մուտքը ազատ է

Disques Vogue

La plus riche production de disques Arméniens

sous la direction d'ARA BARTEVIAN

MUSIQUE RELIGIEUSE

CLVLX 451 (Messe Komitas) — CLVLX. 454 et LVLX. 547
Trésors de la liturgie Arménienne
Cantique de Noël et de Paques
Volumes I et II

No 442 (Messe Ekmalian)

MUSIQUE FOLKLORIQUE

CLVLX 516 Reflets d'Arménie – CLVLX 182 Le Caucase, LMD 30240 Légende d'Arménie.
CLVLX, 526 (Chants et danses d'Arménie) — CLVLX, 527 Arménie)
CLVLX. 199 (Arménie) — SLVLX. 517 (Soirée Arménienne) — SLVLX. 409 (Le Thar) — LDM. 30152 (Chants romantiques) — LDM. 30211 (Danses)

MUSIQUE SYMPHONIQUE

CLD. 714 et MC 20176 (œuvres symphoniques (Classiques) -- SLD. 790 (Deux trios, pour piano, flûte, clarinette).
No 24009 Orchestre - Rhapsodie Caucasienne etc. 4 pièces

30 Cm Microsillon en Stéréo

(Prix 35,00 Frs) + port

Envoi contre rembourcement

Disques Vogue : 14, Rue Petit Paris 75019, Tél. : 208-99-22

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶՆԻՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Գաղտնիք չէ, որ Ֆրանսայի մամուլը, ընդհանրապէս, նիւթական ծանր տագ – նապ կ'ապրի, որու հետեւանքով թերթեր կը դադրին, ուրիշներ կը ստիպուին բա – ժանորդագրութեան եւ հաւատաւոր յաջորդական յայտնումներ կատարել կա – րենալ շարունակելու համար իրենց հրա – տարակութիւնը։ Այս պայմաններու մէջ, պարզ է որ շատ աւելի ծանր է տագնապը հայ մամուլին համար, որ չունի, իր տեղական պաշտօնակիցներուն ո՛չ սպա – ռումը, ո՛չ ալ առեւտրական ծանուցում – ները։ Դեռ աւելի դժուար է անշուշտ «Յառաջ»ի նման օրաթերթի մը պարա – գան, որու ելքը առնտրական է, մինչ մուտքը կը մնայ ազգային։

Անցեալ տարի, նախընտրած էինք գո – հանալ փոքր յայտնում մը կատարելով միայն, բայց վերջին չրջանին վարչու – թեանս կրած յայտնումները՝ աշխատա – վարձքի, ընկերային եւ պետական տուր – քերու, թուղթի եւ առաքումի (մեսա – ժրուի) եկան փաստելու թէ այդ յայտնումը բաւարար չէր տոկալու համար։ Դեռ նոր եւ ծանր յայտնումներու ստիպուած ենք դէմ դնել Յունուարէն սկսեալ։

Վստահ ենք, որ մեր բաժանորդները լրիւ կը հասկնան թէ մեր կամքէն ան – կախ պարտադրանքին տակ ենք բար – ձրացնելու բաժանորդագրութեան մեր դիները կարենալ չարունակելու համար թերթիս կանոնաւոր հրատարակու – թիւնը։

Վերջին պատեհութիւն մը տալու հա – մար մեր բաժանորդներուն, այդ յայտ – նումը պիտի կատարենք միայն ՓԵՏՐ – ՈՒԱՐ ՄԷԿԻՆ։ Մինչ այդ մեր բոլոր բա – ժանորդները, նոյնիսկ անոնք որոնց չըր – ջանը կը լրանայ աւելի ուշ (մեծ մասը՝ Ապրիլ 8ին, քանի յետ – պատերազմեան մեր հրատարակութիւնը սկսաւ Ապրիլ 8ի մը) կրնան օգտուիլ ներկայ սակէն։

Փետրուար մէկէն ետք, բոլոր բաժա – նորդագրութիւնները կը գանձուին նոր սակով։

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր հաւատա – րիմ բաժանորդներէն անյապաղ փակել իրենց առկախ հաշիւները եւ կանխիկ վճարել իրենց բաժանորդագրութիւնը, ինչպէս օրէնք է։

Մեր նոր սակերը կը յայտարարենք իր առեներին։

Կանխայայտ շնորհակալութեամբ՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապ. Խաչի Շրջ. վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւ – ղերով, Յունուար 14, Կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարա – նին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեւր։

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երա – խաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ. Մ. Ը. Մ.ի։

Միջնարարին՝ ճոխ պիւֆէ։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժա – մը 3ին, Լիոնի Ազգ. Տան սրահին մէջ՝ 40 Ռիւ տ'Ամմէնի, կազմակերպութեամբ կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Փոք – րիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, ար – տասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ։ Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն։

Մուտքը ազատ է։

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի կապ. Խաչի մասնաճիւղը Մա – նուկներու Օրը կը տօնէ Կիրակի, Յուն – ուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը։

Մանրամասնութիւնները յայտնուին։

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը։

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ Պանեէօ – Քայանի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները Զորեքշաբթի (Յունուար 10) ժամը 20.45ին ընկերուհի Փափազեանի մօտ, Ռիւ Շառլ Միչէլ, Պանեէօ։ Կարեւոր օրակարգ։

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԲԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՕՆ ԵՒ ԸՆԴՕՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Յունուար 14, ժամը 16ին Հ. Բ. Ը. Մ. «Ալեք Մանուկեան» սրահը

au Centre Culturel Alex Manoogian
118, Rue de Courcelles, 75017 PARIS

Հիւրասիրութիւն եւ զուարթ մթնոլորտ անակնկալներով։

«Անատոլուն մէկ ծայրէն միւսը՝ կա – սարիան ալ մէջը» ֆիլմի ցուցադրութիւն երիտասարդ Մ. Բազումեանի կողմէ։

Մուտքը ազատ է։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1979

Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան

Գեղատիպ տպագրութիւն, փայ – թիք կողք, 180 էջ նկարներով եւ պատմական թէ աշխարհագրական ծանօթութիւններով։ Ամբողջովին հայերէն։ Անհրաժեշտ հայերէն յու – շատետր մը ամէն հայ մարդու։

Ապսպրանքները կատարել Մշա – կոյթի Տան քարտուղարութեան։

Agenda de poche 1979

édité par la Maison de la Culture Arménienne de Marseille.

Pour toutes commandes s'adresser à la Maison de la Culture Arménienne, 12-14 Rue St. Bazile, 13001 Marseille.

Prix : 20 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԱՐԱՏՉ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E

Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա Տար· 230 Ֆ· Վեցամսեայ 125 Ֆ·

Արտասահման Տար· 260 Ֆ· Հատը 1 Ֆ· 80

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 10 MERCREDI 10 JANVIER 1979

LE NUMERO 1,80 F.

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·290

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.290

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԻՀԱՆՈՒՔ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ ԳՆԱՑ

— o —

ՔԱՄՊՈՃ՝ Ի՞ՆՉ ԱՊԱԳԱՑ

Սիհանուք չի փորձեր ուրանալ կարմիր Խմերներու մարդկային իրաւանց եւ ազատութեանց բռնաբարումները, բայց եւ այնպէս հաւատարիմ կը մնայ անոնց եւ Նիւ Եորք կ'երթայ դատապարտել տալու համար Վիէթնամը։

Կարմիր իշխանը վեց ժամ խօսեցաւ փեքինի մէջ, մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, ուր չէին հրաւիրուած խորհրդային լրագրողներն ու իրենց արբան – եակները։ Շատ խիստ է վիէթնամցի ղեկավարներուն դէմ եւ կը դատապարտէ Մորհ· Մխութեան խաղացած դերը, նաեւ Վարշաւայի Ուխտին անդամներուն բացի Ռումանիայէն։

Գալով իրեն, այն համոզումն ունի որ Փօլ Փոթի կարմիր Խմերներու վարչակարգը պիտի տեւէ, ուրեմն ապագայի համար, չի խորհիր որ կրնայ կրկին Պետութեան ղեկավար ըլլալ։ «Զղուած եմ քաղաքականութենէն, կ'ըսէ, արդէն սիրուած չեմ Լոն Նոլէն ոչ ալ Փօլ Փոթի խմբակէն»։

Տեղւոյն վրայ կռիւներ կան, ըստ կարգ մը աղբիւրներու, այսինքն կարմիր Խմերները խումբեր կազմած են ու կը պատերազմին։

Դժուար է դուրսի համայնավար կուսակցութեանց դիրքը։ Արդարեւ ի՞նչպէս ընտրել երկու համայնավար պետութեանց միջեւ, երբ ընդհանրապէս նոյնիսկ անոնք որ Մոսկուայի հետ են, չեն ուզեր «դէշ մարդ» ըլլալ Չինաստանի հետ։ Իտալիոյ կուսակցական պաշտօնաթերթը, օրինակ, Ունիթա չի կրնար դիրք ճշդել եւ «Հասկնալ» խորագրուած խմբագրականով մը, կը գրէ· «Պէտք է նկատի առնել ինչ որ կը պատահի, ընդունիլ ինչ որ կայ նոր բայց նաեւ մտահոգիչ այս ցաւոտ եւ անտիպ գործին մէջ»։

Ուաշինկթըն, որ «չինական» քարթը կը խաղայ կը մաղթէ որ «պինեալ օտար ուժերը քաշուին» մինչ Մոսկուա խոհեմ կը մնայ, յայտարարելով հանդերձ որ «Ֆունտի (հակակարմիր Խմեր ներքին ուժերը, որոնց օգնեց Հանոյ) դրօշը, մինակ օրինաւոր ներկայացուցիչը ժողովուրդին, կը ծածանի Փնոմ Փէնի վրայ»։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԿՐՕՆԱԽՈՐՆԵՐԸ ՏԵՂԻ ՉԵՆ ՏԱՐ

— o —

Երկուշաբթի օր, կրկին, 25 քաղաքներու մէջ, ցոյցերը չարունակուեցան Շահին դէմ։ Շիւինները տեղի չեն տար եւ միշտ կը պահանջեն Շահին մեկնումը· «Մա՛հ Շահին» կը պոռան դեռ։ Բանակը դիրք բռնած է ամէն կողմ եւ զոհեր ալ կան։ Թաւրիզի մէջ, Թեհրանի հիւսիս-արեւմուտքը, ցուցարարները չորս սիներմա կրակի տուած են եւ բազմաթիւ խանութներ։ Մէշհետի մէջ, 250 հազար հոգի տողանցած է կրկին բայց ոչ մէկ միջադէպ պատահած է։

Նոր վարչապետը, Պախթիար, դժուարութեանց կը բախի եւ յետաձգած է իր կառավարութեան ներկայացումը Խորհրդարանին, քանի Պաշտպանութեան նախարարն ալ, կ'ըսուի թէ հրաժարեր է։

Գալով Շահին, տեսակցութիւն մը ըլած է Ֆիկառօի թղթակցին՝ Թիէբի Տէժարէնի բայց մեծ բան չէ ըսած, բացի մէկ պատասխանէ, երբ Ֆրանսացի լրագրողը հարց տուած է· «Տասը օրէն հոս պիտի ըլա՞ք տակաւին», «Այո, կարծեմ, տասը օրէն, շատ հաւանական է, բացի եթէ··· բայց ոչ տասը օրէն՝ հոս եմ»։

× *Արքայական ընտանիքը եւ պարսիկ մեծահարուստները, բոլորն ալ Լոս-Անճելըս խուժած են։ Ֆիկառօի Սանթա Պարպարայի թղթակիցն ալ կը նկարագրէ Քալիֆորնիա հաստատուղներու պարագան։ Իշխանուհի Շամս, Շահին մէկ ուրիշ քոյրը, իւրաքանչիւրը 250 հազար տոլարի երկու յարկաբաժին գնած է մինչ կ'ըսուի թէ Շահը իր լուսանկարչին Ռալֆ Ղազարեանի միջոցաւ՝ մէկ միլիոն 400 հազար տոլարի 80 հեկտար հող գնած է···։*

×

Ամէն պարագայի մէջ կացութիւնը եւ ապագան անորոշ կը մնան։ Սանճապի խսկ ըսած է որ չի խորհիր թէ Պախթիար դիմանայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՄԷՋ

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ·ԱՓՈՌԱԿԻՑ–ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՊԱՏԳԱՄՆ ՈՒ ՔԱՐՈԶԸ

Պէյրութի Օռիան – Լը Ժուռ օրաթերթը Յունուար 6ի եւ 7ի իր թիւերով կ'ան – դրադառնայ Հայկ· Ծնունդին։

Յունուար 6ի թիւին, առաջին էջը հրատարակած է Գարեգին Բ· Ամառակից Կաթողիկոսին պատգամը, ուր անդրադառնալէ եւս, Ամանորի առաջին օրերուն, Գարեգին Բ· կը չեշտէ· «Աստուծոյ աչքին, օրերը, ամիսները, տարիները հաշուի չեն առնուիր։ Աստուած յաւիտենականութեան մէջ կ'ապրի։ Մարդն է, որ իր մարդկային վիճակով, կը դնէ տարբերութիւնները ժամանակին, որ «կ'անցնի», ինչ որ մեզ կը մղէ, ամփոփումի պահու մը, խորհրդածել դրագէտին սա խօսքին վրայ· «Գետակը չէ, որ կը հոսի այլ՝ ջուրը, — ժամանակը չէ, որ կ'անցնի, այլ՝ մենք»։

Ապա, ծանրանալէ եւս, Ծնունդի խորհուրդին վրայ եւ քրիստոնէութեան ընդհանրապէս, Ամառակից Կաթողիկոսը կ'անդրադառնայ Լիբանանին, չեշտելու համար· «Մեր ամէնէն խոր մաղթանքը, զոր պիտի չդանդաղ իրագործել մեր դրական զոհաբերութեամբ Լիբանանի, այն է որ 1978ը վերջակէտ մը ըլլայ եւ 1979ը սկիզբն ըլայ գործունէութեան նոր շրջանի մը՝ խաղաղութիւն յառաջ բերել, անկեղծօրէն յանձնառու ըլլալով զայն պահպանելու եւ ամրապնդելու կարգը օրինաւորութեան եւ յարգանքին մէջ՝ բոլոր Լիբանանցիներու միջեւ հասկացողութեան եւ գործակցութեան դարաւոր աւանդութեանց»։

×

Յունուար 7ի իր թիւով ալ լիբանանեան օրաթերթը արձագանգ կը հանդիսանայ Մննդեան արարողութեանց Անթիլիասի Մայր տաճարին մէջ, ուր քարոզած է Գարեգին Բ· եւ այդ առթիւ, կոչ ըրած բոլոր Լիբանանցիներուն, զանոնք հրաւիրելով որ զգայնամներու եւ խօսքերու հանգրուանէն անցնին չօշափելի եւ դրական արարքներու խաղաղութեան եւ հանրային կեանքի բնականոն պայմաններու վերահաստատման համար։ Շեշտած է· «Մխայն զոհաբերութեամբ է Լիբանանի վերակառուցման հոգեւոր, բարոյական, կրթական, մշակութային, ընկերային, տնտեսական եւ նիւթական մարզերու մէջ, որ կարելի է իրագործել խաղաղութիւնը եւ կայունութիւնը։ Լիբանանի փրկութիւնը Լիբանանցիներու մխութեան մէջ է։ Լիբանանի հանդէպ մեր սէրը պէտք է միւս բոլոր նկատումներէն առաջ անցնի»։

×

Միւս կողմէ Քաթ-այէպի պաշտօնաթերթը՝ Լը Ռըվէյ, Յունուար 6ի եւ 7ի իր թիւերով լայն տեղ կուտայ ոչ միայն Հայկ· Ծնունդի արարողութեանց, այլեւ շահեկան հարցազրոյց մը հրատարակած է Մկրտիչ Պապիկեանի հետ։

«Ըստ քրիստոնեայ Եկեղեցւոյ ամէնէն հին աւանդութեան» ընդհ· խորագրին տակ, Յունուար 6ի իր թիւին մէջ, նկարագրող թղթակցութիւն մը հրատարակած է Մննդեան արարողութեանց, Անթիլիասի մէջ։

Յաջորդ թիւին մէջ լոյս տեսած է Գարեգին Բ· Ամառակից Կաթողիկոսին պատգամը (հրատարակուած նաեւ Օռիան – Լը Ժուռի մէջ եւ որուն անդրադարձանք քիչ վերը), երկար հարցազրոյցը երես – փոխան Խաչիկ Պապիկեանի հետ, թղթակցութիւն մը (Ռոյթըր) նուիրուած Էջմիածնի («Հայաստանի Եկեղեցին, Սփիւռքի մը հոգեկան կապը» խորագրուած) եւ Յովսէփ Քէչքէճեանի մէկ յօդուածը· «Կրօնքը՝ ապաստան հայկ· ազգայնականութեան» խորագրով։ Զանազան նկարներ կը ճոխացնեն ամբողջութիւնը։ Թարգմանաբար տրուած է նաեւ «Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի» չարականը։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓԻԷՐ ՄՕՌՈՒԱ ընդունուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ, որուն պարզեց Նոռ – Փա տը Քալէի ծանր վիճակը, մանաւանդ վերջերս տարածուած գործազրկութեան պատճառով։ Շրջանային Խորհուրդի նախագահը բառերը չէ ծամծմած։ Գալով ժիսքարի, պատէն ուզած է որ ամբողջական ծրագիր մը պատրաստէ, որպէսզի ներկայացուի Ճունուար 17ին։

ՕՍԹԵՐԼԻՑԻ գիծը բաւական խանգարուած է մասնակի գործադուլներու պատճառով։ Երկաթուղիէն զատ, թղթատարի գոտւոյ կեդրոնն ալ գործադուլի մէջ է եւ արեւմուտք ու մանաւանդ հարաւ – արեւմուտքի շրջանները զրկուած են նամակէ եւ թերթէ։ Այս շարժումներէն ծագած խանգարումներէն ու վնասներէն շատ դժգոհ են գործատէրերը, որոնք կ'ուզեն դատի քաշել երկաթուղիի տնօրէնութիւնը, թղթատարը եւայլն։

ՋԻՒՆԱՒՈՒՆ անձրեւ մը, մեղմացնե – լով հանդերձ օդը նոր բարդութիւններ կը ստեղծէ քանի ճամբայ, փողոց եւ ամէն ինչ կը սահի։

ՍՊԱՆԻՈՑ թագաւորը՝ Խուան Գարլոս հանդիսաւոր կոչ մը ըրած է զինուորական կարգապահութեան։ Միջադէպեր միշտ կան պատք շրջանը։

ԳՈՒՇԱԿՆԵՐԸ այնքան յոռետես են 1979ի համար, որ կը խուսափին իրենց նախատեսութիւնները ըսել։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԱԾ »

— o —

1864ին « ազատագրուած » ֆրանսական հոգատարութեան կղզիէ, Քամպոն շատ մը ուրիշ « ազատագրումներ » պիտի ճանչնար։ Մէկ կողմ դրուած երկու տասնամեակներէ ի վեր մը պակաս ազգային անկախութիւն մը իշխան Նարոտոմ Սիհանուքի օրով, որուն ընթացքին տը Կոլ փնում – Փէնի մէջ շռնդալից ճառ մը արտասանեց ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքին վրայ, Քամպոն կրկին պիտի « ազատագրուէր » ամերիկեան զօրքերուն կողմէ եւ մառեշալ Լօն Նոլի վարչակարգին, յետագային « ազատագրուելու » համար կարմիր Խմերներու չորհացի վարչակարգով եւ կ'իմանանք, որ կրկին « ազատագրուեր » է վիէթ-նամեան համեմով Քամպոնցիներու կողմէ։

Այս ըսելով, ազատագրումներու շարքին այս ընթացքին մէջ, կարելի է գրաւել գալ, որ Քամպոնցի քննակչութիւնները այն առեն միայն իսկապէս իրենք զիրենք ազատ պիտի զգան երբ «ազատագրուած» ըլլան իրենց բոլոր ազատարարներէն։

ՊԵՌՆԱՐ ՇԱՓԻՒՒ

« Լը Մոնտ »

ՎԱՂԱՒԸՆԷ

Մեր յաջորդ թիւէն սկսեալ կը սկսինք հրատարակութիւնը Միացեալ Նահանգներու մեր աշխատակցին՝ Խաչիկ Թէօ – լէօլեանի խիստ հետաքրքրական յօդուածաշարքին՝ նուիրուած ամերիկահայ գրողներու անդրանիկ համագումարին։

Ինչպէս մեր ընթերցողները պիտի տեսնեն, համագումարը առիթ տուած է Քրոֆ· Խաչիկ Թէօլէօլեանի, լայն տեսութիւն մը կատարել մեզ բոլորս հետաքրքրող ընդհանուր հարցերու շուրջ։ (Համագումարի մասին իր թղթակցութիւնը լոյս տեսաւ «Ցառաջ»ի Դեկտեմբեր 2ի թիւով, Ա· էջ)։

Գ· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Կարպիս Ցակոբեան	5000
Ժորժ Սարեան	300
Մխաք Կիւլպէնկեան եւ Սուրէն Գալֆայեան	300
Խաչիկ Պալեան	300
Աղասի Դարբինեան	200
Ժիրայր Տէտէեան	200
Ցարութիւն Եաղճեան	200
Շաւարշ Մարտիրոսեան	200
Պարգեւ Շամիկեան	100
Մարկոս Շահպազեան	100
Արսէն Զաքըրեան	100
Տիգրան Ցարութիւնեան	100
Վահան Մնակեան	100
Վահրամ Արսլանեան	100
Վարդան Եղիշէեան	100
Տէր եւ Տիկ· Բիւզանդ Փընտըքեան	100
Սարգիս Թաթիկեան	100
Եավրու Գրիգորեան	50
Էտուար Անտրէասեան	50
Կարպիս Մկրտիչեան	50
Վեհանոյշ Կիւլէսէրեան	50
Երուանդ Յովհաննէսեան	50
Տիկ· Իւլէթ Քիւրազեան	50
Սարգիս Բեհլիվանեան	50
Գումար	7950
Նախորդ գումար	83·320
Ընդհ· գումար	91·270

1978Ը «ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԴՄԷՋԷՆ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

« Ձախող էնթէպէ » մը Լարնաքայի մէջ: Օդակայանը վերածուած կատար – եալ ռազմադաշտի: Մեռեալներ եւ վիրաւորներ Եգիպտացիներու մօտ: Հետեւանք՝ Եգիպտոս - Կիպրոս յարաբերութիւններու խզում: Այս երկու երկիրները կարիքը չունէին այս դէպքին: Սառաթ ունի իր հարցը, եւ մայրաքաղաքէ մայրաքաղաք կը չրջի իր դասը պաշտպանելու համար, յայտարարելով՝ « ճակատագիրս ընտրած եմ եւ ատիկա խաղաղութեան դատի համար է»: Իսկ Կիպրիանու իր առջեւ ունի Թուրքիան որուն կ'օժանդակէ ամերիկեան թրքանպաստ տեղեկագիրը վերաբերեալ Մարդկային Իրաւանց Կիպրոսի մէջ:

1976 Նոյեմբերէն ի վեր համեմատաբար տիրող խաղաղութիւնը Լիբանանի մէջ կը թուի խախտիլ: Հարաւ. Լիբանանէն դուրս, արեւելեան Պէյրութի մէջ ծանր եւ արիւնալի բախումներ, սուրիական խաղաղապահ ուժերու եւ լիբանանեան նոր բանակի միջեւ, որոնք կը ստեղծեն զարձեալ վախի եւ խուճապի մթնոլորտ մը: Մեռեալ եւ վիրաւորներ տասնեակներով: Որո՞ւ կը նպաստէ ո – ճիրը: Լիբանեւսուրիական զինուորական կազմուած խառն ատեանը չէ որ պատասխան պիտի տայ այս հարցումին: Ճամբու « արկած » մը եւս:

Ցունաստան Հասարակաց Շուկային դուռը կը բախէ: Գարամանլիս աջակցութիւնը կ'ապահովէ յատկապէս Լոնտոնի, Պրիւքսէլի, Փարիզի եւ Պոնի: Թուրքիա մտահոգ է: Գարամանլիս – էճեվիտ պիտի հանդիպին Մարտին Զուլցերիա:

Աշխարհի չորս ծագերուն քննութեան արարքներ անպակաս են: Պելճիաթ, Պոլիս, Անգարա, Իմմիր: Պարսկաստանի մէջ արիւնալի դէպքեր, մասնաւորապէս Թաւրիզ: Հռոմի մէջ կը սպաննուի դատաւոր մը « կարմիր զունդեր »ու կողմէ: Արժանթինի մէջ 3472 քաղաքական բանտարկեալներ, որոնց կարգին 16 Ֆրանսացիներ (երկու մայրապետ): Բոնութիւններու գլխուն մէջ կ'արձանագրենք նաեւ Ռիոյի նշանաւոր Բարեկենդանի արդիւնքը՝ 110 մեռեալ եւ 12 հազար վիրաւոր: Ի՞նչպէս պայքարիլ բազմապատկուող այս արարքներուն դէմ: Ամէն պարագային Գերմանիոյ Դաշնային Հանրապետութիւնը կը քաշուի հակահաբեկչական խիստ օրէնք մը:

Բանտտա կ'աքսորէ Օթաուայի խորհրդային դեսպանատան 13 պաշտօնատար, լրտեսութեան համար, որոնց մէջ գլխաւոր դերակատարն է Իգոր Վարդանեան:

Նոր Սահմանադրութեան մը վաւերացումը, նոր կառավարութեան մը նշանակումը, անտեսական զարգացման տասնամեայ ծրագիրը, ահաւասիկ գլխաւոր օրակարգը Փեքինի Ազգ. Ցրդ. Ժողովին: Քանի համայնավար աշխարհ մտանք, ըսենք որ աշխարհի Համայնավար կուսակցութիւնները կը հաչուեն 17 միլիոն անդամ:

Զմեռը խիստ է, մանաւանդ Միացեալ Նահանգներու մէջ, յատկապէս Նիւ Եորք, Պոսթըն, Ֆիլատելֆիա, Քլիվլանտ, ուր կը գործէ աւերներ: Պոսթընի մեր պաշտօնակիցը՝ «Հայրենիք» լոյս չտեսաւ Փետր. 7էն 14, երթեւեկութիւնն իսկ արգիլուած ըլլալով:

Ի՞նչպէս կարելի է միջազգային անցուդարձերը փակել առանց ըսելու թէ՝ դարձեալ տոլարներ կ'երթան Թուրքիա: Այս անգամ համաշխարհային դրամատունն է որ կուտայ 350 միլիոն տոլար:

ՖՐԱՆՍԱ

Առանց մասնաւոր խանդավառութիւն մը ցոյց տալու, ժողովուրդը կը հետեւի ընտրապայքարի: Մեծամասնութիւն եւ ընդդիմութիւն կը փոխանակեն լեզի կծու խօսքեր, բայց կը թուի թէ իւրաքանչիւրը առաւել կը զբաղի իր ներքին պայքարներով: Առաջին դեռնի վրայ միշտ ընկերվարական – համայնավար բանակը: Նախագահ Ժիսքար ամէն առիթով կը զգուշացնէ քաղաքացին որ « ղէշ ընտրութիւն » չընէ եւ կոչ կ'ընէ իր խելքին: Զանձրացուցիչ մթնոլորտ մը կը տիրէ: Բարեբախտաբար կայ ընտրապայքարին « վրտէթ »ը Մառէչ որ իր մի – ջամտութիւններով, մամլոյ ասուլիսներով եւ մանաւանդ պատկերասփիւռի եթերումներով զուարթ նիշ մը կը բերէ: 4271 թեկնածու՝ 491 երեսփոխանական աթոռի համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

HARATCH

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒՆՍՏ

ՄԻՋԱՆԴԱՐԵԱՆ ԳՐՔԱՐՆԵՐ

L'ART ARMENIEN

Sirarpie Der Nersessian

Ընդհանրապէս ընտրապայքարներու նախօրեակին ընկերային մթնոլորտը հանդարտ կ'ըլլայ: Սակայն այս անգամ յատկապէս թղթատարի մէջ գործադուլները կրկնակի են: Գուցէ միշտ ընտրապայքարի անորոշութիւններն են որ Ֆրանքին կրել կուտան զգալի անկում մը, մինչ ոսկին կը կորէ առաւելագոյն սակին բոլոր մրցանիշները:

Ֆրանսայի մէջ եւս ձմեռը խիստ է: Ձիւն գրեթէ բոլոր երկրին վրայ, բացի Միջերկրականի մեծաչնորհաւոր չրջանէն: Ապա ողողումներ Փարիզի եւ մանաւանդ հարաւ. – արեւմտեան Ֆրանսայի մէջ:

Փափուկ առաքելութեան մարդը, Ժան Սէնթէնի, նախկին նախարար տը Կօլի, մեռաւ Փարիզի մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Զարենցի ծննդեան 80ամեակի նուիրուած յոբելենական հանդիսութիւնները կը չարունակուին: Երեւանի մէջ յատուկ երեկոյ մը եւ պիտական նստաչրջան մը նիւթ ունենալով հեղինակին գրականութեան, գեղագիտական, հոգեբանական ըմբռնումները: Նոյնպէս Երեւանի համալսարանը եւ երկրէն դուրս՝ Կիեւի, Բաքուի մէջ տեղի կ'ունենան ձեռնարկներ:

Հայաստանի տնտեսութիւնը 1977ին արձանագրած է բարելաւումներ: Գիւղատնտեսական արտադրութիւնը նախորդ հնգամեակին բաղդատմամբ աւելցած 22 տոկոս: Արդիւնաբերութեան արտադրութիւնը եւս արձանագրած է յառաջդիմութիւններ: Քանի արտադրութիւններու մէջ ենք, Սեւանի բնական արտադրութիւններուն պահպանման եւ օգտագործման միջոցառումները օրուան հրատապ հարց մըն է:

Վիկտոր Համբարձումեան անդամ ընտրուած է Չեխոսլովաքիոյ Ակադեմիային: Պատիւներու չարքին՝ Խորհ. Միութեան ժողովրդական տնտեսութեան նուաճումներու ցուցահանդէսին ոսկի մետալով պարգեւատրուած է Հայաստանի չինարարութեան եւ ճարտարապետութեան դիտա – հետազօտական հիմնարկութեան խումբ մը մասնագէտներ: Հայ մասնագէտներուն չինած չէնքերը կը դիմանան երկրաչարժներու (Մոլդաւիա, Բելցի քաղաք):

Երեւանի Մատենադարանը ստացած է Աբրահամ Երեւանցիի « Պատմութեան » նոր հրատարակութիւնը, զոր լոյս ընծայած են Վենետիկի Մխիթարեան հայ – րերը « Բազմավէպ » հայագիտական մատենաշարով:

Տօքթ. Իվ Թերնոն հեղինակ « Հայերը, ցեղասպանութեան մը պատմութիւնը » հատորին, այցելած է Հայաստան: Տեսակցութիւն մը ունեցած է Արմէնփրէսի Թղթակիցին հետ տալով իր տպաւորութիւնները Հայաստանի վրայ: Էջմիածնի մէջ հանդիպած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի:

Մարզական: Այս տարի Հայաստանի երկու խումբեր կը մասնակցին խորհրդային բաժակի մրցումին: « Արարատ » անչուշտ, բայց նաեւ Լենինականի « Շինարար »ը: Արարատ կը չարունակէ իր պատրաստութիւնները եւ մարզանքները յառաջիկայ եղանակին համար որ կը բացուի Ապրիլ 9ին: Բարեկամական առաջին մրցումներու արդիւնքները գոհացուցիչ են: Մ. Միութեան ոռնագնդակի Դաշնակցութեան տասը լաւագոյն իրաւարարներուն մէջ՝ Երեւանցի իրաւարար Մաթեւոս Մկրտչեան:

ՍՓԻՒՌՔ

Քանի Լիբանանի մէջ, մանաւանդ Պէյրութի բախումները կը բազմապատկուին, Լիբանահայութիւնն ալ կը կրէ հետեւանքները: Այսպէս « Ռըվիւ տիւ Լիբան »ի մէջ Տորի Շամուն Լիբանահայութեան լիբանանցիութիւնը խնդրոյ առարկայ կը դարձնէ: Նոյն չաբաթաթերթին մէջ Հայերը անմիջապէս կը հակադրեն բուռն պատասխաններով, մանաւանդ Անդրէաս Եպս. Պեռօղեան իր քաջ դրութեամբ: « Ազդակ » յատակ կերպով կը պատգամէ այս զրդռութիւններուն ընելով թէ Լիբանահայութիւնը կառչած կը մնայ ողջմտութեան, համերաչխութեան եւ փոխադարձ վստահութեան վրայ հիմնուած իր քաղաքական ուղեգիծին, որ կը նպաստէ Լիբանանին: Հակառակ այս բոլորին, հայ կեանքը կը չարունակուի: Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոս Հովսեական առաջին այցելութիւններ կուտայ Հայաչէնի Ս. Յովհաննու Կարապետ եկեղեցւոյ, Նոր Սիսի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ եւ Պուրճ Համուտի Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյ բերելով յոյսի խօսքեր: Դպրեվանքը Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան 45 տարի մնալէ յետոյ Անթիլիաս, կը վերադրուի Պիքֆայայի վանքը: Միշտ Լիբանան, այս անդամ աւելի ուրախ լուրի մը համար: Պուրճ Համուտի քաղաքապետ՝ Յակոբ Աչճեան պարգեւատրուած Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ « Արժանիքի եւ Զոհողութեան Սպայի » չքանչանով:

Հայ մշակոյթի տարածման տեսակէտէն օտար չրջանակներու մէջ, Միլանոյի հայ գաղութը միշտ առաջին դիծերու վրայ է: Կը բաւէ կարդալ Հայ Մշակոյթի Ուսումնասիրութեան եւ Վերականգնումի կեդրոնին տարեկան տեղեկագիրը, հաստատելու համար հրատարակչական իրագործումները եւ չարքը զանազան գործունէութեանց նուիրուած հայ մշակոյթին: Օրինակ մը մեր բոլոր գաղութներուն համար:

Ցունուարէն Փետրուար, Վազգէն Ա. կը կատարէ հովուական այցելութիւններ: Առաջին հանդրուան Իրաք՝ Պաղտատ: Ընդունելութիւններ հայ թէ իրաքեան չրջանակներու մէջ, պատարագ, եկեղց. արարողութիւններ, այցելութիւններ տեղական իշխանութիւններուն եւ եկեղեցական պետերուն, այցելութիւններ հայ հաստատութիւններու կը կազմեն Վազգէն Ա.ի յայտագիրը:

Պոլսոյ մէջ, չարունակութիւն Գէորգ Ուրֆալեանի դատավարութեան:

Վենեզուէլայի հայկ. գաղութը: 1500 Հայեր կ'ապրին հոն: Գաղութը կազմակերպուած է 1965էն ի վեր որոշ կառոյցով մը՝ Ազգ. Վարչութիւն, Տիկնանց Միութիւն, մարզական կազմ, չաբաթօրեայ դպրոց, ակումբ, մատուռ, գրադարան: Ամէնէն հայաչատ քաղաքը՝ Գարակաս:

Նիւ Եորքի Քոլոմպիա համալսարանին մէջ, Բիւզանդագէտներու համագումարին (240 հոգի), մասնակցած է Տօքթ. Տիգրան Գուլումճեան՝ դասախօս Հայկ. Ուսումնասիրութեանց Քալիֆորնիոյ համալսարանը:

Մահագրութիւն Փետրուար ամսուան: Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը կը կորսնցնէ երկու վաստակաւոր ուխտաւորները՝ Հ. Իգնատիոս Վրդ. Ագեան եւ Հ. Պողիկարոս Վրդ. Սամուէլեան: Ընկեր Ցարութիւն Սէրէնկիւլեան (եղբօր որդին Վարդգէսին), անդամ Ուսչինկ – Թընի Հ. Ց. Դ. Սեպուհ կոմիտէութեան:

Մահէն վերջ աղօթք: «Խօքիմէնիք աղօթքի չաբաթ» Մելպոնի եւ Թորինոյի մէջ մասնակցութեամբ հայ եկեղեցւոյ:

Ապագան: Պրիւսէլի Հայ Սաներու Հիմնարկութիւնը, հիմնուած Պօղոս Նուպար փաշայի կողմէ, մասնաւոր կրթաթոշակ կուտայ (1500 տոլար) համալսարանական հայ երիտասարդներու որոնք ծրագիր ունին գիտական աշխատանքներ կատարել հետազօտութեանդ կեդրոններու մէջ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

Փետրուարին, Ֆրանսահայ գաղութին ամէնէն կարեւոր դէպքը, Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ Վազգէն Ա.ի ժամանումն է Փարիզ: Ամենայն ընդունելութիւն օգակայանը, կրօնաշունչ քարոզ Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, բացառիկ հաչկերոյթ կը կազմեն կաթողիկոսի յայտագրին ժողովրդական մասը: Այս առթիւ « Յառաջ » ունեցաւ յատուկ տեսակցութիւն մը ուրն մէջ կաթողիկոսը խրախուսիչ լուրեր յայտնեց Իրաքի հայ գաղութի մասին: Պատասխանելով հարցումի մը Սփիւռքի մասին, Հայրապետը Սփիւռքի դերը դատ կարեւոր եւ մանաւանդ դրական ու օգտակար մեր ներկայի եւ ապագայի հարցերու լուծման ճանապարհին վրայ: Իսկ անխուսափելի հարցումին Վազգէն Ա. յայտարարեց որ Կիլիկեան Աթոռին հետ յարաբերութիւնները եղբայրական մթնոլորտի մէջ կը զարգանան:

Հայրենիքէն դէպի Սփիւռք, Ֆրանսա՝ Կոմիտաս քառեակը բացառիկ ելոյթ մը ունեցաւ « Նորթ Տամ ատ Պլան - Մանթօ » եկեղեցւոյ մէջ, որուն ներկայ էր Վազգէն Ա.:

Հայկ Սէրէնկիւլեան 1978ի գրական մրցանակը կ'երթայ գրագէտ Կարօ Փօլատեանի մէկ անտիպ հատորին «Եօթը պատմուածքներ»:

Նոր հրատարակութիւն մը, դասագիրք մը՝ Հայերէնի Այբենարան, հեղինակ Սեդա Փափազեան: Գեղատիպ գիրերու նմոյշներ հայկական առաձիներ նաեւ թարգմանուած օտար լեզուներու ճոխ եւ ուշագրաւ բովանդակութիւն մը կուտան գիրքին:

«Յառաջ» չի մոռնար մեր գրականութեան վաւերական արժէքները: Յատուկ էջ մը նուիրուած Յակոբ Օշականի մահուան 30–ամեակին:

Մարսէյլի մէջ, բացում Ս. Սահակ – Մեսրոպ մշակութային կեդրոնին:

Մխիթարեանները կը բազմապատկուին: Փարիզի մէջ Հ. Մ. Ը. Մ.ի նոր մասնաճիւղ մը եւ Լա Սէրթայի մէջ՝ Հայ Բարեկամական նոր Միութիւնը:

Փարիզի մէջ իրենց գործերը կը ցուցադրեն նկարիչներ՝ Վահէ Պարսումեան եւ Եսմին Պալարեան:

Էսաեան Սանուց Միութեան աւանդականն «Բաժակի պահ»ը նախանձելիօրէն կը պահուի:

Վարդանանցը: Կէս մոռցուած եւ կէս ալ այլափոխուած: Հրապարակային ճեռնարկներ՝ Իսի, Լիոն եւ Պոմոն: Ի՜նչ խեղճութիւն:

Մէկը եւս հին սերունդէն կը մեկնի: Թաթուլ Ինճէեան գաղութի սիրուած դէմքերէն: Նոյնպէս Մովսէս Տէմիրճեան հատատարիմ գաղնակցական Շաւիղի Սրղութեան խումբէն:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԻՊԱՍԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Լեհ մատենագիր Յոզեֆ Ռատկեվիչ 60-ամեայ իշխանական ընտանիքի հայրենասիրական հոգեբանության մասին վիպակ մը գրած է 1937ին, ծ. Կիևի մեջ։ Գործը կը պատմե Ուկրաինայի մէջ Ռուսիոյ դէմ ապստամբած կազակներու մասին։ Գրքին մէջ կան շատ հետաքրքրական նկարագրութիւններ, որոնք կը ներկայացնեն 16րդ դարու կեանքը։ Ուշագրաւ են նաեւ հայ առեւտրականներու մասին տեղեկութիւնները։

Լեհ հասարակական գործիչ 1842ին, ծնած Ցիտոռ, իրաւունք կ՚ուսանի Վարշաւայի համալսարանին մէջ։ Ապա կը հաստատուի Լեհ իշխանի մը մօտ։ 1848 թուականին կը մասնակցի ազգային հեղափոխութեան մը, որ կը ձախողի։ Ան կը ստիպուի հեռանալ Լեհաստանէն։ Կը շրջագայի Եւրոպայի մէջ, կը հանդիպի նշանաւոր գործիչներու, որոնց մէջ Ֆրանց Լիսթ։ Ան կը վերադառնայ Լեհաստան 1863ին, երբ ազգային ապստամբութիւն մը կը բռնկի։ Ան կը ձերբակալուի եւ կը բանտարկուի։ Ազատ արձակուելէ ետք, ան կը հաստատուի Փարիզ, ուր կը մահանայ 1933ին։

Ռատկեվիչ հեղինակ է նաեւ « Ժողովուրդի Պատմութիւն » երկհատոր գործին, որ լոյս տեսած է 1855ին։ Ան կը գրէ նաեւ « Հայ ազգի պատմութիւն » գործը, որ սակայն չի հրատարակուիր։ Ան կը մահանայ 1871ին։

Ռատկեվիչ

Տէր եւ Տիկ· Մկրտիչ Գազանճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկ· Յակոբ Թանալ եւ զաւակները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ· Հայթայեան (Զօֆոսթ) եւ զաւակները (Պոլիս), այրի Տիկ· Գ· Տիվրիկեան (Նիւ Եորք), այրի Տիկ· Վ· Քիւլարեան եւ զաւակները, այրի Տիկ· Տ· Իւալիւք եւ զաւակը (Սօլինկէն), Տէր եւ Տիկ· Շահան Սեւյօնքեան (Քալիֆորնիա), այրի Տիկ· Յ· Գազանճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկ· կարօ Նիկոլեան եւ զաւակը (Քալիֆորնիա) Օր· Արաքսի Քիւլարեան խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօրեղբօր, զարմիկին եւ ազգականին՝

ՄԱՆՈՒԿ ՔԻՊԱՐԵԱՆԻ

(Շ· Գարահիսարցի)

(եղբօր որդին Հոգելոյս Վռամշապուհ Աբգ· Քիւլարեանի)

մահը որ պատահեցաւ Դեկտ· 29, 1978ին:

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ընտանեկան սեղմ շրջանակի մէջ եւ կրօնական օրհնութենէ ետք, մարմինը ամփոփուեցաւ Սէնթ Ուէնի գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

ՅԱՒԱՋ· — Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Գազանճեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն:

×

Ի յիշատակ Հոգելոյս Վռամշապուհ Աբգ· Քիւլարեանի, ինչպէս եւ Քիւլարեան զերդաստանի բոլոր ննջեցեալց Հոգւոյն՝ նորոգ հանդուցեալ Մանուկ Քիւլարեանի մահուան առթիւ, Տէր եւ Տիկ· Մկրտիչ Գազանճեան հետեւեալ նուէրները կ'ընեն·—

Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ 300 ֆր·, Առնուվիլի Վարագայ Ս· Խաչ եկեղեցւոյ 200, Աղքատախնամին 100, Կապ· Խաչին 100, Կարմիր Խաչին 100, Որբախնամին 100, «Յառաջ»ին 100 ֆր·:

×

Այս տխուր առթիւ Տէր եւ Տիկ· Սարգիս Վէլէտեան (Քանն) 100 ֆր· կը նուիրէ Կապ· Խաչին (ստանալ «Յառաջ»էն):

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Սուրէն Կարապետեանի մահուան առթիւ (Մարսէյլ) Իսի լէ Մուլինոյէն Նշան Միքայէլեան 100 ֆր· կը նուիրէ «Յառաջ»ին:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Կապ· Խաչի Ալֆորվիլի վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է 100 ֆ· պ· Մուրատ Մուրատեանէ փոխան ծաղկի Մարիամ Կոչեանի մահուան առթիւ:

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

ՆԱՀԱՊԵՏԸ

կրկին կը ներկայացուի Փարիզ (Սինեմա Գոսմոս, Ռիւ տը Ռեննի) Շաբաթ, Յունուար 13, ժամը 22ին:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՒԹԻՒ

ՓԱՐԻԶ·— Տէր եւ Տիկին Սուրէն Փափազեան 100 ֆր· կը նուիրեն:

ՄԱՐՍԷՅԼ·— Այրի Տիկին Վ· Հայտ – գործեան 100 ֆր· կը նուիրէ:

ՊՈՒՈՆ·— Պր· Զարեհ Բեհլիվանեան՝ 50 ֆր· կը նուիրէ:

CONNAISSANCE DE L'ARMENIE

Յունուար 9էն 20, Թանթիլլի, կազմա – կերպուած քաղաքին կողմէ, գործակցութեամբ Իւֆփաֆլին: Յունուար 9էն 20՝ ցուցահանդէս «Հայկ· մանրանկարչու – թիւն» Թանթիլլիի Թաղապետական գրադարանը: Շաբաթ, Յունուար 13, Շար – ժանկար եւ ցուցահանդէս: Շաբաթ 20, 15·30ին պար – երաժշտութիւն երգ (Սալ ոէ Ֆէթ), նաեւ Վալերի Ամպրուազ, էլմիրա Փեհլիվանեան եւ ժամը 17·30ին Նաւասարդ պարախումբը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱԻՆ

Ճաշաբաճը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ

Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs

Cuisine Arménienne soignée

Ambiance Arménienne

Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Վալանսի Կապ· Խաչի վարչութիւնը չընորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ հետեւեալ նուէրները·— Վալանսի Հ· Յ· Դ· Քրիստափոր կոմիտէն իրենց ընկերոջ Յակոբ Տէր–Սարգիսեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 100 ֆր·, Տիկ· Գազազեան 100, կարօտեալներու համար, ընկ· Ադնիւ Տօնիկեան 100 նոր տարուան առթիւ, Ընկ· Գէորգ Քիրիճեան 100 իր անուան տօնին առթիւ, Ընկ· Պայծառ Մաղաքեան 60 ֆր·, ընկ· Քէչէճեան 30, զաւկին ղպրոցի քննութիւնները յաջող անցուցած ըլլալուն համար:

UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE

SECTION DES JEUNES

Cours de piano à l'U.G.A.B.

(118, rue de Courcelles — Paris 17)

Tous âges — tous niveaux

à partir du Samedi 6 Janv. à 15 h.30

Inscription sur place ou au

11, Square Alboni, Paris 16e

Tél. : 870-03-18

Le YAN'S CLUB

LOISIRS

Organise un Week-end neige pour tous à Pra-Loup (Hautes Alpes).

Départ par Wagon-Lits de la Gare de l'Est le Vendredi, 12 Janvier.

Retour même gare le Lundi.

Participation 850 F. tout compris

Renseignements et Inscriptions :

Téléphoner au Club : 589-20-48

et au 508-51-36

(heures de bureau)

Date limite 10 Janvier.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Կիրակի, Յունուար 14ին, ժամը 15ին Վասպուրական սրահին մէջ:

Ցայտագիրը պատրաստուած՝ Զորեք – շաբթի օրուան աշակերտներու կողմէ — խմբերգ, արտասանութիւն, խմբական արտասանութիւն, հայկական պարեր եւ աշակերտներու ձեռային աշխատանքներու ցուցադրութիւն:

Տօնածառին կը մասնակցին նաեւ Հ· Մ· Ը· Մ· – Արծիւի կրտսեր խումբի խաղացողները:

Կը հրաւիրուին ծնողքներն ու բարեկամները:

մուտքը ազատ է

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ճամբորդական ընկերութեան մը մէջ աշխատելու համար, կը փընտռուի հայ երիտասարդ (ուհի) մը, իբրեւ քարտուղար հաշուապահ, որ գրաղի նաեւ՝ Հայաստան ճամբորդութեան ճիւղով:

Դիմել՝

MONDOTOURS

J. P. Medioni

2, Rue de Sèze — 75009 PARIS

ՓՈՒՐԻԶ

Ս· ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ–ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 13, Ը· օր Ծնընդեան: Տօն Անուանակոչութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ժամը 10ին պատարագ կը մատուցուի: Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին մէջ տնօրհնէք կը կատարուի:

Կիրակի, Յունուար 14, Ա· կիրակի զկնի Ծննդեան: Այսօր յատուկ պատարագի Հոգեհանգիստ կը կատարուի Ս· Յովհ· Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ եկեղեցականներէն քարերաբ՝ Աղեխանդր Մանթաշեանի համար, եկեղեցւոյ անուանակոչութեան վաղուան տօնին առիթով:

×

Համաձայն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ աւանդութեան, տարին երկու առիթներով՝ Ծնունդին եւ Զատիկին, Հայոց տուները կ'օրհնուին՝ տնօրհնէք կը կատարուի: Այն ընտանիքները, որոնց եկեղեցական չայցելեր՝ տաներէց չունին, թող հաճին տեղեկացնել եկեղեցւոյ Դիւանին՝ տալով իրենց տան հասցէն, որպէսզի եկեղեցական մը ուղարկուի:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Կապոյտ Խաչի յիսնամեակը կը տօնուի մեծ չուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

×

Հայ Արիներու Միութեան տարեկան ցերեկոյթը կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

×

Մուրատ – Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութեան տարեկան պարահանդէսը՝ Փետր· 17ին, Օթէլ Մերիտիէն:

×

Կապ· Խաչի Սէն Ժեռոմի մասնաճիւղին տարեկան ճաշը Փետր· 4ին:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւղերով, Յունուար 14, կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարանին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեւր:

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երախաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ· Մ· Ը· Մ·ի:

Միջնարարին՝ ճոխ պիւֆէ:

Ալֆորվիլլէն օթոքառը կը մեկնի ժամը 13·30ին, Փլաս Գառնիօ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Լիոնի Ազգ· Տան սրահին մէջ՝ 40 Ռիւ տ'Ամմէնի, կազմակերպութեամբ Կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Փոքրիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, արտասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ: Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՏԻՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կապ· Խաչի մասնաճիւղը Մանուկներու Օրը կը տօնէ կիրակի, Յունուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը:

Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ· Իփէկեան սրահը:

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԵՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՕՆ ԵՒ ԸՆԹՈՒՆԵԼՈՒԹԻԻՆ

Կիրակի, Յունուար 14, ժամը 16ին Հ· Բ· Ը· Մ· «Ալեք Մանուկեան» սրահը

au Centre Culturel Alex Manoogian

118, Rue de Courcelles, 75017 PARIS

Հիւրասիրութիւն եւ գուարթ մթնոլորտ անակնկալներով:

«Անատոլուն մէկ ծայրէն միւսը՝ կեսարիան ալ մէջը» Փիլմի ցուցադրութիւն երիտասարդ Մ· Բազումեանի կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ԼՕՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՑՑ 1979

Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան

Գեղատիպ տպագրութիւն, փլաքիք կողք, 180 էջ նկարներով եւ պատմական թէ աշխարհագրական ծանօթութիւններով: Ամբողջովին հայերէն: Անհրաժեշտ հայերէն յուշատետր մը ամէն հայ մարդու:

Ապսպրանքները կատարել Մշակոյթի Տան քարտուղարութեան:

Agenda de poche 1979

édité par la Maison de la Culture Arménienne de Marseille.

Pour toutes commandes s'adresser à la Maison de la Culture Arménienne, 12-14 Rue St. Bazile, 13001 Marseille.

Prix : 20 F.

Imprimé sur les Presses du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

RESTAURANT EREVAN

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ

26, RUE BERGÈRE PARIS 9e Tél. 770 85 81

Հայկական մաքուր խոհանոց — Հայկական ջերմ մթնոլորտ

Մատչելի գիներ

Ջորեքշաբթի իրիկուն՝ ձիւթապուր — մանթը

Հինգշաբթի իրիկուն՝ պատուէրին վրայ լահմաճուն ու ջի–էօֆթէ

Ուրբաթ իրիկուն՝ Սու–պէօրէկ

Եւ ամէն կիրակի առտու, պատուէրի վրայ՝ խաչ:

ՓԱԿ Է ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
11
JEUDI
11 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա Տար· 230 Ֆ· Վեցամսեայ 125 Ֆ·
Արտասահման Տար· 260 Ֆ· Հատը 1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·291
Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN
54e ANNÉE — N° 14.291

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՇԱՀԸ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Կ'ԸՍԷ ՊԱՅԹԻԱՐ

— o —

Ուաշինկթըն թելադրած կ'ընէր Պարսից Շահին, որ մեկնի Թեհրանէն, գոնէ դիւրացներու համար կացութեան մը կարգաւորութիւնը: Մինչ այդ, Շահը կարդ մը յայտարարութիւններ ըրած էր մտքերը հանդարտեցնելու համար: Նախ դէմ դնելու համար իր ընտանիքին դէմ – զործամներուն, Շահը յայտնեց թէ ունեցածին մէկ մասը, ի մասնաւորի քանի մը հարիւր միլիոն տոլարի արժեթուղթեր կը նուիրէ Փահլավի Հիմնարկու – թեան, զոր հիմնած է 18 տարի առաջ, բարեսիրական նպատակներով: Միւս կողմէ ներում շնորհած է 266 բանտարկեալներու: Բայց եւ այնպէս մեռասնեորդ ժամու որոշումները չէն բաւեր այլեւս փտած կացութիւն մը փրկելու համար: Ամերիկացիք ալ խրատ տուեր են Շահին, որ արձակուրդի մեկնի: Փարիզի ձայնասփիւռէն ալ Պախթիար հաստատեց թէ Շահին մեկնումը այլեւս պրեթէ « եղած – վերջացած » բան մըն է: Կը կարծուի որ խնամակալ խորհուրդ մը կը կազմուի, իր բացակայութեան: Ընդպիմութեան պարագլուխը, սակայն, Սանճապի մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին որեւէ զիջում չէ ըրած Պախթիարի կառավարութեան: Իր կարծիքով, որեւէ քաղաքային կառավարութիւն չի կրնար կառավարել առանց Այաթոլա Խոմէյնիի համաձայնութեան:

Սանճապի դեռ չեշտած է. « Նոր կառավարութիւնը չի կրնար լուծել որեւէ հարց: Ցաւելեալ դաւ մըն է իրանեան ազգային եւ իսլամական շարժումին դէմ: Ժողովուրդը փոփոխութիւն մը կ'ուզէ իշխանութեան մէջ, կ'ուզէ որ իշխանութիւնը փոխանցուի ժողովուրդին »:

Գալով կրօնաւորներուն, տրամադիր են լեզու գտնելու համաձայնավարներուն հետ եւ Թեհրանի չիի կրօնապետն է Այաթոլա Թալեղանի, որ կ'ըսէ այդ մասին. « Փիլիսոփայական գետնի վրայ կարելի համաձայնութիւն չկայ մեր եւ անաստուած մարքսիստներուն միջեւ, բայց քաղաքական եւ ընկերային գետնի վրայ, համաձայն ենք իրենց հետ »:

Հիմա, որ Ամերիկա « լքեց » Շահը եւ անդամ մը եւս քաղաքականութիւն փոխեց, կը մնայ սպասել դէպքերու ընթացքին:

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔի « ՍԻՐԵԼԻ » ԹՈՒՐՔԻԱՆ

— o —

Ինչպէս գրած էինք, Անգարա հասած է ամերիկեան Արտաքին նախարարութեան ենթանախարարը, որ պատուիրակու – թեան մը հետ, նոր զարկ մը պիտի տայ Թուրքեւամերիկեան յարաբերութեանց: Քրիսթոֆըր Թուրքիա կը հասնի, կուա – տըլուպի հանդիպումէն ետք, ուր Զոր – սերը խօսած են նաեւ Թուրքիոյ մասին եւ կ'ըսուի թէ հոն որոշուած է որ ա – րեւմտեան աշխարհը իր օժանդակութիւնը բերէ Թուրքիոյ: Երկու պատճառ նկատի առնուեր են այս որոշումը տալու համար մէկը՝ Իրանի կացութիւնը, որ կը յա – ջորդէ խորհրդայնամիտ վարչակարգի մը հաստատման Աֆղանիստան եւ Մարաշի ծանր դէպքերը Մնունդին: Զորսերը որոշեր են ստեղծել « Թուրքիոյ օժանդակութեան Ֆոնտ մը »: Այդ օգնութիւնը 750 միլիոն տոլարէն 1,5 միլիարդ տոլարի մէջ է (առաջին գումարը կ'առաջարկուի Արեւմտեաններուն կողմէ, միւսը Թուրքիոյ ուզածն է):

×

Երկու պաղեստինցի ահաբեկիչները, որ ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուած էին Պոլսոյ էվլէքէօյի օդակայանին մէջ իրենց կատարած եղեռնափորձին համար (1976ին) փախած են: Անդամ էին Հապաշի չարժումին:

×

ԱՆԳԱՐԱՑի մօտ, երկաթուղիի նոր արկած մը պատահած է երեքշաբթի օր (նախորդը՝ Ուրբաթ): Երեսուն մեռեալ կայ եւ 96 վիրաւոր:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՄՎ

ՀՌՈՄի մէջ մեռած է, 87 տարեկանին Փիէր – Լուիճի Նեռվի, որ արդի ճարտարապետութեան հանճար մը կը նկատուի:

ՖՐԱՆՍԱՑի « կապոյտ սաղաւարտաւոր» ներու մեկնումը հարաւ. Լիբանան – նէն, կրնայ ծանրացնել կացութիւնը:

ՊԼԵՐՈՒԹի Օռհան – Լը ժուռ եւ Ռեվէյ օրաթերթերը կը հաղորդեն, որ երկուշաբթի օր, վարչապետ Հըս Ռամ – կավար կուսակցութեան պատասխանատուները ընդունած է խօսելու համար հայ համայնքին մասին: Պատուիրակութիւնը ղեկաւորած է փոխ – նախագահ՝ Երուանդ Գարայեան, մաս կազմած են նաեւ Նոխուտեան, Երէցեան եւ ուրիշներ:

ԳԱՄՊՈՃ մէջ հաստատուած է Քամփուչէա ժողովուրդին յեղափոխական Խորհուրդը, որ հետզհետէ կը ճանչցուի կարդ մը երկիրներու կողմէ, ինչպէս՝ Խորհ. Միութիւն, Արեւելեան Գերմանիա, Վիէթնամ, Լաոս: Ն. Սիհանուք Նիւ Եորքի մէջ կը փորձէ դատապարտել տալ երկրին « զրաւումը » (կացութիւնը կը բաղդատէ 1940ի Ֆրանսային երբ գերման զօրքը կը գրաւէր երկիրը եւ տը Կոլ Լոնտոն կ'երթար): Կը կարծուի թէ կարմիր Խմերներու պետը՝ Փօլ Փոթ սպաննուած է: Փեքին զօրավիգ կը կենայ Սիհանուքի Հանոյի դէմ, մինչ այս վերջինին ուժերը կը չարունակեն յառաջանալ:

ՀՀՀ–ի վէճերը չեն վերջանար, եւ այս անգամ կիշառն է, որ դէմ կ'արտայայտուի « Քոչէնի կոչ »ին, ինչպէս այլեւս մկրտուած է Շիրաքի յայտարարութիւնը:

ՀՌՈՄի Ջիթա Ֆուբռուա ազատ ձայնասփիւռի կայանը խուժած է նոր – Ֆաշական քոմանտօ մը եւ կրակ բացած: Հինգ կին վիրաւորուած է:

ՄԱՏՐԻՏի մէջ Գերագոյն Ատեանի դատախազ մը սպաննուած է: Վեցերորդ մահափորձն է տարւոյն սկիզբէն ի վեր:

ՎԻԵՆՆԱՑի մէջ հակաքիւրտ մահափորձ մը կատարուած է, երկուշաբթի, երբ երկու զինեալ անծանօթներ փորձած են սպաննել Զոր. Պարզանիի տղան, 35 տարեկան: Ինք ազատած է, բայց երկու ուրիշ Քիւրտեր վիրաւորուած են:

ԿԻՊՐՈՍի նախագահը յայտարարած է թէ Ֆրանսա իրաւունքի եւ բարոյականի վրայ հիմնուած քաղաքականութիւն մը վարած է կիպրական հարցին մէջ, ինչ որ շատ գնահատելի է:

ԵՐԵՒԱՆ ◄► ՓԱՐԻԶ ՀԵԹԱՏԻՊ

ԵՐԵՒԱՆ
(Արմէնփրէս, Դեկտ· 29 – Յունուար 4)

ՎԱՉԳԷՆ Ա· ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՄՕՏ

Հայաստանի վարչապետը՝ Ֆադէյ Սարգսեան, Յունուար 3ին ընդունած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա·ը: Հանդիպումին ներկայ եղած են նաեւ Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդին գործերու կառավարիչ Հրաչեայ Վարդանեան եւ հայ եկեղեցւոյ գործերու Խորհուրդի նախագահին տեղակալը՝ Անդրանիկ Հասրաթեան:

×

ՍԻԱՄԱՆԹՈՑի ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ ԵՐԵՒԱՆի ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Երեւանի պետական համալսարանին մէջ տեղի ունեցած է Սիամանթոյի հարիւրամեակին նուիրուած երեկոյթ մը, որուն բացումը կատարած է համալսարանի հայ գրականութեան ամպիոնի վարիչը՝ փրոֆեսէօր Մկրտիչ Մկրտիչեան: Խորհրդահայ գրականութեան ամպիոնի վարիչ փրոֆ. Հրանտ Թամրազեան զեկուցում մը կարդացած է « Սիամանթոյի տառապանքի ու երազների խորհուրդը » նիւթին շուրջ, չեշտը դնելով բանաստեղծին հայրենասիրական, սիրոյ ու քնութեան բոյրերով թրթռող երգերուն վրայ: Երեկոյթը վերջ գտած է համերգով մը, մասնակցութեամբ Լուսինէ Զաքարեանի, Հրաչուհի Ջինանեանի, Խորէն Պալեանի եւ համալսարանի քառաձայն երգչախումբի:

×

ՍԻԱՄԱՆԹՈՑի ՑԻՇԱՏԱԿԸ ՍՈՒՆԴՈՒԿեԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Գ· Սունդուկեան պետական ակադեմական թատրոնին մէջ տեղի ունեցած յիշատակի երեկոյթին բացման խօսքը խօսքը արտասանած է Եդ· Զրբաչեան՝ նշելով· « Ի· դարի սկզբի հայ բանաստեղծութեան հզօր համանուագում, որը կազմուած էր այնպիսի ձայներից, ինչպէս Թումանեանն ու Իսահակեանը, Վրուժանն ու Մեծարենցը, Տէրեանն ու Զարենցը, Սիամանթոն զրաւում է մի յատուկ ու անփոխարինելի, ըստ ամենայնի կարեւոր ու պատուաւոր տեղ: Նրա ստեղծագործութեան մէջ, որը յենւում էր մի կողմից, հայ հնագոյն բանաստեղծական աւանդների, յատկապէս Գրիգոր Նարեկացիի ժառանգութեան, իսկ միւս կողմից՝ նորագոյն եւրոպական պոէզիայի, մանաւանդ խորհրդապաշտական դպրոցի նուաճումների վրայ, արտայայտուեցին եւ բարձր զարգացում ստացան այնպիսի գեղարուեստական սկզբունքներ, որոնք ոչ միայն հարստացրին մեր բանաստեղծութիւնը, այլեւ զարձան նրա յետագայ առաջընթացի հիմքերից մէկը »: « Գրական Թերթ »ի խմբագիր Հրաչեայ Ջուլհաննիսեան իր խօսքին մէջ ըսած է· « Ժամանակը ծնեց Սիամանթոյին, որի բանաստեղծական հզօր տաղանդը, այրուելով երկու տասնամեակից պակաս միջոցում, նրան զարձրեց հայ քաղաքական պոէզիայի ամենաբոցավառ դէմքերից մէկը: Սիամանթոյի գրական ժառանգութիւնը կազմում է մի համեստ հատոր, սակայն այդ հատորը զօրաւոր է իր ներքին բովանդակութեամբ ու ոգու չիկացած էլեկտրականութեամբ: Նրա բանաստեղծութիւնները լիուլի պատկերացում են տալիս Արեւմտեան Հայաստանի, հայրենի աշխարհի քնանկարի, ժողովրդի աշխատանքի, ոգու, ապա հայրենիքի վրայ պայթած արհաւիրքի, ժողովրդի հալածանքի, նրա օրհասական ճիգերի, հերոսութեան մասին, պատգամում սերունդներին՝ ազատագրութեան վերջնական յաղթանակի համար: Այս ամենը՝ մի հատորի մէջ, որը, կարծես ի վերջոյ, դառնում է մի դիւցազներգութիւն, մի պոէմ՝ ձօնուած հայ ժողովրդի ազգային պայքարին եւ նուիրական ոգորումներին »: Խօսք առած են նաեւ Գէորգ Էմինը, Հրանտ Թամրազեան, Սաղաթէլ Ցարուհիւնեան: Երեկոյթին ներկայ եղած են Հայաստանի Համայնավար կուսակցութեան կեդր· Կոմիտէի քարտուղար Կարլէն Դալլաքեան, մշակոյթի բաժնի վարիչ Գուրգէն Առաքելեան, Մշակոյթի նախարար Ռուբէն Պարսամեան, Գրողներու Միութեան Ա· քարտուղար Վարդգէս Պետրոսեան, Սփիւռքահայու – թեան հետ մշակութային կապի կոմիտէի նախագահ Վարդգէս Համազասպեան: Երեկոյթը վերջ գտած է համերգով:

×

ՄԻԽԱՑԻԼ ՏԱԼ ԵՒ Վ· ՑԵՇԿՈՎՍԿի ՃԱՏՐԱԿԻ ԽՈՐՀ· ԱԽՈՑԵԱՆՆԵՐ

Աչխարհի նախկին ախոյեան Միխայիլ Տալ, Թիֆլիսի մէջ տեղի ունեցած ճատրակի Խորհ· Միութեան ախոյենութեան աւարտական մրցումին, 15ամեայ Գարիկ Կասպարովի հետ իր խաղը հաւասար վերջացնելով նուաճած է խորհրդային ախոյեանի ոսկէ մետալը: Ոսկէ մետալ շահած է նաեւ Վիտալի Ցեշկովսկի: Իսկ Գարիկ Կասպարով, Միխայիլ Տալի հետ հաւասար վերջացնելով խաղը, ապահոված է իր տեղը բարձրագոյն լիկայի մէջ, ինչ որ մեծ յաջողութիւն է պատանի Գարիկի համար:

×

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ ՄՈՍԿՈՒԱՑի ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ

Մոսկուայի հեռատեսիլը պատկերասփռած է Երեւանի « Հայֆիլմ » արուեստանոցին մէջ նկարահանուած « Մրցումի եկած էին խոհարարները » շարժանկարը: Նիւթը հետեւեալն է՝ Խորհ· Միութեան ժողովրդական անտեսութեան նուաճումներու ցուցահանդէսին մէջ կազմակերպուած է խոհարարներու մրցում մը, որուն մասնակցելու համար Հայաստանէն Մոսկուա կ'երթան հայ խոհարարները, այն յոյսով, որ իրենց հետ կը տանին դէմաւոր մրցանակը: Եւ հազիւ թէ անոնց յոյսերը կ'իրականանային, դէպք մը ամբողջովին կը յեղաշրջէ կացութիւնը: Կը պարզուի որ խոհարարներէն մէկուն ընկերոջ աղջիկը՝ Նատաչա, օգնութեան կարիք ունի: Երեւանցի խոհարարները երկրորդական գետնի վրայ կը դնեն մրցման նախապատրաստութիւնը եւ կը զբաղին Նատաչայով: Խոհարարներու դերերը ստանձնած են Արմէն Զիզար – խանեան, Ներսէս Ջուլհաննիսեան եւ Երուանդ Մանարեան, Նատաչայի դերը՝ Սիմոնովա: Սենարիոն գրած են Երուանդ Մանարեան եւ Ներսէս Ջուլհաննիսեան: Երաժշտութիւնը՝ Առնօ Բաբաջանեանի: Երգերը կը մեկնաբանէ Արա Բաբաջանեան:

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

1978Ը «ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԴՄԷՋԷՆ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՆՈԹ

Ամերիկացի գրագէտ Նորմըն Մէյլըր 1968 թուականին Ուաշինկթըն գնաց, վիէթնամի պատերազմին դէմ բողոք արտայայտող ցոյցերուն մասնակցելու նպատակով: Գնաց իբր բանախօս եւ իբր ցուցարար, ձերբակալուեցաւ ոստիկա – նութեան կողմէ, ու շատ կարճ ժամանակ մը բանտին մէջ անցընելէ ետք վերա – դարձաւ Նիւ Եորք, ուր զրի առաւ իր ամենայաջող գործերէն մէկը՝ Գիշերուան բանակները: Գործին նիւթը ցոյցի օրերն ու դէպքերն են, սակայն զրքին գրական « սեռը » բոլորովին անորոշ է: Մէյլըր կը չեշտէ որ ինք չի կրնար պատմութիւն կամ լրատուութիւն գրել այդ յուզում – նալից դէպքերու մասին, որովհետեւ պէտք եղածին չափ առարկայական մօ – տեցում չունի նկարագրուելիք դէպքե – րուն հանդէպ· վերջապէս անկարելի է ամբողջապէս առարկայական մնալ որեւէ վիճակի մէջ, ո՛չ մնաց նման փոթորկոտ օրերու: Միաժամանակ, Մէյլըր կը պըն –

Գրեց՝

ԱՍԱՂԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

դէ որ երբ դէպք մը հանրային բնոյթ ունի, եւ անկասկած նման բնոյթ ունէին այդ ցոյցերը, աններելի է զուտ ենթա – կայական մօտեցում ունենալ անոնց հան – դէպ: Իրականութիւն մը, որ պատմա – կան հանդամանք ունի, պատասխանա – տուութիւններ կը դնէ գրողի մը ուսե – րուն, կը պահանջէ անկէ զոնէ մասնա – կիօրէն առարկայական մօտեցում:

Մէյլըրի արտադրած գործը խառնուրդ մըն է պատմութեան, յուշի եւ խորհրդա – ծութեանց· զօդումն է ենթակայական եւ առարկայական մօտեցումներու: Հեղի – նակը չի փորձեր զանոնք իրարմէ զատ պահել, այլ կը սեւեռէ իր նայուածքը մերթ դուրսը՝ գոռացող խուժանին կամ հարուածող ոստիկաններուն վրայ եւ ա – կընթարթ մը ետք՝ ներսը, երբ կը դրէ իր զգացածին ու մտածածին մասին:

Այս տողերը կը գրեմ Մէյլըրի օրինա – կին հետեւելով: Անշուշտ ո՛չ նիւթի նման նուիրութիւն կայ, ո՛չ ալ միջավայրի: Սա – կայն պիտի փորձեմ Ամերիկահայ Գրող – ներու Անդրանիկ Համագումարը նկա – րագրել իմ մտածակիցի եւ թղթակիցի զոյգ հանդամանքներով, եւ ուրեմն անձ – նականը կամ ենթակայականը բաւական մեծ տեղ պիտի գրաւէ հոս ալ:

Պոսթընի կայարանն ենք: Կը մտնենք երկաթուղիի մեր կառքը եւ կը գտնենք յարմար տեղեր· քարձրախօսը կը յայտա – րարէ որ պիտի սկսինք շարժիլ դէպի Նիւ Եորք հինգ վայրկեանէն: Այլեւ, ծնողքս կը տեղաւորուի: Իբր Հայրենիք օրա – թերթի խմբագիր եւ զանազան գրքերու հեղինակ, հայրս պինուած է պաշտօնա – կան հրաւէրով: Մայրս՝ որ եղած է դրա – կանութեան ուսուցչուհի եւ յօդուածներ գրած ու գրքեր թարգմանած, կ'ընկե – րանայ իրեն, մղուած հետաքրքրութե – նէն: Ես կ'երթամ իբր անդամ Հայ Գրա – կանութեան Բարեկամներու Միութեան, եւ իբր Ցառաջի Թղթակից: Հաղիւ Հայ – րենիք թերթը բացած եմ, երբ երիտա – սարդ մը կուգայ, կը նստի քովս: Կը հա – նէ դասագիրք մը, տնտեսագիտութեան հաստափոր հատոր մը: Տեղաւորուած՝ ակնարկ մը կը նետէ ինծի, ու կը հարցնէ·

«Այս թերթը Պոսթը՞ն կ'ելլէ»:

«Այո», կ'ըսեմ, «« դիրերը հայերէն են: Ից էն Արմինիըն Նիւզբէյբըր, հայերէն թերթ մըն է »:

«Գիտեմ», կ'ըսէ հանգարտօրէն: «Գի – րերը ճանչցայ· հայրս եւ մեծ հայրս կը կարդան հայերէն: Անունս Տէյվիտ Սա – հակեան է»:

«Չես կարդա՞ր հայերէն»:

«Ոչ, շատ քիչ բան գիտեմ հայերու մասին: Հայրս գիտնական է, առաջ չէր կարդար, ժամանակ չունէր, եւ բան մը չսորվեցուց ինծի: Մայրս ալ Գանատացի է· ես կէս–Հայ եմ»:

Կը չարունակենք խօսիլ· պայծառամիտ տղայ է, կը յաճախէ բարձրորակ համա – լսարան մը, որուն լաւ ծանօթ եմ: Բժըշ – կութիւն սկսած է ուսանիլ: Լուղորդ ալ է եւ ուրեմն միշտ զբաղած է փիղիքական կամ մտային աշխատանքով: Անցեալ տա – րի Փանամա գացած է, Հասարակածի չղջիկներու մասին ուսումնասիրութիւն – ներ ընելու համար: Քանի տարեկան, փորձառու, յայտնօրէն կարող տղայ մը, որ երբ ճամբորդութեան վերջաւորու – թիւնը կը մօտենայ, կը խնդրէ որ թուղ – թի կտոր մը վրայ անունս գրեմ: «Հայրս պիտի չներէր ինծի, եթէ մեր հանդի – պումը պատմէի ու ձեր անունը չյիշէի», կ'ըսէ: «Ինչո՞ւ Նիւ Եորք կ'երթաք»:

Կը բացատրեմ որ ներկայ պիտի ըլլանք Ամերիկահայ Գրականութեան նուիրուած համագումարի մը:

« Արդեօք հայրս տեղեա՞կ էր այդ հա – մագումարէն », կ'ըսէ տղան, ու կը խնդայ: « Ես հայերէն գիրերը չեմ գի – տեր, բայց գիտէ՞ք, հայրս կ'ուզէ մեր – նէլէն առաջ մէկ հատ գիրք գրել, իր եւ իր հօր մասին, որ Հայաստանէն եկած է: Բաներ կան որ կ'ուզէ պատմել: Կը յու – սամ որ լաւ անդլերէնով կը գրէ, ես ալ կը կարդամ ու այս ժողովուրդը աւելի լաւ կը հասկնամ »:

Կը բաժնուինք: Կայարանի ժխորին մէջ կը մտածեմ այս Տէյվիտ – Դաւիթին մա – սին, որ Սասունի մասին ոչինչ գիտէ, չէ լսած Սասունցի Դաւիթի անունը, բայց գիտական պաշար ունի Փանամայի չղջ – կիկներուն մասին: Ունի հայր մը, որ իր հօր մասին կ'ուզէ գրել, ականջ խօսի, Մայքըլ Արլէն կրտսեր: Սակայն տղան « բարեւ » ըսել չի գիտեր: Արդեօք իրեն պէս թիֆերը Ամերիկայի 500·000 Հայու – թեան ո՞ր տոկոսը կը կազմեն, հարց կուտամ ինքզինքիս: Ահաւասիկ զաղութ մը, որուն 107 եկեղեցիներու տարեկան պիւտճէն ութ միլիոն տոլար է, որ միայն այսօր կը դադրէ իր առաջին, անդրա – նիկ գրական համագումարը, զաղութի հատատուումէն մօտ դար մը ետք: Որա – մաւը, որ կը բաժնէ Ամերիկահայու – թեան բազմաթիւ Դաւիթները՝ համագու – մար գացող փոքրաթիւ Հայերէն, կը տիրեցնէ պիս, կը յիշեցնէ թէ քանդիհա – զերորդ ժամու գործ է պատահածը:

Կը տիրիմ, մանաւանդ, որովհետեւ կը զգամ երկուութիւն մը իմ մէջս ալ: Ես իբր Հայ չէ որ մօտ ղգացի այդ տը – ղուն, այլ իբր նախկին գիտութեան ու – սանող: Փիմիթափիտութիւնն ու բնագէտ – ութիւնը եղան մեր խօսակցութեան նիւթն ու ժամանակաւոր բարեկամու – թեան առանցքը: Եւ կը մտածեմ որ եթէ լիօրէն օտար Ամերիկացի մը ըլլար, չատ աւելի բան ըսած պիտի ըլլայի իրեն Հայութեան մասին, գուցէ նոյնիսկ ճառ մը խօսած: Այս օտարացած տղուն ոչինչ ըսի: « Ախորժակ » չունեցայ, խօսելու փափաքին տեղ զգացի դառնութիւն մը եւ բարկութիւն մը, զոր կարելի չէր ար – տայայտել: Եւ ուրեմն խօսեցանք քիմիա – գիտութեան եւ չղջիկներու մասին ու քաղաքավար ձեւով բաժնուեցանք:

(Շար· – 1)

ՄԱՐՏ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Իտալիա կը չարունակէ ապրիլ տագ – նապալի օրեր, հակառակ որ կը կնքուի կառավարական ուխտ մը համայնավար – ներու համաձայնութեամբ եւ Անտրէոթ – թի կը կազմէ իր կառավարութիւնը: Ա – զարեւ 2000 ոստիկան որպէսզի Թորինոյի մէջ տեղի ունենայ « Կարմիր գունդ »երու հիմնադիր զեկավար Ռենաթօ Քուրչիոյի դատավարութիւնը, երեք անգամ յետա – ձգուելէ յետոյ դատարանի եւ դատախազի « չգոյութեան » պատճառաւ: Բայց Ալտօ Մորոյի առեւանգումը աւելի ծանր հար – ուած մը կը բերէ իտալական ժողովրդա – պետութեան: Վրդովումը ընդհանուր է աշխարհի ամէն անկիւն:

Թուրքիա խռովութեանց եւ բիրտ մթ – նոլորտի մէջ կը մնայ: Յունուարի եւ փետրուարի հաշուեկշիռն է՝ 89 մեռեալ, 735 վիրաւոր, 319 եղեռնափորձ: Էճեվիտ անզօր է: Նոյնիսկ Գարամանլիսի հետ իր տեսակցութիւնը, Մոնթրէօլի մէջ, չի նպաստեր իր դիրքին ամրապնդման երկ – րէն ներս: Բայց երկրէն դուրս նոյն լիրբ քաղաքականութիւնը կապերը սերտացնե – լով եւ Ամերիկացիներուն ու Ռուսերուն հետ եւ նաեւ այժմ Լիբիոյ հետ: Ակնհա – տած, Թրքական մամուլը միշտ կը զբաղի Հայերով: Այս անգամ Հայեր Պոլիսը օդը պիտի հանեն եղեր եւ ապա կը ձեռ – նարկեն ահաբեկչական չարժումի: Թուր – քական սովորական զրգռութիւնները, մանաւանդ որ Ապրիլը կը մօտենայ, չմոռնանք:

Հարաւ· Լիբանանի մէջ, իսրայէլեան ռմբակոծութիւնները կը չարունակուին ու մանաւանդ կը սասականան Թել Ազիվի ահաբեկումէն յետոյ որ ըրաւ հարիւրէ աւելի զոհեր՝ 37 մեռեալ եւ 70 վիրաւոր: ՄԱԿի ուժերը չեն, որոնց կարգին Ֆրան – սական զօրաբաժինը, որ խաղաղութիւնը պիտի վերահաստատեն երկրէն ներս: Կացութիւնը կը վատթարանայ ու մթնո – լորտը կը ծանրանայ Պէյրութի մէջ:

Միջազգային կեանքի մէջ, այս երեք տաք կէտերը, երկրորդ դեանի վրայ կը ձգեն միւս անցուդարձերը: Զմոռնանք սակայն որ հեռուէր Նիքարակուան քա – ղաքացիական պատերազմի մէջ է եւ մեր – ձակայ Հոլանտայի մէջ Մոլոքցիները կըր – կին առեւանգում մը կը կատարեն, 72 պատանդներով, բայց այս անգամ վերջին խօսքը կը մնայ Հոլանտայի պինեալ ու – ժերուն որոնք ազատեցին բոլոր պա – տանդները:

Դաշնակցային Գերմանիա, չարաթներէ ի վեր առանց թերթի է: Գործադուլը հետզհետէ կը ծաւալի:

Պելկրատի ժողովը վերջ կը գտնէ ա – ռանց համաձայնութեան մը յանդելու Հելսինքիի բանաձեւին գործադրութեան չուրջ եղած առաջարկներուն:

Մտահոգի՞չ թէ քաղաքական: Աչ – խարհի բնակչութեան աճը կը նուազի:

Ո՞ւր է Շառլօն: Անհա՞մ կատակ թէ առեւանգում: Շառլոյին դագաղը անհե – տացած է:

ՖՐԱՆՍԱ

Քաղաքացիները քուէատուփ:

Ֆրանսացին « լաւ ընտրութիւն »ը ըրաւ եւ ժխոքար յաղթեց:

Եթէ երկրին առաջին կուսակցութիւնը Ընկերվարական կուսակցութիւնն է, բա – ւարար չեղաւ սակայն աթոռներու մե – ծամասնութիւնը դրաւել: Ձախը դուրս կուգայ որպէս ամենամեծ պարտեալը: Համայնավար – Ընկերվարական մեծա – սաներորդ ժամու համաձայնագիրը առա – ւել ընկղմեց ձախը:

Ինչպէս միշտ, իւրաքանչիւր կուսակ – ցութիւն իր հաշուով կը յառաջդիմէ, բայց Ֆրանսացին այլեւս հաւատք չընծա – յեր թիւերուն:

Ընտրութիւններէն առաջ եթէ վըտէթը Մառչէն էր, ընտրութիւններէն վերջ վը – տէթարիան կ'երթայ ձախի աղքատ ազ – գականին՝ Ռ. Ֆապրին որ լքելով իր « մեծ եղբայրները » այլեւս ինքզինքը կապուած չի զգար 1972ի համաձայնու – թիւններով: Ամէն պարագային ձախը չի կրնար այսօր երդի վերածել վէրքը:

ՅԱՌԱՋ
HARATCH
ՔԱՀԸ ԲՈՑԱՅ ՀԱՅԻՒ
ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆ Է

Աջէն ձախ: Ֆապրի, Մառչէ, Սեկի, Ժապը այլ՝ ըսին:

Պառի կառավարութիւնը կը մնայ մին – չեւ Ապր· Ժողովի նստաշրջանի բացումը Ապրիլին սկիզբը:

Լըքանիւէ նախագահ ընտրուեցաւ Իւ. Տէ· Էֆէ:

Երեսփոխանական ընտրութիւններէն եւ անոր հետեւանքներէն պատ, երկու ուրիշ դէպքեր յուզեցին ամբողջ Ֆրանսան: Այս, Քլօտ Ֆրանսուայի մահը, Ֆրան – սական արդիական երգի կուռքերէն մին եւ Պրըթանեի աղէտը: Պրըթանեի աղէ – տը ահաւոր է: Ամօքօ – Գատիզ քարիւ – ղատար նաւը 180 հազար թոն քարիւղով խրեցաւ Պրըթանեի բացին, ապականե – լով օդ եւ ծով, սպաննելով ամէն կեանք, անդամալուծելով տեղական տնտեսու – թիւնը:

Երկու ամիս եւ երեք օր յետոյ, պա – ռոն Անփէն ազատ արձակուեցաւ:

Անտրէ Պուլոչ, Մոնպելիարի ընկերվա – րական երեսփոխան – քաղաքապետը մե – ռաւ օդանաւային դժբախտ արկածով մը:

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Հայրենաբնակ ժողովուրդը մեր, խուռ – նեռամ բազմութեամբ, էջմիածնի խըն – կարոյր կամարներու ներքեւ, հետեւե – ցաւ Զատկուան արարողութեանց որ այս տարի ստացան բացառիկ փայլ: Յարու – թեան քարոզին մէջ կաթողիկոսը չեչոր դրաւ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ եւ ա – նոր սպասաւորներու դերին չուրջ որոնք ծիսական եւ վարչական պարտականու – թեանց զուգահեռ պէտք է նուիրուին նաեւ հայ նոր սերունդներու կրօնական, կըր – թական ու մշակութային հայեցի դաս – տիարակութեան գործին:

«Լիտերատուրնայա Արմենիա»ի յատուկ թիւ մը նուիրուած է Սփիւռքի գրակա – նութեան: Հոն կան՝ Թէքէեան, Մնձուրի, Վահեան, Շահնուր եւ ուրիշներ: Բայց բացակաները բազմաթիւ են դժբախտա – բար:

Երեւանի հռչակաւոր Մատենադարանը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՅՈՒՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

ՊՈՒՇԿԻՆ

Մ. Ս. Ալեքսանդրովի նկարը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ
«ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՕՐՈՒՄԸ»
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

— Ճշմարտո՞ւմ եղե։ Չկարծէ՛ր... Ես, որ ամէն բան գիտեմ քաղաքիս մասին, ոչինչ գիտէի այդ մասին։

Ծանօթ մարդը ժպտեցաւ։

— Ես ալ ոչինչ գիտէի, մինչեւ որ ինծի պատմեցին։ Ամէն ինչ կը կախուի նրանից, թէ ինչպէս կ՚ընդունի ան այդ լուրը։ Եթէ ան ալ ինծի պէս ոչինչ գիտնայ, ամէն ինչ կորսուած է։

— Ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ։

Պ. Մեսրոպ Զօրաբաբեկեան, Տէր եւ Տիկին Էմմոն Զօրաբաբեկեան եւ զաւակները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ազգականին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՀԱՆԸՄԻԿ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
(Չենկիլէրցի)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 8ին, 85 տարեկանին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Ուրբաթ, Յունուար 12ին, ժամը 10·30ին Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցին եւ մարմինը կը փոխադրուի տեղւոյն պետմանատունը, ամփոփուելու համար ընտանեկան դամբարանը:

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մարսէյլ քաղաքի Կապ. Խաչի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Սահակ Նազաշեանի մահուան առթիւ Պր. Ստեփան Տէր-Յակոբեանէ փոխանցած 50 ֆր.:

×

Կապ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է 200 ֆր. Արման Խաչատուրեանէ փոխանցած ձաղկէ – պատկի Գէորգ Գարանֆիլեանի մահուան առթիւ:

×

Հարաւ. Ֆրանսայի Ազգ. կեդր. Վար – չութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է փոխանցած ձաղկեպատկի եւ այլ հետեւեալ նուէրները. — Կարապետ Արմա – ղանեանի հոգեհանգիստին առթիւ Ար– մաղանեան ընտանիք 50, Սամաթլեան Գրիգոր 50, Սոլաքեան Երուանդ 100: Վեհանոյշ Վարդերեսեանի հոգեհանգիս– տին առթիւ Վարդերեսեան Բիւզանդ 25, Յասմիկ Շալճեանի մահուան առթիւ Հայկուհի Շալճեան 50, Ղազար Տէր – ոէրեանի մահուան առթիւ Դարբինեան ընտանիք 200, Տօրոմեան Երուանդ 50, Օր. Անահիտ Արզումանեանի մահուան առթիւ Արզումանեան ընտանիք 50:

×

Պօմոնի Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Ա. – րամ Տէրտէրեանի Թաղման առթիւ այրի Տիկ. Ազնիւ Տէրտէրեան, Պ. Արթին Է– կիլեան, Զաքուր ընտանիք, Թէճիրեան ընտանիք, Քէշիշեան ընտանիք, Արամ – եան եւ Թաշճեան ընտանիք 100ական, Տէր եւ Տիկ. Ժողէֆ Մէքճեան, Խոշեան ընտանիք, այրի Տիկ. Աշխէն Մուրատ – եան, Խաեան ընտանիք, Պ. Անթուան Շասան, Տէր եւ Տիկ. Եղիազար Մելքոն– եան, Քըլըճեան ընտանիք, Պ. Համբար– ձում Աւետիքեան, Տիկ. Կիւլխան Աւե – տիքեան, Տէր եւ Տիկ. Եղիազարեան, Տէր եւ Տիկ. Պարտաքճեան, Տէր եւ Տիկ. Սարգիսեան Հայկազ, մին 50ական, Տէր եւ Տիկ. Նաճարեան Պապա 20:

ON DEMANDE

On demande d'urgence une infirmière et aide-soignante pour la Maison de Retraite Arménienne d'Andilly. Possibilité de logement sur place.

Téléphoner au 878-02-99 et 281-17-80

Marten YORGANTZ

l'album 79 est paru

chante tous les soirs à

LA CAPPADOCE

3, rue Marivaux (derrière l'Opéra Comique, M° Richelieu-Drouot) tél 742-83-65

ouvert tous les jours midi et soir sauf lundi

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ

ՓԱՐԻԶ.— Տիկին Գեղամ Շինիքճեան – Փափազեան 100 ֆր. կը նուիրէ:

FOOT-BALL
VOTRE RENDEZ-VOUS
Dimanche 14 Janvier

Alfortville

Championnat de Paris
Match-aller :

ALFORTVILLE UJA -
PARIS-ALESIA

à 15 heures
Match Réserve à 13 h. 30

CHARLY-PARIS
Diffusion France - Etranger
boutiques style-jeune

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կին կամ այր մեքանիսիէններ ամէն տեսակ բոնֆեֆսիոնի համար, որ գիտ – նան փլաք մեքենայ գործածել, ամբողջ կտոր, հագուստ, անասմպլը, հայ (որեւէ հպատակութիւն) գիտնան կամ հայերէն կամ ֆրանսերէն, անգլերէն, իտալերէն: Լաւ վարձատրութիւն աշխատանոցի մը մէջ աշխատելու համար գիւղը, Փարիզէն 90 քիլոմեթր, երթեւեկի դիւրութիւն, բազմաթիւ առաւելութիւններ: Բնակու – թիւ նալ ապահովուած է ի հարկին:

Հեռաձայնել 431-96-36

ԱԶԴ

Ներկայիս կը յայտնենք Փարիզի եւ շրջակայից Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Կրօնական Ընկերակցութեան բոլոր անդամներուն, թէ յառաջիկայ տարուան սկիզբները տեղի պիտի ունե – նայ Ընկերակցութեան ներկայացուցչա – կան ժողովի անդամներուն ընտրութիւնը:

Ընտրութեան կարենալ մասնակցելու համար՝ թէ՛ որպէս ընտրելի եւ թէ որ – պէս ընտրող, Կրօնական Ընկերակցու – թեան անդամները պարտին վճարած ըլ – լալ իրենց յետնեալ տարիներու բոլոր անդամատուրքերը:

Կը խնդրուի Կրօնական Ընկերակցու – թեան անդամներէն՝ օր առաջ կատարել իրենց վճարումները:

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՑՑ.
ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿՐՕՆԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵԻ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ «ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս. Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունե– նայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի:

120 հոգինոց երգչախումբը կը ղեկավարէ ԽՆԱԶԻԿ ԵՐԼՄԱԶԵԱՆ:

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգ– չախումբի անդամներու: Քոնֆորտ–Փալմ Պիչ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին:

Յ. Գ.— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութե – թենէն, հեռ. 77·84·70

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Կիրակի, Յունուար 14ին, ժամը 15ին Վասպուրական սրահին մէջ:

Ցայտագիրը պատրաստուած՝ Զորեք – շաբթի օրուան աշակերտներու կողմէ – խմբերգ, արտասանութիւն, խմբական արտասանութիւն, հայկական պարեր եւ աշակերտներու ձեռային աշխատանքնե – րու ցուցադրութիւն:

Տօնածառին կը մասնակցին նաեւ Հ. Մ. Ը. Մ. – Արծիւի կրտսեր խումբի խաղա– ցողները:

Կը հրաւիրուին ծնողքներն ու բարե – կամները:

մուտքը ազատ է

ՓԱՐԻԶ
Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 13, Ը. օր Ծնընդեան: Տօն Աստուանակոչութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ժամը 10ին պատարագ կը մատուցուի: Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին մէջ տնօրէ – նէք կը կատարուի:

Կիրակի, Յունուար 14, Ա. Կիրակի ղկնի Ծննդեան: Այսօր յատարտ պատա – րագի հոգեհանգիստ կը կատարուի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ եկեղե – ցաչէն բարերար՝ Աղէքսանդր Մանթաշ – եանի համար, եկեղեցւոյ անուանակոչու – թեան վաղուան տօնին առիթով:

×

Համաճայն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ աւանդութեան, տարին երկու առիթնե – րով՝ Ծնունդին եւ Զատիկին, Հայոց տուները կ'օրհնուին՝ տնօրհնէք կը կա – տարուի: Այն ընտանիքները, որոնց եկե– ղեցական չայցելեր՝ տաներէց չունին, թող հաճին տեղեկացնել եկեղեցւոյ Դի– ւանին՝ տալով իրենց տան հասցէն, որ– պէսզի եկեղեցական մը ուղարկուի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՀՆ

Ճաշարանը
ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ
Հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ
Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs
Cuisine Arménienne soignée
Ambiance Arménienne
Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

1979Ի ՕՐԱՑՈՑՑ

Համաեւրոպական Միութեան, Ֆրանսայի չրջանի կեդրոնական վարչութիւնը կը տեղեկացնէ բոլոր հայրենակիցներուն որ 1979ի օրացոյցները լոյս տե – սան:

Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ կը սոսկայ իր բաժինը:

Դիմել տեղական վարչութիւններուն:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւ– ղերով, Յունուար 14, Կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարա – նին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեւր:

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երա– խաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ. Մ. Ը. Մ.ի:

Միջնարարին՝ Ճոխ պիւֆէ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԷՆ օթոքառը կը մեկնի ժա– մը 13·30ին, փլաս Գառնօ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժա– մը 3ին, Լիոնի Ազգ. Տան սրահին մէջ՝ 40 Ռիւ տ'Ամէրնի, կազմակերպութեամբ Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Փոք– րիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, ար– տասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ: Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը Մա– նուկներու Օրը կը տօնէ Կիրակի, Յուն– ուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը:

Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ:

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը:

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵԻ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՑՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՕՆ ԵԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Յունուար 14, ժամը 16ին Հ. Բ. Ը. Մ. «Ալեք Մանուկեան» սրահը

au Centre Culturel Alex Manoogian
118, Rue de Courcelles, 75017 PARIS

Հիւրասիրութիւն եւ գուարթ մթնոլորտ անակնկալներով:

«Անատոլուն մէկ ծայրէն միւսը՝ կե– սարիան ալ մէջը» ֆիլմի ցուցադրութիւն

Մուտքը ազատ է:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի չիանամեակը կը տօ– նուի մեծ չուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

×

Հայ Աբիներու Միութեան տարեկան ցերեկոյթը Կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

ՈՒՐԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
12
VENDREDI
12 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ [ՄԻՍԱՔԵԱՆ]

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա Տար· 230 Ֆ· Վեցամսեայ 125 Ֆ·
Արտասահման Տար· 260 Ֆ· Հատը 1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 14·292 Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN 54e ANNÉE — N° 14.292

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔԱՄՊՈՁ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— o —

1951

Կը լուծուի Հնդկաչինի Համայնավար կուսակցութիւնը, հիմնուած 1931ին։ Մէկ կողմ կը ձգուի « Հնդկաչինեան Դաշնակցութիւն » տեսութիւնը եւ կը կազմուի Խմեր յեղափոխականներու ժողովրդական կուսակցութիւնը՝ ղեկավարութեամբ Սիէօ Հենկի։

1954

Յուլիս·— Ժընեւի համաձայնութիւնը։ կարմիր Խմերները կ'ապաստանին Հանոյ։

1960

Սեպտեմբեր·— Փօլ Փոթ եւ իր համախոհները կը հիմնեն Խմեր Համայնավար կուսակցութիւնը։

1967

Երկար տարիներու դժուար բանակցութիւններէ ետք, Փնոմ – Փեն եւ Հարաւ· Վիէթնամի Ազատագրութեան ճակատը կը համաձայնին սահմանագիծին շուրջ։ Հանոյ կը վաւերացնէ։

1970

Մարտ·— Հակավիէթնամեան ցոյցեր Փնոմ – Փենի մէջ՝ նախաձեռնուած Ջօր· Լոն Նոլի կառավարութեան կողմէ։ Իշխան Սիհանուք պաշտօնանկ կ'ըլլայ։ Այս վերջինը Փեքինի մէջ, Մարտ 19ին կոչ կ'ուղղէ ժողովուրդին՝ ընդդիմանալու կառավարութեան։

1973

Փետրուար·— Փարիզի մէջ կը ստորագրուի Վիէթնամի համաձայնագիրը։ Խմեր յեղափոխականները կը մերժեն ընդունիլ։ Կ'ենթարկուին վիէթնամեան ճնշումին եւ ամերիկեան բուռն ռմբակոծութիւններուն։ Ծայր կուտայ լարուած կացութիւնը Խմերներուն եւ Վիէթնամցիներուն միջեւ։

1975

Ապրիլ 17·— կարմիր Խմերները մուտք կը գործեն Փնոմ Փեն։

Ապրիլ 30·— Վերջ Վիէթնամի պատերազմին։

Յունիս 10·— Ձինուած առաջին միջադէպը Խմերներուն եւ Վիէթնամցիներուն միջեւ։

1976

Ապրիլ 5·— Իշխան Սիհանուք կը հրաժարի։ Կը հռչակուի դեմոկրատ Քամփուչէն։

Մայիս·— կը ձախողին Խմեր–Վիէթնամեան բանակցութիւնները Փնոմ Փենի մէջ։

1977

Սեպտեմբեր·— Բուռն կռիւներ սահմանին վրայ։

Դեկտեմբեր 31·— Խմեր Պետութեան նախագահը՝ Խիու Սամֆան, հրապարակաւ կը դատապարտէ վիէթնամեան յարձակումը եւ կը խօսի « պատերազմական վիճակի » մասին։ Փնոմ Փեն կը խզէ իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Հանոյի հետ։ Վիէթնամ կը հերքէ ամբաստանութիւնները եւ կը խօսի « իքնապաշտպանութեան » մասին։

1978

Յունուար 3·— Փնոմ Փեն բանակցութեան վերսկսումին համար նախապայման կը դնէ վիէթնամեան ուժերուն հեռացումը իր հողերէն։ Հանոյ, երբեք չընդունիր, թէ կը միջամտէ Քամփուչէի գործերուն։ Պարզապէս, կ'ըսէ, թէ կը հակազարձէ Խմերներուն յարձակումներուն։

Յունուար 6·— Փնոմ Փեն կը յայտարարէ, թէ « ամբողջական յաղթանակ » մը ապահոված է։

Փետրուար 5·— Հանոյ երեք կէտերէ բաղկացած խաղաղութեան համաձայնագիր մը կ'առաջարկէ։ Դադրեցնել բոլոր խումբերը, հինգ քիլոմեթր տարածութեամբ հեռացնել ուժերը սահմանագլուխէն, երկուստեք, բանակցութեանց սկսիլ անմիջապէս եւ ապահովել միջազգային երաշխաւորութիւններ։

Փետրուար 8·— Փնոմ Փեն կը մերժէ Հանոյի առաջարկը։

Փետրուար 9·— Փեքին կ'ամբաստանէ Մոսկուան, իբրեւ պատասխանատու լարուած կացութեան։ Մոսկուա կը դատապարտէ Փնոմ Փենի քաղաքականութիւնը եւ զօրավիգ կը կենայ Հանոյի։

Ապրիլ 3·— Հանոյ կոչ կ'ուղղէ Խմեր զինուորներուն, որպէսզի լմբոստանան։

Մայիս·— Լմբոստացման փորձ մը ճնշուած արեւելքը։ Նոր մաքրագործում – ներ։ Լմբոստութեան պատասխանատու – ները փախուստ կուտան Վիէթնամ։ Ճե – տագային սաղմը կը կազմեն Ֆունսինքին (Քամփուչէի Ազգային Փրկութեան մի – ացեալ ճակատ)։

Յունիս·— Վիէթնամեան նոր յարձակում։

Նոյեմբեր 3·— Մոսկուա եւ Հանոյ բարեկամութեան, խաղաղութեան եւ համագործակցութեան դաշնագիր մը կը ստորագրեն։

Դեկտեմբեր 3·— կը կազմուի Ֆունսինքը։ կը խմբուին Վիէթնամի հետ գործակցութիւնը չատագովող ընդդիմադիրները։ Զայնասփռումները կը սկսին։ Հանոյ զօրավիգ կը կենայ։

Դեկտեմբեր 25·— Փնոմ Փեն վիէթնամեան յարձակումը կը հաղորդէ։

1979

Յունուար 1·— Վիէթնամի բանակը ընդհանուր յարձակումի կ'անցնի։

Յունուար 2·— Փնոմ Փեն ՄԱԿի մէջ ներկայութիւնը կը խնդրէ։

Յունուար 6·— Իշխան Սիհանուք Փեքին կը ժամանէ պատուիրակութեան մը գլուխը անցած։ Ազգաժողովին Քամփուչիոյ դատը պիտի պաշտպանէ։

Յունուար 7·— Փնոմ Փեն կը գրաւուի վիէթնամեան եւ ապստամբ ուժերուն կողմէ։

Թ· Ա· Թ·

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ դեռ չէ մեկնած մինչ Այաթոլլա Խոմէյնի կը չարունակէ իր կոչերը՝ պայքարելու վարչակարգին դէմ։ Ըստ իրեն վարչակարգը « դաւ մը կը պատրաստէ իսլամական արբազան շար – ժումին դէմ »։ Պախթիար կը պնդէ որ Շահը պիտի մեկնի (բայց պիտի չհրա – ժարի)։ Մամուլը չատ կը զբաղի նաեւ փահլաւիներու հարստութեամբ։ Մաթէն հիմնուելով Նիւ Եորք Թայմզին վրայ կը գրէր Հինգշաբթի թէ Շահին անձնական հարստութիւնը լայնօրէն կ'անցնի մէկ միլիառ տոլարը (աշխարհի ամէնէն կարեւորներէն մէկը)։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ անգամ մը եւս ցոյց տուաւ « անառակ որդի »ի իր դիրքը Վարչաւայի Ուխտի իր ընկերներուն մէջ։ Արդարեւ մինչ Խորհ· Միութիւն եւ « ընկերական » պլոքի այլ երկիրներ ժամ առաջ կը ճանչնային Քամպոճի նոր իշխանութիւնը, Ռումանիա կը դատապարտէ « օժանդակութիւնը, որ չնորհուած էր ներքին տարբերու, որոնք ապստամբած էին իրենց հարազատ երկրին ղեկավարութեան դէմ »։ Տեղւոյն վրայ կացութիւնը չփոթ կը մնայ։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆի ընդդիմադիր չարժումը զեկոյցով մը կը հաղորդէ, որ աւելի քան հազար զինուոր մեռած է Ցունուար 7ին, կռիւներու ընթացքին, մղուած մահմետական կեռիլլաներու եւ Սաֆի ազանդին դէմ։

ԽՈՐՀ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ պատերազմի մը պարագային, 600 խորհրդային քաղաքներ կը քանդուին, ըստ « Զինման եւ Ապազինման Հակակշռի Ամերիկեան Գործակալութեան » մէկ ուսումնասիրութեան։ Նոյն աղբիւրին համաձայն Խորհ· Միութեան մէջ գոյութիւն ունեցող քաղաքային պաշտպանութեան ծրագիրը թոյլ կուտայ որ միլիոնաւոր կեանքեր փրկուին (23 միլիոն մեռեալ փոխանակ՝ 94ի···)։

ՓԱՐԻԶԻՆԵՐՈՒՆ « տեղական տուրքերը » (լօfo) 20 առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն 1979ին։

« ԳԻՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ » երթալով կը տարածուի Ֆրանսայի մէջ, եւ այլեւս գրաւուն, փոխադրական միջոց եւայլն իրենց կարգին կ'ազատին։ 1979ին ուրեմն բոլոր գիները « կ'ազատագրուին »։

ՄԵՍՐԻՆ կը չարունակէ խօսիլ եւ խօսեցնել տալ։ Այս անգամ ալ կը սպառնայ իր հրատարակիչին եւ հեղինակի իր իրաւունքները կը պահանջէ « Մահի բնազդը » իր հատորին համար։ Այդ դրամը, Արդարութեան նախարարութեան որոշումով արդելքի տակ է։ Հրատարակիչը՝ Ժ· Ֆ· Լաֆէս կ'ըսէ թէ սպառնալիքի տակ տեղի չի տար, Մեսրին ալ՝ « կատակ ընող մը չեմ » կը չեշտէ։

ՖՐԱՆՍԱ յայտնեց թէ պիտի չմասնակցի Սոլթ Գ· բանակցութիւններուն (սահմանափակում հիւլէական զէնքերու) տարհամոզման իր անկախութիւնը պահելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ (եւ ուրիշներու) այնքան սիրած զարեջուրը « խմորատեղծ » է եղեր ըստ գերմանական Տէր Շթեռն չաբաթաթերթին։ Հետազօտողները 111 զանազան տեսակի զարեջուրի վրայ (155ի վրայ) նիթրոսամին գտեր են, որ ամէնէն չատ քանսէռ պատճառող նիւթերէն մէկը կը նկատուի։ Կապ մը կը տեսնուի նաեւ ալքոլին եւ քանսէռին միջեւ։ Ի վերջոյ եթէ նկատի առնուին այն բոլոր բաները զորս պէտք չէ ուտել, պէտք չէ խմել, եւ աւելցնենք թէ պէտք չէ ծխել, այս կամ այն ապրանքները չգործածել (ման կամ լաթ լուալու) եւայլն, եւայլն, կը մնայ ժամ առաջ գերեզմանատան դուռը երթալ սպասել···։

ԵՐԵՒԱՆ ⇔ ՓԱՐԻԶ ՀԵԹԱՑՏԻՊ

ԵՐԵՒԱՆ
(Արմէնփրէս, Դեկտ· 29 – Յունուար 4)

ԵՈՒՐԻ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ Խ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԱՒԱԳՈՑ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԻՆ

Խորհրդային Միութեան 1978ի տասը լաւագոյն մարզիկներու չարքին դասուած է ծանրաբարձ Եուրի Վարդանեան։ Լեհաստանի հայ մարզիկը սահմանած է համաչխարհային մրցանիշներ։ Իբրեւ անդամ խորհրդային ազգային խումբի, մասնակցած է Եւրոպայի եւ աշխարհի ախոյեանութեան մրցումներուն եւ չահած ոսկի մետալներ։

×

ԲԱՑՈՒԱԾ Է « ԴՈՒԻՆ » ՊԱՆԴՈԿԸ

Երեւանի կեդրոնի ճարտարապետական համոյթը հարստացած է 15 յարկանի նոր չինութեամբ մը՝ « Դուին » պանդոկով, որ կրնայ հիւրընկալել մօտ 600 հոգի եւ ունի մէկ – երկու տեղնոց յարմար սենեակներ։ Հիւրերու տրամադրութեան տակ կը դնուին ճաշարաններ, սրճարաններ, պառ եւ ազգային ոճով կահաւորուած մառաններ, ուր կարելի է ճաչակել ազգային ճաշեր, Հայաստանի դիւնեգործներու պատրաստած արեւահամ խմիչքներ։ « Դուին »ը Երեւանի երրորդ պանդոկն է, որ կը կրէ Հայաստանի հին մայրաքաղաքներէն մէկուն անունը։ Ներկայիս Երեւանի մէջ կան 12 պանդոկներ։

×

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՄԱՐՏՈՒՆԻՒ ՄԷՋ

Մարտունիի չրջանային կեդրոնին մէջ, հանդիսութեամբ բացումը կատարուած է Հայաստանի պետական պատկերասրահի մասնաճիւղին, ուր ցուցադրութեան դրուած են անուանի արուեստագէտներու չիսուն գործեր՝ նկարչութիւն, քանդակագործութիւն, գծագրութիւն։ Առաջին օրը պատկերասրահ այցելած են երկու հարիւր հոգի։

Դ· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Կա Լու Նազաչեան	1000
Տիկ· Սիրարփի Սանթուրճեան	500
Եկէնեան	500
Ստեփան Պօղոսեան	300
Մի ան	225
Ա.Ետիս Գալայճեան	200
Իվ Դաւիթեան	200
Տիկ· Մարի Էֆէեան	100
Բագրատ Պարոնեան	100
Տիկ· Էլիզապէթ Գոչեան	100
Ժաք Գոչեան	100
Դանիէլ եւ Գրիգոր Շահինեան	100
Տէր եւ Տիկ· Պարգեւ Թաթարեան	100
Ժաք Կէօզիմեան	150
Տէր եւ Տիկ· Ք· Ճիլէմէտեան	100
Մելիք Տօնիկեան	100
Ալէքսանդր Ակորոֆ	100
Կէօզիմեան	50
Տէր եւ Տիկ· Օննիկ Տէմիրճեան	50
Ժ· Բանիկեան	20
Գումար	4095
Նախկին գումար	91·270
Ընդհ· գումար	95·365

ՎԱՀԱԳՆԱՅԻ ՑՈՒՑԱԽՎԱԾՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ

ԱՇԽԱՏԱԿ ԲՐԻԳԱԴԱՅԻ

Գրքից՝

Մենք ամենքս էլ գիտենք, որ Ստեփան Ալեքսանդրի Ղազարյանը ծնվել է 1923 թվականին, Ղարաբաղի Մարտունու շրջանի Ներքին Ղազանչի գյուղում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ղազարյանը, գյուղի ամենաաշխատասեր մարդկանցից մեկն էր։ Ստեփանի մայրը՝ Մարիամ Ղազարյանը, ամուսնուն հավասար էր աշխատում։ Ստեփանի ծնողները ունեին ութ երեխա։ Ստեփանը ամենամեծն էր։

Ստեփանը դեռ փոքր տղա էր, երբ հայրը նրան ուղարկեց դպրոց։ Ստեփանը սիրում էր դպրոցը, սիրում էր ուսումնասիրել դասերը։ Նա ուզում էր ամեն ինչ իմանալ, ամեն ինչ հասկանալ։ Ստեփանը ուզում էր ապագայում դառնալ ինժեներ։

Ստեփանը դպրոցն ավարտեց 1939 թվականին։ Նա ուզում էր շարունակել ուսումը, բայց հայրը հիվանդացավ, և Ստեփանը ստիպված եղավ տուն վերադառնալ։ Նա սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։ Ստեփանը ամեն ինչ արեց, որ հայրը առողջանա, բայց հայրը մահացավ։ Ստեփանը մնաց ընտանիքի միակ տղամարդը։ Նա ստանձնեց ընտանիքի հոգսերը։

Ստեփանը ամեն օր աշխատում էր կոլտնտեսությունում։ Նա ամեն ինչ անում էր, որ ընտանիքը ապրի լավ։ Ստեփանը ամեն ինչ անում էր, որ եղբայրներն ու քույրերը մեծանան, ուսում ստանան։

1941 թվականին սկսվեց Հայրենական պատերազմը։ Ստեփանը ուզում էր գնալ ռազմաճակատ, բայց նրան չվերցրին, որովհետև նա ընտանիքի միակ տղամարդն էր։ Ստեփանը շարունակեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

1943 թվականին Ստեփանը ամուսնացավ։ Նրա կինը՝ Աննան, նույնպես աշխատում էր կոլտնտեսությունում։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։

1945 թվականին պատերազմը վերջացավ։ Ստեփանի եղբայրներից շատերը չվերադարձան պատերազմից։ Ստեփանի քույրերը ամուսնացան։ Ստեփանը մնաց ընտանիքի հետ։

1953 թվականին Ստեփանը ընտրվեց կոլտնտեսության նախագահ։ Նա շատ լավ նախագահ էր։ Կոլտնտեսությունը հարստացավ, կոլտնտեսականները ապրեցին լավ։

1956 թվականին Ստեփանը ընտրվեց Ղարաբաղի մարզային խորհրդի պատգամավոր։ Նա շատ էր ուզում օգնել մարդկանց։ Ստեփանը ամեն օր ընդունում էր մարդկանց։ Նա լսում էր նրանց խնդրանքները և փորձում էր օգնել։

Ստեփանը ամուսնացրեց իր երեխաներին։ Նա ունեցավ թոռներ։ Ստեփանը ամեն ինչ արեց, որ թոռները լավ ապրեն։

1963 թվականին Ստեփանը թոշակի անցավ։ Նա ուզում էր հանգիստ ապրել, բայց չկարողացավ։ Նա շարունակեց աշխատել։ Ստեփանը ամեն օր գնում էր կոլտնտեսություն։ Նա օգնում էր նոր նախագահին։

1970 թվականին Ստեփանը հիվանդացավ։ Նա ծանր հիվանդացավ։ Ստեփանը մահացավ 1970 թվականի դեկտեմբերի 14-ին։ Նրան թաղեցին Ղազանչի գյուղում։

Ստեփանի մահից հետո նրա ընտանիքը շարունակեց ապրել լավ։ Նրա երեխաները մեծացան, ուսում ստացան, աշխատանք գտան։ Նրա թոռները շարունակեցին ապրել լավ։

Ստեփանի կյանքը ցույց է տալիս, որ մարդը կարող է շատ բան անել, եթե նա ուզում է։ Ստեփանը ուզում էր, և նա արեց։ Նա ուզում էր օգնել մարդկանց, և նա օգնեց։ Նա ուզում էր ապրել լավ, և նա ապրեց լավ։

Ստեփանի կյանքը մեզ սովորեցնում է

ԽՕՍՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐԻ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՆԱՆ ՆՂՈՎԻՆ

2.

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՆԱՆ ՆՂՈՎԻՆ

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՆԱՆ ՆՂՈՎԻՆ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՆԱՆ ՆՂՈՎԻՆ

2.

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

Ես ամենափոքրն էի – տղա չորս տարեկան, երբ մայրս ինձ պատմեց Ղազարոս Աղայանի մասին։ Ասաց, որ նա մեր հարևանն է եղել, ապրել է մեր տանը, ուր հիմա ես եմ ապրում։ Ասաց, որ նա ինձ շատ է սիրել, ինձ հետ խաղացել, ինձ գրկել, համբուրել։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ծաղիկ մանկան» գիրքը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ոսկի ձուկ» հեքիաթը։ Ասաց, որ նա ինձ համար գրել է «Ես ուզում եմ» բանաստեղծությունը։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ իմանալ,
Ամեն ինչ կարդալ,
Ամեն ինչ գրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ տեսնել,
Ամեն ինչ լսել,
Ամեն ինչ ասել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ անել,
Ամեն ինչ ստեղծել,
Ամեն ինչ սիրել։

Ես ուզում եմ, ես ուզում եմ
Ամեն ինչ ունենալ,
Ամեն ինչ տալ,
Ամեն ինչ առնել։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապ· Խաչի Կրքնոպլի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Օր· Մուրթաֆեանի եւ Տէր եւ Տիկ· Մուրթաֆեանի իրենց մօր եւ մասնաճիւղիս երէց ընկ· Տիկ· Անիճա Մուրթաֆեանի մահուան առթիւ։

Կապ· Խաչի Կրքնոպլի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Տէր եւ Տիկ· Կարմիրեանի եւ Տէր եւ Տիկ· Արապեանի եւ պարագաներուն իրենց հօր Պր· Խաչատուր Արապեանի մահուան առթիւ։

ՓԱՐԻԶ
Ս· ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻՉ

Շաբաթ, Յունուար 13, Հ· օր Մնըն-դեան։ Տօն Աւետարկոչութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Ժամը 10ին պատարագ կը մատուցուի։ Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին մէջ տնօրէնէք կը կատարուի։

Կիրակի, Յունուար 14, Ա· կիրակի զինի Մնդեան։ Այսօր յատուկ պատա-րագի հոգեհանգիստ կը կատարուի Ս· Յովհ· Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ եկեղե-ցաչէն բարերար՝ Աղեքսանդր Մանթաշ-եանի համար, եկեղեցւոյ անուանակոչու-թեան վաղուան տօնին առիթով։

×

Համաճայն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ աւանդութեան, տարին երկու առիթնե-րով՝ Ծնունդին եւ Զատիկին, Հայոց տուները կ'օրհնուին՝ տնօրհնէք կը կա-տարուի։ Այն ընտանիքները, որոնց եկե-ղեցական չայցելեր՝ տաներէց չունին, թող հաճին տեղեկացնել եկեղեցւոյ Դի-ւանին՝ տալով իրենց տան հասցէն, որ-պէսզի եկեղեցական մը ուղարկուի։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատ – Ռափայէլեան Նախկին Ա-շակերտաց Միութեան տարեկան պարա-հանդէսը՝ Փետր· 17ին, Օթէլ Մերիտիէն։

×

Կապ· Խաչի Սէն Ժեռամի մասնաճիւղին տարեկան ճաշը Փետր· 4ին։

Ամսանոր աղթիւ "ՅԱՌԱՋ" կը նուիրեն

Օր· Լալայեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր մօր՝ Տիկին Շահանդուխտ Լալայեանի։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Ընկերակ-ցութեան վարչութիւնը չնորհակալու-թեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները։–

Պ· Նազար Ազգաշ 150, Տիկ· Մարի Գալայճեան, Տիկ· Քարակէօզեան, 100-ական, Պ· Թիւթիւնճեան (Շամալիէր) Տոքթ· Արոլ Քոլարի մահուան առթիւ 100, Նշան Տիրատուրեան Տիկ· Անիկ Մինասեանի յիշատակին 100, Յովհ· Սար-գիսեան 100, այրի Տիկ· Նուարդ Թեր-գեան (Մարսէյլ) Սէն Ռաֆայէլի հան-գուցեան տան ի նպաստ՝ իր զաւակին 20րդ տարեդարձին առթիւ 100, Իվ Քոէն 100, Ֆիլիփ Փիլիպոսեան, Վարժապետեանի մահուան առթիւ 100, Տէր եւ Տիկ· Վարդ Կիւլպէնկեան՝ Մոնմորանսիի հանգուցեան տան՝ Տիկ· Հայկ Դուրգէնի յիշատակին 100, Տէր եւ Տիկ· Բէզազեան Տիկին Յաս-միկ Շալճեանի մահուան առթիւ 100, Հ· Ազգարեան 100, Տիկ· Մարի Պարտին-եան Արիս Տադէոսեանի մահուան առթիւ 50, Ստեփան Տամլամեան 50։

Մարսէյլէն՝ եկեղեցւոյ միջոցով, Սէն Ռաֆայէլի հանգուցեան տան ի նպաստ, Աւետիս Մելեանի մահուան առթիւ եղած են հետեւեալ նուէրները։– Տէր եւ Տիկ· Ժան Մելեան (զաւակները) 250, Տիկ· Հերմինէ Վոլֆ 150, Տէր եւ Տիկ· Ժան Մելեան՝ քառասունքի հոգեհանգստեան առթիւ 100։

Անթիլիի հանգուցեան տան մէջ մահա-ցած Սրապիոն Էլմայեանի մահուան առ-թիւ եղած են հետեւեալ նուէրները։–

Տէր եւ Տիկ· Նուպար Դաւիթեան եւ Տէր եւ Տիկ· Գրիգոր Պահրի 400ական, Տէր եւ Տիկ· Միհրան Դաւիթեան, Տէր եւ Տիկ· Իվ Դաւիթեան, Տէր եւ Տիկ· Ժան-Ժաք Պահրի 200ական։

Տիկին Էլիզապէթ Խաչիկեանի մահուան առթիւ եղած են հետեւեալ նուէրները։–

Նուրհան Փափազեան եւ Սեպուհ Թե-լալեան 150, Տիկ· Ֆրանսուազ Բարու-նակեան, Տիկ· Իպապէլ Ասուր, Նուհան Փափազեան 100ական։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր· Մխիթի-նը կը հաղորդէ Ֆրանսահայ գաղութին, որ Լիբանանեան տագնապի սկիզբէն իսկ, եղբայրական ձեռք երկարած է Լիբանա-հայ գաղութին հետեւեալ յատկացում – ներով։

1976, Յունուար 8ին՝ 1000 Ֆր·

1978 Դեկտ· 13ին («Յառաջ»ի միջոցաւ) 2000 Ֆր·։

Ու նաեւ, ինչպէս յայտարարած էր իր ծանուցումին մէջ, Դեկտ· 17ի իր խըն-ջոյքին հասոյթը 4302 Ֆր· (*) ընդհ· դումարն է, ուրեմն 7302 Ֆր·։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ ԴԱՒՐԱՑԻ
ՀԱՑՐ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

(*) ԽՄԲ· «ՅԱՌԱՋ»Ի.— Այս վերջին գումարը յանձնուած է «Յառաջ»ին, որու հանգանակութիւնը փակուած ըլլալով, կը փոխանցէ Լիբանահայ Աղէտեալներու Փարիզի Կեդր· Յանձնախումբին։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

Տ�էՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՎԱՀԷ ԷՕԶԹԷՑԻՆ

ուրախութեամբ կը ծանուցանեն իրենց անդրանիկ զաւկին՝

ԹԱՄԱՐ – ՏԷԼՓԻՆ–Ի

ծնունդը, Հոկտ· 26, 1978, Փարիզ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՒՆ

Ճաշարանը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ
հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ
Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs
Cuisine Arménienne soignée
Ambiance Arménienne
Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՄԱՐՍԷՑԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ
«ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս· Սահակ–Մեսրոպ–Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունե-նայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ· Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ· ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս· ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի։

120 հոգինոց երգչախումբը կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵԼՄԱՋԵԱՆ։

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգ-չախումբի անդամներու։ Քոնֆորտ–Փալմիէ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին։

Յ· Գ·— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր· Վ· Պոզաճեանէ հեռ· 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութե-թենէն, հեռ· 77·84·70

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Կիրակի, Յունուար 14ին, ժամը 15ին Վասպուրականի սրահին մէջ։

Յայտագիրը պատրաստուած՝ Զորեք – շաբթի օրուան աշակերտներու կողմէ – խմբերգ, արտասանութիւն, խմբական արտասանութիւն, հայկական պարեր եւ աշակերտներու ձեռային աշխատանքնե-րու ցուցադրութիւն։

Տօնածառին կը մասնակցին նաեւ Հ· Մ· Ը· Մ· – Արծիւի կրտսեր խումբի խաղա-ցողները։

Կը հրաւիրուին ծնողքներն ու բարե-կամները։

մուտքը ազատ է

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՑՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՕՆ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Յունուար 14, ժամը 16ին Հ· Բ· Ը· Մ· «Ալեք Մանուկեան» սրահը

au Centre Culturel Alex Manoogian
118, Rue de Courcelles. 75017 PARIS

Հիւրասիրութիւն եւ զուարթ մթնոլորտ անակնկալներով։

«Անատոլուն մէկ ծայրէն միւսը՝ կե-սարիան ալ մէջը» Ֆիլմի ցուցադրութիւն

Մուտքը ազատ է։

ՄԱՇՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութեան, փարիզեան իր մասնաճիւ-ղերով, Յունուար 14, Կիրակի օր ժամը 14ին, Սամուէլ Մուրատեան վարժարա-նին մէջ, 26, Ռիւ Թրուայոն, Սեբ։

Երգ, արտասանութիւն եւ պար երա-խաներու կողմէ, մասնակցութեամբ Հ· Մ· Ը· Մ·ի։

Միջնարարին՝ ճոխ պիւֆէ։

Ալճորվիլլէն օթոբասը կը մեկնի ժա-մը 13·30ին, փլաս Գառնօ։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 14, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժա-մը 3ին, Լիոնի Ազգ· Տան սրահին մէջ 40 Ռիւ տ'Ամմէնի, կազմակերպութեամբ Կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Փոք-րիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգեր, ար-տասանութիւններ, գեղջկական պարեր, հաճելի անակնկալներ։ Կաղանդ պապան նուէրներ եւ համադամ ուտելիքներ կը բաժնէ ներկայ բոլոր մանուկներուն։

Մուտքը ազատ է։

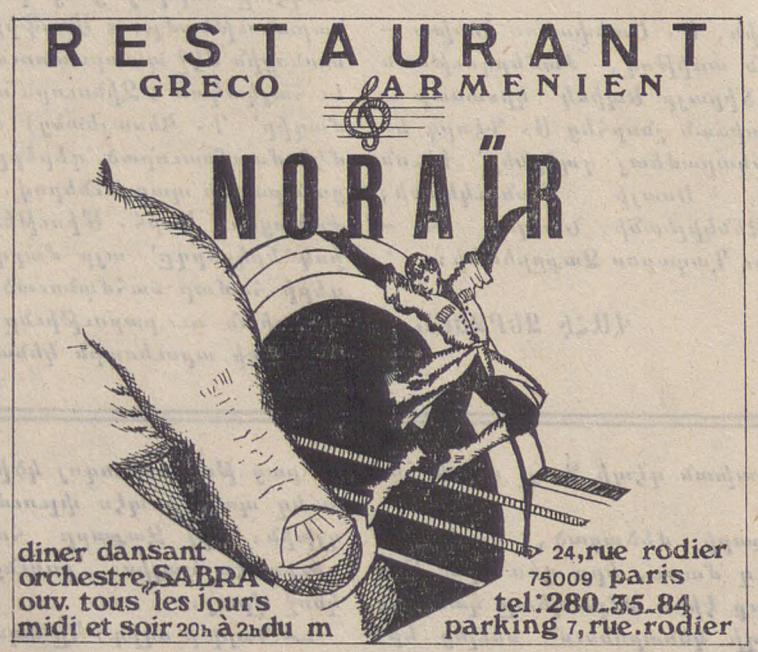
ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Տէսինի Կապ· Խաչի մասնաճիւղը Մա-նուկներու Օրը կը տօնէ Կիրակի, Յուն-ուար 14ին, կէսօրէ վերջ ժամը 14ին, Տէսինի քաղաքապետարանի սրահը։

Մանրամասնութիւնները յայտնուին։

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ· Իփէկեան սրահը։

ՋԱՏԻԿԸ ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ԱՊՐԻԼ 24-Ը ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ
14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

12էն 27 ԱՊՐԻԼ
(Երթին եւ դարձին մէկական օր պիւֆերել Մոսկուա)
Առաջնորդութեամբ՝ ՊԵՐՃ ՃԷԶՎԷՃԵԱՆԻ
Մանրամասնութեան եւ արձանագրութեան համար դիմել՝

ԼԵՒՈՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

SABERATOURS

3, Rue de l'Arrivée — 75015 PARIS
(Imm. CIT, 7e étage — Métro : Montparnasse)
Tél. : 538-67-47

Ուշադրութիւն՝
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով կը խնդրուի արձանագրութիւնները փութացնել

ՇԱԲԱԹ–ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
13-14
SAMEDI-DIMANCHE
13-14 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·293

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.293

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՀՈՎԵՐՈՎ

«500ԵՐՈՒ ԿՈՉԸ» Ի ՆՊԱՍՏ ՄԻԹԵՐԱՆԻ

— o —

Միթերանի կողմնակիցները կոչ մը ըրած են, որ արդէն իսկ մկրտուած է «500-ներու կոչը» եւ որ պատասխան մըն է կամ հակազդեցութիւն մը Մօրուա – Ռոքար զինակցութեան: Կոչին մէջ կ'ըսուի· « Աւելի հեռու կ'ուզենք տանիլ Էփինէլ ռազմավիտութիւնը, զայն հարստացնել նկատի առնելու համար ազգային եւ միջազգային կացութեան յեղաշրջումը հատարիմ մնալով անոր բովանդակած կրկնակ յանձնառութեանց·— Ա.) ժողովրդական ուժերու միութիւնը, հիմնուած դասակարգի ճակատին վրայ, որ միակ կարելի զինակցութիւնն է: Բ) Պայքարը ինքնամատակարարման ընկերվարութեան համար այսօրուան պայքար եւ ոչ թէ յոյս վաղը չէ միւս օրուան համար: Քիչ մը իսկ կռնակ դարձնել այս յանձնառութեան, աջին ի նպաստ կ'ըլլայ եւ մեզ կը քանտարկէ իշխանութեան տնտեսական տրամաբանութեան մէջ: ... Մեր կուսակցութիւնը, եօթը տարիէ, միութեան եւ ապագայի խորհրդանիշն է: Այնպէս ընենք, որ աւելի լաւ պատասխանէ ձախի ժողովուրդին խոր իղձերուն »:

Ուրբաթ օր Մաքէն հրատարակած էր նաև չարք մը ստորագրութիւններ, որոնց մէջ 45 անդամ տնօրէն կոմիտէէն, 38 երեսփոխան, 13 ծերակուտական, 51 գաւնակցային Ա· քարտուղար, 50 պատասխանատու հաստատութեան ճիւղերու եւ խմբակներու, 29 քաղաքապետ (30 հազարէն աւելի բնակիչ ունեցող քաղաքներու):

Ակէ կը պարզուի որ կարգ մը տեղեր (օրինակ՝ խորհրդարանական) Միթերան եւ Մօրուա – Ռոքար հաւասար կողմնակից ունին բայց գաւնակցային քարտուղարներու մօտ, Միթերան գլուխը կը հանի:

Միւս կողմէ, կուսակցութեան ձախ թեւին Սէրէնին տեսաբանական պարբերականին խմբագրականին եզրակացութիւնն է·— « Մօրուա – Ռոքար զինակցութեան յաղթանակ մը պիտի նշանակէ Ընկերվարական կուսակցութեան մահը»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարարն իսկ է, որ յայտարարեց թէ Շահը « արձակուրդի պիտի մեկնի » ինչ որ կը նշանակէ թէ Ամերիկա կը լքէ Ռեզա Փահլավին: Մեկնելէն առաջ, Շահը, խնամակալ խորհուրդ մը պիտի հաստատէ: Սայրըս Վէնս ճշդած է նաեւ.— » կը խորհինք, որ ամէն բան պիտի ըլլայ որպէսզի նոր կառավարութիւնը կարելիութիւնն ունենայ հաշտեցնելու պարսիկ ընկերութեան տարակարծութիւնները: Կը խորհինք նաեւ թէ պարսիկ զինեալ ուժերը այս կառավարութեան անհրաժեշտ լրացուցիչն են: Ամերիկա ունի բուռն եւ մնայուն հետաքրքրութիւն Պարսկաստանի նկատմամբ, ազատ, կայուն եւ անկախ պարսիկ Պետութեան մը ներկայութիւնը կարեւոր է չրջանին ռազմապետական հաւասարակշռութեան համար »: Այլ խօսքով Ամերիկա կը չանայ, գոնէ « չփախցնել հանրակառքը »: Գալով Շահին, այլեւս կրնայ խորհրդածել « ամերիկեան բարեկամութեան » վրայ···

ԽԱՄՊՈՃ « Ժողովրդական Հանրապետութիւն » դարձաւ մինչ Սիհանուք Ա – պահովութեան Խորհուրդին կը ներկայացնէր Վիէթնամի դէմ բողոքը: Ա· Խ·ի 15 անդամները պէտք է որոշէին նաեւ թէ Սիհանուք կրնա՞յ Ամերներու դառը պաշտպանել Ազգաժողովին առջեւ, քանի որ իրականին մէջ, ոչ ոք զինքը փաստորած է: Միւս կողմէ Ֆուանմէի վիէթնամասէրներու համաձայն երեք միլիոն հոգի սպանուած է « ահաւոր ցեղասպանութեամբ » մը 1975էն ի վեր կարմիր Ամերներու կողմէ···:

ՀՌՈՄի մէջ եղեռնափորձերու չարքը կը չարունակուի: Ծայրայեղ աջ թէ ծայրայեղ ձախ նախանձելիք բան չունին:

ԿՈՆԱԿՈՎՕ, խորհրդային փոքրիկ քաղաքին առեանը մէկ տարի աչխատանքի կայանի դատապարտած է Ալեքսանդր Օկորնիկով անուն մէկը « մակաբուծութեան » համար: Ենթական սակայն կ'ըսէ թէ դատապարտուած է իր համոզմունքներուն համար: 1973էն արդէն արտաքսուած էր Մոսկուայէ չարժանկարի հիմնարկէն իր կրօնական հաւատքին համար:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ, երկաթուղիի գիները, ճամբորդներու համար 7,50 առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն Փետր· մկկէն: Առայժմ այս յաւելումը չի վերաբերիր արուարձաններու գիներուն, ոչ ալ ներքնչագոյն բառքին:

×

ՃԱՐՏ· ՌԱՖԱՑԷԼ ԻՍՐԱՑԷԼԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԵՐԵԿՈՑՔ

Երեւանի ճարտարապետներու տան մէջ բացուած է ողբացեալ ճարտարապետ Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի գործերուն ցուցահանդէսը: Վարպետին ծննդեան 70ամեակին նուիրուած ցուցահանդէսին ներկայացուած են մօտ երեք հարիւր իրական նացած նախագիծեր եւ մոյզացումներ, որոնց կարգին՝ արդիւնաբերական ճեռնարկութիւններ, մշակութային եւ հանրային չէնքեր, բնակարաններ, կոթողներ, յուշակառոյցներ, հանգստեան տուներ եւայլն: Ռաֆայէլ Իսրայէլեան հայ դասական ճարտարապետութեան հարուստ աւանդութիւնները կը զուգորդէր ժամանակակից ճարտարապետական մտածողութեան հետ:Ստեղծագործական հարուստ երեւակայութիւնը, չինանիւթի ու ձեւի զգացողութիւնը՝ Իսրայէլեան ճարտարապետի, իսկական արուեստագէտի այս հիմնական յատկանիշները, իրեն կ'օգնէին կերտելու այնպիսի գործեր, որոնք զգալի կերպով հարստացուցած են Հայաստանի ճարտարապետութեան անդաստանը: Իսրայէլեան ճարտարապետը, նկարիչն ու արուեստագէտը աչխատած է արուեստի չատ մը մարզերու մէջ, կատարած է գիտական հետազօտութիւններ եւ դաստիարակած ճարտարապետներու սերունդ մը: Հոկտեմբերեանի մէջ, Սարդարապատի յուչարձանի ազգագրութեան թանգարանի սրահը, որ կառուցուած է Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի նախագիծով, տեղի ունեցած է ճարտարապետին յիչատակին նուիրուած երեկոյթ մը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մ Ա Հ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԵԱՆԻ

« Սովետական Հայաստան » օրաթերթի Յունուար 4ի թիւէն կ'իմանանք թէ Երեւանի մէջ մեռած է երաժիչտ Ալեքսանդր Ալեքսանդրեան: Ծնած էր 1889ին՝ Լեռնային Ղարաբաղի Շուչի քաղաքը: Մանկութենէն նուագած է ժողովրդական նուագարանները, իսկ 1907 – 1910 թուականներուն ղեկավարած է ծննդավայրին մէջ նուագախումբ մը: 1930ին Երեւանի երաժչտանոցի ժողովրդական նուագարաններու բաժնին մաս կազմած է: 1936–1938 թուականներուն ղեկավարած է Հայֆիլհարմոնիայի ժողովրդական երգի եւ ժողովրդական նուագարաններու համոյթները: Երեսուն տարի աչխատած է Հայաստանի երգի – պարի պետական համոյթին մէջ, իբրեւ նուագարանային բաժնի ղեկավար:

ՍՈՒՐԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ

Երեւանի մէջ մեռած է ճարտարագէտ Ս· Վարդանեան:

Ծնած էր 1907ին՝ Ստեփանաւանի չըրջանի Գիւլագարակ գիւղը: Մինչեակարգ կրթութիւնը ստացած է Թիֆլիս: 1930ին աւարտելով Մոսկուայի Ուժի Հիմնարկը, պաշտօնի կոչուած է Զագէսի մէջ: 1947–1952 թուականներուն Ս· Վարդանեան եղած է Լենինականի քաղաքապետը, որմէ ետք պաշտօնավարած է Երեւանի Բազմարուեստից Հիմնարկին մէջ: Երկու տարի (1960 – 1962) վարած է Երեւանի քաղաքապետի պաշտօնը, ապա նչանակուած է Հայաստանի կառավարութեան Ուժի եւ Էլեկտրականացման գլխաւոր վարչութեան պետ: Այս պաշտօնով Ս· Վարդանեան կազմակերպական եւ արտադրական մեծ աչխատանք տարած է Հայաստանի զարգացող ժողովրդական տնտեսութիւնը ուժի հիմքով ապահովելու ուղղութեամբ: Իր նախաձեռնութեամբ եւ անմիջական ղեկավարութեամբ կառուցուեցան Հրազդանի պետական չրջանային էլեկտրակայանը, Երեւանի եւ Կիրովականի ջերմէլեկտրական կեդրոնները եւ կարգ մը ջրէլեկտրակայաններ: Եղած է Հայաստանի Համայնավար կուսակցութեան կեդր· Կոմիտէի անդամ եւ երես փոխան:

Լ· ԿՐՈՑԵԱՆ
ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀ

Երեւանի մէջ գումարուած է Հայաստանի Լրագրողներու Միութեան վարչութեան լիակատար նիստը, ուր քննութեան առնուած են կազմակերպական հարցեր: Ժողովը Ա· Խաչիկեանը « ազատած է» վարչութեան նախագահի պաշտօնէն՝ այլ աչխատանքի անցնելու կապակցութեամբ եւ նոր նախագահ ընտրուած է « Սովետական Հայաստան » թերթի խմբագիրը՝ Լ· Կրոյեան: Նախագահի տեղակալ ընտրուած է « Արմէնփրէս »ի տնօրէն Մ· Խաչատրեան: Ժողովին ներկայ եղած են Համայնավար կուսակցութեան կեդր· Կոմիտէի քարտուղար Կարլէն Դալլաքեան եւ փրոփականտի բաժնի վարիչ Ա· Մկրտչեան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒ – ԹԵԱՆ 1978Ի ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հայաստանի Լրագրողներու Միութիւնը հրապարակած է 1978ի լրագրական լաւագոյն գործերու համար իր սահմանած մրցանակներու դափնեկիրներուն անունները, ըստ հետեւեալի·

« Սովետական Հայաստան » թերթին՝ Սեպտ· 1 եւ 29 թիւերուն մէջ « Ցաւերժ ուս ժողովրդի հետ » յօդուածներուն համար:

« Կոմունիստ » թերթին՝ Սեպտ· 10ի « Լենինի քաղաքը՝ հերոս քաղաք », Սեպտ· 29ի « Ողջոյն, Ռուսաստան » թեմաներուն համար:

Ադօ Ադոյեանին՝ « Պատմական լրագրութեան բաղձալի ելքը » յօդուածին համար, տպուած « Լենինեան ուղիով » ամսագրի թիւ 10ի մէջ:

« Արմէնփրէս »ին՝ Ռուբէլեան Հայաստանի Ռուսիոյ կցման 150ամեակի տօնակատարութիւնները լաւագոյնս ծանօթացուցած ըլլալուն համար:

Ձայն – հեռատեսիլի կոմիտէի լրատուական գլխաւոր խմբագրութեան՝ 150-ամեակին նուիրուած հաղորդումներու չարքին համար:

« Երեկոյեան Երեւան » թերթին՝ Սեպտեմբեր 29ի « Նոյն ծառի ճիւղերը, նոյն գետի վտակները » թեմայով թիւին համար:

Բենիկ Գասպարեանին՝ Սիսիանի չրջանի « Որոտան » թերթի Մայիս 27ի թիւին մէջ տպագրուած Խաչատրեաններու գերդաստանին նուիրուած ակնարկին համար:

Աբովեանի չրջանի « Արշալոյս » թերթին՝ Մայիս – Օգոստոս ամիսներուն հրատարակուած « Օրհնուի էն սհաթը » խորագրով յօդուածաչարքին համար:

« Ելեկտրամեքենաշինութիւն » մեծ տպաքանակով թերթին՝ Հոկտ· 16ի « Ցաւերժ միասին » թիւին համար:

Դատակազմը քաղաքական մրցանակները չնորհած է նաեւ կիրովականի Կայծ, Արտաչատ, Սեւան, Արարատ թերթե – րուն:

×

« Սովետական Հայաստան » թերթի խմբագրութիւնը եւս հրապարակած է 1978ի լաւագոյն յօդուածներու ցանկը, նիւթական նուէրներով պարգեւատրելով անոնց հեղինակները:

Դափնեկիրներն են՝

Համբարձում Կարապետեան՝ « Ռուսաստանի դերի լենինեան գնահատականը » յօդուածին համար (Սեպտ· 21):

Հրաչիկ Գաբրիէլեան՝ « Հողը բարիքի աղբիւր է, պահպանենք այն » (Յունուար 11):

Սերօ Խանզադեան՝ « Կուսակցութեան եւ ժողովրդի մեծ սիրանքը » (Նոյեմբեր 19):

Հրանտ Թամրազեան՝ « Սիամանթոյի տառապանքի եւ երազների խորհուրդը » (Դեկտ· 24):

Վահան Թադեւոսեան՝ « Բաց նամակ բուժող բժչկին եւ ուրիչներին » (Յունիս 28):

ԵՐԵՒԱՆ ⇔ ՓԱՐԻԶ
ՀԵՌԱՑՈՒՅՑ

ԵՐԵՒԱՆ
(Արմէնփրէս, Դեկտ· 29 – Յունուար 4)

ՅԱՏՈՒԿ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի բնակչութեան կենցաղի սպասարկութեան նախարարութեան կարգադրութեամբ, նոր տարուան օրերուն, տասնեակ յատուկ կառքերով եւ զանազան հասցէներու ղրկուած են կաղանդ պապաներ, որոնք մանուկներու նոր տարին չնորհաւորած են, նուէրներ բաժնած եւ տօնածառերու լոյսերը վառած:

×

ՃԱՐՏ· ՌԱՖԱՑԷԼ ԻՍՐԱՑԷԼԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԵՐԵԿՈՑՔ

Երեւանի ճարտարապետներու տան մէջ բացուած է ողբացեալ ճարտարապետ Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի գործերուն ցուցահանդէսը: Վարպետին ծննդեան 70ամեակին նուիրուած ցուցահանդէսին ներկայացուած են մօտ երեք հարիւր իրական նացած նախագիծեր եւ մոյզացումներ, որոնց կարգին՝ արդիւնաբերական ճեռնարկութիւններ, մշակութային եւ հանրային չէնքեր, բնակարաններ, կոթողներ, յուշակառոյցներ, հանգստեան տուներ եւայլն: Ռաֆայէլ Իսրայէլեան հայ դասական ճարտարապետութեան հարուստ աւանդութիւնները կը զուգորդէր ժամանակակից ճարտարապետական մտածողութեան հետ: Ստեղծագործական հարուստ երեւակայութիւնը, չինանիւթի

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Գ.

Կը նայիմ ժամացոյցիս, կը նշեմ նոթատետրիս մէջ, « Վարդգէս Գրիգորեան – եան բացումը սկսաւ կատարել ժամը 10·03ին »: Գէշ չէ բացման յապաղումը, այս մէկ ժամը՝ եթէ ներկաներու կորելիք ճամբան նկատի առնուի. ամենք Նիւ Եորքի արուարձաններէն եկած են, ամենք ալ՝ հինգ հազար քիլոմեթր արեւմուտք գտնուող Քալիֆորնիայէն: Տրուած ըլ – լալով տեղական երթեւեկի դժուարու – թիւնները եւ տեղացիի ծուլութիւնը՝ Նիւ Եորքցիներէն չատերը ուշի՛ ուշ կը հասնին, քան ցամաքամասը կտրող – անցողները: Ինդիր չէ. ժամ մը ուշ կը սկսինք, բայց այս կարճ հանդէս մը պիտի չըլլայ, ուր նման յապաղումներ անհերելի պիտի ըլլային: Աւիկա երկու օր տեւելիք համագումար է:

Կ'անդրադառնամ որ առանց կղերա – կանի եւ աղօթքի կը կատարուի համագումարին բացումը: Կ'ենթադրեմ որ էջմիածնական կամ Կիլիկեան Թեմէն քահանայ մը հրաւիրելով՝ կազմակերպողները պիտի վիրաւորէին մէկ կամ միւսը, որ պէտք եղած բարեխօսութիւնները կատարեց:

Ի դէպ, Գրիգորեան նաեւ արտայայտեց Վարչութեան սրտին մօտ յոյս մը, այսինքն՝ թէ կարելի պիտի ըլլայ հրատարակել Համագումարի ընթացքին կատարուած բոլոր զեկուցումները, զատ գրքոյկով մը, եւ բարերարներու աջակցու – թեամբ:

Դժգոհ արջի պէս քան մը մրթմրթացի քթին տակէն, այնքան բարբառձայն՝ որ մօտս նստողները ապշած լինի նայեցան: Ինքզինքս զսպեցի, բայց դժգոհութեանս պատճառը կրկնակ էր: Նախ՝ 1978ի Յունիսէն ի վեր կը սպասէի եւ դեռ կը սպասեմ Միլանոյի Իտոմի զեկուցումներուն, որոնցմէ մէկ հատը միայն ձեռքս անցած է, կարդացած եմ եւ « ախորժակս » բացած է: Իրրեւ գրքոյկ պիտի հրատարակուէին անոնք ալ, սակայն մէջտեղ չկան: Յետոյ՝ չեմ կրնար խանդավառուիլ զեկուցումներ հրատարակելու գաղափարով, զանոնք լսելէ առաջ: Ինքզինքս կը սաստեմ, չեմ ուզեր ճառերէ չատ բան՝ քաշած Հայու նախապաշարումներս չզթայաղերծել եւ դասախօսները դատել, դեռ պիրենք լսելէ առաջ: Յուսեսութիւնս լինի ենթադրել կուսայ որ դասելիք եւ դատապարտելիք չատ բան պիտի լսեմ անպայման:

Բեմին վրայ է երկրորդ խօսողը, Պր. Սուրէն Մանուէլեան: Ծանօթ չեմ իրեն, սակայն անունը լսած եմ: Ինք եւ Յակոբ Կարապետեան Ամերիկահայ Գրողներու Համագումարի Իրականացման Վարչութեան երկու առենապետներն են: Այս երկու մարդիկը, որոնք կը ներկայացնեն հայ քաղաքական կեանքի երկու չատ տար – բեր հոսանքները, տարիէ մը ի վեր լծուած են նոյն սայլին, ու կազմակերպչական գործի բեռը քաշած են մինչեւ հոս, մինչեւ այս ժողովի իրականացումը: Շատ մը մարդիկ չատ բան ըսած են այս գործին սիրոյն, սակայն գուցէ երկու առենապետներու գործը պահանջած է ամէնէն նուրբ մօտեցումը, որովհետեւ ի սկզբանէ կենսական նկատուած է ոչ – քաղաքական ընոյթ տալ Համագումարին, եւ մէկտեղել հին պառակտումներու պատճառաւ երկար տարիներ իրարմէ հեռացած մարդիկ:

Պր. Մանուէլեան կը սկսի իր խօսքը, յիշելով անձեր՝ որոնք ներկայ պիտի չկարենան ըլլալ, անձեր՝ որոնցմէ մէկուն, Մկրտիչ Համեանին հանդիպիլ կ'ուզէի: Սակայն ան չէ կրցած գալ հեռաւոր Մեքսիքոյէն, ինչպէս չեն կրցած գալ ուրիշներ՝ աւելի մօտակայ շրջաններէ: Պարոն Մանուէլեան անոնցմէ ո – մանց ուղարկած մաղթանքները կարդալէ եւ անոնց բացակայութեան մասին ցաւ յայտնելէ ետք կ'արտայայտէ իր յոյսը՝ որ ներկայ եղողները պիտի արդարացնեն տարուած աշխատանքն ու զոհաբերութիւնները, « միտքերու անկեղծ փոխանակութիւններ ունենալով, եւ մանաւանդ Գրական Հիմնադրամի մը եւ Հրատարակչականի մը իրականացման մասին մտածելով: «Գործնական է մարդը», կ'ըսեմ ես ինծի. « փոխանակուելիք մտքերուն արժէքը չենք կրնար երաշխաւորել, բայց կասկած չի կրնար գոյութիւն ունենալ նման Հիմնադրամի մը եւ հրատարակչականի մը օգտակարութեան մասին՝ ներկայ ամերիկահայ իրականութեան մէջ »:

Պարոն Մանուէլեանն ալ իր խօսքը ճիշդ հինգ վայրկեանի մէջ կ'ըսէ, ու ես

Գրեց՝
ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

խմբագրումի անդամները: Յաջորդ երկու օրուան նիստերու ընթացքին կը նըշմարեմ կղերականներու բացակայութիւնը, ոչ միայն իբր պաշտօնական անձ, այլեւ իբր պարզ ներկայ: Բողոքողներ չկան: Կ'ենթադրեմ որ Կիրակիի պատարագներուն կը պատրաստուին մեր հոգեւոր հայրերը:

Ես մտածումներ կը նոթագրեմ. մէկ – ջոցին Պր. Վարդգէս Գրիգորեան կը շարունակէ իր Բարի Գալուստի խօսքը, որ խոստացած է կարճ կապել: Կը հաստատէ որ ի վիճակի պիտի չըլլանք « վերջնական եւ ապահիչ զեկուցումներ ունենալու եւ որոշումներու հասնելու: Ոչ միայն երկու օր այլ նոյնիսկ երկու չաբաթն ալ պիտի չբաւէր նման բանի համար: Այն պարագան, որ գրողներ ու մտաւորականներ հաւաքուել են, ինքնին մէկ օգտակար նախապայման է պիտի համարել ապագայ գործնական քայլերի համար »:

Մինչ Հ. Գ. Բ. Միութեան աքնաղան աշխատող ներկայացուցչին արեւելահայերէնը կը փորձեմ նոթագրել, յետոյ մէջբերելու յոյսով, կը մտածեմ որ չըլլամեղանքի կարիք զգալու պէտք չունի ան: « Ապահիչ » զեկուցումները, իմ ժողովականի եւ համալսարանականի փորձառութեան մէջ գոնէ, ունկնդիրները յաճախ կը քամեն ու կը ապառնեն, սակայն նիւթը՝ ո՛չ: Եւ, ո՛վ հրաշք, Պր. Գրիգորեան իր բացման խօսքերը կարճ կը պահէ. կը նայիմ ժամացոյցիս, կը նշեմ 10·08: Հինգ վայրկեան միայն: « Այս մարդը հակիրճ խօսեցաւ եւ միայն պէտք եղածը ըսաւ », կը մտածեմ: « Եթէ յաջորդին մասնակցողները բոլորն ալ այսպէս չարժին, երանի մեզի »: Դժբախտաբար այդպէս պիտի չըլլայ: Պր. Գրիգորեան եղաւ այն քիչերէն մէկը, որ կրցաւ ամէն պէտք եղածը ըսել՝ իրեն տրամադրուած վայրկեաններու ընթացքին: Կրցաւ նոյնիսկ Միութեան եւ կազմակերպիչ Յանձնախումբի ջերմ շնորհակալութիւնները յայտնել ազգ. բարերար Ա. Մանուկեանի, առանց երկրպագութեան բայց սրտաբուխ անկեղծութեամբ: Մատնանշեց որ զանազան անձեր բարոյապէս եւ նիւթապէս զօրաւիգ հանդիսացան Համագումարի Իրականացման Վարչութեան, սակայն անոնց մէջ պատուոյ տեղը կը պատկանի Ալեք Մանուկեանի եւ Ալեք Մանուկեան Մշակութային Հիմնարկի վարիչ Պր. Երուանդ Ազատեանին, որ պէտք եղած բարեխօսութիւնները կատարեց:

Ի դէպ, Գրիգորեան նաեւ արտայայտեց Վարչութեան սրտին մօտ յոյս մը, այսինքն՝ թէ կարելի պիտի ըլլայ հրատարակել Համագումարի ընթացքին կատարուած բոլոր զեկուցումները, զատ գրքոյկով մը, եւ բարերարներու աջակցութեամբ:

Դժգոհ արջի պէս քան մը մրթմրթացի քթին տակէն, այնքան բարբառձայն՝ որ մօտս նստողները ապշած լինի նայեցան: Ինքզինքս զսպեցի, բայց դժգոհութեանս պատճառը կրկնակ էր: Նախ՝ 1978ի Յունիսէն ի վեր կը սպասէի եւ դեռ կը սպասեմ Միլանոյի Իտոմի զեկուցումներուն, որոնցմէ մէկ հատը միայն ձեռքս անցած է, կարդացած եմ եւ « ախորժակս » բացած է: Իրրեւ գրքոյկ պիտի հրատարակուէին անոնք ալ, սակայն մէջտեղ չկան: Յետոյ՝ չեմ կրնար խանդավառուիլ զեկուցումներ հրատարակելու գաղափարով, զանոնք լսելէ առաջ: Ինքզինքս կը սաստեմ, չեմ ուզեր ճառերէ չատ բան՝ քաշած Հայու նախապաշարումներս չզթայաղերծել եւ դասախօսները դատել, դեռ պիրենք լսելէ առաջ: Յուսեսութիւնս լինի ենթադրել կուսայ որ դասելիք եւ դատապարտելիք չատ բան պիտի լսեմ անպայման:

Բեմին վրայ է երկրորդ խօսողը, Պր. Սուրէն Մանուէլեան: Ծանօթ չեմ իրեն, սակայն անունը լսած եմ: Ինք եւ Յակոբ Կարապետեան Ամերիկահայ Գրողներու Համագումարի Իրականացման Վարչութեան երկու առենապետներն են: Այս երկու մարդիկը, որոնք կը ներկայացնեն հայ քաղաքական կեանքի երկու չատ տար – բեր հոսանքները, տարիէ մը ի վեր լծուած են նոյն սայլին, ու կազմակերպչական գործի բեռը քաշած են մինչեւ հոս, մինչեւ այս ժողովի իրականացումը: Շատ մը մարդիկ չատ բան ըսած են այս գործին սիրոյն, սակայն գուցէ երկու առենապետներու գործը պահանջած է ամէնէն նուրբ մօտեցումը, որովհետեւ ի սկզբանէ կենսական նկատուած է ոչ – քաղաքական ընոյթ տալ Համագումարին, եւ մէկտեղել հին պառակտումներու պատճառաւ երկար տարիներ իրարմէ հեռացած մարդիկ:

Պր. Մանուէլեան կը սկսի իր խօսքը, յիշելով անձեր՝ որոնք ներկայ պիտի չկարենան ըլլալ, անձեր՝ որոնցմէ մէկուն, Մկրտիչ Համեանին հանդիպիլ կ'ուզէի: Սակայն ան չէ կրցած գալ հեռաւոր Մեքսիքոյէն, ինչպէս չեն կրցած գալ ուրիշներ՝ աւելի մօտակայ շրջաններէ: Պարոն Մանուէլեան անոնցմէ ո – մանց ուղարկած մաղթանքները կարդալէ եւ անոնց բացակայութեան մասին ցաւ յայտնելէ ետք կ'արտայայտէ իր յոյսը՝ որ ներկայ եղողները պիտի արդարացնեն տարուած աշխատանքն ու զոհաբերութիւնները, « միտքերու անկեղծ փոխանակութիւններ ունենալով, եւ մանաւանդ Գրական Հիմնադրամի մը եւ Հրատարակչականի մը իրականացման մասին մտածելով: «Գործնական է մարդը», կ'ըսեմ ես ինծի. « փոխանակուելիք մտքերուն արժէքը չենք կրնար երաշխաւորել, բայց կասկած չի կրնար գոյութիւն ունենալ նման Հիմնադրամի մը եւ հրատարակչականի մը օգտակարութեան մասին՝ ներկայ ամերիկահայ իրականութեան մէջ »:

Պարոն Մանուէլեանն ալ իր խօսքը ճիշդ հինգ վայրկեանի մէջ կ'ըսէ, ու ես

1978Ր «ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԴՄԷՋԷՆ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ԱՊՐԻԼ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Մնգամ մը սովորութիւն չըլլալով, բանաձեւ ամառան միջազգային լուրերը Հայերու եւ Հայաստանի վրայ:

Ֆրանսական մամուլը, ծայրայեղ ձախէն աջ թեքելով, «Լիպերասիոն – Օռոռ», կ'անդրադառնայ Հայերու դէմ եղած հալածանքներուն Հայաստան: Երեւանի եւ « Հելսինքիի խումբին » ստացուած մէկ զեկոյցին մէջ թուարկումը կայ բանտարկութիւններուն եւ սպանութիւններուն ի չարս որոնց Պ. Սեւակի սպանութիւնը կառքի արկածով: Նաեւ Չինաստանը կը զբաղի մեր դատով: Նոր Չինաստան գործակալութիւնը, Հայաստանի կցումին ուռճական հողերուն 1150ամեակի տօնա – կատարութեան առթիւ կ'ամբաստանէ Թուրք. Միութիւնը որ կը պահպանէ Հայաստանի պարտադրուած կառոյցը «զինեալ ուժով» բայց նաեւ դիւանագիտական խաղերով եւ բարքերու խախտումով: Հայերէնը Հայաստանի մէջ կը մնայ «ազգային լեզու»: Նոր Սահմանադրութիւնը կը միտէր ջնջել այս յօդուածը: Բայց բողոքի բուռն ցոյցերու դիմաց, իշխանութիւնները տեղի տուին: Անհանգստացած է այս երեւոյթը: Վրաստանի մէջ նոյնպէս, վրացերէնը կը մնայ ազգ. լեզու: Ադրբեջանի մէջ եւս, ադրբեջաներէնը կը մնայ իբրեւ Պետութեան լեզու:

Նոր մեղրալուսին մը Թուրքիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ: Էճեվիտի սպառնալիքները արդիւնք տուին: 40 Ճանթոմ օգնաուեր Հասան Անգարա: Գարթըր դիմելով ամերիկեան Քոնկրէսին կ'ուզէ վերջնել Թուրքիոյ զինար – դելքը: Ցունաստան վրդոված է: Ամերիկայի երեք հայ քաղաքական կուսակցութիւնները բողոքի հեռագիր կը զրկեն նախագահ Գարթըրի, բայց...: Թուրքիա կը խաղայ բոլոր ճակատներու վրայ: Թուրքիա եւ Խորհ. Միութիւն կը ստորագրեն առեւտրական համաձայնագիր մը: Նոյնպէս երկու երկիրները կ'ուզեն չահագործել մինչեւ ծայրը զինուորական մարզի մէջ ներկայացուած կարելիութիւնները: Սակայն ներքին ճակատի վրայ, անիշխանութիւնը կը չարունակէ տիրել երկրին մէջ: Եղեռնափորձերը անպակաս են: Կը սպաննուի Մալաթիոյ քիւրտ քաղաքապետը:

Կիպրոսի համար Թուրքերը առաջարկներ կը ներկայացնեն Վալտհայմի: Համադաշնակցային կառավարութիւն, իւրաքանչիւր համայնք պահելով իր քաղաքական եւ դատական ինքնավարութիւնը, հողային գետնի վրայ միացն հարիւրին հինգի վերադարձ մը, Ֆամակուսթի հարց, կը կազմեն առաջարկներուն կնճռականը: Կիպրոս անընդունելի կը գտնէ այս առաջարկները:

Իտալիա, կարմիր Ջոկատները եւ Ալտօ Մոռօ: Գիրերը, հակասական լուրերը իրարու կը յաջորդեն: Կառավարութիւնը չուզեր բանակցիլ: Սարսափը կը չարունակէ տիրել ամբողջ երկրին մէջ: Ընդվզումը ընդհանուր է Իտալիա եւ այլուր:

Լիբանանի մէջ միշտ խառնակ վիճակ եւ Պէյրութ կրակի տակ: Քաղաքը կը ներկայացնէ պատերազմական շրջանի իր մոայլ պատկերը:

Ապրիլ 19ը, սպանական Համայնավար կուսակցութեան համար պատմական կը նկատուի: Համագումարը կը վերընտրէ փառքով Քարիյոն եւ լենինիզմ բառը կը ջնջուի Համայնավար կուսակցութեան սահմանումին մէջ:

Պարակատան կ'ապրի իր պատմութեան ամէնէն տագնապալի շրջաններէն մին: Բուռն բախումները եւ հակակառավարական միջադէպերը կը բազմապատկուին:

Մեծն Բրիտանիա իր բազմաթիւ հոգերուն կարգին, ունի նաեւ իր « անառակ » իշխանուհին, Մարկարէթի, հոգը որ սիրային կեանքէ սիրային կեանք կը ստեղծէ դայթակղութիւններ:

Զատէն վերադարձան Ֆրանսացի եւ գուիճերացի երկու պատանդները 88 օրուան առեւանգումէ մը ետք:

Արկադի Շեվչենկօ, Խորհ. Միութեան դեսպան ՄԱԿի մօտ կ'որոշէ Մոսկուա չվերադառնալ: Զինքը կը փոխարինէ Վիկտոր Իսրայէլեան:

ՓՐԱՆՍԱ

Երեք նորեր եկան, երեք հիներ գացին չորս հոգի նախարարութիւն փոխեց, երեք այլ հիներ վերադարձան: Ահա նոր կառավարութիւն մը առանց նորութեան ոգի: Պառ կը յաջորդէ Ռ. Պառի: Նոր կառավարութիւնը կը ներկայացնէ Ֆրանսայի ամենէն ձանձրալի կառավարութիւնը: Ոչ մէկ նորութիւն, ոչ մէկ ոգեւորութիւն: Ֆրանսան կը ձանձրանայ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ժիսքար Տէսթէնէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ժակ Շիրաքէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ռ. Պառէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ֆրանսուա Միթերանէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ֆրանսայէ:

Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ֆրանսայէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ֆրանսայէ: Ֆրանսան կը ձանձրանայ Ֆրանսայէ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՈՑՍՈՒՆԴ

Մարտի 24-ին, Հայաստանի Գրողների միության Ծ. Թադևոսյանց կենտրոնում տեղի ունեցավ հոգսունդի նվիրված հերթական նիստը։ Ներկա էին գրողներ, մշակույթի գործիչներ, հոգսունդի ընկերներ։ Նիստը բացեց և վարեց Ռուբեն Մուրադյանը։

Հոգսունդի ծրագրային հարցերի մասին զեկուցեց Ռուբեն Մուրադյանը։ Նա ասաց, որ 1990թ. հոգսունդի գործունեության հիմնական ուղղությունները պետք է լինեն հայ ժողովրդի ազգային ինքնության պահպանումը, հայ մշակույթի զարգացումը, հայ գրքի հրատարակության ու տարածման հարցերը։ Հոգսունդը պետք է ձգտի ստեղծել հայ գրողների ստեղծագործական լավագույն պայմանները, ինչպես նաև հոգ տանի նրանց սոցիալական ապահովության մասին։ Հոգսունդը պետք է ունենա իր ամսագիրը, որի հրատարակությունը ևս հոգսունդի հիմնական խնդիրներից մեկն է։

Հոգսունդի նախագահության անդամ Ռուբեն Մուրադյանը հայտնեց, որ հոգսունդի հիմնադիր անդամների թիվը հասել է 1000-ի։ Հոգսունդի անդամ կարող է դառնալ ցանկացած գրող, ով ընդունում է հոգսունդի կանոնադրությունը և վճարում է անդամավճարը։ Հոգսունդի անդամ կարող են դառնալ նաև գրականության, մշակույթի գործիչները, որոնք ցանկություն կհայտնեն աջակցել հոգսունդի գործունեությանը

Տէր եւ Տիկին Պարգեւ Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Հելվաճեան, Տէր եւ Տիկին Եդուարդ Մասլաքեան (Քլերմոն – Ֆերան), Տէր եւ Տիկին Պարգեւ Մասլաքեան, Օր. Մաւիէն Օգզաճեան յաւուղ կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգակցին՝

ԱՃԻՒ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ՄԱՍԼԱՔԵԱՆԻ
(ծնեալ Օգզաճեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 11ին։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Երկուշաբթի, Յունուար 15ին, ժամը 15·45ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին։

Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տէր եւ Տիկին Արտաշէս Ուշագլեան իրենց վաղամեռիկ զաւակին՝

Հրայր – Պետիկ Ուշագլեանի

մահուան երկրորդ տարելարձի հոգե – հանգիստին առթիւ 250 Ֆր. կը նուիրեն «Յառաջ»ին։

×

Նոյն տխուր առթիւ ընտանիքին բարեկամուհի մը՝ 200 Ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ին։

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ «ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ» ՎԻԵՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ.— «Յառաջ»ի քացած քացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Յառաջ» 23–24 Դեկտ. Ա. Էջ) Վիեննի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր.ով։ Ստորեւ անուանացանկը ներբերումներ – րուն մաս–մաս.—

Վիեննի Հայ Ազգ. Մխիթարեան 2000, Մուրատեան Վազգէն 1000, Զօլօեան Փարիզ 500, Գալուստեան Վրէժ 500, Աթալի Տիկ. Զարուհի 500, Սանճեան ընտանիք 500, Թորոսեան Սարգիս (Շուս) 500, Ռըստիկեան Ասատուր 500, Ռըստիկեան Սագօ 500, Ահմէտեան ընտանիք 400, Աթունեան ընտանիք 350, Սապունճեան կարապետ 300, Թադէոսեան Տիկ. Արաքսի 300, Զատիկեան Տիկ. Մարգրիտ 300, Հայ երիտասարդ մը 250, Աբգարեան Ամենակ 200, Խօքսիւզեան Աբրահամ 200, Անտոնեան Կարապետ 200, Գլունիկեան Ժօժօ 200, Մաղաքեան Ասատուր 200, Ձիհանշահեան Կարապետ 200, Թորոսեան Անդրանիկ 200, Սապունճեան Եղիա 200, Սէմէրճեան Աւետիս 200, Էրիքեան Արդրանիկ 200, Ալեքսանեան Նուպար 200։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ

Հիւրէն Տէր եւ Տիկին Միքայէլեան 70 Ֆր. կը նուիրեն։

×

Վերսաձլէն Տիկին Պայրամեան 20 Ֆր։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է Պր. Փօլ Գալուստեանէ 10·000 Ֆր. եկեղեցւոյ պածառութեան համար։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պօմոնի Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.—

Կարապետ Թիւթէլեանի հոգեհանգիստին առթիւ.—

Այրի Տիկ. Սաթենիկ Թիւթէլեան եւ զաւակները 200, Տէր եւ Տիկ. Նաւուրի, Տէր եւ Տիկ. Քէրքինեան 50ական, Տիկ. Նազելի Ղարիպեան, Տէր եւ Տիկ. Մել – քոնեան 20ական։ Պ. Ղազար Տէրտէրեանի հոգեհանգիստին առթիւ Դարբինեան ընտանիք, Աթոյեան ընտանիք 100ական, Տէր եւ Տիկ. Անկիպեան, Տէր եւ Տիկ. Պօղոս Ազարեան, Տէր եւ Տիկ. կապրիէլ Իլլէկեան, Տէր եւ Տիկ. Գասպասեան, Տէր եւ Տիկ. Շաքարեան 50ական, Տիկ. Ազարեան 30։ Արտեմիս Հայրապետեանի հոգեհանգիստին առթիւ Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս Սահակեան 100, Տէր եւ Տիկ. Յարութիւնեան եւ զաւակները 50։ Գեղամ Տէր–Ղուկասեանի հոգեհանգիստին առթիւ Տէր եւ Տիկ Մկրեան 100, Պր. Արծրունեան, Տէր եւ Տիկ. Գասպասեան 50ական։ Զանազան նուէրներ՝ Տիկ. Տուրնայեան եւ Պ. Ահմէտեան «Տէր ողորմեա»ի առթիւ 200, Պ. Գրիգոր Թիւթէլեան իր կնոջ յիշատակին 50, Տիկ. Մարի Ուլուզեան, մատաղի համար 50, Պր. Յակոբ Յակոբեան 20 Ֆր.։

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ «ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս. Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի։

120 հոգինոց երգչախումբը կըղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵՐԼՄԱԶԵԱՆ։

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու։ Քոնֆորտ–Փալմպիչ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին։

Յ. Գ.— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ. 77·84·70

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պլ. Օտտոյի կազ. Ճաշի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները փոխան ծաղկեպսակի.— Սարգիսեան Եղիազարի հոգեհանգիստին այրի Տիկ. Եսթեր Սարգիսեան 50 Ֆր., խաղող օրհնութեան առթիւ Տէր եւ Տիկ. Դաւիթեան 10, Փայլակ Կիրակոսեանի թաղման առթիւ Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Այվազեան 50, Համբարձում Քալեան 20, Պր. Յարութիւն Հէքիմեան 25։ Ալմաստ Մինասեանի թաղման առթիւ Տէր եւ Տիկ. Սահակ Յարութիւնեան 15, տարեկան ննջեցեալց հոգեհանգիստին առթիւ այրի Տիկ. Տուտու Պօղոսեան 20, Եսթեր Սարգիսեանի թաղման առթիւ Սարգիսեան ընտանիք 100, Տէր եւ Տիկ. Ղազար Կիւլեան 20, տարբախտ Կարօ Ալմաղանեանի թաղման առթիւ Տէր եւ Տիկ. Յովսէփ Տէմիրճեան (Տէսին) դպրոցին 50, Պլ. Օտտոյի թաղական անդամներ 100, այրի Տիկ. Մերկէր Սուքիասեան 20, Պօղոսեան եւ Ճաբայեան ընտանիք 50, Տէր եւ Տիկ. Ղազար Կիւլեան 20, Տէր եւ Տիկ. Կարօ Կոնոյեան 25, Հ.Մ.Ը.Մ. – Արծիւ մարզական 50, Տէր եւ Տիկ. Մուրատեան 50, Տէր եւ Տիկ. Արշակ Մխոյեան 30, այրի Տիկ. Տուտու Պօղոսեան 20, այրի Տիկ. Ասլանեան 50, Տէր եւ Տիկ. Սիմոն Շահրիկեան 50, Պօմոնի Կազ. Խաչ 50, այրի Տիկ. Արաքսի Սուքիասեան 50, այրի Տիկ. Թագուհի Միսիրեան 50, Տէր եւ Տիկ. Ժաք Պօղոսեան 50, Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր Գէորգեան 100, Թէճիրեան ընտանիք 50, Տիկ. Մկրտիչեան 15, այրի Տիկ. Կոնոյեան 20, Տէր եւ Տիկ. Կօթիէ 20, Տէր եւ Տիկ. Մաղիտէ 20։ Արմենակ Մուրատեանի հօդհկ. առթիւ ընկ. Կիւլպար Մարալեան 100, ընկ. Զարման Փիլիկեանի թաղման առթիւ Տէր եւ Տիկ. Սիմոն Շարիկեան 50, Տէր–Վարդանեան ընտանիք 30, Տէր եւ Տիկ. Արամ Տէր – տէրեան 50, Տէր եւ Տիկ. Ռուբէն եւ Պարգեւ Փիլիկեան 100, ընկ. Անոյշ Տէր–տէրեանի թաղման առթիւ Օր. Աղաւնի Խոսիկեան 10, Ասատուրեան ընտանիք 10, Պօղոս Թորոսեան 10, Եսթեր Սարգիսեանի հոգհնդ. առթիւ Սարգիսեան ընտանիք 100, Տիկ Տաղօլ 50, Կարօ Ալմաղանեանի քառասունքին առթիւ ընկ. Արմաղանեան 100, Տէր եւ Տիկ. Վարդեվար Գամպերեան 20, Տիկ. Կօթիէ 20, այրի Տիկ. Արաքսի Սուքիասեան 50, Պապաեան Ալեքսան 50, Օր. Ժան Սարոյեանի թաղման առթիւ Դարբինեան ընտանիք 200, այրի Տիկ. Անժէլ Պարոնեան (Փարիզ) 200, Տէր և Տիկ. Մակարեան 100, Սարոյեան ընտ. եւ Տէր–Մարտիրոսեան ընտանիք 500, Խոզիկեան ընտանիքին հոգհն. առթիւ Օր. Աղաւնի Խոզիկեան 20, մատաղի առթիւ ընկ. Մարիամ Ճնտոյեան, իր քրոջ Եղսաբէթ Հայրապետեանի յիշատակին 20, Սերոբ Հայրապետեանի յիշատակին 20, Աստղիկ Գուլումճեան Շուշան Աւագեանի յիշատակին 10, Բարիզ Ալմաղանեան իր ընկերուհիներուն յիշատակին 20 Ֆր.։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՒՆ

Ճաշարանը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ

Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs

Cuisine Arménienne soignée
Ambiance Arménienne

Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶՆԻՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Գաղտնիք չէ, որ Ֆրանսայի մամուլը, ընդհանրապէս, նիւթական ծանր տագնապ կ'ապրի, որու հետեւանքով թերթեր կը դադրին, ուրիշներ կը ստիպուին բաժանորդագրութեան եւ հատավաճառի յաջորդական յաւելումներ կատարել կրնալ շարունակելու համար իրենց հրատարակութիւնը։ Այս պայմաններու մէջ, պարզ է որ շատ աւելի ծանր է տագնապը հայ մամուլին համար, որ չունի, իր տեղական պաշտօնակիցներուն ո՛չ սպառումը, ո՛չ ալ առեւտրական ծանուցումները։ Դեռ աւելի դժուար է անշուշտ «Յառաջ»ի նման օրաթերթի մը պարագան, որու ելքը առնտրական է, մինչ մուտքը կը մնայ ազգային։

Անցեալ տարի, նախընտրած էինք դիմանալ փոքր յաւելում մը կատարելով միայն, բայց վերջին չրջանին վարչութեանս կրած յաւելումները՝ աշխատավարձի, ընկերային եւ պետական տուրքերու, թուղթի եւ առաքումի (մեսաժըռի) եկան փաստելու թէ այդ յաւելումը բաւարար չէր տոկալու համար։ Դեռ նոր եւ ծանր յաւելումներու ստիպուած ենք դէմ դնել Յունուարէն սկսեալ։

Վստահ ենք, որ մեր բաժանորդները արիւ կը հասկնան թէ մեր կամքէն անկախ պարտադրանքին տակ ենք բարձրացնելու բաժանորդագրութեան մեր գիները կարենալ շարունակելու համար թերթիս կանոնաւոր հրատարակութիւնը։

Վերջին պատեհութիւն մը տալու համար մեր բաժանորդներուն, այդ յաւելումը պիտի կատարենք միայն ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՄԷԿԻՆ։ Մինչ այդ մեր բոլոր բաժանորդները, նոյնիսկ անոնք որոնց չըլլանը կը լրանայ աւելի ուշ (մեծ մասը Ապրիլ 8ին, քանի յետ – պատերազմեան մեր հրատարակութիւնը սկսաւ Ապրիլ 8ի մը) կրնան օգտուիլ ներկայ սակէն։

Փետրուար մէկէն ետք, բոլոր բաժանորդագրութիւնները կը գանձուին նոր սակով։

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր հաւատարիմ բաժանորդներէն անյապաղ փակել իրենց առկախ հաշիւները եւ կանխիկ վճարել իրենց բաժանորդագրութիւնը, ինչպէս օրէնք է։

Մեր նոր սակերը կը յայտարարենք իր առեններին։

Կանխայայտ չնորհակալութեամբ՝
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի

ARMÉNIE 1979
OPTIMA Tours

CETTE ANNEE 4 FORMULES :

Première Formule = 12 jours.
2 jours MOSCOU — Aller-Retour.
10 jours EREVAN

Deuxième Formule = 14 jours
2 jours MOSCOU
12 jours EREVAN

Troisième Formule = 16 jours :
2 jours MOSCOU
14 jours EREVAN

Quatrième Formule = 13 jours
MOSCOU - ARMENIE
GEORGIE - LENINGRAD

CALENDRIER

06 au 17 Avril
18 au 29 Mai
15 au 26 Juin

15 au 28 Juin
13 au 26 JUILLET
20 Juillet au 02 Août
03 au 16 Août
07 au 20 Septembre

27 Juillet au 11 Août
03 au 18 Août
24 Août au 08 Septembre
31 Août au 15 Septembre

18 au 30 Mai
13 au 25 Juillet
24 Août au 5 Septembre

Avec logements hôtels première classe (Arménia ou Ani à Erévan) pension complète — excursions quotidiennes. — Cette année de nombreuses et *nouvelles excursions*

Tous nos groupes sont accompagnés par des spécialistes.

(*Pour inscription par groupes de* 10, *nous consulter*).

RENSEIGNEMENTS - INSCRIPTIONS :

Sonia Coumryantz
OPTIMA Tours

67, rue Quincampoix (angle rue Rambuteau) — Tél. 274-27-20
Métro : Rambuteau ou Etienne Marcel
Lic. A 946 (Agence agrée INTOURIST)
Telex : 211 324 F.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
16
MARDI
16 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՅԱՌԱՋԱԳԱՑ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար. 230 Ֆ.	Վեցամսեայ	125 Ֆ.
Արտասահման	Տար. 260 Ֆ.	Հատը	1 Ֆ. 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14.294

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.294

ԽԱՉԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ "ԼԸ ՌԵՎԷՅ"ԻՆ

« ՀԱՅԵՐԸ ՄԻՇՏ ԶՀԱՍԿՑՈՒԵՑԱՆ »
Կ'ԸՍԷ ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ

Ինչպէս գրած էինք Յունուար 10ի մեր թիւով, կարգ մը այլ յօդուածներու կարգին, Յունուար 6ի *Լը Ռեվէյը* (Քաթայէպի պաշտօնաթերթ) տեսակցութիւն մը լոյս ընծայած էր երեսփոխան՝ Մէթր Խաչիկ Պապիկեանի հետ: Ստորև այդ տեսակցութիւնը, թարգմանաբար.—

Հ.— Կրնա՞ք մեզի ճշգրիտ գաղափար մը տալ այն վնասներուն մասին, որ եղան հայկ. թաղերուն մէջ, վերջին քախտում – ներու ընթացքին:

Պ.— Վերջին դէպքերը (Սեպտեմբեր–Հոկտեմբեր) հսկայ վնասներ հասցուցին Հայերուն, Պուրճ Համուտ եւ ամբողջ շրջակայքը: Չեմ ծածկեր՝ չատիչ եղաւ մեզի համար: Ցետոյ, ինչպէս գիտէք, Պիքֆայայի Նահատակաց Ցուշարձանին պայթումը պատահեցաւ: Եղեռնափորձ՝ որ, Հայերու մօտ, անխուսափելի կեր – պով յուսալքում եւ դառնութիւն պատճառեց: Ինչ որ կարեւոր է մեզի համար, քաղաքական գետնի վրայ, այն է որ Լիբանանցիները կարենան Լիբանան մնալ: Աղուոր բան է ըսել թէ ի՛նչ Լիբանան կ'ուզենք, բայց հարկ է որ Լիբանան մը ըլայ եւ Լիբանանցիները ըլլան: Բոլոր պատասխանատուները, այս համայնքին մէջ, դառն որ կացութիւնը ծանրակշիռ կը դառնար: Միւս կողմէ, անախորժ զգացում մը կը զարգանար.— Հայերը կը խորհէին, ճիշտ կամ սխալ, որ այլեւս ընդունուած չէին իրենց կարգ մը հա – մաքաղաքացիներուն կողմէ: Այդ պա – հուն, կաթողիկոսը համախմբեց հայ բո– լոր պատասխանատուները, ինչ յարան – ուանութեան ալ որ պատկանէին (Կաթո– ղիկէ, Առաքելական եւ Բողոքական) եւ երեք կուսակցութեանց քաղաքական ղե – կավարները: Ժողովը Անթիլիաս տեղի ունեցաւ: Կարծիքները կը տարբերէին եւ ոմանք կը գտնէին որ Պիքֆայայի եղեռ– նափորձը ծրագրուած էր, եւ տեսակ մը սպառնական ազդարարութիւն էր: Այդ ժողովին դրական կողմը այն եղաւ, որ կացութեան եղերային բնոյթը փարա – տեցինք: Գիտակցեցանք նաեւ, որ աւեր– ները, վիրաւորները, զոհազուրկները տեսակ մը փոում կը ստեղծէին, որ կըր– նար կացութիւնը պայթուցիկ դարձնել:

« Ուրեմն մասնակիցները որոշեցին վե– րահաստատել իրենց հաւատքը հանդէպ Լիբանանի եւ անոր ապագային, հակառակ պարագայական դժուարութեանց: Նոյն– պէս, որոշեցին հասնիլ ամէնէն ստիպո – ղականին եւ նախաձեռնել հաւաքական աշխատանքի մը իրագործելու համար տնտեսական եւ ընկերային ծրագրումի իսկական գործը: Քաղաքական կուսակ – ցութիւնները ընդունեցան լռեցնել իրենց տարակարծութիւնները եւ ազգ. վերա – շինութեան այդ աշխատանքին ձեռնար – կել:

« Այդ միաձայնութեան ցոլացումն եղող մարմին մը կազմուեցաւ, 11 անդա– մէ եւ 11 փոխ – անդամէ: Մաս կը կազ– մեն ի պաշտօնէ երկու կաթողիկոսները, Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքը եւ Բողոքա– կան Սինոդին նախագահը: Կայ նաեւ դի– ւանը նախագահութեամբ Պ. Պապիկեանի եւ փոխ – նախագահ՝ Տօքթ. Մանուկ – եանի:

« Առաջին հեռանկարն էր նորոգել վը– նասուած բնակութիւնները եւ արգելք հանդիսանալ որ Հայերը զաղթական դառ– նան: Մեզի համար, զաղթականը մարդ մըն է որ հոգեփոխութիւն կ'ունենայ կեանքին առջեւ: Այն իմաստով, որ կը հրաժարի իր պատասխանատուութիւննե– րէն եւ իր վիճակին պատասխանատուու– թիւնը ուրիշներուն վրայ կը նետէ եւ ի մասնաւորի ընկերութեան կամ Պետու– թեան, մինչ քաղաքացի մը կը մասնակ– ցի իր համայնքին պատասխանատուու – թեանց: 1300 բնակութեան նորոգութիւնը ոգեկոչեցինք: Երբ 2000 լիբանանեան ոս– կիէն պակաս վնաս կայ, նորոգութիւնը ձրի կը կատարուի: Մինչեւ 5000ի պիտի հասնինք ի մօտոյ: Այն պարագային երբ, վնասներու գումարը այս թիւէն վեր է, Մարմինը հաւանաբար գումարը տայ փո– խատուութեան ձեւին տակ, որ կրնայ նուէրի վերածուիլ ըստ դիմողին պայ– մաններուն: Վնասներու գումարը, ինչ կը վերաբերի միայն բնակութեանց 15էն 20 միլիոն լիբանանեան ոսկի կը նկատ – ուի: Ամէն բան Մարմնին հաշուոյն պիտի չկատարուի: Կրցանք, ցարդ, երկուեւկէս միլիոն լիբանանեան ոսկի հաւաքել: Մի– այն Լիբանանի Հայերը չեն, որ կը մաս– նակցին այս նուիրական օժանդակութեան, այլ կոչ կ'ընենք Հայկ. Սփիւռքին, ցըր– ուած քիչ մը ամէն տեղ աշխարհի մէջ: Նոյնիսկ Նոր Զելանտայէն դրամ ստա– ցանք: Փարիզի մէջ, օրաթերթ մը (*) կոչ մը ըրաւ, որու հետեւանքով 400 հա– զար լիբանանեան ոսկի ստացանք: Պէտք չէ մոռնալ նաեւ Միացեալ Նահանգներու Հայերը, որոնք եւս դրամ կը ղրկեն: կը յուսանք ի մօտոյ հասնիլ 6 – 7 միլիոն լ. ոսկիի: Բացի վնասուած տուներէն, բազ– մաթիւ դպրոցներ, կրթական հաստա – տութիւններ ծանրօրէն վնասուած են, անհրաժեշտ նորոգութիւնները չուրջ երեք միլիոն լ. ոսկի պիտի արժեն: Աւելի, առանց հաշուելու հսկայ վնասները տր– տեսական մարզին մէջ: Այս ճիւղին մէջ, ճշգրիտ հաշուեկշիռ մը չէ եղած: կեր – պասեղէնի գործատուն մը մոխիրի վերած– ուեցաւ, 500 բանուոր կ'ապրեցնէր: կո– րուստը տասը միլիոն լ. ոսկի կը գնա – հատուի: Ինչ խանութներ, աշխատա – նոցներ հիմնայատակ քանդուեցան: Հայ– կական թաղերուն մէջ, զատորոշում չենք ըներ Հայերուն եւ ոչ–Հայերուն միջեւ ինչ կը վերաբերի վնասուած յարկաբաժիննե– րու վերանորոգման: Նպատակը մարդիկը իրենց տունը պահելն է:

Հ.— Շատ մը Հայերու մօտ դառնու – թեան զգացում մը եւ տեսակ մը յուսա– խարութիւն կայ, ծնած այն ինքնատուռ թիւնութենէն, որմէ եղան իրենց բաղաքա– կանութեան մասին: Ինչպէս կ'ըսէիք Հա– յերը կը խորհէին, ճիշդ կամ սխալ, որ չէին ընդունուած: Այս զգացումը արտա– գաղթի շարժում մը ստեղծե՞ց հետայն – բին ծոցը:

Պ.— Մեր համայնքին մէջ, արտագաղ– թի մասնաւոր շարժում մը չկայ: Ինչպէս բազմաթիւ Լիբանանցիներ, մղուած տըն– տեսական անհրաժեշտութենէ, եղան Հա– յեր, որոնք երկիրը ձգեցին առժամեայ կերպով: Բայց, կը խորհիմ որ պիտի վե– րադառնան, անմիջապէս որ քաղաքական կացութիւնը կայունանայ: Գալով, դառ– նութեան զգացումին, կարծեմ, Հայերը միշտ չեն հասկցուած: Չեմ կարծեր, որ հիմնական հարց մը ըլայ: Լիբանանեան տագնապը զանազան վերիվայրումներ ու– նեցաւ.— Իւրաքանչիւր հատուածի դիր– քը քննադատուեցաւ այս կամ այն պա– հուն: Անգամ մը կը քննադատուէին կռուողները, անգամ մը կր ձաղկուէր ոչ– յանձնառուներու դիրքը: Անշուշտ, Պիք– ֆայայի եղեռնափորձը հոգեբանական ցնցում մը պատճառեց համայնքէն ներս: Որեւէ արարք, սահմանուած Լիբանան – ցիներու մէկ հատուածը յուսալքելու, իմ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ՎԱՂԸ՝ ԴԵՌ ԱՆՈՐՈՇ Է

— o —

Կը հաստատուի որ Շահը մինչեւ Հինգշաբթի մեկնած պիտի ըլլայ բայց կը թուի թէ պիտի չբաւէ Պախթիարին կառավարութեան հեղինակութիւն եւ վարկ տալու համար, քանի Այաթոլլա Խոմէյնի կը շարունակէ չճանչնալ այդ կառավարութիւնը եւ կրկին կը յայտարարէ թէ « հակակառավարութիւն » մը կազմած է: Ամերիկեան հեռատեսիլին տուած մէկ տեսակցութեան ընթացքին է, որ 78ամեայ կրօնապետը վերոյիշեալ յայտարարութիւնը ըրած է, չեչտելով նոյնիսկ թէ Պարսկաստանի « զօրաւոր նոր մարդը պիտի ըլլայ »: Նախարարապետի մը դերը չէ, զոր Խոմէյնի կը նախատեսէ իրեն համար այլ՝ առաջնորդի:

Ի՞նչ է Խոմէյնիի պատրաստած ապագան: Կ'ըսուի թէ 250 էջնոց ծրագիր մը ունի, հինգ տարիէ պատրաստած քա – ղաքական, տնտեսական, ընկերային եւ մշակութային բոլոր հարցերուն մասին: Ամփոփուած ձեւով մօտաւորապէս հե – տեւեալն է իր ընդհանուր դիրքը.— Պախթիարի կառավարութիւնը ապօրինի է, քանի նշանակուած է Շահին կողմէ: Խորհրդարանը ժողովրդական որեւէ հիմ չունի, ազատ ընտրութիւն չէ եղած: Երբ նոր կառավարութիւնը կազմէ թեկնա – ծու մը պիտի ներկայացնէ Հանրապե – տութեան նախագահութեան: Պիտի ըն– տրուի ժողովուրդին կողմէ: Իսլամական կառավարութեան օրէնքները Իսլամի օրէնքները պիտի ըլլան: Խոմէյնի, հոս կը չեչտէ.—

« Հանրապետութեան նախագահը պի– տի չըլլամ, պիտի դիտանամ ազգին ա – ռաջնորդն ըլլալով »: Իսլամ չի նշանա– կեր կռնակ դարձնել յառաջդիմութեան:

Քարիւղի մասին, Խոմէյնի պատրաստ է ծախելու որու որ գնէ, բացի Հարաւի Ափրիկէէն եւ Իսրայէլէն: Եթէ Միացեալ Նահանգները պարկեշտօրէն վարուին եւ չմիջամտեն ներքին գործերուն եւ ետ քաշեն իրենց խորհրդատուները՝ « պիրենք կը յարգենք » կ'ըսէ Այաթոլլան: Խորհ. Միութեան հանդէպ, աւելի բարեացակամ է եւ կ'ըսէ.— « Խորհ. Միութիւն մաս կը կազմէ այն երկիրներուն, որոնք գի– տակից եղան պարսիկ ժողովուրդին կա– ցութեան եւ ըստ այնմ չարժեցան: Բա– րեկամութեան կապեր պիտի ունենանք թէ՛ իրեն եւ թէ միւս երկիրներուն հետ, ցորչափ մեր ներքին գործերուն չխառ – նուին »: Գալով Ֆրանսայի (այն առեն երբ դեռ չատ ապահով չէր որ արտօնա– դիրը երկարաձգուի) Այաթոլլան կ'ըսէր· « Եթէ Ֆրանսական կառավարութիւնը կը նախընտրէ Ամերիկացիներուն պէս շար– ժիլ, կը վճարէ »:

Խոմէյնիի համար Շահը պէտք չէ հան– դիստ կեանք մը չարունակէ, այլ՝ ձեր– բակալուի եւ դատուի:

Ուրեմն այսօրուան պատկերն այն է որ 78 տարեկան կրօնապետ մըն է, որ կը դառնայ « յեղափոխական դէմք » մը: Յե– ղափոխութիւն եւ ընդդիմութիւն Շահին, չեն նշանակեր միշտ, որ Շիիները աղ– քատ եւ կեղեքուած մարդիկ են: Ընդ– հակառակն, անոնք ալ նոյնքան եթէ ոչ աւելի հարուստ են քան թագաւորը, քանի ծանօթ է 15 տարի առաջուան անեծքոտը երբ Շահը կ'առաջարկէ Խոմէյնիին· «20 միլիոն դոլարի կուտամ եթէ ընդունիք երկրէն հեռանալ » ու Խոմէյնի կը պա – տասխանէ.— « Տէր արքայ, ես ձեզի 40 միլիոն (50 միլիոն տոլար) կուտամ եթէ դուք մեկնիք »:

Ասիկա արդէն յատկանշական է չին հարստութեան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Պաշտպանութեան նախա – րարը՝ Հասան Ըչբք (հին ծանօթ մը Ֆրանսահայութեան, Մարսէյլի Ապրիլ – եան Ցուշարձանի օրերէն) հրաժարե – ցաւ: Չինքը կը փոխարինէ Աքմանտոր:

ՍԷՆ ԼԱԶԱՐ փողոցի եւ մեծ խանութ– ներու շրջակայքը խուճապ եւ սարսափ ստեղծուեցաւ Շաբաթ օր ժամը 5ին ա – տենները երբ քառասունի մօտ երիտա – սարդներ, բիրերով, մօլոթով զոքեխ – ներով, երկաթեայ ձողերով, իրենց երեսը ծածկած, կտրած, թափած, թալանի ու կրակի տուած են խանութները, սինեմա – ներ, պետական գանձի գրասենեակ մը, եւայլն, եւայլն հրմշտակելով եւ վիրաւո – րելով նաեւ անցորդներ: Ջորբը ձերբա – կալուած են եւ կը դատուէին երկուշաբ– թի կէսօրէն ետք « բացայայտ յանցանք »ի դատարանին կողմէ: Ինչ որ ըրած են « հաճոյքի » համար ըրած են...: Ասոնք ինքնաւար մկրտուած են, որովհետեւ ոչ մէկ շարժումի կամ հոսանքի կը պատ – կանին սկզբունքով:

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ շատ դժգոհ է որ Միաց – եալ Նահանգները աւելի պիտի օգնեն Թուրքիոյ եւ յատուկ զեկոյցով մը, հրա– պարակուած ամերիկեան Արտաքին են – թանախարարին այցելութենէն ետք, յոյն կառավարութիւնը կը ճչդէ թէ՝ պիտի չընդունի որեւէ թուրքիոյ ընծայուած պին – ուտրական օգնութիւնը կարենայ խախ – տել շրջանի ուժերը:

ՊԱՄՔ շրջանը, Ֆրանսա թէ Սպանիա ահաբեկչական արարքները կը չարու – նակուին: 48 ժամուան մէջ, երկու մեռեալ եւ երկու վիրաւոր եւս աւելցան:

ՄԻԹԵՐԱՆ յայտարարեց որ Համայնա– վար կուսակցութիւնը լենինիզմէն կը հե– ռաժարի բայց ոչ՝ սթալինիզմէն: Չի հա– ւատար եւրօհամայնավարութեան: Մաո– չէի համար ասիկա կը փաստէ Միթերանի աչ թեքումը:

(*) ԽՄԲ «ՑԱՌԱՋ».— Մէթր Պապիկ – եան կ'ակնարկէ «Ցառաջ»ի կոչին:

ՎԱՀԱԳՆԱՀԱՅ ՋՈՒՇԱԿՎԱԾՈՒ

ԱՂՈՒՀԱՅՐԱՆՑ ՀԱՎՈՒՐԱՆԸ

Ա. ՏԱՐԵՆԱՑ

ԱՍՏՂԱՅԻՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ

ՊՍՊՈՒՔԻ (Ցատաղ) — Կիլիկիոյ Ցատաղ գաւառի 21ին, յաւուրս Տեղեկութեան մը ունեցանք Ա. Տարեցեանէ — Ծնած է 1877ի Ս. Սահակ — Ծնողքը ամուսնացած են 1872ին։ Ունի 5 զաւակ։ Ամուսինը մահացած է 1920 տարի առաջ։ Ունի 3 աղջիկ եւ 2 տղայ։ Ամուսնացած են 3 աղջիկները։ Տղաքը ուսանող են։ Ունի 2 թոռնիկ։ Ունեցած է 2 եղբայր եւ 1 քոյր։ Մէկ եղբայրը մեռած է 1915ին։ Միւսները կ՚ապրին Ամերիկա։ Քոյրը ամուսնացած է Ատանա։ Ունի 2 զաւակ։ Ունեցած է 2 քոյր եւ 1 եղբայր։ Քոյրերը մեռած են։ Եղբայրը կ՚ապրի Ատանա։ Ունի 2 զաւակ։ Ունեցած է 3

ԴԱՂԹԱԿԸ ԴԱՂԹԱԿ

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ « Գերմանիկ » սրահին մէջ, Դեկտ. 30ին, տեղի ունեցած է Հայոստանեայց Եկեղեցւոյ Համալսարանական Ուսանողներու Միութեան կազմակերպած Ամանորի հաւաքոյթը, որուն մասնակցած են Պուրճ Համուտի, Հաճընի եւ Խալիլ Պաշտուի հայկական վարժարաններու մանկապարտէզի վերջին եւ նախակրթարանի առաջին երկու դասարաններու շուրջ 2000 երախաները: Ներկայ եղած են Խորէն Ա. եւ Գարեգին Բ. կաթողիկոսները, Լիբանանի Հայոց առաջնորդական տեղապահը եւ մասնակցող վարժարաններու տնօրէնները: Իր տեսակին մէջ առաջին այս հաւաքոյթը սրբագրիչ եղած է: Ասօք առած է Գարեգին Բ. եւ մանուկներուն բացատրած կաղանդի խորհուրդը: Երկու հազար աչակերտներ երգով, պարով ու արտասանութեամբ զմայեցրած են նոր տարին եւ կաղանդ պապայէն ստացած նուէրներ: Հաւաքոյթին նուիրականը ապահովուած է նուէրներէ, կատարուած վերականգնումի կեդր. Մարմինէն, կարդ մը բարեսիրական կազմակերպութիւններէ եւ անհատներէ: Յաջորդ օր, Լիբանանի պետական հեռատեսիլը լուսերու բաժնէն անդրադարձած է ձեռնարկին:

ՍՈՖԻԱՅԻ « Երեւան » երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Գրիգոր Գրիգորովի, Դեկտ. 23ին մասնակցած է Պուէնոսայրէսի 5րդ փառատօնին եւ պարգեւատրուած ոսկէ մեդալով ու դափնեկիրի կոչումով: Յայտագրին մաս կազմած են պուէնոսայրէսի, խորհրդային եւ հայ երաժիշտներու գործեր: Դաշնակով ընկերացած է Առնօ Յովակիմեան:

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

ՀՐԱՆՏ ՄԱԹԵՒՈՍԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ ՊՈՒԷԿԱՐԵՐԷՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Վառնայի « Գէորգի Բակալով »հրատարակչականը « Համաստեղութիւն » մատենաշարով լոյս ընծայած է Հրանտ Մաթեւոսեանի « Ծառեր » խորագրով հաւաքածոն: Հատորին մէջ տեղ գտած են դրագէտին քանի մը վիպակներն ու պատմուածքները, ինչպէս՝ « Երկրի ջիղը », « Մեսրոպ », « Միամիտ պատմութիւն », « Ծառերը », « Շները », « Արջը » եւայլն: Հաւաքածոն կազմած եւ պուէկարեցիի թարգմանած է Յակոբ Օրմանճեան: Ի դէպ, Հրանտ Մաթեւոսեանին երկրորդ դիրքն է այս, որ կը հրատարակուի պուլկարերէն: Առաջինը լոյս տեսած է երկու տարի առաջ՝ « Նարինջագոյն գամբիկը » խորագրով, Սոֆիայի « Նարոդնա կուլտուրա » հրատարակչութեան կողմէ: Թարգմանիչն էր նոյնպէս Յ. Օրմանճեան:

×

ԵՐԵՒԱՆԻ ԿԵԴՐՈՆ. ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆԸ

Երեւանի կեդրոնական հեռագրատան 116 յարկանի չէնքին վերջ դրած է: Ինքնատիպ նախագիծով կառուցուած չէնքին մէջ գործածուած են ազգային զարդանախշեր, տուֆը, մարմարը, ֆելզիտը, կրանիթը, Հայաստանի քարի գրեթէ բոլոր տեսակները: Ներկայիս Մոսկուայի, Լենինգրադի, Կիեւի եւ այլ քաղաքներու մասնագէտները Երեւանի իրենց պաշտօնակիցներուն հետ ազդեցման եւ կարգաւորման աշխատանքները կը տանին յատուկ սարքաւորումներու տեղաւորելու համար: Հեռագրական նոր կայանը կ'ունենայ « Հաղորդակցութիւններու եւ հաղորդումներու կեդրոն» մը, որ արագ կերպով կը կատարէ գործողութիւնները:

×

ԼԷՈՆԻՏ ՀՈՒՐՈՒՆՑԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

Երեւանի մէջ լոյս տեսած է Լէոնիդ Հուրունցի նոր գիրքը՝ « Մեր գիւղի տարեգրութիւնից » խորագրով: Հատորը կ'ընդգրկէ հեղինակին տպաւորութիւնները Պուլկարիա եւ Մոնղոլիա կատարած ճամբորդութիւններէն: Լ. Հուրունց հեղինակն է 30 գիրքերու, որոնք հրատարակուած են զանազան լեզուներով, քանի մը միլիոն տպաքանակով:

×

100ԱՄԵԱՅ ԾԵՐՈՒՆԻԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Շամչադինի Թոռուզ գիւղին մէջ տօնուած է Խաթուն Գրիգորեանի ծննդեան 100րդ տարեդարձը: Բացի համապիւղա-ցիներէ, ներկայ եղած են նաեւ յոբելեարին յիսունէ աւելի թոռներն ու ծոռները, որոնք կ'ապրին Հայաստանի զանազան քաղաքներ նու գիւղերը:

ԼՐԱՏՈՒ ՈՐՈՒԱԾՔ

Յունուար 17էն սկսեալ կը սկսի ներկայացումը ժանք – ժաք Վարուժանի մէկ թատերգութեան

AU LUCERNAIRE FORUM
Théâtre Noir, 53 Rue Notre-Dame des Champs, 75006 Paris

Թատերգութեան մասին, հեղինակը հետեւեալը կ'ըսէ.—

FACADES

Ce n'est pas possible, me disais-je, que ces gens, chaque jour, dans la rue, le métro ou les voitures qui nous dépassent en troisième position, ne soient que des étoiles filantes. A défaut de pouvoir les arrêter, faute du courage qu'il faut pour leur dire : j'existe, moi aussi... je vais satisfaire ma curiosité et mon besoin d'eux en leur inventant une vie et en essayant de découvrir l'autre côté de la face (ou de la façade) qu'ils montrent si furtivement. Je vais interroger leur entourage (la concierge, le voisin, le commerçant) et, sachant ce qu'on m'en aura dit, je les ferai parler sans qu'ils sachent, eux, que je sais déjà quelque chose d'eux.

Ils chercheront à me séduire mais je saurai, par les autres, que leur vie est dure et que, par pudeur, ils n'en montrent que le bonprofil. Ils chercheront à m'apitoyer mais je saurai, également, que tout n'est pas toujours et seulement tragique pour eux.

Mon avantage de spectateur mis, à leur insu, dans leur secret, me permettra peut-être de rire quand ils croiront m'avoir au sentiment et, à l'inverse, quand ils feront les rigolos... Et cela, en partie, justifiera que j'aie osé leur faire une tête.

J.-J. VAROUJAN

ՊԱՏԱՐԱԳ

«ԱՐՈՒԵՍՏԸ ԱՂՕԹՔ ՄԸՆ Է, ՎԵՐԱՑՈՒՄ ՄԸ, ՈՋ ԹԷ ՋՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ ՄԸ»

Նիս – Մաքէն Յունուար մէկի իր թիւին մէջ եւ Ժան – Մաքս Թրոնշոնի աստրագրութեամբ յօդուած մը հրատարակած է Գառզուի վրայ որ « յափշտակուած է Նիսի նաւահանգիստով »:

Ցիշելէ ետք թէ Գառզու կը պատրաստուի պաշտօնապէս ընդունիլ Ակադեմիա, Մարտ 21ին, կ'ըսէ թէ ութ օրուան համար վանս է, վասնզի նկարիչներու առանձնաշնորհն է, միշտ աչքատանքի վայր փոխել եւ Գառզու միշտ նոր նայուածք մը կը պարտցնէ աշխարհի վրայ, անոր կախարդանքին եւ խորհրդաւորութեան վրայ:

Անդրադառնալով, Նիսի նաւահանգիստին, նկարիչը կ'ըսէ.— « Այս նաւահանգիստը կախարդական է... Վենետիկն է, այլեւս երբեք այսպէս բան մը չի չինուիր: Պէտք է նուազագոյն ութ օր անցընեմ, Ռուէն ալ կը սիրէի, մեղք որ քանդեցին »: Արուեստը, որ քիչ մը շատ ընկերութեան հայելին զարձած է, պէտք է վերադառնայ երազին, նկարիչը այլեւս չի կրնար միայն վկայել.— « Իր դերն է մարգիկը դուրս հանել իրենց թշուառութենէն: Մարդը հաւաստալու պէտք ունի նայ աղնուականութեան »:

Ու յօդուածագիրը եզրակացութեան մէջ կրկին խօսքը կուտայ նկարիչին, որ վերջին անգամ մը կը նայի նաւահանգիստին.— « Որքա՜ն գեղեցիկ է: Թէեւ ամէն ինչ որ մարդէն կուգայ ազնիւ չէ: Իր երկու երեսներն ունի եւ քաղաքակրթութիւնը, դարերու ընթացքին, յաջողեցաւ զայն դուրս հանել իր անասնականութենէն: Պէտք չէ որ կրկին իյնայ: Հոս է որ արուեստագէտը պէտք է ներկա՛յ պատասխանէ... »:

ԱՒԱՐՏԱԾ Է ՄՈՐՀ. ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԻ Գ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Լոյս տեսած է խորհրդային Հանրագիտարանի վերջին՝ 30րդ հատորին տպագրութիւնը. այսպէսով կ'աւարտի Հանրագիտարանին Գ. հրատարակութիւնը: Այս առթիւ, գլխաւոր խմբագիրը՝ Ակադ. Ա. Պրոխորով, դիտել տուած է որ կան մօտ 100 հազար բառ – յօդուածները, որոնք կուտան արդի աշխարհի լայն համայնապատկերը իր ամբողջ զանազանութեամբ: Մորհ. Հանրագիտարանը լոյս տեսած է 630 հազար տպաքանակով: Անոր իրականացման համար աշխատած են աւելի քան 10 հազար գիտնականներ, պետական եւ հանրային գործիչներ, գիտութեան, թեքնիքի եւ մշակոյթի բոլոր ճիւղերու մասնագէտները: 1983ին պիտի ծրագրուի սկսելու Հանրագիտարանին Դ. հրատարակութիւնը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԲՐԱԽՈՒՄ

3.

Հրեշտակը անհետացաւ, մնաց օգտամ կախուած Ուխտանիկը: Նա ձեռքերը թափահարում էր, աղաղակում ողբաձայն: « Ինձ այրո՛ւմ են, մայր »:

Մարթան արթնացաւ ահուդողով: Քրտնած էր սաստիկ, նաեւ ջարդուած: Կարծես չուն էր ընկել եռեւից, իրեն քշել մինչեւ աշխարհի ծայրը: Կարծես գըլխին կուտ էին քաղել անթիւ ագռաւներ: Երազ չէր, պատիժ էր ու սարսուռ:

Ողջ օրը Մարթան երազի ահի մէջ էր՝ խելքը թռցրած: Ականջը սղոցում էր որդու ձայնը. « Ինձ այրում են, մայր »:

Մարթան քրքրուեց, լաց եղաւ երկար, սակայն ոչ աքի ոչինչ չասաց իր ահաւոր երազի մասին: Վճռեց անյապաղ կատարել հրեշտակի կամքը: Ո՛վ բարի հրեշտակ, ես քո ոտքերը կը լիզեմ, միայն թէ Ուխտանիկիս պահէր: Պահէր...

Մարթան չէր մոռացել Աւագ վանքի ճանապարհը:

×

Բոբիկ ոտքերն արիւնոտուում էին, մարմինը անքնում էր, բայց գնում էր միտքը աղօթքի խորհրդին: Խաւար էր՝ դաժան ու դարանակալ, սակայն պէտք է գնար, գնա՛ր: Նրան լաւ ծանօթ էին այս ձորերն ու ժայռերը: Դրանք հիմա որբ են, նաեւ գերի՝ իր Ուխտանիկի նման:

Լոյսը լրիւ բացուել էր: Ժայռերի տակ՝ անտառի գանգուրների մէջ երեւաց Աւագ վանքը: Քարէ սուրբը մենաւոր ու ծանր նստել էր ձորի պռնկին: Նրա դուռը պոկած տարած էր: Պոկուած էր նաեւ գըմբէթի ոսկեփայլ խաչը, որ ուրախ ճառագայթում էր լուսաբացին ու մայրամուտի ցոլքից: Հիմա նրա տեղը՝ գըմբէթի սիւնին թառած էր մի գիշանգղ:

Տաճարը կողոպտուած էր: Սեան իւղէ պատկերի բերանին թրիք էր ծեփած՝ մատների հետքեր վրան: Աստուածամօր մի աչքը փորուած էր, միւսի մէջ սարդը ոստայն էր հիւսել՝ մոխրագոյն թելերով: Մարթան համբուրեց պատկերի տակ եղած գրերը եւ չոքէ չոք մօտեցաւ սուրբ սեղանին:

Աչխարհը սպիտակ ամպերի անդունդ – ներ էին եւ Ուխտանիկի ճիչը:

Դողացող մատներով Մարթան վառեց մոմերը, հայեացքը յառեց Աստուածամօր կոյր աչքին. « Օգնական եղիր, ո՛վ Սուրբ Կոյս, քո ամենատես աչքերով: Ես քո չունն եմ, քո ոտքերն ընկած, քո փէշի փոշին եմ ես: Օգնական եղիր, ցոյց տուր Ուխտանիկիս տեղը, աղաչում եմ: Պահէր նրան, ապա լսելի արա ինձ նրա ձայնը, ո՛վ միածին ու միասուրբ Աստուածամայր: Ազատ արձակիր որդուս եւ հասցրու ինձ: Սուրբ, սուրբ լինես այսօր, վաղը եւ յաւիտեանս յաւիտենից »:

Մարթան համբուրում էր սուրբ սեղանի կեղտոտ քարը, բուռ – բուռ արցունք թափում: Գրեթէ կէսաուշթափ աղեր – սում էր հոգու զերազոյն լարուած ջերմեռանդութեամբ, առանց փչրանք անգամ խնայելու:

Հոգեւոր հարթած տարերքի մէջ թիւնքից ոռնաձայն լսեց: Երազի հրեշտակն է, եկել է իր կանչին: Եւ չնայեց, աւելի ջերմ ու սրտագին դարձրեց պաղատանքի ողբը եւ ձայնաւոր:

— Ո՛ սուրբ, ո՛վ զօրաւոր ահեղ...

Ինքնամոռաց արբեցումի պահն անցաւ զանդաղ: Կանգնեց ոտքի ու առանց հայեացքը Աստուածամօր փորուած աչքից կտրելու, ետ-ետ գնաց:

Դէմ առաւ մարդու, թիկունքով հրեց նրան ու ճանապարհ բաց անելով՝ հասաւ դռներին: Մարդկային մի քանի կերպարանք վայրենի հաճոյքով իրեն էին նայում: Մէկին ճանաչեց՝ Օսման իւզբաշին էր: Զկորցրեց իրեն, երեսին անվերջ խաչ հանելով դուրս եկաւ բակ ու դաշտը հանեց:

— Ի՞նչ ես կամենում ինձնից, Օսման իւզբաշի: Ես կին եմ եւ ուխտաւոր: Մի՛ մուրտաւիր ուխտս:

Օսման իւզբաշին հռհռաց՝ մուկ կրծած դէմքն աւելի այլանդակելով:

— Օ՛, Զիլ Զաքարի պատիւ, բարի տեսանք:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(230 – Շար.)

Պ. Հրանդ Ամանեան (Սոֆիա), Տէր եւ Տիկին Աշճեան (Մոնրէալ), այրի Տիկին Ալեքսանեան (Լա Կառէն), այրի Տիկին Մերամէթճեան եւ զաւակները (Լա Կառէն), Տէր եւ Տիկին Էթիէմէզեան եւ զաւակները, Տիկին Ամելի Լըկոֆ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր, մօրեղբօր եւ ազգականին՝

ԱՆԱՆԻԿ ԱՆԱՆԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Ցունուար 11ին, 79 տարեկանին։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երեքշաբթի, Ցունուար 16, ժամը 10·30ին Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Փանթէոնի գերեզմանատունը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել։

Պ. Գրիգոր Կուրպէթեան, Օր. Անի Կուրպէթեան, Օր. Եւա Կուրպէթեան, ժաք-Արիս Կուրպէթեան եւ ընտանեկան բոլոր պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր եւ ազգականին՝

ՏԻՐՈՒՀԻ ԿՈՒՐՊԷԹԵԱՆԻ
(ծնեալ Պարտիզպանեան)

մահը, որ պատահեցաւ Ցունուար 13ին։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի, Ցունուար 18, ժամը 10·30ին Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Մոնրուժի գերեզմանատունը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել։

Այրի Տիկին Աստղիկ Գոյունեան, Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Գասպարեան եւ զաւակը Գէորգ սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր եւ մեծ հօր՝

ԱՐՇԱԿ ԳՈՑՈՒՆԵԱՆԻ
(Խարբերդցի)

մահը, որ պատահեցաւ Ցունուար 2ին դիւրերը յետ կարճատեւ եւ անողոք հիւանդութեան։

Թաղումը կատարուեցաւ Ցունուար 5ին Ուրբաթ առաւօտ Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը ամփոփուեցաւ Փանթէոնի գերեզմանատունը։

Այս տխուր առթիւ չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, հեռագրով, հեռաձայնով եւ գրաւոր մասնակից եղան իրենց սուգին։

Ոչ մէկ մահազդ ղրկուած ըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իրրեւ այդ նկատել։

Տիկին Վերժինէ Ելիքեան 150 Ֆր. կը նուիրէ Լիբանանի աղէտեալներուն իր քեռայրին՝ Արշակ Գոյունեանի մահուան առթիւ (ստանալ «Ցառաջ»էն)։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապոյտ Խաչի Վիէնի վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է 200 Ֆր. Տէր եւ Տիկին Սարգիս Ռուխիկեանէ իրենց աղջկան՝ Գարոլին – Անոյշի ծնունդեան առթիւ։

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ

ՓԱՐԻԶ.— Տէր եւ Տիկին Շահան Վահանեան 1000 Ֆր. կը նուիրեն։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պ. Ս. Մանուկեան 300 Ֆր. կը նուիրէ։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տէր եւ Տիկին Թ. Պապանեան 120 Ֆր. կը նուիրեն իրենց սիրելի «Ցառաջ»ին։

ՆՈՒԷՐ

Ոմն Տիկին մը իր ամուսնոյն 80ամեակին առթիւ կը նուիրէ 50 Ֆր. կարմիր Խաչին (ստանալ «Ցառաջ»էն) եւ 50 Ֆր. «Ցառաջ»ին։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Լիոնէն այրի Տիկ. Արմաւենի Աճէմեան իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ ընկ. Գրիգոր Աճէմեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ 100 Ֆր. կը նուի Հ. Ց. Դ. Լիոնի կազմին։

ԼԻԲԱՆԱՀԱՑՈՒԹԵԱՆ
«ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ»
ՎԻԷՆԻ ՑԱՆԿԸ

ԽՄԲ.— «Ցառաջ»ի բացած բացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Ցառաջ» 23–24 Դեկտ. Ա. Էջ) Վիէնի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր.ով։ Ստորեւ անուանացանկը ևուիրատուներուն –

Բ.

Թորոսեան Միհրան 300, Քըղելեան Ռիշար 250, Զօպոյեան Խաչատուր, Համախարբերդի Միութիւն, Մուրատեան Տիկ. Քնար, Բալօեան Գոգօ, Կարապետեան Արամիկ Այվազեան Ժան – Ժաք, Կէօնճեան Ժաք, Երամեան Դաւիթ, Մուրատեան Լեւոն, Զէնուտա ընտանիք (դեղագործ), Ղուկոյեան Զաքար, Բարսեղեանց Բար – սեղ 200ական, Բարսեղեան Կիլար 100, Կարապետեան Էլէն 150, Մարգարեան Տիկ. Շաքէ 1500, Տօլմաճեան Միսաք, Պօղոսեան Պէկօ 150ական, Շասի գաղութին կողմէ 500, Պետրեան Ցովհաննէս (Շաս) 75։

(Շար.)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի Խնամակալութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ գումարները.—

Տէր եւ Տիկ. Տամլամեան 100 Ֆր., Տէր եւ Տիկ. Տէր–Յակոբեան 100, Տիկ. Հ. Տամլամեան 100 Ֆր. իրենց բարեկամին Աղասի Խանտանեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Օր. Հ. Գալուստեան 100 Ֆր. Վահէ Կիմիւշկերտանեանի մահուան քառասունքին առթիւ։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

Marten YORGANTZ

l'album 79 est paru

chante tous les soirs à

LA CAPPADOCE

3, rue Marivaux (derrière l'Opéra Comique, M° Richelieu-Drouot) tél 742-83-65
ouvert tous les jours midi et soir sauf lundi

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ «ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Ցունուար 21, Ս. Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՑԱԿՈՒԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի։

120 հոգինոց երգչախումբը կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵԼԻՄԱՉԵԱՆ։

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու։ Քոնիֆորտ–Փալմ Պիչ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին։

Ց. Գ.— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ. 77·84·70

Հ. Բ. Ը. Մ.

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՑԹ
կազմակերպութեամբ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆ. ՑԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲԻՆ
Նախագահութեամբ
ՏՈՔԹ. ԷՏԻ ԱԴԱՄԵԱՆԻ
փոխ նախագահ
Ֆրանսայի Շրջ. Ցանճնաժողովի
կը բանախօսէ երեւանէն հիւրաբար
քաղաքացի գտնուող
ՏՔ.ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ՏԷՐ–ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ
Պատմաբան, անդամ Հայաստանի
Գիտութեանց Ակադեմիայի
ՆԻԻԹ՝ ՀԱՑԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ուրաթ, Ցունուար 19, ժ. 20·45ին
au Centre Culturel Alex Manoogian
(118, rue de Courcelles — Paris 17)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՇԱՎԻՒ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս Կիրակի պատարագ կը մատուցուի։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է 500 Ֆր. փարիզի իր մասնաճիւղէն Լիբանանի աղէտեալներուն համար։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՑՑ 1979

Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան

Գեղատիպ տպագրութիւն, փլաստիք կողք, 180 էջ նկարներով եւ պատմական թէ աշխարհագրական ծանօթութիւններով։ Ամբողջովին հայերէն։ Անհրաժեշտ հայերէն յուշատետր մը ամէն հայ մարդու։

Ապսպրանքները կատարել Մշակոյթի Տան քարտուղարութեան։

Agenda de poche 1979

édité par la Maison de la Culture Arménienne de Marseille.

Pour toutes commandes s'adresser à la Maison de la Culture Arménienne, 12-14 Rue St. Bazile, 13001 Marseille.

Prix : 20 F.

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատ – Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութեան տարեկան պարահանդէսը՝ Փետր. 17ին, Օթէլ Մերիտիէն։

×

Կապ. Խաչի Սէն Թեոմի մասնաճիւղին տարեկան ճաշը Փետր. 4ին։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
Վիէնի Մէջ

Ցունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը։ Ժամը 15ին, գեղարուեստական յայտագիր, դպրոցի աշակերտութեան կողմէ։ Կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր պզտիկներուն։

Վիէնի Հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶՆԻՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Գաղտնիք չէ, որ Ֆրանսայի մամուլը, ընդհանրապէս, նիւթական ծանր տագնապ կ'ապրի, որու հետեւանքով թերթեր կը գաղրին, ուրիշներ կը ստիպուին բաժանորդագրութեան եւ հատավճառի յաջորդական յաւելումներ կատարել կարենալ շարունակելու համար իրենց հրատարակութիւնը։ Այս պայմաններու մէջ, պարզ է որ շատ աւելի ծանր է տագնապը հայ մամուլին համար, որ չունի, իր տեղական պաշտօնակիցներուն ո՛չ սպառումը, ո՛չ ալ առեւտրական ծանուցումները։ Դեռ աւելի դժուար է անուչա «Ցառաջ»ի նման օրաթերթի մը պարագան, որու ելքը առնտրական է, մինչ մուտքը կը մնայ ազգային։

Անցեալ տարի, նախընտրած էինք դիմանալ փոքր յաւելում մը կատարելով միայն, բայց վերջին չրջանին վարչութեանս կրած յաւելումները՝ աշխատավարձի, ընկերային եւ պետական տուրքերու, թուղթի եւ առաքումի (մեսաժըռի) եկան փաստելու թէ այդ յաւելումը բաւարար չէր տոկալու համար։ Դեռ նոր եւ ծանր յաւելումներու ստիպուած ենք դիմել Ցունուարէն սկսեալ։

Վստահ ենք, որ մեր բաժանորդները լրիւ կը հասկնան թէ մեր կամքէն անկախ պարտադրանքին տակ ենք բարձրացնելու բաժանորդագրութեան մեր գիները կարենալ շարունակելու համար թերթիս կանոնաւոր հրատարակութիւնը։

Վերջին պատեհութիւն մը տալու համար մեր բաժանորդներուն, այդ յաւելումը պիտի կատարենք միայն ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՄԷԿԻՆ։ Մինչ այդ մեր բոլոր բաժանորդները, նոյնիսկ անոնք որոնց վճարման ժամանակը կը լրանայ աւելի ուշ (մեծ մասը՝ Ապրիլ 8ին, քանի յետ – պատերազմեան մեր հրատարակութիւնը սկսաւ Ապրիլ 8ի մը) կրնան օգտուիլ ներկայ սակէն։

Փետրուար մէկէն ետք, բոլոր բաժանորդագրութիւնները կը գանձուին նոր սակով։

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր հաստատուն բաժանորդներէն անյապաղ փակել իրենց առկախ հաշիւները եւ կանխիկ վճարել իրենց բաժանորդագրութիւնը, ինչպէս օրէնք է։

Մեր նոր սակերը կը յայտարարենք իր ատենին։

Կանխայայտ չնորհակալութեամբ՝
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, «ՑԱՌԱՋԻ»

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
17
MERCREDI
17 JANVIER
1979

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE NUMERO 1,80 F.

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 371027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻԻՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·295

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.295

ԽԱՉԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ "ԼԸ ՌԵՎԷՅ"ԻՆ

« ՀԱՑԵՐԸ ՄԻՇՏ ԶՀԱՍԿՑՈՒԵՑԱՆ »
Կ'ԸՍԷ ԼԻԲԱՆԱՀԱՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ

Ինչպէս գրած էինք Յունուար 10ի մեր թիւով, կարգ մը այլ յօդուածներու կարգին, Յունուար 6ի *Լը Ռեվէյը* (Քաթայէպի պաշտօնաթերթ) տեսակցութիւն մը լոյս ընծայած էր երեսփոխան՝ Մէթր Խաչիկ Պապիկեանի հետ: Ստորեւ այդ տեսակցութիւնը, թարգմանաբար.—

(Բ· եւ Վերջին մաս)

ՀԱՐՑՈՒՄ·— Աւելի քան հասն տարի է երեսփոխան էք եւ արթնամիտ քաղաքագէտ մը: Ի՞նչ հիման վրայ, ըստ ձեզի, ազգային հաշտութիւնը կրնայ իրագործուիլ: Արդեօ՞ք ծանօթ « Սահմանադրական փաստաթուղթին » վրայ: « 13երո՞ւ փաստաթուղթին վրայ », «43ի՞ Ուխտ»ին կամ նոր Սահմանադրութեան մը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ·— Հասարակ ճշմարտութիւն է ըսել հիմա, որ ազգային հասկացողութիւնը բոլոր մեր հարցերուն քանալին է: Նոյնիսկ ապահովութիւնը, որ հացէն առաջ կ'անցնի, պայմանաւորուած է տրամաբանութեամբ մը, զոր կարելի է ահաւոր որակել, ազգ· հասկացողութենէն: Ըսել է որքան բուռն են կիրքերը եւ երեւութապէս անյաղթելի հակամարտութիւնները: Եւ այն ատեն, մենք մեզի կը հարցնենք ի՞նչպէս կարգադրել համաձայնութեան հարցը Լիբանանցիներու մէջ: Ինծի համար, այն բոլոր ճիգերէն եւ զոհ զոր ըրինք բոլորովին տարբեր ասպիճաններու վրայ, հաշտութեան հարցը կը թուի երկու երեսով հարց մը, զոր կրնանք լուծել միայն երկու հանգրուանով:

« Նախ հաշտութիւնը փրկելու համար ինչ որ կը մնայ Լիբանանէն երբ շրջան – նին վրայ դեռ չեն հասած նոր դէպքեր, որոնք կրնան աւելի խորացնել փոսը Լիբանանցիներուն միջեւ եւ վտանգել մեր կեանքերն ու մեր ինչքերը:

« Ապա, համաձայնութիւնը, ինչ կը վերաբերի ազգ· մեծ ուղղութեանց, ապագայի մեր հիմնական ընտրութիւններուն, մէկ խօսքով, « մեծ Համաձայնութիւնը », ան որ պիտի վճռէ մեր ըլալիքը յառաջիկայ տասնամեակներուն համար:

Հ·— Բայց այն տպաւորութիւնը կայ որ կախարդական շրջանակի մը մէջ կը դառնանիք երբ կ'ոգեկոչուի ազգ· համաձայնութեան հարցը:

Պ·— Եթէ կլոր – կլոր կը դառնանք երբ կը խօսուի համաձայնութեան մասին բոլոր մակարդակներուն վրայ, առանց յանգելու հարկ եղած ելքին, պատճառն այն է որ, հաւանաբար չփոթած ենք այս երկու թեմանները: Ձեւով մը, արօրը եզան առջեւ դրուած է: Սուր տագնապէ, կռիւներէ, արիւնէ եւ լացէ չորս տարի յետոյ, Լիբանանցիները, բոլոր Լիբանանցիները գիտակցեցան հիմնական հարցերու կարեւորութեան՝ ոմանց մօտ՝ ինքնութեան իրաւունքը, իրենք զիրենք ըլալու իրաւունքը, ուրիշներու մօտ քաղաքական հաւասարութիւնը եւ ընկերային արդարութիւնը, երիտասարդներու մօտ պարապի զգացումը եւ յանձնառութեան անհրաժեշտութիւնը: Ցետոյ բոլորին անհանգիստ վիճակը այս Լիբանանին ընկերութեան առջեւ հիմնուած յաճախ խուսափումներու վրայ: Այս ամբողջը մէկ անգամէն անդրադարձումի առարկայ եղաւ եւ ահաւասիկ, որ բոլորը կ'ուզեն ամէն բան միւժամանակ լուծել: Դժբախտաբար, պահը զէշ ընտրուած է, իրաքանչիւրը վերմակը իրեն քաշելով, այնպիսի առեն մը երբ կիրքերը ծայր կուտան, ներքնապէս կը խռովեն պահպանութեան ամէնէն նախնական բնազդները: Կ'ուզուի իմաստութեան, ծրագրուած աշխատանք տանիլ երկար պայմանաժամի վրայ: Կ'ուզուի Հանրապետութեան տալ նոր Սահմանադրութիւն մը, նոր հիմնարկներ եւ այս բոլորը ներկայ մթնոլորտին մէջ, մթնոլորտ մը որ բացայայտօրէն ոչ իմաստութեան, ոչ ալ ազգային ծրագրումի կը տանի: Երբ կիրքերը կը խռովին, իմաստութիւնը պէտք է լռութեան փոխակերպուի: « Ձէնքերու ժամանակը, կ'ըսէր արդէն կեսար, օրէնքներու ժամանակը չէ »: Այդ պատճառով է, որ կը վերագառնամ հիմնական գաղափարին ըսելու համար, որ հաշտութիւնը երկու հանգրուանով միայն կրնայ իրագործուիլ: Նախ՝ նուազագոյն համաձայնութիւն մը, որ վերաբերի ձեռք առնուելիք միջոցներուն, ապահովելու համար ժողովուրդին կեանքի, ապահովութեան իրաւունքը, առանց նախապաշարումի ապագայի մեր ընտրութեանց համար: Վերահաստատել խաղաղութեան եւ ապահովութեան նուազագոյն մը, որ պէտք վերահաստատուի վստահութիւնը բոլոր Լիբանանցիներուն միջեւ: Կարելի է նոյնիսկ ձեռնարկել այս հանգրուանին պահպանելով որոշ պարտու fուo մը երկրին զանազան շրջաններուն մէջ, տարաժամ վախեր կամ հակազդեցութիւններ չյարուցանելու համար:

« Այս հանգրուանին ընթացքին, աշխատանք պիտի տարուի մանաւանդ վերականգնելու համար Ապահովութեան ներքին ուժերը, վերակառուցանելու բանակը, կարճ՝ վերահաստատելու օրէնքի, հեղինակութեան իշխանութիւնը եւ եթէ կարելի է իւրաքանչիւրին իրաւունքը արժանաւորութեան եւ մարդու ու քաղաքացիի իր հիմնական իրաւունքներուն գործադրութեան: Անգամ մը, որ հանդարտեցման այս մթնոլորտը վերահաստատուի, կարելի է աւելի յաջողութեամբ նախատեսել յաջորդ հանգրուանը, մեծ հաշտութեան հանգրուանը, մտածուած տիալոգի ազգ· ընտրութեանց մասին: Որոշ ապահովութեան մը վերահաստատումով, բանակին վերակազմութեամբ, բոլոր կարելիութիւնները կ'ունենանք մեր (Լիբանանցիներուն) մէջ գտնուելու որովհետեւ Տարհամոզման Արար Ուժերը իրագործած կ'ըլլան իրենց հեռանկարները: Կրնանք այն ատեն խօսիլ Լիբանանցիներու միջեւ, ազատօրէն, առանց պարտադրանքի, սահմանելու համար մեր հիմնական ընտրութիւնները, կրքոտ մթնոլորտէ դուրս, ճնշումներէ եւ օտար միջամտութիւններէ հեռու: Նոր Սահմանադրութիւն մը պիտի ունենա՞նք: Ինչու չէ: Այնքան բան փոխուած է այն օրէն ի վեր, ուր անկախութեան հասանք, 35 տարի առաջ: Աշխարհ, ինքն իսկ յեղաշրջուած է եւ եթէ կ'ուզենք պահել մարդոց եւ գաղափարներու հանդիպման երկրի մեր կոչումը, պէտք պիտի ըլայ, որ Լիբանանցիք իրենք ալ, մէկ եւ միւս կողմէն, վճռեն ապագային հասնիլ նոր ոգիով մը:

ՍԱՄԻ ԱՆՀՈՒՐԻ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ՇԱՀԸ՝

ԴԷՊԻ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԳԱՀԻՐԷԻ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՁԱՄԲՈՎ

— o —

Երբ տեսաւ, որ Ամերիկան ալ զինքը կը լքէ, Շահը, ի վերջոյ, տեղի տուաւ եւ կայսրուհիին հետ, « աքսորի » (ոսկեզօծ) ճամբան պիտի բռնէր Երեքշաբթի օր: Դէպի Ամերիկա իր ճամբուն վրայ, նախ Գահիրէ պիտի հանդիպէր ու տես – նուէր Սատաթի հետ:

21 տարեկան երիտասարդ մըն էր, 1941ին երբ Մոհամէտ Ռեզա Փահլաւի Պարսկաստանի գահը կը բազմէր: Հայրը գահէն հեռացուցած էին Ռուսերն ու Անգլիացիները երբ Պարսկաստան կը հանդիսէին: Ուրեմն 38 տարուան իշխանութենէ մը ետք է, որ Շահը, պարտուած ծերունիի մը կողմէ, կը ձգէ կ'երթայ, դուցէ նոյնիսկ լաւ չհասկցած թէ ի՞նչ պատահեցաւ, հակառակ Մոսատեղի չըջանի փորձառութեան: 1953ին էր արդարեւ, որ կը ձախողէր Մոսատեղը տապալելու պետական հարուածի փորձը եւ Շահը նախ Պաղտատ, ապա Հռոմ կ'ապաստանէր, Սորայայի հետ: Մոսատեղ 1951ին ազգայնացուցած էր քարիւղը եւ սկսած ամբաստնել իր իշխանութիւնը: Բայց 1953 Օգոստ· 19ին Մի‌ացեալ Նահանգներու օժանդակութեամբ Զօր· Զահետի կը տապալէր Մոսատեղը եւ Շահը Թեհրան կը վերադառնար: 1956ին է, որ կը հիմնուէր նաեւ Սաւաքը (քաղաքական ոստիկանութիւն), նոյն տարին Շահը կ'ամուսնանար Ֆարա Տիպայի հետ: 1963ին ապստամբական չարժումներ կային արդէն, բազմահարիւր մեռեալներ եւ Այաթոլա Խոմէյնի կ'արտաքսուի: Նախ Թուրքիա կ'երթայ, ապա՝ Իրաք: 1965ին մահափորձի մը զոհ կ'երթայ Նախարարապետ Ալի Մանսուր, նոյն տարին, Ապրիլ 12ին մահափորձ մը Շահին դէմ կը ձախողի:

1978 Յունուարին է, որ ծայր կուտան արիւնալի առաջին բախումները, Շահին դէմ բազմաթիւ ցոյցերէ ետք, 1977ի աշնան: Յունուար 7 – 8ին 30 մեռեալ կայ Ղոմ, Փետր· 18ին բանակը կը միջամտէ Թաւրիզ (100 մեռեալ ըստ ընդդիմութեան), Մայիս 20ին չիի ընդդիմութիւնը կը պահանջէ մահմետական օրէնքներու գործադրութիւնը: Յունիս 18ին, Խոմէյնի կոչ կ'ընէ Շահը տապալելու: Յուլիս-Օգոստոսին խռովութիւնները կը ծաւալին Մէշհատ, Սպահան, Շիրազ: Ապատանի սինեման կրակի կը տրուի՝ 400 մեռեալ: Սեպտ· 8ին Թեհրանի « Սեւ Ուրբաթ »ն է երբ բանակը կրակ կը բանայ ցուցարարներուն վրայ (700 մեռեալ): Վեց ամսուան համար պատերազմական վիճակ կը հռչակուի: Հոկտ· 6ին Այաթոլա Խոմէյնի Փարիզ կուգայ: Այդ թուականէն ետք արդէն դէպքերը իրարու կը յաջորդեն արագօրէն, մինչեւ Յունուար 11, երբ Ուաշինկթըն կը յայտնէ թէ Շահը արձակուրդի պիտի մեկնի:

Կարեւոր քայլ մը առնուած է բայց դեռ ոչինչ լուծուած է քանի Պախթիար կը փորձէ միջին ճամբայ մը գտնել եւ « դիմանալ» բայց Խոմէյնի կը դրժէ անոր հեղինակութիւնը:
Կը մնայ՝ սպասել ու տեսնել:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Արեւելեան Պէյրութ քառասնամբա – կոծութեան ենթարկուած է Շաբաթ օր: 23 մեռեալ կայ եւ 75 վիրաւոր: Կէսօրէ ետքն է, որ բախումները սկսած են: Հրազունդեր լինկած են գլխաւորաբար Այն-Ռեմանեհ, Էշրէֆիէ, Պատարօ: Քաթայէպի ճայնասփիւռին համաձայն ամբողջ պատասխանատուութիւնը սուրիա – կան ուժերուն է: Այս դէպքերուն առեն, վարչապետ Հըս Դամասկոս կը գտնուէր: Լարուած մթնոլորտ մը կը տիրէ ըստ թղթակիցներուն:

Լիբանանեան սահմանին մօտ՝ Մալթի մէջ, պաղեստինեան եղեռնափորձը առիթ տուած է Իսրայէլի որ անդամ մը եւս քննադատէ ՄԱԿի ուժերու դերը Հարաւ· Լիբանանի մէջ: Ահաբեկչական ապարքին տէր եղած է « Պաղեստինի Ազատագրման Ժողովրդավար Ճակատը »: Երեք Փետայի սպաննուած են երբ կը ջանային պատանդ առնել արձակուրդի կեդրոն մը: Իսրայէլացի զինուոր մը եւ կեդրոնի հինգ բնակիչ վիրաւորուած են:

Ֆրանսայի մէջ հաւանական չի նկատուիր որ տուրք դրուի հարստութեան վրայ եւ անոր տեղ երեք «իմաստուններ» առաջարկեցին աւելի ծանր տուրքեր դնել ժառանգութեան վրայ:

Տաշկենտի մէջ (Ուզբեկիստան) բացուած է Վլադիմիր Շելխովի, 83 տարեկան, դատը: Ամբաստանեալը «Շրջ օր – ուան գալստականներու » պետն է եւ արդէն 23 տարի անցուցած է խորհրդային արգելակայանները:

Սէն Լազարի չուրջ բոլորը թալանի եւ կրակի տուող երիտասարդներէն ձերբակալուած չորսերու դատաւարութիւնը յետաձգուեցաւ Երկուշաբթիի: Պաշտպան փաստաբանը ամսուան մը յետաձգում կ'ուզէր, դատարանը միջին ճամբայ մը գտաւ:

Ընկերվարական Միացած կոմսկոմ – ծութիւնը (Փէ· Էս· Իւ·) կին մը ընտրեց իբրեւ ընդհ· քարտուղար եւ համագումարին մէջ, որոշեց նաեւ Հանրապետութեան Նախագահութեան թեկնածու մը ներկայացնել 1981ին:

Սիհանուք, որ Նիւ Եորք գացած էր կարմիր Խմերներու դատը պաշտպանելու, հիւանդանոց մտած է, չատ յոգնած ըլալուն:

Փեքինի մէջ, աննախընթաց բան մը պատահած է: Հարիւրաւոր գիւղացիներ ցոյց մը ըրած են, պոռալով «Այլեւս զզուած ենք անօթի ըլալէ»:

Ֆրանսայի մէջ, հանրային բոլոր սակագինները հարիւրին 8 յաւելում պիտի կրեն 1979ին, յայտարարեց Տնտեսութեան նախարարը:

Մեծն Բրիտանիա երթալով « անդամալոյծ » կը դառնայ իբրեւ հետեւանք բեռնատար կառքերու վարորդներու գործադուլին, որ կը տեւէ վեց օրէ: Միլիոնաւոր մարդիկ գործազուրկ պիտի ըլան:

Մեր Այցելուները

Խմբագրատուն այցելեց՝ մեր վեթերան ընկեր՝ Տոքթ· Երուանդ Խաթանասեան, որ Հայաստանէն Ամերիկա իր վերադարձի ճամբուն վրայ, շրջան մը Փարիզ կը մնայ:

ԱՐՎԵՍՏԱՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԹՈՂԹԱԿԱՆԻՆ

Գրած՝

ՊՈՂՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

Ես ոչ միայն ուրախ եմ, այլեւ երջանիկ, որ ինձ ընծայուած է հնարաւորութիւնը՝ պատասխանելու Ձեր նամակին, որ ստացայ Ձեզանից մի քանի օր առաջ։ Ես ուրախ եմ, որ Ձեր նամակը ինձ գտաւ Ամերիկայում, որովհետեւ այդ նամակը ինձ ցոյց տուեց, որ Ձեր հոգու մէջ ես ունեմ մի մեծ տեղ, որ Ձեր սրտում ես ապրում եմ ոչ թէ որպէս մի օտարական, այլ որպէս մի հարազատ եղբայր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՀԱՏՈՒԿ ԼՈՏԵՐԻ

ԳՈՒՄԱՐԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՀԱՏՈՒԿ ԼՈՏԵՐԻ

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՀԱՏՈՒԿ ԼՈՏԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Հ/Հ	Լոտի համարը	Լոտի մակերեսը	Լոտի գտնվելու վայրը	Լոտի մեկնարկային գինը
1.	1	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
2.	2	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
3.	3	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
4.	4	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
5.	5	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
6.	6	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
7.	7	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
8.	8	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
9.	9	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
10.	10	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
11.	11	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
12.	12	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
13.	13	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
14.	14	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
15.	15	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
16.	16	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
17.	17	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
18.	18	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
19.	19	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ
20.	20	0,06 հա	Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49	1.260.000 դրամ

Հողամասերի նկարագրությունը, ինչպես նաև աճուրդի մասնակցելու կարգը կարելի է ստանալ Հայկական հանրապետության հողային ֆոնդի հատուկ լոտերի աճուրդի կազմակերպման և անցկացման հանձնաժողովից (հասցեն՝ Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49, հեռ. 26-531-283, 82) և Հայկական հանրապետության հողային ֆոնդի տարածքային կառավարումների տնօրինություններից։

Աճուրդը կանցկացվի 1978 թվականի հոկտեմբերի 31-ին, ժամը 10-ին, Երևան, Կոմիտաս պողոտա, 49 հասցեում։

Հայկական հանրապետության հողային ֆոնդի հատուկ լոտերի աճուրդի կազմակերպման և անցկացման հանձնաժողով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ ՀԱՅԱՐԱՐԵԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՄԱՐ ՏՐԱՄԱԴՐՎՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՏՈՒԿ ԼՈՏԵՐԻ ԱՃՈՒՐԴԻ ՄԱՍԻՆ

Պ. Գրիգոր Կուրպէթեան, Սր. Անի Կուրպէթեան, Օր. Եւա Կուրպէթեան, ժաք-Աբիս Կուրպէթեան եւ ընտանեկան բոլոր պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր եւ ազգականին՝

ՏԻՐՈՒՀԻ ԿՈՒՐՊԷԹԵԱՆԻ
(ծնեալ Պարտիզպանեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 13ին։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի, Յունուար 18, ժամը 10·30ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Մոնրուժի գերեզմանատունը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Կարապետ Հաքիմեան, զաւակներն ու թոռները եւ բոլոր պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կիրակի, Յունուար 21, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց մօր, մեծ մօր եւ նանիին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ՏԻՏԻԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Աղնիւ Տէր-Տէրեան, Տէր եւ Տիկին Ժանն – Ազատուհի Շէքպօղոսեան, Տիկին Աստղիկ Տէր-Տէրեան եւ զաւակը Վահագն – Փրէսթի կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստ կը կատարուի Կիրակի Յունուար 21, Պօմոնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին իրենց ամուսինոյն, հօր, մեծ հօր ողբացեալ

ԱՐԱՄ ՏԷՐ-ՏԷՐԵԱՆԻ

յիշատակին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մարսէյլ քաղաքի Կապ. Խաչի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է ընկ. Զապէլ Արմաղանեանէ 20 տոլար, ընկ. Փրանկիւլեանէ 50 Ֆր., Օր. Անահիտ Արզումանեանի հոգեհանգիստին առթիւ։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Դպրոցասէրի Սանուց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Խայիկեանէ 200 Ֆր. եւ 100 ալ Տէր եւ Տիկ. Մկրտիչեանէ Տիկին Սիրանոյշ Վարչսեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։ Ստացած է նոյնպէս 350 Ֆր. Տիկին Սուֆճաճեանէ ամուսնոյն ապաքինման առթիւ եւ 100 Մշակ. Միութենէն, ձեռամբ Տիկին Սաքզիսեանի եւ 500 Ֆր. Տիկին Արուքեանէ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Պարսկահայ ծանօթ երգիչ ՍՈՒՐԷՆԻ երգահանդէսը, Փետր. 3ին։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Արշալոյս Ա. Խանտանեան եւ ընտանեկան պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով, անձամբ, հեռագրով թէ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն եւ աղգականին՝

ԱՂԱՒԻ ԽԱՆՏԱՆԵԱՆԻ

կսկծալի մահուան առթիւ։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Շալճեան ընտանիքը 100 Ֆրանք կը նուիրէ «Ճառագ»ին, ի յիշատակ Հրայր Ուշագլեանի մահուան Բ. տարելիցին։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկ. Սահակ Խաչատուրեան կը նուիրեն 100 Ֆր. ի նպաստ Հայ Կարմիր Խաչի օգափոխութեան կայանի ընդարձակման, փոխան ծաղկեպսակի Գէորգ Գարանֆիլեանի մահուան առիթով։

×

Արշակ Գոյումեանի մահուան առթիւ, Տիկին Վարդուհի Ոսկանեան եւ քոյրը՝ Տիկին Սրբուհի 100 Ֆր. կը նուիրեն Լիբանահայութեան (ստանալ «Ճառագ»էն)։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Գրիգորեան կարապետ Աբրահամի ծնած 1916 Թուականին Աշտարակի Ջրջանի Ղարաջորան գիւղը, կնոջ անունը՝ Արաքսիա Արտաշի Գրիգորեան, եղբայրներու անունը Ներսա, Էլիա, Գուրգէն (Վանիկ)։ Կորսուած է հայրենական մեծ պատերազմին եւ ըստ նախնական տուեալներու, պէտք է Ամերիկա ըլլայ։

Տեղեկացնել՝
Երեւան — 375068
Շրջ. փողոց, բ-իւ 56 տուն
Գրիգորեան Վանիա կարապետի

Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ՇԱՎԻԼ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատ – Ռափայէլեան Նախկին Ա-չակերտաց Միութեան տարեկան պարահանդէսը՝ Փետր. 17ին, Օթէլ Մերիտիէն։

×

Կապ. Խաչի Սէն Ժերմէի մասնաճիւղին տարեկան ճաշը Փետր. 4ին։

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ
«ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս. Սահակ-Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ նայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Ատլանտեան Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի։

120 հոգինոց երգչախումբը որ պիտի երգէ Եկմալեանի քառաձայն պատարագը կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵՂԼՄԱՋԵԱՆ

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու։ Քոնիֆորտ–Փալմպիէ, Քորնիլ Քենըտի, ժամը 13·30ին։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին։

Յ. Գ.— Ձեռի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ. 77·84·70

Հ. Բ. Ը. Մ.

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ
կազմակերպութեամբ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆ. ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲԻՆ
Նախագահութեամբ
ՏՕՔԹ. ԷՏԻ ԱԴԱՄԵԱՆԻ
փոխ նախագահ
Ֆրանսայի Շրջ. Յանձնաժողովի
կը բանախօսէ երեւանէն հիւրընկալ
քաղաքս գտնուող
ՏՔ.ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ
Պատմաբան, անդամ Հայաստանի
Գիտութեանց Ակադեմիայի
Նիւթ՝ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ուրբաթ, Յունուար 19, ժ. 20·45ին
au Centre Culturel Alex Manoogian
(118, rue de Courcelles — Paris 17)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
« ԱՆՄԻԶԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ »
ՎԻԷՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ.— «Ճառագ»ի քացած քացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Ճառագ» 23–24 Դեկտ. Ա. Էջ) Վիէնի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր.ով։ Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուութեան մաս-մաս.—

Գ.

Յովակիմեան Յարութիւն, Սապունճեան Ժօժօ, Նովէզեան Յովսէփ, Զաքզեան Խաչատուր, Էօքսիւզեան Պօղոս, Խաչիկեան Պերճ, Թօփալեան Գրիգոր, Թօփալեան Յովսէփ, Սափսըզեան Գէորգ, Թուլումեան կարապետ, Տիկ. Տէյիրմէնճեան, Էօքսիւզեան Ժան, Տէյիրմէնճեան Յարութիւն, Մուրատեան Նշան, Տէրտէրեան Խաչիկ, Բալօեան Տիկ. Պերճուհի, Գարայովհաննէսեան Համբարձում, Գարայովհաննէսեան կարապետ, Փըլթօեան Սիմոն, Զարդարեան Քրիսթիան, Սէրայտարեան Լեւոն, Սիմոնեան Փօլ, Մարգարեան Մարք, Մաղաքեան Աւետիս, Քէօսէեան կարպիս, Աւոյեան Գասպար, Մաթոսեան Յակոբ, Պէյլէրեան Ժորժէթ, Գալիկեան Տիկ. Անժէլ, Տիկ. Հեղինէ Թորոսեան, Տալգիւլիկեան Յարութ. Տէր-Յակոբեան Ալեքսան 100ական։

(Շար.)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՒՆ

Ճաշարանը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ
Հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ
Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs
Cuisine Arménienne soignée
Ambiance Arménienne
Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը։ Ժամը 15ին, գեղարուեստական յայտագիրը, դպրոցի աշակերտութեան կողմէ։ Կաղանդ պապան նուէրները կը բաժնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր պզտիկներուն։

Վիէնի Հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1979

Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան

Գեղատիպ տպագրութիւն, փլաթիք կողք, 180 էջ նկարներով եւ պատմական թէ աշխարհագրական ծանօթութիւններով։ Ամբողջովին հայերէն։ Անհրաժեշտ հայերէն յուշատետր մը ամէն հայ մարդու։

Ապսպրանքները կատարել Մշակոյթի Տան քարտուղարութեան։

Agenda de poche 1979

édité par la Maison de la Culture Arménienne de Marseille.

Pour toutes commandes s'adresser à la Maison de la Culture Arménienne, 12-14 Rue St. Bazile, 13001 Marseille.

Prix : 20 F.

Ա. Զ Դ

Ներկայիս կը յայտնենք Փարիզի եւ շրջակայից Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ կրօնական Ընկերակցութեան բոլոր անդամներուն, թէ յառաջիկայ տարուան սկիզբները տեղի պիտի ունենայ Ընկերակցութեան ներկայացուցչական ժողովի անդամներուն ընտրութիւնը։

Ընտրութեան կարենալ մասնակցելու համար՝ թէ՛ որպէս ընտրելի եւ թէ որպէս ընտրող, կրօնական Ընկերակցութեան անդամները պարտին վճարած ըլլալ իրենց յետնեալ տարիներու բոլոր անդամատուրքերը։

Կը խնդրուի կրօնական Ընկերակցութեան անդամներէն՝ օր առաջ կատարել իրենց վճարումները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՁ. ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

RESTAURANT EREVAN

ՀԱՅԱՏՈՒՆ

ԵՐԵՒԱՆ

26, RUE BERGÈRE PARIS 9e Tél. 770 85 81

Հայկական մաքուր խոհանոց — Հայկական ջերմ մթնոլորտ
Մատչելի գիներ

Ջորեքշաբթի իրիկուն՝ ձիթապուր — մանքը
Հինգշաբթի իրիկուն՝ պատուէրին վրայ լահմաճուն ու չի-ֆէօփթէ
Ուրբաթ իրիկուն՝ Սու-պէօրէկ

Եւ ամէն կիրակի առտու, պատուէրի վրայ՝ խաշ։

ՓԱԿ Է ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
18
JEUDI
18 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·296

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.296

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԳՆԱՑ

ԲԱՅՑ... ԴԷՄ ԱՒ ԴԷՄ ԿԸ ՄՆԱՆ՝ ՊԱԽԹԻԱՐ ԵՒ ԽՈՄԷՅՆԻ

— o —

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԶԻ ԾԱԾԿԵՐ
ԻՐ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

« Դարեհի տխուր մեկնումը » ինչպէս խորագրած է Զորեքշաբթի օր, Ուէսթֆրանս ամէնէն յատկանշական բանաճե – ւումը կը նկատուի Պարսից նոր պար – տեալ արքային մեկնումին առթիւ : Պարսկաստանի ժողովուրդը կը պարէ (Լիպերասիոն չի խուսափիր ձախաւեր բառա – խաղէ մը դրելով՝ « Երբ Շահը հոն չէ, Պարսիկները կը պարեն »), առանց գիտնալու թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ իր ապագան : Գիտէ որ ինչ պիտի չունենայ այլեւս, բայց չի գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ունենայ, ոչ իսկ գիտէ իր նոր ղեկավարին անունը՝ Պախթիա՞ր թէ Խոմէյնի : Այս վերջինին համար Շահին մեկնումը առաջին հանգրուան մըն է միայն դէպի յաղթանակ : Դեռ շատ հարցեր կան լուծելիք, կ'ըսէ Այաթոլան, որ կոչ մըն ալ կ'ընէ ժողովուրդին՝ միութեան վերաչինելու համար երկիրը : « Պարսկաստանը, յայտարարած է Խոմէյնի, քանդուեցաւ փահլաւի հարստութեան կողմէ » : Բայց եւ այնպէս ընդհանուր խօսքեր են եւ յստակ չէ թէ ի՞նչ է երկրին անմիջական ապագան : Չի բաւեր պարել, ցնծութիւն ցոյց տալ, կիսանդրիներ վար առնել երբ ոչինչ յստակ է : Բայց պահ մը անդրադառնանք Յունուար 16, Երեքշաբթի օրուան, որ պատմական օր մըն է Պարսկաստանի համար : Կ'երթայ — չերթար բաւական լուրերէ ետք, հաստատուեցաւ որ կայսրն ու կինը « պզտիկ դուռ »էն դուրս ելած են, այսինքն Շահը չնչած է նոյնիսկ մամուլի ասուլիսը զոր պիտի տար օդակայանը :

Մեկնումին ներկայ եղած են միայն երկու պարսիկ լրագրողներ, որոնք «մասնաւորապէս յուզիչ» գտած են հրաժեշտի կարճ արարողութիւնը : Կը հաստատուի նաեւ որ ամէն մարդ լացած է, Ֆարա Տիպա աւելի կրցած է զսպել ինքզինքը քան արքան, լացած են նաեւ « երթաք – բարով »ի եկած մտերիմները, ոմանք Շահին ոտքը ինկած, համբուրած են : Պզտիկ արկղի մը մէջ, Շահը Պարսկաստանէն քիչ մը հող առած է հետը : Ըստ վկայութեանց, Շահն ու կինը չեն կրցած քօղարկել իրենց յուզումը : Շահը միայն ըսած է թէ շատ յոգնած է եւ արձակուրդի կը մեկնի : « Պիտի վերադառնա՞ք » հարցումին, կը պատասխանէ . « Կը յուսամ », ու կը մտնէ 707 Պոյինգը որ պիրենք կը տանի նախ Աւուան, ուր պիտի գիշերէին իրրեւ հիւրը նախագահ Սատաթի :

Թեհրանի փողոցները ամբոխը ուրախ է տակ, Այաթոլան կ'ըսէ «կ'ուզենք ղեկավար մը որ իր խոկ զաւկին ձեռքը կտրէ եթէ տեսնէ որ կը գողնայ եւ քարկոծէ իր հարազատ ընտանիքին մէկ անդամը, որ չնութիւն կ'ընէ » : Կը մնայ, իրաց այս կացութեան մէջ, մաղթել որ ժողովրդավարութեան ծարաւի մարդիկ «Ֆարիր – դիսէն Սկիլիօ չէյնան »...:

Ն. ՍԵԿԱՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի Թղթատարի ենթանախարարը՝ Նորպէր Սեկար եւ կինը, Յունուար 13ին Երեւան ժամանած են : Սեկար, որ Խորհ· Միութիւն կը գտնուի խորհրդային կառավարութեան հրաւէրով, Հայաստան գացած է Թղթատարի Խորհ· Միութեան ենթանախարարին եւ նախարարութեան Արտաքին Յարաբերութեանց պետին հետ :

Երեւանի օդակայանը Ֆրանսայի նախարարը դիմաւորած են Հայաստանի Թղթատարի նախարար Թ· Մինասեանց եւ պաշտօնական անձնաւորութիւններ :

« Ժողովուրդին թշնամին գնաց : Շահը իր անհաւատարիմ ամուսնոյն ձիւթի Գարթերի մօտ գնաց : Վաղը կը սկսի նոր դարաշրջան մը : Շահէն ետք Ամերիկացիներն են, որ պիտի մեկնին », ասոնք են գլխաւոր նշանախօսքերը : Սկզբունքով սակայն միաչեւտութիւնը չէ տապալած թէեւ Խոմէյնի կ'ըսէ « Ինամակալ Խորհուրդը եւ Խորհրդարանը պէտք է քննուին : Ուրբաթ նոր ցոյց մը ըրէք բոլոր նախորդներէն աւելի կարեւոր » : Բայց ցոյցով բան չի լուծուիր եւ կարեւորը ցոյցէն աւելի ան է որ ժողովուրդը չխաբուի եւ այս ամբողջը ի՛ր յաղթանակն ըլլայ, ոչ թէ այս կամ այն ղեկավարին :

× Պարսկաստանի գինուորական ամբիրիկացի խորհրդատուներու պետը՝ Հայնոթ կախուած գտնուած է Թեհրանի իր բնակարանը : Ինքնութիւն բացուած է հաստատելու համար թէ անձնասպա՞ն եղած է թէ սպաննուած է :

×

Շահը կրնայ, իր ոսկեզօծ աքսորին մէջ երկար խորհրդածել, այլեւս ժամանակ ալ ունի : Կրնայ յիշել նաեւ իր հօր պարագան երբ Զըրչիլ կեղծաւորութիւն չէր ըներ եւ բացէ ի բաց կ'ըսէր «Ուի պրոթ հիմ, ուի թուֆ հիմ » (Մե՛նք բերինք, մենք եւ առինք) : Գուցէ այսօր ալ Սպիտակ Տունը նման բաներ մտածողներ չեն պակսիր : Ուաշինկթըն երկար տեսնէ չէ ուզած հաւատալ իր իսկ փորձագէտներուն ազդարարութեանց, երբ Թեհրանէն լուր կը ղրկէին թէ «Շահը մեծամոլ մըն է, իշխանութեան ծարաւի» : Դեռ շատ չըներ, Գարթըր կ'ըսէր թէ «մարդկային իրաւանց մասին Շահը ի՛ր (իմա՛ Գարթըրի) ըմբռնումն ունի» ինչ որ առնուազն զարմանալի է եւ (եթէ ճիշդ է) մտահոգիչ ամերիկացի քաղաքացիին համար :

×

Պարսկաստանի հիւսիս – արեւելքը երկրաշարժ մը պատահած է Երեքշաբթի, 129 մեռեալ կայ :

×

ԽՈՄԷՅՆիի «ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ»

Այաթոլա Խոմէյնիի դասախօսութեանց դրքոյկին մէջ «Իսլամիք Կովըրնմընթ», կարելի է գտնել իր գլխաւոր գաղափարները իսլամ կառավարութեան մը շուրջ : Ան «Աստուծոյ կառավարութիւնը պիտի ըլլայ ուր Աստուած պիտի պատժէ ու դատէ բոլոր անոնք, որոնք զինքը կը ժխտեն : Հիմնուած պիտի ըլլայ Գուրանին վրայ » : Կ'աւելցնէ որ իսլամ կառավարութեան մը դրութիւնը « պիտի չհանդուրժէ տեսակէտի ազատութեան քանի որ միակ օրէնքը եւ միակ կանոնները Գուրանինները պիտի ըլլան » : Աւելի յետոյ

Ե· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Վալանսի Հայ Ազգ· Միութիւն	30·000
Թաղ· Խորհուրդ Սէն Ժերոմի Մարսէյլ	10·000
Հայ Աւետ· Եկեղեցի, Իսի	2000
Տէր եւ Տիկ· Մտեփան Տամլամեան	1200
Տիկ· Լաշասանեը	500
Տիկ· Վան Հօմէլըր Կարապետեան	500
Տիկ· Բ· Սբենճեան	500
Պ· Պ· Մուրէն Գալֆայեան եւ Մ· Կիւլպէնկեան	500
Տէր եւ Տիկ· Աւետիս Քեպապճեան Սեւրան	500
Պր· Ժ· Թորոս	400
Օր· Իռէն Յակոբեան	350
Ժ· Հ· Սեռեֆ Ընկերութիւն	300
Այրի Տիկ· Սէրէնկիւլեան	300
Տիկ· Թամար Պարպիրոթ	300
Տէր եւ Տիկ· Կարապետ Թաժոյեան	300
Պր· Աչըգեան	250
Պր· Արման Սեռեֆճեան	250
Պր· Ժագ Պաթմանեան	250
Տիկ· Լ· Արփաճեան	200
Պր· Էտկար Շահվէգիլեան	200
Տէր եւ Տիկ· Օհաննէս Ղազարեան	200
Տէր եւ Տիկ· Վահրամ Մոսկոֆեան	200
Տէր եւ Տիկ· Անդրէ Ճանկէօզեան	200
Օր· Սիրարփի Ամճէմեան	200
Բազումեան եւ Ասլանեան ընտանիքներ	200
Տիկ· Հայկանոյշ Պարտաքճեան	200
Տիկ· Ժանին Մօրօ	200
Տէր եւ Տիկ· Արմէն Քէշիշեան	150
Այրի Տիկ· Ե· Արապեան	150
Տէր եւ Տիկ· Սարգիս Գավունճու	100
Տէր եւ Տիկ· Գրիգոր Աղաթոն	100
Տէր եւ Տիկ· Յակոբ Պօղոսեան	100
Պր· Սերժ Ասիեմոֆ	100
Պր· Գեղամ Տէր–Պօղոսեան	100
Տէր եւ Տիկ· Լեւոն Հանճեան	100
Տէր եւ Տիկ· Վահրամ Թէրզեան	100
Պր· Ժան Գարայեան	100
Պր· Սիմոն Ճուվնանեան	100
Պր· Արմէն Սարաճեան	100
Տիկ· Մաքրուհի Մեսճեան	100
Տիկ· Սարգիս Քէչիեան	100
Այրի Տիկ· Մարի Միքայէլեան	100
Տիկ· Քլեռ Խաչիկեան	100
Պր· Գառնիկ Պօղոսեան	100
Տէր եւ Տիկ· Զարեհ Պէրպէրեան	100
Տիկ· Նարդուհի Տէմիրճեան	100
Պ· Զաւէն Պէրպէրեան	100
Տիկ· Մարթա Ոսկանեան	100
Պր· Վարդգէս Հայրապետեան	100
Մի ոմն	100
Տ· և Տիկ· Սիմոն Քոչարեան, Սեւրան	100
Պր· Կարպիս Տէրտէրեան	100
Տիկ· Ա· Ճարուքիւնեան	50
Տիկ· Վարդիկ Հուպոյեան	50
Պր· Գէորգ Տուրկուլեան	50
Օր· Էլիզապէթ Պիզպիգեան	50
Պր· Մանուկ Պօղոսեան	50
Պր· Նշան Ներկարարեան	50
Տիկ· Մարկրիթ Ունճեան	50
Տ· և Տիկ· Րաֆֆի Տէր–Մտեփանեան	50
Տէր եւ Տիկ· Ժագ Կիւմբիւճեան	30
Պր· Սարգիս Պամպացեան	30
Պր· Արման Հաճընլեան	20
Գումար	53280
Նախկին գումար	95·365
Ընդհ· գումար	148·645

ՓՈՒԹՊՈԼ

ԽՈՐՀ· 42ՐԴ ԱԽՈՅԵՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

— o —

Ոտնագնդակի խորհրդային 42րդ ախոյեանութեան մրցումներուն կը մասնակցին բարձրագոյն լիկայի 18 խումբեր՝ ԴԻՆԱՄՕ (Թիֆլիս), ԴԻՆԱՄՕ (Կիեւ), ՇԱԽՏԵՕՐ (Տոնեցկ), ԴԻՆԱՄՕ (Մոսկուա), ՍՊԱՐՏԱԿ (Մոսկուա), ԲԿՍՍ, ԶԵՐՆՈՄՈՐԵՑ (Օդեսա), ՏՈՐՊԵԴՕ (Մոսկուա), ԶԱՐԻԱ (Վորոշիլովգրատ), ԶԵՆԻԹ (Լենինգրատ), ՊԱԽԹԱԿՈՐ (Տաշքենդ), ԿԱՑՐԱՖ (Ալմա Աթա), ՆԵՖԹՉԻ (Բաքու), ԱՐԱՐԱՏ (Երեւան), ԼՈԿՈՄՈՏԻՎ (Մոսկուա), ԿՈՒԲԼԻԱ ՍՈՎԵՏՈՎ (Կոյբիշեւ), ԲՍՍ (Դոնի Ռոստով) եւ ԴԻՆԱՄՕ (Մինսկ) : Այն խումբերը, որոնք կը գրաւեն վերջին երկու տեղերը ընդհ· դասաւորման մէջ, կ'իջնեն առաջին խումբ : Անցեալ տարուան պէս, մըրցաշարքին կը պահուի հաւասարութեան սահմանափակումը : Նախկինին պէս, առաջին ութ հաւասար արդիւնքներու համար խումբերը կը ստանան մէկական միաւոր, իսկ 9րդէն սկսեալ միաւոր չեն ստանար :

Ա· խումբի ախոյենութեան մրցումներուն, որոնք բարձրագոյն լիկայի նման տեղի կ'ունենան երկու չրջանով (երթ ու դարձ), կը մասնակցին 24 խումբեր : Հոս հաւասարութիւնը սահմանափակուած է 12ի :

1979ի խորհ· բաժակի խաղերը տեղի կ'ունենան երկու հանգրուանով : Առաջինին հանդիսս կուգան 48 խումբեր (Բարձրագոյն լիկայէն 18, Ա· խումբէն՝ 24 եւ Բ· խումբէն՝ 6) : Հարաւի քաղաքներու մարզադաշտերուն վրայ, ութ գօտիներու մէջ (իւրաքանչիւր գօտիի մէջ վեց խումբ) մրցումները տեղի կ'ունենան մէկ չրջանով եւ յաղթողները կը բարձրանան քառորդ աւարտական՝ սկսելով երկրորդ հանգրուանը : Ի տարբերութիւն անցեալ տարուան, քառորդ աւարտականները եւ կէս աւարտականները բաղկացած կ'ըլլան ոչ թէ երկու, այլ մէկ հանդիպումէ (դաշտը կ'որոշուի վիճակահանութեամբ) : Որոշուած է աւարտականը խաղալ Օգոստոս 11ին՝ Մոսկուայի մէջ :

« ԱՐԱՐԱՏ » ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ

Երեւանի եւ Ծաղկաձորի մէջ տաճն մը մարզուելէ ետք « Արարատ » մեկնած է Սեւ Ծովու ափը, ուր կը մնայ մինչեւ Յունուարի վերջը եւ Սոչիի մէջ կը պատրաստուի յառաջիկայ մրցումներուն համար : « Արարատ » Խորհ· բաժակի մըրցաշարքին մաս կը կազմէ այն խմբակին, ուր հանդիս կուգան Օդեսայի « Զերնոմորեց »ը, Վիլնիւսի « Ժալգիրիս »ը, Իվանօ – Ֆրանկովսկի Սպարտակ »ը, Լվովի « Կարպատները » եւ Նիկոպոլի « Կոլոս »ը : Առաջին խաղերը կը սկսին Փետր· 28ին եւ այդ խմբակին հանդիպումները տեղի կ'ունենան Ուժգորող եւ Մուկաչեւոյի մէջ :

Բ· ԿԱՐԳԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԽՈՐՀ· ԱԽՈՅԵՆՈՒԹԻՒՆ

Խորհ· ախոյենութեան Բ· կարգի խումբերու չարքին մաս կազմող Լենինականի « Շիրակ »ը, աւագ մարզիչ Ս· Մխիթարեանի ղեկավարութեամբ, յառաջ կը տանի ուսումնական եւ մարզական իր աշխատանքները : Աբովեանի « Կուտայք »ը կը մարզուի տեղւոյն մարզասրահին մէջ : Խումբին նոր աւագ մարզիչն է նախկին արարատական Արկադի Անդրէասեան :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՎԵՏԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ «ՅՈՒՆԻՍ»

ԱՄՍԱԳԻՐ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՎԵՏԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ «ՅՈՒՆԻՍ»

ՀՀ, ԵՐԵՎԱՆ, ՊԱՐՈՆ ՀԱՅԿԱԶՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ՇԵՆՔ 19

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 56-42-10

ՀԱՇՎԵՀԱՄԱՐ՝ 00310018310100

ՀՎՀՀ՝ 02500018

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԱՆ

ՀՀ, ԵՐԵՎԱՆ, ՊԱՐՈՆ ՀԱՅԿԱԶՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ՇԵՆՔ 19

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 56-42-10

ՀԱՇՎԵՀԱՄԱՐ՝ 00310018310100

ՀՎՀՀ՝ 02500018

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԱՆ

ՀՀ, ԵՐԵՎԱՆ, ՊԱՐՈՆ ՀԱՅԿԱԶՆ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ՇԵՆՔ 19

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 56-42-10

ՀԱՇՎԵՀԱՄԱՐ՝ 00310018310100

ՀՎՀՀ՝ 02500018

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԱՆ

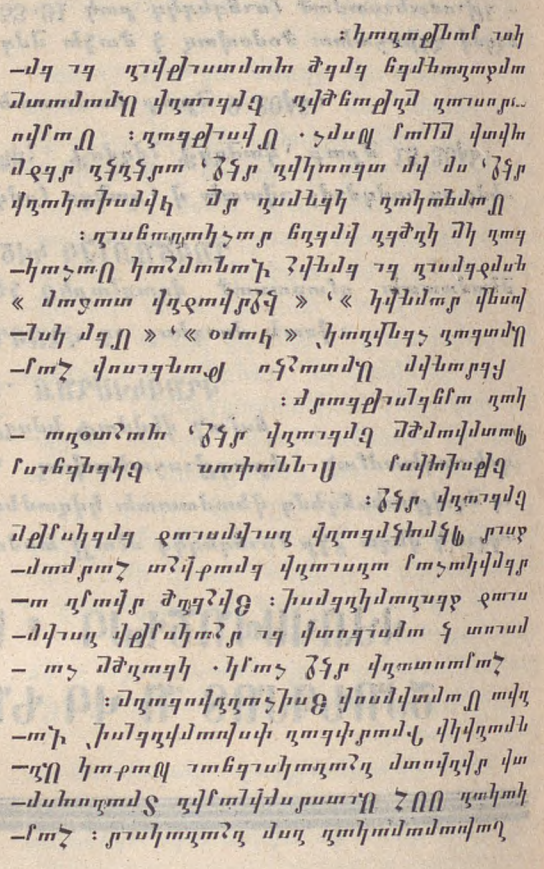
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՈՒՄ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶՆԵՐԸ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐԸ

1978 թ. հունվարի 12-ին Փարիզի «Ինտերկոնտինենտալ» հյուրանոցում բացվեց հայկական սփյուռքում առաջին անգամ կազմակերպված պատմական քարտեզների և նկարների ցուցահանդեսը։ Ցուցահանդեսի կազմակերպիչներն են Ֆրանսիայի հայ մտավորականների «Արշալույս» միությունը և Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միությունը։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ներկայացնել հայ ժողովրդի պատմությունը, նրա ազգային-ազատագրական պայքարը, մշակույթի զարգացման ուղին։ Ցուցահանդեսի համար հեղինակները ընտրել են 114 քարտեզներ և նկարներ, որոնք ներկայացնում են հայ ժողովրդի պատմության տարբեր ժամանակաշրջանները։ Ցուցանմուշների մեծ մասը տրամադրել են Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Իտալիայի, Ավստրիայի, Գերմանիայի, Հունգարիայի, Ռումինիայի, Լեհաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Իրանի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրաքի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Կանադայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետության, Ֆրանսիայի, Շվեյցարիայի, Հոլանդիայի, Բելգիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Նորվեգիայի, Ֆինլանդիայի, Իսպանիայի, Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Կիպրոսի, Ճապոնիայի, Չինաստանի, Ավստրիայի, Գերմանիայի, Հունգարիայի, Ռումինիայի, Լեհաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Իրանի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրաքի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Կանադայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետության, Ֆրանսիայի, Շվեյցարիայի, Հոլանդիայի, Բելգիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Նորվեգիայի, Ֆինլանդիայի, Իսպանիայի, Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Կիպրոսի, Ճապոնիայի, Չինաստանի հայ համայնքներից։ Ցուցանմուշների մեծ մասը ներկայացվում է առաջին անգամ։

Ցուցահանդեսի բացման արարողությանը ներկա էին Ֆրանսիայի կառավարության, խորհրդարանի, մշակութային շրջանների, ինչպես նաև հայ համայնքի ներկայացուցիչներ։ Ցուցահանդեսի բացման առթիվ ելույթ ունեցավ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միության նախագահ Ռ. Ասատուրյանը։ Նա ներկայացրեց ցուցահանդեսի կազմակերպման պատմությունը, նշեց, որ ցուցանմուշների մեծ մասը հավաքվել է հայ ուսանողների կողմից։ Ելույթ ունեցավ նաև Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միության նախագահ Ա. Ասատուրյանը։ Նա ներկայացրեց ցուցահանդեսի կազմակերպման պատմությունը, նշեց, որ ցուցանմուշների մեծ մասը հավաքվել է հայ ուսանողների կողմից։

Ցուցահանդեսի բացման արարողությանը ներկա էին Ֆրանսիայի կառավարության, խորհրդարանի, մշակութային շրջանների, ինչպես նաև հայ համայնքի ներկայացուցիչներ։ Ցուցահանդեսի բացման առթիվ ելույթ ունեցավ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միության նախագահ Ռ. Ասատուրյանը։ Նա ներկայացրեց ցուցահանդեսի կազմակերպման պատմությունը, նշեց, որ ցուցանմուշների մեծ մասը հավաքվել է հայ ուսանողների կողմից։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶՆԵՐԸ ԵՎ ՆԿԱՐՆԵՐԸ

1978 թ. հունվարի 12-ին Փարիզի «Ինտերկոնտինենտալ» հյուրանոցում բացվեց հայկական սփյուռքում առաջին անգամ կազմակերպված պատմական քարտեզների և նկարների ցուցահանդեսը։ Ցուցահանդեսի կազմակերպիչներն են Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միությունը և Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միությունը։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ներկայացնել հայ ժողովրդի պատմությունը, նրա ազգային-ազատագրական պայքարը, մշակույթի զարգացման ուղին։ Ցուցահանդեսի համար հեղինակները ընտրել են 114 նորագիրներ և նկարներ, որոնք ներկայացնում են հայ ժողովրդի պատմության տարբեր ժամանակաշրջանները։ Ցուցանմուշների մեծ մասը տրամադրել են Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Իտալիայի, Ավստրիայի, Գերմանիայի, Հունգարիայի, Ռումինիայի, Լեհաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Իրանի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրաքի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Կանադայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետության, Ֆրանսիայի, Շվեյցարիայի, Հոլանդիայի, Բելգիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Նորվեգիայի, Ֆինլանդիայի, Իսպանիայի, Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Կիպրոսի, Ճապոնիայի, Չինաստանի, Ավստրիայի, Գերմանիայի, Հունգարիայի, Ռումինիայի, Լեհաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Իրանի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրաքի, Եգիպտոսի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Կանադայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետության, Ֆրանսիայի, Շվեյցարիայի, Հոլանդիայի, Բելգիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Նորվեգիայի, Ֆինլանդիայի, Իսպանիայի, Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Կիպրոսի, Ճապոնիայի, Չինաստանի հայ համայնքներից։ Ցուցանմուշների մեծ մասը ներկայացվում է առաջին անգամ։

Ցուցահանդեսի բացման արարողությանը ներկա էին Ֆրանսիայի կառավարության, խորհրդարանի, մշակութային շրջանների, ինչպես նաև հայ համայնքի ներկայացուցիչներ։ Ցուցահանդեսի բացման առթիվ ելույթ ունեցավ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների միության նախագահ Ռ. Ասատուրյանը։ Նա ներկայացրեց ցուցահանդեսի կազմակերպման պատմությունը, նշեց, որ ցուցանմուշների մեծ մասը հավաքվել է հայ ուսանողների կողմից։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՈՒՄ

1915-ի ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐԻՆ

Պետական առաջին սահմանադրությունը հայկական սփյուռքում ընդունվել է 1915 թ. հունվարի 12-ին Ֆրանսիայի Վալանս քաղաքում։ Այդ օրը հայ ժողովրդի պատմության մեջ մեծ նշանակություն ունեցող իրադարձություն է։ Այդ օրը հայ ժողովրդի պատմության մեջ մեծ նշանակություն ունեցող իրադարձություն է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

ՆԵՐՔՈ ՄՈՒՏՔԱՆԻՆ

Լիակատար մութ էր։ Ոչ մի ձայն չէր լսվում։ Ոչ մի լույս չէր երևում։ Ամեն ինչ քնած էր։ Ամեն ինչ քնած էր։

— Ո՞վ է, ո՞վ է,— հարցրեց Ներքո։

— Ես եմ, Ներքո, ես եմ, Ներքո։

— Ես եմ, Ներքո, ես եմ, Ներքո։

— Ես եմ, Ներքո, ես եմ, Ներքո։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

Տիկին Ռեմոն Մինեօ, Օր. Նատիա Մինեօ, Տէր եւ Տիկին Խոսւար Մինեօ եւ զաւակը՝ Ֆրետերիք, Օր. Իռէն Տէր–Ազարեան, Տիկին Վահագն Տէր–Ազար – եան, Օր. Մարկրիթ Տէր–Ազարեան եւ ընտանեկան բոլոր պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, նանիին, քրոջ, մօրաքրոջ եւ ազ – գականին՝

ԱՃՐԻ ՏԻԿԻՆ ՂՈՒԿԱՍ ՏԷՐ–ԱԶԱՐԵԱՆԻ

(ծնեալ Ամեճուհի Հալէպեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 15ին, 76 տարեկանին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Ուրբաթ, Յունուար 19, ժամը 14·15–ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Պանեէօ – Փարիզիէնի գերեզմանատունը, ամփոփուելու համար ընտանեկան դամբարանը:

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Մերանկիւլեան, Տէր եւ Տիկին Սալավանեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի իրենց քրոջ եւ մօր՝

ԱՃՐԻ ՏԻԿԻՆ ՅԱՄԻԿ ԻՆՃԻԵԱՆԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, կիրակի Յունուար 21, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին:

Յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

×

Տէր եւ Տիկին Կարապետ Հաքիմեան, զաւակներն ու թոռները եւ բոլոր պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս Կիրակի, Յունուար 21, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց մօր, մեծ մօր եւ նանիին՝

ԱՃՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ՏԻՏԻԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն:

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Այրի Տիկին Ազնիւ Տէր–ոէրեան, Տէր եւ Տիկին Ժանն – Ազատուհի Շէքպօղոսեան, Տիկին Աստղիկ Տէրտէրեան եւ զաւակը Վահագն – Ֆրէտի կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդիստ կը կատարուի Կիրակի Յունուար 21, Պօմոնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին իրենց ամուսինոյն, հօր, մեծ հօր ողբացեալ

ԱՐԱՄ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԻ

յիշատակին:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Թամարա Պարպերօ խոր կսկիծով կ'ողբայ իր սիրելի բարեկամուհին՝ Տիկին Տիրուհի Կուրպէթեանի մահը, ցաւակցութիւններ կը յայտէ ողբացեալին ամուսնոյն եւ զաւակներուն եւ փոխան ծաղկեպսակի 400 Ֆր. կը նուիրէ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ:

(Տառնալ «Յառաջ»էն):

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Շաչի Երջ. վարչութիւնը կը ճշդէ որ Փարիզի իր մասնաճիւղէն առացած է հինգ հազար Ֆրանք ի նպաստ Լիբանան–հայութեան:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՔԼԵՐՄՈՆ – ՖԵՐԱՆ.– Տէր եւ Տիկին Միշէլ Սոնեի իրենց հօր՝ Զաքար Զաքարեանի մահուան 6րդ տարելիցին առթիւ 300 Ֆր. կը նուիրեն «Յառաջ»ին:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.– Այրի Տիկին Հ. Յով – նանեան 70 Ֆր. կը նուիրէ Ամանորի առթիւ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.– Նշան Քիւրտճեան 100 Ֆրանք կը նուիրէ Ամանորի առթիւ:

ԼԱ. ԿԱՎՈՒԹ.– Միհրան Նաճարեան 70 Ֆրանք կը նուիրէ:

ՍԻՆԹ ՊՌԻՍ.– Տիկին Կիւլեան 20 Ֆր. կը նուիրէ:

ՍԻՆԹ–ԼԻԹԻՆ.– Տիկին Վիքթորիա Տէրտէրեան – Թորոսեան ընտանիք 50 Ֆ. կը նուիրեն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէն Լուի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները փոխան ծաղկեպսակի՝ Սահակ Յովհաննէսեանի մահուան առթիւ.– Ագապի Յովհաննէսեան 150 Ֆր., Վեհանոյշ Մանուկեան (Ավինեան), Արտաշ Յովհաննէսեան, Տէլլա Մոնիքա ընտանիք, Նազարէթեան ընտ., Պօյաճեան ընտ. 100ական, Վահան Գասպազալեան, Մարի Շըվոտեան 50ական, Եսայի Տէր–Մարգարեան, Կարօ Թապիպեան 30ական, Էլիզա Ղազիրեան 40, Զապէլ Թիրէքեան, Յակոբիկ Գալուստեան, Պօղոս Պէրպէրեան 20ական, Պաւլէ Մակարեան 10 Ֆր.:

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ «ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ» ՎԻԷՆԻ ՅԱՆԿԸ

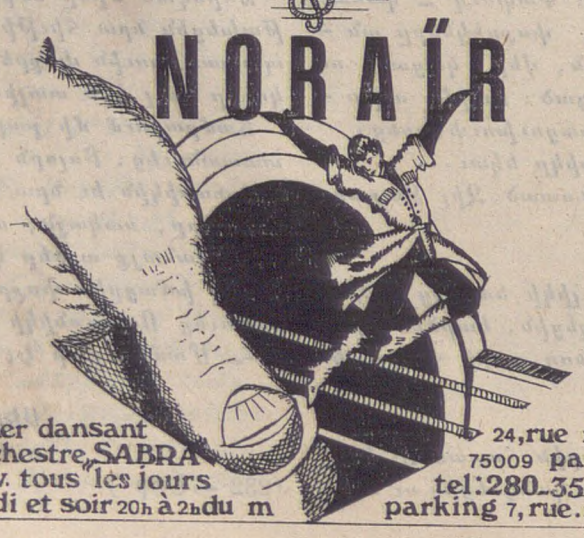
ԽՄԲ.– «Յառաջ»ի բացած բացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Յառաջ» 23–24 Դեկտ. Ա. Էջ) վիէնի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր.ով: Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուներուն մաս–մաս.–

Ե.

Սաղզեան Գրիգոր, Շիկարճեան Գրիգոր, Տոքմաշեան Յովհաննէս, Դաւիթեան Հայդաւակ, Մկրտիչեան Զուարթ, Այտօսթեան Վահէ, Պաճիքեան Հայկանոյշ, Մաճոեան Վարդան, Նազլըեան Ժորժ, Բարունակեան Հրանդ, Բօլատեան Ժան, Մարգարեան Մօրիս, Ճիհանշահեան Զաւէն, Զաճիկեան Աւետիս, Ճէլոյեան, Իւզէլեան Ժիրայր, Սարգիսեան, Տիքիճեան Յարութիւն, Երեմեան Հայրապետ, Հայթայեան 50ական: Ալօեան Տիկ. Մարի, Տիկ. Մաթոսեան Սարգիս, Տէմիրճեան Յարութիւն, Մաճոյեան Յարութիւն, Օրիորդ Սիմոնեան, Աւօեան Տիկ. Սառա, Մինասեան Տօնապետ, Աւագեան Աբամ, Տիւճճեան Սիրական, Սաթճըեան Մ. (Շաս), Սաթճըեան Տօնիկեան Գալուստ 100ական:

(Շար.)

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

RESTAURANT
GRECO ARMENIEN
NORAÏR

diner dansant
orchestre SABRA
ouv. tous les jours
midi et soir 20h à 2h du m
24, rue rodier
75009 paris
tel: 280-35-84
parking 7, rue. rodier

Հ. Բ. Ը. Մ.

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ
կազմակերպութեամբ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆ. ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲԻՆ
Նախագահութեամբ
ՏՕԿԹ. ԷՏԻ ԱԴԱՄԵԱՆԻ
փոխ նախագահ
Ֆրանսայի Շրջ. Յանձնաժողովի
կը բանախօսէ երեւանէն հիւրաբար
քաղաքս դտնուող
ՏՔ. ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ՏԷՐ–ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ
Պատմաբան, անդամ Հայաստանի
Գիտութեանց Ակադեմիայի
Նիւթ՝ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ուրբաթ, Յունուար 19, ժ. 20·45ին
au Centre Culturel Alex Manoogian
(118, rue de Courcelles — Paris 17)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ «ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս. Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի:

120 հոգինոց երգչախումբը որ պիտի երգէ Եկմալեանի քառաձայն պատարագը կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵԼՄԱՋԵԱՆ

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու: Քոնֆորտ–Քալմպիչ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին:

Յ. Գ.– Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ. 77·84·70

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՒՆ

Ճաշարանը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ

Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs

Cuisine Arménienne soignée

Ambiance Arménienne

Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՇԱՒԻՒ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Պարսկահայ ծանօթ երգիչ ՍՈՒՐԷՆԻ երգահանդէսը, Փետր. 3ին:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

×

Փետր. 25ին Հայ կարմիր Խաչի տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը, Ժորժ Սէնդի սրահներուն մէջ:

×

Հայ Աղիներու Մխիթեան տարեկան ցերեկոյթը Կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

×

Կապոյտ Խաչի յիսնամեակը կը տօնուի մեծ շուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

Réunion-information Débat

organisée par
la Maison de la Culture Arménienne
d'Alfortville
9, Rue de Madrid — Alfortville

le Vendredi 26 Janvier à 20 h. 45

« LES ARMENIENS DE FRANCE FACE AUX DIFFICULTES DE LA COMMUNAUTE ARMENIENNE DU LIBAN »

Participent à la Table Ronde :
RICHARD ANANIAN, Animateur
DIKRAN DJINBACHIAN
OVANES KOUYOUMDJIAN
HELENE SANDRIKIAN
TIKRAN SHIRVANIAN

Pour vous rendre à Alfortville :
Métro Charenton Ecoles — autobus 103, descendre Place de l'Europe.

ՄԱՇՏՈՑԿԱՆ ՕՐԸ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը:

Ժամը 15ին, գեղարուեստական յայտագիրը, դպրոցի աշակերտութեան կողմէ: Կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր պզտիկներու:

Վիէնի Հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1979

Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան

Գեղատիպ տպագրութիւն, փլաստիք կողք, 180 էջ նկարներով եւ պատմական թէ աշխարհագրական ծանօթութիւններով: Ամբողջովին հայերէն: Անհրաժեշտ հայերէն յուշատետր մը ամէն հայ մարդու:

Ապսպրանքները կատարել Մշակոյթի Տան քարտուղարութեան:

Agenda de poche 1979

édité par la Maison de la Culture Arménienne de Marseille.

Pour toutes commandes s'adresser à la Maison de la Culture Arménienne, 12-14 Rue St. Bazile, 13001 Marseille.

Prix : 20 F.

ՈՒՐԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
19
VENDREDI
19 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ [ՄԻՍԱՔԵԱՆ]

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 371027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·297

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.297

ԻՐ ԽՕՍՔԸ

ՌՈՍՏՈՄ (*)

Ցաճախ մահը կը դիմաւորէր յեղափոխութեան ալիքներուն մէջ, եւ ի վերջոյ գոհ գնաց հիւանդութեան, ճակատագրական պահու մը։

Ահա թէ ինչպէս կը նկարագրէ Հ. Ց. Դաշնակցութեան « Ցուշապատումը » իր մահուան պարագաները։

— « Գիշեր ու ցերեկ Ռոստոմը հան — գիստ չունէր։ Անվերջ ոտքի վրայ էր, ժողովների եւ խորհրդակցութիւնների մէջ, ամեռուան ցրտին, մի թեթեւ վե — րարկուով ու ծակ կօշիկներով, անփոյթ դէպի իր առողջութիւնը, անտես առնե — լով ընկերների թախանձանքները։

« Ու մի գիշեր էլ, ժողովից ուշ վերա — դառնալով տուն, անկողին խնկաւ եւ այլեւս ոտքի չելաւ, պարզուեց որ վարակուած էր բծաւոր տիֆով։ Ինչ անցած՝ տիֆը վերածուեց թոռթերի բորբոքման։ Բժշկական գիտութիւնն ազօր էր այլեւս օգնելու։ Եւ 1919 Յունուար 19ի գիշերը, Ռոստոմը յաւիտենապէս փակեց աչքերը։ Մեծ սիրտը, որ յոգնել չգիտէր, կանգ առաւ։ Ռոստոմը մեռաւ անկախ Հայաստանը չտեսած··· »։

Այն առեն Թիֆլիս կը գտնուէր հայրենանուէր յեղափոխականը, վերադառնալով Պարսկաստանէն, ուր գացած էր բազուկի անկումէն ետք։

Կը գտնուէր ահաւոր անակնկալի մը առջեւ, — Հայ — վրացական պատերազմ։ Եւ անկարելին փորձեց, զայն դադրեցնելու համար։

Իր ամբողջ կեանքին մէջ, երբեք հանգիստ չունեցաւ Հ. Ց. Դ. Երրորդութեան այս այլապէս բացառիկ դէմքը։

Միշտ շարժուն եւ աննկուն, ներկայ էր որեւէ գործնական աշխատանքի մէջ, ո՛ւր որ ալ գտնուէր։

Նոյն տաք սրտով կը հետեւէր դպրոցական դասընթացքի մը ելեւէջներուն եւ կուսակցական խումբի մը գործունէութեան։

Հանրային կեանքի փոթորիկները նոյնքան կը զբաղեցնէին զինքը որքան յեղափոխական ձեռնարկի մը պատրաստութիւնը։

Համեստ եւ չարքաշ, չռայլութիւն կը նկատէր նոյնիսկ ընտանեկան կեանքի հանդիսութիւնը։

Ընտանիքը ծրնեւ էր, իր միտքը՝ կարին, — գործնական աշխատանք եւ հայրենանուէր։

Պոլիս կամ Զուիցերիա կը հանդիպէր երկու — երեք օրուան համար։ Կը վերադառնար Տրապիզոն, եւ փոխանակ սովորական հանգստութեան « Փայտոն »ի որ կարին կը հասնէր վեց օրէն, կը նստէր Թղթատարական կոպիտ կառքը, կառապանին հետ միս մինակ, երեք օրէն հասնելու համար։

Թուաբանութեան կամ բնագիտութեան դասի առեն, նոյնքան կը յոգնէր աշակերտը կամ աշակերտուհին համոզելու, որքան եթէ քաղաքական տեսակէտ մը պաշտպանէր, ժողովի մէջ։

Սակաւախօս էր եւ գժուարաւ բեմ կը բարձրանար։ Ոչ թէ ճառ խօսելու, այլ զրոյց մը կատարելու համար։

« Մի անգամ Թաւրիզում··· », կը սկսէր, եւ իրական դասախօսութիւն մըն էր որ տեղի կ'ունենար, կուռ բովանդակութեամբ։

Ախտս որ ո՛չ մէկը հրատարակուած է։ Այս է պատճառը որ երբեք չհաւանեցաւ գրի առնել իր յուշերը, ինչպէս Զաւարեանը։ Երկուքը միասին գերեզմանատարին թանկագին վկայութիւններ։

Իր խօսքը մեծ կշիռ ունէր, նաեւ, միջազգային, համառուսական եւ կովկասեան ժողովներու մէջ։

··· Այս քանի մը տժգոյն տողերը՝ իր մահուան տարեդարձին առթիւ։

19 Յուն· 1955 Շ·

(*) Ի յուշ Ռոստոմի մահուան վաթսունամեակին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԻՆՉ ՎԱՂՈՐԴԱՅՆ

— o —

Շահն ու կինը, կայսերական ընդունելութեան արժանացան Աստան, ուր մնացին աւելի քան 24 ժամ եւ պարզուեցաւ նաեւ թէ նախքան Ամերիկա հասնիլը պիտի անցնին Մարոք։

Բայց, ինչպէս բոլորը կը հաստատեն ոչինչ լուծուած է։ Երկրին մէջ, միշտ ցնծութիւն կայ եւ արձան ու Շահի նկար վար կ'առնուին, պատառ – պատառ կ'ըլլան, կիսանդրիները « կ'անդամահատուին », ականջ մը, քիթ մը կամ մատ մը։ Երկրին հարաւը՝ Ահվազ բանակը կրակ բացած է ցուցարարներուն վրայ եւ կ'ըսուէր թէ քանի մը տասնեակ զոհեր կան։ Ակէ զատ ընդհանուր անորոշութիւն է։ Խոմէյնի հսկայ ցոյցի մը կոչ ըրած է Ուրբաթ օրուան համար բայց դեռ չի պատրաստուիր երթալու։ Հաւանաբար դեռ վստահ չէ որ իրրեւ միակ տէրն ու տիրականը Պարսկաստանի պիտի իյնայ։ Ի վերջոյ ընդդիմութիւնը միշտ աւելի « դիւրութիւններ » կ'ընծայէ։ Աւելի ծանր է կացութիւնը երբ կարգը կուգայ պատասխանատուութիւններ առնելու։ Պերնառ Շափիւի Մռնտի մէջ, կարճ տոմսով մը կը պարզէ ամբողջ պատկերը։

— « Շահ մը՝ Եգիպտոս, Այաթոլա մը փարիզեան արուարձան մը, նախարարապետ մը եւ Խնամակալ Խորհուրդ մը ևս մէկս լանտի մէջ, իսլամական յեղափոխութեան Խորհուրդ մը շուքի մէջ, բանակ մը՝ նրբանցքին մէջ, տնտեսութիւն մը՝ անդունդը, Միացեալ Նահանգները՝ յուշարարին ծակը, Խորհ. Միութիւնը՝ սահմանը, քարիւղը՝ ներքնախաւը, եւ ամբողջ ժողովուրդ մը յորձանքին մէջ, այս է այսօր Պարսկաստանի հողը··· »։

Իրաց այս կացութեան մէջ, ամէն մարդ կը սպասէ, գոնէ այդ տպաւորութիւնը կայ։ Հաւանաբար Մոսկուա եւ Ուաշինկթըն ձեռքերը ծալած չեն նստած բայց եւ այնպէս շատ անորոշ կացութիւն մը կայ։ Հինգշաբթի առտու կ'ըսուէր թէ Ուաշինկթըն թելադրած է Խոմէյնիի որ կարեւորութիւն մը ձգէ Պախթիարի յաջողելու։ Բայց այս վերջինն ալ օրէ օր կը կորսնցնէ իրեն կռնակ տուողները։ Հրաժարումներ կան։ Ցեղոյ կայ նաեւ բանակը, որ կրնայ լքել Պախթիարը եւ Խոմէյնիի զօրավիգ ըլլալ։

× Փարիզի մէջ, ժիսքար տ'Էսթէնն յայտարարեց թէ Ֆրանսան ոչ դատելու, ոչ ալ միջամտելու դեր ունի Պարսկաստանի կացութեան։

Թեհրան ետ կանչեց ինը դեսպան։ Անոնց մէջ են՝ Ուաշինկթընի, Լոնտոնի եւ Փարիզի դեսպանները։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Հանրապետութեան Նախագահը Պուքրէչ մեկնեցաւ ուր խօսակցութիւններ պիտի ունենայ Ջաուչեսքուի հետ։ Երկու երկիրները հինէն սերտ կապեր ունին (Ֆրանսերէնը առաջին օտար լեզուն է որ կը դասաւանդուի)։

ՊՈՆի մէջ չորս երկիրներու (Ֆրանսա, Մեծն Բրիտանիա, Ամերիկա, Գերմանիա) ներկայացուցիչները ժողով գումարած են, իրրեւ հետեւանք կուատը – լուպի տրուած որոշումին Թուրքիոյ օժանդակութիւնը աւելցնելու։ Միացեալ Նահանգներուն չնորհելով հանդերձ Թուրքիոյ « փրկութեան գործը » Պոն կը խորհի որ եւրոպական Հասարակապետութեան դերը, նոյնքան անհրաժեշտ է։ Անգարա թէեւ « չատ պահանջկոտ է » եւ դեր (7էն 8 միլիառ տոլար)։ Բայց պայման է որ Էճեվիտ իր երկրին խստակեցութեան ծրագիր մը պարտադրէ եւ կըրկնին արժեզրկէ Թրքական ոսկին (30էն 40 առ հարիւր)։

ՎԱՐՋԱԿԱՌՔԵՐՈՒ (թաֆսի) սակերը բարձրացան Փարիզի մէջ, Ցունուար 18ին։ Փիլմեթրը 1, 22էն 1,35 կ'անցնի օրուան մէջ (Ա· սակագին) եւ 1,94էն 2,12 դիչերը (Բ· սակագինը)։ Արուարձաններու համար 2,94էն 3,25ի։ Ուրիչ նորութիւն մը, դիչերուան սակագինը պիտի գործադրուի Փարիզի մէջ կիրակի և տօնական օրերը։

ՄՕՐՈՒԱ մնալով հանդերձ Ռոքարի կողքին, չատ գոհ չէ այս վերջնոյն « չատախօսութենէն »։ Արդարեւ Ռոքար յայտարարեց առջի օր թէ Մօրուա պատրաստ է թեկնածու ըլլալու Ընկերվարական կուսակցութեան քարտուղարութեան մինչ Լիլի քաղաքապետ — երեսփոխանը կը նախընտրէ համաձայնութեան եզր մը գտնել Միթերանի հետ։

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ երթալով կը ծանրանայ Ֆրանսայի մէջ։ Պաշտօնական թիւը մէկ միլիոն 218 հազար էր Դեկտեմբերին, ինչ որ 1,7 առ հարիւր յաւելում կը նշանակէ բաղդատմամբ Նոյեմբերի։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ ՊԱՌ 12 հազար գործ պիտի ստեղծէ այն չրջաններուն մէջ (Նոռ – Փա տը Քալէ, Լօռէն) որ ամէնէն աւելի տուժեցին անգործութենէ։ Սէն – տիքաները երբեմն վերապահութեամբ, երբեմն նոյնիսկ հեգնանքով դիմաւորեցին այս որոշումը։

Հայերէն թարգմանութեամբ, նիւթ կը դառնայ չարժանկարի։ 54ամեայ բեմադիրը, որ հեղինակն է քանի չարժանկարներու, ներկայիս կը պատրաստէ նաեւ Մարիետա Շահինեանի « Մէյ Մէնդ » վէպի հիման վրայ չարունակական չարժանկարի չարք մը։

×

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԵԱՆ ՁՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴՆԵՐԸ

Հայաստանի դպրոցներու աշակերտները ձմեռնային իրենց արձակուրդները անցուցած են լաւագոյն բուժարաններու, հանգստեան տուներու, պիւներօթիկ վարժարաններու մէջ, որոնք այս առթիւ տրամադրուած են անոնց։ Դիլիջանի, Ծաղկաձորի, Հանքաւանի, Ստեփանաւանի, Մարտունիի, Վարդենիսի մէջ եւ այլուր երախաներու համար կազմակերպուած են գուարճալի հանդէսներ, ձմեռնային մարզախաղեր, չրջապտոյտներ։ Տասը հազար աշակերտներ օգտուած են այս բարիքներէն։

×

ԲԵՄԱԴԻՐ Ռ· ԳԷՈՐԳԵԱՆՑ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Հայաստանի Կոմերիտմիութեան 1978ի մրցանակով պարգեւատրուած է բեմադիր Ռուբէն Գէորգեանց՝ ժամանակակիցներուն նուիրուած փաստանկար ժապաւէններու չարքին համար։ Բեմադիրը ստեղծած է 14 չարժանկարներ, որոնցմէ չատերը մրցանակներ չահած են միջազգային եւ համամիութենական փառատօներու մէջ։ Խորհ. Միութեան ժողովրդական արուեստագէտ Ստեփան Կեւորկովի որդին՝ Ռուբէն Գէորգեանց, վերջերս ընտրուած է Հայաստանի Չարժարուեստագէտներու Միութեան վարչութեան քարտուղար։ « Սովետական գրող » հրատարակչականն ալ լոյս ընծայած է իր առաջին գիրքը, ուր տեղ գտած են քնարական ու հրապարակագրական բանաստեղծութիւնները։

×

ԻՎԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ ՆԿԱՐԱԶԱԿԱՆ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Սփիւռքահայութեան հետ մչակութային կապի կոմիտէի կեդրոնին մէջ բացուած է Երեւանի բժշկական հիմնարկի վեցերորդ դասարանի ուսանող Իվան Գրիգորեանի (Հալէպէն) նկարչական ցուցահանդէսը, ուր ներկայացուած են 45 իւղաներկ եւ ջրաներկ բնապատկերներ եւ ձաթիւրմորթներ։ Ի· Գրիգորեան նկարել սկսած է պատանի տարիքէն Հալէպի մէջ։ Երեւան ուսանելու տարիներուն մօտէն հետեւած է պատկերասրահներու եւ թանգարաններու մէջ ցուցադրուած արուեստագէտներու նկարչական գործերուն եւ իր մէջ զարգացուցած արուեստը։

×

ՊՈՒԼԿԱՐ ԳՐՈՂԻՆ ԳԻՐՔԸ ՀԱՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պուլկար հրապարակագիր Նիկոլա Ինճով լոյս ընծայած է Հայաստանին եւ հայ ժողովուրդին նուիրուած « Բարձունքներ եւ Ստորոտներ » խորագրով հատորը։ Հայաստանի տեսարժան վայրերէն, պատմական յուշարձաններէն, արդիւնաբերական կարգ մը ձեռնարկներ – իններէն առնուած նկարներ կը զարդարեն հատորը։ Հեղինակը կը խօսի հայ ժողովուրդի անցեալի ու ներկայի մասին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ
ՊԱՏԱՐԱԳ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈՍՏՈՎ
ՀԱՅԱԲՆԱԿ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ
ՀԱՅԱՓԱՅԼ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Զօրեան (Մոսար) ձեռք է բերած ձուլման վիճակի մէջ։ Ղ. Ալիշան, Գոլգոթա փառաւոր, 1867 ձուլած փիլիսոփայական ոճով։ Ի. Ալիշան, Ներսէս Շնորհալի եւ ասոր ուսումնական գործունէութիւնը։ Ղ. Ալիշան, Ներսէս Շնորհալի։ Ա. Տէր-Ներսէսե

ՀՈՒՄՈՐԻՍՏԱԿԱՆ ԱՆԴԵՍ

ԽՈՍՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԱՀԱՐ

ՀՈՒՄՈՐԻՍՏԱԿԱՆ ԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՂԱՆՑԱՅԻՆ ՀԱՆՔԱՐԱՆԸ

3.

— Մամի՞ն, ասաց մի խուճուճ հեռու մանկիկ: Ես ուզում եմ նկարել ձեզ համար մի գեղեցիկ նկար, որ դուք միշտ ինձ հիշեք: Ես ուզում եմ նկարել ձեզ համար մի լեռ, մի ձոր, մի գետակ, մի ծառ, մի ծաղիկ, մի ամպ, մի արև, մի աղավնի, մի ոչխարի հոտ, մի հովիվ, մի հովվուհի, մի գառնուկ, որ ծռմռելով ինչ-որ բան է ուտում, մի ջրաղաց, որ ալյուր է աղում, մի ձի, որ ուզում է վազել, մի շուն, որ հաչում է, մի կատու, որ ուզում է մկնիկ բռնել, մի ճանապարհ, որ գնում է դեպի հեռավոր քաղաքը, մի կառք, որ գալիս է այդ ճանապարհով, մի ձիավոր, որ նստած է կառքի վրա, մի ձիավոր, որ ձիու վրա նստած է, մի ձիավոր, որ ձիու վրա նստած չէ, մի ձիավոր, որ ձիու վրա նստած չէ, մի ձիավոր, որ ձիու վրա նստած չէ

Տէր եւ Տիկին Գարեգին Հրաչեան, Տէր եւ Տիկին Ազգին Սապունճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Հրաչեան եւ զաւակները, Սեդա Հրաչեան, ինչպէս Հրաչեան եւ Պանտիկեան ընտանիքները (Մարսէյլ), խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի քրոջ, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ԱՍՏՂԻԿ ՍԱՐԵԱՆԻ
(ծնեալ Հրաչեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 12ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ընտանեկան սեղմ շրջանակի մէջ, եւ մարմինը ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանը։

Համաձայն հանգուցեալին ցանկութեան կ'ըլլան հետեւեալ նուիրատուութիւնները։

1000 Ֆ. Ս. Մուրատեան վարժարանին, 1000 Ֆ. Դպրոցասէր վարժարանին, 500 Ֆ. Սեւրանի կապոյտ Խաչին, 500 Ֆր. Փարիզի կապոյտ Խաչին, 500 Ֆր. Լիբանահայ աղէտեալներուն, 500 Ֆ. «Յառաջ»ին։

(Մտանալ «Յառաջ»էն)։

«ՅԱՌԱՋ»։ — Մեր ցաւակցութիւնները Հրաչեան եւ Սապունճեան ընտանիքներուն։

ՍԷՆ ՌԱՖԱՑԷԼ.— Տիկին Արմինէ Կարապետեան, Պ. Պօղոս Զաքարեան, Տէր եւ Տիկին Գլաուս Ֆիլիպեանը, Տէր եւ Տիկին Անտրէ Կարապետեան եւ աղջիկը, Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Զաքարեան եւ զաւակը խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց տալոջ, քենիին, հօրաքրոջ եւ մօրաքրոջ՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՓԻ ՓԻՐԵՆԵԱՆԻ
(ծնեալ Կարապետեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 14ին, Սէն Ռաֆայէլ։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համախարբերդցիական Միութեան Ֆրանսայի շրջանի կեդր. վարչութիւնը, իր բոլոր մասնաճիւղերով, խոր ցաւակցութիւններ կը յայտէ Տիկին Յովհան-նէսեանի, զաւակներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն Սարգիս Յովհաննէսեանի մահուան առթիւ (Յունուար 9, Կարտան)։

Այրի Տիկին Մարկրիթ Գէորգեան եւ զաւակները (Լոս Անճելըս), այրի Տիկին Արշինէ Գույումճեան, Տէր եւ Տիկին Վարդգէս Գույումճեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գույումճեան, Պ. Կարապետ Գույումճեան, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Գույումճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կարօ Յովսէփեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները եւ բարեկամները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց քրոջ, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ՕՐ. ՓԻՐՈՒՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆԻ
(Զէնկիլերցի)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 17ին, 82 տարեկանին Քրիթէյլի հիւանդանոցը յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երկուշաբթի, Յունուար 22, առաւօտեան 10·30ին Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցին, կոմիտաս փողոց եւ մարմինը կը փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Որեւէ մահազ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

Յառաջ.— Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գույումճեանի, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Գույումճեանի, Տէր եւ Տիկին Կարօ Յովսէփեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն։

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
«ԱՆՄԻԶԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻԻՆ»
ՎԻԷՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ.— «Յառաջ»ի բացած քացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Յառաջ» 23–24 Դեկտ. Ա. Էջ) Վիէնի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր.ով։ Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուներուն մաս-մաս.—

Զ.

Պօյաճեան Նուարդ, Պր. Ռուբէան, Շիրինեան Միհաք, Ասլանեան Ալեքսան, Ամէնճիեան Յորժ, Աւետիսեան, Զարդարեան Ժան, Շիրիչեան Կարապետ, Աբգարեան Կարապետ, Մանուկեան Անտրէ, Պր. Էպըռա, Ղազարեան ընտանիք, Տիկ. Աննա Բալօեան, Թադէոսեան Ժան, Շահպազեան Նազար, Գուրթուճեան Սամուէլ, Զուլֆուեան Փանոս, Տէր-Սարգիսեան Նշան, Ժաք Պիազէօլ, Թաշճեան Յովսէս 50ական։ Ամէնճիեան Կի, Էքիզեան Նազար 40ական, Կրէկուար, Մանուկեան Աստատուր, Գալայճեան Վազգէն, Գույումճեան Ստեփան, Քէլէչեան Աբրահամ, Շիրիչեան Յուղէֆ, Վիվեան Ռուժէ, Այվազեան Յակոբ, Զուլֆուեան Մանուկ, Վարդապետեան (Ֆօթօ), Գալայճեան Տիկ. Սրբուհի 50ական։

(Շար)

ՇԱՎԻԼ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի։

Նոր տարուան առթիւ "ՅԱՌԱՋ" կը նուիրուի

Ալֆորվիլէն Պ. Ստեփան Սապայեան կաղանդի առթիւ մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր մօր՝ Տիկին Գոհարիկ Սապայեանի։

ՆՈՒԷՐ

Այրի Տիկին Կիւլեան, հատուցանելու համար ժամանակին իր զաւկին տրուած կրթաթոշակը 1000 Ֆր. կը նուիրէ Հ. Բ. Ը. Մ.եան (մտմտալ «Յառաջ»էն)։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԳԵՒՈՆԵԱՆԻ
Տարօնի երգերու ունկնդրութիւնը
ՄԱՅԻՍ 12ԻՆ
Տըպլեսի – Փլէյէլ սրահը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Արզումանեան ընտանիքի մնացորդաց անդամները, Լեւոն Արզումանեան, Զապէլ, Յովսէփ, Միքայէլ, Փօլէթ, Աբարատ, Անդրանիկ (Ամերիկա) Արզումանեան իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով, անձամբ, մամուլով թէ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց քրոջ եւ հօրաքրոջ՝

ԱՆԱՀԻՏ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

մահուան տխուր առթիւ։

URGENT
A VENDRE

Cause départ province.
Salon de Coiffure dames 8 places.
tenu 16 ans.

Grand emplacement pour jeune fille ou dame avec petite famille (16 ans).

Mlle TSALIKIAN
110, Rue Thiers — 92100 BOULOGNE
Tél. : 620-56-10

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ «ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ» ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Յունուար 21, Ս. Սահակ-Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի։

120 հոգինոց երգչախումբը որ պիտի երգէ Եկմալեանի քառաձայն պատարագը կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵԼՄԱՋԵԱՆ

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու։ Քոնֆորտ–Փալմ Պիչ, Քորնիշ Քենըտի, ժամը 13·30ին։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին։

Յ. Գ.— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր. Վ. Պոզաճեանէ հեռ. 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ. 77·84·70

Հ. Բ. Ը. Մ.
ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ
կազմակերպութեամբ
ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԿՆ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ
Նախագահութեամբ
ՏՕՔԹ. ԷՏԻ ԱԴԱՄԵԱՆԻ
փոխ նախագահ
Ֆրանսայի Շրջ. Յանձնաժողովի
կը բանախօսէ Երեւանէն հիւրաբար
քաղաքս գտնուող
ՏՔ.ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ
Պատմաբան, անդամ Հայաստանի
Գիտութեանց Ակադեմիայի
ՆԻԽ՝ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ուրաթ, Յունուար 19, ժ. 20·45ին
au Centre Culturel Alex Manoogian
(118, rue de Courcelles — Paris 17)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Réunion - information
Débat

organisée par
la Maison de la Culture Arménienne
d'Alfortville
9, Rue de Madrid — Alfortville

le Vendredi 26 Janvier à 20 h. 45

« LES ARMENIENS DE FRANCE FACE AUX DIFFICULTES DE LA COMMUNAUTE ARMENIENNE DU LIBAN »

Participent à la Table Ronde :
RICHARD ANANIAN, Animateur
DIKRAN DJINBACHIAN
OVANES KOUYOUMDJIAN
HELENE SANDRIKIAN
TIKRAN SHIRVANIAN

Pour vous rendre à Alfortville :
Métro Charenton Ecoles — autobus 103, descendre Place de l'Europe.

ՋԱՏԻԿԸ ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ԱՊՐԻԼ 24-Ը ՕԻՕԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ
14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
12ԷՆ 27 ԱՊՐԻԼ
(երթին եւ դարձին մէկական օր դիշերել Մոսկուա)
Առաջնորդութեամբ՝ ՊԵՐՃ ՃԷԶՎԷՃԵԱՆԻ
Մանրամասնութեան եւ արձանագրութեան համար դիմել՝
ԼԵՒՈՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
SABERATOURS
3, Rue de l'Arrivée — 75015 PARIS
(Imm. CIT, 7e étage — Métro : Montparnasse)
Tél. : 538-67-47
Ուշադրութիւն՝
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով կը խնդրուի արձանագրութիւնները փութացնել
LYON : SEVAN VOYAGES (VAROUJAN SARKISSIAN)
50, Cours de la Liberté, 69003 Lyon
Tél. : (78) 60-13-66

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Արմենուհի Գեւոնեան 100 Ֆր. կը նուիրէ լիբանահայ աղէտեալներուն, փոխան ծաղկեպսակի Տիկին Տիրուհի Կուրպէճեանի կսկծալի մահուան առթիւ։

(Մտանալ «Յառաջ»էն)։

ՄԱՐՍԻԷԼԻ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՒՆ

Ճաշարանը

ԲԱՑ Է ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Հայկական ընտիր ճաշացուցակ — Հաճելի մթնոլորտ — Շատ մատչելի գիներ

Le RESTAURANT de la Maison de la Culture de Marseille est ouvert tous les Samedis soirs
Cuisine Arménienne soignée
Ambiance Arménienne
Menu complet à 35 F. (boisson en sus)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 21ին, Գ. Իփէկեան սրահը։ Ժամը 15ին, գեղարուեստական յայտագիր, դպրոցի աշակերտութեան կողմէ։ Կաղանդ պապան նուէրներ կը բաժնէ սրահին մէջ գտնուող բոլոր պզտիկներուն։

Վիէնի Հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՇԱԲԱԹ–ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
20-21
SAMEDI-DIMANCHE
20-21 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ [ՄԻՍԱՔԵԱՆ]

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·298

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.298

ԱՐԱՄ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ (*)

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԸ
ԴԷՊԻ ՀԱՑՈՑ ՀԻՆ ԴԱՐԵՐԸ

Տէր – Ղեւոնդեանները բնիկ մարաչցիներ են եւ անոնց տոհմին առանձնայատկութիւնն է բարեպաշտութիւնն ու հայրենասիրութիւնը: Տոհմին նահապետը՝ Տէր Ղեւոնդ, պաշտօնով քահանայ էր, համոզումներով՝ հայրենասէր ու յեղափոխական:

« Հայոց մեծ եղեռնը, կ'ըսէ պատմական Արամ Տէր–Ղեւոնդեան, մեզ՝ Տէր–Ղեւոնդեաններիս համար աւելի վաղ էր սկսուել՝ 1895 թուականի ողբերգական իրադարձութիւնների օրերին: Պապիս՝ Տէր Ղեւոնդին, մի ամբողջ տարի թուրքական բանտում են՛թարկում են խոշտանգումների, ազատում է գրեթէ մահամերձ: Հզօր կամք ունէր՝ յաղթեց մահին ու ապրեց: Բայց միշտ էլ կասկածելի ու վտանգաւոր անձ մնաց կառավարութեան համար եւ խիստ հսկողութեան տակ էր մինչեւ Սուլթան Համիտի անկումը: Նրա փոխարինողները նոյնպէս բարի աչքով չնայեցին պապիս ու մեզ: Դեռ չէր սկսուել 1914 թուականի պատերազմը, երբ յայտնուեցին թուրք – ատկեարները եւ ամբողջ տոհմին աքսորեցին Հալէպ »:

Տէր – Ղեւոնդեաններու մեծ դերդաստանին մէջ ամէնէն շատ յարգի էին արհեստները, յատկապէս ոսկերչութիւնը: Արամին հայրը՝ Նահապետ, արուեստագէտ ոսկերիչ էր, զաւակները նոյնպէս, կարծես, անոր կը ձգտէին, բայց Արամ հակած էր դէպի պատմութիւն, գիտութիւն, լեզուներու դիտութիւն: Թերեւս այդ հակումները ոչ մէկ արտայայտութիւն ունենային եթէ « Պոբեդա » նաւը Տէր – Ղեւոնդեանները 1948ին օգնութեան խաղաղ ու պայծառ օր մը պանդխտութեան ծովերէն հայրենիք չհասցնէր:

Այդ ժամանակ Արամ Տէր – Ղեւոնդեանն 20 տարեկան էր եւ միջնակարգ կրթութիւն ունէր: Ան կ'ուզէր ուսումը շարունակել: Երեւանի պետական համալսարանը բացաւ իր դռները հայրենադարձ երիտասարդին առջեւ: Ասիկա ամէնէն մեծ ուրախութիւնն էր իրեն եւ իր ծնողքներուն համար: Ընդունուեցաւ համալսարանի բանասիրական ճիւղի արեւելեան բաժինը: Առաջին օրն իսկ լսեց Աճառեանի դասախօսութիւնը:

« Իմ համալսարանական տարիների ամենանուիրական յիշատակները, կ'ըսէ ան, կապուած են մեծանուն հայագէտ Հրաչեայ Աճառեանի հետ, որն ինձ վրայ բացառիկ ազդեցութիւն է գործել: Ուսանող էի, դեռեւս անորոշութեան մէջ էի ապագային նկատմամբ, մեծն Աճառեանը ինձ դուրս բերեց այդ վիճակից, ցոյց տուեց կեանքի ուղին, սէր ներարկեց հայ գրի ու դպրութեան հանդէպ, ներշնչեց պաշտամունք հայ մատենագրութեան նկատմամբ »:

Ուսանող Արամ Տէր – Ղեւոնդեանին սէրը իր դասախօսին հանդէպ միակողմանի չէր: Աճառեան չուտով նկատեց Արամին ընդունակութիւնները, աշխատասիրութիւնը:

Արամ Տէր – Ղեւոնդեան աւարտեց համալսարանը, բայց կանգ չառաւ, դեռ սորվելու տեղ ունէր: Ու դարձաւ Հայաստանի Ակադեմիայի Պատմութեան Հիմնարկի ասպիրանտը: Երեք տարիով ղրկուեցաւ Լենինգրադ՝ պաշտօնով: Այս անգամ ալ բախտը ժպտաց իրեն:

« Երկրորդ մեծութիւնը, — կ'ըսէ ան, որ իմ կեանքում հաղուագիւտ դեր կատարեց, Յովսէփ Օրբելին էր: Այդ պարթեւահասակ նահապետը, պատկառազդու գիտնականը հեռաւոր Նեւայի ափերին հաւաքուած իր հայ սաներին օգնում էր, սատարում խորանալու եւ համոզուելու արեւելագիտութեան եւ հայագիտութեան ասպարէզներում: Ճարտար հռետորի եւ պերճախօս առենաբանի դասախօսու – սութիւնները սկզբունքայնութեան եւ գիտական բարեխղճութեան անկրկնելի նմոյշներ էին, որոնցից շատ բան մնաց իմ մէջ, իմ ամէնօրեայ գիտական զբաղմունքներում »:

Արամ Տէր – Ղեւոնդեանի գիտական աշխատանքի առաջին պտուղը եղաւ « Դուինի ամիրայութիւնը Բագրատունեաց Հայաստանում » ուսումնասիրութիւնը, որը եւ դարձաւ աւարտաճառը՝ պատմական գիտութիւններու թեկնածուի աստիճան ստանալու համար: Աւարտաճառը յետագային հարստացուց նոր փաստերով, յայտնութիւններով եւ գրեց ու հրատարակեց նոր աշխատութիւն մը՝ « Արաբական ամիրայութիւնը Բագրատունեաց Հայաստանում » վերնագրով: Քանի մը տարի եռաք այս գիրքը թարգմանուեցաւ անգլերէնի: Թարգմանութիւնը կատարած է ամերիկահայ անուանի հայագէտ Նինա Գարսոյեան, հրատարակած է Կիւլպէնկեան հաստատութիւնը:

Գիտնականը նաեւ կը դասախօսէր նոյն պետական համալսարանը, ուր լինք ու – սանած էր:

« Համալսարանում դասախօսելը ինձ համար լինքնանպատակ չէ եղել. եթէ դիտական պաշարը անհրաժեշտ է ուսանողի գիտելիքները հարստացնելու համար, ապա, դրան զուգահեռ, պէտք է հայրենասիրութիւն ներարկել մատաղ սերնդին, որպէսզի նա հեշտ ըմբռնի, թէ ինչ նպատակի է ձգտում ինքը՝ որպէս քաղաքացի. հասկանայ, որ պէտք է ծառայել իր ժողովրդին, անաղարտ ու կայուն պահել մայրենի լեզուն եւ այդ լեզուով ուսումնասիրել իր ժողովրդի անցեալի մշակութային եւ հոգեւոր արժէքները »:

Տէր – Ղեւոնդեանի գիտական պրպտումները լոյս աշխարհ հանեցին նոր աշխատութիւն մը· « Հայաստանը եւ արաբական խալիֆայութիւնը », որուն համար ան ստացաւ պատմական գիտութիւններու դոկտորի աստիճան:

Հայագէտ – գիտնականին յաջորդ քայլը Թ.–Ժ· դարերուն Ագաթանգեղոսի արաբերէնի թարգմանուած «Հայոց պատմութիւն»ի ուսումնասիրութիւնն ու թարգմանութիւնը եղաւ, որ հրատարակուելէ եռաք լայն արձագանգ գտաւ գիտական աշխարհին մէջ: Պելժ հայագէտ Ժեռար Կաուիթ ընդարձակ գրախօսական մը գրած էր այդ գործին մասին· « Արամ Տէր – Ղեւոնդեանին աշխատութիւնը կարեւոր նպաստ է Ագաթանգեղոսի մատեանի ուսումնասիրութեան համար: Այդ հրատարակութիւնը նոր լոյս կը սփռէ Ագաթանգեղոսի բազմալեզու խմբագրութիւններու ուսումնասիրութեան վրայ, քանի որ արաբերէն թարգմանութիւնը կատարուած է յունարէնէ, իսկ վերջինս՝ հայերէն բնագրէ: Այսպէսով, տակաւին Ե· դարուն շարադրուած Ագաթանգեղոսի « Հայոց պատմութիւն »ը արդէն Զ· դարուն թարգմանուած է յունարէնի եւ ապա՝ Թ· դարուն նաեւ արաբերէնի »:

Արամ Տէր – Ղեւոնդեան լայն կապեր ունի արտասահմանի հայ եւ օտար հայագէտներու հետ: Երեւանի մէջ հօրենական տուն մը ունի, ուր կ'ապրի ան իր փոքրիկ դերդաստանով: Հոսկէ Մասիսները շատ պարզ ու մօտ կ'երեւան: Ծեր նահապետը ամէն օր վաղ առաւօտեան դուրս կ'ելլէր պատշգամբ, նախ բարի լոյս կ'ըսէր Մասիսներուն, ապա ներս կը մտնէր ու կը բարեւէր տնեցիները: Նահապետը չատոնց չկայ, բայց անոր կառուցանած տունը կայ եւ տան մէջ ալ՝ Տէր – Ղեւոնդեաններու նոր սերունդը, որուն առաջը այս անգամ Արամն է՝ Նահապետի գիտնական որդին:

Ամէն օր գիտնականը երկար ճամբորդութիւն կը կատարէ դէպի հայ ժողովուրդի պատմութեան վաղ միջնադարեան շրջանը, կը սուզուի արաբական աղբիւրներու ուսումնասիրութեան, հայ եւ արաբական մշակոյթներու առընչութիւններու հարցերուն մէջ, կը քալէ մէկ դարէն միւսը:

ԲՈԳԴԱՆ ՋԱՆԵԱՆ
« Սովետական Հայաստան»
Ամսագիր:

(*) Փարիզ իր այցելութեան առթիւ:

ՕՐՈՒԱՆ ԳԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԽՈՄԷյՆԻ ԶԻՋՈՒՄ ՉԸՆԵՐ

— o —

ՀՍԿԱՅ ՅՈՑՑ ՄԸ ԵՒՍ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ

Ուրբաթ օր, մինչ Շահը դեռ Ասուան էր, կ'իմացուէր որ Խոմէյնի չէ ուզած ընդունիլ Պախթիարի բանագնացը, որ ուրիշ մէկը չէր քան Խնամակալ Խորհուրդին նախագահը՝ ձալալ Թեհրանի: Այլ խօսքով որեւէ միջին ճամբայ չի գըտնուիր երկուքին միջեւ եւ Ուրբաթ օր – ուան ցոյցը, որ չուրջ երկու միլիոն հոգիի մասնակցութիւնը կը նախատեսէր, նոր յաղթանակ մըն էր Այաթոլային համար: Ոչ ոք գիտէր սակայն թէ ի՞նչ դեր պիտի խաղար բանակը, որ կրնայ անշուշտ վճռական ընոյթ ունենալ, այսքան անորոշ կացութեան մը մէջ:

Դիրքերը չէին փոխուած ինչ կը վերաբերէր Խոմէյնիի եւ Պախթիարի: Առա – ջինը վերջնին ներկայացուցիչը կ'ուզէ տեսնել միայն եթէ Խնամակալ Խորհուրդին հրաժարականը կը բերէ: Իսկ Պախ – թիար, պատասխանելով այն հարցումին թէ տեղը տալու պատրաստ է, կը պատասխանէ.— « Ո՛չ, տեղս իրեն չեմ տար, ինչպէս ինք իր տեղը ինծի չի տար: Կարդինալ մը չի փոխարիներ վարչապետ մը եւ փոխադարձաբար »:

× Ուրբաթ առտու Թեհրանէն հասած լուրերը կը հաստատէին, որ ամբողջ մայրաքաղաքը « սեւցած է ժողովուրդով »: Ցիշենք, որ 33 միլիոն պարսիկ ընակիչներ չատ լաւ կազմակերպուած են, նախ կան « արհեստաւորները », այսինքն 180 հազար մոլլա (183 հաւատացեալի՝ մէկ մոլլա), մինչ միայն 13 հազար բժիշկ կայ··· Այս 180 հազար կրօնապետները կ'իշխեն 80 հազար մզկիթի վրայ: Պէտք չէ անտեսել թէ ասոնք չատ հարուստ են: Ամէն Շիի պէտք է իր եկամուտին մէկ հինգերորդը իր մզկիթին տայ: Այս ձեւով մոլլաները 150էն 250 միլիոն ֆրանք կը գանձեն իբրեւ « կրօնական տուրք »:

Ամէն պարագայի մէջ, հակասական է ներկայ կացութիւնը, ուր ընդդիմութիւնը կը գտնուի Ալլահին եւ Մարքսին միջեւ: Այաթոլաները կողմնակից են որ կիները սեւ քող կրեն եւ դէմ չեն նաեւ բազմակնութեան « գիտական պատճառներով, եւ նաեւ որովհետեւ կենդանիներու մօտ, արուները քանի մը էգ ունին »:

× Լիբանանեան Ա«–Սաֆիր թերթին, Խոմէյնի յայտարարած է թէ ժողովուրդը պիտի ընտրէ իր ներկայացուցիչները:

× Արեւմտեան Գերմանիա չէ կրցած արգելք հանդիսանալ որ առեւտրական հաստատութիւն մը 216 զոյգ ձեռնակապ եւ 300 լախտ ծախէ Իրանի: Արդարեւ գերմանական օրէնքին համաձայն որեւէ արտօնութեան հարկ չկայ առոր համար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԺԻՍԿԱՐ Տ'ԷՍԹԻՆ կէս ճամբայէն ետ դարձաւ Հինդշաբթի օր, երբ օդանաւը գինքը Պուէրթօ Ռիկո կը տանէր: Ռումանական մայրաքաղաքը այնքան կը ձիւնէր, որ օդակայանը կարելի չէր իջնել: Բանակը ամբողջ գիշերը կը մաքրէր թէեւ, բայց Ուրբաթ առտու կը հաղորդուէր թէ ժիւքար կրկին ստիպուած էր յետաձգել ճամբորդութիւնը:

ԱՆԳԱՐԱՑի Սահմանադրական Ատեանին վրայ ռումբ մը նետուած է առջի օր բայց պայթումը զոհ չէ պատճառած:

ՎԱՀԱԳՆԱՅԻՑ ՑՈՒՑԱԽՎԱԾՈՒ ԱՂՈՒՄԱՅԻՆ

ԳՈՂՈՎՈՒԹԻՒՆ

Գրեց՝

Ա. ՏԱՐԱՅԱՆ

Բեմ ելան Ս. Ղազարեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան (Ա.), Ա. Ալեքսանեան (Ա.), Ա. Ալեքսանեան (Ա.),

ՀԱՅԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ (Յատ. աշխ.).— Մեր գաղութի ամէնէն ժողովրդական եւ հոծ բազմութիւն քաշող տօնակատարութիւնը «Մանուկներու Օր»ն է, որ տարուան վեցե – րորդ տաղաւարն է ամէն Հայու սրտին կը խօսի. տեղւոյս Կապոյտ Խաչի դպրոցին երկսեռ աշակերտներուն համար առաջին տուիքն է, յայտնաբերելու իրենց սորված եւ իւրացուցած հայ լեզուի գանձերը: (Երկրորդը, տարեվերջի քննու – թիւններու հետեւող հանդէսն է):

Տասնեակ տարիներու անցեալ ունեցող այդ դպրոցը, հակառակ իր անշուք երե – ւոյթին եւ յարմարութիւններու պակա – սին, սերունդներու հայեցի դաստիարա – կութիւն եւ հայ լեզուն ըմբռնած է: Այսօր՝ այդ չքնաւարտ կամ թերա – ւարտներու, նոյնիսկ խառն ամուսնու – թիւններէ ծնած աշակերտութիւն մը կը յաճախէ այդ համեստ, անշուք, սակայն որքան քաշող դպրոցը:

Այս տարի « Մանուկներու Օր »ուան տօնակատարութիւնը կը զուգադիպէր Ա – ռաքելական Եկեղեցւոյ Ս. Ծնունդի վա – ղորդեան, Յունուար 7ին, Կիրակի կէս – օրէ վերջ ժամը 15·30ին, Սէն Մարթէն Տերի «Սալ ատ Ֆէյթ»ին մէջ:

Շատ մը թղթակցութիւններու մէջ կը կարդանք, սրահներու կոկիկ բազմու – թեան. պարագան նոյնը չէ մեր գաղու – թին համար. սրահը ամբողջութեամբ լե – ցուն էր եւ շատեր ոտքի մնացին:

Օրուան խօսնակ Պր. Լիւլէճեան բեմ հրաւիրեց դպրոցի ուսուցիչներէն Պր. Երուանդ Մարաշլեանը, որ հակիրճ կեր – պով անդրադարձաւ Կապ. Խաչի գործու – նէութեան եւ դպրոցին:

Եղան խմբերգներ, արտասանութիւն – ներ, տրամախօսութիւն, ինչպէս նաեւ հայկական պարեր եւ մենապարեր (պար – ուհիներ Պ. Քիւրտեան, Վալանսէն), ո – րոնք շատ մեծ ընդունելութիւն գտան եւ ջերմ ծափահարութիւններու արժանա – ցան: Խանդավառուած, ստեղծուած մըթ – նոլորտէն, կարճ ժամանակի մէջ, ինք – նաբուխ նուէրներէ գոյացաւ 8000 ֆրանք ի նպաստ դպրոցին:

Կազմակերպական աշակերտնե – րուն, նոյնպէս սրահի մէջ գտնուող բո – լոր երախաներուն տուաւ կազանդչէքներ:

Միջնարարին եւ հանդէսէն վերջ, խա – չուհիներուն կողմէ պատրաստուած ա – տուած ճոխ պիւֆէ մը կար, սակայն մո – տենալը դժուար էր:

Հանդէսի պաշտօնական բաժնէն վերջ, եղան հայկական պարեր, ուր կը զուար – ճանային երիտասարդներ եւ նուագ երի – տասարդներ, շարունակելով մինչեւ ուշ ատեն:

ՎԱՐԴԱՆ ԲԱՔԱՋԵԱՆ

ԿԱՂԱՆԴԸ

ՀԱՅՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ
ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑԱՆԻՆ ՄԷՋ

— o —

Իւրաքանչիւր որոնք ապահովելով կար – միր Խաչուհիներու անձնուիրութեան, ասպարէզ կարդացին Զօրավար Զմրան եւ Դեկտ. 30ին, ժամը 9ին կը ժամադրե – ուէին Սքուար Մոնթոլոն, անմոռանալի չորս օր եւս պիտի աւելցնէին իրենց օ – րագրի էջերուն վրայ:

Հաճելի ճամբորդութենէ մը վերջ, ժա – մը 13ին հիւրերը բարի գալստեան մաղ – թանքներով կը տեղաւորուէին Հայ կար – միր Խաչի օգափոխութեան կայանի ծաղ – կազարդ սեղաններուն շուրջ եւ խմբո – վին երգուած Հայր Մերով մը կը սկսէին ըմբոշխնել խաչուհիներ Ճիհանեանի, Փանոսեանի, Խաչատուրեանի եւ Նաւա – սարդեանի օր առաջ պատրաստած համա – դամները: Ներկաներուն մեծամասնու – թիւնը բազմիցս վայելած ըլլալով կար – միր Խաչուհիներու աւանդական հիւրա – սիրութիւնը, անակնկալի չէին զար ա – նոնց զոհաբերութեան առջեւ:

Մանչի ափերուն, մանուկներու համակ – րելի փոքրիկ այս բոյնը առաջին վայր – կեանէն կը գտնէր արդէն իր սովորական խանդավառ հայկական մթնոլորտը: Փոխուած էին դերակատարները միայն, մանուկներու դերերը կը ստանձնէին տա – րեցներ որոնք ինչպէս Երեւան գարձած մեր էրեբունին, տարիներ էին անցել, բայց մնացել էին պատանի:

Դեկտ. 31ին երբ ձիւնամրրիկը կը սա – ռեցնէր դուրսը, ներսը կարմիր Խաչու – հիներու տաք ընդունելութեամբ զինով – ցած եւ ապակեպատ ընդարձակ ճաշա – սրահէն շլացուցիչ տեսարանով համայ – ուած կայանին հիւրերը, կէսօրուընէ սկսեալ իսկական հայկական կաղանդ մը կ'ապրէին:

Առաւօտեան մինչեւ ժամը երկուքը մէջ ընդ մէջ կը շարունակուէին բաժակաճա – ռերը, երգերը, արտասանութիւնները, հայկ. եւ եւրոպական պարերը, վերսկե – լու համար յաջորդ օրը կէսօրին: Ցուզիչ էր պահը ժամը 24ին, բաժանումը 1978 – էն, երբ կարմիր Խաչի ընտանիքին ան – դամ դարձած հայորդիներ եւ կապոյտ Խաչուհիներ կ'ողջագուրուէին ամանոր – եան ամէնէն անկեղծ մաղթանքներով:

Ցունուար մէկին, ժամը 16ի առաննե – րը, երբ ամէն ոք կազմ ու պատրաստ կը մտածէր հրաժեշտ առնել կայանին նուիրեալներէն, ենթարկուելով Զօրավար Զմրան քամահաճոյքին, կարմիր Խաչի ան – դամները եւ բարեկամները կրկին կը տե – ղաւորուէին իրենց սենեակներուն մէջ եւ ծրագրէն դուրս օր մը եւս կը շարու – նակէին խրախճանութիւնները, օրհնելով կարմիր Խաչի սեղանները որոնք բան չէին կորնցուցած իրենց ճոխութենէն:

Արդար ըլլալու համար հարկ պիտի ըլ – լար թուել անունները բոլոր ներկանե – րուն որոնք չորս օրուան ընթացքին զի – րար խանդավառեցին արտայայտելով Հայու յատուկ իրենց ձիրքերը:

ՍԱՐԴ

ԳԱՂՈՒԹՔ ԳԱՂՈՒԹ

ԳՈՒՒԻՆԻՈՑ (Աթէնք) « Զաւարեան » ակումբի սրահին մէջ, Դեկտ. 20ին, տե – ղի ունեցած է տեղւոյն Հայոց կիրակնօր – եայ դպրոցի Ամանորի հանդէսը, նախա – գահութեամբ առաջնորդ Սահակ Արք. Այվազեանի: Բացումը կատարած է Ճա – կոբ Տայեան: Գեղարուեստական յայ – տագրի գործադրութենէն ետք դպրոցին վարիչ տնօրէնը՝ Վարանդ Քհնյ. Ամի – բալեան, խօսած է Կիրակնօրեայ վար – ժարանի անհրաժեշտութեան եւ դերին մասին: Ապա առնելով Սահակ Արք. դնա – հատած է Վարանդ քահանան մանուկնե – րու դաստիարակութեան մարզէն ներս իր տարած աշխատանքին համար:

ԳՈՒՒԻՆԻՈՑ (Աթէնք) մէջ, Յունուար 8ին մեռած է արուեստագէտ լուսանկա – րիչ Փօլ Ֆարաճեան, 68 տարեկանին: Ծնած Հաճըն, փոխադրուած Ատանա եւ 1921ին ապաստանած է Յունաստան: 1922ին յաճախած է Լիբազմայի ամերիկ – եան նախակրթարանը, որուն առաջին չքնաւարտներէն եղած է: Ուսումը շա – րունակած է Սելանիկի Անաթոլիա քո – լէժը: Իրրեւ արուեստագէտ լուսանկա – րիչ մասնակցած է կարգ մը երկիրներու մէջ կազմակերպուած ցուցահանդէսներու եւ գնահատուած գիրերով ու մետալնե – րով: 14 տարիէ նախագահն էր Իրէյայի Արուեստագէտ Լուսանկարիչներու Մի – ութեան: Յուղարկաւորութիւնն ու թաղու – մը կատարուած են Յունուար 9ին, Գո – քինիոյ Ս. Յակոբ եկեղեցին, ուր դամ – բանականներ խօսած են երեք յոյն գոր – ծակիցներ: Գերեզմանատան մէջ եւս դամբանախօսներ անդրադարձած են Փօլ Ֆարաճեանի կեանքին ու գործին:

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՑ « Ցուսաբեր » ակումբի « Լ. եւ Ս. Գարագաշեան » սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 17ին, տեղի ունեցած է Լի – պարիտ Նազարեանցի ծննդեան հարիւր – ամեակին նուիրուած հանդիսութիւն մը, խմբավար Եդուարդ Յակոբեան ներկա – յացուցած է Նազարեանց արուեստասեա – նը, երաժիշտը, թատերագիրը: Գեղար – ուեստական յայտագիրը բաղկացած է Լի – պարիտ Նազարեանցի էջերու ընթերցու – մէն, երգերու եւ նուագներու մեկնաբա – նութենէն: Փակման խօսքը արտասանած է Կայծ Կոկանեան, ընդգծելով Նազար – եանցի նկարագրի յատկանշական կէտերը:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՈՂՋԱԿԷՋ

Գրեց՝ Արամ Սեւէթճեան
Պէյրութ, 1978

ՔԱՐԵՕՕՍՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ, գրեց՝ Վաչէ Ծ. Վ. Իշնաւիոսեան, Վենետիկ, Ս. Ղազար 1978:

LES REMINISCENCES DE L'ARCHITECTURE ARMENIENNE EN OCCIDENT, par S. Djévahirdjian (Extrait de la Revue Bazmavep, 1976 No 1-4) Venise, St. Lazare, 1977.

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԻՐԱՒՈՒՄ

4.

Բոլորից մի փոքր մեկուսի նստած Ներ – սեհ Զավուշը մեզ հետ զրուցում էր կնոջ հետ: Այսպիսի պահ նրանք դեռեւս չէին ունեցել: Աղաւնին երբեմն ծիծաղում էր, խանդաղատանքով նայում ամուսնուն: Նա բռնեց նրա ձեռքը, համբուրեց ջեր – մութեամբ:

— Ես երեխայի եմ սպասում, Ներսեհ: Ա՛խ, Տէր Աստուած, մեր այս վիճակում ինչո՞ւ նման մեղքի մէջ ղեկեցիր մեզ:

Ներսեհ Զավուշը բռնեց կնոջ ձեռքերն ու սկսեց համբուրել արագ ու պինդ: Նման պարգեւի նա սպասում էր: Ինչ վիճակում էլ մարդ ապրելիս լինի, թէ – կուզ մահուան ճիրաններում, ինչպէս ի – րենք են, կեանքն իր անելիքը դիտի եւ երբեք չի չեղւում իր բնական ընթաց – քից: Ամէն ինչ, նոյնիսկ իր գոյութիւնը կարծես նոր սկսուեց՝ նոր մանկութիւն, նոր երազանք ու էլի ուրիշ նոր բաներ, նոյնիսկ իրենց ֆիզիական վիճակը: Նա ծխախոտ փաթաթեց թղթի պատառի մէջ, վառեց կայծքարով: Դիմացը՝ կար – ճաքուն ծառի մէջքին յենուած գիշերա – յին պահակը խլրտաց ու նորից անշար – ժացաւ արթմնի: Ֆիդայիները քնել էին քարերի արանքներում, թիերի տակ: Կանայք նոյնպէս քնած էին: Զորում գի – շերահաւ էր կռնչում՝ « վո՛ւյ – վո՛ւյ »: Գետի խշշոցը զարձաւ հիւանդի նուոց: Նրա երկարութեամբ մշուշ էր՝ մի քիչ սպիտակ, մի քիչ կարմրաւուն: Աւելի դէնը հազիւ նշմարւում էին հայկական Տաւրոսի ճերմակ տեսիլք Աղօթարան լեռ – նագագաթները, մի – մի աստուածներ, չոքած կապոյտ մշուշին, անտարբեր թէ՛ իր ուրախութեանը, եւ թէ տագնապին: Իր ցաւին անտեղեակ են Հայոց լեռները:

Սակայն գոնէ այս ուրախութեանը հա – սու լինեն:

Աղաւնին մատներով չօշափում էր մօտն ընկած զոյգ ելուստով մի չէչաքար: Քա – րը սառն էր, սակայն կարծես ոչ կոշտ: Նրանից հարազատ բոյր էր գալիս՝ քարի բոյր, որ առաջին անգամն էր զգում: Նրա այտերը այրւում էին արցունքներից, սակայն զգում էր միայն չէչաքարի կոշ – տութիւնը:

Գիշեր էր, մութ էր: Մի կենդանակերպ ամպ կլանեց լուսնի կլոր սկաւառակը: Աղաւնին վախեցաւ այդ պատկերից: Հի – մա սեւ ամպը կը կլանի լուսնի ծոպերն անգամ ու կը խեղդի նրան, պատուղն աշ – խարհ չի գայ եւ լուսինը նորից կը մնայ միայնակ: Աղաւնին չէր զգում, որ զո – զում է: Ամուսինը պառկել է սալ քարի լայնքով:

— Քնիր, Աղաւնի, սիրելիս, ուր որ է կը լուսանայ, քնիր: Զարմանալի կար – ճացել են օրերը: Դու դա զգո՞ւմ ես:

— Զգում եմ, չէնջաց Աղաւնին: Մի – այն օրերը չեն կարճացել: Շատ բան է կարճացել, գրեթէ աննշան դարձել:

Ներսեհ Զավուշը իր վերարկուն մեկ – նեց նրան:

— Սա գոյը տակդ ու քնիր: Զգոյշ, չմրսես: Դու իրաւունք չունես մրսելու:

— Ինչո՞ւ: Մի՞թէ նրա համար, որ ես երկու ոտիք եմ: Միայն դրա համա՞ր:

— Ինչո՞ւ միայն դրա, ասաց ամուսի – նը: Պարզապէս չեմ ուզում, որ դու հի – անդանաս: Մեր նպատակակէտը մօտ է, գրեթէ քթներիս տակ: Մենք չուտով կ'անցնենք վերջին դժուարինը: Դու ինձ համար զաւակ կը բերես եւ աշխարհը նո – րից կը մտնի իր բնական հունի մէջ...

Աղաւնին ուշադիր լսում էր նրան: Էլի, էլի՛ խօսիր, Ներսեհ: Խօսիր, դուցէ դրա – նով փարատիչ լինեմ զաւակիս, դուցէ օգնես ինձ: Իմ առջեւ զարմանալի դրա – ւիչ մի անդունդ կայ: Որեւէ բանով լցրու այդ անդունդը, Ներսեհ: Նրա խորքերում ահռելի քարեր կան: Փափկացրու այդ քարերը, որ գլորուելիս ոչ մի վնաս չպատճառեն ինձ:

Աղաւնի չնչեց ամուսնուն մօտիկ.

— Դու ինձ սիրո՞ւմ ես, Ներսեհ:

Զարմացաւ իրենից: Երբեք նման հարց չէր մեխուել գլխում եւ նման բան չէր հարցրել Ներսեհին: Ուրեմն ինչո՞ւ հէնց հիմա հարցրեց, երբ այնքան գրաւիչ է անդունդը՝ իր կապոյտ անտեսանելի յա – տակով: Ներսեհը չոչեց նրա երեսը:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(234 – Շար.)

Տէր եւ Տիկ· Մինաս Ճիհանեան, Տէր եւ Տիկ· Միքայէլ Փափազեան, այրի Տիկին Մէնտուհի Ճարուճիւնեան, Տէր եւ Տիկին Ալէն – Մանիլակ Ֆուշէրանտ եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամայիս Ճակոբեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Գինոսեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Միքայէլ Գալանֆիլեան եւ զաւակները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, քրոջ, մեծ մօր եւ աղգականին՝

ԱՃՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆԻՃԱ ՃԻՀԱՆԵԱՆԻ

(ծնեալ Ռափայէլեան)

մահը: Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Ցունուար 22, Երկուշաբթի Փարիզի Ս· Ցովհ· Մկրտիչ Մայր եկեղեցւոյ մէջ՝ 15 Ռիւ Ժան Կուժոն, ժամը ճիշդ 15·45ին: Մարմինը կ'ամփոփուի Պանեէոյի գերեզմանը, ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Մահազդ չտատցողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կատարել զանազան կազմակերպութեանց:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ·— Մշակ· Տան վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է, Պ· Հաճի Նոտարեանէ (Քրեսլի) եւ Ալֆորվիլի Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդէն, փոխան ծաղկեպսակի 100ական Ֆր· ողջ· Տիկ· Հանըմիկ Պետրոսեանի յիշատակին:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ·— Հայ Մշակոյթի Տան վարչութիւնը իր վշտակցութիւնները կը յայտէ Պ· Մեսրոպ Զօրաբաբեանի, Տէր եւ Տիկին Խոմոն Զօրաբաբեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, այրի Տիկին Հանըմիկ Պետրոսեանի մահուան առթիւ:

Նոյնպէս ցաւակցութիւններ կը յայտնէ Տէր եւ Տիկ· Ց· Գուլումճեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, իրենց մօր եւ զոքանչին՝ Տիկ· Ֆերիտա Գուլումճեանի մահուան առթիւ:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապոյտ Խաչի Պանեէօ – Քաւանի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Կուրպէթեան ընտանիքին, Տիկին Տիրուհի Կուրպէթեանի կսկծալի մահուան առթիւ:

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ « ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ » ՎԻԷՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ·— «Յառաջ»ի բացած բացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ (« Յառաջ » 23–24 Դեկտ· Ա· Էջ) վիէնի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 ֆր·ով: Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուութեան մաս–մաս·—

Է·

Գալայճեան Տիկ· Մարի, Արիքեան Անդրանիկ, Տումաճեան Անտրէ, Էօքսիւզեան Ժորժ 30ական, Գալայճեան Աբրահամ 20, Մինասեան 25,, Փափազեան Ստեփան, Անդրէասեան Սահակ, Զուլէմեան Ալպէր, Գալուստեան Ցարութիւն, Սիմոնեան Տիկ· Պերճուհի, Քեհեաեան Դրիդոր 30ական, Քղէլեան Տիկ· Անահիտ 20, Նուրիկեան 10, Աբրահամեան 20, Տիկոմէէ 10, Տօնիկեան Աւետիս, Տիկ· Ճղիկեան, Տիկ· Քուլեան, Մահիկեան Երջանիկ, Քեհեաեան Հերմին, Մաննիկեան Ցարութիւն, Գարասարգիսեան Աբշալոյս 20ական, Պետրոսեան Միքայէլ, Պաղտասարեան Տիկ· Աղաւնի 20, Պէրպէրեան Ժան–Գլօտ, Պատաքեան Էմմանուէլ, Ճիհանեան Մարտիրոս 10ական, Մալճեան 30, Գօրնիկ 20, Աւետիսեան Ալպէր, Գարագաշեան (Փոն տը Շէբլի) Տիկ· Կէօչէրեան 30ական:

(Շար)

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԻՐԱՆԱՀԱՑ ԾԱՆՕԹ ԵՐԳԻՉ

ՍՈՒՐԷՆ

Շաբաթ, Փետր· 3, ժամը 19·30ին Սմուէլ – Մուրատեան վարժարանը, 26 Ռիւ Թրուայոն, Սեւր:

Տոմսերու համար հեռաձայնել՝
027·68·28

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁ « ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ » ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

Կիրակի, Ցունուար 21, Ս· Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ Սահակ – Մեսրոպ երգչախումբի անդրանիկ պատարագի երգեցողութիւնը եւ առաջին տարեդարձի հանդիսութիւնները, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ· Եւրոպայի եւ Առաջնորդ Փարիզի Հայոց՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ· ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ի ներկայութեան ՅԱԿՈԲ Եպս· ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ եւ հոգեւոր դասի:

120 հոգինոց երգչախումբը որ պիտի երգէ Եկմալեանի քառաձայն պատարագը

կը ղեկավարէ ԽԱՉԻԿ ԵՂԼՄԱՋԵԱՆ

Պատարագէն ետք տեղի կ'ունենայ սիրոյ սեղան, ի պատիւ հիւրերու եւ երգչախումբի անդամներու: Քոնֆորտ–Փալմ Պիչ, Քորնիչ Քենըտի, ժամը 13·30ին:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 9·30ին:

Ց· Գ·— Ճաշի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է նախօրօք ապահովեն իրենց տեղերը – Պր· Վ· Պոզաեեանէ հեռ· 90·53·91 կամ եկեղեցւոյ քարտուղարութենէն, հեռ· 77·84·70

ՇԱՎԻԼ Ս· ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատ – Թափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութեան տարեկան պարահանդէսը՝ Փետր· 17ին, Օթէլ Մերիտիէն:

×

Փետր· 25ին Հայ Կարմիր Խաչի տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը, ժորժ Սէնդի սրահներուն մէջ:

×

Հայ Արիներու Միութեան տարեկան ցերեկոյթը Կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

×

Կապոյտ Խաչի յիւնամեակը կը տօնուի մեծ շուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

Réunion - information Débat

organisée par
la Maison de la Culture Arménienne
d'Alfortville
9, Rue de Madrid — Alfortville

le Vendredi 26 Janvier à 20 h. 45

« LES ARMENIENS DE FRANCE FACE AUX DIFFICULTES DE LA COMMUNAUTE ARMENIENNE DU LIBAN »

Participent à la Table Ronde :
RICHARD ANANIAN, Animateur
DIKRAN DJINBACHIAN
OVANES KOUYOUMDJIAN
HELENE SANDRIKIAN
TIKRAN SHIRVANIAN

Pour vous rendre à Alfortville :
Métro Charenton Ecoles — autobus 103, descendre Place de l'Europe.

sevan voyages Sarkissian Varoujan vous propose

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԵՒ ՍՐԲԱՎԱՅՐԵՐԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՑՈՑ ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Pâques aux Lieux Saints

Du 19 au 27 Avril 1979
Départ en avion de Paris, Lyon et Marseille
Accompagné par M. SARKISSIAN Varoujan
Prix par personne : 3700 Frs.

Փափաքողներուն համար բնակութեան կարելիութիւն Պատրիարքարանը՝ մատչելի գիներով:

Comprenant :
— Le transport aérien en classe économique par Air-France
— Logement en chambre double, hôtels 4 étoiles, en pension complète.
— Les transferts et des excursions à Jerusalem et en Galilée.

Renseignements et Inscriptions :

A LYON

sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS

saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e étage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

ARMÉNIE 1979
OPTIMA Tours

CETTE ANNEE 4 FORMULES :

Première Formule = 12 jours.
2 jours MOSCOU — Aller-Retour.
10 jours EREVAN

Deuxième Formule = 14 jours
2 jours MOSCOU
12 jours EREVAN

Troisième Formule = 16 jours :
2 jours MOSCOU
14 jours EREVAN

Quatrième Formule = 13 jours
MOSCOU - ARMENIE
GEORGIE - LENINGRAD

CALENDRIER

06 au 17 Avril
18 au 29 Mai
15 au 26 Juin

15 au 28 Juin
13 au 26 JUILLET
20 Juillet au 02 Août
03 au 16 Août
07 au 20 Septembre

27 Juillet au 11 Août
03 au 18 Août
24 Août au 08 Septembre
31 Août au 15 Septembre

18 au 30 Mai
13 au 25 Juillet
24 Août au 5 Septembre

Avec logements hôtels première classe (Arménia ou Ani à Erévan) pension complète — excursions quotidiennes. — Cette année de nombreuses et *nouvelles excursions*

Tous nos groupes sont accompagnés par des spécialistes.
(*Pour inscription par groupes de* 10, *nous consulter*).

RENSEIGNEMENTS - INSCRIPTIONS :

Sonia Coumryantz
OPTIMA Tours
67, rue Quincampoix (angle rue Rambuteau) — Tél. 274-27-20
Métro : Rambuteau ou Etienne Marcel
Lic. A 946 (Agence agrée INTOURIST)
Telex : 211 324 F.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
23
MARDI
23 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 371027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·299

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.299

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԳԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԹՈՒՄԷՅՆԻ ԹԵՀՐԱՆ Կ'ԵՐԹԱՑ ՈՒՐԲԱԹ

— o —

ԻՐԵՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՀՍԿԱՑ ՅՈՅՑԵՆ ԵՏՔ՝
ՁԱԽ ՅՈՅՑ ՄԸ

— o —

Երկուքուկէս, նոյնիսկ երեքուկէս մի–լիոն ցուցարարի խօսք կայ Ուրբաթ օր – ուան համար եւ ի նպաստ Խոմէյնիի այս նոր ցոյցը մեծագոյնը կը նկատուէր ցարդ եղածներուն։ « Իսլամական Հանրապե – տութիւն » նշանաբանով, միլիոնաւոր Պարսիկներ տողանցեցին եւ Խոմէյնի Փը–րանսական հեռատեսիլի Ա· կայանին ալ յայտարարեց թէ այս ցոյցը « ժողովուրդական հանրաքուէ մըն է արքունիքին, կառավարութեան եւ Ննամակալ Խոր – հուրդին դէմ »։ Ձիւղ է որ ժողովուրդը Շահը վռնտելէ ետք, կ'ուզէ նաեւ վռնտել Պախթիարը « Պախթիար, կո՛ հոմ », (Պախթիար, տուն գնա՛)։ Բայց եւ այն–պէս, այս ամբողջը չի դադրիր մտահո–ղիչ ըլալէ քանի մթնոլորտը պղտոր է եւ պէտք չէ մոռնալ թէ ընդդիմութիւնը միայն Խոմէյնի եւ իր կողմնակիցները չեն, կայ նաեւ աշխարհական ձախ մը, որ եթէ մինչեւ հիմա նախընտրած էր « կորսուիլ » Խոմէյնիի հետեւորդներու բազմութեան մէջ, սկսաւ արդէն գլուխը ցցել եւ Շաբաթ ու Կիրակի, ձախ եւ ծայրայեղ–ձախ տարրերն էին, մանա – ւանդ ուսանողները որոնք փողոց իջան պոռալով թէ « Շահի մենատիրութենէն չեն ուզեր անցնիլ Խոմէյնիի մենատիրու–թեան »։ Հոս ալ, ըստ դէպերուն, կը ծա–ղի դնինեալ բախումի մը վտանգը։ Երբ Խոմէյնի յայտարարեց թէ Թեհրան կ'եր–թայ Ուրբաթ ու ձախերն սկսան ցոյց ը–նել, բանակն ալ կրնայ օգտուիլ իր խօս–քը ըսելու համար։ Ամերիկացի եւ ուրիշ–ներ շատ փորձած են համոզել Այաթո – լան, որ ձգէ Պախթիարին փորձ մը ընել, որպէսզի Պարսկաստան խուսափի հա – մայնավար վտանգէն բայց Նէօֆլը – լը – Շաթօի ծերունի կրօնաւորը որեւէ ձեւով տրամադիր չէ նման կարելիութիւն մը նկատի առնելու։ Պախթիար ալ ակնար – կութիւններ ըրած է « զինուորական պե–տական հարուածի » մը բայց այս սպառ–նալիքն ալ դեր չէ խաղացած։

Ամէն ինչ պիտի պարզուի Ուրբաթ, որ վճռական օր մըն է եւ ոչինչ կարելի է նախատեսել նման պայթուցիկ մթնոլորտի մը մէջ, ուր ընդդիմութիւնն ալ այլեւս մէկ չէ։

× Երկուշաբթի առտու կը հաղորդուէր որ Ննամակալ Խորհուրդին նախագահը՝ Թեհրանի, որ Փարիզ եկած էր Խոմէյ – նին տեսնելու, իր հրաժարականը տուած է ոչ միայն Պախթիարի, այլեւ՝ Խոմէյ–նիի։ Մթնոլորտը քիչ մը աւելի կը պըզ–տորի։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԹՈՒՐՔԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԱՊԵՐՈՒ ԲԱՐԵԼԱՒՈՒՄ…

ԱԹԻՆԲ՝ ՄՏԱՀՈԳ

Ցունաստանի մէջ հակամերիկեան նոր հոսանք մը ծայր տուած է իբրեւ հետե–ւանք Թուրքեւամերիկեան սիրաբանու – թեան նոր փուլին։ Արդարեւ Անգարայի մէջ, ուր տեղի ունեցան բանակցութիւն–ները, աւելի սերտացաւ երկու երկիրնե – րու միջեւ զործակցութիւնը։ Խօսակցու–թեանց գլխաւոր եղրակացութիւնը կը վերաբերի « պաշտպանութեան զործակ – ցութեան »։ Թէեւ ամերիկեան կարգ մը կայանները վերաբացուած են վերջերս, բայց Ուաշինկթըն կ'ուզէ մանաւանդ « տեղեկատուութեանց » երկու հաստա–տութեան ամբողջական հակակշիռը։ Ա–սոնք Տիգրանակերտի մօտ կը դտնուին եւ Ամերիկացիք մշտական կանոնադիր մը կ'ուզեն այս « կարեւոր » կայաններուն համար։ Թուրքերը դէմ չեն, բայց վոխա–րէն կ'ուզեն, որ ամերիկեան հակակշիռին տակ զտնուող երկու ուրիշ կայաններ ի–րենց ձեռքն անցնին։ Մէկը՝ Մարմարայի մէջ զտնուող նաւային կայան մըն է, Գարկապիւրիւն եւ երկրաշարժերու ուն – կընդրուածեան Պելպաչիի կայանը։ Նաեւ համաձայնութեան ուրիշ կէտ մըն ալ կայ, որ պաշտպանողական զինամթերքի պատրաստութիւնն է Թուրքիոյ մէջ իսկ։ Ցոյները անշուշտ շատ դժգոհ են Թրքա–սէր այս քաղաքականութենէն, զոր Ցու–նաստանի չահերուն դէմ կը նկատեն։ Մամուլը շատ խիստ է մինչ էճէվիտ ալ կը մեղադրէ Ցոյները, որ կը փորձեն ար–գելք հանդիսանալ Արեւմուտքի զինուո – րական եւ տնտեսական օժանդակութեան Թուրքիոյ։

× Անգլիոյ վարչապետը, որ Խորհրդա–րանին առջեւ Կուատլուպի հանդիպու – մին մասին տեղեկագիր կուտար, պատ–րաստուեցաւ նաեւ բացատրութիւններ տալ երեսփոխանի մը, որ չէր հասկնար թէ ինչո՞ւ այդքան կարեւոր նկատուած էր օգնել Թուրքիոյ։ Քալական չէր տած է թէ « Արեւմուտքը ձեւով մը ինքզինքը պարտաւոր պէտք է զգայ Թուրքիոյ տըն–տեսական կայունութիւնը բարելաւելու օր առաջ, ոչ միայն իր չահն ալ այդ կը պահանջէ այլեւ յարմար առիթն է զոր–ծուած կարեւոր սխալ մը (կ'ակնարկէ ա–մերիկեան զինարգելին) զարմանելու »։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՀԱՐԱՒԸ ՉԻ ՀԱՆԴԱՐՏԻՐ

Իսրայելեան յարձակումները չարու – նակուեցան հարաւ· Լիբանանի վրայ «օ–րինաւոր պաշտպանութիւն» արդարաց – ման պիտակին տակ։ Նոյն առեն Ապա – հովութեան Խորհուրդը հինգ ամիսով կ'երկարաձգէր ՄԱԿի ուժերուն այդ չըր–ջանը մնալու պայմանաժամը։ Բայց Իս – րայէլ քանիցս ըսած է թէ որեւէ վտա–հութիւն չունի ՄԱԿի ուժերուն խաղացած դերին։ Պաշտպանութեան նախարարն ալ ըսած է թէ Իսրայէլ պիտի չարունակէ յարձակիլ Լիբանան հաստատուած Փե – տայինեերուն վրայ։ Իսրայելեան այս ան–դամուան յարձակումն ալ հետեւանքն է Երուսաղէմի չուկային մէջ կատարուած պաղեստինեան եղեռնափորձին, ուր 23 վիրաւոր կար։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Փօլ Մէօրիս վերջին անգամ, Հինգ – չաբթի պիչեր խաղաց Սաչա Կիթրիի « Հայրս իրաւունք ունէր »ը։ Քանի մը ժամ ետք, չնչարդելութեան ծանր տագնապէ մը ետք, զոհ կ'երթար սրտի սուր տագնապի մը, 66 տարեկանին։ Ա–միսներէ ի վեր կը տառապէր ողնայարէն, որու երկու ոսկրի բեկումը կը ստիպէին, որ յատուկ fոpսէ մը դնէ եւ fոpթիզոն գործածէ։ Չէր ուզած հանդստանալ։ Ի–րեն համար քաղաքավարութեան տարրա–կան օրէնքներէն էր ամէն իրիկուն ներ – կայ ըլալ այն ժամադրութեան, զոր տը–ւած էր հասարակութեան։ Դերասանի ասպարէզին մէջ, էտիթ Փիաֆն է, որ ա–պահոված է իր մուտքը։ Ինչպէս բոլոր մեծ դերասանները նոյն տագնապով կը խաղար « դասական » մը քան պուլվարի թատերդութիւն մը։ Նուաղ յաջողութիւն զտաւ չարժանկարի մէջ, զուցէ նաեւ բեմադիրներու յանցանքով։ Այդ ճիւղին մէջ, իր լաւագոյն դերերը տուած են Լ–րեն Քլուզօ (լէ Տիապոլիfց, Ըընուար (լը Տէժէօնէ սիւռ լ'երպ)։ Թատրոնը սա–կայն իր բուն ասպարէզը եղաւ եւ կարելի չէ մոռնալ իր դերերը Քոքթոյի, Անույի եւ Ֆր· Տօրէնի գործերուն մէջ։ Ցու – ղարկաւորութիւնը կը կատարուի երեք – շաբթի առտու Նէօյիլի Ս· Պետրոս եկե – ղեցին։

Լիբիոյ ղեկավարը Գնդ· Քատաֆի անդրադառնալով արաբական աշխարհի փոքրամասնութեանց ազգայնական զարթ–նումին ըսած է թէ կարելի է ազգայնա–նութեան մասին խօսիլ Քիւրտերու առ–թիւ ինչպէս՝ Իրլանտացիներու։ Քիւր – տերը ազգ մըն են, որ բաժնուած է զին–քը չրջապատող երկիրներու միջեւ կ'ըսէ Քատաֆի։ Նկատի կ'առնուի, որ այս յայտարարութիւնները եղած են երբ, ըստ Թեհրանէն հասած լուրերու, պարսկական սահմանային կայան մը յարձակման են–թարկուած է քիւրտ տարրերու կողմէ։ Ուրեմն Քատաֆի կ'ակնարկէ Իրանի եւ Իրաքի։ Բայց խօսած է նաեւ « արեւելք ապրող Չերքէզներուն, որոնք չպատկա – նելով ազգի մը, պէտք է նոյնիսկ երբ Արաբ չեն, իրենց պարտականութիւններն ու իրաւունքները կիրարկեն այն ազգին մէջ, որու կը պատկանին »։

ԱՆՍՈՎՈՐ ՅՈՅՑ ՄԸ, Փարիզի մէջ, Շաբաթ օր երբ ոստիկանները տողանցե – ցին (ըստ աղբիւրներու 1700 կամ… 8500) Պասթիլէն Ոստիկանապետութեան բողոքելու համար այն յարձակումներուն դէմ որոնց կ'ենթարկուին եւ աւելի ապա–հովութիւն ուզելով իրենց համար։

Ֆ· Միթերան Պորտոյի մէջ 75 վայր–կեան ճառ մը խօսեցաւ, ուր նաեւ փափաք յայտնեց ընտրութեանց (fանֆ–ռոնալ) նա–խօրեակին՝ « մեր ընկերները պէտք է մի–ութիւնը երգեն։ Ոչ ոք թող ընկերվարա–կան թեկնածուի մը հարց տայ թէ ընկեր–վարական ո՞ր կուսակցութեան անունով կը խօսիք »։

Խորհ· Միութեան Արտաքին նախա – րարը Հռոմ զացած է, ուր կ'ընդունուէր նաեւ Պապին կողմէ։

Մոնտի Ուրբաթ իրիկուան (Ցունուար 20) թիւին մէջ, Յրդ էջը լոյս տեսած է « կարմիր Պրոլետարին Փողոց »ին ծա – նուցումը (Ժան եւ Նինա Քեհայեանի) եւ Սէօյ այդ աղբիւրին մէջ կարգ մը թերթերէ ընտրած դրախօսականներու մէջբերում – ներու չարքին, առած է քանի մը տող «Ցառաջ»էն եւ այդ պարբերութիւնը ներ–կայացուցած է հայերէնի, ֆրանսերէնի թարգմանութեամբ։

Զ· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

(Բ· մաս)

Լիոնի Հայ Առաք· եկեղեցւոյ միջոցաւ մասնակցողներ	
Ձնկտրեան եղբ·	5000
Պր· Ճ· Պահատուրեան	4000
Լիոնահայ Տիկնանց Միութիւն	2500
Լիոնահայ կարմիր Խաչ	1000
Պր· Ս· Քէօսէեան	1000
Պ· Պ· Ս· եւ Կ· Փալանճեան	1000
Պր· Ս· Սանճեան	1000
Պր· Կ· Քէլէկեան	1000
Պր· Ա· Օհանէսեան	1000
Պր· Ա· Օպոզեան	1000
Պր· Մ· Մարզարեան	500
Պր· Փեհլիվանեան	500
Պր· Հ· Թաղէոսեան	300
Պր· Պ· Պաղտասարեան	300
Պր· Ժ· Օհաննէսեան	250
Պր· Կ· Աւետիքեան	200
Պր· Ա· Գալուստեան	200
Պր· Տ· Տէր–Սարգիսեան	200
Պր· Հաճիպահամեան	200
Տիկ· Ֆ· Զուլֆայեան	200
Տիկ· Գազազեան	200
Տիկ· Շ· Յովհաննէսեան	150
Պր· Ա· Տատուրեան	100
Պր· Էնֆիէճեան	100
Պր· Գ· Ադաքէլեան	100
Պր· Վ· Քէշիշեան	100
Տիկ· Ա· Խաչատուրեան	100
Տիկ· Գ· Ոսկերիչեան	100
Տիկ· Է· Տօրումեան	100
Տիկ· Ռ· Տօրումեան	100
Պր· Յ· Գասպարեան	100
Պր· Ա· Ռաֆայէլեան	50
Պր· Մ· Պօղոսեան	50
Պր· Կ· Փափազեան	50
Մի ոմն	20
Մի ոմն	20
Մի ոմն	10
Գումար	90·252
Նախկին գումար	148·645
Ընդհ· գումար	238·897

ԵՐԵՒԱՆ ⟷ ՓԱՐԻԶ ՀԵՌԱՑՈՒՅՑ

ԵՐԵՒԱՆ

(Ամէնփրէս, Յունուար 5 – 12)

ՀԱՅԿ· ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԻ Դ· ՀԱՏՈՐԸ

Լոյս տեսած է Հայկական Սովետական Հանրապետարանի չորրորդ հատորը, որ կը բովանդակէ է, Ը, Թ, Ժ, Ի, Լ, Խ, տառերով սկսող չուրջ 3800 յօդուած, ինչպէս նաեւ մօտ 1250 դունաւոր քար–տէղներ, պատկերներ, յատակագիծեր։ Լայն տեղ տրուած է Խաոնիոյ, Լատ – վիոյ, Լիտվիոյ եւ Թուրքմէնիստանի նուիրուած յօդուածներու, ինչպէս նաեւ Թաթար Ինքնավար Հանրապետութեան, Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար մարզին, Թիֆլիսի, Լենինականի, Լենինգրադի եւ այլ քաղաքներու։ Հատորը լայն տեղե – կութիւններ կը պարունակէ Թուրքիոյ, Իրանի, Իրաքի, Սպանիոյ, Իտալիոյ, Լե–հաստանի, Թայլանտի եւ Թունուզի մա–սին։ Հայաստանի տնտեսական եւ գիտա–կան նուաճումները, հայ ժողովուրդի պատմութիւնն ու մշակոյթը արտացոլ – ուած են հատորին մէջ, որ լոյս տեսած է 100 հազար օրինակով։

«ԻՄԱՑԻՔ ՁԵՐ ՏՈՒՆ ՁԳՈՎԱՎՈՒԻՆ ...»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔՈՎՍԿՈՒՅԻ ՊՈՒՏՎՈՍՈՒՄ

— Օ —

Ալեքսանդր Թորքոմյան, որ ծնվել է 1901 թվականին Ալաշկերտի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում և ապրում է Ղարսում, ինքնակամ կամավոր է գրվել Կարմիր բանակում և մասնակցել Հայրենական պատերազմին։ Ռազմաճակատում նա եղել է 1941 թվականի հոկտեմբերից մինչև 1945 թվականի մայիսը։ Ռազմաճակատում նա ունեցել է երեք վիրավորում։ Ռազմաճակատում նա ունեցել է երեք վիրավորում։ Ռազմաճակատում նա ունեցել է երեք վիրավորում

ԾՆՈՒՆԴԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

— o —

ՊԵՐԼԻՆ (Ցառաջ).— Փոքր է Պերլինի հայ գաղութը, սուղար մեծամասնութիւնը Թուրքիայէն եկած, առաւելաբար աշխատաւորներ՝ գաւառէն ժամանած. ընդամէնը 200 – 250 անձ: Համաշխարհային պատերազմէն առաջ Պերլին ինքզինք կ'արժեցնէր որակեալ դասակարգով. բայց պատերազմը ցրուեց այդ աչքառու հայերը ամէն ուղղութեամբ, մինչեւ հեռաւոր Ամերիկա: Ոչ քահանայ ունինք, ոչ մատուռ եւ ոչ ալ ակումբ, ուր հաւաքուիլ կարենայինք. չրջան մը առաջ կար քահանայ մը Գերմանիա հաստատուած, որ պարբերական այցելութիւններ կուտար, մեր հոգեւոր կարիքները դոհացնելու: Զորս – հինգ տարիէ յետէ իշխանէն ղրկուած Հ. Գարեգին Ներ – սէհանը կար, սակայն քանի մը ամիս առաջ ետ կանչուեցաւ ա՛լ չդառնալու համար: Գաղութիս վարչութիւնը իր գերադոյնը կը փորձէ Հայերը մէկտեղելու եւ ուծացումէ փրկելու:

Վարչութիւնը այս տարի վճռած ըլլալով Հայկական Ծնունդը տօնել պատշաճ ձեւով, ամէն քար շարժած էր մինչեւ Ս. Էջմիածին իսկ դիմելով, բայց իր դիմումները մնալով անարձագանգ՝ գաղափարն ունեցաւ դիմել Վիէննա, Մխիթարեան մայրավանք, որ սիրով տրա – մադրեց մին իր հայրերէն:

Կրօնական բաժինը — ձայնաւոր պատարագը չատ տպաւորիչ կերպով տեղի ունեցաւ գերմանացի Աւետարանականներու Ս. Խաչ եկեղեցին: Մեր փոքրիկ երգչախումբը — 12 հոգի — լսելի ըրաւ աւանդական զմայլելի շարականներն ու երգերը: Պատարագիչ վարդապետը փափկանկատօրէն իր քարոզին մէջ խրախուսեց հայ հաւատացեալները փարիլ մայրենի եկեղեցիին, ամուր կառչիլ մեր քրիստոնէական կրօնին ու լեզուին, եւ յորդոնք ընծայեց Ն. Ս. Օ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին, զինք նկատելով բացառիկ մէկ դէմք Հայրապետներու շարքին:

Մեր հոգիները հրճուեցան, երբ պատարագիչ վարդապետը Ս. Պատարագէն առաջ Ս. Խորհրդոյն կ'ելլէր « Այրարատեան Մայր Աթոռոյ եւ Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Կաթողիկոս»ի անունը:

Խօքիմէնիք (մխիթարեան չարժումի գեղեցիկ ու չօչափելի պատկերը կը պարզուէր բոլորիս առջեւ) — Հայ կաթողիկէ վարդապետ Աւետարանական տաճար եւ Լուսաւորչական հայ ժողովուրդ... տամնեակ մը տարիներ առաջ կրնա՞ր երեւակայուիլ նման մէկ բան: Իրապէս, ցանցառ բայց ըղձալի իրագիպութիւն:

Յետ պատարագի, ազգային հանդէսը սկսաւ նոյն եկեղեցւոյ ներքեւի գարդարուն սրահին մէջ, ժամը 7 – 1: Աւելի քան 180 հիւրերը ներկայ էին ու ապրեցան անմոռանալի պահեր: Ազգային երգ, գաղափարական խօսքեր, վիճակահանութիւն եւ կաղանդ պապայի երեւումը իր լեցուն տոպրակով՝ ստեղծեցին տաք մթնոլորտ: Տիկիններ պատրաստած էին հայկական համադամներ, որոնք բոլորին դնահատուեցան: Վարդապետի այնքան տաք չունչով փակումի խօսքերը, հայ – րենասիրութեամբ բաբախուն, ընդմիջ – ուեցան երկարատեւ ծափերով. կը զգայինք որ թարմ արիւն կը ներարկուէր մեր թմրած հոգիներուն մէջ, որպէսզի ամէն դնով տոկանք եւ Հայ մնանք, հայա – չուրթն, հայախօսիկ:

Բոլորն ալ կը վկայէին թէ Պերլին չատոնց չէր ապրած նման Ծնունդ եւ խանդավառ տօն կամ հանդէս:

Տեղին է դրուատիքի խօսք մեր գաղութի առենապետուհի՝ Տիկին Ժանէթ Նոյման Գազանճեանի, երբեմնի սանուհի Պէյրութի Մխիթարեան վարժարանին: Իր անսակարկ նուիրումով, կազմակեր – պողի իր տաղանդով ան արժանի է բոլորիս դնահատանքին. նոյն նուիրումի հոգին ոգեւորած է նաեւ իր ամուսինը՝ Պր. Վոլֆկանկ Նոյմանը, պատրաստ ամէն ծառայութեան, ի նպաստ Հայերու:

Մխիթարեան հօր այցը Պերլին, յուսանք մնայուն պտուղ մը հասունցնէ եւ մեր գաղութն օժտէ ակումբով մը: Իրապէս ալ այդ գծով ան աշխատանք տարաւ, դիմեց Պերլինի Մխիթարեան Հարժումի Կաթողիկէ վարիչ Գերապայծառ Կիւնթէրի, խնդրելով յարմար վայրի մէջ քանի մը ձրի սենեակ որպէս ակումբ:

Սոյն խնդրանքը խօքիմէնիք ժողովի մէջ ծեծուելէ ետք, Գեր. Կիւնթէր ուրախութեամբ կ'աւետէր միաձայն հաւանութիւնը ժողովականներուն:

Գաղութի վարչականներուն կ'իյնայ փութով մատնանշել հայահոծ այն վայրը, որ ամէնէն յարմարն է Հայերն ամփոփելու եւ հաւաքական կեանք վարելու:

Հ. Բ. Ը. Մ.ի կեդրոնն ալ խոստացած է տարեկան 500 դերմ. մարք, մեր ակումբի կարիքներուն եւ ձեռնարկներուն համար:

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

Պերլին, Յունուար 16

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻԻՆ ԹԻՒ 2

Որպէս չարունակութիւն թիւ 1 Հաղորդագրութեան (1978 Նոյ. 30) այս երկ – րորդ Հաղորդագրութեամբ համայն հայ ժողովուրդին, ի Լիբանան եւ ի սփիւռս աշխարհի, նկատառման կը յանձնենք Լիբանահայութեան Վերականգնումի Կեդրոնական Մարմնիս ցարդ կատարած աշխատանքները.

Ա. ԸՆԴՀ. ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. *Ուրախութեամբ կը յայտնենք որ* հայկական գաղութներու Ազգ. Իշխանութիւններու, Բարեսիրական կազմակեր – պութիւններու եւ անհատ ազգայիններու նուիրատուութիւններու, ինչպէս նաեւ անմիջական օժանդակութեան համար կատարուած սկզբնական մասնակի հանգանակութիւններու արդիւնքը ցարդ եղած է շուրջ 2·000·000 (երկու միլիոն) լիբ. ոսկի դրամ մը: Ցարմարագոյն առենին բնականաբար մասնաւոր ղեկոյցով պիտի հրատարակենք ցանկը կատարուած հանգանակութեանց եւ նուիրատուութեանց:

2. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Հայրապետէն տեղեկացանք, որ 100·000 (հարիւր հազար) ռուբլի հանգանակուած է Հայաստանի եկեղեցիներուն մէջ, սրտաբուխ նուիրատուութեանց որպէս արդիւնք: Սոյն դրամին փոխարժէքով չինանիւթ պիտի ուղարկուի, զոր Մարմինս պիտի յատկացնէ վերաչինութեան գործին:

3. Կեդր. Մարմինս ատրատած է եկեղեցական եւ կրթական հաստատութիւն – ներէն զատ, մասամբ կամ լիովին քանդուած անհատական բնակարաններու մանրամասնեալ ցուցակագրումի աշխատանքը, քանդումներու կամ վնասներու նիւթական դնահատումներով միասին: Ցարդ արձանագրուած տուներու թիւը 1050 է: Մեր նախատեսութիւնն է որ այս թիւը բարձրանայ մինչեւ 1300 կամ 1400 տուներու:

4. Կեդր. Մարմինս արդէն իսկ հրատարակած է մասնաւոր գրքոյկ մը՝ «Համառօտ պատկեր Լիբանահայութեան տագնապին եւ վերականգնումի կամքին ու ջանքին » ընդհանուր խորագրին տակ, 48 էջերէ բաղկացած, ընտիր տպագրութեամբ, պատկերազարդ, որով հայ ժողովուրդին կը ներկայացնէ Լիբանահայութեան կրած ահաւոր աղէտը իր զըէխաւոր երեսներով (*) :Օրինակներ ուղարկուած են արդէն բոլոր գաղութներուն: Այժմ պատրաստութեան մէջ են անոր անգլերէն եւ ֆրանսերէն թարգմանութիւնները: Վստահ ենք որ ան մեծապէս պիտի սատարէ համազգային հանգանակութեան գործին:

Բ. ՅԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

1. Կրթական օժանդակութիւն

Ա) *Նախընտրութիւնը տալով հայ վարժարաններու վերանորոգութեան եւ ղըէրոցական սարքաւորման անմիջական եւ տիպողական կարիքներուն՝* կեդր. Մարմինս ընդառաջելով Ազգ. Առաջնորդարանի, Հայ Կաթողիկէ եւ Հայ Աւետարանական համայնքներու եւ այլ վարժարաններու դիմումներուն, յատկացումներ ըրաւ նախ հոգալով վերաչինութեան ընդհանուր ծախքերուն 20 առ հարիւրը եւ ապա առաւել 30 %ը, որով ցարդ հայկական վնասուած բոլոր վարժարաններու նորոգութեան եւ ղըէրոցական առարկաներու եւ պիտոյքներու հայթայթման յատկացուց մօտաւորապէս 500·000 (կէս միլիոն) լիր. ոսկի: Այժմ գրեթէ բոլոր ղըէրոցները բաց են եւ կրթական գործը վերսկսած՝ նոր թափով: Ղըէրոցներու վերաչինութեան եւ սարքաւորման գործը դեռ չատ հեռու է ամբողջացած ըլլալէ:

Բ) *Որոշեց, միանգամայն, սատարելու համար հայ վարժարաններու ուսանողներու կրթաթոշակներուն, նախ ձրիավարժ (այսինքն՝ պետական նպաստ ստացող) վարժարաններուն տրամադրել ուսանողութեան թիւին 20 առ հարիւր տոկոսի հիման վրայ իւրաքանչիւր ուսանողի տարեկան ղըէրոցական կրթաթոշակը:*

Գ) *Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի առիթով մասնաւոր նուիրատուութիւն մը կատարեց հայ մանկապարտէզներու, ինչպէս նաեւ նախակրթարաններու առաջին դասարաններու, աշակերտներուն համար Ամանորի հանդիսութիւն մը կազմակերպելու նախաձեռնութեան, զոր ստանձնած էր Հայց. Եկեղեցւոյ Համաշխարհային Ուսանողներու Միութիւնը (ՀԵՀՈՄ): Շուրջ 1500 ղըէրոցականներ ստացան գրենական պիտոյքներ՝ որպէս կաղանդ-նուէր: Հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 29ին, Պուրճ Համուտի մէջ եւ Հայրապետներու անձնական ներկայութիւնն ալ ունեցաւ իր քաջալերիչ ազդեցութիւնը հայ ծնողքներուն վրայ:*

(*) Տես «Ցառաջ» Յունուար 3/9:

(Շար. – 1)

AUX PEINTRES ARMENIENS DE FRANCE

Préparé par Garig Basmadjian, un important ouvrage illustré *A Century of French-Armenien painting* (1879-1979) va paraître en anglais en Août 1979 aux Etats-Unis.

Afin d'éviter au maximum toute omission involontaire, les peintres d'origine arménienne de France ou leurs connaissances sont priés de contacter l'auteur, par courrier :

G. Basmadjian
60 Boulevard de Clichy — 75018 Paris

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կարիք կայ պատմագեան պատրաստելու վրայ է անգլերէն լեզուով « Դար մը ֆրանսահայ գեղանկարչութիւն՝ 1879 – 1979 » ծաւալումն – պատկերազարդ հատորը, որ լոյս կը տեսնէ Ամերիկայի մէջ յառաջիկայ Օգոստոսին:

Կանխելու համար ակամայ զանցումները՝ կը խնդրուի Ֆրանսահայ նկարիչներէն կամ իրենց ծանօթներէն դրաւոր կապ հաստատել հեղինակին հետ վերոյիշեալ հասցէին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԻՐԱԽՈՒՄ

4.

— Մի՞թէ ես ուժի եմ տուել նման հարցի, Աղաւնի:

Աղաւնին բռնեց նրա մատները, համբուրեց իւրովի՝ հազիւ չրթունքները կպցնելով: Տաք չնչեց:

— Դէ, յիմար բան էր, մատաւ գլուխս, հարցրի: Դու ներող եղիր ինձ, Ներսեհ: Ես վերջերս բաւականին յիմարացել եմ, այդպէս չէ՞:

— Բոլորովին, ժխտեց ամուսինը, ես հիացած եմ քեզանով: Դու խիզախ ես, բարի եւ անընկճում:

Աղաւնին իր երեսին մի ուշացած ժպիտ զգաց: Աչքերը փակեց՝ երկար վայելելու լսածի բերկրանքը: Նա սպասեց, որ Ներսեհն էլի խօսի, մի բան էլ, հազար բան էլ ասի, խօսի մինչեւ արեւածագը, գրուցելով սպանի այս դաժան գիշերը, որ կարծես երբեք վերջ չի ունենալու: Դէ, թող չունենայ էլ, միայն թէ Ներսեհը խօսի, խօսի՛··· Բայց ահա նա լռում է եւ նրա ձեռքը թուլացել է հէնց իր կրծքի վրայ: Ուրեմն քնել է Ներսեհը··· Դէ՛, փառք Աստծուն, քնեց: Թող քնի: Նա չատ է տառապել, անչափ չատ: Թող քնի: Այս ի՛նչ անոյշ է օդը, կարծես նեկտար է չնչում: Անոյշ է երկինքը, թէեւ լուսինը կուլ է գնացել: Անոյշ է Ներսեհի քունը:

Ամուսնու ձեռքը վերցրեց իր կրծքից, համբուրեց զգոյշ, որ չարթնացնի: Իր վերարկուն զգոյշով դրեց նրա վրայ:

Զորում գիշերահաւ էր ճչում:

Կապոյտ թմրութեան մէջից մի ուրախ ճիչ էր լսում Ներսեհ Զաւուշը: Իր երեխայի ճիչն է: Ուրեմն զաւակը ծնուել է: Աշխարհը նորոգուել է լոյսով: Ահա ինքը քայլում է երջնկայի փողոցներով, իր զաւակին գիրկն առած եւ հեռուից քաղցր ղօղանջում են Սուրբ Նշանի զանգերը: Դէմը դուրս եկաւ Ցովհաննէս Պլուզը՝ ձեռքին կենաց ծառի ճիւղ· « Սրանով պսակիր զաւակիդ: Եւ ուրախ լեր ու բերկրա, որդիս, խօսեց Պլուզը, երջնական ազատ է: Եփրատի ջրերը ահա նորից խօսում են մեր պապերի լեզուով: Ուրախ լեր ու բերկրա »:

Գիշերը գնում էր իր մթին անդունդ – ները:

Ժայռի ճեղքից խօսեց ցայգահաւը:

— Դո՛ւ, դո՛ւ···

Խորէն աղան վեր կացաւ՝ պահակներին փոխելու:

✗

Ներսեհ Զաւուշն աննկատելի եւ անաղմուկ փոխեց իրենց թաքստոցը: Պոկուեցին քարաձանգուածից, թեքուեցին աջ ու աւելի բարձրանալով՝ խորացան Աղօթարան լերան մի ուրիշ ճեղքում:

Աչխարհից միանգամայն կտրուած էին:

Զորերն իջած Բենիամինն ու Գեղամը որեւէ նորութիւն չէին ուղարկում: Ի՞նչ եղան: Մի՞թէ կորան: Նոր ապաստարանի ճեղքերից երեւում էր Այծաուիճ գետի ճերմակ զօտին: Դա ոլոր – մոլոր իջնում էր դէպի սարահարթերը, յետոյ մի քանի ծունկ տալով, գնում դէպի Սեւ Ջուր գետի հեռուները: Այծաուիճի վրայով երեւում էր Եփրատի աջակողմեան հովիտը՝ Եկեղեցաց գաւառը, որ ամայացած Հայաստանի կուրացած աչքի պէս մթին էր: Ե՞րբ պիտի լուսաւորուի այդ աչքը:

Հաղարապետի հոգին քրքջում էր: Ինքը զաւակ պիտի ունենայ: Սակայն դառնանում էր բախտի նմանօրինակ խաղի վրայ: Ատուած, վերջապէս, իրեն սփոփանք է ուղարկել, սակայն դա էլ անհաւատալի էր, թէ կը լինի: Պէտք է չտապել դէպի Երջնկա, որպէսզի իր զաւակն աչխարհ գայ գոնէ ծածկի տակ: Երեսունվեց տարեկան է ինքը եւ դեռ իր բոյնը չունի: Սակայն մթթէ լիօք երեսունվե՞ց է: Ոչ, ոչ, ինքը հարիւր, երեք հարիւր, նոյնիսկ երեք հազար տարեկան է: Աւելին, ինքը տարեկից է Այծաուիճ գետի վրայ կամարուած կամրջի նշանաքարերին, որ հները պնդում են, թէ Հայոց կարանների թագաւորն է դաջել Բաբելոնի աչտարակաչինութեան օրերին: Դաջել է քարի վրայ այդ նչանագրերը, իբրեւ աղերսանք աստուածներին, որ նրանք անզարտ պահեն Այծաուիճի ջրերը, որ ստորոտ է Եփրատին, սա էլ՝ Հայոց միջնաչխարհին ողջ: Ինքը՝ Ներսեհը տարեկից է այս կաղնուն, որ ժայռի ուսին է՝ գեռան – գերան արմատները ժայռի մէջ:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(235 – Շար.)

Այրի Տիկին Աղաւնի Արապեան, Տիկին Սիւզի Ղազարեան եւ զաւակները, այրի Տիկին Հայկանոյշ Եղնիկեան, այրի Տիկին Աբրինէ Շահրիկեան, Սերճանեան, Խաչըչեան, Թորոսեան եւ Տապաղեան ընտանիքները յաւուվ կը յանուցանեն իրենց զարմիկին եւ ազգականին՝

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 18ին, 73 տարեկանին։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի երեքշաբթի, Յունուար 23, ժամը 10·30ին Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին, 15 Ռիւ Ժան Կուժոն, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Փէռ-Լաշէզի գերեզմանատան իր վերջնական։

Որեւէ մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

Տէր եւ Տիկին Արմենակ Թաշճեան (Ալֆորվիլ), այրի Տիկին Վերգին Թաշճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ոսկիան Պասմաճեան եւ զաւակները (Իսպ), ինչպէս նաեւ ազգականները ու բարեկամները խոր ցաւով կը յանուցանեն իրենց հօրեղբօր, ազգականին եւ բարեկամին՝

ՇՆՈՐՀԻՒ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

(Սեբաստիոյ Ցաղք գիւղէն)

մահը որ պատահեցաւ Յունուար 18ին, 73 տարեկանին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի երեքշաբթի Յունուար 23ին, առաւօտեան ժամը 9·45ին Լիլլայի գերեզմանատունը։

Որեւէ մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ալֆորվիլի Կապ· Խաչի մասնաճիւղը իր խոր ցաւակցութիւնները կը յայտէ Յակոբ Գուլումճեան, Մարի Գուլումճեան, Կարապետ Գառնիկեան, Գոնոզեան Կարօ ընտանիքներուն իրենց մօր, Ֆերիտէ Գուլումճեանի մահուան առթիւ։

Ցաւակցութիւններ կը յայտնէ նաեւ Կոչեան եւ Ջերչեան ընտանիքներուն իրենց կնոջ, մօր եւ մեծ մօր Մարիան Կոչեանի մահուան առթիւ եւ Զօրաբաբելեան ընտանիքներուն, Տիկին Հանըմիկ Պետրոսեանի մահուան առթիւ։ Այս առիթով Տիկին Սրբուհի Նշանեան կը նուիրէ 50 ֆր· Կապ· Խաչի մասնաճիւղին։

×

Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհիներ Լեւա եւ Անի Կուրպէթեանի իրենց սիրելի մօր մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խսիի Հայ Մշակոյթի Տան վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է 100 ֆր· ընկերուհի Ե· Մանուկեանէ, իր ամուսնոյն յիշատակին։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ – Լէ Ջ'Օլիվ·— Պր· Գա – լոյեան Ամանորի առթիւ 70 ֆր· «Ցառա – ջ»ի բարգաւաճման։

×

ԻՍԻ·— Մավիլեան ընտանիքը 100 ֆր·։

×

ՓԱՐԻԶ·— Տիկին Աղաւնի Թորոսեան 70 ֆր·։

×

ՔԱՌԻՆ·— Սիբական Զենոզեան 20 ֆ·

×

ԼՔՄՍ·— Պ· Տօնապետեան 40 ֆր·։

×

ԼԸ ՔԱՆԷ·— Պ· Ճարիքեան 50 ֆր·։

×

ՌՈՄԱՆ·— Այրի Տիկին Զաթըեան 50։

×

ՎԻԷՆ·— Պ· Ցակոբ Ղուկոյեան 20 ֆ·։

Նոր տարուան առթիւ "ՅԱՌԱՋ" կը նուիրեն

Մարսէյլէն Պ· Իտնի վեցամսեայ «Ցառաջ» կը նուիրէ Պ· Արթիւր Ցակոբի, Սէնթ Ալթուան։

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
« ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ »
ՎԻԷՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ·— «Ցառաջ»ի բացած բացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ (« Ցառաջ » 23–24 Դեկտ· Ա· Էջ) վիէնեի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 ֆր·ով։ Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուներուն մաս–մաս·—

Ը·

Գուլումճեան Բոպէր, Գալայճեան Կարապետ, Միքայէլեան Օր· Անժէլ, Ռըսթիկեան Սերոբ, Գումբուեան Գառնիկ, Սասթճըեան (Թիվօր), Ցովհաննէսեան Տիկ· Սառա, Կարապետեան Թիլպէր, Բոլատթեան Սահակ, Նաճարեան Մարկոս, Տէրտէրեան Տիկ· Արմենոյհ, Տիկ· Սաթենիկ Ֆրանքօզ, Գղէլեան Գրիգոր, Հայթայեան Ժան, Մարտպանեան Տիգրան, Հելվաճեան Վահէ, Ալանեան Գօզօ, Հելվաճեան Արշալոյս, Տէրմիճեան Գաբրիէլ, Պասմաճեան Ցարութիւն, Օնիկեան ընտանիք (Տընի), Պօղոսեան, Տօնիկեան (Թերնէյ), Պելասեան ընտանիք, Առաքելեան Տիկ· Եղսաբէթ, հայ տիկին մը, Ժորժեան, Մերգան 100ական, Քէչիչեան ընտանիք 70։

(Շար)

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎ

Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի չրջանի իր բոլոր մասնաճիւղերը Յունուար 27, Շաբաթ ժամը 15·30ին, Փարիզի Մշակոյթի Տան մէջ 17, Ռիւ Պլէօ։

L'UGAB JEUNES organise

un SEJOUR-SKY du 10 au 18 Mars

à CHATEL (Haute Savoie)

(80 km de Genève)

Frais de participation : 1.655 F. comprenant transports, pension complète, forfait sky illimité, assurance. Inscription avant le 5 Février, uniquement par correspondance, avec acompte min. de 500 F., à UGAB JEUNES, 118 rue de Courcelles 75017 PARIS.

DINER - DEBAT

VENDREDI 26 JANVIER aura lieu à l'HOTEL TERMINUS PERRACHE à LYON en l'honneur de S. E. Mgr JEAN RUPP un dîner-débat qui aura pour thème l'importance de l'Eglise dans l'histoire Arménienne et le génocide de 1915.

Ce dîner-débat sera présidé par le Cardinal Alexandre RENARD, Archevêque de Lyon.

Prendront la parole à ce dîner-débat : Mgr Jean RUPP, Jean-Pierre MAHE, professeur à l'Ecole des Langues Orientales de Paris, Guy COUTANT DE SAISSEVAL, Grand Chancelier des Chevaliers Hospitaliers de l'Ordre des Saint-Lazare de Jérusalem.

Donneront également leur concours : L'Orchestre de chambre de ROMANS sous la direction d'Alexandre SIRANOSSIAN et Angèle GARABEDIAN concertiste (Musique Arménienne de Komitas, Alemchah).

MAISON DE LA CULTURE
ARMENIENNE DE MARSEILLE
12 - 14 Rue St. Bazile, Marseille 1er

Cours de guitare par :

J.M. DER MESROPIAN

Les Samedi après-midi à partir de 14 h. 30
Pour tous renseignements téléphoner au 79-89-52

ԱԶԴ

Ներկայիս կը յայտնենք Փարիզի եւ շրջակայից Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Կրօնական Ընկերակցութեան բոլոր անդամներուն, թէ յառաջիկայ տարուան սկիզբները տեղի պիտի ունենայ Ընկերակցութեան ներկայացուցչական ժողովի անդամներուն ընտրութիւնը։

Ընտրութեան կարենալ մասնակցելու համար՝ թէ՛ որպէս ընտրելի եւ թէ որպէս ընտրող, Կրօնական Ընկերակցութեան անդամները պարտին վճարած ըլլալ իրենց յետնեալ տարիներու բոլոր անդամատուրքերը։

Կը խնդրուի Կրօնական Ընկերակցութեան անդամներէն՝ օր առաջ կատարել իրենց վճարումները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋ· ՀԱՅՑ·
ԱՌԱՔ· ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿՐՕՆԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Réunion - information Débat

organisée par
la Maison de la Culture Arménienne
d'Alfortville
9, Rue de Madrid — Alfortville

le Vendredi 26 Janvier à 20 h. 45

« LES ARMENIENS DE FRANCE FACE AUX DIFFICULTES DE LA COMMUNAUTE ARMENIENNE DU LIBAN »

Participent à la Table Ronde :
RICHARD ANANIAN, Animateur
DIKRAN DJINBACHIAN
OVANES KOUYOUMDJIAN
HELENE SANDRIKIAN
TIKRAN SHIRVANIAN

Pour vous rendre à Alfortville :
Métro Charenton Ecoles — autobus 103, descendre Place de l'Europe.

ԱՒՐ ՈՐ ԱՆԿ Է

Պ· Հրանդ Թաղէոսեան կը խնդրէ նկատի ունենալ իր հասցէն այն ազգայիններէն, որոնք չհաղորդուած են «Ցառաջ»ի մէջ լոյս տեսած Նոյ· 28ի իր յօդուածով՝ « Հայ ազգային գիտակցութեան ճամբով » եւ որոնք կ'ուզեն յարաբերութեան մէջ մտնել իրեն հետ·—

HRANT TATEOSSIAN
62, Chemin Pierre Drevet
69140 RILLEUX-LA PAPE
Tél. : (78) 23-17-28

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱԶՆԻՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Գաղտնիք չէ, որ Ֆրանսայի մամուլը, ընդհանրապէս, նիւթական ծանր տագնապ կ'ապրի, որու հետեւանքով թերթեր կը դադրին, ուրիշներ կը ստիպուին բաժանորդագրութեան եւ հաւատարմագրի յաջորդական յաւելումներ կատարել կրնալ շարունակելու համար իրենց հրատարակութիւնը։ Այս պայմաններու մէջ, պարզ է որ շատ աւելի ծանր է տագնապը հայ մամուլին համար, որ չունի, իր տեղական պաշտօնակիցներուն ո՛չ սպառումը, ո՛չ ալ առեւտրական ծանուցումները։ Դեռ աւելի դժուար է անշուշտ « Ցառաջ »ի նման օրաթերթի մը պարագան, որու ելքը առնտրական է, մինչ մուտքը կը մնայ ազգային։

Անցեալ տարի, նախընտրած էինք ձեռնարկել փոքր յաւելում մը կատարելով միայն, բայց վերջին չրջանին վարչութեանս կրած յաւելումները՝ աշխատավարձի, ընկերային եւ պետական տուրքերու, թուղթի եւ առաքումի (մեծ ծրրի) եկան փաստելու թէ այդ յաւելումը բաւարար չէր տոկալու համար։ Դեռ նոր եւ ծանր յաւելումներու ստիպուած ենք դէմ դնել Յունուարէն սկսեալ։

Վստահ ենք, որ մեր բաժանորդները լրիւ կը հասկնան թէ մեր կամքէն անկախ պարտադրանքին տակ ենք բարձրացնելու բաժանորդագրութեան մեր գիները կարենալ չարունակելու համար թերթիս կանոնաւոր հրատարակութիւնը։

Վերջին պատեհութիւն մը տալու համար մեր բաժանորդներուն, այդ յաւելումը պիտի կատարենք միայն ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՄԷԿԻՆ։ Մինչ այդ մեր բոլոր բաժանորդները, նոյնիսկ անոնք որոնց չրջանը կը լրանայ աւելի ուշ (մեծ մասը, Ապրիլ 8ին, քանի յետ – պատերազմեան մեր հրատարակութիւնը սկսաւ Ապրիլ 8ի մը) կրնան օգտուիլ ներկայ սակէն։

Փետրուար մէկէն ետք, բոլոր բաժանորդագրութիւնները կը գանձուին նոր սակով։

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր հաւատարիմ բաժանորդներէն անյապաղ փակել իրենց առկախ հաշիւները եւ կանխիկ վճարել իրենց բաժանորդագրութիւնը, ինչպէս օրէնք է։

Մեր նոր սակերը կը յայտարարենք իր առեներին։

Կանխայայտ շնորհակալութեամբ՝
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, «ՑԱՌԱՋ»Ի

Marten YORGANTZ

l'album 79 est paru

chante tous les soirs à

LA CAPPADOCE

3, rue Marivaux (derrière l'Opéra Comique, M° Richelieu-Drouot) tél 742-83-65
ouvert tous les jours midi et soir sauf lundi

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
24
MERCREDI
24 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·300

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.300

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԵՅՐՈՒԹ

ՊԱՂԵՍՏԻՆՅԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

— o —

Ապու Հասան, որ թիկնապահն էր Եասըր Արաֆաթի եւ պետը Ապահովութեան սպասարկութեանց սպաննուած է առջի էր արեւմտեան Պէյրութ: Փարթիզանկէն եղած առեննէ է, որ Հասանի կառքը, որու կը հետեւէր ճիփ մը, հալած մեռաղի կոյտի մը վերածուած է պայթումէ մը ետք: Հինգ մեռեալ կայ եւ Ֆաթհ, որու համար մահափորձին պատասխանատուն իսրայէլն է, անմիջապէս յայտարարած է թէ եղածը անպատիժ չի մնար: Հասան « ուղեղն » էր պաղեստինեան եղեռնափորձին Միւնիխի Ողիմպիականներուն (1972) երբ իսրայէլացի 11 մարզիկներ սպաննուեցան: Հասան, հազիւ քառասուն տարեկան, պատասխանատուն էր « Յատուկ գործողութեանց » ճիւղին:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը կ'ամբաստանէ Ժորժ Մառչէն, որու յայտարարութիւնները Աթէնքի մէջ, առջի օր, անընդունելի միջամտութիւն մը կը նկատէ Յունաստանի ներքին գործերուն: Համայնավար պարագլուխը, արդարեւ, զգուշացուցած է յոյն ժողովուրդը « Ինքներու Եւրոպայի դէմ, որ աջին եւ Սոցիալ դեմոկրատներու Եւրոպան է»: Յոյն կառավարութեան բանբերը կը նկատէ որ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը երբեք Ֆրանսայի քաշուելը չէ պահանջած եւրոպական հաստատութենէն:

ԿԻՊՐՈՍի կառավարութիւնը իր մտահոգութիւնը յայտնած է Միացեալ Նահանգներու, Մեծն Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի եւ Դաշնակցային Գերմանիոյ դեսպաններուն Թուրքիոյ տրուած նիւթական լայն օժանդակութեան առթիւ, այդ օժանդակութիւնը չենթարկելով իսկ կիպրոսի հարցին բարելաւման: Կիպրիանու աւելցուցած է, որ « 200 հազար յոյն կիպրացի գաղթականներու վերադարձը իրենց տուները հիմնական պայման է կարգադրութեան մը »:

ՓԱՐԻԶի « Բացայայտ յանցանք »ի դատարանը երեք եւ չորս տարի բանտարկութեան դատապարտեց այն չորս երիտասարդները, որոնք Շաբաթ, Յունուար 13ին, կոտրած – թափած, կրակի տուած էին Սէն Լազարի չրջանի խանութներ եւ հաստատութիւններ: Պաշտպան փաստաբանները ուղեցին կրկին յետաձգել տալ դատավարութիւնը, բայց կարելի չեղաւ: Ձանք կայ միշտ արդարացումներ գտնել « յուսահատ երիտասարդութեան մը մօտ, որ զոհն է սպառումի ընկերութեան եւ իր բողոքը կը յայտնէ այդ ձեւով... »: Աւիկա առիթ ալ տուած է ժաք Շիրաքի « Ռեփուպլիքեան միութեան » ուղղուած յարձակումներուն:

ՊԵԼԺԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ՀԱՅՏԵՐՈՒՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

— o —

« Փուրֆուռա փա՛ » պելժիական կարեւոր չաթաթաթերթը, Յունուար 11ի իր թիւին մէջ երկարօրէն կ'անդրադառնայ Հայերու ցեղասպանութեան եւ այդ առթիւ ՄԱԿի Մարդկային Իրաւանց Ենթայանձնախումբի բռնած բացասական դիրքին:

Յօդուածագիրը հակիրճ պատմականը կ'ընէ վերջին տարիներու դէպքերուն թէ ՄԱԿի յանձնախումբին եւ ենթայանձնախումբին նիստերուն եւ թէ Մարսէյլի յուշարձանին առթիւ փարիզի թուրք դեսպանին եւ կանչուելուն: Կ'անդրադառնայ թուրքերու ուրացումին, յիշելով անժխտելի վկայութիւնները՝ Թալաթեան Մորկընթաուս:

Յօդուածագիրը իրատես դառնութեամբ մը կ'եզրակացնէ.— « ԵԹԷ ՄԱԿը ուրացման (իմա՛ Թուրքերուն) նոյն տեսակէտը իւրացնէ, կը մնայ հարց տալ թէ ի՞նչ են անհրաժեշտ պայմանները զատորոշելու համար ցեղասպանութիւն մը ջարդէ մը եւ ջարդ մը՝ ոստիկանական միջոցառումէ մը: Անկասկած մասնագէտներ կան Միացեալ Ազգերու մէջ, է վիճակի լուծելու այս ակադեմական հարցը դիւրացնելու համար պատմաբաններու դոր – ծը »:

Ֆէզանի մէկ ծաղրանկարին, ուր ամբաստանեալ չորս « կոտրող – թափող »ներուն փաստաբանը, կը պոռայ վկայութեան եկած խանութը թալանի տրուած կնոջ մը՝ « եւ հակա-երիտասարդ գրգռութեան ի՞նչ միտումով է որ ձեր ցուցափեղկը կը հաստատէիք Ռիւ Սէն Լազար... »:

ԼՈՒՒԻՆի չրջանային Խորհուրդի նախագահը՝ Մեսմէր տեսնուելէ ետք Նախագահ Ժիսքարի եւ Նախարարապետ Պառի հետ, յայտարարեց թէ որոշուած է քսան հազար գործ ստեղծել Լոռէն, ուր երկաթագործութեան տպչատը երկու տարիէ 28·000 անգործ պատճառեց: Ութ հազար արդէն որոշուած էր: Սենոիքա – ներուն համար ծիծաղելի է եւ թէ խօսքի տեղ Լոռէնի ժողովուրդը՝ գործ կ'ուզէ:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ Խորհրդարանի ընտրապայքարը սկսած է արդէն եւ Ժորժ Մառչէն ալ զլուխն է կուսակցութեան ցանկին:

« ԹԱՆ ՆՈՒՎՕ » խորհրդային չաբաթաթերթը չատ խիստ քննադատութիւն մը հրատարակած է Ֆրանսայի եւրոպական քաղաքականութեան եւ նաեւ՝ Ժան Ֆրանսուա-Փոնտէի դէմ: Խորհրդ· թերթին համար « Ֆրանսայի հանրային կարծիքն ալ չատ մտահոգ է » եղեր:

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ Ճրդ մարզահամարը (1917էն ի վեր) սկսած է Յունուար 17ին եւ պիտի ծառայէ պատրաստելու հընդամեայ 11րդ ծրագիրը: Առաջին թիւերը ծանօթ պիտի ըլլան Ապրիլին:

ՄԱՏՐԻՏի « Քամպիօ 16 » չաբաթաթերթը չատ բուռն կերպով կը քննադատէ Ֆրանսան, իր « կրաւորական » դիրքին համար, էքթի (պասք ինքնավարապաշտ չարժում) նկատմամբ: Ստորագրողը կը գրէ· « Ֆրանսացիք կ'ուզեն նորէն խեղդել սպանիանական ժողովրդավարութիւնը: Արդէն Լէոն Պլում կռնակէն դաշուեցաւ եւ նահարած էր սպանական Հանրապետութիւնը քաղաքացիական պատերազմի սկիզբը »:

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

ԽՈՒՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԶԵՆ ԴՏՆԵՐ ՀԱԿԱՌԱԿ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԻՆ

Պոլսոյ վերջին թղթաթերէն (Յունուար 19 – 20) հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը բաղեմ Թուրքիոյ մէջ պատահած վերջին խռովութեանց մասին: Անգամ մը եւս կը պարզուի, որ «Եւրոպայի հիւանդ մարդը» չառողջանար, ոչ տնտեսական, ոչ ալ բազաքական գետնի վրայ: Առաջինը անշուշտ շատ չի մտահոգեր զինքը բանի Ուաշինկթընէն զատ, Արեւմտեան երեք մեծերն ալ ամէն հոգ ձգած « առաջնահերթ » նկատեցին Անգարայի զօրավիգ կենալ, բայց ներբին ճակատի վրայ, Մարաշի չարդէն ետք հաչակուած պաշարման վիճակն ալ մեծ օգուտ չունի, ինչպէս կը հաստատեն դէպքերը.—

« Յունուար 18ին, Իսթանպուլի Քեա – ղըհանէի չրջանը յուզումնալի պահեր ապրեցաւ եւ ապահովութեան ուժերը զինեալ բախումէ մը վերջ ձեռք անցուցին անիչխանականներէ բնակուած թաղամաս մը, որ հռչակուած էր « Ազատագրեալ չրջան » միջոց մը առաջ Ումրանիյէի մէջ երեւան հանուածին նման:

« Ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքիոյ Ժողովրդային Ազատագրումի կուսակցութեան ճակատի անդամ տարբեր, զինեալ բախում ունեցան Քեաղըհանէի չրջանին մէջ, ոստիկան – ներուն եւ ոստիկան զինուորներու հետ: Կռիւներու ընթացքին՝ ոստիկան զինուորներէն յիսնապետ մը եւ զինուոր մը վիրաւորեցան, անիչխանականներուն մեծ մասը ձերբակալուեցաւ: Այս առթիւ երեւան հանուեցան մեծ քանակութեամբ ինքնագործ զէնքեր, ուժանակ, հեռահաս ռումբեր, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ արգիլեալ հրատարակութիւններ եւ վերյիչեալ խմբակցութեան պատկանող թուղթիկներ:

« Քեաղըհանէի պահականոցէն խումբ մը ոստիկան զինուորներ, առաւօտեան ժամը 4·30ին կը նկատեն, թէ կասկածելի մարդիկ կը դտնուին մօտակայ գործատեղիներէն մէկուն պահապանի խըր – ճիթին մէջ:

« Ոստիկան զինուորներուն հրամանատարը, յիսնապետ Մ.Հմէտ Եազկան խըրճիթը կը մտնէ՝ անոնց ինքնութիւնը ճշդելու համար: Այդ միջոցին, հոն գըտնուղ չորս անիչխանականները իրենց զէնքերը քաշելով կը կալանաւորեն յիսնապետը եւ կը հաղորդեն զինուորներուն, որ իրենց պետը գերի առնուած է: Անոնցմէ մէկն ալ իր ատրճանակովը կը զարնէ յիսնապետին գլխուն ու կը վիրաւորէ զայն:

« Զինուորները երբ կը տեսնեն որ իրենց հրամանատարը կը գտնուի անիչխանականներու ձեռքին մէջ, կը պաշարեն խրճիթը եւ կը հրամայեն յանձնել զայն: Ի պատասխան՝ համազարկ կը բացուի ներսէն եւ ոստիկան զինուորներէն մէկն ալ կը վիրաւորուի: Կացութեան լրջութիւնը տեսնելով, երբ մնացեալ ոստիկան զինուորները կը փութան պահականոց՝ օգնական ուժ բերելու համար, զինեալ չորս անիչխանականները օգտուելով ներկայացուած առիթէն, խըրճիթէն կ'ելլեն եւ գործատեղիին պարտէզը կը ցատքեն: Հասնող օգնական ուժերը կը պաշարեն պարտէզը, բայց բուռն համազարկ մը կը բացուի իրենց վրայ: Ոստիկան զինուորներ կը փոխադարձեն եւ այդ միջոցին կը նկատեն, որ պարտէզին եռեւի պատէն տասը – տասներկու հոգի դուրս ցատքելով կը սկսին վազել փաղար Եօլու կոչուած բարձունքին ուղղութեամբ: Զինուորները կը հետապնդեն զանոնք ու կը ստուգեն թէ Նշանթաչլար կոչուած գիշերաթոյներու թաղամասը կը մտնեն ու հոն կը ցրուին փողոցներու մէջ՝ ամէն մէկը տարբեր ուղղութեամբ երթալով:

« Ոստիկանական ուժեր կը հասնին եւ կեդրոն կը տեղեկացնեն թէ կացութիւնը ծանրակշիռ է եւ պէտք է նոր ուժեր ղրկել՝ չրջանը պաշարելու եւ գործողութիւնը թիւնը ապահով հակակշռի մը մէջ պահելու համար: Ինչ վերջ կը հասնին նոր ուժեր ու թաղը կը պաշարուի եւ գրաւման գործողութիւնը կը սկսի:

« Ոստիկաններն ու զինուորները անճանաութեան կոչ կ'ուղղեն հոն գըտնուղներուն, ազդարարելով որ պիտի կրակեն այլապէս:

« Այդ միջոցին կը նկատեն, որ կարգ մը չէնքերու մէջէն ծուխ կը բարձրանայ: Նախ կը կարծեն, թէ հրդեհ ծագեցաւ, եւ սակայն աւելի վերջ կը հասկցուի, թէ կարգ մը գաղտնի փաստաթուղթեր կրակի կուտան՝ ոչնչացնելու համար: Այն ատեն, գործողութեան ղեկավար սպան կը հրահանգէ մշուչարձակ ռումբ գործածել եւ տուները մտնել: Ներսէն կը չարուի նակեն կրակել, բայց դիմադրութիւնը երկար չի տեւեր եւ հետզհետէ անձնատուր կ'ըլլան, մինչ խուզարկութիւններու ընթացքին երեւան կ'ելլեն մեծ քանակութեամբ այլազան զէնքեր, թուղթիկներ, դրքեր եւ կարգախօսներ:

« Յայտնի կ'ըլլայ, թէ թաղը անիչխանականներու կողմէ կոչուած էր «Զայան թաղամաս» ու հռչակուած էր Ազատագրուած չրջան, որ գերծ էր ամէն տեսակ քննութենէ եւ հակակշռէ:

« Նախընթաց օրուան Քեաղըհանէի զինեալ բախումէն վերջ, երէկ առաւօտեան դէմ ալ Սիլիվրիքափուի մէջ անծանօթ – ներ կրակ բացին հերթապահ երեք պահակներու վրայ, որոնցմէ մէկը տեղւոյն վրայ մեռաւ, մէկն ալ հիւանդանոց փոխադրուելու ատեն, իսկ երրորդը առանց վէրք ստանալու փրկուեցաւ:

«Տակաւին յայտնի չէ, թէ ով էր անոնց վրայ կրակողը եւ ի՞նչ նպատակով: Քննութիւնները կը չարունակուին, երբորդ պահակին տուած տեղեկութենց հիման վրայ:

« Միւս կողմէ, երկրին այլազան չերջաններուն մէջ ալ նոր ոճիրներ գործուեցան, Տիյարպագըրի եւ Մալաթիոյ մէջ ալ փախստական ոճրագործներ ձերբակալուեցան: Կատարուած խուզարկութիւններուն ընթացքին երեւան հանուեցան երկու չարագործներ, որոնք կը հետապնդուէին երկար ժամանակէ ի վեր, բազմաթիւ յանցագործութենց առընչութեամբ, ինչպէս ոճիր, մարդ վիրաւորել, գողութիւն եւ կողոպուտ:

« Իսթանպուլի Պաշարման Վիճակի հրամանատարութիւնը արգիլեց տարբեր քաղաքներու մէջ տպուած կարգ մը հրատարակութիւններ, զանոնք նկատելով ազգային միասնականութիւնը խանգարող եւ բանակը նախատող գրութիւններ հրատարակող: Քաղաքիս մէջ կատարուած խուզարկութիւններու ընթացքին ալ բազմաթիւ արգիլեալ հրատարակութիւններ գտնուեցան, զէնքեր, կարեւոր հաստատութիւններու յատակագծերը, երեւելի անձնաւորութենց ու չարք մը մեծահարուստներու տուներուն հասցէներն ու անուանացանկերը երեւան հանուեցան, նաեւ գերարդիական զէնքեր, թուղթիկներ, որոնք յայտնի էր թէ կապուած էին ահաբեկչական այլազան ծրագիրներու եւ ոճիրներու, գողութենց եւ կողոպուտներու չարքի մը:

« Վերջին անգամ Քեաղըհանէի մէջ երեւան հանուած ձախակողմեան ցանցին անդամները ձերբակալուելով հսկողութեան տակ առնուեցան, հարցաքննութիւնը կը չարունակուի եւ կը սպասուի որ նորանոր յայտնութիւններ ըլլան, գաղտնի կազմակերպութեան կապուած նոր բջիջներ երեւան հանուին ու կարգ մը դէպքեր լուսաբանուին »:

« ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՉԵՄ ՏԱՐ ՔԵԶԻ ԽՕՍԵԼՈՒ ... »

(Ր. եւ վերջին մաս)

Բժիշկ է ընկերս:

*Երբ հոս կը խօսինք Պէյրութի մասին ու կը տառապինք Պէյրութով, այդ դառնութիւնը չի գար այս կամ այն բարեկամին խանութին, տանը անմիջական կորուստէն: Ո՛չ իր եւ ո՛չ ալ ոեւէ մէկուն նշումին պէտք ունինք պիտնալու թէ այրած տուն մը, խանութ մը կարելի է փոխարինել նորով, աւելի լաւով, թէ – կուզ թէ անհատը ամբողջ կեանք մը ըրած ըլլայ այդ խանութի կերտումին, եւ շատ դիւրին է իր նման լուսնոտանեբուն ուրիշին հաչոյն առատաձեռն վեհանձնութիւն մը ցուցաբերելը: Դիւրին է ըսել « նոր մը կը շինէ » բայց իրագործումը անո՞ր: Ինչ թերեւս գաղանիքը գիտէ եւ հաւանաբար օգտակար կ'ըլլայ եթէ միջոցը ցոյց տայ: Էականը այդ չէ սակայն, նստած հոս, Պոսթընի խաղաղ մթնոլորտին մէջ, Պէյրութի մասին երբ կը խօսինք, երբ կ'արտայայտուինք հոն անցուդարձի մասին, ի չդոյէ անմիջական աղբիւրներու, մեր տեղեկութիւնները կ'առնենք մամուլէն, մեղի ճամբուած պատահական թերթիկներէ հանգանակութեան համար: Այդ թերթիկները ուրիշ բան կ'ըսեն և լուրերը այնքան մըն ալ մխիթարիչ չեն ինչպէս հին օրերու երանելի ընկերս կ'ըսէր: Ահա քաղուածք մը այդ թերթերէն ու թոյլտիկ ծանուցումներէ.

— « Պէյրութում կան հարիւրաւոր մեռեալներ եւ վիրաւորներ, բազմահազար հայ ընտանիքներ առանց բնակարանի եւ ապրուստի միջոցների: Քանդուած են նաեւ եկեղեցիներ, դպրոցական շէնքեր եւ այլ հայկական հաստատութիւններ: Աւելի քան քսան հազար Հայեր անտուն եւ անպաշտպան են մնացել եւ կարօտեալ վիճակի մէջ են »: Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի քարոզէն, «Հայրենիք», 1978 Դեկտեմբեր 12:

— « Այդ վերջին քանումներուն 50էն 80 Հայեր սպանուեցան եւ աւելի քան 250 ուրիշներ վիրաւորուեցան:

Առնուազն 500 բնակարաններ քանդուեցան այդ զոյգ շրջաններուն (Պուրճ Համուտ եւ Խալիլ Պատուի) մէջ:

Առեւտրական վնասներու մասին նոյն – գրիտ թիւեր չեմ կրնար տալ, բայց անոնք կը հասնին հարիւրաւոր միլիոններու »: Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոս, «Հայրենիք», 1978 Դեկտ· 20:

— « Աւելի քան 600 հոգի պատսպարուեցան եկեղեցի – դպրոցի մը գետնա – յարկ ապաստարանին մէջ: Օրական Մէկ արաբական հաց իւրաքանչիւր 2 – 3 հոգիի: Քառասուն հոգի ասոնցմէ ունեցան ջղային տագնապ: Հիսթերիան ծաւալած է այս խմբակին մէջ:

Պուրճ Համուտի առեւտրական կեդրոնը 80 առ հարիւրը կործանած է, իսկ բնակելի տուներու 50 առ հարիւրը քանդուած:

Հայ վիրաւորներու թիւը Պուրճ Համուտի եւ Էշրէֆիէի մէջ կը հասնի 600ի:

Հայ զոհերու թիւը կը հասնի 60ի: Հետեւաբար կը խօսուի շուրջ 660 վիրաւոր եւ մեռեալի մասին »:

Հայ Միսիոնարներու Ընկերակցութեան ղրկած թերթիկէն.

— « Տասը հազար գաղթականներ որոնք պատսպարուեցան Թրիփոլի, Այնճարի եւ Պէյրութի արեւմտեան թաղամասերու մէջ: Ներկայիս անոնց մեծ մասը վերադարձած է (բացի քանի մը հարիւրէն, որոնց տուները քանդուած ու անբնակելի են):

65 մեռեալ:

300 քանդուած բնակարան: կարգ մը թաղեր, ինչպէս Խալիլ Պատուի քանդուած են 80 առ հարիւր համեմատութեամբ:

Պուրճ Համուտի շուկայէն ներս հարիւրի շուրջ քանդուած վաճառատուներ:

Ծովեզերքի ճարտարարուեստական գօտիէն ներս ահաւոր վնասներ: Մեծ թիւով գործարաններ քանդուած գործարաններ – րու ամբողջական ցանկը չէ կազմուած: Յամենայն դէպս վնասները կը հասնին տասնեակ միլիոններու, իսկ միւս կողմէ՝ կը բազմապատկին անգործներու թիւը:

Հոկտեմբերի քախտումներու հետեւանքով՝ Հայութիւնը ունեցաւ երեք հարիւր վիրաւորներ, որոնց յիսունը ծանր վիճակի մէջ կը գտնուին »: Սարգիս Թախմանեան, «Ազգակ», 1978 Նոյ· 16:

Ահա հակիրճ վիճակագրութիւնը վնասներուն զոր քաղեցի արամատչելութեանս տակ եղած հատ ու կենտ աղբիւրներէ: Կան հակասութիւններ այս կամ այն թիւին չուրջ բայց հիմնականը կը մնայ նոյնը — 60 – 65 մեռեալ առնուազն, շուրջ 300 վիրաւոր, հարիւրաւոր կործանած բնակարաններ, միլիոններու հասնող նիւթական վնաս, անգործներու հսկայ բանակ մը եւ ոչ մէկ ակնարկութիւն (բացի Միսիոնարներու թերթիկէն) ջղային տագնապ անցուցած կամ անցընող դէպքահներու մասին: Որքան ալ փորձենք նուազեցնել ահաւոր վնասները, չենք կրնար թիւերը փոխել: Ասոնք չի վերաբերիր մէկ կամ երկու քանդուած խանութի: Ըսել՝ թէ նուազագոյն ձեւով վնասուեցանք եւ « պէտք չէ մահմոդուիլ կարգ մը անհատներու վնասներով »կ'նշանակէ բաւականին յանդուգն ու անամէջ վեհանձնութիւն մը եւ դէշ չըլլար եթէ այդ կարծիքը յայտնեն այն հարիւրաւոր մարդոց որոնք իրենց մօրթին վրայ կրեցին արդիւնքը: Ոչ ոք կ'ուզէ զաղութը խուճապի մատնել, բայց անտեսել կատարուածին ահաւորութիւնը կը համապատասխանէ անմարդկային անտարբերութեան: Գոնէ մենք ի վիճակի չենք այդպիսի դերք մը առնելու եւ թող ներուի եթէ « իրաւունք տանք » մենք մեզի հետաքրքրուելու, տպնապելու եղածով: Ինչո՞ւ չէ նաեւ թելադրութիւնները եւս ընելու, բայց ոչ հոս, այլ տարբեր պատեաններու տակ երբ գիտենք թէ եղած թելադրութիւնը արդիւնք կրնայ տալ:

Մուժանավարական ցափոտուքը հապա՞: Այդ մասին քիչ վարը, մինչ այդ հետեւեալ դիպուածը լաւ կը լուսաբանէ ըսուելիքը: 1977ի ամրան Փարիզ էի, Պէյրութէն վերադարձիս: Երեկոյ մը ընկերոջ մը հետ նստանք Շան ալ'Էլիզէի սրճարաններէն մէկուն մէջ եւ չարունակեցինք մեր պրոյցը: Բարեկամս էր խօսողը.

— *Կը յիշես անշուշտ Վարագին աչքերուն վայլատակումը երբ բարկանայ: Լակոտը կրնայ իր չանթահաղող նայուածքով քամել դիմացինը: Այդպիսի նայուածք ոչ ոքի մօտ տեսած եմ: Այդ րոպէներուն երբեք չես կրնար մտածել թէ գառնուկի պէս բարի այդ տղան կըրնայ այդքան զայրոյթ պարփակել իր աչքերուն խորը: Օր մը նստեր էինք հոս ընկերներով, Վարագն ալ ներկայ էր, Պէյրութէն այցելութեան էր եկեր: Տըղոցմէ մին բժիշկ էր, կը չանար բաժնեկից ըլլալ Պէյրութի ցաւերուն: Վարագը քանի մը վայրկեան մտիկ ընելէ վերջ, սկսաւ չարժիլ: Զգացի թէ կը տպչնապէր· կ'աղօթէի միայն որ չիշէին ձեռք չնեռէր: Աչքերը մէկէն կերպարանափոխուեցան եւ իր ամբողջ հագագով սեմքեցուց բժիշկը — « Ծօ անպէտներ, դուք բժիշկներդ պէտք չէ խօսիք· ամէնէն դժուար պահուն երբ ամէնէն չատ պէտք ունէինք ձեզի, կորսուեցաք, եւ ի՛նչ է հոս նստեր գլուխ կ'արդուկես կոր, վայ ես ձեր բոլորը··· »: Ու վերջացուց: Այդ հանդիմման փակման խօսքը եղաւ աւելիկա· միւսը քաներ մը ուզեց կակաղել, բայց չեղաւ:*

Վերադառնալով հիւր ընկերոջ: Աւտոտեան ժամը երկուքն էր· զանազան նիւթերու անդրադառնալէ ետք, կրկին Պէյրութն էր խօսակցութեան առանցքը: Իր կտրուկ միջամտութիւնը·

— *Խայօ, այլեւս Պէյրութի մասին չեմ ուզեր խօսիլ: Բան չենք կրնար փոխել կացութենէն: Ես չիտակը, կեդրոնացած համալսարանին մէջ, եթէ յայտնի քանի մը ուսանողներու օգնել ներկայ պայմաններու մէջ, աւելիկա դրական գործ մը կը նկատեմ· մնացածը լնմմէ անդին կ'անցնի:*

Այդքան: Պէտք չկար աւելի չարունակելու: Աչդէն բազկաթոռին վրայ նըստած էր, ձախ ոտքը նետած աջին, կը խաղար հողաթափին հետ:

Յանեսութիւն ըսելով բաժնուեցանք:

*Մեր բաժանումէն ետք, դառն տպաւորութիւն մը մնաց· կը ցաւէի իր հաչոյն, հին օրերու մեր բարեկամութեան կուսութեան բռնաբարումին համար: Ատենին լսեր էի, բայց կ'ուզէի մոռնալ, հասկնալ, չհիշել, բայց երբ ինքնագոհ պուրժուայի մը նման կը պատգամէր թէ մենք, Ամերիկայի մէջ նստած « իրաւունք չունինք » խօսելու, կը մտածեմ իր եւ ուրիշներու փախուստին — 1976ի տպ – նապալի օրերուն: Իրեն նման անհատներ որ կրնային բան մը ընել, բայց նախընտրեցին հեռանալ: Կը մտածեմ նաեւ իր վերջին խօսքին մասին թէ պիտի ուզէր օգտակար ըլլալ քանի մը ուսանողներու — ի՜նչ մեծ զոհողութիւն, ապաւինած համալսարանի ապահովութեան եւ միշտ պատրաստ առաջին իսկ րոպէին հեռանալու, փախչելու երկրէն, երբ կացութիւնը փոխուի դէպի վատը: Շատ էր զբաղած Պուրճ Համուտ այցելելու. հանդուրժութեան ապահովութեան վարժ մարդիկը միշտ « զբաղած » կ'ըլլան որպէսզի առիթ ստեղծեն բաժնելու ուրիշներու տառապանքը: Լաւ է չտեսնել, չհետաքրքրուիլ քան թէ տեղեակ ըլլալէ ետք դանուիլ պատասդրանքին տակը եւ դարման մը, կարեւոր խօսք մը ընելու: Դժուար է հասկնալ իր ու նման տղոց տարբերութիւնը եւ ըսենք Քամչաթքայի մէջ նստող բժիշկին: Երկուքն ալ կրնան « օգտակար ըլլալ քանի մը ուսանողներու » ապաւինած չրջափակի խաղաղ կացութեան, բայց թէ ի՛նչ ըրաւ, կամ ի՛նչ կրնայ ընել անմիջականօրէն վնասուած — ներոռուն — ոչ ոք կրնայ դուշակել· վերտահաբար ոչինչ: Վերջին հաչուով նման անհատներու անձնական ապահովութիւնը կը չահուի ուրիշներու — զանգուածին — տպչնապին, տառապանքին անտեսում – մով: Վախը, մարդկային բնական հակազդեցութիւն մը ըլլալուն, արտօնուած չենք ուրիշ մը դատապարտելու, երբ տեսնենք տուեալ անձի մը թուլացումը: Կրնաս տրամաբանել, հասկնալ եղածը եւ մոռնալ ու··· ներել: Բայց դէպքերէն ետք, եթէ նոյն թիւը կամ թիւերը կ'ուզեն հերոսի դափնիով պսակել ինքզինքնին, այլեւս հարցը կը վերաբերի չարլատանութեան եւ իրենք կը ստիպեն որ չմոռնանք պատահածը:

Վերջացնելու համար, իրաւունքը ուրիշներ լռեցնելու կը չահին կրակին մէջ· բայց երբ առաջին իսկ առիթով փիղի – քական ապահովութիւնը վտտահեցնելու համար փախուստ կուտայ անհատը, բըժիշկ կամ ոչ, մանաւանդ բժիշկները, պատչաճութիւնը կը պարտադրէ որ նըւազագոյնը լռել գիտնայ: Պոռալով մարդ թերեւս յաջողի իր ներքին երերումները թեթեւցնել, բայց իրողութենէն բան չի փոխուիր: Թէ մենք կարծիք կը յայտնենք կամ ոչ, երկրորդական հարց մըն է, բայց վտտահաբար դեռ չատ պիտի տպչնապինք Պէյրութով, որովհետեւ եթէ պիտի աչխատինք հոս հանդանակութիւնը յաջողեցնել, միակ պատճառը ա՛յն է որ կը հաւատանք թէ Պէյրութը կը հանդիսանայ ողնաչարը Սփիւռքին, եւ դեռ կը հաւատանք որ մեր դպրոցները հոն պէտք է մնան ամուր եւ անսասան եւ հասցնեն նոր սերունդներ դիտակից իրենց առաքելութեան եւ երբ հարկը պահանջէ··· չհեռանան օտար ափերու ապահովութեան ցնորքին ապաւինած: Շատ ենք փախած: Պէյրութը մեր վերջին կայքն է, անկէ անդին, քանի մը սերունդ վերջ, փախող իսկ կրնայ չմնալ:

ՄԱՐԶՊԵՏ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Պոսթըն, 1978 Դեկտ· 31

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅ ԴՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պատմուածքներ (Հատոր Ա·) հրատարակութիւն՝ Հ. Բ. Ը. Մ· Ալէք Մանուկեան Մշակութային Հիմնադրամի: Բնադիրի պատրաստութիւն, ներածական, կենսագրական գիծեր եւ ծանօթագրութիւն Վահէ Վահեանի: Պէյրութ 1978:

Հասցէ·

E. Azadian
AGBU Alex Manooguian Cultural Fund
22001 Northwestern Higway
Southfild Mich. 48075 — USA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՏԱՐԻՆ Ա.ՅՑՆՈՒՄ Է, ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ ԵՆ...

Նոր Տարին ինչ–որ մոգական զօրութիւն է բերում իր հետ, մի պահ, մեր երկու – երեք օր կարծես քեզ զրկում ես յիշողութիւնների քաղցր ու անտանելի բեռից: Իսկ յիշողութիւնը մարդուն բնութեան տուած ամենամեծ պարգեւն է նրա բոլոր կարողութիւններից, երեւի, ամենազարմանալին: Ի՞նչ կը մնար մեր տեսածից, լսածից, զգացածից, եթէ չլինէը յիշողութիւն կոչուած «ինքնագլուխ» այդ մեքենան, որին կառավարելն անհնար է, որովհետեւ չուզած բանը չի՛չելը քեզանից կախուած չէ, եւ նրա դէմ անզօր է նոյնիսկ մեր ամենահզօր օրգանը՝ ուղեղը:

Ես միշտ նախանձել եմ այն ընկերներին, ովքեր մեր ուրախ թէ տխուր ժամերին յիշել, արտասանել են մեր սիրած բանաստեղծութիւնները, իսկ ես, աչքերս խուփ, « ներքին յիշողութեամբ » հետեւել եմ, որ չսխալուեն··· մի հաճոյք, որ լաւ երգի հետ կարելի է համեմատել եւ որը ես ի վիճակի չեմ պատճառել չըլա–պատիս: Բայց յիշողութիւնն իր տարբերակներն ունի, որոնցից մէկը՝ տեսողական յիշողութիւնը կամ, ինչպէս Զարենցը կ'ըսէր՝ « տեսլականը » զուտ նկարչի մենաչնորհն է: Նկարիչը կարող է տասնեակ տարիներ առաջ մի անգամ տեսած մարդուն « նման դուրս բերել »: Այդպէս արեց մեզնից այնքա՜ն չուտ հեռացած Ցակոբ Ախանիկեանը, որը վերարտադրեց Պոլոզ Մուկուչի, Մխիթարի եւ յարգարժան չատ գիմբեցիների կերպարները: Յովսէփ Կարալովը, երեւոյթ նստած, վերստեղծեց իր Հայրենի Սադարեվոն եւ Թիֆլիսը: Դա նկարչութեան մէջ նոր ժանր էր՝ նման յուշագրութեանը, որի սկիզբը դրեց նոյն Կարալովը՝ ամենազօր յիշողութեան չնորհիւ:

Երեւանը տեսած, Երեւանում ապրած մեր դասականները մեզ չթողեցին հին Երեւանի պատկերը, իսկ մեր յարգարժան ճարտարապետներն էլ այնքան հոգ չտարան, որ Երեւանը յիշողութիւն ունենայ··· Գոնէ մի պատառ մնացած լինէը Նորքից, մի անկիւն՝ Կոնդից, Դամբոլաղից, աքանչելի քարակերտ չուկայից « Ղանթարի տակից »: Մենք կարող ենք աքանչելիօրէն տօնել ռուս–հայկական բարեկամութեան 150 տարին, մինչդեռ Երեւանում մի պատառ կենդանի յիշողութիւն չթողեցինք, որ վկայի անցած – գնացած օրերի մասին: Չկայ Երեւանի բերդը: Ազատինների ամենամեծ բազմութիւնը « բնակւում էր » ռուսական հոյակապ եկեղեցու զմբէթի տակ եւ մի սպիտակ ամպ էր գառնում, երբ սկսւում էր զանգերի անլռելի զողանջը: Հիմա որտեղի՞ց ճարենք մի երեւանցի Ամանիկեան, որ կենդանացնի դերձակ Ցունան Բիձին, կամ այն զարմանալի, եւրոպական վերջին մոտայով հագնուած բժշկին, որը ապրում էր « Զանփոլադովի Թատրոնի » մօտերքում եւ··· ձրի բուժում էր չունեւոր երեւանցիներին, կամ այն կոյր երաժշտին, չուխի փչողին, որ ուշ դիշերներին Աստաֆեան – Ամիրեան փողոցների խաչմերուկի խանութի ծալովի փեղկերի երկար բացուածքում կանգնած « Կռունկ » էր նուագում ուշացած անցորդների համար, կամ երեւանի « խուժաններին », որոնք ցրտերն ընկնելուն պէս գալիս ծուարում էին Թուրքի բաղնիքի « քիւլխանայի » տաք մոխիրների մէջ··· Օ՛, մեծ պարգեւ է մարդու յիշողութիւնը, բայց եւ անտանելի բեռ, որից ազատուելը մեր ցանկութիւնից վեր է:

Եւ նորից յիշողութիւնս ինձ տանում է Գեոյ Մեջիդի զարաւոր չինարիների, Ալհամբրայի աւազանները յիշեցնող զով բակը, մեծ զմբէթի աջ թեւի խցում ապրող ծեր մոլլայի բայ պատչամբը: Նըրան ամէն առաւօտ կարելի էր տեսնել ծալապատիկ նստած իր ցածրիկ դրքերով, մատղաչութիներով, ծանրաբեռնուած սեղանի առջեւ՝ կարդալիս, գրելիս, երեւի արեւելեան գիտուն էր, կամ գուցէ բանաստեղծ: Այցելուներն անպակաս էին, գալիս, խոնարհաբար չոքում էին նրա առաջ, անբառ լսում նրան եւ գլուխ տալով՝ ետ ետ հեռանում էին: Բայց զար –

մանալին այն էր, որ նրան չաբաթը մէկ-երկու անգամ այցի էին գալիս ինչ-որ հայ երիտասարդները, որոնցից երկուսը բարձրահասակ էին, մէկը կարճլիկ էր, իսկ միւսի գոտուց մազերը մեծ վսփսախի նման էին: Սրանց այցելութեան ժամանակ մոլան, որին մենք « գիր անող » էինք կարծում, միանգամայն կերպարանափոխւում էր, աչխուժանում, հանում էր սեւ ակնոցը, ղնում սպիտակը, կարդի էր բերում սեղանը, թէյ պատուի բերում, մինչեւ մեր հիւրերը ծալապատիկ նստում էին նրա սեղանի առաջ փռուած մեզարին: Այդ պահերին նրանց այլեւս ոչ ոք չէր անհանգստացնում: Խօսողը հիմնականում մոլան էր, որ թերթում էր գրքերը՝ ալեխառն միրուքը վեր տրնկած, եւ ձախ ձեռքով կարծես իրեն չափ էր տալիս...

Տարիներ յետոյ, երբ մարդամէջ մը-մանք եւ երաւունք ստացանք նախկին « կաֆէ տուրիստ » սրճարանում սեղան զրաւեցնել « ընտրեալներին » յատկացուած մասում, նորից տեսայ տարօրինակ այն հայերին, որոնք յաճախում էին մոլլային, յատկապէս այն մէկին, որը մոլլայի մօտ էլ տեղում հանգիստ չէր կարողանում նստել: Դա Զաբէնցն էր, իսկ միւսները՝ Բակունցը, Թոթովենցը, Մահարին...

Նոր տարին ինչ-որ մոգական զօրու-թիւն է բերում իր հետ, մի պահ, մի երկու — երեք օր քեզ զրկում է յիշողութիւնների քաղցր ու անտանելի բեռից: Բայց եթէ սխալուեցիր ու արուեստանոց մտա՛ր... եթէ զայթակղուեցիր՝ էլ ի՛նչ թեթեւութիւն, նոր տարի:

Զորս կողմից քեզ վրայ են յարձակւում խոժոռ, « մազակալած » յիշողութիւնները՝ իրենց մուրհակներով, որոնց ոչ մէկին այլեւս գոհացում չես կարող տալ: Եւ նրանց չրջապատում մը-նում ես մինչեւ այն հինգ րոպէն, որը կը բաւարարի 5րդ յարկից տուն իջնելու համար, յետոյ ծլկում ես նրանց անձայն ժխորից եւ լչնում սեղանատուն...

Օ՛, նոր տարուայ ձիւնափայլ սուփ-րայ — սեղան. ի՛նչը կարող է քեզ հետ համեմատուել, դո՛ւ, որ այնքան լման-տուն ես, մաքո՛ւր...:

ԷԴՈՒԱՐԴ ԻՍԱՒԵԿԵԱՆ

ԹԵՐԹԵԼՈՎ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ

ՁԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐ...

Լոնտոնի Տէյլի Մէյլ օրաթերթին Մ. Նահանգներու թղթակիցը հետեւեալը հաղորդած է.— Դասատու մը Լաֆայէթի մէջ, Լուիզիանա, բաց նամակ մը յղած է տեղական թերթերէն մէկուն: Բողոքած է օժանդակ ուսուցիչներուն վճարուած ամսականին անբաւարարութեան դէմ: Վերջացուցած է նամակը հարցումով մը.— Ի՞նչ կարելի է ապահովել նման ամսականով մը: Թերթը գտած է պատասխանը.— Բաց նամակը ուղղագրական եօթը սխալ կը բովանդակէր:

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒ 2

(Բ. եւ վերջին մաս)

Բ. Բնակարաններու նորոգութիւն

Քետ բծախնդիր ուսումնասիրութեան, նկատուեցաւ որ երկու — երեք դասա-կարգերու տակ կարելի է նկատի ունենալ քանդուած տուները կամ բնակարանները, ըստ այնմ սատարելու համար անոնց վերաշինութեան գործին.

Ա) Նախ որոչուեցաւ անմիջապէս օգնել այն տուներուն որոնց նորոգութիւնը կարելի է մինչեւ 2000 (երկու հազար) լիր. ոսկիի գումարով մը: Ցանձնա-խումբին անդամներէն ճարտարապետ Պր. Ա. Մինասեան առանձնեց ղեկավարու-թիւնը այս գործին, օգնական այլ ճարտարապետներու հետ, եւ գործը սկսաւ ընթանալ երկու ձեւով.

— Հոգալով բնակարանի տիրոջ կողմէ կատարուած ծախքը, յետ մասնագիտական քննութեան եւ ստուգման կատարուած ծախքերուն. եւ կամ՝

— Ցանձն առնելով ուղղակի նորոգութեան գործը զայն յանձնելով իր կողմէ նշանակուած կապալառուներու:

Այս գործերուն համար չինարարական աշխատանքներու երկու մասնագէտներ նշանակուեցան, իրենց լրիւ ժամանակը տրամադրելու համար քննութեանց, ըստուգումներու եւ ճարտարաշինական գնահատումներու գործին:

Վերանորոգութեան այս աշխատանքը թափ առած է արդէն եւ կանոնաւորապէս ու արագ կերպով կ'ընթանայ: Շուրջ 400 տուներ պիտի օգտուին այս աշխատանքէն:

Բ) Այժմ ուսումնասիրութեան մէջ է պարագան այն քանդուած տուներուն, որոնց նորոգութիւնը 2000 լիր. ոսկիէն վեր է գնահատուած: Ի մօտոյ, այս մասին եւս կը տնօրինուի պարտն ու պատասխանատուութիւնը, մանաւանդ երբ կեդրոնական Մարմինս նիւթական միջոցներն ալ աւելնան հանգանակութիւններու եւ նուիրատուութիւններու ստացումով:

Գ) Բնակարաններու վերաշինութեան գործին առընչութեամբ, արդէն իսկ մասնաւոր ԱԶԴ մը հրատարակուեցաւ կեդրոնական Մարմնիս կողմէ Պէյրութի հայկական մամուլին մէջ, որով կը ծանուցուէր թէ՝ Մարմնիս նախաձեռնութեամբ եւ աջակցութեամբը հայ պետական երեսփոխաններու պլոքին եւ չնորհիւ Բնակարանային Գործոց նախարար՝ Տօքթ. Սալահ Սալմանի բարեացակամ վերաբերումին՝ Բնակարանային նախաձարութեան մասնաւոր գրասենեակ մը բացուած է յատկապէս Պուրճ Համուտի չրջանի ժողովուրդին համար, գրասենեակը կը գտնուի Պուրճ Համուտի քաղաքապետարանի գետնայարկին մէջ եւ բաց է ամէն ժամը 8էն մինչեւ 14:

Քանդուած բնակարաններու, յարկաբաժիններու կամ չէնքերու տէրերը, որոշ պայմաններով, պիտի կարենան իւրաքանչիւր յարկաբաժինի համար մին-չեւ 30.000 լիր. ոսկիի փոխառութիւն ստանալ, այդ գումարը 15 տարիէն վերադարձնելու պայմանով, տարեկան երկու առ հարիւր փոքր տոկոսով մը:

Ցուսով ենք որ ժողովուրդին մէկ մասը, որ կը լրացնէ պետական պայմանները, պիտի օգտուի Պետութեան կողմէ ընձեռուած այս օժանդակութենէն:

Դիւրացնելու համար անոնց արձանագրութեան թէքնիք աշխատանքը, մասնաւոր անձ մը նչանակուած է Կեդրոնական Մարմնիս կողմէ, որ նախապէս ճըշդորոշուած եւ յայտարարուած ժամերու ընթացքին ներկայ պիտի ըլլայ պետական գրասենեակին մէջ հարկ եղած ցուցմունքները կատարելու համար ներկայացող անձերուն:

Դ) Կեդրոնական Մարմինս 50.000 (հիսուն հազար) լիր. ոսկիի գումար մը յատկացուց Թիրօ — Սանճաք թաղի մէջ քանդուած տուներու վերաշինութեան գործին, որ կը կատարուի տեղւոյն վրայ հայ ժողովուրդի կարօտեալ զաւակներուն ծառայող Ֆրանսացի կաթողիկէ մայրապետներու (Լէ Փըթիթ Սէօր տը Ժէզիւ) անմիջական հսկողութեան տակ:

Գ. ՍՆՆԴԵՂԷՆԻ ՀԱՑԹԱՑԹՈՒՄ

Օրէ օր բնականօրէն կը նուազի այս պահանջը, որովհետեւ կեանքի պայմանները աւելի բնականոն ընթացքի մէջ մտնելու այս չրջանին հետզհետէ կը նուազի անգործութիւնը եւ մարդիկ ի վիճակի կ'ըլլան իրենց ճակտի քրտինքով իրենց ապրուստը հոգալու:

Այս ուղղութեամբ, կեդրոնական Մարմինս կատարեց հետեւեալ կարգադրութիւնները.

1. Պէյրութի Ընկերային ծառայութեան կազմակերպութիւններու Միջ — Բարեսիրական համադրող Մարմնին նախապէս տրամադրած 100.000 (հարիւր հազար) լիր. ոսկիին վրայ նոր գումար մըն ալ յատկացուց, 50.000 (հիսուն հազար) լիր. ոսկի, որպէս փակում մինչեւ Դեկտեմբերի վերջը սննդեղէնի համար անոնց կատարած ծախքերուն:

2. Ընկերային Գործոց նախարար Տօքթէօր Ասատ Ռըզքի բարեացակամ տրամադրութեան չնորհիւ ապահովեց 60 թոն սննդեղէն Պետութեան Ընկերային Օգնութեան Գրասենեակէն (Օ. Տէ. Էս.) եւ զայն դրաւ Միջ — Բարեսիրական Համադրող Մարմնին տրամադրութեան տակ, կանոնաւոր բաշխումով զայն տրամադրելու համար ժողովուրդին:

3. Կարեւոր քանակութեամբ սննդեղէն ապահովուեցաւ նաեւ Քարիթաս կազմակերպութենէն եւ Միջին Արեւելքի եկեղեցիներու Խորհուրդէն եւ գործակալ տրամադրուեցաւ Միջ — Բարեսիրական — նին՝ հասնելու համար ժողովուրդի կարիքներուն:

×

Սիրելի հայրենակիցներ,

Կարիքները չատ մեծ են եւ ստիպողական, մանաւանդ վերաշինութեան եւ դպրոցներու օժանդակութեան մարզերէն ներս, ինչպէս նաեւ անտեսական կեանքի վերականգնումի տեսակէտէն:

Անգամ մը եւս կոչ կ'ուղղենք հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն ախտիր եւ անոնց ազգ.եկեղ. իշխանութեանց, բարեսիրական կազմակերպութեանց և անհատ բարերարներու եւ ազգայիներու որ փութացնեն հանգանակութիւն եւ նուիրատուութիւններ իրենց երախտարժան գործը: Մեզի կատարուած դիմումները հրամայական եւ անյետաձգելի կարիքներ կը մատնանչեն: Չէ կարելի ուչացնել անոնց գոհացում տալու մեր պարտքն ու աչխատանքը:

Ջանանք միասնական, գոհաբերեալ եւ արագ ջանքերով հասնիլ մեր ժողովուրդի կարիքներուն եւ Նոր Տարուան հետ նոր թափ տանք անոր վերականգնումի տեւդադիմ աչխատանքներուն:

Ցետագային նոր հաղորդագրութիւններով տեղեակ պիտի պահենք հայ ժողովուրդը մեր աչխատանքներու մասին:

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

7 Յունուար 1979, Ամբիլիաս

ԳՈՂՈՒԹՔ ԳՈՂՈՒԹՔ

ԳՈՄՈՒԹԻՆԻ ՄԷՋ Ս. Յակոբի տօնին առթիւ տեղի ունեցած է ուխտագնացութիւն եւ հանդիսութիւն: Դեկտ. 15ին տեղի ունեցած է 13 խոյերու զենումը: Երէկոյեան՝ Հոկտմ եւ Նախատօնակ: Ցաջորդ առաւօտուն պատարագած է Շահէ Ա. Քհնյ. Գալայճեան: Ցաւարտ պատարագի կատարուած է մատաղօրհնութիւն եւ հոգեհանգիստ: Կիւրակի, Դեկտ. 17, առաւօտեան պատարագած եւ քարոզած է Վարուժան Վրդ.: Ներկայ եղած են յոյն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ առաջնորդը, նահանգապետը, պինուորական հրամանատարը, ոստիկանապետը եւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ եւ ուխտաւորներու հոծ բազմութիւն մը: Կրօնական արարողութիւններէ ետք մօտակայ ճարան մը հաւաքուած են աւելի քան 150 հոգի: Ճաշի ընթացքին խօսք առած են զանազան ներկայացուցիչներ: Հայկական եւ ընկերային մթնոլորտ մը ստեղծուած է եւ ներկաները նորոգած են իրենց ազգային ուխտը:

ապահովուեցաւ նաեւ Քարիթաս կազմակերպութենէն եւ Միջին Արեւելքի եկեղեցիներու Խորհուրդէն եւ գործակալ տրամադրուեցաւ Միջ — Բարեսիրական — նին՝ հասնելու համար ժողովուրդի կարիքներուն:

×

Սիրելի հայրենակիցներ,

Կարիքները չատ մեծ են եւ ստիպողական, մանաւանդ վերաշինութեան եւ դպրոցներու օժանդակութեան մարզերէն ներս, ինչպէս նաեւ անտեսական կեանքի վերականգնումի տեսակէտէն:

Անգամ մը եւս կոչ կ'ուղղենք հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն ախտիր եւ անոնց ազգ.եկեղ. իշխանութեանց, բարեսիրական կազմակերպութեանց և անհատ բարերարներու եւ ազգայիներու որ փութացնեն հանգանակութիւն եւ նուիրատուութիւններ իրենց երախտարժան գործը: Մեզի կատարուած դիմումները հրամայական եւ անյետաձգելի կարիքներ կը մատնանչեն: Չէ կարելի ուչացնել անոնց գոհացում տալու մեր պարտքն ու աչխատանքը:

Ջանանք միասնական, գոհաբերեալ եւ արագ ջանքերով հասնիլ մեր ժողովուրդի կարիքներուն եւ Նոր Տարուան հետ նոր թափ տանք անոր վերականգնումի տեւդադիմ աչխատանքներուն:

Ցետագային նոր հաղորդագրութիւններով տեղեակ պիտի պահենք հայ ժողովուրդը մեր աչխատանքներու մասին:

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

7 Յունուար 1979, Ամբիլիաս

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԻՐԱՒՈՒՄ

4.

Մի՞թէ ողջ մարկութիւնն իր գոյութեան ընթացքում տեսել, կրել է այն տառապանքը, ինչ իրենք են կրում՝ ինքը, հեղինէն, Աղաւնին, այս Խորէն աղան՝ մէկուկէս տարուայ սարսափների մէջ: Ի՛հ, չեղա՛ւ, է՛հ, մեղք է մարդկութիւնը, թող իրենց տեսածը երբեք չտեսնի նա, չկրի իրենց արիւնոտ խաչը:

Կաղնու ընկից, նրա հետ զուգահեռ, ելել էր մի ճերմակ խնկենի: Ելել էր խընկենին՝ սնամէջ, կաղնու ընկին կպած ճերմակ նազանքներով: Կաղնին հսկայ էր, բարձր, կեղեւը՝ խանձուած հաց: Խընկենին նուրբ ու բարակ էր եւ սլացիկ: Իր հոլանի ճիւղերով նա փաթաթուել էր կաղնուն եւ նրա հետ ելել դէպի երկնքի խորքերը: Նուրբ էր խնկենին, մեղք էր խնկենին: Ցանկարծ մի չէչոտ քամի չպոկի՛ նրան իր հովանաւոր զոյգից ու տապալի: Սա աստուածային սէր է, համակերպութեան փառահեղ պատկերը, որ ստեղծուել է այս դաժան ժայռերի մէջ:

Ներսեհ Զաւուշը վեր կացաւ, գնաց դէպի կաղնու ընկին յենուած, տեսաւ նըստացող կինը: Մօտեցաւ, մեղմ փաթաթուեց նրան:

— Մեղա՛յ, մեղա՛յ Աղաւնի, մեղա՛յ:

Աղաւնին փակեց նրա բերանը:

— Սակայն ինչո՞ւ, Ներսեհ: Ոչ, մի՛ մեղանչիր: Դու սուրբ ես, դու անմեղ: Դու ոչ մի առընչութիւն չունես մեղքի հետ:

Ներսեհ Զաւուշը համբուրում էր նրա ձեռքերը: Այդ ձեռքերը երբեք այսքան տաք ու սիրելի չէն եղել: Աղաւնին նայում էր գետի ճերմակ սահանքին ու չչնջում:

— Ոչ ոք ոչնչի համար մեղք չունի: Աչխարհն էլ անմեղ է՝ դեռ աչխարհ չեկած իմ մանկան պէս: Ա՛խ, խնայիր, երկի՛նք: Ա՛խ, բարի բացուիր, լոյ՛ս, լոյս...

Ներքեւից Խորէն աղան կանչեց:

— Բենիամինը մարդ է ուղարկել, զօրապետ, մօտենում է մեզ: Ի՞նչ ես հրամայում:

Ներսեհ Զաւուշը իջաւ դէպի Խորէն աղան: Նրան հետեւեց Աղաւնին:

— Դո՞ւ ինչու ես գալիս, չանս:

— Ուզում եմ քեզ հետ լինել, Ներսեհ, պատասխանեց կինը: Ես վախենում եմ մենակութիւնից:

Իջան մի ձորակ, ապա բարձրացան լանջն ի վեր: Ներսեհ Զաւուշը բռնել էր կնոջ թեւը:

— Զգոյշ քայլիր:

Մութը ժայռերից ցած ընկաւ, պատեց գետնին: Մութը փրկութիւն էր: Արի՛ արի՛, թանձրացիր, բարի խաւար: Արի ու մի գնա, մի՛: Աղաւնին վախենում էր լոյսից, որից կարծես արեան հոտ էր գալիս: Նա իր հրացանը տուեց մի ֆիդայու, հանեց չէթէի վերարկուն եւ մըղաւ նաց կանացի զգեստով: Մարդարիտը գլուխն օրօրեց:

— Կը մրսես, աղջիկս, ինչո՞ւ ես հանել վերարկուդ:

Աղաւնին չար նայեց նրան:

— Դու չէթէի քրջերը քարշ տուր որքան կամենում ես եւ հեռու կաց ինձնից:

Մարդարիտը հառաչեց:

Խորէն աղան սխալուել էր: Եկողը Բենիամինի ուղարկած մարդը չէր, այլ Թուրք պատանի: Դա անհանգստացրեց խմբապետներին: Մի՞թէ իրենց Թաքստոցի տեղը արդէն յայտնի՞ է Թուրքերին: Ինչեւիցէ, Խորէն աղան նոյնիսկ բարի նայեց Թուրք տղային:

— Է՛, եկել ես մատաղուելո՞ւ, բի՛ճս:

Տղան չչփոթուեց սպառնալի հարցից: Նա թաչկինակով սրբեց երեսի քրտինքը: Աղաւնին յօնքերի տակից նայում էր նրան: Ի՞նչ ես կամենում, յամառ ոգի: Չես տեսնո՞ւմ, որ ես չեմ ժպտում: Այո, այո, չեմ ժպտում, ոչ ծառին ու ջրին, ոչ նոյնիսկ տատրակ հաւքին, որ հրէն պոչն օրօրելով գնդում է ինքն իրեն, իր համար:

Թուրք պատանին չչկլուած նայեց Աղաւնուն ու ամաչեց նրա գեղեցկութիւնից: Աչխատելով այլեւս նրա կողմը չդարձնել հայեացքը, նա ասաց.

— Ներքեւում ձեզ սպասում է Զեւկէտի պայմազամ Ալի Միւնիր բէյը:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(236 — Շար.)

Պ. Մկրտիչ Տօղրամաճեան եւ զաւակ – ները, Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր Տօղրամա– ճեան եւ զաւակները ցաւով կը ծանուցա– նեն իրենց հօր եւ մեծ հօր՝

ՀՄԱՅԵԱԿ ՏՕՂՐԱՄԱՃԵԱՆԻ
(Մեծ Նոր Գիւղացի)

մահը, որ պատահեցաւ 84 տարեկանին, Յունուար 22ին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Յունուար 24, Շաբաթ-Կիրակի ժամը 14ին Շաւիլի Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցին, 4 Ռիւ տէ Թրուա Շանթիէ եւ մարմինը կ'ամփոփուի Շաւիլի գերեզմանատունը, իրենց ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

Տէր եւ Տիկին Մատթէոս Ալթունեան (Լիոն), Իգ– նատիոսեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Ալ– թունեան (Մարսէյլ), Տէր – Սահակեան, Գուստիկեան, Թոփճեան, Ալթունեան ըն– տանիքները (Հայաստան), Ալթունեան ընտանիքը եւ զաւակները (Վիէն) ցաւով կը ծանուցանեն

ՏԻԿԻՆ ԴԱՒԻԴԱ ԻԳՆԱՏԻՈՍԵԱՆԻ
(Ծնեալ Տէրտէրեան, Ատափազար)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 21ին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Շորեքշաբթի, Յունուար 24, ժամը 14·30ին Տէսինի Ս. Աստուածածին եկե– ղեցին:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնները կը յայտէ ընկերուհի Անահիտ Հրաչեանի եւ ընտանեկան պա– րագաներուն իրենց քրոջ եւ հօրաքոյրին՝ Տիկին Աստղիկ Սարեանի (ծն. Հրաչեան) մահուան առթիւ:

×

Կապ. Խաչի Պօմոնի մասնաճիւղը խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Ռեբեկա Տէր – Պօղոսեանի, զաւակներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին ողբ. Ալպրիկ Տէր – Պօղոսեանի մահուան առթիւ:

×

Կապ. Խաչի Սեւրանի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնները կը յայտէ ընկերուհի Անի Կուրպէթեանի եւ ընտանեկան պա – րագաներուն իրենց մօր՝ Տիկ. Կուրպէթ– եանի կսկծալի մահուան առթիւ: Ինչպէս նաեւ իրենց ցաւակցութիւնները՝ Օդ. Սեդա Հրաչեանի եւ ընտանեկան պարա – գաներուն, իրենց հօրաքրոջ՝ Տիկ. Աստ– ղիկ Սարեանի մահուան առթիւ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Մելիք Ամիրեանեան 200 ֆր. կը նուիրեն Կապ. Խաչին (առանձ «Ցառաջ»էն) Տիկին Տիրուհի Կուրպէթ – եանի մահուան առթիւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Ազատ Պալեան եւ զաւակ– ները կը ծանուցանեն թէ այս Կիրակի, Յունուար 28ին հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Վալանսի Ս. Գր. Լուսա– ւորիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԱԶԱՏ ՊԱԼԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

×

ՑԱՒԱՋ.— Ողբացեալը ամբողջ կեանքը նուիրած էր մարզական աշխարհին եւ եր– կար տարիներ ալ « Ցառաջ »ի աշխատակ– ցած է Ազատ-Մարզիկ ստորագրութեամբ ապահովելով, Վալանսի եւ շրջանի մար– զական թղթակցութիւնները: Նախ իբրեւ խաղացող (ֆութպոլ) երբ տարիքի բեր – մամբ քաշուած է դաշտէն, չարունակած է իբրեւ մարզիչ նուիրուիլ իր այնքան սիրած ասպարէզին Տռոմ – Առաէլի շըր– ջանը: 69 տարեկանին դեռ կը վարէր Վա– լանսի ֆութպոլի վարժարանը երբ մահը յանկարծակի կերպով վերջ տուած է իր գործունէութեան:

Մեր ցաւակցութիւնները իր ընտանիքին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկ. Մարի Գարանֆիլեան, Օր. Արաքսի Գարանֆիլեան, Տէր եւ Տիկին Կարօ Գարանֆիլեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս Կիրակի, Յունուար 28, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուս– նոյն եւ հօր՝

ԳԷՈՐԳ ԳԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապ. Խաչի 50ամեակը Կրընոպլի մէջ, Մայիս 20ին:

×

Հայ Արիներու Միութեան տարեկան ցերեկոյթը Կիրակի Մարտ 4, կէսօրէ վերջ ժամը 14·30ին, Շիմիի սրահը:

×

Կապոյտ Խաչի յիսնամեակը կը տօն– ուի մեծ չուքով Ապրիլ 1ին, Սալ Կավոյի մէջ:

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ, Յունուար 26, ժամը 21ին, Միութեան Ե. Հիւսիսեան սրահին մէջ՝

6, Rue Faventine — VALENCE

Կը խօսի՝ Պ. ԱՐԹԻՒՐ ՄԱՂԱՔԵԱՆ
Directeur national de la gymnastique en France

Վալանսի հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի այս բացառիկ դասախօ – սութեան:

ՃԱՇ

Ի պատիւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ֆրանսայի Շրջ. Յանձ.ի նորընտիր նախագահ
Պ. ՆԱՓՈԼԻՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒԻՔԵԱՆԻ

իր Վալանս այցելութեան առթիւ, Կիրա– կի, Փետր. 4, ժամը 12·30ին, Միութեան Ե. Հիւսիսեան սրահին մէջ:

Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, մաս – նակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի ար– ձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Սեւրանի Կապ. Խաչի վարչութիւնը, նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է թէյասեղան մը, Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 14·30ին Ռեզիտանս Իպապէլի Պա– լիվօ սրահին մէջ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի չրջանի իր բոլոր մասնաճիւղերը Յունուար 27, Շա– բաթ ժամը 15·30ին, Փարիզի Մշակոյթի Տան մէջ 17, Ռիւ Պլէօ:

Réunion-information Débat

organisée par
la Maison de la Culture Arménienne d'Alfortville
9, Rue de Madrid — Alfortville

le Vendredi 26 Janvier à 20 h. 45

« LES ARMENIENS DE FRANCE FACE AUX DIFFICULTES DE LA COMMUNAUTE ARMENIENNE DU LIBAN »

Participent à la Table Ronde :
RICHARD ANANIAN, Animateur
DIKRAN DJINBACHIAN
OVANES KOUYOUMDJIAN
HELENE SANDRIKIAN
TIKRAN SHIRVANIAN

Pour vous rendre à Alfortville :
Métro Charenton Ecoles — autobus 103, descendre Place de l'Europe.

ԿՐԸՆՈՊԼԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապ. Խաչի Կրընոպլի մասնաճիւղին կողմէ, Շաբաթ, Փետր. 3 ժամը 21էն սկսեալ, Օթէլ Սօֆիթէլի չքնաղ սրահին մէջ, մասնակցութեամբ ծա– ֆօժաքեանի խանդավառ նուագախում– բին: Հայկական ջերմ մթնոլորտ:

ՄԱՐՍԻԼ

ՃԱՇ

Կապ. Խաչի Սէն–Ժեռոմի մասնաճիւ– ղին ճաշը Կիրակի, Փետր. 4, ժամը 13ին Հայ Մշ. Տան Վասպուրական սրահը (12 Ռիւ Սէն–Պափիլ):

---

14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Երթին եւ դարձին մէկական գիշեր Մոսկուա)

ընդամէնը 16 օրուան ճամբորդութիւն

ARMÉNIE

14 JOURS, PLUS 2 JOURS A MOSCOU

Logement en pension complète, hôtel première catégorie (Arménia ou Tvine) avec excursions quotidiennes, et sur les vols réguliers d'Air France

Départs :

Du 17 Mars au 1er Avril
Du 12 Avril au 27 Avril
Du 19 Mai au 03 Juin
Du 02 Juin au 17 Juin
Du 29 Juillet au 13 Août
Du 15 Août au 30 Août
Du 1er Sept. au 16 Sept.
Du 29 Sept. au 14 Octobre
Du 26 Décembre 10 Janvier 80

Deux séjours spéciaux :

MOSCOU — EREVAN — TBILISSI — LENINGRAD
Du 15 Juillet au 28 Juillet 79
Du 05 Août au 18 Août 79

Nous sommes en mesure d'organiser des séjours individuels à Erévan ainsi que des groupes constitués à des prix étudiés.

Renseignements, Programmes détaillés et Inscriptions :

A LYON
sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS
saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e étage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

IMPORTANT :
Possibilités de départ en avion de LYON et de MARSEILLE pour rejoindre nos groupes au départ de Paris, qui seront accompagnés par des personnes compétentes de nos agences.

Grande Soirée Dansante

Organisée par l'Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël
Samedi 17 Février de 21 heures à l'aube, au MERIDIEN (Porte Maillot)
Participation :

Les Tziganes IVANOVITCH
Chanteurs : NORAIR — SOUREN
Animée par BERNARD DEDEDJIAN et son orchestre
Entrée 50 F. — Tarif réduit aux étudiants
BAR — BUFFET

RESERVATION :
Gasparian —236-48-19 Kaprielian — 508-08-70

ԲԱՑԱՌԻԿ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

7 օր Աթէնք եւ իր շրջանները — 8 օր Հոդոս կղզին

Voyage spécial pour la Fête des Mères

7 jours Athènes et ses environs
8 jours l'Ile de Rhodes
du 21 Mai au 05 Juin
Accompagné par Varoujan SARKISSIAN

Renseignements et Programmes détaillés contactez :

A LYON
sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS
saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e étage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
25
JEUDI
25 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՒ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·301

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.301

ՕՐՈՒԱՆ ԳԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ԳՐԱՒԻ ՕԴԱԿԱՅԱՆԸ

— o —

ԱՆՈՐՈՇ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Զորեքշաբթի առաւու Թեհրանէն կը հասնէր լուր մը, որ կոչուած չէր նոր լոյս մը սփռելու բաւական անորոշ կացութեան մը վրայ: Արդարեւ, բանակը ղրաւած էր ամբողջ օդակայանը, հրաձգարէր ղիրք բռնած էին եւ ոչ մէկ օդանաւ կրնար մեկնիլ: Հասնող օդանաւերու էջքը կը կատարուէր բայց ճամբորդները չէին կրնար դուրս ելլել:

Կարելի չէր անմիջապէս մեկնաբանութիւններ տալ պատահածին: Զինուորական պետական հարուած չէր թուեր այլ կը կարծուէր որ նախազգուշական միջոցներ էին, զանազան պատճառներու իբրեւ հետեւանք: Նախ բանակը արգիլք կը հանդիսանար որ ճամբայ ելլէ այն Պոյինկը, որ, Ուրբաթ օր, սկզբունքով Թեհրան պիտի բերէ Այաթոլան: Ապա, կ'ուզէին արգիլք ըլլալ որ գաւառներէն չատ բազմութիւն գայ Թեհրան այդ առթիւ (հինգշէն վեց միլիոն հոգի կը նախատեսուի), ամէն պարագայի մէջ, յստակ բան մը կարելի չէր գիտնալ:

Մինչ այդ ի՞նչ էր կացութիւնը: Շահը միշտ Մարոք էր եւ հաւանական չէր նկատուեր, որ Ամերիկա երթայ:

Փարիզի մէջ չուրջ հարիւր պարսիկ ուսանողներ կը ղրաւէին դեսպանատունը եւ պարզէին պաստառ մը ուր գրուած էր՝ «Կեցցէ՛ պարսիկ ժողովուրդին պայքարը Այաթոլա Խոմէյնիի ղեկավարութեան տակ»:

Տեղւոյն վրայ ալ օտար լրագրողները հրաւիրուած են Լավիզան զօրանոցը ուր բանակին ընտրանին ցոյց ըրած է իր հաւատարմութիւնը յայտնելու համար Շահին: «Ձուլիա Շահն Շահ արիամեհր» (կեցցէ՛ արքայից արքան, արիականներու լոյսը) կը պոռան զինուորները, անոնք որոնք մկրտուած են «անմահ»ները: Ասոնք, կ'ըսէ ապայ մը, օտար Թղթակիցներուն, պատրաստ են իրենց արեան մինչեւ վերջին կաթիլը տալու Շահին համար:

Այս էր ընդհանուր պատկերը Զորեքշաբթի առաւու: Չէր կարծուեր որ Խոմէյնի հրաժարի Թեհրան երթալէ Ուրբաթ բայց ոչինչ յստակ էր:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՇԱՊԱՆ – ՏԵԼՄԱՍ պարտուեցաւ եւ ընկերվարական Անտուէ Լապառեոն է որ կը գրաւէ այլեւս Ազիթէնի Երջանային Խորհուրդի նախագահութիւնը: Ընկերը – վարականը, որ Փօլ քաղաքապետն է, 37 ձայն առաւ, իսկ «Ազիթէնի դուքս»ը ինչպէս մկրտուած է Շապան՝ 34: Առաջին քուէարկութեան Ազգ· Ժողովի նախագահը 37 ձայն ստացած էր (մէկ ձայն կը պակսէր մեծամասնութեան համար) եւ ընկերվարականը՝ 33 մինչ համայնավարներն ալ թեկնածու մը կը ներկայացնէին, զոր չէին իսկ քաշեր Բ· քուէարկութեան, ինչ որ կրնար Շապանի յաղթանակը ապահովել: Բայց կացութիւնը յանկարծ յեղաշրջուած է եւ մեծամասնութիւնը չէ կրցած օգտուիլ ձախի բաժանումներէն: Շապան այս աթոռը կը ղրաւէր 1974էն ի վեր բայց այս պարտութիւնը մեծ է, մանաւանդ որ վարժուած էր տիրապետել այդ շրջանին, ուր «լեզու» ալ գտած էր ընդդիմութեան հետ: Այս ընտրութիւնը ընկերվարական վայրկեան մըն է եւ մեծ պատիւ չի բերեր Համայնավար կուսակցութեան որ իր ընթացքով, ընդհակառակն մեծ նպաստ մը բերած է ոչ–համայնավար ձախին:

ԺԱՒՔ ՇԻՐԱՔ մամուլի ասուլիսով մը մուտք գործեց կրկին քաղաքական բեմին վրայ եւ իր յայտարարութեանց մէջ չեչտեց· «Ոչինչ ունիմ աւելցնելիք, ոչ ալ պակասեցնելիք Դեկո· 6ի կոչէս »: Ինչպէս ծանօթ է, այդ կոչը « Ռուշնի կոչ » մկրտուած էր քանի Փարիզի քաղաքապետը այդ հիւանդանոցն էր այն առեն, երբ բուռն յայտարարութիւն մը ըրաւ Ֆրանսական կառավարութեան ըմբռնած ենթապային դէմ: Իր խօսքերը բաւական աղմուկ ալ հանեցին իր իսկ կուսակցութեան շարքերուն մէջ (Սանկինեթիի), բայց Շիրաք յետ քայլ չըներ: Ցստակ ըսաւ թէ առանձին ցանկ պիտի ներկայացնէ Եւրոպական Խորհրդարանի ընտրութեան եւ եզրակացուց թէ կրնայ մէկ բանաձեւումով, որ կ'ամփոփէր իր իսկ տեսակէտները·— « Որովհետեւ մեծ Պետութիւն մը չենք, եթէ մեծ քաղաքականութիւն մը չվարենք, այլեւս բան մըն ալ չենք ներկայացներ »:

ՍԷՆԹ ԷթիԷնի այս « ծեր տիկինը » որ է Մանուէլքրանս, Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր գործատուներէն մին, առջի օր 5րդ նախագահ — տնօրէնը ունեցաւ, չորս տարուան մէջ: Արդարեւ, չորս տարիէ որ ոչ ոք յաջողած է փրկել այս հաստատութիւնը, որու հոգերը միայն նիւթական չեն այլեւ քաղաքական (1977ի թագեստական ընտրութիւններէն ի վեր): Վերջին տնօրէնը՝ կաոս կ'ուզէր « հաշուեկշիռը յանձնել » որպէսզի դատական կարգադրութիւնը թոյլ տայ աշխատակիցներու վճարումները ապետիէներու կողմէ: Վերջին փորձ մըն էր զոր թաղաքապետութիւնը (գլխաւոր բաժնետէրը) մերժեց: Նոր տնօրէնը կրնայ անհատականութիւն մը օժանդակութիւնը ստանալ: Մանուֆրանս 400 միլիոն պարտք ունի եւ 1978ին 1|10 միլիոն կորսնցուցած է···:

ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ Մէսմէր քիչ մը չատ եւ արագ խօսած է, ըստ երեւոյթին երբ աճապարած է յայտնելու թէ 20 հազար նոր գործ պիտի ստեղծուի Լոռէնի մէջ: Արդարեւ, ճարտարարուեստի նախարարը կ'ըսէր քիչ հետք թէ « 10 հազար գործ կը մնայ ստեղծելիք Լոռէնի մէջ »: Փ· Մէսմէրին կսկիծը բաւականին աղմուկ հանած է ամէն կողմ, մինչ Զորեքշաբթի օր կարգը աշակերտներու եկած էր ցոյց ընելու Լոնկվիլ, բողոքելու համար գործազրկութեան դէմ:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐՈՒ պաշտօնէութիւնը գործադուլ պիտի ընէ, 24 ժամ, Ցունուար 31ին ի պատասխան Սէ· Ժէ· Թէ·ի եւ Սէ· Էֆ· Տէ· Թէ·ի կոչին: Կէսօրուան գործադուլ ալ նախատեսուած է Փետր· 8ին համար:

ԿԵԴՐՈՆԱՓՐԻԿէ կացութիւնը լարուած կը մնայ: Կը հաստատուի որ Պոքասա Զայըրի բանակը օգնութեան կանչած է կարգն ու կանոնը վերահաստատելու համար Պանկիի մէջ, ուր խռովութիւնները ծագած էին: Ականատեսներու համաձայն զայիրցի զինուորները չատ վայրագօրէն վարուած են:

ԵՐԵՒԱՆ ⇔ ՓԱՐԻԶ
ՀԵՌԱՏԻՊ

ԵՐԵՒԱՆ

(Արմէնփրէս, Ցունուար 5 – 12)

1978Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՍԸ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ

1978ին Հայաստանի մարզիկներէն չատեր մեծ նուաճումներ արձանագրեցին համաշխարհային, եւրոպական եւ համամիութենական մրցումներուն: Իրենց ձեռք ձգած բարձր արդիւնքներով աւելի աչքի զարնողները առնուեցան տարուան տասը լաւագոյն մարզիկներու ցանկին մէջ, զոր կազմեց Հայաստանի մարզական լրագրողներու Դաշնակցութիւնը: Թերթերու, հանդէսներու, հեռատեսիլի եւ ձայնասփիւռի մարզական թղթակիցներու միահամուռ կարծիքով Հայաստանի տասը լաւագոյն մարզիկներն են՝ ծանրաբարձներ Եուրիկ Վարդանեան եւ Վարդան Միլիտոսեան, առագաստանաւորդ Վլադիմիր Լէոնտեւ, մարմնամարզիկ Եդուարդ Ազարեան, ճատրակի վարպետ Ռաֆայէլ Վահանեան, ազատ ոճի ըմբշամարտիկ Աբչակ Սանոյեան, ջրացատկորդ Դաւիթ Համբարձումեան, Սերգէյ Առաքելեան, լարախաղացներու քառեակը՝ Սերգէյ, Բալասանեան, Արամայիս Աւդալեան, Նորիկ Սարգսեան, Լեւոն Ղազախեան, ծանրաբարձ Ռոբերտ Յովհաննիսեան:

×

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՃԱՏՐԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Երեւանի մէջ տեղի ունեցած ճատրակի կանանց համամիութենական մրցումնեբուն առաջին հանդիսացած է բացառապէս մասնակցող միակ այր մարդը Օլէգ Դեմենտեւ: Կանանց մէջ առաջին հանդիսացած է Գոմելցի Լիւդմիլա Յիփանովա 10,5 միաւորով· երկրորդ տեղը ղրաւած է Լիւդիա Մուլենկօ (Զապորոժիէ) 9,5 միաւորով: 9ական միաւորով 3–5րդ տեղերը ղրաւած են Տաչքենդէն Ալլա Մկրտչեան եւ Երեւանէն Էռնա Խալափեան ու Աննա Յակոբեան:

×

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Հայաստանի Ազգագրութեան թանգարանը, որ չորս ամիսէ կը բանի, ղարձած է Հայաստանի մշակութային լաւագոյն կեդրոններէն մէկը: Բացման օրէն ի վեր 30 հազար հոգի այցելած է թանգարան: Այս տարի կը ցուցադրուին Շէնգաւիթի (3րդ հազարամեակ Ն· Ք·), Լճաշէնի (2րդ հազարեամեկի կէսերը) պեղումներու ատեն գտնուած գանկերու վերահատատուած ձեւերը (ըստ Ճաղարեանի մեթոտին): Անոնց մէջ կը գտնուին ցեղապետի եւ իր կնոջ, ուրարտացի աղջկան (կարմիր Բլուր 8րդ դար Ն· Ք·), Սիւնիքի թագաւոր Գրիգոր Ա·ի, Դինար թագուհիի (Վահանավանք) դիմաքանդակները: Հատատուածքներու դիտական խումբը այցելած է Լենինական, ուր նախատեսուած է ստեղծել Ազգագրութեան թանգարանի Շիրակի բաժին: Մասնաճիւղեր պիտի բացուին նաեւ Մեղրիի

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ
ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

— o —

Ցունուար 19 Թուականի հրամանագրով զոր ստորագրած են Բրեժնեւ եւ Գէորգատձէ, Սիլվա Բարունակի Կապուտիկեան պարգեւատրուած է «ժողովուրդներու բեկամութեան» շքանշանով « սովետական գրականութեան զարգացման գործում ունեցած վաստակի եւ ծննդեան 60ամեակի կապակցութեամբ »:

ջրջանային կեդրոնը (Փոքր Թաղ), Գոբիսի քարանձաւներու մէջ եւ Վերիշէն գիւղը: Թանգարանը կը հարստանայ նաեւ հնագիտական պեղումներէն հանուած իրերով: Արգիշտեխինիլի եւ Շիրակաւանի հնախոյզներու խումբի, ինչպէս նաեւ Աշտարակի եւ Թալինի ջրջաններուն մէջ՝ Հայագիտական կեդրոնին հետ միասին կատարուած պեղումներու արդիւնքները, տրամադրուած են թանգարանին:

×

ՊԷԹՀՈՎԷՆԻ 9ՐԴ ՀԱՄԱՆՈՒԱԳԸ ՀՆՁԱՁ Է ԵՐԵՒԱՆ

Խորհ· Միութեան ժողովրդական արուեստագէտի կոչման արժանանալէ ետք Խորհ· Միութեան պետական մրցանակի դափնեկիր դարձած Ցովհաննէս Զէքիյեան տուած է համերգ մը Երեւանի Հայ–Ֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճին մէջ: Հայաստանի պետական ակադեմական երգչախումբն ու սենֆոնիք նուագախումբը, իր ղեկավարութեամբ մեկնաբանած է Պէթհովէնի 9րդ համանուագը: Նոյն յայտագրին մաս կազմած է նաեւ Պէթհովէնի Ջութակի քոնչերթոն: Նոյն յայտագիրը մօտ ատենէն պիտի ներկայացուի Մոսկուայի մէջ, ուր քոնչերթոյի Ջութակի սոլօն պիտի նուագէ Ժան Տէբ–Մերկէրեան:

×

ՊԷԹՀՈՎԷՆԻ 9ՐԴ ՀԱՄԱՆՈՒԱԳԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ Ց· ԶԷՔԻՋԵԱՆԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

Մոսկուայի Զայկովսկի երաժշտանոցի մեծ դահլիճին մէջ տեղի ունեցած է եռաժշտական երեկոյթ մը, որուն ընթացքին Մոսկուայի Փիլհարմոնիայի ակադեմական սենֆոնիք նուագախումբը եւ Հայաստանի պետական ակադեմական երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ցովհաննէս Զէքիյեանի հնչեցուցած է Պէթհովէնի 9րդ համանուագը եւ նուագախումբի եւ Ջութակի համար գրած քոնչերթոն: Սոլօներու բաժինը մեկնաբանած են Լիւդիա Կովալիովա, Նինա Իսակովա, Ժան Տէբ–Մերկէրեան: Իր տպաւորութիւնները արտայայտելով Մոսկուայի Փիլհարմոնիայի սենֆոնիք նուագախումբի ղեկավարը՝ Վալենտին Ժուկ, ըսած է՝ Ժան Տէբ–Մերկէրեանի հետ իմ բարեկամութիւնը 24 տարուան պատմութիւն ունի· մենք յաճախ միասին մասնակցած ենք միջազգային մրցումներու: Ան մեծ երաժիշտ է, որուն հետ սիրով կ'աշխատի որեւէ խումբ: Խորհ· Միութեան ժողովրդական արուեստագէտ Իվան Կոզլովսկի ըսած է, թէ Զէքիյեան Պէթհովէնի համանուագը հրամցուց անթերի յղկուածոյթեամբ, խորութեամբ:

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Ը·

Մինչ բեմի վրայ են նիստի ատենա – պետ ու զեկուցաբերը, ես կը մտածեմ թէ որքա՜ն խորն է խրամատը՝ որ հայ ժողովուրդը բաժնած է զանազան հատուածներու, վերջին տասնամեակներու ընթացքին, մանաւանդ Ամերիկայի մէջ եւ ընդհանրապէս ամէն կողմ: Ահաւասիկ երկու գրողներ, որոնք յայտնօրէն ծանօթ են ներկաներէն չատերուն, այսպէս կոչուած « միւս կողմէն » եղողներուն: Անշուշտ ցանկապատի մը երկու կողմերն ալ « միւս » կողմ են· յարաբերական է հարցը: Ես, մեծցած Միջին Արեւելքի Դաշնակցական շրջանակին մէջ, Ազբիւր Սեբոբով եւ Սօսէ Մայրիկով, Ահարոնեանի, Մալխասի ու Համաստեղի յեղափոխականաչունչ գործերով, ամբողջ կեանքս եմ Ռամկավար եւ « Բարեգործական » բառերը՝ սակայն այդ համակրանքս ինծի չեն արգիլած ճանչնալ անոնց գրական թերթին, ուր լոյս տեսած են գործեր՝ ծանօթ գրիչներէ, — Նշան Տէոտէկիւլ, որ գոնէ Ամերիկահայութեան « պատուին » մէջ որոշ համբաւ մը կը վայելէ դեռ, իր մահէն քառորդ դար յետոյ· Համաստեղ, Շահան Նաթալի, Կ· Սիտալ եւ դեռ ուրիշներ: Ահաւասիկ թերթ մը, որ պատմական կարեւորութիւն ունի անկասկած, եւ որուն հատորածները ցրուած են ով գիտէ ո՛ւր· պուցէ կը դիմանան դեռ տասնամեակ մը, օրինակ՝ Վիէննայի Մխիթարեաններու գրադարանին մէջ, որ ինքնին կարօտ է դրամի եւ նորոգութեանց: Իսկ նման տեղերէ դո՞ւրս: Բաւական « գրադարաններ » տեսած եմ, Սփիւռքի զանազան անկիւններուն մէջ· գրեթէ ոչ մէկը կրնայ զոհացնել պատմական լուրջ հետաքրքրութիւն ունեցող անձը: Ահա Սփիւռք մը, որ բաւական քայքայումներու կ'ենթարկուի, ներառեալ՝ այսպէս կոչուած « պատմագիտական » քայքայումի: Ինքը չէ որ ստեղծած, իր պատմութիւնն է որ անհետ կ'երթայ: Իսկ ի՞նչ կը պատահի համախմբումի մը՝ որ պատմութիւն չունի:

Մանուէլեան կը խօսի Հայրենիք Մամսագրի մասին· զայն կը նկարագրէ իբր « ժամադրավայր Սփիւռքահայ դրողներու », որ քառասուն տարի ապրելէ ետք դադրեցաւ, որովհետեւ տնտեսական պայմանները չէին արտօներ անոր հրատարակութիւնը չարունակել: Եւ ահա ամերիկահայ գաղութը, նոր Փիւնիկ մը որ կը զարթնու եւ ոչ – կուսակցական դրական թերթ հաստատելու մասին կը խօսի· յոյս մը կայ դեռ:

Մանուէլեան կ'ընդունի, որ ամերիկահայ գրականութիւնը չէ կրցած արտադրել գործեր, որոնք « կրնան գոհացնել արուեստի բոլոր պահանջները »: Կուտայ մի քանի անուններ, — Մկրտիչ Համեան, Անել (Տոքթ.Կ.Կարապետեան), Վահէ Օշական, Բ. Կոռնեան, Ց. Կարապետեան, Զ. Մելքոնեան եւ Ե. Ազատեան: Ահաւասիկ ուրիշ ցանկ մըն ալ, ուրիշ նախընտրութիւններու արդիւնք: Ձեմ արհամարհեր նման ցանկեր, թէեւ անոնք աւելի ընկերաբանական նշանակութիւն ունին, քան՝ զուտ գրական: Հետաքրքիր եմ տեսնելու թէ ուրիշներու ցանկերը որո՞նց գրական ակօսները պիտի պարփակեն, եւ թէ որո՞նց անունները պիտի կրկնուին յաճախ: Այդ կրկնութիւնները են նշանակալից, փաստ՝ ոչ անպայման որակի, սակայն գոնէ համբաւի, եւ երբեմն նոյնիսկ··· վաստահամբաւութեան:

Մանուէլեանին յաջորդեց Օշին Գէշիշեան, խմբագիր Լոս Անճելըսի Արմինիէն Օպզըրվըր անդլերէն չաբաթաթերթին: Ծագումով Երուսաղէմահայ, Ամերիկա գալէն ետք ուսանած է մի քանի ճիւղեր, ստացած է իր մագիստրոսի վկայականը մարդաբանութեան ճիւղին մէջ, եւ տեն մը ուսուցչութիւն ընելէ ետք նուիրուած է հրատարակչական ասպարէզին, ուր փայլուն յաջողութիւն ունեցած է: Ներկայիս, իր Օպզըրվըրը Քալիֆորնիոյ հայաշատ շրջանի տիրապետող թերթն է:

(Շար· – 8)

Գրեց՝

ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ԱՐԱՔ ԱՇԽԱՐՀ

ՊԱՐՍԱՒ ԻՐԱՔԻ ԴԷՄ

— o —

Քաղաքական աշխարհին վերջին ամիսներուն իրազարձութիւնները պատճառ դարձան ապահովաբար, որ անուշադրութեան մատնուի արաբ աշխարհի տասը Համայնավար կուսակցութիւններուն խորհրդաժողովը, որ տեղի ունեցաւ անցեալ Դեկտեմբերի վերջը: Կը պատկանէին Ցորդանանի, Պահրէնի, Թիւնիզի, Ալժերիոյ, Մարոքի, Սուտանի, Սուրիոյ, Իրաքի, Լիբանանի եւ Եգիպտոսի: Վերոյիշեալ երկիրներուն Համայնավար կուսակցութիւնները հրապարակեցին ցայտարարութիւն մը՝ խիստ ոճով քննադատելով Իրաքի վարչակարգը եւ անոր դրծադրած « ահաբեկչական ճնշումին եղանակները »:

Ճիշդ է, որ պարտաւզիրը մէկ պարզ երեսը կազմեց այն բազմաթիւ բանաձեւումներուն, որոնք ընկալելի սովորութեամբ տեղ կը գրաւեն Մոսկուայի քաղաքականութեան հետեւող Համայնավար ուղղափառ կուսակցութիւններուն խորհրդաժողովներուն ցայտարարութիւններուն մէջ: Այսպէս՝ պատասպարտել Քէմփ Տէյվիտի համաձայնութիւնները, Իսրայէլ եւ նախագահ Սատաթ, ընդգծել ամերիկեան աշխարհակալութեան վտանգը, դատապարտել Զինաստանը, քննադատութեան խիստ խօսքեր ուղղել Լիբանանի քրիստոնեայ աջին դէմ, հաստատել, թէ ղօրավիզ կը կենան Հարաւ. եմէնի վարչակարգին եւայլն:

Այսուհանդերձ, Իրաքի դէմ կատարուած ամբաստանութիւնը գլխաւոր նորութիւնը հանդիսացաւ արաբ Համայնավար կուսակցութիւններուն վերջին խորհրդաժողովին: Եւ այս՝ հակառակ այն բացայայտ իրողութեան, որ Մոսկուա այցելեց Իրաքի փոխ – նախագահ՝ Սատամ Հիւսէյնի:

Մոսկուայի յարած արաբ Համայնավար կուսակցութիւնները իրենց Ցայտարարութեան մէջ մատնանշեցին այն «ճնշումին միջոցները, որոնք ի գործ կը դրուին իրաքեան քոյր կուսակցութեան դէմ··· Հալածանքը չարունակելու պարագային, կրնայ լուրջ խոչընդոտ հանդիսանալ արաբ յառաջդիմական ազգային ուժերուն միութեան, եւ այս այնպիսի պահու մը, երբ արաբ միացեալ ճակատի մը կազմութիւնը Համայնավարներուն, պատասխանատուներուն, նասերականներուն, ընկերվարականներուն, ազգայնականներուն եւ միւս բոլոր յառաջդիմական տարրերուն միութեամբ, անհրաժեշտութիւն կը նկատուի »:

Դեռ վերջերս էր (Յունուարին) որ ամբաստանագիր մը հրապարակուեցաւ Հռոմի մէջ ժողովրդավարական չարժումի մը կողմէ, որ առաջադրած է պայքարիլ Իրաքի վարչակարգին ճնշումներուն, ահաբեկումներուն դէմ: Ահա մէկ քանի ամբաստանութիւնները:

— Սահմանուած օրէնքով մահուան կը դատապարտուին բանակէն ներս քաղաքական գործունէութիւն ունեցողները: Բացառութիւն կը կազմեն Պասէ ան – դամները: Այս օրէնքին հիման վրայ է, որ 1976ի ամառը, համայնավար սպաներ, — հաւանաբար 38 հոգի —, գնդակահարուեցան:

— Մահուան կը դատապարտուին բոլոր անոնք, որոնք Պասէ անդամակցելու ժամանակ գաղտնի կը պահեն իրենց երբեմնի անդամակցութիւնը այլ կուսակցութեան մը, կամ՝ կապ կը պահեն այլ կազմակերպութիւններու եւ կուսակցութիւններու հետ:

— Այն որ կը հեռանայ Պասէն՝ միանալու համար այլ կուսակցութեան կամ կազմակերպութեան մը:

Միշտ նոյն ամբաստանագիրին համաձայն, բռնադատեալ միջոցներով արշաւ մը իրագործուեցաւ՝ կուսակցութեան չարքերը ստուարացնելու համար: Այս ճամբով կուսակցականներուն թիւը 20 հազարէն մէկ միլիոնի բարձրացաւ 1978ի վերջերը: Բռնադատեալ միջոցներուն

ԾՆՈՒՆԴԸ ՄԻԼԱՆՈՅԻ ՄԷՋ

— o —

ՄԻԼԱՆՕ (Յատուկ)·— Կիրակի, Յունուար 7ին, Միլանոյի Ս· Քառասուն Մանկունք Հայց· եկեղեցին լեցուն էր հայ հաւատացեալներու խումբերով բազմութեամբ, որոնք Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնին առթիւ եկած էին ոչ միայն Միլանոյի տարբեր շրջաններէն այլ նաեւ Վենետիկէն, Գոմոյէն, Պերգամոյէն, Վարեզէն, Փաւիայէն ու Թրիեցանոյէն: Կը պատարագէր հոգեւոր հովիւ Սարգիս Քհնյ· Սարգիսեան: Դպրաց դասի քաղցր ու ներդաշնակ երգեցողութիւնը կը ղեկավարէր Պրն· Հրանդ Բամպակեան:

« Հայր Մեր »էն առաջ հոգեւոր հովիւը խօսեցաւ օրուան տօնին յատուկ քարոզ մը ծանրանալով Յիսուս Քրիստոսի մարդեղութեան ու յայտնութեան ընոյթին ու էութեան վրայ եւ մարդկութեան առջեւ բացուած սիրոյ եւ խաղաղութեան ճանապարհի մասին: Ապա կարդացուեցաւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա·ի Մայր Աթոռ Ս· Էջմիածնէն ղրկած պատգամը ուղղուած՝ հոգեւոր հովիւին, Հոգաբարձութեան անդամներուն եւ համայնքի համայն հաւատացեալ ժողովուրդին:

Պատարագի աւարտին մեծ թիւով հաւատացեալներ Ս· Հաղորդութիւն ստացան:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ Քրիստոսի մկրտութեան յիշատակին նուիրուած « Զրօրհնէք »ի արարողութիւնը, որուն մասնաւոր փայլ տուաւ դպրաց դասը իր յուզիչ ու սրտագրաւ երգեցողութեամբ:

Ինչպէս նախորդ տարի, այս տարի եւս հոգեւոր հովիւին հրաւէրով պատարագին եւ Ջրօրհնէքին ներկայ գտնուեցաւ Միլանոյի Արքեպիսկոպոսարանի ներկայացուցիչներէն Գերպ· Էմմենիս Պարտէլլան:

Մկրտութեան խաչի կնքահայրն էր փոքրիկն Բաֆֆի Միսիրլեան — Մեքքէր՝ Վարեզէէն:

Կէսօրէն յետոյ ժամը 5ին Հայ Տունին մէջ տեղի ունեցաւ հայ դպրոցի աշակերտներու Նոր Տարուան եւ Ծնունդի հանդէսը, կազմակերպութեամբ հոգեւոր հովիւին, գործօն մասնակցութեամբ եկեղեցւոյ Տիկնանց Օժանդակի վարչութեան եւ գործակցութեամբ աշակերտներու ծնողաց: Եղան արտասանութիւններ, երգեր ինչպէս՝ «Ազգ փառապանծ», «Գարուն Երեւան», պարեր ու նուագ

կարգին են կամայական ձերբակալութիւնները, թէեւ սահմանափակ ժամանակաշրջանով, սակայն սպառնալիքներու եւ խոշտանգումներու գործադրութեամբ, արգելք համալսարան յաճախելու եւ կամ ուսուցչական պաշտօն վարելու եւայլն:

« Մահուան պալատը », Պաղտատի շաբաշուք կեդրոնը, քանդուեցաւ Տեղեկատուութեան սպասարկութեան պետին՝ Նազեր Քազալի 1973 Յուլիս 1ի պետական հարուածին ձախողութենէն ետք, սակայն ասոր փոխարէն բազմաթիւ « չարչարանքի կեդրոններ » բուսան, անշուշտ գաղտնի: Սահմանուած են բոլոր անոնց, որոնք վարչակարգին դէմ են, կը նկատուին ընդդիմադիրներ:

Պաղտատ, միւս կողմէ, միշտ զօրաւիգ կեցաւ Շահին, վախնալով որ Պարսկաստանի իրազարձութիւններուն հետեւանքները կ'անդրադառնան իր երկրին Շիիներուն վրայ: Ատոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն, բայց կը ղեկավարուին Սիւննիներու կողմէ: Առաջիններուն մօտ դժգոհութիւնը մեծ է այն օրէն ասդին, երբ Պաղտատ երկրէն արտաքսեց Այաթոլա Խոմէյնին: Պաղտատ, միաժամանակ, կը վախնայ, որ Պարսկաստանի վարչակարգին փոփոխութեամբ Քիւրտերը վերսին գլուխ բարձրացնեն՝ նոր ըմբոստութեան դիմելով: Նախանշանները, թէեւ առայժմ, սահմանափակ, արդէն իսկ կ'երեւին: Երկրին համայնավարներն ալ կրնան խլրտիլ:

Թ· Ա·

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՅԱՆ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՕՐԵՐԸ

ԼՈՒՐԵՐ ՊԵՏԲ

— ՕՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ —

Լ.Ոն (Յուսիս). — Այս տարի տարեսկզբին Ռուսաստանի մայրաքաղաքում լույս տեսավ Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական ժողովածուի առաջին հատորը։ Ռուսական գրականության այս հանճարեղ ներկայացուցչի ստեղծագործությունների հրատարակությունը նախատեսված է տասներկու հատորով։ Ներկայումս լույս տեսած հատորում տեղ են գտել բանաստեղծությունները, պատմական ակնարկները, գրական քննադատական հոդվածները, նամակները, ինչպես նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունները։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակությունը ռուսական գրականության պատմության մեջ առաջին անգամ է կատարվում։ Ռուսական գրականության այս հանճարեղ ներկայացուցչի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

Ինչպես հայտնի է, Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՅԱՆ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՕՐԵՐԸ

ԼՈՒՐԵՐ ՊԵՏԲ

— ՕՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ —

Լ.Ոն (Յուսիս). — Այս տարի տարեսկզբին Ռուսաստանի մայրաքաղաքում լույս տեսավ Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը։ Ռուսական գրականության այս հանճարեղ ներկայացուցչի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակությունը նախատեսված է տասներկու հատորով։ Ներկայումս լույս տեսած հատորում տեղ են գտել բանաստեղծությունները, պատմական ակնարկները, գրական քննադատական հոդվածները, նամակները, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունները։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՅԱՆ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՕՐԵՐԸ

ԼՈՒՐԵՐ ՊԵՏԲ

— ՕՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ —

Լ.Ոն (Յուսիս). — Այս տարի տարեսկզբին Ռուսաստանի մայրաքաղաքում լույս տեսավ Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը։ Ռուսական գրականության այս հանճարեղ ներկայացուցչի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակությունը նախատեսված է տասներկու հատորով։ Ներկայումս լույս տեսած հատորում տեղ են գտել բանաստեղծությունները, պատմական ակնարկները, գրական քննադատական հոդվածները, նամակները, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունները։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

Ինչպես հայտնի է, Ա. Ս. Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը հանձնարարված է եղել Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Ա. Ս. Պուշկինի անվան գրականության ինստիտուտին։

Ներկայումս Պուշկինի ստեղծագործությունների ամբողջական հրատարակության գործը գտնվում է ավարտման փուլում։ Ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել Պուշկինի ստեղծագործությունների տեքստերի ուսումնասիրությունը, ինչպես նաև նրա ստեղծագործությունների մասին գրված ամբողջ գրականության ուսումնասիրությունը։ Ներկայումս ինստիտուտի աշխատակիցները ավարտին են հասցրել նաև Պուշկինի ստեղծագործությունների մասին ուսումնասիրությունների ցանկի կազմումը։

Յովհաննէս եւ Մկրտիչ Պալեան եղ – բայրները (Պէյրութ), Պետրոս Պալեան (Պօլիս) եւ բարեկամները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր եւ հօրեղբօր՝

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆԻ

(Ուրֆացի)

մահը, որ պատահեցաւ 75 տարեկանին, Փարիզ։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Ուրբաթ, Յունուար 26, ժամը 10·30ին, Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին։

Որեւէ մահազդ ըրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պ· կարապետ Պոլիկեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կիրակի, Յունուար 28ին, Ս· Գէորգ եկեղեցին, Սէն–Լուս (Մարսէյլ) իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՏԻԿ· ՓԱՌԱՆՁԵՄ ՊՈԼԻԿԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տիկին Նուէր Սահակեանի մահուան առթիւ, Մարսէյլէն Եաղճեան եւ Գունտուրաճեան ընտանիքները 100 Ֆր· կը նուիրեն «Ցառաջ»ին։

×

Իր աշակերտուհիներէն՝ Տիկին Անիկ Փաստրմաճեան իր տեսուչին՝ Ռոստոմի յիշատակին 100 Ֆր· կը նուիրէ Դպրոցասէրին (ստանալ «Ցառաջ»էն) եւ 30 Ֆ· «Ցառաջ»ին։

ՀԱՑԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԵՐՍԱՑԱԼԻ ՄԷՋ

Քրիստոնեաներու Մխիթեան Շաբաթուան առթիւ հայածէս ձայնասփռը պատարագ մը կը մատուցուի Վերսայլի Սէն Սենֆորիան եկեղեցւոյ մէջ, 2 Փլաս Սէն Սենֆորիան, Կիրակի Յունուար 28, ժամը 17ին։

Կը պատարագէ

ԱՆՏՈՆ Վ· ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

ժողովրդապետ Ս· Խաչ – Ս· Յովհաննէս Հայ Կաթողիկէ Մայր եկեղեցւոյ։

ԼՕԹՕ

Վաճառի Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը եւ զպրաց դասը կազմակերպած են «լօթօ»ի խաղ մը Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 17ին, Հ· Բ· Ը· Միութեան սրահներուն մէջ։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Իրենց ծնողքին՝

ՍԱՂԱԹԻԷԼ եւ ԹԱԳՈՒՀԻ ՍԱՆԹՈՒՐԵԱՆԻ

յիշատակին Տէր եւ Տիկին Կէօշիմեան եւ Տէր եւ Տիկին Զիւրիւքճիեան 200 Ֆր· կը նուիրեն «Ցառաջ»ին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ· կարապետ Պոլիկեան եւ զաւակները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով, անձամբ, հեռագրով թէ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՓԱՌԱՆՁԵՄ ՊՈԼԻԿԵԱՆԻ

կսկծալի մահուան առթիւ։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Էսթրնէլեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խաչատուրեան 200 Ֆր· կը նուիրեն Կապ· Խաչի Պանէէօ – Քաշանի մասնաճիւղին (ստանալ «Ցառաջ»էն) եւ 200 Ֆր· «Ցառաջ»ին Գէորգ Գարաճիլեանի եւ Տիրուհի Կուրպէրեանի մահերուն առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տօնածառի ուրախ առիթով, Մարսէյլի Հայ Մշակոյթի Տան հայերէնի դպրոցը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Տէր եւ Տիկ· Նուպար Փափազեան եւ Տէր եւ Տիկ· Ֆիլիփ Փափազեան 1000 Ֆր·, Տէր եւ Տիկ· Ամբռնակ Ենովքեան 500 Ֆր·, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Դանիէլեան 200 Ֆր·։

ՆՈՒԷՐ

Նոր Տարւոյ առթիւ Ա· Բ· (Լիոն) 500 Ֆր· կը նուիրէ Դպրոցասէրը վարժարանին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎ

Կապ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանի իր բոլոր մասնաճիւղերը Յունուար 27, Շաբաթ ժամը 15·30ին, Փարիզի Մշակոյթի Տան մէջ 17, Ռիւ Պլէօ։

LE GREC Tous les jours midi et soir. 12, rue Dauphine, PARIS 6 - Réser : 033.66.30

DE NOUVEAU L'ENCHANTEMENT DES NUITS GRECQUES

Dîners et soupers dansants. Orchestre jusqu'à l'aube.

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐՈՒ ԹՈՎԶՈՒԹԸ

ԳԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇ ԵՒ ԸՆԹՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ ՄԻՆՉԵՒ ԱՑԳ

ՀԱՑԿ· ԲԱՐԵԳ· ԸՆԴՀ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ, Յունուար 26, ժամը 21ին, Մխիթեան Ե· Հիւսիսեան սրահին մէջ՝

6, Rue Faventine — VALENCE

Կը խօսի՝ Պ· ԱՐԹԻՒՐ ՄԱՂԱՔԵԱՆ

Directeur national de la gymnastique en France

Վալանսի հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի այս բացառիկ դասախոսութեան։

×

ՃԱՇ

Ի պատիւ Հ· Բ· Ը· Մ·ի Ֆրանսայի Շրջ· Ցանճ·ի նորընտիր նախագահ Պ· ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒՔԵԱՆԻ

իր Վալանս այցելութեան առթիւ, Կիրակի, Փեպր· 4, ժամը 12·30ին, Միութեան Ե· Հիւսիսեան սրահին մէջ։

Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, մասնակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Սեբաստի Կապ· Խաչի վարչութիւնը, նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է թէյասեղան մը, Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 14·30ին Ռեզիտանս Իպսէլի Պալվօ սրահին մէջ։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԻՐԱՆԱՀԱՑ ԵՐԳԻՉ

ՍՈՒՐԷՆ,

Կիրակի, Փեպր· 4, ժամը 18·30ին Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանը, 26 Ռիւ Թրուայոն, Սեւր։

Տոմսերու համար հեռաձայնել՝

027·68·28

եւ ԲԱԼՈՒԵԱՆ 523·24·97

Imprimé sur les Presses du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ԼԻԲԱՆԱՀԱՑՈՒԹԵԱՆ « ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ » ՎԻԵՆԻ ՅԱՆԿԸ

ԽՄԲ·— «Ցառաջ»ի բացած բացառիկ հանգանակութեան վերջին ցանկին մէջ («Ցառաջ» 23–24 Դեկտ· Ա· Էջ) վիեննի գաղութը կը մասնակցէր 18·405 Ֆր·ով։ Ստորեւ անուանացանկը նուիրատուներուն մաս–մաս·—

Թ·

Մկրտիչեան Յովհ· 20, Զուլֆուեան Խաչեր, 30, Զուլֆուեան Անդրանիկ 20, Տիկ· Քարթանա 20, Ծախրիկեան Տիկին Վարդանոյշ 30, Սուքիասեան Անդրէ, կրկակոսեան ընտանիք 20ական, Տէրվիշեան 15, Գարօղլանեան Խաչատուր, Ցարութիւնեան, Սահակեան 20ական, Յովհաննէսեան ընտանիք 30, Թուրշեան 20, Տօլմաճեան Տիկ· Ֆլօր, Քինոսեան Մանուէլ, Խաչատուրեան Ժան, Տէմիրճեան Սարգիս, Վարդանեան Վահրամ, Հանճըեան ընտանիք, Սարգիսեան ընտանիք, Աւագեան ընտանիք, Մինասեան Ամմէն, Յովսէփեան Ալպէր, Տէր–Յարութիւնեան Ստեփան, Ամէնեան ընտանիք, Զաքարեան Յովհաննէս, Գասապֆէքեան Միքիճան, Մըղեան ընտանիք 50ական, Այլազ եղբ· 5ական։

(Շար)

DINER-DEBAT

VENDREDI 26 JANVIER aura lieu à l'HOTEL TERMINUS PERRACHE à LYON en l'honneur de S. E. Mgr JEAN RUPP un dîner-débat qui aura pour thème l'importance de l'Eglise dans l'histoire Arménienne et le génocide de 1915.

Ce dîner-débat sera présidé par le Cardinal Alexandre RENARD, Archevêque de Lyon.

Prendront la parole à ce dîner-débat : Mgr Jean RUPP, Jean-Pierre MAHE, professeur à l'Ecole des Langues Orientales de Paris, Guy COUTANT DE SAISSEVAL, Grand Chancelier des Chevaliers Hospitaliers de l'Ordre des Saint-Lazare de Jérusalem.

Donneront également leur concours :

L'Orchestre de chambre de ROMANS sous la direction d'Alexandre SIRANOSSIAN et Angèle GARABEDIAN concertiste (Musique Arménienne de Komitas, Alemchah).

FOOT-BALL
VOTRE RENDEZ-VOUS
Dimanche 28 Janvier

Alfortville

Championnat de Paris
Match-Retour :

HAY-LES-ROSES — ALFORTVILLE UJA

à 15 heures
Match Réserve à 13 h. 30

CHARLY-PARIS
Diffusion France - Etranger
boutiques style-jeune

sevan voyages Sarkissian Varoujan vous propose

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԵՒ ՍՐԲԱՎԱՅՐԵՐԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՑՈՑ ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Pâques aux Lieux Saints

Du 19 au 27 Avril 1979
Départ en avion de Paris, Lyon et Marseille
Accompagné par M. SARKISSIAN Varoujan
Prix par personne : 3700 Frs.

Փափաքողներուն համար բնակութեան կարելիութիւն Պատրիարքարանը՝ մատչելի գիներով։

Comprenant :
— Le transport aérien en classe économique par Air-France
— Logement en chambre double, hôtels 4 étoiles, en pension complète.
— Les transferts et des excursions à Jerusalem et en Galilée

Renseignements et Inscriptions :

A LYON
sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS
saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e étage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

ՈՒՐԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
26
VENDREDI
26 JANVIER
1979

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար. 230 Ֆ.	Վեցամսեայ	125 Ֆ.
Արտասահման	Տար. 260 Ֆ.	Հատը	1 Ֆ. 80

LE NUMERO 1,80 F.

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14.302

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.302

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՓԸ

ՏԱՐԵԼԻՑԷ ՏԱՐԵԼԻՑ

Նախ եւ առաջ ինք պիտի չհաւատար, որ իր մահէն քսանեւերկու տարիներ ետք, « Յառաջ » պիտի տակաւ եւ ամէն օր չարունակէր պարզապէս ըսելու՝ Ներկա՛յ :

Ներկա՛յ իր խօսքն ըսելու համար դեռ արմատախիլ Հայութիւն մը : Ներկա՛յ, իբրեւ տեւական պաշտպան հայ դատին, այսինքն ոչ միայն խլուած հողերու, այլեւ՝ մեր լեզուին ու մշակոյթին :

Ինք, որ միշտ պահած էր պարզ չարքային խառնուածք մը, ըլլալով հանդերձ ղեկավար դէմք ի՛ր կուսակցութեան եւ առաջնորդ՝ տարագիր բազմութեանց, գոհ պիտի չըլլար, անկասկած, ի տես « անհատի պաշտամունք »ի սիւնակներուն, իր իսկ հիմնած Թերթին մէջ : Այդ գրութիւններուն ինքնաբուխ բնոյթը սակայն, ապսպրանքի յօդուածներ չըլլալու իրողութիւնը, գուցէ բարեացակամ ղարձնէին զինքը, մեզի հանդէպ, որ չկըրցանք խուսափիլ այս մեծարանքէն :

Կարեւորը, սակայն, իր յիշատակի ոգեկոչումէն անդին եւ անոր իսկ թելադրանքով, այն հաչուեկշիռն է, զոր պարտինք ընել, այսօր, իր բացակայութենէն 22 տարիներ ետք :

Իրաւունքը չունինք անչուշտ, որքան ալ հարազատ ըլլանք իր գաղափարներուն եւ մտածումներուն, ենթադրելու թէ ի՞նչ պիտի ըլար իր կարծիքը այսօրուան « Յառաջ »ին մասին : Բայց եւ այնպէս համոզուած ենք, որ զինքը խանդավառող կենսական երեւոյթը պիտի ըլար թերթին աշխատակիցներու սերունդը :

Արդարեւ, այսօր « Յառաջ »ի մնայուն գլխաւոր աշխատակիցներու տարիքի միջինը կը հասնի 39ի : Ասիկա, նախ կը նշանակէ, որ իրաւունքը չունինք այնքան ալ յոռետես ըլլալու, երբ առիթը կը տրուի մեզի հաստատելու, թէ 1979ին, Ա-րեմուտքի — ի՛ր բառով — լոյծուն պողոտաներուն վրայ, հասած է սերունդ մը, ծնած ու մեծցած Եւրոպա կամ Ամերիկա, որ սահուն հայերէնով կ'արտա — յայտուի օրաթերթի մը մէջ, ծնած՝ ֆըրանսահայ գաղութի կազմաւորման առաջին տարիներուն իսկ, բայց որ կէս ճամբան չէ մնացած, քալած է ժամանակին հետ, անաղարտ պահելով իր դիմագիծը : Ան չմնաց սերունդի մը թերթը, քանի իր խմբագրական կազմին հետ, երիտա — սարդացաւ նաեւ իր ընթերցողներու սերունդը : Յորապէս համոզուած, որ լեզուն նախապայման է ազգային գիտակցութեան, քարոզեց որ կարելի չէ միայն հոգիով Հայ ըլլալ, ու այն հայ երիտասարդը, որ իր ինքնութիւնը կը փնտռէ, պարտի իր երկար օրերէն կարճ ժամեր տրամադրել սերտելու համար մայրենիքը, որպէսզի կարենայ հարազատօրէն զգալ ու ապրիլ իր Հայութիւնը :

« Յառաջ » այնքան սնափառ չէ, որ իր հաչուեկշռին միայն դրական պատկերը նկատի առնելով, անոյշ ինքնագոհութեան մը մէջ թաղուի :

Ճիշդ է, աշխատակիցներու սերունդը աւելի երիտասարդ է այսօր քան երէկ : Ճիշդ է, բաժանորդներու թիւը զգալի յաւելում կը կրէ ամէն տարի, վերջին տասնամեակին, բայց եւ այնպէս « Յառաջ » կը դիտակցի, որ միշտ աւելին պէտք է տայ եւ արդարացում չգտնէ հայ մտուի անժխտելի դժուարութեանց մէջ : Միայն դժգոհութիւնն ու ինքնաքննադատութիւնը թոյլ կրնան տալ որ աշխատանք մը տեղքայլ չընէ :

Ինք, կանուխ գնաց, ու չվայլեց իր արդար վաստակին աւելի հաստատուն պայմանները : Ոչ « Յառաջ »ի կոկիկ տպարանը տեսաւ, ո՛չ ալ « Մատենաշար Յառաջ »ի 14 հրատարակութիւնները : Բայց ինչ որ ըրինք, իր մահէն ի վեր, ըրինք իրեն համար, որպէսզի կարենանք, իր մահուան ամէն մէկ տարելիցին կրկնել թէ շ. չէ մեռած, ցորչափ կա՛յ ի՛ր « Յառաջ »ը, հաւատարիմ այն ուղեգիծին, զոր ինք գծեց :

« ՅԱՌԱՋ »

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ ՄԻՇՏ ԼԱՐՈՒԱԾ

Հինգշաբթի առաւօտ, կացութիւնը չէր յստակացած եւ մանաւանդ յայտնի չէր թէ ի՞նչ պիտի ընէ Խոմէյնի : Աւելի ա — ռաջ, չաբաթներ հարց տրուեցաւ, այն առեն Շահին համար, պիտի երթա՞յ, պիտի չերթա՞յ, նոյն հարցն է, որ կը ծագէր Զորեքշաբթի իրիկուն երբ հակառական լուրեր ալ իրարու կը յաջորդէին : Այսպէս, նախ ըսուեցաւ (գրեցինք մեր նախորդ թիւով) թէ Թեհրանի օդակայանը գրաւուած է բանակին կողմէ եւ ոչ մէկ օդանաւ կը մեկնի : Ջանազան բացատրութիւններ ալ տրուեցան : Ինչ եղաք սակայն, կ'ըսուէր թէ օդակայանը բաց է բայց հազիւ այս լուրը տրուած, կը հերքուէր եւ ընդհակառակն կը հաղորդուէր թէ Պարսկաստանի բոլոր օդակայանները փակ են եւ ոչ մէկ օդանաւ կրնայ մեկնիլ կամ գալ : Այլ խօսքով՝ Խոմէյնիի ժամանումն էր, որ կ'արգիլուէր : Գալով այս վերջնոյն, յայտնի չէր թէ ի՞նչ պիտի ընէր : Նախ կ'ըսուէր թէ վճռած է մեկնիլ Ուրբաթ, ինչպէս նախատեսուած էր : Ինչ եղաք կ'ըսուէր թէ կը մեկնէր Զորեքշաբթի գիշեր Էռ-Ֆրանսով, աւելի եղաք կը յայտարարուէր թէ Հինգշաբթի իրիկուան համար չարթըր մը պատրաստել կուտայ եւ ոչինչ կը փոխէ իր ծրագիրներէն եւ միաժամանակ կ'ըսուէր թէ Պախթիարի թելադրանքով — որու մէկ բանակցացը Նէօֆլը լը Շաթօ գացած էր Զորեքշաբթի իրիկուն — Խոմէյնի ընդունած է երեք չաբաթով յետաձգել իր վերադարձը : Այս նոր որոչումը տուած կ'ըլլայ, որովհետեւ Պախթիար յայտնած է թէ գլխաւորաբար ապահովութեան պատճառով է, որ կը խնդրուի իրմէ վերադարձը յետաձգել, որովհետեւ մահափորձի մը դաւը երեան հանուած է : Կրնայ անկարելի չըլլալ բայց կը կարծուի նաեւ թէ Պախթիար կ'ուզէ ժամանակ չահիլ եւ թէ ամէն օր որ կ'անցնի, թոյլ կուտայ իրեն որ ամրապնդէ իր իշխանութիւնը : Ամէն պարագայի մէջ, եթէ Խոմէյնի յամառէր եւ մեկնէր Հինգշաբթի իրիկուն, անխուսափելի կը նկատուէր բախումը բանակին հետ, որ դէմ է Խոմէյնիի վերադարձին :

Կասկած չկար Հինգշաբթի օր, որ վճռական ժամը մօտեցած էր բայց ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ի՞նչ բնոյթ պիտի առնէր այդ ժամը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՐԱՒ. ԼԻԲԱՆԱՆԷն աքսորը կրկին սկսած է իբրեւ հետեւանք Իսրայէլի եւ Պաղեստինցիներու միջեւ հրացանաձգութեանց :

ՊԱՊԸ Հինգշաբթի առաւօտ Լատին Ամերիկա մեկնեցաւ, ուր պիտի մնայ շաբաթ մը : Առաջին հանդրուանը՝ Սէն — Տոմինկ է, ապա պիտի անցնի Մեքսիքօ : Ցովհ.—Պօղոս Բ.ի կ'ընկերանան չուրջ քսան հոգի եւ 63 լրագրող : Այս ճամբորդութիւնը, որ առաջինն է Ս. Պետրոսի գահը բազմելէն ի վեր տեսակ մը ուխտագնացութիւն է դէպի աղբիւրները :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ դիներու յաւելման սակը 1978ին 9,7 առ հարիւր եղած է, ինչ որ կը նշանակէ թէ կառավարութիւնը կըրցած է 10 առ հարիւր չանցնելու գրաւը պահել : Դեկտեմբերին յաւելումի սակը եղած է միայն 0,5 ինչ որ թոյլ տուած է սահմանը չանցնիլ :

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ոչ—այլախոհ գրագէտներ մերժելով գրաքննութիւնը պարբերական մը լոյս ընծայած են պաշտօնական չրջագիծէն դուրս եւ մտադրած են նոյնիսկ զայն ներկայացնել Յունուար 23ին Մոսկուայի կեդրոնը գտնուղ մէկ փոքրիկ սրճարանը : Ճիշդ այդ օրը սակայն բժիշկները « Առողջապահական Օր » հռչակած են այդ երեքշաբթին եւ սրճարանը փակած զայն հականեխելու համար : Մեքենագրուած, պարբերականը չորս անդամ 21-29 ֆորմայով եւ հակառակ անոր որ միայն ութ օրինակ կայ, արդէն չըրջանի կ'ընէ : Թերթին անունն է « Մետրոպալ », որու տրուեր է երբեակ խմբագիր՝ նախ մայրաքաղաք խմբագրով, ապա՝ ընդյատակեայ եւ վերջապէս Մոսկուայի մէկ պանդոկին : 23 հեղինակներ կան թերթին մէջ, ոմանք չատ ծանօթ : Քաղաքական հարցեր չեն ծեծուած այլ՝ թեմաներ որոնք ընդհանրապէս կամ արգիլուած են կամ պարզապէս բացակայ գրականութենէն : Ինչպէս՝ Աստուած, մահը, տարփանքը, դիմովութիւնը, սերը : Իրենց մտահոգութիւնն է գրաւել մեծ բացը պաշտօնական եւ գաղտնի գրականութեան միջեւ :

ԵՐԵՒԱՆ ⟷ ՓԱՐԻԶ
ՀԵՌԱՑՏԻՊ

ՊԱՏՄԱԲԱՆ Կ. ԻՒԶԲԱՇԵԱՆ
ԼԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ՀԱՅԱԳԻՏ ՍԵՐՈՒՆԴԻ
ՄԱՍԻՆ

Լենինգրադ՝ հայագիտութեան հին ա-ւանդութիւններ ունեցող այդ քաղաքին մէջ, կ'ապրի անուանի գիտնական-պատմաբան Կարէն Իւզբաշեան, որ վարիչն է Մոր. Մխիթեան Գիտութիւններու Ակադեմիայի Արեւելագիտութեան Հիմնարկի Կովկասեան ճիւղին : Սեպտեմբերին երեւան գացած էր մասնակցելու հայ արուեստին նուիրուած Բ. Սիմպոզիումին : Առիթէն օգտուելով, գիտնականը մնացած է աոեն մը Երեւան եւ Մատենադարանին մէջ կատարած պրպտումներ : « Արմէնփրէս »ի Թղթակիցը հանդիպում մը ունեցած է Կ. Իւզբաշեանի հետ եւ հարցազրոյց ունեցած անոր նախասիրութիւններու մասին : « Ես զբաղւում եմ հայագիտութեամբ եւ բիւզանդագիտութեամբ, ըսած է պատմաբանը, ի հարկէ, հայ – բիւզանդական մշակութային—պատմական առընչութիւններով : Իսկ այն չափով, որքանով զեկավարում եմ Կովկասեան կաբինետը (ան մօտ ժամանակին պիտի ընդլայնուի եւ վերածուի Փոքր Ասիայի բաժնի), որը հիմնականում զբաղւում է քրիստոնէական արեւելքի պատմութեան ու մշակոյթի ուսումնասիրութեամբ, ապա ընդհանրապէս նաեւ կովկասագէտ եմ եւ արեւելագէտ : Գիտական նախասիրութիւններս ձեւաւորուել են Մաոի, Նիկողայոս Ադոնցի, Ցովսէփ Օրբելու եւ Աշոտ Ցովհաննիսեանի անմիջական կամ հեռակայ ազդեցութեամբ :

« Լենինգրադ տեղափոխուել եմ երեւանից, Ցովսէփ Օրբելու հրաւէրով : Հետաքրքրական եմ նրա երկերի ժողովածուն : Ցառաջաբան եմ գրել Նիկողայոս Ադոնցի « Հայաստանը Ցուստինիանոսի դարաշրջանում » աշխատութեան ռուսերէն բնագրի երկրորդ հրատարակութեան համար, այժմ էլ հրատարակութեան եմ պատրաստում հայերէն թարգմանութիւնը : Ընթացիկ զբաղուող թեման « Հայ հասարակութիւնը Բագրատունեաց դարաշրջանում » պատմա – հասարակական աշխատութիւնն է : Աւարտում եմ Ղազար Փարպեցու « Պատմութեան » ռուսերէն թարգմանութիւնը : Մեր ինստիտուտը տպագրութեան է պատրաստում մի ընդարձակ աշխատութիւն՝ նուիրուած արեւելեան ձեռագրերին, ուր մեծ տեղ պիտի գրաւի քրիստոնէական մատենագրութեան արուեստը :

« Մշակոյթի այդ մեծագոյն կենտրոնը՝ Լենինգրադն ունի հայագիտութեան իր աւանդոյթները : Այստեղ այն վարդանում է արեւելագիտութեան լայն խորքի վրայ : Լենինգրադցի հայագէտները իրենց խնդիրն են համարում ուսումնասիրել հայ ժողովրդի եւ նրա մշակոյթի կապը հարեւան եւ ցեղակից ժողովուրդների ու նրանց մշակոյթների հետ : Այս խնդիրը յաջողութեամբ կատարելու համար մեզ մօտ պատրաստւում է հայագէտների մի նոր սերունդ : Երիտասարդ հայագէտներից են Օլգա Ջունակովան, որը մասնագիտութեամբ բանասէր – լեզուաբան է եւ ինստիտուտում դասաւանդում է գրաբարի քերականութիւն, Ալեքսանդր Խոսրոյեւը գրականագէտ եւ դասական բանասիրութեան մասնագէտ է, այժմ աշխատում է « Ալեքսանդր Մակեդոնացու վարք »ի յունարէն, ղպտերէն եւ հայերէն տարբերակների համեմատական ուսումնասիրութեան վրայ :

« Հայագիտական ուսումնասիրութիւնները Լենինգրադում ընթանում են պատմութեան, լեզուաբանութեան, արուեստի պատմութեան, հնագիտութեան, ուրարտագիտութեան, գրականագիտութեան գծով : Նատալիա Կոզինցեւան՝ յայտնի հայագէտ Երուանդ Տէր-Մինասեանի թոռը, լեզուաբան է, որը կատուցածքային նորագոյն մեթոդներով ուսումնասիրում է ժամանակակից հայերէնը : Արուեստի պատմութեամբ են զբաղւում արուեստաբանութեան դոկտոր Տատիանա Իզմայլովան, որը հայկ. մանրանկարչութեան մասնագէտ է, եւ Ալեքսանդր Կակովկինը, որը համբաւ է ձեռք բերել որպէս միջնադարեան արծաթագործութեան հետազօտող : Երկար տարիներ Լենինգրադում է գործել հայ ճարտարապետութեան պատմութեան մասնագէտ, վերջերս մեռած Նիկոլայ Տոկարեւին, որի անունը քաջածանօթ է բոլորին : Միջնադարեան հնագիտութիւնը ներկայացուած է յանձին Կարինէ Կուչնարիովայի, որը վերջերս հրատարակեց « Դուինի հնագոյն նիւթական մշակոյթը » արժէքաւոր ուսումնասիրութիւնը եւ Հռիփսիմէ Ջանփոլադեանի, որը ճանաչուած է որպէս վիմագրագէտ եւ միջնադարեան ապակեգործութեան դիտակ : Վերջինս վերծանել է Ուրարտում գտնուած ԺԹ—ԺԴ դարերի սրբ բեկորի վրայի հայերէն արձանագրութիւնը :

«ԱՇՔԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ» ԵՎ ԸՆԿ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՐՑԱՇԱՐԸ

(Շարունակ. 22րդ տարեդարձին)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

ԽՈՍԵՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎՐԱ

Ա.

Նախորդ անգամ մենք ձեզ պատմեցինք, թե ինչպես Ալեքսանդր Մակեդոնացին, Հայաստանի վրայով անցնելով, հասավ Միջագետք, ապա Եգիպտոս, ապա Պարսկաստան, ապա Հնդկաստան, ապա նորից Պարսկաստան, ապա Բաբելոն, ապա Սուսա, ապա Էկբատան, ապա Պարսկաստան, ապա Բաբելոն, ապա Պարսկաստան, ապա Հնդկաստան, ապա

Տիկին Մելրոն Սարաճեան եւ ազգա – կանները սրտի խոր վշտով կը ծանուցա– նեն իրենց ամուսնոյն եւ ազգականին՝

ՄԻՒՐՈՆ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 16ին յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Յունուար 23ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկր– տիչ եկեղեցին եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Սէն–Մօրի գերեզմանատան իրենց ընտա– նեկան դամբարանը։

65, Պուլ. Պելշաս,

Սէն – Մ'օն – տէ – Ֆոսէ

ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ.— Տիկին Եւնիկէ Կարա– պետեան եւ ընտանեկան բոլոր պարագա– ները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն եւ ազգականին՝

ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 21ին, 83 տարեկանին յետ երկարատեւ հիւան – դութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Յունուար 23ին։

Մահագդ ղրկուած չընդունուիր։ Կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷԼ.— Պ. Կարապետ Պոլիկեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգե– հանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կիրակի, Յունուար 28ին, Ս. Գէորգ եկե– ղեցին, Սէն–Լու (Մարսէլ) իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՏԻԿ. ՓԱՌԱՆՁԵՄ ՊՈԼԻԿԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Աստղիկ Սարեանի (ծնեալ Հրաչեան) մահուան առթիւ, Հրաչեան եւ Պանոփիկ– եան ընտանիքները կը նուիրեն 1000 ֆր. Սեւրի Մուրատեան վարժարանին։

(Տառնալ «Յառաջ»էն)։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տիկ. Վեհանոյշ Գազանճեան եւ զաւակ– ները 100ական ֆր. կը նուիրեն Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Աղքատա– խնամին եւ «Յառաջ»ին

Մանուկ Քիպարեանի

մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, եւ 100 ֆր. Կապոյտ Խաչին, փոքրիկն Լօրան – Անդրանիկի, Հրայր Ուշագլեանի եւ Յովի. Գապաճեանի յիշատակին։

(Տառնալ «Յառաջ»էն)։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

Նոր տարուան առթիւ "ՅԱՌԱՋ" կը նուիրեն

ՍԵՒՐԱՆԷՆ Տէր եւ Տիկին Գ. Գորեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրեն Տի– կին Վարդուհի Պամպաճեանի (Ֆրանշվիլ)

×

ՏԷՍԻՆԷՆ այրի Տիկին Զ. Հիւսեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր եղբօր Գալուստ Զուլֆայեանի (Շավաճէ)։

×

ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ Պ. Ռոպէր Նիկոլեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Ռիչար Նիկոլեանի։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՐԵԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
38, route de Collonges
69450 ST. CYR AU MONT D'OR (LYON)
Tél. : 47-28-65

Կիրակի, Փետր. 4, ժամը 16ին, տեղի պիտի ունենայ 1979ի համար ծրագրուած հայագիտական շարք մը բանախօսու– թեանց բացումը։ Կը բանախօսէ

ՆԵՐՍԷՍ Ծ. Վ. ՍԵԹԵԱՆ

վերատեսուչ Հռոմի Լևոնեան վարժարանի

Նիւթը՝ Հայերը Կիլիկիոյ մէջ։

1. Քաղաքական անցուդարձերը,
2. Գրական եւ գեղարուեստական զար– թօնքը,
3. Վաւերաթուղթեր՝ չարժանկարով եւ գունաւոր նկարներու լուսաբճակու – մով։

Բոլոր ազգայինները հրաւիրուած են մասնակցելու նոյն օրուան ժամը 11ի պատարագին եւ ժամը 13ի ճաշին։

— Յառաջիկայ բանախօսութիւնները յաջորդաբար կը ծանուցուին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Պօտոնի մասնաճիւղը չնոր– հակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նը– ւէրները Մանուկներու Օրուան Հանդէսին առթիւ.— քաղաքի Կապ. Խաչի մասնա– ճիւղ 100, Կարապետ Թիւթիւնեանի հոգհ. առթիւ Տէր եւ Տիկ. Վարդեվառ Գամ – պերեան 30, Օր. Աննահիտ Արզումանեանի հոգհ. առթիւ Տիկ. Զ. Արզումանեան 100, Արզումանեան ընտանիք 50, Ալպրիկ Տէր–Պօղոսեանի հոգհ. առթիւ Պր. Ա. Տէր–Պօղոսեան 100, Միհրան Տօլապճեա– նի հոգհ. առթիւ զաւակները ի նպաստ դպրոցին 100, Տիկ. Վ. Շալճեան 20։

×

Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը չնոր– հակալութեամբ ստացած է.— Տէր եւ Տիկ. Ճ. Պահատուրեան 100 ֆր., Տիկ. Լ. Մանուկեան 100 ծնողաց յիշատակին, Տիկ. Ի. Փափազեան 100 իր մօրը յիշա– տակին, Տիկ. Վ. Զէքեան 50, Տիկ. Ս. Մարկոսեան 50, Տիկ. Ա. Ամէմեան 100 ֆր. իր ամուսնոյն Գրիգոր Ամէմեանի մահուան տարելիցին առթիւ։

EXPOSITION
SCULPTURES

PORTES ET FENETRES EN 3 DIMENSIONS

Katia DAGARIAN

Du 30 Janvier au 10 Mars du Mardi au Samedi de 13 h. 30 à 19 h.
GALERIE ALAIN OUDIN
(Quartier Beaubourg)

28 bis, Bd. Sébastopol
(2ème étage) Paris

VERNISSAGE
Mardi 30 Janvier de 18 à 21 heures

ALFORTVILLE
Sous la Présidence de
M. JOSEPH FRANCESCHI
Député-Maire d'Alfortville
Conseiller Général du Val de Marne

GRANDE SOIRÉE ARMÉNIENNE

Au profit de l'édification à Alfortville du Monument au Génocide

AVEC
Danyel GÉRARD
Henri TACHAN
MICHEL KRIKORIAN — MARTEN YORGANTZ — ANOUCHKA — ZARTONG — la chorale NAIRI direction KEVORK YANBEKIAN — le groupe CAUCASE

Samedi 17 Février à 20 h. 45
Complexe sportif Leo Lagrange,
Place Carnot, Alfortville
Billets auprès des responsables des Association et à la Mairie
375-29-00 poste 46

L'UGAB JEUNES organise

un SEJOUR-SKY du 10 au 18 Mars

à CHATEL (Haute Savoie)

(80 km de Genève)

Frais de participation : 1.655 F. comprenant transports, pension complète, forfait sky illimité, assurance. Inscription avant le 5 Février, uniquement par correspondance, avec acompte min. de 500 F., à UGAB JEUNES, 118 rue de Courcelles 75017 PARIS.

ՀԱՑԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՃԱՇ

Ի պատիւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ֆրանսայի Շրջ. Յանձ.ի նորընտիր նախագահ
Պ. ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒՔԵԱՆԻ

իր վալանս այցելութեան առթիւ, կիրա– կի, Փետր. 4, ժամը 12·30ին, Մխիթեան Ե. Հիւսիսեան սրահին մէջ։

6, Rue Faventine — VALENCE

Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, մաս – նակցել փափաքողներէն կը խնդրուի ար– ձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Սեւրանի Կապ. Խաչի վարչութիւնը, նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է Թէյասեղան մը, Կիրակի, Յունուար 28, ժամը 14·30ին Ռեզիտանս Իզապէլի Պա– լիվօ սրահին մէջ։

ՀԱՅՑԱՅԼՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՎԵՐՍԱՅԼԻ ՄԷՋ

Քրիստոնեաներու Միութեան Շաբ – թուան առթիւ հայածէս ձայնաւոր պա– տարագ մը կը մատուցուի Վերսայլի Սէն Սենֆորբան եկեղեցւոյ մէջ, 2 Փլաս Սէն Սենֆորբան, Կիրակի Յունուար 28, ժա– մը 17ին։

Կը պատարագէ

ԱՆՏՈՆ Վ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

ժողովրդապետ Ս. Խաչ – Ս. Յովհաննէս Հայ Կաթողիկէ Մայր եկեղեցւոյ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի չրջանի իր բոլոր մասնաճիւղերը Յունուար 27, Շա– բաթ ժամը 15·30ին, Փարիզի Մշակոյթի Տան մէջ 17, Ռիւ Պլէօ։

ԿՐԸՆՈՂԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապ. Խաչի Կրընոզլը մասնաճիւղին կողմէ, Շաբաթ, Փետր. 3 ժամը 21էն սկսեալ, Օթէլ Սօֆիթէլի չքող սրահին մէջ, մասնակցութեամբ ժաք Քօժաքեանի խանդավառ նուագախում – բին։ Հայկական ջերմ մթնոլորտ։

ՄԱՐՍԷԼ

ՃԱՇ

Կապ. Խաչի Սէն–Ժեռոմի մասնաճիւ – ղին ճաշը Կիրակի, Փետր. 4, ժամը 13ին Հայ Մշ. Տան Վասպուրական սրահը (12 Ռիւ Սէն–Պազիլ)։

ՋԱՏԻԿԸ ԷՋՄԻԱԾԻՆ
ԱՊՐԻԼ 24-Ը ԾԻԾԵՌՆԱԿԱԲԵՐԴ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

12էն 27 ԱՊՐԻԼ

(Երթին եւ դարձին մէկական օր գիշերել Մոսկուա)

Առաջնորդութեամբ՝ ՊԵՐՃ ՃԷՋՎԷՃԵԱՆԻ

Մանրամասնութեան եւ արձանագրութեան համար դիմել՝

ԼԵՒՈՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

SABERATOURS

3, Rue de l'Arrivée — 75015 PARIS
(Imm. CIT, 7e étage — Métro : Montparnasse)
Tél. : 538-67-47

Ուշադրութիւն՝
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով կը խնդրուի արձանագրութիւնները փութացնել

LYON : SEVAN VOYAGES (VAROUJAN SARKISSIAN)
50, Cours de la Liberté, 69003 Lyon
Tél. : (78) 60-13-66

Voyage en Arménie

DU 15 AU 28 JUIN 1979
DEPART MARSEILLE

A la rencontre du passé et du présent de l'Arménie, de son Art et de ses Hommes — Nombreuses excursions et rencontres

prix : 3750 F

Comprenant : Le voyage en avion, la pension complète en hôtel de première catégorie, les excursions, les assurances — un accompagnateur de Marseille à Marseille.

GIAL VOYAGES G. PAPAZIAN

17, Avenue Garibaldi — 83500 LA SEYNE SUR MER
Tél. : (94) 87-47-14

ՇԱԲԱԹ–ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
27-28
SAMEDI-DIMANCHE
27-28 JANVIER
1979

LE NUMERO 1,80 F.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·303

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.303

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅՈՎՀ. - ՊՕՂՈՍ Բ. ԼԱՏԻՆ - ԱՄԵՐԻԿԱ

ՊԱՊԸ ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԽՕՍԵՑԱԻ

— o —

« Տանթէ Ալիգիէրի » Տէ–Սէ 10 օդանաւով է, որ Պապը ճամբայ ելաւ Հինգշաբթի օր, իր չքախումբով եւ լրագրողներով: Շուրջ կէս ժամ յապաղումով է որ հասաւ Սէն–Տոմինիկ, փոխոխութիւն մըն ալ կատարելով ճամբու ընթացքին: Արդարեւ, Սպանիա սիրող ղէշ եղանակը ստիպեց Պապին օդանաւին, որ Ֆրան – սայի վրայէն անցնի եւ այդ առթիւ, ուղերձ մը ղրկեց Նախագահ Ժիսքար տ'Էսթէնի, ուր կ'ըսէր.— « Ձեր երկրին հոգեմասէն անցնելով, ղէպի Լատին Ամերիկեան ցամաքամասը, ուր բազմաթիւ հայրենակիցներ, յատկապէս քահանայ եւ կրօնաւոր, իրենց մարդկային եւ հոգեւոր ծառայութիւնը կ'ապահովեն, կը վերա – նորոգեմ ձեզի սիրալիր ողջոյններս եւ ուրախ եմ Ֆրանսացի ժողովուրդին ար – տայայտելու աղօթքի մէջ բանաձեւուած երջանկութեան մաղթանքներուս հետ, իմ չհագրգռուածութիւնս հանդէպ իր մշակոյթին, յարգանքս մարդկային իրա -ւունքներու նկատմամբ իր մտահոգու – թեանց եւ վստահութիւնս իր հոգեւոր կենսունակութեան հանդէպ »:

Յովհաննէս – Պօղոս Բ. տասը ժամուան թռիչք եւոք, կը հասնէր Սէն–Տոմինիկ, ուր Զինքը կը դիմաւորէր նախագահ Կուզման ինչպէս նաեւ տասնեակ մը հազա - րաւոր Տոմինիկցիներ: Մխայն մէկ օր պիտի մնար այդ հողին վրայ, զոր համբուրեց երբ հասաւ, բայց իբրեւ առաջին հանդրուան այդ ընտրութիւնը, պարզ է, որ դիպուածի արդիւնք չէր: Ամերիկեան ցամաքամասի առաջին կաթոլիկ հողն է եւ Մայր տաճարը, ուր Պապը կ'ընդունուէր, Սպանացիներուն բարձրացուցած առաջին եկեղեցին է, Նոր Աշխարհի մէջ: Այս այցելութիւնը նաեւ կարեւոր զէնք մը կը նկատուի նախագահ Կուզմանի համար, որու յաղթանակը 1978 Մայիս 16ին խնդրոյ առարկայ է հին մենաստէրին՝ Թրուխիլոյի ժառանգորդներու կողմէ, դիմաւորութեամբ Պալակուէրի:

Հասնելուն պէս, Պապին առաջին կոչը եղած է ընկերային արդարութեան համար: Յովհաննէս – Պօղոս Բ. մաղթած է նաեւ որ վերջ գտնէ մարդուն չհագուր – ծումը մարդուն կամ Պետութեան կողմէ եւ ոչ մէկ երախայ այլեւս անօթի ըլլայ:

Հազիւ քսան ժամ մնալէ ետք Սէն–Տոմինիկ, Պապը կ'անցնէր Մեքսիքօ, ուրկէ պիտի երթար Փուէպլա, ուր դամբարուած է լատին Ամերիկացի եպիսկոպոսական Յրդ ժողովը եւ որ դրդապատճառն է այս ճամբորդութեան: Մեքսիքա « անառակ որդին » է եկեղեցւոյ եւ Վատիկանի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւն ալ չունի:

×

Ճամբու ընթացքին, Պապը պատասխանած է լրագրողներու հարցումներուն: Հատ մը՝ ընկերվարութեան վրայ եղած է, ընկերվարութեան մը, որ երաշխաւորութիւններ առաջարկէ ու Պապը պատասխանած է. « Դիւրին է երաշխիքներ տալ առաջ, հազուագիւտ է, որ նկատի առնուին եղքը »:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԽՈՄԷՅՆիի ՑԵՏԱԶԳԵՑ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Խոմէյնի, ըստ վերջին լուրերուն, յե – տաձգած էր Պարսկաստան իր վերադար – ձը մինչեւ Կիրակի: Ասիկա արդէն, առա – ջին յաղթանակ մը կը նկատուի Պախ - թիարի համար: Կը կարծուի նոյնիսկ թէ Այաթոլան բուն առիթը կորսնցուցած է եւ ֆրանսական պատմութեան դասախօս մը, ըսած է նոյնիսկ Ֆիկարօի թղթակ – ցին. « Անցեալ Ուրբաթ եթէ եկած ըլլար պիտի նմանէր 44ի Օգոստոսի Շան զ'Էլի – զէի տողանցքին տը Կօլի զլխաւորու – թեամբ կամ Մոհամէտ Ե.ի վերադարձին Մարոք: Կարելի է հարց տալ թէ ար - դեօք առիթը չփախցո՞ւց ինչպէս Զօր - ժուլանժէ երբ վարանեցաւ Էլիզէի վրայ քալել »: Ճիշդ է, որ իւրաքանչիւր օր որ կ'անցնի, ի նպաստ Պախթիարի կը նկատուի թէեւ Հինգշաբթի օրուան իր կազմակերպած ցոյցը Սահմանադրու – թեան ի նպաստ, մեծ համեմատութիւն մը չէր առած:

Համայնավար Թուտեհ կուսակցու – թիւնն ալ « ռազմավարական »մերձեցում մը կատարած է Խոմէյնիի: Համայնա – վարին այս քայքը « իսլամի հաւատացեալ »ի տեղ անցնելու նոյնիսկ ծիծաղելի հետեւանքներու հասած է: Արդարեւ, անոնք (ժողովուրդի ռազմիկները) խոր – հրդանչան մը ունին, որ հինգ ճիւղերով կարմիր աստղ մը կը կրէ՝ մանգաղ մը, հրացան մը, Պարսկաստանի քարտէզ մը, սալ մը եւ հարթագունդ մը, ինչ որ բա – ւական յստակ է: Բայց, պաշտօնական ղեկոյցով մը, ճշդած են որ « աստղը մարգարէին հաւատարիմներուն խորհրդա - նիշն է վասնզի Մուհամմէտի հաւատա – րիմները կը նմանին երկնքի աստղերուն երբ մէկը մարի, ուրիշ մը կը վառի զայն փոխարինելու համար: Մանգաղը խոր – հրդանիշն է գիւղացիներուն տրուած օ – ժանդակութեան, սալը՝ բանուորներուն, հրացանը՝ զինեալ պայքարին: Պարսկաստանի քարտէզը կը նշանակէ որ պայքարը կը ձգտի ազատագրելու երկիրը, գերու – թենէն եւ հարթագունդը՝ կը ձգտի ազատագրելու բոլոր ժողովուրդները, որոնք անարդարութեան ենթակայ են »: Ոմանք կը խորհին թէ առաջին զարմացողը պի – տի ըլլայ Մոսկուա, իմանալով որ կար - միր աստղը իսլամի խորհրդանիշն է:

Թուտեհը չի քաշուիր նոյնիսկ յայտա – րարելու. « Թուտեհ կուսակցութիւնը հա – մամիտ է Այաթոլա Խոմէյնիի նախաձեռ – նութեան իսլամական յեղափոխութեան Խորհուրդի մը կազմութեան համար: Ա - յաթոլային ծրագիրը կը համապատաս – խանէ Թուտեհի ծրագրին: Որեւէ կառա – վարութիւն որ կը հետեւի Այաթոլային գծած ճամբուն, Թուտեհի օժանդակու – թիւնը պիտի վայելէ »:

Ըստ երեւոյթին Խոմէյնի եւ Թուտեհ իրարու զօրավիզ են ներկայիս, ճամբայ ելլելու համար միասին, յետո՞յ:

Բայց Պարսկաստանի այդ « յետոյին » ոչ ոք ծանօթ է, առայժմ:

× Վերջին պահուն կը հաղորդէին թէ Թեհրանի մէջ, 8–10 ձախ սեներիքայի մը պատկանող լրագրողներ ձերբակալուած էին:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԻՈՅ Արտաքին նախարարը, որ պաշտօնական այցելութիւն մը կը կատարէ Աւստրիա, հերքեց թէ էլեկտրոնիկ ամերիկեան գեր – կատարեալագործուած կազմածներ Պարսկաստանէն Թուրքիա

ԵՐԵՒՈՒՆ ⇐⇒ ՓԱՐԻԶ
ՀԵՌԱՁԱՅՈՒՆ

ԴԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑԻ ԵՐԿԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ՝

Հայաստանի Ակադեմիայի հրատարակչութիւնը հինգ հազար տպաքանակով լոյս ընծայած է Գարեգին Եպիսկ. Սրուան – ձտեանցի երկերու Ա. հատորը: Հեղինակին գործերը հազուագիւտ նմոյշներ դարձած էին եւ գրեթէ անմատչելի նոյնիսկ մասնագէտ – հետազօտողի համար: Հե – տեւաբար երկերը հանրային լայն շըր - ջանակներու սեփականութիւնը դարձնելու համար Ակադեմիայի հնագիտութեան եւ ազգագրութեան հիմնարկը գնահատելի գործ կատարած է անոնց դիտական հրատարակութիւնը կազմակերպելու ուղղութեամբ: Հայ բանասիրութեան ան – ուանի ներկայացուցիչներէն է Գարեգին Սրուանձտեանց, որուն ջանքերուն շնոր – հիւ կորստեան ճամբաներուն վրայ յայտ – նաբերուեցան ու ժողովուրդին սեփական - նութիւնը դարձան բանահիւսութեան չատ մը ընտիր նմոյշներ, որոնց շարքին «Սաս – նայ ծռեր» դիւցազնավէպը: Ան կրցաւ վերջակէտ դնել այն պնդումներուն, թէ հայ ժողովուրդը չունի իր ազգային վէպը:

Ժ֊Թ. դարու կէսերէն սկսեալ ազգային ինքնորոշման ազնիւ մղումով հայ ժողովուրդի լաւագոյն ներկայացուցիչներն ասպարէզ կը հանէին անոր ինքնութեան անժխտելի հաւաստումները՝ իմացական անբաւ հարստութիւնները: Այս առումով յատկապէս կարեւոր էր ժողովուրդի կեն - դանի բանարուեստի ստեղծագործու – թիւններու յայտնաբերման, գրառման, հրատարակման ու հետազօտման մեծ գործը, որուն ոգեւիրան հանդիսացաւ Գարեգին Եպիսկ. Սրուանձտեանց: Ժո – ղովրդական ստեղծագործութեան նկատ – մամբ անոր հետաքրքրութիւնները կը բխին Վանի Այգեստան թաղի տարեց մա - միկներու եւ պապիկներու հրաշալատում զրոյցներէն, կ'ամրապնդուին առաջին ու - սուցիչներու՝ մահտեսի Յովհաննէսի եւ Աւետիս Սահառունիի հաղորդած գի - տելիքներով, յատկութիւն ձեռք կը ձգէ Մկրտիչ Խրիմեան (Հայրիկ) հիմնած Վա – րագայ վանքի ժառանգաւորաց դպրոցը:

Պատմական այդ առաքելութիւնը իրա - կանացնելուն նպաստած են իրբեւ նուի – րակ ու քարոզիչ, իրբեւ Կ. Պոլսոյ Հա – յոց պատրիարքի յատուկ ներկայացու – ցիչ, իր շրջապատյանները ամբողջ Հա - յաստանի մէջ: Անոր վառ երեւակայու – թիւնը, արտակարգ յիշողութիւնը հնա – րաւորութիւն կ'ընձեռէին համադրելու ազգագրական բազմաթիւ փաստերը, բա – նահիւսական պատառիկներու տարբերակ - ները, ճշդրտօրէն դրի առնելու, արժե – ւորելու բարձրարուեստ նմոյշները: Մեծ բարեխղճութեամբ կատարելով ուսուցչի, խմբագրի եւ հոգեւոր հովիւի իր պար –

փոխադրուած ըլլան, ինչպէս յայտնած էր խորհրդային մամուլը:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԺԻՍԿԱՐ այցելեց ոսոխ – կաններու Ազգ. վարժարանը, Սէն է Մառնի մէջ եւ այդ առթիւ արտասանած ճառին մէջ, չեշտեց որ իւրաքանչիւրին ապահովութիւնը Պետութեան գործն է:

ԷՏԿԱՐ ՖՕՌ պաշտօնապէս ընդունուե – ցաւ Ֆրանսական Ակադեմիա, ուր ինք արտասանեց իր նախորդին՝ Անտրէ Ֆը - րանսուա–Փոնսիէի դրուատիքը եւ զինքն ալ ողջունեց Ֆասթրի դուքսը:

Է· ՅԱՆԿ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐ· ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Իսի լէ Մուլինոյի Ս· Մարիամ Աստուա – ծին եկեղեցւոյ միջոցաւ
(Յանկը առանձին, ամբողջ ուշ)

	75·365
Տիկ· Սիլվա Գույումճեան	500
Թորգոմ Փանոսեան	500
Սերովբէ Մխիթարեան	300
Տիկ· Շնորհիկ Թաշճեան	200
Տէր եւ Տիկ· Ժ· Տէր–Յովմասեան	200
Յարութիւն Յովմասեան	100
Տիկ· Տիրուհի Հաթապեան	100
Օր· Լէա Սերայտարեան	100
Մի ոմն	100
Տիկ· Մարի Զաքըլճեան	100
Պետրոս Բէհլիվանեան	100
Կարապետ Մոմճեան	100
Օր· Հերմինէ Զամիչեան	100
Աթանաս Պալեան	100
Պօղոս Ֆրէնկեան	100
Տէր եւ Տիկ· Պետրոս Անտրիքեան	50
Տէր եւ Տիկ· Արթին Աքեան	50
Տիկ· Մ· Բամպուքճեան	50
Տիկ· Մ· Պահթիարեան	50
Տիկ· Աճէմեան	50
Տիկ· Մարի Առաքելեան	50
Եդուարդ Ճրճրեան	50
Տէր եւ Տիկ· Գարակիւզէլեան	50
Տէր եւ Տիկ· Կիրակոս Թէրզեան	30
Գումար	78·495
Նախկին գումար	238·897
Ընդհ· գումար	317·392

տականութիւնները, Գարեգին Սրուանձտեանց նոյն առեն ըջջօրէն կը զբաղէր հարազատ ժողովուրդի նիստ ու կացի, բառ ու բանի, վարք ու բարքի, հայրենի բնաշխարհի ուսումնասիրութեամբ: Ան յաջորդաբար հրատարակութեանկը յանձներ բանահիւսական ու ազգագրական թանկագին նիւթեր, որոնք լայն ճանաչման կ'արժանանային ու կը դրուատուէին հայ մտաւորականութեան անուանի ներկայացուցիչներու կողմէ:

1874ին ան կը հրատարակէ « Գրոց – բրոց », ապա « Հնոց – նորոց », « Մա – նանայ », « Թորոս աղբար », « Համով - հոտով » ինքնատիպ հաւաքածոները՝ բանալով մեր բազմադարեան բանաւուես – տի, ժողովրդական կեանքի, հայկական բնաշխարհի գաղտնիքները, ժողովուրդին յանձնելով մեծագոյն, հազուագիւտ արժէքներ:

Հայ մշակոյթի դարաւոր պատմութեան մէջ կատարուած մեծագոյն յայտնագործութիւններէն էր դիւցազնավէպի առա – ջին պատումը՝ « Սասունցի Դաւիթ կամ Մհերի Դուռ » վերնագրով: Այդ պա – տումը աչքի կը զարնէ իր ամբողջակա – նութեամբ, բովանդակութեան ու ձեւի արժանիքներով: Ոչ միայն հայ, այլեւ հէքեաթի սեռի միջազգային հարուստ դրականութեան լաւագոյն նմոյշներէն են Գ· Սրուանձտեանցի գրի առած թանկագին երկերը՝ « Հազարան բլբուլը », « Դը – ժիկօն », « Քաջ Նազար »ը, « Օձամանուկ եւ արեւահատը » եւ տասնեակ մը ժողո – վրդական աւանդութիւններ: Հրատարակուած ներկայ հատորը, որ Գարեգին Եպս· Սրուանձտեանցի երկերու առաջին գիրքն է, կը բովանդակէ իր գործերուն գլխաւոր մասը: Երկրորդ հատորը, որ արդէն հրատարակման ընթացքի մէջ է, կ'ամբողջանայ « Թորոս աղբար » երկով, ժամանակին մամուլի էջերուն մէջ սփռուած ու իր դիւանաթուղթերուն մէջ պահուող ժողովրդական բանահիւսութեան այլազան նմոյշներով: Ա· հատորը տպագրութեան պատրաստած են Սաքօ Սարգսեան եւ Աւետիս Ղազիեան: Ճառաջաբանը գրած է Ակադ· Արամ Ղանալանեան:

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆԷ ՀԱՐՍ ՏԱՐԻ ԾՏՔ

— o —

Հաճոյքով տեսայ նկարիչ բարեկամ – ներս, խոստմնալից նորերով բազմացած : Ինչ որ նկատեցի առաջին իսկ առիթով, որոնմամբ տենդն է, նորին դրօշակիրը դառնալու վճռակամութիւնը՝ կիրքի վե– րածուած :

Հին եւ միջին սերունդները, արուեստի ըմբռնման հաւատարիմ՝ կը շարունակեն որոնել թանգարանայինը, իրապաշտու – թեան տարբերակներով :

Նոր սերունդը, որուն տարիքին մէջինը չանցնիր քառասունը, նետուած է նորա– րարութեան արշաւին մէջ նման վանդա– կէն արձակուած թռչունին, որ աւելորդ թեւահարումներով իր ուժերը կը սպառէ :

Մեր երիտասարդները կ'ուզեն հայրենի նկարչութեան մէջ բանալ նոր շրջան մը, տարբեր՝ նախորդներէն, նման՝ արդի ըմբռնումներուն, համոզուած՝ թէ նկա– րիչը որքան մօտենայ բնութեան նմա– նութեան, այնքան կը հեռանայ ոճի մը անհատականութենէն, որով կը զանա – զանուին նկարիչները իրարմէ : Անոնց մէջ կան հետաքրքիր խառնուածքներ, անհա– տականութեան մը զեղեցկութիւնը երաշ– խաւորող : Կրնան պարտադրող արժէքի մը հասնիլ, եթէ կարենան երիտասար – դութեան մէջ դնել հասունութիւն : Իրենց չնորհներուն առընթեր կատարած փոր– ձերը կրնային չահեկան նկատուիլ, եթէ Փիքասօ, Մոտիլլիանի կամ Պրաք իրենց– մէ առաջ ծնած չըլլային :

Բնութիւնը կը պահանջէ մօտեցումնե – րու զանազանութիւն, որ տեսողութեան տարբերակներով խօսի իր բազմազեղուն : Որքան ալ ձեւազերծուի ան կատին վրայ կամ ենթարկուի վրձինի մը նշդրակին, պէտք է նշմարելի ըլլայ, երբ նկար դառ– նայ :

Այս ճշմարտութիւնը քիչերուն ծանօթ կը թուի : Կը մոռնան մեր երիտասարդ– ները, թէ նորարարութիւնը կը նմանի փոթորկոտ ծովուն, անոր մէջ չխեղդուե– լու համար անհրաժեշտ է լուղորդի փոր– ձառութիւն, ինչ որ կը պակսի տակաւին իրենց տարիքին : Մեր ազատամազերը կ'ուզեն ըլլալ նկարչութեան ովկիանոսին մէջ նաւարկող Քոլոմպոս, բայց կը մոռ– նան թէ Ամերիկան գանուած է արդէն : Կ'արհամարհեն կարեւորութիւնը չափա – ւոր նորին, որ չատ անգամ կը հասնի հոն, ուր չի հասնիր նպատակը պայքարին : Ինչ որ կը կատարեն նախասիրած վար– պետներու հունձքին վրայ, կրնան ա – ռանձնայատուկ զեղեցկութիւններով հա– րստացնել մեր կերպարուեստը, եթէ իրենց երիտասարդութիւնը ոստիկանի դեր կա– տարէ, որպէսզի տասնեակ մը տարիներ առաջ վտանգաւոր նկատուած ազատու – թիւնը փաստէ, թէ ազատութիւն՝ չի նը– շանակեր միշտ անիշխանութիւն, որմէ խուսափիլը դառնայ խոհեմութիւն :

Երախան կ'արհամարհէ ամէն վտանգ որ կուգայ վտանգի մասին գաղափար չունենալէն : Բայց երախան վտանգին հետ խաղալով կը մեծնայ : Մեծ յանդգնու – թիւնները երախաները կ'ունենան : Զսպել յանդգնութիւնը մեր երախայ – երիտա– սարդներուն, ներելի չէ կրթութեան : Որ– քան ալ մոլորեցնող նկատուին անոնց փորձերը հետեւողութեան մէջ կատար – ուած կամ ոչ, պիտի գանեն մեր երիտա– սարդները կարելիին անսահմանութեան մէջ սահմանը իրենց կարելիին, որ մտա– հոգուելու պատճառ մը չունենանք, թէ օր մը երեւանի մէջ եւս անհրաժեշտու – թիւնը կը զգացուի Բաբելոնի աշտարակ մը բարձրացնելու, փրկուելու համար այլանդակութիւններու մէջ համբաւ որո– նողներու ջրհեղեղէն :

Որոնումները, որքան ալ ըլլան չփոթ, խարխափող կամ յեռնորդ, կրնան ինք – նատիպ զեղեցկութիւններու հասնիլ, երբ հասունութիւնը միանայ տաղանդին, ա– ռաջինով ստանալու, երկրորդով տալու համար : Որոնումի տենդը արուեստագէ– տին, կը նմանի կեանքի տենդին, որուն կեզրոնը ամէն տեղ է, բոլորակը՝ ոչ մէկ տեղ : Որքան ալ ստեղծագործէ արուես– տագէտը, քիչ ըրած կը կարծէ իր լայ– նածաւալ ցանկութեան մէջ : Մեծարժէք գործեր ստեղծելու ճիգը կը մնայ միշտ որոնումի ծարաւին պէս անյագ, որուն սկիզբը երբեք չէ եղած այնքան սկիզ, որ– քան մեր գարուն մէջ, գիրը՝ յանդգնու– թեան, որ յեղաշրջեց զգալը ինչպէս մտա– ծելը : Արուեստագէտը ինք կ'որոշէ չա– փը, իրեն արուելիք արժէքին :

Մեծ յեղափոխականները արուեստին չեփորահարներն են, կամրջասիւները՝ ծանրութեան յենակ : Ո՛չ մէկ բան պիտի հիննար, եթէ անոնք բերած չըլլային նորութիւններու հետաքրքրութիւնը : Անճնականութիւններ արթնցնող, անճնա– կանութիւններ նաեւ խամրող երեւոյթ – ներ : Կը նմանին արեւին, որ կը տաքցնէ մեզ երբ հեռու ենք իրմէ, կ'այրէ՝ երբ մօտ ենք իրեն :

Մեծերու գործերուն մէջ ձեւակերպ – ուելու փորձերը մեր երիտասարդներուն, վտանգաւոր կը դառնան, երբ չեն կրնար տալ ստացածին իրենց արուեստին քա – ղաքացիութիւնը : Արուեստագէտը իր ստեղծագործութեան մէջ պէտք է տես– նուի ոչ թէ փոխառեալին, որ դադօն է : Արուեստագէտը պէտք է նայի իր ներսը աւելի՝ քան դուրսը. մեծութիւնը կը ծնի ներսէն, մնացածը աւելորդն է որ կու– գայ դուրսէն. այն ատեն ոչ ոք կ'ըսէ արուեստագէտին « Ձո՞ երթաս » : Թէեւ, դուրսը նայելով ալ նկարիչը կը հասնի անճնատիպին, եթէ օժտուած է նկար – ուած երեւոյթէ մը նոր երեւոյթ մը ստեղծելու կարողութեամբ նման փիքա– սոյի, որ Վելասքուէզի « Մենինաս »ը նը– կարին ձեւակերպելով նոր նկար մը ստորագրեց : Արուեստին մէջ ամէն բան ընդունելի է, երբ ստեղծա – գործող ուժէ մը կը ծնի, երբ նոր սար– սուռ մը կուտայ դիտողին :

Նկարիչը, ընթերցող պէտք է ըլլայ նկարող ըլլալէ առաջ կամ երկուքը՝ մի– եւնոյն ատեն, որ պլուխը լեցուի, աչքին ձախ գարձող էջերուն հետ դրքին : Ըլլայ ամբողջական : Դատարկ պլուխը չի՛ կըր– նար օժանդակել ձեռքին : Ահա թէ ինչո՛ւ արուեստագէտներ կան, որ պէտք եղա– ծին չափ նկարիչ չեն : Նկարիչներ կան, որ պէտք եղածին չափ արուեստագէտ չեն : Երկուքն ալ կը ստեղծագործեն : Մէկուն ներքին հուրին դիտակցական խո– յանքը յաւիտենականութիւնը կը հարցա– տացնէ, միւսին անհատականութեան սեղմ ծաւալը իր ժամանակին մէջ կը մը– նայ, իզմերու ընձեռած արտայայտու – թեան միջոցներով, որոնք զեղապիտակի ապատամբութիւններ են : Անոնց չատերուն մէջ ոգին կը ժամադրուի սրտին հետ, երբ հայեացքը միանայ ներհայեացքին, առաջինով ձեւակերպելու, երկրորդով իմաստաւորելու համար գործը, որ թէ – ւածէ կերպաւոր, բանաւոր եւ ձայնաւոր արուեստներու դաշնակութեան մէջ, տեղ գրաւէ « կոչեցեալ »ներու չարքին մէջ : Բայց, կան անհատական իզմեր ալ կամ անհատներ՝ իզմերը ի մի ձուլող : Անոնց– մէ նկարիչներու ամէնէն տարօրինակը· « Ես չեմ փնտռեր, կը գտնեմ »ի նման մտածումներով ապչեցուցիչին ձգտող Փիքասօ : Եթէ անոր « Լուացուող կիներ – ը »ու չարքը ստորագրած ըլլար նոյնիսկ ծանօթ նկարիչ մը, յիմարանոցի ճամբան ցոյց կուտային : Այդ ստորագրութեան ցոյց կուտան թանգարանի ճամբան : Որ– քա՛ն այլանդակութիւններ կան թանգա – րաններու մէջ, ստորագրութեան գամե – րով մեր պատերէն կախուած :

Հասկնալը իրապէս հեռո՞ւ է հասկնա– լէն : Ո՛չ : Տարօրինակին հետաքրքրու – թիւնն է ապչեցուցիչին մէջ, որ բռնած է հասկնալուն տեղը, յատկապէս անկեր – պարան արուեստի մայրաքաղաքին մէջ, ուր նկարչութիւնը դադրած է մարդկա – յին արժանապատուութիւն ըլլալէ : Կը թուի Նոր Աշխարհին, թէ իմաստուն եւ զգայուն Եւրոպան քնարեր հաշիշ առած, աւանդութեան մէջ մրափող հնութիւն մըն է այլեւս, կարեկցութեան արժանի, որուն կ'ուզէ ներարկել չիճուկը թարմա– ցնող ուիչին, որ վերստանայ կորուսեալ երիտասարդութիւնը նուէրովն իր փափ եւ օփ « արուեստ »ներու խեղկատակու– թիւններուն :

« Արուեստը, արժանի է մարդոց սիրոյն եւ յարգանքին· երբ կը խօսի բոլոր մար– դոց, ոչ թէ քանի մը իմաստասէրներու մի– այն », (Ռոմէն Ռոլան) :

ԶԱՐԵՀ ՄՈՒՐԱՖԵԱՆ

1978Լ «ԾԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹՄԷՋԷՆ

Պատրաստեց՝ ԿԱՐՕ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

« Բարեկամութեան, բարի դրացնու – թեան եւ գործակցութեան սկզբունքներու վրայ հիմնուած փաստաթուղթ »ի մը ստորագրութիւն : Ահաւասիկ էճէվիտ Մոսկուա այցելութեան արդիւնքը : Այցե– լութիւն մը որ կը մտահոգէ Արեւմուտքը որու գլխաւոր բերդն է Թուրքիա : Երկ– րէն ներս անիշխանութիւնը կը չարու – նակուի : Պոլսոյ գրաւման տարեդարձին առթիւ, օրուան նշանախօսքն է մեծ քա– ղաքներուն մէջ՝ «փրկութեան միակ ճամ– բան, մահմետական Թուրքիա»ն է : Արե– ւելեան Անատոլուի մէջ եւս կացութիւնը բաւական մտահոգիչ է եւ էճէվիտ կ'ներ– թայ արեւելեան Անատոլու, ճամբորդու– թիւն մը որ նախընթացը չունի : էճէ– վիտ Փիւրաերուն կը խոստանայ ինչ որ Թուրքիան չունի, այսինքն՝ « քաղաքա – կրթութեան բարիքները » : Հաչուելիքիր մը : Թուրքիոյ մէջ Յունուար 1ին ի վեր 2359 միջադէպ որոնց 1284ը զինեալ եղեռ– նափորձ, 299 մեռեալ եւ 2442 վիրաւոր : 165 հոլաբռի :

Պարսից Շահը կրկին ապառնալիքներու ենթակայ եւ ներքին խռովութիւնները չեն դադրիր : Կրօնական ընդվզումութիւնը Ղոմի գոհերուն ի յիշատակ կը հռչակէ սուգի օր մը :

Ահաբեկչական արարք : Մատրիտի մէջ, Թուրք դեսպանին կինը, աներձագը եւ կառքին վարորդը կը սպաննուին : Մա – հափորձին տէր կ'ըլլայ « Հայաստանի Ազատագրման համար Հայկ· Գազանի Բանակ »ը :

Մատրիտէն Լիբանան : Կը սպաննուի Թոնի Ֆրանժիէ, կինը եւ երեք տարեկան աղջիկը : Այս արարքը աւելի կը սաստ – կացնէ կռիւները : Իսրայէլ « փորձ » կ'ը– նէ հարաւ· Լիբանանէն քաշուելու :

Մոսկուա – Ուաշինկթըն յարաբերու– թիւնները այնքան ալ ջերմ չեն, բայց հռչակաւոր կռիմամարիկ Մոհամէտ Ալի սիրալիր ընդունելութեան կ'արժանանայ Բրեժնեւի կողմէ :

Արժանթինա՛ – Արժանթինա՛ : Այո, Արժանթինը զարձաւ Ֆութպոլի համաշ– խարհային ախոյեան, պարտութեան մատնելով աւարտական խաղին մէջ Հո– լանտան (3–1) : Այս յաղթանակը եթէ կրնար ըլլալ ազատութեան յաղթանակը երկրին մէջ, այս Մունտիալը դրական բան մը բերած կ'ըլլար մարդկութեան :

Իտալիան տաղնապէ տաղնապ : Հան – րապետութեան նախագահը՝ Լէոնէ կը հրաժարի : Սպասենք յաջորդին : Թորլ – նոյի մէջ, Ոճրային Աշխարհը յաջողեցաւ երկար չաբաթներէ յետոյ վերջացնել « կարմիր զօրագունդերու » գտասպա – րութիւնը : Քուրչիո 15 տարուան բան– տարկութեան դատապարտուեցաւ :

Թիւ մը : Երկու միլիոն Քամպոճցի ջարդուած վերջին երեք տարուան ըն – թացքին :

Երկրաշարժ Սելանիկի մէջ : Անմասն չեն մեր հայրենակիցները : Բայց վնաս– ները մխայն նիւթական են :

Գ· Աչխարհամարտը սկսա՞ծ է : Նա – խագահ Սենկոր կ'ըսէ այո : Անկոլայի մէջ :

Ծանօթ եւ սիրելի անուն մը հայ ժո– ղովուրդին, Աբմին Վեկնէր կը մեռնի Հռոմի մէջ :

ՖՐԱՆՍԱ

2001ին Ֆրանսան պէտք է լաւ վիճակի մէջ ըլլայ, կ'ըսէ Հանրապետութեան Նա– խագահը իր ամէնէն երկար մամուլի ա– ռաւիսին մէջ : Իսկ ներկա՞ն : Շարունա– կել Պառի ընկերային եւ անտեսական քա– ղաքականութիւնը, գլխաւոր հեռանկար ունենալով ամբողջական աշխատանք ա– պահովել Ֆրանսացիներուն : Միջազգա – յին գետնի վրայ մեղմացումը պէտք է ամբողջական ըլլայ : Հակազդեցութիւն – նեը պէտք այս մամլոյ ասուլիսին, ըստ սովո– րականին, վերջակէտ :

Ժիսքար կատարեց երկու ճամբորդու – թիւններ : Առաջինը Գերեզկութեան կըղ– զիին մէջ ուր ապահովութեան արտա – կարգ միջոցներ ձեռք առնուեցան : Ժիս– քար չերչտեց թէ պահուրտուք չի խաղ – ցուիր քաղաքացիներու կամքին ապատ արտայայտութեան հետ : Նախագահը խոստացաւ անտեսական բարելաւումներ : Երկրորդ ճամբորդութիւնը՝ Սպանիա : 72 տարիէ ի վեր Ֆրանսայի Հանրապետու – թեան նախագահ մը չէր այցելած Սպա– նիա, վերջինը Էմիլ Լուպէն էր : Ժիսքար հոս ալ խոստումներ ըրաւ : Խոստացաւ որ Ֆրանսա զօրավիգ պիտի կանգնի Սպանիոյ անդամակցութեան Հասարակաց Շուկային :

Ցիմարապատում ահաբեկչական արարք մը : Վերսայլի պալատին ձախ թեւը քան– դուած, հսկայ վնասներ : Երեք սրահ քանդուած, եօթը ուրիշներ աւերակ, բազմաթիւ պատուհաններ անհետացած հը– րոյ ճարակ ըլլալով : Հինգ միլիոն կը հաչուեն նորոգութեան ծախքերը :

Օրաթերթ մը եւս մարեցաւ ու անոր հետ արտայայտութեան մը ազատութիւ– նը : Քոթիտիէն որ Փարի տեսակէտի ան– կախ մամուլ մըն էր, չկրցաւ տոկալ : Ֆրանսայի մէջ մամուլին կացութիւնը ծանր է :

Ֆրանսան կը ծերանայ, այսինքն ծը– նունդներու թիւը կը նուազի : Նոյն երե– ւոյթն է բոլոր ճարտարարուեստականա – ցած երկիրներու մէջ :

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Հայաստանի ուսուցիչներուն 4րդ հա – մագումար : Վերջինը տեղի ունեցած էր 1968ին : Հայաստանի մէջ կան 1337 հանրակրթարաններ : Վերջին տասը տա– րիներու մէջ բացուած են 320 հազար տե– ղով աշակերտներու դպրոցներ, 1015 մանկամսուր եւ մանկապարտէզ եւ 135 դասագիրք նոր բովանդակութեամբ լոյս տեսած են :

Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ երաժիշտ– ներու միջազգային համագումար, մաս – նակցութեամբ չուրջ քսան երկիրներէ ե– կած 80 երաժիշտներու եւ արուեստա – գէտներու : Մոսկուայի հեռատեսիլը յա– տուկ հաղորդում մը նուիրած է Հայաս– տանի երաժշտական արուեստին :

Հայրենի արուեստագէտներ՝ դերասան, երաժիշտ, մշակոյթի գործիչներ Ցոր – դանանի եւ Պաղտատի մէջ : Հայաստանի պետական պարախումբը Ուրալի մէջ, ու տուած է քսան ելոյթ : Լենինականի պա– րախումբը իր կարգին ելոյթ ունեցաւ Համպուրկի մէջ :

Հին սովորութիւն մը : Տարեկան տյց Սա– յաթ Նովայի յիրիմին, Թիֆլիս : Աւան– դութեան հիմը դրած է Ցուվհ· Թուման– եան : Քանի Թիֆլիս ենք, 1978ին կը լրա– նայ Թիֆլիսի Շահումեան, հայկական թատրոնի 120ամեակը :

« Անաղարտ պահենք մեր մայրենին », ձայնը կուգայ, այո, Հայաստանէն, « Գրական թերթ » չաբաթաթերթէն դրա– պետուհի Աղաւնիի գրչով : Օրինակ մը : Գիտէք ինչպէս կ'ըսուի « մուշտակ » ե– րեւանի խանութներու մէջ՝ « ցիպիյկա » : Գացէք ու գնեցէք մուշտակ եթէ կրնաք :

Վիկտոր Համբարձումեան ընտրուեցաւ ընկեր – անդամ Ֆրանսայի Գիտութեանց Ակադեմիային :

Ճարտ· Սուրէն Պետրոսեանի պրպը – տումներու եւ յայտնագործութիւններու արդիւնքները մասնագէտները կը համա – րին դիտութեան համար թանկագին տե– ղեկութիւններ :

Ըստ Ինթերնէյշընըլ Հերըլտ Թրիպիւ – նի, ներկայիս Հայաստան աւելի ժողո– վուրդ կը կորսնցնէ արտագաղթով քան կ'ընդունի ներգաղթով : Վերջին երկու

տարիներուն 3152 հոգի Միացեալ Նա – հանգներ գաղթած են: Մրցանիչ մը որուն կարիքը չունինք:

Ծանօթ թուաբանագէտ, Գիտութիւն – ներու Ակադեմիայի անդամ՝ Տոքթ. փրոֆ. Սրտաչէս Շահինեան եւ պատմա – բան Բարութիւն Թուրչեան մեռան Երե – ւանի մէջ:

Մարզական: Լենինականի « Շէրակ »ը պիտի փոխարինէ Երեւանի « Արարա – տը° »: Շէրակ ոտնագնդակի խորհրդա – յին ախոյենութեան երկրորդ դասակար – կը պատկանի եւ 18 մրցումներէ եառք պիտի կը պատկանի եւ 18 մրցումներէ եառք կը գրաւէ դասաւորման գլուխը: Իսկ Ա – րարատ Յունիսին արձանագրեց 3 պար – տութիւն եւ մէկ հաւասար խաղ: Արա – րատ յաղթանակ մը չէ ունեցած եւ չատ փափուկ կացութեան մէջ է: Ծան – րաբարձութեան Եւրոպայի Ախոյենու – թեան մրցումներուն երեք հայ մարզիկ – ներ, որոնք մաս կը կազմեն Խորհ. Միու – թեան խումբին, իրենց ծանրութեան դա – սակարգին մէջ առաջին տեղը գրաւեցին: Աշխարհի ախոյեան եւ նաեւ Եւրոպայի՝ Եուրի Վարդանեան, Վարդան Մելիտոս – եան եւ Սերգէյ Առաքելով:

Հայկական քոնեակի նոր չուկայ մը՝ Միացեալ Նահանգները:

ՍՓԻՒՌՔ

Զոբս մայրաքաղաք: Վենետիկ, Լոն – տոն, Ժընեւ, Անթիլիաս:

Վենետիկ՝ համապատասխան նուիրուած հայ մշակոյթին, թեմա « Հայ մշակոյթը ընդմէջ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի »: Հա – մագումարին մասնակցեցան չուրջ չորս հոգի եւ իտալական կարգ մը քաղաքներէ դաս (Միլանո, Հռոմ, Փիզա) մասնա – գէտներ եկան Թեհրանէն, Պուտափեշտէն, փարիզէն, Օքսֆորտէն, Քլիվլէնտէն, Ֆրեզնոյէն: Համագումարը կազմակեր – պեց Վենետիկի համալսարանը եւ գոր – ծօն դեր ունեցան՝ համալսարանի Իրա – պական վարիչը, Վենետիկի նահան – գային Մշակութային Կրթական Կեդրո – նը, Միլանոյէն Փրոֆ. Ալփակօ Նովելլօ եւ Հ. Լեւոն Զէքիեան: Մասնակցողները այցելեցին Ս. Ղազար եւ հիւրասիրուե – ցան: Ընդունելութիւն տեղի ունեցաւ նաեւ Վենետիկի Նահանգային Վարչու – թեան կողմէ Պալլի պալատին մէջ:

Լոնտոն՝ ուր ժամանեց Ամենայն Հա – յոց Կաթողիկոսը Վազգէն Ա. փոխարէ – նելու համար պաշտօնական այցելութիւնը Քինթըրպըրիի Արք. ին Տոքթ. Տոնալտ Փոկանի: Պաշտօնական այցելութիւններ, ընդունելութիւնները, փոխ – յարաբերու – թիւններ, պատարագ Ս. Սարգիս եւ Ս. Պետրոս Հայաստանեայց եկեղեցիներու մէջ, հիւրասիրութիւններ՝ եղան Հայ – րապետին յայտագիրը Լոնտոնի մէջ:

Ապա Ժընեւ, ընդառաջելով Եկեղեցի – ներու Համաշխարհային Խորհուրդին ընդհ. քարտուղար՝ Տոքթ. Ֆիլիփ Փո – թէրի հրաւէրին: Հայրապետը իր կեցու – թեան օրերուն ընդունեցաւ Ժընեւի նա – հանգին պետական եւ կրօնական մարմին – ները եւ հանդիպումներ ունեցաւ Զուի – ցերահայ գաղութային եւ եկեղեցական մարմիններուն եւ այլ կազմակերպութիւն – ներուն հետ: Վազգէն Ա. առաւ մամուլի ասուլիս, Սիւիս – Ռոմանտ հեռատեսիլը մասնաւոր հաղորդում տուաւ: Հայրա – պետը պատարագեց Ս. Ցակոբ Հայաս – տանեայց եկեղեցւոյ մէջ եւ հիւրասիրը – ուեցաւ գաղութին կողմէ:

Անթիլիաս: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կա – թողիկոսութեան Ազգ. Ընդհ. ժողովը վերամշակեց Կիլիկեան Աթոռի կանոնա – դրութիւնը: Այս առթիւ, ժողովը իր աշ – խատանքներու ընթացքին տուաւ վարա – կիչ օրինակը ազգային պայծառատեսու – թեան, երբ վերջին տարիներուն ազգ. միասնականութեան իրագործումներուն վրայ, գումարեց յատուկ ժողովը 1965ի իր կանոնագրութեան 32րդ եւ 33րդ յօդուած – ներուն:

Այս կարեւոր դէպքերէն դուրս, սովո – րական կեանքը:

Մատրիտի մահափորձէն չտեսյ թերթա – կան մամուլը կրկին կը զբաղի Հայերով, հակահայ թշնամութիւնը նորէն այժմէա – կանութիւն ստանալով: Կարեւոր եւ մա – նաւանդ աննախընթաց տեսակցութիւն մը՝ Թուրքիոյ վարչապետը եւ Արմինիըն Ռիփորթըրի խմբագրապետը Է. Պօղոս – եան:

Փարիզի Նաւասարդ պարախումբը մեծ յաջողութիւն գտաւ Միւնիխի մէջ:

Շ. Շահնուրի « Նահանջը » բեմադրու – ուած, Պէյրութի մէջ:

Միլանոյի հայկ. գաղութը չի մոռնար իր ազգային դրուագները: Ապրիլեան ե – ղեռնի ոգեկոչում եւ Սարդարապատի 60 – ամեակի հանդիսութիւն: Նոյնպէս հիւ – րասիրութիւն հայրենիքէն ժամանած զբ – օսաշրջիկներու, որոնց կարգին քանաս – տեղծ Ռ. Դաւոյեան:

Գեղեցիկ արարք մը: Արաքսի Բրուտ – եան (Հոլիվուտ) մէկ միլիոն տոլարի կտակ մը կը ձգէ ՀՕՄին:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ընթացիկ գործունէութիւն:

Կեդրոնական Յանուց Միութիւնը կը կազմակերպէ գեղարուեստական ցերե – կոյթ նուիրուած հայ լեզուին: Ցաջող ձեռնարկ մը:

Ֆրանսահայ բողոքներու Ընկերակցու – թիւնը կ'ոգեկոչէ Վ. Թէքէեանի ծննդեան հարիւրամեակը: Այս առթիւ « Ցառաջ » կը նուիրէ բացառիկ թիւ մը Վ. Թէքէ – եանին:

Հրանտ – Սամուէլի « բացակայութեան տարեվիցը »: « Ցառաջ » թիւ մը կը նուի – րէ իր խմբագրին:

Ալֆորվիլի մէջ « բողոքի տողանցք » Ֆրանսական ոստիկանութեան կիրարկած դայթակղեցուցիչ եւ առեւլաւոռ արարք – ներու դէմ, Ապրիլ 24ի օրը Հայոց եկե – ղեցւոյ առջեւ:

Հայ Աբիներու Միութեան յիսնամեա – կին տարուան առթիւ զանազան ձեռ – նարկներ յատկապէս Փարիզ եւ Լիոն:

Մարսէյլի մէջ, Հայ Աբեղայներու Մի – ութիւնը կը տօնախմբէ իր հիմնադրու – թեան 45ամեակը:

Հայրենի երաժիշտներ՝ Առնօ Բաբա – ջանեան եւ Ե. Միրզոյեան Մարսէյլի Օփերայի բեմին վրայ:

Դպրոցական ամավերջի առթիւ մրցա – նակաբաշխութիւններ եւ հանդէսներ:

Մարզական: Ալֆորվիլի Հայ Մարզա – կանը կազմակերպեց իր երրորդ միջազ – գային պատանեկան խումբերու մրցում – ները, մասնակցութեամբ անուանի մեծ խումբերու, ֆրանսացի թէ օտար, երի – տասարդ կազմերու միջեւ: Իսիի Հայ Մար – քականը գեղեցիկ եղանակ մը վերջ, որ վերջացուց իր դասակարգին գլուխը, յա – ռաջիկայ չրջանին դասակարգ կը բար – ձրանայ: Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.–Աբծիւի ընդհանուր գործունէութիւնը լաւ արձա – գանգ կը գտնէ չրջանի հայ թէ օտար չըր – ջանակներուն մէջ: Իր կազմակերպած « Ժիւնիորներու թուրնուա »ին աւարտա – կան մրցումը գտաւ ժողովրդական չատ մեծ յաջողութիւն:

Տխրունի: Միչա Ագնաւուր եւ Ափեթիս Կապենց:

ԳԵՂԱՐԹԻ ԳԵՂԱՐԹ

Նիւ ՃըրՋիի մէջ կազմուած է ՀՕՄի նոր մասնաճիւղ մը, որուն նպատակն է գաղութի ազգային – մշակութային գար – գացման նպաստել: Այս առթիւ հաւա – քոյթ մը տեղի ունեցած է Դեկտ. 2ին, ի ներկայութեան 11 նորադիրներու, ըն – կերուհիներու, բարեկամներու եւ ՀՕՄի

ՅԱՌԱՋ
HARATCH
ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆԻ ՀԵՏ

Օգտուելով ճանաչուած պատմաբանի փարիզում գտնուելու բարեպատեհ առի – թից, Ուրբաթ, Յունուար 19ին, սոյն հանդիպումը կազմակերպել էր Հ. Բ. Ը. Մ.ի Փարիզի Տիկնանց Ցանձնախումբը Տոքթ. Խոի Ազամեանի նախագահու – թեամբ:

Նախաճեռնութեան յաջողութիւնն ա – կընյայտ էր արդէն երեկոյի հէնց սկզբ – ից, քանի որ Ալէք Մանուկեան սրահը լեցուն էր ունկնդիրներով: Ցատալի էր մխայն, որ ինչպէս եւ յաճախ նման պա – րագաներում, դահլիճում գերակչռողը աւագ սերունդն էր:

Անտեսելով վատառողջ վիճակը (փա – րիզեան այս անհիւրընկալ ձմեռը պրո – ֆեսորին էլ չէր խնայել) յարգարժան գիտնականը իր կնոջ եւ բարեկամների հետ մէկտեղ ժամանեց ճիշդ պայմանա – ւորուած ժամին:

Հակիրճ ձեւով բանախօսին ներկայաց – րեց Տիկ. Գործունեանը:

Ըստ յայտարարուած օրակարգի դա – սախօսութեան նիւթը պէտք է լինէր « Հայագիտութեան համաչխարհային նը – շանակութիւնը »: Անկեղծ լինելու համար նչենք, որ այս խորագիրը տողերիս հե – ղինակին ինչ որ չափով խրտնեցուցիչ կամ կասկածելի թուաց (հասկանանք յա – րուցողը ոչ թէ բանախօսի ունակութիւնն էր, այլ նման մի երեկոյի համար նիւթի ծաւալային համապատասխանութիւնը): Այս տեսակէտից էլ հաճելի էր, որ բա – նախօսը իր ելոյթը սկսեց հէնց խորա – գրից, պարզաբանելով, որ խօսելու է Բագրատունիներու թագաւորութեան պատմութեան մասին, իսկ հայագիտու – թեան նշանակութիւնը անդրադառնալու է միայն վերջում, մի քանի խօսքով:

Կարծում ենք, որ ներկաների համար հաճելի անակնկալ էր այն, որ պրոֆե – սորը իր դասախօսութիւնը նախապատ – րաստել էր սահուն եւ դեղեցիկ արեւ – մտահայերէնով:

Վերջում չնորհակալական խօսքով հան – դէս եկաւ Տոքթ. Խ. Ազամեանը (Ֆրան – սերէն):

Անկեղծ եւ ջերմ էր վերջինիս կոչը – հայերէն խօսել եւ երեխաների համար զանազան պատկերազարդ պատմութիւն – ներ (բանդ դեսինէ) կարդալու փոխա – րէն, Հայոց պատմութեան դրուագներ պատմել:

Հ. ԳԵՂԱՄԵԱՆ

Կեդր. Վարչութեան ներկայացուցիչ Ա. Փափազեանի: Բացումը կատարած է ըն – կերուհի Ց. Թերճանեան: Ա. Փափազեան տուած է ՀՕՄի պատմականը եւ նպա – տակը:

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԸ ԱՄՊԻ ԻՐԱԽՈՒՄ

4.

— Հեռանանք անվերադարձ, հարցրեց Ներսէհ Զաւուշը:

— Ցամենայն դէպս, մինչեւ պատե – րազմն աւարտուի: Հազիւ թէ այս լեռ – ները, որ ձերն են, ձեզ տրուի: Դուք վաճառուած էք:

Սա արդէն սոսկալի էր: Ներսէհ Զա – վուշը հաւատացած էր, որ բէյը ասում է ահեղ ճշմարտութիւնը: Ոչ մի ուժ ու նպատակ չէր կարող այս մարդուն չեղել ճշմարիտ լինելուց:

— Այդ դէպքում, ասաց Ներսէհ Զա – վուշը: Մենք նորից, նոր թափով վրէժ – խնդիր կը մղանք մեր ազգն ու հայրենիքը կործանողներից:

— Դա արդար բան է, սակայն մինչեւ ե՞րբ, հարցրեց բէյը:

— Մինչեւ մեզանից ոչ մէկը կենդանի չմնայ:

Այս պատասխանը տուեց Աղաւնի ու ծիծաղեց բարձր: Ալի Միւնիր բէյը ցն – ցուեց՝ երկնային ոգի՞ է կանգնած իր դիմացը: Եւ ինչո՞ւ է այդ կինն այդպէս նայում իրեն: Սոսկալի է նրա հայեացքը: Դա խիղճ է այրում: Աղաւնին նորից խօսեց.

— Ես ձեր եղբօր՝ Քեմալ բէյի զոհն եմ, բէյ աղա: Նա ցանկացաւ սպանել իմ հոգին: Սակայն ահա ես կամ: Մի՞թէ, իրօք, ամէն ինչ կորած է մեզ համար:

Ալի Միւնիր բէյի դատարկ թեւքը ան – զօր կախուել էր դեմնին:

— Գրեթէ այո, աղջիկս: Ցամենայն դէպս ձեզ համար չատ բան կորած է ան – դարձ:

Ներսէհ Զաւուշը վեր կացաւ: Նա բէ – յին հրաւիրեց իր քողտիկը:

Ներս մտան միայն երկուսով: Նատե – ցին, սպասեցին միմեանց մտքերի բաց – ուելուն: Սակայն երկուսին էլ գրեթէ նոյն մտահոգութիւնն էր պաշարել: Դա երկրի դժբախտ կացութիւնն էր: Ինչ արին այդ Երիտթուրքեր կոչուած կուսակցութեան պարագլուխները՝ հայ ժողովրդի հետ: Ազատութիւն ու հաւասարութիւն հռչա – կելով, այդ հրապոյրներով խաբելով ժո – ղովրդին, նրանք զաւթեցին իշխանութիւ – նը: Եւ հէնց յաջորդ օրն էլ դրժեցին ի – րենց երդումները ու ուխտը, այն որ Թուրքիայում բոլոր ազգերը կ'ապրեն իրաւահաւասար, կը վերացուեն հա – ւատի ու ցեղային խտրութիւնը:

— Բայց ամէն ինչ խօսքով եղաւ, գոր – ծով՝ ոչ, ասաց Ալի Միւնիր բէյը:

Ներսէհ Զաւուշը կարծես չլսեց նրան: Զուզեց բարեկամին դառնացնել, ասելով, որ դժբախտաբար նաեւ գործով եղաւ՝ հայ ժողովրդի տեղահանութիւնն ու ջար – դը, ցեղասպանութիւնը: Այդ լաւ գիտէր նաեւ ինքը՝ բէյը, ուրեմն, ինչո՞ւ քրքրել նրա ցաւած սիրտը եւս: Տեղահանու – թիւնը Թալաաթի գլխաւորած կառավա – րութեան սոսկալի ոճիրն էր: Փաշաների եռապետութիւնը աշխարհի ականջները լցրեց հոտած բրդով՝ « Հայերին տեղա – փոխելը, տեղահանելը դէպի Արաբիա, սոսկ կարգապահութեան վերականգնում է, — ամէն միջոցներով դուռում, դրսում, աղմկում էին նրանք: — Դրանով մենք ապահովում ենք Հայերին՝ տեղական բը – նակչութեան հնարաւոր խժդժութիւննե – րից: Ոչ մի ջարդ չի եղել ու չկայ »: Այ – սպէս էին խաբում ամ պատահէր, նոյնիսկ կարեկցանք էին առաջանում իրենց նը – կատմամբ՝ ահա նայեցէք, Հայերը փի – դայական խմբեր են կազմակերպել ու վնասում են մեզ: Այս կեղծաւորութեան ու խաբէութեան տակ դնում էին մահա – ցու ռումբը՝ կրօնական մոլեռանդութեան վայրագութեան կոչը՝ « Ջիհա՛դ, Ջի – հա՛դ »՝ սրբազան պատերազմ քրիստոն – եայ անհաւատների դէմ: Իսկ այդ սըր – բազանը դարձաւ կեղտոտ ցեղասպանու – թիւն:

— Այդպէս է, գլուխը ծանրօրէն թա – փահարեց Ալի Միւնիր բէյը: Երեւի Աստ – ծու ստեղծած աշխարհում նման ստոր արարք չի տեսել մարդկութիւնը իր ծըն – ունդ օրից: Սուլթան Աբդուլ Համիդին փոխարինեց Մեհմէդ հինգերորդ կոչեց – եալը, որ Թալաաթի ձեռքին կօշիկ մաք – րելու լաթի կտոր է: Իշխանութիւնը չա – րագործ Թալաաթի ձեռքին է:

ՍԵՐՕ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(239 – Շար.)

Այրի Տիկին Ռոզի Շահվերդեան, Տէր եւ Տիկին Տանիէլ Անէ եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Րաֆֆի Մխաքեան եւ զաւակները, այրի Տիկին Ամբրա Ղազերեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկ· Խոտւար Մըրեան, զաւակներն ու թոռները, այրի Տիկին Ոսկան Փիլիկեան, զաւակներն ու թոռները, Տիկին Լիւսի Սթորմէյէօր եւ զաւակները, այրի Տիկին Ժերմէն Եար – մոք, Պ· Մաքսուտ Պէրպէրեան, այրի Տիկին Յովհաննէս Կիւրճիպլիեան, այրի Տիկին Միհրան Պէրպէրեան եւ համայն Մխաքեան եւ Անէ ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր, մօրեղբօր, զարմիկին եւ աղգականին՝

ԹՈՐԳՈՄ-ՊԵՏՐՈՍ ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆԻ

արկածալի մահը, որ պատահեցաւ Նիս, 68 տարեկանին։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երեքշաբթի, Յունուար 30, ժամը 13·45ին Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Մէզոն – Լաֆիթի գերեզմանատան ընտանեկան դամբարանը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՅԱՒԱՋ· — Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Էտուար Խըտըրեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱՀԱՆԻ Կապոյտ Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ ընկերուհիները փետրուար 5, երկուշաբթի ժամը 2ին Ահարոնեան ակումբին մէջ։ Վարչութիւնս յատկապէս կը փափաքի բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը, ունենալով շատ կարեւոր օրակարգ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տիկին Նուարդ Պատմաճեան 100 ֆր· կը նուիրէ «Յառաջ»ին առ ի գնահատութիւն Խաչիկ Թէօլէօլեանի այնքան չահեկան յօդուածաշարքին։

×

Վենէսէնէն՝ Տիկին Նազըշքարեան 70 ֆր· կը նուիրէ։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Ռընաժէն ընկ· Վ· Խաչատուրեան, մեր անմոռանալի խմբագրապետ ընկ· Շաւարշ Մխաքեանի մահուան 22րդ տարելիցին առթիւ 50 ֆր· կը նուիրէ իր այնքան սիրելի ուսուցչապետ՝ «Յառաջ»ին, որուվհետեւ եթէ այսօր այսքան կը գրէ սեւով ճերմակի վրայ ինք սորվեցուց եւ իր գրիչը կը պատկանի «Յառաջ»ին։

ՄԱՐՍԼԻԶ

ՃԱՇ

Կապ· Խաչի Սէն–Ժեռոմի մասնաճիւղին ճաշը կիրակի, փետր· 4, ժամը 13ին Հայ Մշ· Տան Վասպուրական սրահը (12 Ռիւ Սէն–Պազիլ)։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Տիկ· Ամմինէ Կարապետեան կը նուիրէ 50 ֆր· Հայ Կարմիր Խաչի օգափոխութեան կայանը ընդարձակելու նպատակին, իր ողբացեալ ամուսնոյն յիշատակին։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՆԱՐԵԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

38, route de Collonges
69450 ST. CYR AU MONT D'OR (LYON)
Tél. : 47-28-65

Կիրակի, փետր· 4, ժամը 16ին, տեղի պիտի ունենայ 1979ի համար ծրագրուած հայագիտական չարք մը բանախօսութեանց բացումը։ Կը բանախօսէ

ՆԵՐՍԷՍ Ծ· Վ· ՍԵԹԵԱՆ

վերատեսուչ Հռոմի Լևոնեան վարժարանի

Նիւթը՝ Հայերը կիլիկիոյ մէջ։

1· Քաղաքական անցուդարձերը,

2· Գրական եւ գեղարուեստական զարթօնքը,

3· Վաւերաթուղթեր՝ չարժանկարով եւ գունաւոր նկարներու լուսարձակումով։

— Բոլոր ազգայինները հրաւիրուած են մասնակցելու նոյն օրուան ժամը 11ի պատարագին եւ ժամը 13ի ճաշին։

— Յառաջիկայ բանախօսութիւնները յաջորդաբար կը ծանուցուին։

ՀԱՅԿ· ԲԱՐԵԳ· ԸՆԴՀ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՀԱՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՃԱՇ

Ի պատիւ Հ· Բ· Ը· Մ·ի Ֆրանսայի Շրջ· Յանձ·ի նորընտիր նախագահ Պ· ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒՔԵԱՆի

իր Վալանս այցելութեան առթիւ, կիրակի, փետր· 4, ժամը 12·30ին, Միութեան Ե· Հիւսիսեան սրահին մէջ։

6, Rue Faventine — VALENCE

Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, մասնակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31։

ԿՐԸՆՈՂԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապ· Խաչի Կրընոպլի մասնաճիւղին կողմէ, Շաբաթ, փետր· 3 ժամը 21էն սկսեալ, Օթէլ Սոֆիթէլի չքեղ սրահին մէջ, մասնակցութեամբ ծաղկեայ ժաքեանի խանդավառ նուագախումբին։ Հայկական ջերմ մթնոլորտ։

Grande Soirée Dansante

Organisée par l'Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël
Samedi 17 Février de 21 heures à l'aube, au MERIDIEN (Porte Maillot)
Participation :

Les Tziganes IVANOVITCH
Chanteurs : NORAIR — SOUREN
Animée par BERNARD DEDEDJIAN et son orchestre
Entrée 50 F. — Tarif réduit aux étudiants
BAR — BUFFET

RESERVATION :
Gasparian —236-48-19 Kaprielian — 508-08-70

ARMÉNIE 1979
OPTIMA Tours

CETTE ANNEE 4 FORMULES :	CALENDRIER
Première Formule = 12 jours.	06 au 17 Avril
2 jours MOSCOU — Aller-Retour.	18 au 29 Mai
10 jours EREVAN	15 au 26 Juin
	15 au 28 Juin
Deuxième Formule = 14 jours	13 au 26 JUILLET
2 jours MOSCOU	20 Juillet au 02 Août
12 jours EREVAN	03 au 16 Août
	07 au 20 Septembre
Troisième Formule = 16 jours :	27 Juillet au 11 Août
2 jours MOSCOU	03 au 18 Août
14 jours EREVAN	24 Août au 08 Septembre
	31 Août au 15 Septembre
Quatrième Formule = 13 jours	18 au 30 Mai
MOSCOU - ARMENIE	13 au 25 Juillet
GEORGIE - LENINGRAD	24 Août au 5 Septembre

Avec logements hôtels première classe (Arménia ou Ani à Erévan) pension complète — excursions quotidiennes. — Cette année de nombreuses et *nouvelles excursions*

Tous nos groupes sont accompagnés par des spécialistes.
(*Pour inscription par groupes de* 10, *nous consulter*).
RENSEIGNEMENTS - INSCRIPTIONS :

Sonia Coumryantz
OPTIMA Tours
75003 PARIS
67, rue Quincampoix (angle rue Rambuteau) — Tél. 274-27-20
Métro : Rambuteau ou Etienne Marcel
Lic. A 946 (Agence agrée INTOURIST)
Telex : 211 324 F.

sevan voyages Sarkissian Varoujan vous propose
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԵՒ ՍՐԲԱՎԱՅՐԵՐԸ
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՑՈՑ ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ
Pâques aux Lieux Saints

Du 19 au 27 Avril 1979
Départ en avion de Paris, Lyon et Marseille
Accompagné par M. SARKISSIAN Varoujan
Prix par personne : 3700 Frs.
Փափաքողներուն համար բնակութեան կարելիութիւն պատրիարքարանը՝ մատչելի գիներով։
Comprenant :
— Le transport aérien en classe économique par Air-France
— Logement en chambre double, hôtels 4 étoiles, en pension complète.
— Les transferts et des excursions à Jerusalem et en Galilée
Renseignements et Inscriptions :

A LYON
sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS
saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e étage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

AVEC LE CONCOURS DE
AÉROFLOT - INTOURIST - Havas-Voyages
JACQUES CHELELEKIAN vous propose
au départ de MARSEILLE
des VOYAGES-ARMENIE

MOSCOU - EREVAN
2 nuits 12 jours
PRIX 3750 F.
DEPART
Vendredi 9 Mars
Jeudi 22 Mars
Prix comprenant : Transport aérien — Transferts — Séjour hôtel 1er classe en chambre 2 lits — Pension complète — Visites et excursions selon programme — Visa — Assurances.

Renseignements et réservations
Jacques CHELELEKIAN
87 la Canebière 13001 MARSEILLE
tél. (91) 95 90 12

et toutes agences HAVAS-VOYAGES de France
Org. Lic. 97

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
30
MARDI
30 JANVIER
1979

ՀԱՅՐԱՆԴԷՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE NUMERO 1,80 F.

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — C.C.P. Paris 15069-82 E
Fondé en 1925 — 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա	Տար· 230 Ֆ·	Վեցամսեայ	125 Ֆ·
Արտասահման	Տար· 260 Ֆ·	Հատը	1 Ֆ· 80

54ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 14·304

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

54e ANNÉE — N° 14.304

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱՄ

(ՄԱՀՈՒԱՆ 60ԱՄԵԱԿ)

— o —

Ան՛ուն մը, որ եթէ մէկ կողմէ ամբողջ ժամանակաշրջան մը կը խորհրդանշէ, միւս կողմէ նաեւ իր ա ն ջ ն ջ ե լ ի կնիքը կը դրոշմէ անոր վրայ : Այսպէս եղած են ու պիտի չարունակեն մնալ բոլոր բացառիկ դէմքերը : Անոնք, որոնք երկաթեայ կամքով, աննուաճ ո– գիով, քաղաքական ու պետական հորի– զոններու լայն մտապատկերով եւ, մա– նաւանդ, գաղափարի մը, դատի մը սպա– սարկու ըլլալու եռուն կիրքով, ասպա– րէզ կ'իջնեն եւ չատ չուտով կը դառնան կեդրոնական ուժ՝ կազմակերպչական արտակարգ ընդունակութիւններով :

Հայ ազատագրական չարժումը բանակ մը նուիրեալներ հրապարակ հանեց : Անձ– նազոհներուն թիւը սահման եւ կշիռ չու– նեցաւ : Ասոր մէջ փաղանգ կազմեցին մեծ անհատականութիւնները՝ մարտիկ, գործիչ, յեղափոխական ընդհանուր բա – ռով : Տարերային բռնկումներուն մէջ ղէնքերու սահմանումներ չեն կրնար ըլ – լալ : Փամփուշտն ալ իր վրկարար խօս– քը կ'արձակէ ռումբին կողքին : Այս այս– պէս ըլլալով հանդերձ, պէտք է ընդու– նիլ, թէ ժամանակէ ժամանակ, մարդ – կանց խոր տազնապներուն, վերիվայ – րումներուն, ճակատագրական պահերու ընթացքին, պատմութեան անիւը չրջող անուններ ասպարէզ կը կարզան բոլորին :

Երբորդութիւնը վկայ : Նոյնպէս Արամ Մանուկեանը :

Սիւնեաց աշխարհին երբեմնի խոնարհ զաւակը, մեր ժողովուրդին ամէնէն մե– ծամեայ պահերուն յաջողեցաւ իր անպարա– զիծ հոգիին գրաւիչ տեսիլքին տակ պա– հել յուսաբեկ զանգուածները : Վասպու – րականէն մինչեւ Արարատեան դաշտ : Վարագի լուսաւոր հնոցէն մինչեւ Վա – ղարշապատի հոգեւոր կեդրոնը : Ի 1915 Ապրիլէն 1918ի Մայիսեան օրերը :

Վկայ՝ Վանը, ուր ինքնապաշտպանու– թեան անսանձելի թափը արտակարգ տա– րողութիւն ստացաւ՝ Արամի հզօր չուն– չին տակ : Վկայ մանաւանդ Սարդարա – պատը, ուր իշխեց անոր դէպի ռազմա – ճակատ հրաւիրող կոչը : Շմորած, ու – ղեկորոյս բազմութիւնները, իրենց իսկ ընտրած « ղեկտատոր »ին արձակած վը– ճիռներուն, մարտահրաւէրներուն ան – սալով՝ անխորտակելի թումբ մը բար – ձրացուցին արշաւող թուրք հորդաներուն առջեւ : Այնպէս, ինչպէս ըրած էին Շա– միրամի պատմական բերդին տակ՝ ձեվ– տէթի դարանակալ հրոսակներուն դի – մաց :

Պահ մը առաջ՝ Թրքական չղթայով օ– ղակուած, թաթարական հարուածներով թիկունքէն խոցուած երկիր մը, մէկ օ– րէն միւսը դիմագիծ փոխեց : Բացուեցաւ Մայիսեան արշալոյսը : Հռչակուեցաւ Հայաստանի անկախ, ազատ Հանրապե – տութիւնը :

Վասպուրականի մէջ արդէն սաղմերը դրուած էին հայ պետականութեան : Վա– նի ազատագրումէն անմիջապէս ետք : 1915 Մայիսին : Արամի նահանգապետու – թեան օրերուն : Շարժման մէջ մտած էր կառավարական մեքենան, իր այլազան երեսներով՝ դեռ թնդանօթներուն որոտը չդադրած : Երեւանի մէջ եւս Արամ առա– ջին իսկ օրէն պարտականութեան գլուխն էր անցած : Նախ պատուհասել սրընթաց արշաւող թշնամին : Կեցնել քաղաքին դուռներուն առջեւ : Ապա հիմնաքարը դնել մեր այսօրուան կառոյնին եւ վաղ– ուան մեծ յոյսին... — Հայկական պետա – կանութեան :

Ցեղափոխական խլրդային աշխատանք– ներէն մինչեւ հերոսամարտերու կազմա– կերպում, պետականութեան սաղմնաւո – րում՝ Արամ մնաց այն գերիչխան դէմ – քը, որուն լուսաւոր նայուածքին տակ բազմութիւնները խլրտալով նոր դարա – շրջան մը կերտեցին իրենց համար : Ցեա– նորդներուն համար՝ ապագայի վառ հե– ռանկարներով :

Արամի մահուան 60ամեակին առթիւ, հարկ կա՞յ յիշեցնելու, թէ սերունդները իրենց հոգեկան սնունդը պէտք է առնեն անցեալի դէմքերէն, պատմութեան թը– ւականներէն :

Արամներն ունենալով իրրեւ օրինակ :

Ժ· Մ·

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ԽՈՄԷՅՆԻ ԹԵՀՐԱՆ ՉԳՆԱՑ ՊԱԽԹԻԱՐ ՓԱՐԻԶ ՉԵԿԱՒ

ԿԻՐԱԿԻ՝ ԾԱՆՐ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՉՈՀԵՐ ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԷՋ

Որեւէ օրաթերթ, նոյնիսկ ամէնէն ար– դիական հաղորդակցութեան միջոցներով օժտուած, կրնայ վստահ ըլլալ, որ Պարս– կաստանի մասին իր տուած « վերջին լուրը » կը համապատասխանէ իրական կացութեան : Արդարեւ, ամէն ժամ, եթէ ոչ ժամը քանի մը անգամ, նոր յեղա – շրջումներ տակնուվրայ կ'ընեն նախա – տեսութիւնները եւ լրագրողներու մեկ – նաբանութիւններն ու թերթերու խմբա – գրականները ժամանակավրէպ կը դառ – նան : Այս իսկ պատճառով պարտինք ճշդել թէ ստորեւ տրուած լուրերը կը համապատասխանէին Երկուշաբթի առա – ւօտեան ժամը 11ի կացութեան :

Նախապէս Ուրբաթ գիշերէն մինչեւ Երկուշաբթի առտու տեսակ – տեսակ լու– րեր հասած էին, մէկը միւսը հերքող, մէկը միւսին հակասող : Այսպէս նախ կը յայտնուէր թէ Այաթոլա Խոմէյնի կի – րակի ալ Թեհրան պիտի չերթայ « թեհ– ռան » արդելքներու պատճառով : Հազիւ լրագրող եւ թղթակից կը սկսէին այս լուրին իմաստն ու տարողութիւնը վեր – լուծել աճապարանքով յայտնելով նաեւ թէ Պախթիար հող կը չահի, թէ Խոմէյ– նի օրէ օր քիչ մը աւելի կը « պարտուի » երբ, կիրակի կը հասնէր ուրիշ լուր մը՝ Խոմէյնի Թեհրան չերթար, բայց Պախ – թիար փարիզ կուգայ : Կը ճշդուէր նոյն– իսկ թէ Պարսկաստանի նախարարապետը Օռլիի օդակայանը կը հասնէր Երկու – շաբթի առտու ժամը 9·15ին : Միւժա – մանակ սակայն Ֆրանսայի պատմական դարձած Նէօֆլը լը Շաթօի իր ապարան– քին մէջ, Խոմէյնի մամուլի ասուլիս մը կուտար, ըսելու համար թէ ինք Պախ – թիարը կ'ընդունի միայն եթէ հրաժա – րականը տայ քանի « ապօրինի » մարդ մըն է եւ օրինաւորութիւնը չի ներկա – յացներ : Բայց եւ այնպէս Պախթիարի դաշը չէր հերքուեր : Լրագրող եւ թըղ– թակից կրկին կը սկսէին մեկնաբանու – թեանց մէջ իյնալ եւ այս անգամ դրուա– տիքը հիւսել Պախթիարի, որ, ինչ որ ալ ըլլան տեսակէտները, ցոյց տուաւ թէ քաջ մարդ մըն է : Իր ծրագիրը յստակ է, կ'ուզէ առաջքն առնել զինուորական պետական հարուածի մը, նաեւ սակայն Խոմէյնիի « մենատիրութեան » : Ուրեմն կը չանայ խօսք հասկցնել կրօնապետին, որպէսզի ան ընդունի հանրաքուէով ա– զատ ընտրութիւններ : Հաւանական չի թուիր թէ ծերունին, որու խորհրդատու– ներն ալ անչուշտ կարեւոր դեր մը կը խաղան, որեւէ զիջում ընելու տրա – մադիր ըլլան : Այս իսկ պատճառով ար– դէն, մինչ փարիզեան մամուլը երկու – չաբթի առտու կը ծանրանար Պախթիարի հաւանական տեսակցութեան վրայ Խո – մէյնիի հետ, նոր լուր մը կը հասնէր, քիչ մը աւելի անորոշութիւն սփռելու : Պախթիար մամուլի ասուլիս մը կուտար եւ կը յայտնէր թէ առ այժմ փարիզ չեր– թար, գոնէ 48 ժամ « ո՛չ երկուշաբթի, ո՛չ երեքշաբթի » կ'ըսէր : Կը չեշտէր թէ չի հրաժարիր եւ թէ ոչ մէկ մեծատ – րութիւն կը փոխարինէ ուրիշ մեծատ – րութիւն մը :

Այս դիւանագիտական հարցերու կող – քին սակայն արիւնալի նոր բախումներ տեղի կ'ունենային Թեհրան, կիրակի օր : Կը թուի թէ իսկական ջարդ մը եղած է : 30 մեռեալի եւ չուրջ 300 վիրաւորի մա– սին կը խօսուի : Ուսանողներ իրենց ձեռ– քերը արեան մէջ թաթխած, պոռալով տողանցած են մինչ բանակը կը կրակէր :

×

Պախթիար ջնջած է 10 միլիառ ֆրանքի պայմանագիրը զոր Պարսկաստան ունէր Ֆրանսայի հետ (հիւլէական կեդրոններ – րու ապսպրանքը) :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՑՈՎՀ.–ՊՕՂՈՍ Բ·ի ժամանումը Մեք – սիքօ արտակարգ խանդավառութիւն ըս– տեղծած է եթէ նոյնիսկ նախագահը ա– ւելի վերապահ էր : Միլիոնաւոր Մեքսի– քացիներ ճամբաներու երկայնքին, փո– ղոցները եւ հոծ բազմութիւն մը՝ Մայր– տաճարին մէջ : Ապա, Պապը կ'երթար փուեպլա, ուր բացումը կը կատարէր եպիսկոպոսական ժողովին : Մասնաւոր նշանակութիւն կը տրուի Ցովհ. – Պօղոս Բ·ի արտասանած քարոզներուն եւ ճա – ռերուն : Կը թուի թէ Լատին Ամերիկա կատարած իր յայտարարութիւններով է մանաւանդ, որ Պապը ցոյց կուտայ ճամ– բան զոր ընտրած է :

ՋԻՆԱՍՏԱՆի փոխ–վարչապետը՝ Թենկ Ցիաօ – Փինկ Ուաչինկթըն ընդունուած է իրրեւ բնական հետեւանք երկու երկիր– ներու դիւանագիտական յարաբերու – թեանց հաստատումին :

ԻՏԱԼԻԱ. կրկին կառավարական տագ – նապ մը կ'ապրի քանի համայնավարները կը խզեն « պատմական պայմանագիրը » եւ չեն ուզեր այլեւս զօրավիգ կենալ կառավարութեան մը, որու մաս չեն կազմեր :

ՆԵԼՍԸՆ ՌՈՒՔԵԼԼԷՐ, նախկին փոխ – նախագահ Միացեալ Նահանգներու եւ աշխարհի մեծահարուստներէն մին յան – կարծամահ եղած է առջի օր, 70 տարե– կանին :

ԻՍՐԱՑԷԼԻ Արտաքին նախարարը՝ Մո– շէ Տայեան Փարիզ եկած է, ուր կը մնայ երկու օր : Այս այցելութիւնը կը ձգտի բարելաւելու երկու երկիրներու յարա – բերութիւնները :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՄԱՀ ԵՐՈՒԱՆԴ ՔՈՉԱՐԻ

Յունուար 24ի « Սովետական Հայաս– տան » օրաթերթի մէջ լոյս տեսած հա– ղորդագրութենէ մը (Հայաստանի Կոմու– նիստական կուսակցութեան կենտրոնա – կան Կոմիտէի, Հայկական ՍՍՀ Գերա – գոյն Սովետի նախագահութեան եւ Հայ– կական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի կող– մից», ցաւով կ'իմանանք որ Յունուար 22ին իր մահկանացուն կնքած է խորհըր– դահայ նկարչութեան մեծ դէմքերէն՝ Երուանդ Քոչար :

×

Ողբացեալը ծնած էր Թիֆլիզ 1899ին եւ 1918ին աւարտած էր տեղւոյն Ներ – սիսեան վարժարանը : 1919ին կուտար իր առաջին ցուցահանդէսը, Թիֆլիզ եւ 1922ին կը հաստատուէր Փարիզ մինչեւ 1936 երբ վերջնապէս կը ներգաղթէր Հայրենիք :

Փարիզ եղած չրջանին հիմը դրած է տեսակ մը նոր դպրոցի՝ « Նկարչութիւնը տարածութեան մէջ », որու մասին ար– ուեստի հեղինակաւոր քննադատ՝ Վալ – տեմար Ժորժ, մենագրութիւն մը գրած է 1966ին :

Հայաստանի մէջ մեծ համբաւի տէր էր : Իր ծանօթ գործերն են՝ Սասունցի Դաւիթ, Վարդան Մամիկոնեան, Թան – գարանը գոնուող իր կարեւոր գործերուն կարգին յիշենք՝ Տէ Փռոփաւնտիսը :

ԵՐԵՒԱՆ ↔ ՓԱՐԻԶ ՀԵՌԱՑԻՊ

(Արմէնփրէս, Յունուար 5 – 12)

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ ՄԸ ԱՐԱՄՈՒՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Արամուս գիւղին մէջ բացուած է երա– ժշտական դպրոց մը, ուր կը յաճախեն կոլտնտեսականներու եւ բանուորներու 60 երախաներ : Աչակերտները կը հետե – ւին դաշնակի, քանոնի, ժողովրդական նուագարաններու դասընթացքներու : Ա– բովեան քաղաքի, Բիւրեղաւանի երաժըշ– տական դպրոցները երրորդ տարին է որ չրջանաւարտներ կուտան : Անոնցմէ ա – ռաւել ընդունակները կը չարունակեն ի– րենց կրթութիւնը Երեւանի երաժշտական հիմնարկներու մէջ : Նախատեսուած է այս տարի երաժշտական դպրոց բանալ նաեւ Գառնի եւ Գեղաշէն գիւղերուն մէջ :

×

ՆՈՒՌՆՈՒՄՅԻ ՉՈՀԵՐՈՒ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Հրազդանի ձորաբերանին ծուարած փոքրիկ Նուռնուս գիւղը Բ· Աչխարհա – մարտին ղրկեց իր 80 զաւակները, որոնց– մէ 30ը մեռան : Անոնց յիշատակը յաւեր– ժացնելու համար Նուռնուսցիները կա – ռուցանած են յուշարձան - կոթող մը, որուն բացումը կատարուած է, ներկա– յութեամբ չրջանի աչխատաւորներու, կուսակցական ներկայացուցիչներու, հա– մագիւղացիներու եւ հիւրերու : Ցուչար– ձան - կոթողին հեղինակն է քանդակա – գործ Վազգէն Իսակով :

ՎԱՂՈՒԺՎԱՍԵՈՒՆ

ՊՏՂԱՅ ԿՅԱՆՔԻ
ՅՈՒՆՎԱՐՅԱՆ — ԿԱՆՑՎԱԾ

— o —

Ընտր իր յարձրուն մէջ պատմուածք

×

Ընտր իր յարձրուն մէջ ամիսներ տևած հիվանդութենէ ետք մեռաւ Վասիլ Ալեքսանդրի Ռոմանով, որ ծնած էր 1914ի տարւոյ Յունուարին Եղաւ առաջին զաւակը Տիրուհիէն, որ ինքն ալ Ռուսիոյ մէջ ծնած էր ու մեծցած։ Հայրը Ռուսիոյ մէջ հաստատուած էր 1910ին։ Ան ուսանած էր Ռուսիոյ մէջ, ուր ունեցած էր նաեւ իր կրթութիւնը։ Ան ամուսնացած էր Ռուսիոյ մէջ։ Ռուսիոյ մէջ ծնած էր նաեւ Վասիլի քոյրը։ Ռոմանովներ Ռուսիոյ մէջ ունեցած էին մեծ կալուածներ

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ
ՀԱՄԱՐ ՄԻԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՀԱՆԴԵՊԸ

ԱՆՀԱՅՏ ՆԱՄԱԿԸ

Ա.

Օ՛, ֆուրգոնի մեջ ուրախ ուրախ մտնելը, ես ինձմէ կ՛ելլայ եւ դէպ կեդրոն կ՛երթայ, Ա՛ւ Ռուսաստանի ծովեզերեայ գաւառներուն մէջ ֆուրգոնով ճամբորդելը հիանալի բան մըն է։ Հոն ոչ ոք ձեզ կը ճանչնայ, ոչ ոք ձեզ կը հետաքրքրէ։ Կրնաք ձեզ ինչպէս որ կ՛ուզէք ներկայացնել։ Կրնաք ըսել թէ ձեզ ուղարկած են Ամերիկայէն՝ ծովային ուսումնական ճամբորդութեան մը համար։ Կրնաք ըսել թէ Ամերիկայի մէջ ձեզ ճանչցողներ ունիք։ Կրնաք ըսել թէ ձեզ ուղարկած են Ամերիկայէն՝ ծովային ուսումնական ճամբորդութեան մը համար

Տէր եւ Տիկին Լեմոն Պետրոսեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ժորժ Պետրոսեան, զաւակներն ու թոռները, Տէր եւ Տիկին Զիլինտիր եւ աղջիկը ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր եւ նանիին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

(ծնեալ Չպլաֆեան)

մահը, որ պատահեցաւ 79 տարեկանին։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Շորեքշաբթի, Յունուար 31ին, ժամը 15·45ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի ժամը 17ի չուրջ Պանէօ – Քոմիւնալի գերեզմանատունը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

Վիէն։— Այրի Հիկին Սրբուհի Գալայճեան, այրի Տիկին Մարի Գալայճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հայկ-Արամ Պարսամեան եւ զաւակները (Էքս ան Փրովանս), Տէր եւ Տիկին Ճէյմս Սաքփինքիս եւ զաւակը (Պոսթըն), Տէր եւ Տիկին Ռոժէ Գալայճեան եւ զաւակները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ-հօր եւ աղգականին՝

ՆՇԱՆ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 25ին։

Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երկուշաբթի, Յունուար 29, Փոն տ'Իվէթի եկեղեցին։

Այրի Տիկին Ռոզի Շահվերդեան, Տէր եւ Տիկին Տանիէլ Անէ եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Րաֆֆի Մխաքեան եւ զաւակները, այրի Տիկին Ամբա Ղազերեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկ. Խտուար Պըտրեան, զաւակներն ու թոռները, այրի Տիկին Ոսկան Փիլիկեան, զաւակներն ու թոռները, Տիկին Լիւսի Սթոմմէյօր եւ զաւակները, այրի Տիկին Ժերմէն Եար – մոք, Պ. Մաքսուտ Պէրպէրեան, այրի Տիկին Յովհաննէս Կիւրճիպլիեան, այրի Տիկին Միհրան Պէրպէրեան եւ համայն Մխաքեան եւ Անէ ընտանիքները յայտով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր, մօրեղբօր, զարմիկին եւ աղգականին՝

ԹՈՐԳՈՄ-ՊԵՏՐՈՍ ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆԻ

արկածալի մահը, որ պատահեցաւ Նիս, 68 տարեկանին։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Երեքշաբթի, Յունուար 30, ժամը 13·45ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի Մէզոն – Լաֆիթի գերեզմանատուն ընտանեկան դամբարանը։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՀԱՑԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՀԱՆՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԸՆԴՀՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՃԱՇ

ի պատիւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ֆրանսայի Շրջ. Յանձ.ի նորընտիր նախագահ
Պ. ՆԱՓՈԼԵՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒՔԵԱՆԻ
նախագահութեամբ
Պ.ԱՐԱ. ՋԱՄՔՋԵԱՆԻ
Պատուակալ վարիչ պատուիրակ Միութեան Զուիցերական Ընկերակցութեան
Խօսք կ'առնէ
ՄԷԹՐ Շ. ՍԵՒՕՆՔԵԱՆ
Հ. Բ. Ը. Մ.ի Եւրոպայի իրաւական խորհրդական
կիրակի, Փետր. 4։

Ցայտագիր՝ ժամը 10ին պատարագ եւ Հոգեհանգիստ Միութեան հիմնադիր, բարերար եւ համայն ննջեցեալ անդամներու յիշատակին։ Կը պատարագէ Նարեկ Ա.ս. Քհնյ. Վարդանեան։

Ժամը 12·15ին, ափերիթիֆ Միութեան Ե. Հիւսիսեան սրահին մէջ։

Ժամը 13ին ճաշ։

6, Rue Faventine — VALENCE

Գեղարուեստական բաժին մասնակցութեամբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ երգչախումբին։

Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, մաս – նակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Արուսեակ Սարգսեան, Տէր եւ Տիկին Խտուար Սարգսեան եւ զաւակները, Տիկին Անթիթա Սարգսեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կիրակի, Փետր. 4, Մարսէյլի Ս. Սահակ-Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, իրենց ամուսնոյն, հօր եւ մեծ-հօր՝

ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Ի դիտութիւն ողբացեալ երաժշտագէտ-խմբավարին յիշատակը յարգողներուն։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Փոխան հոգեհանգիստի, իր աղգականներուն, Իսիէն մայրիկ մը 500 Ֆր. կը նուիրէ Լիբանահայ աղէտեալներու, 100 Ֆր.՝ Որբերու Օգն. Մարմնին, 100 Ֆր.՝ ուսանողներու Օգն. Մարմնին (ստանալ «Յառաջ»էն) եւ 50 Ֆր. «Յառաջ»ին։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Տիրուհի Սէրքիսկիւլեան 100 Ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ին, Տիկին Տիրուհի կուրպէճեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱԼԱՆՍԻ կապոյտ Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ ընկերուհիները փետրուար 5, երկուշաբթի ժամը 2ին Ահարոնեան ակումբին մէջ։ Վարչութիւնս յատկապէս կը փափաքի բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը, ունենալով չատ կարեւոր օրակարգ։

×

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ Անիէռ – Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկեր - ընկերուհիները փետր. 1ին, ժամը 20·30ին Փերմանանս տէ Ազիսթանթ Սոսիալ, 23 Ռիւ տը Պելֆոր Անիէռ։

×

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ Պանէօ – Քաշանի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները երկուշաբթի, փետր. 5, ժամը 20·45ին սովորական հաւաքատեղին ընկերուհի Փափազեանի տունը Ռիւ Շառլ Միշէլ Պանէօ։ Կարեւոր օրակարգ։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապ. Խաչի Կրընոպլի մասնաճիւղին կողմէ, Շաբաթ, Փետր. 3 ժամը 21էն սկսեալ, Օթել Սոֆիթէլի չքեղ սրահին մէջ, մասնակցութեամբ ժաք Ֆօժաքեանի խանդավառ նուագախումբին։ Հայկական ջերմ մթնոլորտ։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՐԵԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

38, route de Collonges
69450 ST. CYR AU MONT D'OR (LYON)
Tél. : 47-28-65

Կիրակի, Փետր. 4, ժամը 16ին, տեղի պիտի ունենայ 1979ի համար ծրագրուած հայագիտական չարք մը բանախօսութեանց բացումը։ Կը բանախօսէ
ՆԵՐՍԷՍ Ծ. Վ. ՍԵԹԵԱՆ
վերատեսուչ Հռոմի Լևոնեան վարժարանի

Նիւթը՝ Հայերը կիլիկիոյ մէջ։

1. *Քաղաքական անցուդարձերը,*

2. *Գրական եւ գեղարուեստական գործօնքը,*

3. *Վաւերաթուղթեր՝ չարժանկարով եւ գունաւոր նկարներու լուսարձակումով։*

Բոլոր ազգայինները հրաւիրուած են մասնակցելու նոյն օրուան ժամը 11ի պատարագին եւ ժամը 13ի ճաշին։

— Յառաջիկայ բանախօսութիւնները յաջորդաբար կը ծանուցուին։

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ (ՓԱՐԻԶ)
ԵՆԹԱՑԱՆԿԵՐ

Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան 30·000 Ֆրանքի (տես «Յառաջ»՝ Յունուար 18) անուանացանկը.—

Հ. Բ. Ը. Միութեան Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբ 10·000, Ընդհ. Ժո – ղով Սարբերդի Հայր. կեդր. վարչութիւն 5000, Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւն 2000, Տէր եւ Տիկ. Ճէյրանեան Մուշեղ 2500, Տէր եւ Տիկ. Ճէյրանեան Նչան 2000, Տէր եւ Տիկ. Ճէյրանեան Լեւոն, Տէր եւ Տիկին Ճէյրանեան Սարգիս 1000ական, Պր. Յովհաննեան Ժաք, Ֆօրմէն եւ Յովհաննեան Ընկերութիւն (Սէն Ժէրմս) 1500, Տէր եւ Տիկ. Սիրանեան Հանրի 1000, Տէր եւ Տիկին Սեմէրճեան Մամբրէ, Տէր եւ Տիկին Ստեփանեան Մանուկ, Տէր եւ Տիկին Հազպանեան Անտրէ, Տէր եւ Տիկին Գալայեան Յակոբ, Տէր եւ Տիկին Մազասեան Մաթէոս, Տէր եւ Տիկին Տէր-Սարգիսեան Ալպէր, այրի Տիկ. Մարկոսեան Աշխէ, Օր. Մագասեան Ալիս 500ական։

EXPOSITION
SCULPTURES

PORTES ET FENETRES EN 3 DIMENSIONS

Katia DAGARIAN

Du 30 Janvier au 10 Mars du Mardi au Samedi de 13 h. 30 à 19 h.
GALERIE ALAIN OUDIN
(Quartier Beaubourg)

28 bis, Bd. Sébastopol
(2ème étage) Paris

VERNISSAGE
Mardi 30 Janvier de 18 à 21 heures

ՄԱՐՍԷՅԼ

ՃԱՇ

Կայ. Խաչի Մէն-Փեռմի մասնաճիւղին ճաշը կիրակի, Փետր. 4, ժամը 13ին Հայ Մչ. Տան Վասպուրական սրահը (12 Ռիւ Մէն-Պաղիլ)։

ՇԻԼՏԱ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
հոգեբան
եւ
ԺԱՔ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
աթոռմագէտ

Ամուսնացած, 1979, Յունուար 28, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, կնքահայրութեամբ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ։

ՎՐԻՊԱԿ.— Յունուար 27 – 28ի «Յառաջ»ի երրորդ էջի Հ. Գեղամեանի թղթակցութեան 5րդ պարբերութեան մէջ (7րդ տող)՝ « Հասկանանք յարուցողը ոչ թէ բանախօսի... » պէտք է ըլլայ՝ «կասկածանք յարուցողը ոչ թէ բանախօսի... »։

ALFORTVILLE
Sous la Présidence de
M. JOSEPH FRANCESCHI
Député-Maire d'Alfortville
Conseiller Général du Val de Marne

GRANDE SOIRÉE ARMÉNIENNE

Au profit de l'édification à Alfortville du Monument au Génocide

AVEC

Danyel GÉRARD
Henri TACHAN

MICHEL KRIKORIAN — MARTEN YORGANTZ — ANOUCHKA — ZARTONG — la chorale NAIRI direction KEVORK YANBEKIAN — le groupe CAUCASE

Samedi 17 Février à 20 h. 45
Complexe sportif Leo Lagrange,
Place Carnot, Alfortville
Billets auprès des responsables des Association et à la Mairie
375-29-00 poste 46

Imprimé sur les Presses du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

14 ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(երթին եւ դարձին մէկական գիշեր Մոսկուա)

ընդամէնը 16 օրուան ճամբորդութիւն

ARMÉNIE

14 JOURS, PLUS 2 JOURS A MOSCOU

Logement en pension complète, hôtel première catégorie (Arménia ou Tvine) avec excursions quotidiennes, et sur les vols réguliers d'Air France

Départs :

Du 17 Mars au 1er Avril
Du 12 Avril au 27 Avril
Du 19 Mai au 03 Juin
Du 02 Juin au 17 Juin
Du 29 Juillet au 13 Août
Du 15 Août au 30 Août
Du 1er Sept. au 16 Sept.
Du 29 Sept. au 14 Octobre
Du 26 Décembre 10 Janvier 80

Deux séjours spéciaux :

MOSCOU — EREVAN — TBILISSI — LENINGRAD
Du 15 Juillet au 28 Juillet 79
Du 05 Août au 18 Août 79

Nous sommes en mesure d'organiser des séjours individuels à Erévan ainsi que des groupes constitués à des prix étudiés.

Renseignements, Programmes détaillés et Inscriptions :

A LYON
sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS
saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e ètage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

IMPORTANT :
Possibilités de départ en avion de LYON et de MARSEILLE pour rejoindre nos groupes au départ de Paris, qui seront accompagnés par des personnes compétentes de nos agences.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Թ.

Ֆէյչեան պիտի խօսի « Ամերիկահայ Արձակն ու Ձափածոն » նիւթին չուրջ։ Դեռ ինքը խօսիլ չէ սկսած, ու ես ինծի հարց կուտամ որ արդեօք ի՞նչ կրկնու – թիւններ պիտի ստիպուի ընել նոր խո – սողը, Մանուէլեանի պարզած ամերիկա – հայ գրականութեան պատկերէն եառ։

Բարեբախտաբար նիւթի նմանութեան պարտադրած կրկնութիւններէ կրցաւ խուսափիլ Ֆէյչեան, նիւթէն քիչ մը շեղելով եւ հետաքրքրական ուրիշ բաներ ըսելով։ Եթէ ամերիկահայ չափածոյ գրականութեան մասին, օրինակ, շատ բան չըսաւ, չեչտեց նոյնքան կարեւոր, տարբեր նիւթեր ու կէտեր։ Հաստատեց որ ամերիկահայ գրականութիւնը օտար գրականութիւններէ չկրցաւ պէտք եղածը սորվիլ, ո՛չ իսկ վերջին տասնամեակին։ Ան ոչ « ցնցիչ նորութիւն » կրցաւ ստեղծել, ուրիշներէ նիւթ կամ թեքնիք փոխ առնելով, ոչ ալ հայ ժողովուրդի անցեալին նուիրուած էջերուն մէջ կրցած է ստեղծել « ոգեկոչական »էն անդին գրական մը։ Ֆէյչեան մատնանշեց Այգը Պաշէվիս Սինկըրի գործերը։ Այս հրեայ գրագէտը, որ Արեւելեան Եւրոպայի Հրեաներու գերմաներէն բարբառով կը գրէ, եւ ոչ անգլերէնով, հսկայ յաջողութիւն գտած է, եւ վերջերս Նոպէլեան մրցանակն ալ չհեցաւ։ « Ան – չուչա », ըսաւ Ֆէյչեան, « ան իր համբաւին բաւական մեծ մասը կը պարտի այն մեծ ուժին, զոր կը ներկայացնէն Հրեաները՝ Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Բայց և այնպէս Սինկըր, հակառակ անոր որ անգլերէն չի գրեր, եւ հակառակ անոր որ կը պատմէ անհետ կորսուած աշխարհի մը պատմութիւնները, նորէն կրցաւ մեծ համբաւի հասնիլ։ Գերմանները բնաջնջեցին այն հրեայ համայնքները՝ որոնց առօրեան Սինկըրի նիւթն է։ Թուրքերը բնաջնջեցին այն հայ դիւղերը՝ որոնց առօրեան շատ մը յետեղեռնեան ամերիկահայ գրողներու նիւթն էր։ Ինչո՞ւ համար արտագրեցինք զոր – ծեր, որոնք Թարգմանելի չեղան, ու փոքր համբաւի մը իսկ չհրցան տիրա – նալ »։

Անշուշտ Ֆէյչեան մատնանշեց Մայքըլ Արլէնը, որ եզակի երեւոյթ մըն է Ամերիկահայութեան կեանքի մէջ, սակայն պինք հետաքրքրողը գլխաւորաբար հայերէնով գրող ամերիկահայ գրագէտներու ձախողանքն էր, մէկզգային չափանիշով լուրջ գրականութիւն մը ստեղծելու ձախողանքը։

Ֆէյչեան ինքզինքը թէ՛ իրաւես, թէ՛ ալ լաւատես յայտարարեց, մատնանշելով գործեր, որոնք նոր գրական հասուցնութեան մը « վկաներն » ու փաստերն են իրեն համար, — կարապետեցի « Նոր Աշխարհի Հին Սերմնացանները », եւ Ծնունդով Պէյրութահայ Նուպար Ակիշեանի « Հոսանքն ի վար » եւ « Անարգուած Մարդիկ » գրքերը։ Իր լաւատեսութիւնը հիմնաւորող ազդակներ իրրեւ Ֆէյչեան նշեց նաեւ հետեւեալ կէտերը։ Նախ, « վերջին հնգամեակին մանաւանդ Մէջին Արեւելքէն Ամերիկա ժամանեցին պատրաստուած գրողներ եւ մտաւորականներ, որոնց ներկայութիւնը կը ծառայէ իբրեւ խթան՝ շատոնց Ամերիկա հաստատուողներուն համար ալ »։ Երկրորդ, « քաղաքական կամ կուսակցական համոզումներու եւ կազմակերպութիւններու բեւեռացումի գոյութիւնն էր, ինչպէս նաեւ ներկաներու թիւն ու խանդավառութիւնը։

×

Կէսօրուան ճաշի շատ կարճ դադար մը, որուն ընթացքին ծանօթացայ Պէյրութէն ժամանած բանաստեղծ – արձակագիր Վեհանոյշ Թէքեանին։ Ան շաբաթ մը առաջ հասած էր Ամերիկա։ Մեր հետ էր նաեւ Վահէ Օշական, ծնունդով՝ Պուլկարահայ, պատանութեան՝ Երուսաղէմահայ, ուսումով՝ « Փարիզցի », յետոյ՝ Պէյրութցի եւ ներկայիս՝ հայերէնի եւ գրականութեան դասատու, Իլինիսըսիթի օֆ Փենսիլվանիոյ մէջ։ Մի քանի Հայ քով քովի բե՛ր, եւ իրենց անցեալ ու ներկայ քաղաքացիական հպատակութիւններով կրաս նոր Միացեալ Ազգեր մը ստեղծել։ Բայց մեր խօսակցութեանց նիւթը մնաց հայ գրականութիւնը, եւ այդ նիւթի մասին կազմակերպուած զեկոյցներուն ալ սեւեռած մնաց մեր ուշադրութիւնը։

Համագումարի սրահը վերադարձանք չուտով։

Իբր նշանակովի « առենապետ », բեմ հանեցին զիս, որպէսզի ներկայացնեմ զեկուցաբերները եւ իրենց նիւթը։ Ցայտադրին վրայ նշուող առենապետը չէր հասած ժամանակին։ Բարեբախտաբար դժուար չէր գործս, քանզի առաջին զեկուցաբերը Արմէն Տօնոյեանն էր, — ինծի մանկութենէս ծանօթ, Հալէպցի, « Քառէն Եփփէ » ճեմարանի շրջանաւարտ, ուսուցիչ եւ գրող, նաեւ Համազումարի Իրականացման Վարչութեան առենադպիր, որ ստանձնած էր « Ամերիկահայ Գրական Քննադատութիւնը » ներկայացնելու սահմանուած զեկոյցը։

Տօնոյեան կը սկսի հաստատումով մը, — 1890ական թուականներէն սկսեալ, երեք պարբերաթերթեր տիրապետող դեր ունէին ամերիկահայ մտաւորականներու, մասնաւորաբար գրական քննադատութեան մասին մտածողներու կեանքին մէջ։ Ասոնք էինք՝ Հայրենիք, Հայաստանի Կոչնակ եւ Փիւնիկ։ Փիւնիկ, որուն հաւաքածոները բաւական հազուագիւտ են, մէկն էր այն լուրջ բովանդակութիւն ունեցող փոքրաթիւ թերթերէն, որ Ամերիկահայութեան դեռ նոր կազմուող մտաւորականութեան վրայ ունեցաւ վճռական ազդեցութիւն, 1916 թուականէն սկսեալ մինչեւ 1930ական թուականները, սակայն միւսներուն նման երկար դիմանալ չկրցաւ ու տապարէզը ձգեց այդ եր –

Գրեց՝
ԽԱՉԻԿ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆ

ԹԵՐԹԵԼՈՎ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՑԵՐԷՆ ՀԱՑՈՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՑԱՐԱԿԻՑ ԿԷՏԵՐ

— o —

Ա.

Գարունն ամսագիրին խմբագրութիւնը « Խորհրդածութիւններ ընդունելութեան քննութիւններից յետոյ » ընդհանուր խորագիրին տակ, եկու յօդուածներ լոյս ընծայած է, երկուքն ալ դրուած հարցին ծանօթ մասնագէտներուն կողմէ, ներկայ ուսումնական տարեշրջանի (1978 - 79) Բուհերու, այսինքն՝ բարձրագոյն ու – սումնական հաստատութիւններուն մուտքի քննութիւններէն անմիջապէս եառ։ Աջահինին հեղինակն է Մ. Աւագեան՝ նախագահը Վ. Բրուսով անունը կրող օտար լեզուներու (ռուսերէն եւ այլ) պետական — մանկավարժական հիմնարկութեան հայերէնի եւ հայ գրականութեան քննիչ յանձնախումբին։ Երկրորդը՝ Ռ. Իշխանեան, ծանօթ անուն մըն է Ցառաջի ընթերցողներուն համար, քանի անոր լեզուական քնոյթի (ընդհանրապէս մեր լեզուին անաղարտ պահպանումին մասին) դրութիւնները քաղուածաբար հրատարակուած են թերթին էջերով։ Ռ. Իշխանեան իր յօդուածը դրած է Երեւանի պետական համալսարանի հայերէնի եւ գրականութեան քննիչ յանձնախումբի անդամի հանգամանքով։ Փակագիծ մը բանալով յիշեցնենք յօդուածագիրին տեսակէտը Հայաստանի մէջ կիրարկուող նոր ուղղագրութեան մասին։ Պարզելով Ցովհ. Թումանեանի ժխտական կեցուածքը նոր ուղղագրութեան հացին մէջ (Ցովհ. Թումանեանը եւ հայերէնի ուղղագրութեան հարցերը, «Գրական թերթ», 1969 Յուլիս 25), Ռ. Իշխանեան հետեւեալ հատուածը կատարած էր. « Այն ժամանակ անհրաժեշտ ուշադրութեան չարժանացան մեծ բանաստեղծի կարծիքն ու հետաւոր նախազգուշացումը, եւ որոշումը կուգին, որոնց էջերուն մէջ իրենց գործերը հրատարակած են « դրսեցիներ » եւ ամերիկահայ քննադատներ, — Յակոբ Օշական, որ այս համայնքի իրականութեան մէջ ալ ազդեցիկ դէմք մը եղած է, ինչպէս ամենուէք։ Գուրգէն Մխիթարեան, Նշան Տէօսթկիւլ եւ Ցովհաննէս Աւագեան։

Տէօսթկիւլի անունը ծանօթ է ինծի։ Աւելի ճիշդ է ըսել, որ այս մարդը, որ բաւական երիտասարդ տարիքին մեռած է կարծեմ, « առասպել » մըն է աւելի ինծի համար, քան պատմական իրականութիւն ունեցող դէմք մը։ Հմուտ հայ գրականութեան, կրքոտ, կռուազան դէմք մը եղած է, որուն մասին Ուաթըրթաունի մէջ բնակող տարեց Հայեր հէքեաթանման պատմութիւններ պատմած են ինծի։ Մինչ մեր թերթերը (սովորաբար եւ անխուսափելիօրէն) վերիմի վրայ քան – դակուելու յարմար յարգանքի պաղ խօսքեր կը հրատարակեն մեր անցեալի դէմքերուն մասին, Ուաթըրթաունի (եւ ամբողջ Ամերիկահայութեան միւս գաղութներու մէջ) մամիկներն ու պապիկները Վարդերդի ու Վանի գաւառական չեչտերով կը պատմեն կռիւներու, վէճերու, մոռացուած փոթորիկներու հիւթեղ պատմութիւններ, որոնք վերստին կեանք կուտան չատոնց վախճանած անձերու, ծանօթներու եւ անծանօթ դէմքերու։ Օր մը, Ամերիկայի զանազան համալսարաններուն մէջ պատմութիւն եւ ընկերաբանութիւն ուսանողները պիտի գան եւ իրենց բաստէբ-ներով ու քէյփ բիւոտըր-ներով, այսինքն՝ ձայնագրող մեքենաներով պիտի արձանագրեն նման պատմութիւններ, կորուստէ փրկելու համար այն ճշմարիտ, ապրուած, փոթորկոտ անցեալը, որուն իրականութիւնը չատ ալ ճշգրիտ արտացոլում մը չէ գտած մեր պաղութիւներու ամէնօրեայ մամուլին մէջ։

(Շար. 9)

մնաց ուժի մէջ։ Դրա հետեւանքը եղաւ նախ այն, որ ուղղագրական պատնէշ ստեղծուեց բազմադարեան հայ գրականութեան եւ մեր ժամանակների գրականութեան միջեւ, վերացուեց դարերի աւանդոյթը, որը յատկապէս կարեւոր է ուղղագրութեան մէջ, եւ ապա խախտուեց (Թումանեանի խօսքով՝ պատռակուեց) մայր երկրի եւ սփիւռքի ուղղագրական միասնութիւնը, քանի որ վերջինս չունակեց դրել դասական ուղղագրութեամբ։

« Երբ այսօր փորձում ենք ի հակակշիռ այս երկու անյարմարութիւնների դնել 1922 թ. կարգադրութեան օգուտները, անյապաղութեան ենք մատնւում։ Ոչ ոք չի կարող պնդել, թէ հայերէնի նոր ուղղագրութեամբ կարելի է աւելի դրագէտ դրել, քան դասական ուղղագրութեամբ (աւելի շատ հակառակն է դիտւում), ոչ ոք չի կարող պնդել նաեւ, որ նոր ուղղագրութիւնը աւելի հեշտ է սովորել, քան դասականը։ Մեր առջեւ են, օրինակ, անգլերէնի, ռուսերէնի, ֆրանսերէնի այսօրուայ ուղղագրութիւնները, որոնք շատ աւելի, այսպէս ասած, « դժուար են » քան հայերէնի դասական ուղղագրութիւնը, բայց և ոչ ոք չի որոշում փոխարինել դրանք բոլորովին նոր ուղղագրութիւններով։ Ռուսերէնի դասական ուղղագրութիւնը մի քանի չափումների ենթարկուեց 1917 – 18 թթ., իսկ երբ վերջերս (1965 թ.) առաջարկուեց նոր ուղղագրութիւն, ռուս մատուռականութիւնը կտրականապէս մերժեց, թէեւ նրա նախագիծը կազմուել էր ոչ թէ մէկ մարդու (ինչպէս մեզանում), այլ անուանի գիտնականների մի մեծ խմբի կողմից »։

Ցօդուածագիրներէն առաջինը՝ Մ. Աւագեան նախ անդրադարձած է այսպէս կոչուած միջնորդութեան, բարեխօսութեան երեւոյթներուն, որոնք ընթացիկ են Հայաստանի մէջ, Բուհերու մուտքի քննութեանց ժամանակ։ Մնողքներ՝ այլազան ճամբաներով, միջոցներով կը ձգտին քննութիւնները վարող դասախոսներուն օժանդակութիւնը ապահովել՝ յաջողութեանց համար։

Կարգ մը այլ կէտերու մատնանշումներէն եառ, Մ. Աւագեան խօսելով մանկավարժական հիմնարկութեան մուտքի քննութեանց արդիւնքներուն մասին, հաստատած է, թէ մասնակցած ուսանողներու 45,5 տոկոսը, հայերէնի եւ հայ դրականութեան ճիւղերուն մէջ, ձեռք ձգած է 2 թուանշանը, այսինքն՝ ցած քիմը (ճշդենք, որ կիրարկուող բարձրագոյն թուանշանը 5ն է)։ « Սա վկայում է, որ դեռեւս մեծ է բախտախնդիր այն չրջանաւարտների թիւը, որոնք բուհ ներգիմում առանց պատշաճ պատրաստութեան եւ առանց ընտրած մասնագիտութեան համար պահանջուող նուազագոյն տուեալների »։

Իրրեւ հարցին մօտէն ծանօթ դասատու, Մ. Աւագեան անտրամաբանական դասած է, որ բուհերու քննութիւնները կատարուին մէկ ու միեւնոյն ծրագրի մը հիման վրայ։ Ն ւ ա թ ե ր ու աստիճաններու տարբերութիւններ պէտք է ըլլան, համաձայն ուսանողին ընտրած ապագայ մասնագիտութեան։ « Պոլիտեխնիկական ինստիտուտի կիբեռնետիկայի ու աւտոմատիկայի բաժնի ապագայ ուսանողին եւ համալսարանի բանասիրական բաժնի յաւակնորդին առաջարկւում է, ասենք, վերլուծել Պուշկինի « Հարցի խնդիրը » կամ Բաֆֆու « Սամուէլը »։ Անշուշտ, ցանկալի է, որ ապագայ մասնագէտը, լինի նա ինժեներ, դիւզատնտես թէ անասնաբոյժ, մայրենի լեզուից բացի տիրապետի նաեւ հայրենի դրականութեանը։ Բայց ինչպէս յայտնի է, չարադրութիւնը ոչ հումանիտար բուհերում նպատակ է հետապնդում պարզելու դիմորդի գիտելիքները հայոց լեզուից (եւ քննական առարկան հէնց այդպէս էլ կոչւում է), իսկ հումանիտար գիտելիքներ տուող բուհերում՝ նաեւ հայ գրականութիւնից։ Եթէ տարբեր է նպատակը, ապա ուրեմն տարբեր պէտք է լինի նաեւ առաւման ձեւը »։

Այս ուղղութեամբ աւելցուցած է, որ չարադրութիւնները ընդհանուր առմամբ չեն պարզեր ուսանողին մայրենի լեզուին մակարդակը ոչ ալ անոր ծանօթութիւնները հայ դրականութեան մասին։ Ինչո՞ւ։ « Որովհետեւ նա կամ դրում է նախապէս անպիտ արած (մեծ մասամբ ոչ

ԽՕՍՔԻ ՀԱՄԱՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ

ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՐՍՆԻՔԸ

4.

Ես ոչինչ չէի հասկանում։ Ինչո՞ւ էր հրդեհ հրահրել, ի՞նչ օգուտ էր հույս ունենում ստանալ։ Թե՞ հրդեհի միջոցին ինքն էլ էր մտադրվել փախչել։ Ոչ, չէր կարող։ Ինչո՞ւ էր ինքն ինձ ասել, որ ես չէի ծանոթանա նրա հետ։ Ինչո՞ւ էր ինձ ուղարկել ոստիկանություն։ Ինչո՞ւ էր ինքն ինձ ասել, որ ես ինքս էլ կարող եմ ոստիկան դառնալ։

Ես ոչինչ չէի հասկանում։ Ես միայն զգում էի, որ ինչ-որ մի ուժ ինձ ներքաշում է մի խորհրդավոր գործի մեջ, որ ես ինքս էլ կարող եմ դառնալ հանցագործ։ Ես զգում էի, որ ինչ-որ մի ուժ ինձ ներքաշում է մի խորհրդավոր գործի մեջ, որ ես ինքս էլ կարող եմ դառնալ հանցագործ։

Տէր եւ Տիկին Խոսրով Պետրոսեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ժորժ Պետրոսեան, զաւակներն ու թոռները, Տէր եւ Տիկին Զիլինտիր եւ աղջիկը ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր եւ նանիին՝

ԱՃԻԻ ՏԻԿԻՆ ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
(ծնեալ Չպլաֆեան)

մահը, որ պատահեցաւ 79 տարեկանին։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Շորեքշաբթի, Յունուար 31ին, ժամը 15·45ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը կը փոխադրուի ժամը 17ի չուրջ Պանէօ – Քոմիւնալի գերեզմանատունը։

Մահազդը չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տիկին Նուարդ Ա. Պասմաճեան իր սիրելի մօր՝

ՏԻԿԻՆ ԷԼԻԶ Մ. ԱՂԱՆԵԱՆԻ
(ծնեալ Շիրակեան)

մահուան քառասունքին առթիւ հոգե – հանգստեան պաշտօն կատարել կուտայ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, այս կիրակի, Փետր. 4։

×

Եւ այս տխուր առթիւ, հետեւեալ նուէրները կ'ընէ.— Իր սիրելի «Ցառաջ»ին՝ 300 Ֆր., Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ՝ 100, Դպրոցասէրին՝ 100, Ս. Մուրատեան վարժարանին՝ 100 Ֆր.։

(Ստանալ «Ցառաջ»էն)։

Նոյն առթիւ իր արտադին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք այցելութեամբ, հեռագրով թէ նամակով մասնակից եղան իր սուգին։

ՄԱՐՍԷԼ.— Այրի Տիկին Արուսեակ Սարգսեան, Տէր եւ Տիկին Խոսրով Սարգսեան եւ զաւակները, Տիկին Անթիա Սարգսեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կիրակի, Փետր. 4, Մարսէյլի Ս. Սահակ–Մեսրոպ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, իրենց ամուսնոյն, հօր եւ մեծ–հօր՝

ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Ի գիտութիւն ողբացեալ երաժշտագէտ–խմբավարին յիշատակը յարգողներուն։

ԿՐԸՆՈՂԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Կապ. Խաչի Կրընոզլի մասնաճիւղին կողմէ, Շաբաթ, Փետր. 3 ժամը 21էն սկսեալ, Օթէլ Սօֆիթէլի չքեղ սրահին մէջ, մասնակցութեամբ ժաք Ֆօժաքեանի խանդավառ նուագախումբին։ Հայկական ջերմ մթնոլորտ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Մկրտիչ Տողրամաճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Տողրամաճեան եւ զաւակները իրենց խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակով, անձամբ թէ դրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց հօր եւ մեծ հօր՝

ՀՄԱՅԵԱԿ ՏՈՂՐԱՄԱՃԵԱՆԻ

մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գուլումճեան, Տէր եւ Տիկին Կարօ Յովսէփեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Գուլումճեան եւ Պ. Կարապետեան Գուլումճեան իրենց խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, դրաւոր, ծաղկեպսակով կամ փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով վիշտերնին բաժնեցին, իրենց սիրելի քրոջ՝

ԲԻՒՐ ԳՈՒԼՈՒՄՃԵԱՆԻ

մահուան առթիւ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկին Ոսկիան Պասմաճեան եւ զաւակները ցաւակցութիւն կը յայտնեն Տէր եւ Տիկ. Ա. Թաշճեանի եւ զաւակներուն, այրի Տիկ. Վ. Թաշճեանի, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Տէր–Յովհաննէսեանի եւ զաւակներուն, ընկերներուն եւ բարեկամներուն, իրենց հօրեղբօր, տատրոջ, խնամիին եւ ընկերոջ՝ Շնորհիւ Թաշճեանի մահուան տխուր առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի կ'ընեն հետեւեալ նուէրները.— 200 Ֆր. Լիբանահայ աղէտեալներուն, 100ական՝ Իսիի Սեբ. Մուրատ Խրիմեան սրահին եւ Կապ. Խաչին, կարմիր Խաչի կայանին, 50ական՝ Սեբ. Դասպարյի Մխուէեան, «Ցաղթանակ»ի, «Աչխարհի», եւ «Ցառաջ»ի (ստանալ «Ցառաջ»էն)։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տիկին Տիթուհի Կուրպէթեանի մահուան առթիւ, Գարճեան եւ Պօղոսեան ջոյրերը 200 Ֆր. կը նուիրեն Կապ. Խաչի Պանէօ – Քաշանի մասնաճիւղին։

(Ստանալ «Ցառաջ»էն)։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապ. Խաչի Պանէօ – Քաշանի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ առացած է.— Տիկին Մալխասեանէ 100 Ֆր., Տիկին Կուրպէթեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։

ՇԱՒԻԼ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի։

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 55935

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Dans les salons de l'Hôtel GEORGE V
Փետրուար 25, կիրակի, ժամը 15-24

Sous la présidence de
Monsieur ANDRE CHAMSON
de l'Académie Française

Matinée Dansante

Animé par BEDIK et son orchestre
et le TRIO ATHENEE

Ambiance Gréco-Arménienne — *Election miss Croix Rouge*

ԼՈՒՍԱՐՁԱԿՈՒՄ.— Պատմական Հայաստանը եւ կապադովկիան երիտասարդ. ներու կողմէ, ժամը 16ին

Սեղանները ապահովելու համար հեռաձայնել 985·36·53

Մուտք 40 Ֆր.— ուսանողներու կէս գին

Մուտքը ազատ է Լիբանանցի ուսանողներու համար։

ՀԱՑԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԸՆԴՀՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁԱՇ

Ի պատիւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Ֆրանսայի Շրջ. Ցանճ.ի նորընտիր նախագահ
Պ. ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻՒԼԼԻՒՐԵԱՆԻ
նախագահութեամբ
Պ.ԱՐԱ ՋԱՄՔՐԹՉԵԱՆԻ

Պատուական վարիչ պատուիրակ Միութեան Զուիցերական Ընկերակցութեան Մօտք կ'առնէ

ՄԷՐ Շ. ՍԵՒՃՕՆՔԵԱՆ
Հ. Բ. Ը. Մ.ի Եւրոպայի իրաւական խորհրդական

կիրակի, Փետր. 4։

Ցայտագիր՝ ժամը 10ին պատարագ եւ հոգեհանգիստ Միութեան հիմնադիր, բարերար եւ համայն ննջեցեալ անդամներու յիշատակին։ Կը պատարագէ Նարեկ Ա.ԲՀԿ. Վարդանեան։

ժամը 12·15ին, ափերիթիֆ Միութեան Ե. Հիւսիսեան սրահին մէջ։

ժամը 13ին ճաշ։

6, Rue Faventine — VALENCE

Գեղարուեստական բաժին մասնակցութեամբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ երգչախումբին։

Տեղերը ահմանափակ ըլլալով, մասնակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ վարչութեան անդամներուն մօտ մինչեւ Յունուար 31։

ՄԱՐՍԷԼ

ՁԱՇ

Կապ. Խաչի Սէն–Ժեռոմի մասնաճիւղին ճաշը կիրակի, Փետր. 4, ժամը 13ին Հայ Մշ. Տան Վասպուրական սրահը (12 Ռիւ Սէն–Պաթիլ)։

ՁՇԴՈՒՄ

Լիբանահայութեան կեդր. Ցանճնախումբի Բ. ցանկին մէջ («Ցառաջ» Յունուար 5) Տէր եւ Տիկին Կ. Կարապետեան 200 Ֆր. նուիրած են (ոչ թէ 100, գումարը չի փոխուիր)։

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՑԱՑՏԱԳԻՐ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ

Այս կիրակի, Փետր. 4, ժամը 9·30ին հեռատեսիլի Ա. կայանէն հայկ. յայտագիր՝ Հայերը եւ Ավինեոնի Պապերը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերուհիները Փետր. 3, Շաբաթ օր, ժամը 4ին, Մշակոյթի Տունը, 17 Ռիւ Պլէօ։ Կարեւոր օրակարգ։

×

ՎԱԼԱՆՍԻ Կապոյտ Խաչի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ ընկերուհիները Փետրուար 5, Երկուշաբթի ժամը 2ին Ահարոնեան ակումբին մէջ։ Վարչութիւնը յատկապէս կը փափաքի բոլոր ընկերուհիներուն ներկայութիւնը, ունենալով չատ կարեւոր օրակարգ։

×

ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ Անիէռ – Պուա Քոլոմպ մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկեր - ընկերուհիները Փետր. 1ին, ժամը 20·30ին Փերմանանս տէ Ազիսթանթ Սոսիալ, 23 Ռիւ տը Պելֆոր Անիէռ։

×

ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ Պանէօ – Քաշանի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները Երկուշաբթի, Փետր. 5, ժամը 20·45ին սովորական հաւաքատեղին ընկերուհի Փափազեանի տունը Ռիւ Շառլ Միշէլ Պանէօ։ Կարեւոր օրակարգ։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՄԱՑՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

7 օր Աթէնք եւ իր շրջակայքը — 8 օր Հռոդոս կղզին

Voyage spécial pour la Fête des Mères

7 jours Athènes et ses environs
8 jours l'Ile de Rhodes
du 21 Mai au 05 Juin
Accompagné par Varoujan SARKISSIAN

Renseignements et Programmes détaillés contactez :

A LYON

sevan voyages
SARKISSIAN Varoujan
50, cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (78) 60 13 66

A PARIS

saberatours
BAGHDASSARIAN Levon
3, rue de l'Arrivée
Imm. CIT 7e ètage
75015 PARIS
Tél. 538 67 47

AVEC LE CONCOURS DE

AÉROFLOT - INTOURIST - Havas-Voyages

JACQUES CHELELEKIAN vous propose

au départ de MARSEILLE

des VOYAGES-ARMENIE

MOSCOU - EREVAN
2 nuits — 12 jours

PRIX 3750 F.

DEPART
Vendredi 9 Mars
Jeudi 22 Mars

Prix comprenant : Transport aérien — Transferts — Séjour hôtel 1er classe en chambre 2 lits — Pension complète — Visites et excursions selon programme — Visa — Assurances.

Renseignements et réservations

Jacques CHELELEKIAN
87 la Canebière 13001 MARSEILLE
tél. (91) 95 90 12

et toutes agences HAVAS-VOYAGES de France

Org. Lic. 97